5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mirzescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1292—Duminecă 1 Mai 1911

GLASUL BURGHEZIEI

Din alegerile parțiale, ce au avut loc pentru 12 colegii, în zilele de 25 și 27 Aprilie, rezultatul e plin de învățăminte pentru guvernanții noștri.

La Bîrlad guvernul a eșit învins.

La Pitești guvernul a eșit zdrobit.

La Mehedinți guvernul a fost pus în balotaj și majorizat cu voturile.

La Gorj guvernul a învins, dar victorii de ale lui Pirus, grație lipsei de omogenitate între liberali.

La Iliov, guvernul a învins, dar făcînd să voteze morții, substituind alegătorii unii prin alții și înlocuind pe funcționari prin podari de-ai primăriei.

Cum se face că colegiul al 2-lea a încetat de a fi guvernamental, și cu tot stocul de funcționarism să se dea așa de frumos succes opoziției? Este o trezire a corpului electoral urban, care a ajuns la nivelul alegătorilor de la colegiul I, păstrînd proporțiile.

In alegerile generale guvernul d-lui Carp n'a putut obținea la col. II de Cameră de cît 7 la sută peste majoritate, exact cît și la col. I de Cameră. Proprietatea fonciară, deprinsă a fi mai resistentă, ca una ce e și mai înregimentată politicește, nu s'a ridicat mai pre sûs ca burghezia orașelor, ci a dat dovadă de aceiași rezistență, de și nici nu era încă deprinsă cu exercițiul vieții politice în măsura alegătorilor de la colegiul I.

Era un suflet nou, care vibra în această burghezie orășănească! Era maturitatea sa politică și dreptul de a cere egalizarea în drepturi cu proprietatea funciară. Ea, care vedea subt ochii săi cum se trafica votul celor de la colegiul I; ea care vedea că târgul rușinos de conștiințe de la colegiul I înseamnă înfrarea regimului actual electoral, nu putea rămînea surdă la punctele de program a celor 2 partide de opoziție: liberalii, cari mergeau spre colegiul unic și conservatorii-democrați spre contopirea colegiului I cu al II, tocmai pe baza maturității ei politice.

Și dovada s'a făcut. De unde înainte la col. II opoziția abia se rîdica la 20 la sută din voturile exprimate, de astă dată s'a rîdicat la 43 la sută, deci îndoit ca mai înainte.

Intelectualitatea orașelor n'a privit cu încredere programul politic al d-lui Carp și al guvernului, prezidat de d-sa, care declara că e contra oricărei schimbări la baza regimului nostru politic, nemeritînd sforțările partidelor, pentru că persoana alegătorului romîn e prea puțin interesantă, cum nu a uitat s'o repete d. Carp despre crîșmari, cu prilejul votărei ultimei legi a crîșmelor.

Burghezia nu mai poate îngădui predomnirea unei clase factice de funciari, cu nimic mai pre sus de nivelul ei moral și chiar material, de cît prin o diferențiare foarte mică. Această clasă diriguitoare a col. I e prea putredă, prea interesată și în decrepitudinea ei de astă dată a întinat și Universitățile, de au ajuns drept pilduire în gura celui mai modest alegător din mahalale.

Din aceste îndoite puncte de vedere, burghezia nu vede bine un guvern Carp, și la cea întîiu ocazie după iurușul cel mare din Februarie a dat ghiont guvernului să se gîndească că nu e pe voia țărei rămînerea sa la putere.

Dar mai e ceva.

D. Carp a asurzit țara cu programul său economic. Din simple măsuri administrative și de resort, d-sa a făcut puncte de program. Și cu programul său a dat *fiasco*. Lumea vede și cînd reduci tot programul la pară și la ban, dai drept fie cărui cetățan să te aprecieze, cînd vede că banul ce zici că îl iconomisești, tot e silit să-l dai ca și mai înainte; ba încă cu tendințe de urcare.

Viața e tot așa de scumpă ca și mai înainte, și statul se laudă cu plusuri la incasări, din primele decade ale noului an financiar.

Și atunci burghezia și-a zis: nu numai că guvernul boeresc al d-lui Carp e contra noastră, ca tendință politică, dar ne mințește de la ochi ca tendință economică.

Și urmarea a fost că în cele 5 centre, unde s'au făcut alegeri parțiale, burghezia a dat cîștig și material și moral opoziției, înferînd prin votul seu regimul de azi, ca rău și dăunător țării în mersul ei înainte, și ca fals în ceia ce privește făgăduelile date.

Și burghezia de azi conștientă de sine, departe de a se înșela de cîntecul:

„Cu-o minciună boerească
„Treci în țara Ungurească",

a pus bilă neagră în urnă albă, votînd contra guvernului d-lui Carp.

***

Un om nenorocit

Sunt și bandiți nenorociți. Domnul Al. Marghiloman, spre pildă, banditul de la interne.

Alegerile parțiate i-au procurat zile foarte nenorocite. A fost invins la Buzeu, în vechiul seu fief politic. In vila Albatros au fost puse la cale multe infamii politice și nu departe de acea vilă, la Buzeu, castelanul zdrelist a trebuit să inregistreze nu numai înfrîngerea prietinului seu Negulescu, dar, mai mult, triumful d-lui C. Iarca.

Infrîngerea aceasta a adus mare răceală între d. Marghiloman și d. Tissescu, care va fi sacrificat de la prefectură și înlocuit cu un nepot al d-lui Marghiloman.

Al doilea moment nenorocit i l'a procurat ministrului de interne înfrîngerea de la Tutova. Alegerea parțială de acolo fusese aranjată de d. Marghiloman. Căci el a fost acela, care l'a cumpărat pe Gregoriade, dîndu-i un loc de deputat și primariatul din Bărlad.

Convenise, pe urmă, ca transfugul Gregoriade să opteze pentru primărie, pentru a face loc, în Cameră, fiului Lupu Costache, șeful conservatorilor tutoveni, care, pe timpul alegerilor generale, fusese delegat prefect la Tecuciu.

Domnul Lupu Costache n'a dat numai faliment la Tecuciu, dar a reușit să nu se aleagă, la putere fiind, nici macar la Bărlad, rămînînd pe din afară ca un simplu opozant, persecutat de regim.

Ambele aceste colosale înfrîngeri sunt deci personale ale d-lui Marghiloman și dacă el este nenorocit; dacă s'a dovedit cu „popularitatea" sleită după trei luni de guvernare fără pereche banditească, apoi sunt foarte mulți guvernamentali, cari se simt ușurați de nenorocirile întîmplate d-lui Marghiloman.

Acei guvernamentali consideră cele două mari eșecuri ca o chezășie, că proiectul, că banchetul, proiectat, la inceput, a fi monstru, redus, în urmă, la un banchet mai mic, banchet pe care ministrul de interne ar fi voit să și-l ofere—că acel banchet, chiar mititel, nu va mai avea loc.

Ce trecere poate avea d. Marohiloman în țară, dacă a dat faliment, de trei ori de-a rîndul, acasă la el, în Buzeu, și dacă, cu tot ajutorul ce i-a dat, nu l'a putut alege, acasă la el, pe d. Lupu Costache?

Un asemenea erou nu poate avea aspirațiuni serioase la șefia partidului, sau dacă, totuși, încîntat de personalitatea sa, are asemenea aspirație, ea nu poate fi luată în serios de ceilalți din partid.

Domnul Marghiloman a fost invins. Invingător n'a fost nici în vremurile urîte cînd i se părea că este biruitor.

Acum, însă, i s'a aplicat lui esclamația eroică, pe care d. Carp o făcuse la Iași: „jos banditismul politic".

Și de aceea d. Marghiloman, pildă vie de bandit politic, este un om nenorocit.

Repararea stradelor

Mai mare peste stradele Iașului a ajuns domnul doctor Leon Cosmovici. El le închide, el le deschide, el le repară, vai de capul lor!

Dar este extra-ordinar, ca stradele unui oraș să fie date pe mîna unui irod. Fără de vina lui, ci numai grație unui capriciu al naturei, acest domn Cosmovici este un ridicol.

Să dai un tîrg întreg — în specie Iașul — ca să-l gospodărească, cu mintea lui, cu ideile lui sărmane — domnul Cosmovici, secondat de d. Stamatiu — și dușmanii, vor spune că opereta aceasta este scabroasă.

Domnul Cosmovici înțelege să'și iee rolul în serios. Vrea să se repareze stradele Iașului — și are dreptate. Dar vrea să le repare pe toate de odată. I dă zor strașnic.

Ca să se repare toate în acelaș timp, trebue să se închidă, toate, pentru circulație. Taman așa a făcut și domnul Cosmovici.

Le repară pe toate și toate sunt închise pentru circulația trăsurilor, iar praful enorm ce se ridică, de peste tot locul, asanează tîrgul după ultimele cerințe igienice.

Cînd am văzut că procedează în modul acesta inteligent, i am atras atenția necăjitului ca să-și mai potolească zelul. Să repare stradele, dar cu rîndul.

Domnul Cosmovici, drept răspuns, ne face idioți. Venit diagnosicul acesta de la dumnealui, facem declarația că l primim.

Știți de ce suntem idioți? Fiindcă, argumentează d. Cosmovici, noi voim să se repare stradele, fără ca să se oprească circulația. Și fiindcă voim lucrul acesta, nu numai că ne face idioți, dar ne și părăște, după sistemul inteligentului Stroja, la comitetul nostru de redacție.

Fiind evident că d. Cosmovici nu ne pricepe, atragem atenția — cui nu prea știm, că este o nenorocire să dai tîrgul pe seama inteligenței d-lui Cosmovici și cine a avut această monstră inspirație, să facă bine să retragă delegația, căci cu ingineria lui Cosmovici și cu măsurile de igienă ale lui Stamatiu, nu numai că ne facem tîrgul de rîs, dar o să ajungem să avem consecinți cu totul neprevăzute.

Cînd asemenea doi barbați deștepți au mînă liberă să încurce treburile, apoi vor trebui sute de miini capabile ca să descurce desastrul.

Chestii literare

Un proces literar

Peste 2—3 zile, Curtea cu jurați din Iași va avea de judecat un proces literar, unic în felul lui; proces ce d. A. C. Cuza, profesor universitar, membru corespondent al Academiei Romîne, și șef *in partibus* al Naționaliștilor, a crezut de cuviință să-l intenteze d-lui Em. Socor, avocat din Iași, și autorul studiului de critică literară *„Plagiatul d-lui A. C. Cuza"*.

Calea justiției într'o chestie de cinste literară e cea mai excepțională. Afacerile literare se discută pe cale literară, justiția n'are a se amesteca de cît cînd interese materiale se leagă de opera literară, un contract de editură, etc.

D. A. C. Cuza a fost întru început colaborator asiduu la *Contimporanul* d-lui Ion Nădejde, cînd făcea pe poetul socialist cu teză dată și cînd a contribuit cu condeiul și cu versul întru a înflera plagiatul în operele didactice. Ne aducem aminte ce brio a provocat în opinia publică demascarea plagiatorilor în cărțile de școală. Mișcarea *Contimporanului* a înmormîntat o serie de autori și de la Nanian, la Cernătescu, la Brînză, la dr. Leon Cosmovici, toți și au găsit mormîntul în critica aceasta a foiei Ieșene.

De la literatură d. Cuza a trecut la studii sociale, cu *Era nouă*, făcînd pe junimistul, cu Meseriașul Romîn, făcînd pe bunul Romîn, cu proectul de lege asupra monopolului alcoolului făcînd pe economistul. Pentru d. Cuza opera *Poporației* e un salt neexplicabil în mod logic prin autorioritatea scrierilor sale, cum și a pregătirii sale de economist; și iată de ce ceia ce a fost un salt *fericit* în 1890 pentru autorul *Poporației*, salt din care au decurs toate situațiile și toate onorurile, astă-zi după 12 ani vine critica literară și dovedește că acest *salt* a fost ușor de făcut de autorul *Poporației*, pentru că în plămădeala operii, d-sa a compilat, a făcut exceptă, a făcut regestă, a tradus rău pe alocurea și din cuvînt în cuvînt; mai mult încă a *furat* încrăngătura operii de la scriitori anteriori sieși, și în frază romînească a dat gîndirea altora, vederile altora, frazele altora chiar.

Dovadă? Stau zecile coloane puse în paralele Aceasta este dovadă, acesta e faptul. Constitue acesta un delict, o calomnie, o infamie? Și apoi e de vină cine îl arată, ori cine îl face? Cîte pagini a scris d. Cuza de răspuns și-a răsturnat faptele. A ocolit avocățește chestia.

Mai mult încă; precum d. Cuza a facut un salt *fericit* la 1899 de la broșurile ocazionale la un volum respectabil, pretențios în fond, stilizat în formă, așa și d-sa azi cu ai d-sale, d. Abgar Buicliu, a contestat d-lui Socor, paternitatea criticii. Prietenul nostru d. Socor nu e un reclamagiu, e un muncitor modest și harnic și încălzit de o idee; cinstea literară și munca proprie. Pe Socor l'a obsedat *Poporația* d-lui Cuza și înodînd zi de zi, carte de carte, a prins după ani de strădănuitoare muncă să prindă firul lucrării d-lui Cuza în tot secretul ei.

Și de ce s'ar supăra d. Cuza de aceasta? D-sa a făcut un mare salt la 1899: critica economiei politice era în fașă atunci. Chiar Academia s'a păcălit, dînd unui slavist să cerceteze lucrarea d-sale. D. Ioan Bogdan era tot așa de chior în ale Economiei politice, cum ar fi d. Cuza în ale Slavisticei d-lui Bogdan.

Iată un noroc; al doilea noroc. D. C. C. Arion umblă cu limba scoasă după profesori junimistificați la Universitate; și l'a prins cu arcanul pe d. Cuza; care e la înălțimea cursului său ca un bun absolvent de liceu în ale trecutului țării, care n'a adîncit prin sine nici o chestie, n'a dus mai departe nici o problemă de economie politică națională, care a întocmit un curs așa de modest, că dacă s'ar publica n'ar avea ce ceti un bun elev de liceu, un bun student universitar.

Iată alt noroc. Și acum ca urmare a sistemului său de reclamă d. A. C. Cuza sesizează justiția în o chestie literară, care n'are a face de jurați, cum n'are a face ciobotele mele de pălărier, și pălăria mea de ciobotar, dar pentru a da prilej să mai sforăiască ceva naționalism, cînd adevăratul naționalism stă în a munci serios, în a-ți frămînta mintea să deslegi probleme, nu *simplist* ca d. A. C. Cuza, nu cu reclame ca d. A. C. Cuza, ci în munca istovitoare a eruditului și a savantului, lucru străin de d. Cuza, căci dacă saltul fericit de la 1899 l'a comis d. A. C. Cuza, de atunci sunt 12 ani și nu mai vedem în cariera literară a d-lui Cuza nu o lucrare ca Poporația, dar alta, ceva mai slabă.

Natura nu face salturi, a zis Lineu; activitatea literară a d-lui Cuza e cu *hopuri*, și oricît s'ar seziza jurații, hopurile literare ale d-lui Cuza nu se pot nivela, chiar cu naționalismul cel mai reclamagiu.

LUPU COSTACHE

De la moșia sa din Dealul Mare, de unde se vede Bîrladul ca 'ntr'o strachină, domnul Lupu Costache, distinsul neales de la colegiul al II-lea, trebue să privească cu cea mai mare amărăciune, la alegătorii cari s'au hotărît să mînînce un... lup.

Apoi, plictisit de acest spectacol, d. Lupu Costache trebue să părăsească prispa largă și asfaltată, ducîndu-se în odaia din fund, și privind cu admirație tablourile în ulei ale înaintașilor familiei sale.

In sfîrșit, obosit și de această privelește, d. Lupu Costache trebue să pornească din odaia „din fund", și să se oprească în antreu, unde trebue să mediteze, răscolindu-i se în minte tot trecutul, și mai cu seamă gîndindu se la acele frumoase și neuitate vremuri, cînd Mihail Cogălniceanu geluia scîndurile și făcea ușa antretului, — o amintire așa de scumpă a fostului prefect de Tecuci.

Așa mi l-am închipuit pe Lupu Costache, în ziua cînd am aflat că a căzut la alegeri, — așa mi l'am închipuit, pășind rar, cu mîndria ascunsă în frumoasa-i barbă albă și lungă.

Prefect a două județe, om cu legături familiare întinse, cu o situație politică destul de însemnată, d. Lupu Costache n'a putut reuși să se trimeată în parlament, ca majoritatea să aibă în urna albă o bilă mai mult.

Și doar domnul Lupu Costache este un om popular în județul Tutova, în vechea republică a Bîrladului.

Atunci care este misterul căderii sale? Din ce pricină a reușit d. Gr. Vasiliu cu un însemnat plus de voturi?

Explicația e ușoară. N'a fost pălmuit obrazul nobil al lui Lupu Costache, ci fața ignobilă a regimului tolerat de indolența noastră să păstreze frînele guvernului. Nu s'a dat „un indiciu" lui Lupu Costache, ci partidului din care d-sa face parte. Și a fost poate la mijloc și o mică satisfacție a alegătorilor din Tutova, cari și-au răsbunat pe colegii lor alegători din Tecuci, unde d Lupu Costache, în calitate de prefect, a procedat ca ori și care Toni Arion sau Brabețianu.

Și de la întinsa sa moșie, Dealul Mare, d. Lupu Costache, trebue să privească cu desgust pe alegătorii care și-au făcut datoria, și au trimes un om energic în parlament, în locul unui om bătrîn și cum se cade, dar care nu mai corespunde vremurilor democratice de azi.

Moșia Dealul-Mare e întinsă. Sămănăturile de toamnă sunt pretutindenea frumoase.

Domnul Lupu Costache are așa dar ocupație, — și încă ce ocupație rentabilă!...

Nogea

Înaintașii d-lui Cuza

Cu prilejul lucrării d-lui Em. Socor

Ar fi fost destul de interesant și de instructiv dacă își alegea cineva drept un subiect de teză la universitate, ori drept studiu chiar, — subiectul acesta, direct în legătură cu desvoltarea culturală a țării: istoria plagiatului.

Țară cu cultură nouă, cu universități noue, cu publicitate recentă; țară care a suferit în repedea ei prefacere influența străinismului, imitat în ceia ce avea bun—și une ori—în ceea ce avea rău sau imperfect, e explicabil că a trebuit să joace un rol însemnat nu numai imitațiunea vagă, platonică, întru cîtva scuzabilă, ci și abuzul literar care se chiamă plagiat.

Inceputurile publicității științifice și literare sunt, în bună parte, de-a drept niște împrumuturi făcute în diverse isvoare exotice. Influența cetirii a adus dorul imitațiunii, a adus apoi ușurința producerei,—dar anumite „inspirațiuni" sunt evidente și lesne explicabile, chiar dacă n'ar fi scuzabile.

Sunt acum 25—26 de ani de cînd „Contemporanul" din Iași a deschis campania memorabilă pe tema plagiatelor. Pseudonimii Verax, Vindex, Vedetot aduceau aproape în fie care număr al revistei ieșene contribuțiuni noue la istoria plagiatului romîn și, atunci, multe temple de glorii au fost prăbușite, multe reputațiuni literare—din care unele efemere, altele clasice—au suferit dezastre. Cu un curagiu extraordinar publicațiunea d-lor Nădejde și Morțun ducea lupta fără cruțare. Lucrul își avea pe atunci explicațiunea și înțelesul lui.

Revista era revoluționară; venise cu deviza „nimica sfînt", nu era obligată să aibă respectul tradițiunilor și n'avea nici o rezervă față de oficiali, față de cei consacrați. Din potrivă. Cu cît ar fi putut dărîma mai mulți idoli, cu atît lupta i-ar fi fost mai încoronată de succes.

De aceea „Contemporanul" a putut să generalizeze și după ani de campanie pe tema plagiatelor, după numeroase cercetări în arhivele diverșilor scriitori împrumutători de subiecte, putu să scrie următoarele:

„Cercetările asupra literaților noștri mai vechi, mai ales asupra celor din generația trecută, nu ies tocmai cum ne așteptam. Mulți din cei mai lăudați sunt foarte mai pe jos de cît îi cocoțaseră prietenii ori șoviniștii. N'ar fi lucru de mirare dacă contemporanii s'ar fi înșelat în privința meritelor cutărui scriitor, dar e de înspăimîntat lipsa de onestitate literară ce descoperim, chipul cum își făceau nume nuveliști, autori dramatici, fabuliști traducînd, de multe ori foarte prost, scrieri străine. Semn mai urît și mai scîrbos este cărdășia între literați: *furau și nu se dedeau unul pe altul de gol!* Căci este cu neputință ca tovarășii lui A. Donici să nu fi știut ca *mai toate* fabulele lui sunt curate traduceri din Krilof, de vreme ce toți știau ruseește și fabulele lui Krilof erau vestite, la modă, de la 1828 încoace".

Era vorba — în articolul menționat (Contemporanul 1886, p. 144) de descoperirea unor plagiate monstre în opera fabulistului Donici. Consacrat ca fabulist romîn clasic—cel mai de frunte dintre puținii fabuliști romîni,—iată că vine „Contemporanul" și dintr'o singură lovitură spulberă toată acea glorie literară aducînd texte precise, publicînd originalele rusești și traducerile franțuzești ale fabulelor lui Krylof. O singură listă de plagiate cuprindea următoarele fabule ale lui Donci:

Vulpea și Bursucul, Lupul și Cucul, Vulturul și Painjenul, Parnas, Stigletul și Ciocîrlanul, Vulturul și Albina, Lupul și Lupușorul, Calul și Călărețul, Două poloboace, Racul, Broasca și Știuca, Vulpea în livadă, Bărbatul cu trei femei, Vulpea și Măgarul, Elefantul în Domnie, Asinul, Prietenii și Bistrița, Galbănul, Pizmătărețul și Șarpele, Măgarul și Privighitoarea, Lupul Nazir,

Pieptenele, Antereul lui Arvinte, Muştele şi Albina, Nada şi Piticul, Lupul şi Motanul, Şoarecele şi Guzganul, Furnica, Florile, Rinul şi Heleşteul, Ursul în prisacă, Momiţa şi Oglinda, Inţeleptul şi Magnatul; Doi ciini, Lupul la peire, Oracul, Lupul şi şoarecele, Impărţeală, Cheltuitorul şi rîndunica, Norocul în vizită, Poetul şi Bogatul, Vulpea duioasă, Gîştele, Carul cu oalele, Zmăul, Morariul, Ţăranul şi oaia...

Era, cum se vede, un plagiat „en gros" un plagiat enorm practicat în decurs de mulţi ani, sub ochii unor contemporani îngăduitori, — îngăduitori, poate, pentru că mulţi făc au la fel.

Dar nu numai începuturile literare şi acele ştiinţifice abundau în plagieri, după cum se putea vedea din colecţia „Contemporanului". Reputaţiile multor universităţi s'a stabilise tot graţie unor îndrăzneţe împrumuturi şi, orice s'ar zice, rămîne unul dintre marile merite ale foastei publicaţiuni iaşane şi una din manifestările cele mai curagioase — faptul de a fi dat în vileag cu atîta dezinvultură un însemnat număr de abuzuri ştiinţifico literare.

A rămas apoi ca un fel de tradiţiune a publicaţiunilor mai înaintate, mai radicale de a urmări campania pe tema plagiatelor. Aşa fu bună-oară „Evenimentul literar" — în 1892 — care de asemenea punea multă stăruinţă în descoperirea unor plagiate în literatura... burgheză. E de ajuns să amintim că pînă şi defunctul Gheorghe din Moldova — Kernbach, atit de simpatic odinioară cercurilor „revoluţionare" fu dată în stambă ca un plagiat. Era vorba de o romanţă a poetului direct inspirată de la un autor francez. In parte campaniile „Evenimentului literar" erau explicabile prin faptul că în acel an lumea era sub impresia recentă a campaniei defunctului Gr. N. Lazu pe tema plagiatelor Coşbuc.

Se ştie că prin anii 1890, 1891 necunoscutul poet din Piatra N. dete la lumină o broşură senzaţională (editura Şaraga, Iaşi) indicînd cîteva izvoare din care Gh. Coşbuc împrumutase numeroase inspiraţii. Unele erau de netăgăduit. Lazu era un traducător fecund — fără mare talent — şi citise foarte mulţi poeţi vechi, moderni, exotici; îi citise în traducere bine înţeles şi, întîmplător, cu ocazia cercetărilor ce făcuse pentru a găsi ritmul cel mai variat posibil — într'adevăr necesar faţă de cele 451 poezii traduse, în parte plicticoase a dat peste unele originale imitate de excelentul poet romîn.

Lucrul a produs senzaţie. Lumea aştepta cu emoţiune răspunsul poetului. Tăcerea lui avea aerul să confirme cele susţinute de adversarul lui. La un moment dat însuşi d. Vlahuţă interveni şi deplînse tăcerea din cale afară eloquentă a lui Coşbuc. Dar răspunsul veni numai sub forma unor noi volume şi a unei noi şi bogate creaţiuni poetice de înaltă valoare şi o netăgăduită originalitate.

Lume cetitoare se putea mîngîia de neliniştea ei. Căci în definitiv chiar împrumuturile făcute, Coşbuc le-a redat în cea mai superbă formă poetică şi *aceasta* era personală, era *originală*, întru cît poeziile aveau frumuseţea lor proprie, ritmul lor, rima lor, armonia lor. Pînă la un punct publicul romîn era recompensat — şi apoi poetul avea să mai producă atît de mult, pe lîngă că avea foarte numeroase producţiuni geniale necontestate de nici un „jandarm al literaturii" cum scria poetul într'o prefaţă — inspirată din zisa polemică.

Nu tot aşa însă stau lucrurile în cazul unor plagiate ştiinţifico-literare de natura plagiatului Cuza, descoperit de d. Em. Socor.

Dar despre aceasta în articolul următor.

As.

OAMENI ŞI LUCRURI

IN MAI...

In aier vibrează ecouri de muzică — graţie prezenţei unei trupe de operă în mijlocul nostru; plutesc parfumuri delicioase, — pentru că ne aflăm în toiul primăverei.

Mîni vom avea doară serbarea întăiului Mai, serbarea încîntătoare a florilor şi a mirosurilor de iarbă proaspătă.

Muzică, flori...

E instructiv de observat de ce mijloace simple se servesc—natura şi arta pentru crearea frumosului.

Dintr'o alcătuire de cîteva note, dintr'o îmbinare a unui mic, foarte mic număr de sunete — ce abundenţă extraordinară de tonuri, ce uriaşe valuri de armonii izvoresc şi vin să ne cuprindă, gîndurile, sufletele, imaginaţiile, — să le poarte prin sfere cu totul străine de viaţa cea de toate zilele.

Natura face acelaşi lucru, în chip încă şi mai minunat. Cu o măestrie fără de seamăn ea combină puţinele culori de care dispune, le trece prin cele mai variate asociaţii ca să obţină acea imensă bogăţie de aspecte — cari dau ochilor, simţurilor, cele mai înalte însuşiri de armonie şi de desăvîrşire.

Sunt puţine la număr, culorile. Dar sunt infinite şi infinit de fine nuanţele cari se nasc din îmbinarea lor.

Acelaşi unic albastru — al cerului — se resfrînge şi în albastrul închis al micşunelei şi în albastrul pal al liliacului efemer; acelaşi alb e şi în floarea salcîmului, ori în a caisului şi în petala crinului sau a lăcrămioarei.

Dar nici una nu seamănă cu cealaltă; nici odată nu ne supără monotonia în natură, nicăiri ea nu se repetă şi nu se banalizează. Cu fiece clipă de soare, cu fiece strop de rouă aspectul floarei ori al firului de iarbă devine altul; din flori pînă 'n amurg—numai schimbări, numai înnoiri, numai transformări, numai surprinderi plăcute pentru privirea omenească.

E puterea tainică a firii de a crea necontenit, de a da ochiului şi minţii alte impresiuni, alte senzaţii, alte plăceri,—ca şi cum ar simţi datoria de a sătura sufletele de mulţumiri în schimbul nemulţumirii supreme pe care o dă gîndul morţii apropiate, posibilă în orice moment al existenţei.

In Mai—frumuseţea culorilor serbează cea mai triumfătoare expanziune; în Mai—frenezia parfumurilor devine culminantă; în Mai—vibrează pretutindeni ritmul cel mai eloquent rostit în graiul care statorniceşte înţelegerea deplină între om şi natură; în Mai — dorinţa de viaţă şi de plăcere îmbracă expresiunea cea mai viguroasă şi cheamă toate simţirile în jocul exuberant al sunetelor şi al culorilor; în Mai se înalţă imnul cel măreţ prin care e slăvită frumuseţea firii, mai presus de orice vis omenesc; în Mai trăim viaţa cu o înzecită intensitate, pentru că lumina şi strălucirea—şi aroma sunt îmbătătoare şi ne vrăjesc de pretutindeni: şi în grădini şi în păduri şi pe maluri de izvoare şi în privirile femeilor, mai cu seamă...

Rodion

CARNET DE VERSURI

ŞTIRI DE LA MARIUS

M'am hotărît, e drept, tîrziu,
Să ţin un mic discurs funebru
Lui Marius, poet teribil
Şi colaborator celebru.

Deci dau de ştire prin gazetă,
Că Marius, amicul rar,
De cînd a părăsit jurnalul
A devenit milionar

E drept că n'are cai, trăsură,
(Doar nu ne-a părăsit de-un an)
Dar ori şi cum o duce bine,
Căci e la Creditul Urban.

Am auzit c'a dat o jalbă
Să-i dea şi lui un milion....
O! Doamne, împlineşte-i gîndul
Căci e sătul de ghinion.

Drept gaj a hărăzit, amicul,
Poeme pline de confuzii,
Un cufăr mic de manuscrise
Ş'o ladă mare de iluzii;

Apoi domeniile sale
De-alungul munţilor Nevada,
Şi renumitele castele
De la Sevila şi Grenada.

Căci trebuie să spun, în treacăt,
Că Marius, milionar,
In Spania e cel mai straşnic
Şi renumit proprietar.

In Iaşi, ilustrul meu prieten
Se oţereşte bîndu-şi braga....
In Spania—se schimbă vorba!
Acolo bea, în gînd, Malaga.

Ion Popescu

Litere-Ştiinţe-Arte

Cuza-tangentă.—„Noua R. Romînă" de la 24 April scrie următoarele:

„D. Cuza răspunde în fine la broşura d-lui Socor care îl acuzase de plagiat şi-l aşternuse pe tradiţionalele două coloane. Trebue să recunoaştem că răspunsul e abil; doar nu de geaba s'a îndeletnicit atîta vreme d. Cuza cu studiarea subtilităţilor Talmudului. D sa revendica originalitatea de sistematizare logică şi documentaţia ştiinţifică a lucrării sale „despre Poporaţie". Insă cine a citit broşura d-lui Socor ştie că alte două erau principalele acuzaţii aduse: Incorectitudinea felului de a cita, care ducea la un amestec compromiţător între ideile personale ale autorului şi ideile autorilor quasi-citaţi; şi apoi formulaţia împrumutată a legii poporaţiei, care încoronează întreaga operă.

La aceste două puncte d. Cuza răspunde în tangentă. La primul spune că, fireşte, elementele construcţiei sale logice nu pot fi absolut originale, ci sunt scoase din materialul ştiinţific general al vremilor noastre; aşa este, dar broşura d-lui Socor dovedeşte tocmai că această afirmare nu se evidenţiază de loc din modul de a cita al d-lui Cuza, care lasă să se înţeleagă că chiar elementele construcţiei ştiinţifice sunt în cea mai mare parte originale. Cele două coloane o dovedesc pe deplin. Răspunsul e foarte just; de cît nu se potriveşte.

La al doilea punct d. Cuza răspunde că formulaţia sa a legii poporaţiei trebuia să cuprindă elementele pînă atunci intrate în ştiinţă ca critică a formulaţiei lui Malthus, dar că e o sintetizare nouă, pe alte căi făcută, de cît sintetizările anterioare.

Broşura dovedeşte că chiar formula fusese dată de altul şi că d. Cuza nu a schimbat în ea de cît un termen. Atunci...?

Rămîne d-lui Cuza originalitatea, pe care o reclamă, de sistematizare şi aplicaţie a unor lucruri pătrunse de mult în studiile de Economie politică, această originalitate poate fi acea a unui compilator, a unui recensent sistematic; dar nu a unui cercetător ce duce mai departe adevărul.

Iată punctul unde trebue concentrată toată atenţia discuţiunii.

In notiţa noastră precedentă uram d lui Cuza succes; acum îi urăm cu aceiaşi sinceritate—curaj".

...De cînd au apărut rîndurile de mai sus, d. Cuza a dovedit încă mult curagiu.

Cît despre argumentele aduse,—s'a putut vedea din răspunsurile prompte şi drastice ale d lui Em. Socor ce valoare au, întru reabilitarea plagiatorului.

*

Primarul Romei publicase trei concursuri în bani pentru cele mai bune trei imnuri în onoarea Romei şi o menţiune de onoare,—cu ocazia cincantenarului. Juriul, compus din 5 profesori şi literaţi, n'a acordat premiul I nici unei compoziţii; a reunit premiul II şi III acordîndu-l unui anonim care nu vrea să-şi divulge numele, aşa că toată suma de 2000 lei—destinată premiilor—a rămas neîmpărţită.

Menţiunea s'a acordat unui... scoţian.

*

Premiul cel mare Gobert al Academiei Franceze, a fost acordat d lui J. Bédier profesor la Collège de France, pentru ale sale „Légendes édiques", două volume asupra formaţiunei acelor „chansons du gèste".

*

Academia de ştiinţe morale şi practice din Paris a ales de curînd pe Pierret Janat membru al ei.

Mai candidaseră: Dellos, Paulhan, Dunan şi Picanet.

Noul academician e profesor de Istoria filosofiei la facultatea de litere din Paris. A scris „la Philosophie practique de Kant" premiată de Academie şi „Problema filosofiei morale a lui Spinoza.

*

STRUNA ZILEI

POTRIVIRE

Cum a putut poliţia de siguranţă să totereze casele de prostituate în centrul oraşului?

Opinia.

Cum a putut să tolereze?
...Serviciul cel de siguranţă
El singur e, precum se ştie,
Un institut de... toleranţă.

INFORMATII

M. S. Regele, fiind la Galaţi a comunicat că toate lucrările fiind gata, în curînd va începe navigaţia pe Prut cu vase romîneşti.

Manevrele regale.—*Stat majorul general al armatei lucrează la întocmirea planurilor, pentru marile manevre regale ce se vor face în luna Septembrie, în nordul Moldovei.*

Se studiază chestia, dacă se pot concentra pentru acele manevre, trei din contingentele din concediu, şi rezervă.

In tot cazul două contingente vor fi concentrate, cu unul mai mult ca în anul trecut.

Principii moştenitori vor pleca la 2 Iunie la Londra, spre a reprezenta familia noastră regală la încoronarea regelui Angliei.

A. S. R. Principele Ferdinand va reîncepe după 10 Mai inspectarea trupelor.

Inspecţiile vor dura 20 zile.

Epitropii Spiridoniei se pricep să facă economii. Astfel, cu gîndul la reduceri budgetare, epitropii au înfiinţat un post de farmacist inspector pentru d. Eiven şi au numit pe domnii V. Colceag şi G. Gavrilescu, copişti la Slănic, cu retribuţii de 400 lei pe timpul sezonului.

Domnul Gh. Mihailescu a fost detaşat incasator la băile Slănic.

Brigadierul silvic Haraga, din Cotnari, care ocupă de 20 ani această funcţie, a fost scos şi înlocuit cu intelectualul grecenist Cuba.

Au fost numiţi agenţi de percepţie: d. Olănescu, la percepţia I, N. Stroescu şi M. Agapi, la percepţia II.

Consiliul comunei rurale Ţiganaşi judeţul Iaşi, disolvindu-se s'a instituit o comisie interimară, compusă din d-nii Petru Popovici, preşedinte, Gh Mohorianu şi D. Kihaia, membri.

Colegiul electoral a fost convocat pentru ziua de 22 Maiu.

M. S. Regele a semnat decretul prin care se acordă cuvenitul exequator domnului Poustobkine numit consul general al Rusiei la Iaşi.

D-sa va funcţiona pentru judeţele Iaşi, Botoşani, Dorohoi, Suceava, Neamţ, Bacău, Putna, Tutova, Fălciu şi Vaslui.

E vorba să se deschidă în oraşul nostru un nou sanatoriu-azil, pentru infirmi şi bătrîni, condus de un număr de maici cari fusese aduse aci de administraţia sanatorului Sf. Maria. Actualminte ele conduc un mic azil în str. Muzelor.

Secretarii tuturor corporaţiunilor din localitate au primit însărcinarea de a colabora la întocmirea statisticei complecte a meseriaşilor iaşani.

Operaţiile vor dura pînă la sfîrşitul lunei Mai.

Inscrierile pentru examenele particulare ale cursului primar se vor face la revizoratorul şcolar după 20 Mai.

Comitetul societăţii „Fraterna-Ajutorul" a donat, cu autorizarea adunării generale, imobilul din strada Veche No. 42 Spitalului izraelit. Actele s'au transcris la tribunal.

La ultimile două reprezentaţii ale operei Italiene, State Dragomir... „di rectorul Teatrului" n'a făcut nici un scandal,

Un fost magistrat, atins de o boală incurabilă, rătăcind prin Iaşi, a fost trimis, însoţit de un agent poliţienesc, la Galaţi unde suferindul are rude.

La o schimbare de trenuri, agentul perdu urma fostului magistrat, care a reluat trenul pentru Iaşi. Aci s'a prezintat comisariatului gării, cerînd să fie internat la spitalul Socola, ceia ce s'a făcut.

Comerciantul Hellman, domiciliat str. de Sus 141, fiind la biroul de predare de la gară, a perdut un portofoliu în care avea trei sute lei şi mai multe cambii.

Ministerul de finaţe a dat eri următoarea circulară tuturor punctelor de vamă din ţară:

Afară de buteliile obicinuite pentru limonade gazoase, cu pereţi groşi şi dopul de sticlă, veţi taxa cu începere de la 1 Mai a. c. ca butelii pentru limonade gazoase pe acele ce vor avea din turnătură inscripţiunea „Limonadă Gazoasă", inscripţiunea firmei fabricei fiind facultativă.

Astfel de butelii se vor taxa după articolul 540 cu lei 6 suta de kgr. dacă vor fi din sticlă naturală verzue şi după articolul 541 cu lei 15 suta de kgr. dacă vor fi din sticlă albă.

Ori ce butelii se vor declara ca fiind pentru limonade gazoase şi nu vor avea din turnătură inscripţiunea menţionată, se vor taxa după articolul 543 şi următorii, ca butelii pentru alte întrebuinţări de cît acelea arătate prin nota de sub art. 542.

La debitul Badareu et dr. Manolescu se găseşte în tot timpul zilei recoritorul şi higienicul lapte bătut.

Operă. — In astă seară excelenta trupă de operă italiană, ce repurtează un imens succes la teatrul nostru Naţional va reprezenta **Ebrea** superba operă a lui Halèvy. Miine Duminică 1 Mai ora 2 jum. *în matineu, Cavaleria Rusticană şi Pagliacci* cu preţurile populare, iar Duminică 1 Mai sara *Faust* de Gounod cu **Dora Domar**.

In urma instenţei publicului şi a superbului succes obţinut, directorul trupei d. Castelano, care pleacă cu trupa la Sofia şi Constantinopole, a primit ca întîrziind reprezentaţiile ce le va începe acolo, să mai dee la Iaşi **2 ultime reprezentaţii de adio** *Luni 2 Mai* **Rigoleto** operă în 4 acte de Verdi, cu concursul celebrei dive *Dora Domar* şi a baritonului *Marri* şi *Marţi 3 Mai* reprezentaţia de adio cu **Africana**, mare operă în 5 acte de Mayerbeer şi cu concursul tuturor artiştilor trupei. D-ra *Dora Domar*, după actul al 2-lea din Africana va cînta în româneşte Primăvara de Strauss, şi d. *Stantarelli* va cînta o romansă în româneşte de Carini. In toate aceste 5 reprezentaţii superbul bariton Marri, atît de mult apreciat şi bine primit de ieşeni, va da concursul său Mari în Pagliacci şi Rigoletto ie superb.

Biletele la „Thalia" (Maximovici).

Consiliul de higienă.—Aseară, s'a întrunit consiliul de higienă al oraşului, sub preşedinţia d-lui dr. Flor. Erau prezenţi d-nii d-ri: Mezincescu, Acontz, Imervohl, Grigoriu, Buzenchi, Misir, Stenner, Georgescu, Konya şi Şumuleanu, precum şi d-nii ingineri Cugler şi Bălănescu.

Se aprobă procesul-verbal al şedinţei precedente.

D. inginer Bălănescu, din partea serviciului apelor, dă explicaţiile dorite cu privire la felul canalizărei oraşului. La început, cînd proectul a fost întocmit s'a prevăzut şi o instalaţie de epuraţie biologică.

In tot cazul, conductele sunt astfel întocmite, încît pot servi şi pentru tout á l'egout.

Sistemul întrebuinţat azi este în adevăr un sistem devizoriu, deghizat, căci, deşi la racordare se află un sifon, totuşi, în canal trec şi materii fecale.

D. Bălănescu, termină, zicînd, că în calitatea sa de om de ştiinţă, condamnă acest sistem.

D. dr. *Mezincescu*, zice că pe consiliul de higienă, nu-l poate preocupa de cît faptul asanărei oraşului şi evitarea unei infecţiuni. Ori prin sistemul deghizat adoptat de serviciul tehnic, şi încuviinţarea a se adopta closete cu haznale, pe de oparte materiile fecale tot pătrund în canal, iar pe de altă parte, prin aceste haznale, se creiază mari cuiburi de infecţiuni. Singurul şi marele rost al canalizărei unui oraş, e tocmai de a face să dispară aceste cuiburi de infecţiune.

D-sa cere consiliului, a lua un vot, prin care să oprească funcţionarea haznalelor, şi facerea imediată a unei instalaţii de epuraţie biologică, la capătul canalului.

D. dr. *Imervohl*, se uneşte cu această părere. Crede însă, că pînă la infiinţarea unui sistem de epuraţie biologică, vidanjarea să se facă după sistemul de azi. In treacăt, d-sa ar dori să aibă lămuriri scrise, din partea serviciului apelor.

D. inginer *Cugler*, socoteşte, că d. inginer Bălănescu, este numai un funcţionar subaltern, şi nu-i dă nici o lămurire.

Această părere nu e acceptată de membrii consiliului, care se declară toţi mulţumiţi de lămuririle, date de d. Bălănescu. D. Cugler, la urmă, recunoaşte şi d-sa, că sistemul deghizat de azi, e un sistem nenorocit.

D. *Buzenchi*, critică serviciul technic şi cere a se adopta măsurile propuse de d. dr. Mezincescu, ca fiind şi interesul sănătăţei oraşului.

D. dr. *Georgescu*, socoteşte că pînă la facerea unei instalaţiuni biologice, dacă în întregime materiile fecale, se vor scurge prin canal, încă pericolul nu va fi mai mare ca cel de azi.

După ce mai vorbesc d-nii Mezincescu, Imervohl, şi alţii, consiliul votează în unanimitate, următoarele desiderate.

1) Consiliul, în urma discuţiunilor, hotăreşte a nu îngădui cu nici un preţ, menţinerea haznalei la private şi diversarea prin sifon divizor la canalizaţie. Singurul mijloc permis de racordare, va fi racordare directă, fără fosă.

2) Consiliul reclamă executareu imediată a emisarului canalizaţiei pentru deversarea afluentului în josul oraşului şi construirea unei instalaţiuni complecte de epuraţie biologică, înainte de deversarea B-hluiului.

D. dr. Mezincescu, îşi ia angajamentul, că în cazul, cînd autoritătile în drept, nu vor da ascultare sfaturilor consiliului de higienă, va provoca o mişcare, pentru ca poporul să-şi apere singur dreptul la viaţă.

Şedinţa, se rîdică la orele 7.30.

Domnul Bobeica, actual subcomisar, va fi numit şeful biroului prefecturei de poliţie Iaşi, în locul d-lui Panait Popovici, trecut la pensie.

D. Vasile Mihailescu, a fost numit mijlocitor, pe lîngă oborul de cereale din Vaslui.

DIVERSE

— Domnul Al. Ionescu a fost numit brigadier silvic la pădurea Budeştii-Precistea, în locul d lui N. Ioachim.

MARKE SALAMANDER

Renumitele ÎNCALŢAMINTE
DE DAME ŞI BARBAŢI
„SALAMANDRE"
CU UNICUL PREŢ LEI 23.50

Unicul depozit la:
Fraţii Polingher
IAŞI
Strada Ştefan cel Mare

Ultime INFORMAŢII

❑ *In guvern se discută dacă ar fi oportun să se facă acum, sau să se amîne pentru la toamnă, o importantă mişcare în corpul diplomatic.*

E vorba de retragerea, pentru limită de vîrstă, din corpul diplomatic, a d-lui Al. Cantargi, ministrul nostru la Londra şi a d-lui Solescu, ministru la Petersburg, cum şi de punerea în disponibilitate a d-lui Papiniu, ministru la Constantinopol.

Pentru două din aceste locuri se spune că guvernul are intenţiunea să facă numiri în afară de corpul diplomatic şi anume: se va oferi legaţiunea din Roma d-lui D. Grecianu, şi o altă legaţiune d-lui Ionaş Grădişteanu.

❑ *Se ştie, că conflictul Sinodal n'a fost transşit de guvernul liberal şi a rămas ast-fel moştenire actualului guvern.*

Părerea d-lui Carp asupra acestui conflict este cunoscută. Şeful junimiştilor a declarat încă sub guvernul liberal, că nu există altă soluţie [illegible] caterisirea episcopului de Ro[illegible]

De oare-ce î[illegible] Sinodul se va aduna din no[illegible]te se va ridica din nou de către [illegible]l de Roman chestiunea rămasă nerezolvită şi de oarece se pare că în guvern sînt mai multe păreri, d. C. C. Arion, ministrul de culte, şi a exprimat dorinţa de a pleca în concediu şi a lăsa interimatul ministerului său d-lui P. P. Carp, pentru ca d-sa să tranşeze pers[illegible]

❑ *In ve[illegible] congresului medic[illegible] care, anul ac[illegible] în Iaşi, Societatea de [illegible] se întruneşte în o[illegible]tă, spre a stabili progra[illegible]*

❑ *Consiliul comunal, convocat să se întrunească în sesiune ordinară, de la 2 la 17 Mai, se va ocupa, într'o şedinţă de la început, de aşezarea statuei lui Cuza-Vodă în piaţa Unirii.*

❑ *Domnul M. Ghinea Ionescu, procuror de secţie la Curtea de Apel din Iaşi, va fi numit consilier la Curtea de Apel din Craiova, în locul decedatului Dopsescu.*

Procuror, în locul vacant, va fi numit d. Iulian Teodorescu, actual membru de şedinţă la tribunal.

❑ *Epitropia Sf. Spiridon a hotărît, în principiu, să închidă, pe tot timpul verei, spitalele din Tg.-Neamţ, Roman, Focşani.*

Dacă epitropii cred, că testatorii au lasat moşiile şi banii lor, ca să stee spitalele închise—greşesc amar.

❑ *Un ghişeft evident.*

Eforia spitalelor Sf. Spiridon a hotărît să ceară reziliarea contractului de exploatarea arborilor din pădurile Slănicului, contract ce-l are încheiat cu un domn Solomon Steinfeld.

Epitropul Cristofor, neavînd, se vede, încredere în avocaţii Eforiei, a redactat el singur acţiunea în reziliare, care urma să se judece, alaltăeri, la tribunal s. I.

Spre mirarea avocaţilor, Steinfeld s'a prezintat asistat de avocatul M. Borcea, abia înscris în barou, fără chemare a pleda într'o importantă speţă comercială, dar bun prietin al epitropului Cristofor, pe care îl suplineşte la catedra de la şcoala de comerţ.

Avocatul lui Steinfeld, înainte de a se striga procesul, a comunicat d-lui Stoica, avocatul Eforiei, că epitropul Cristofor îi cere să amîie procesul, de oarece el, Borcea, tratează împăcarea

Avocatul Stoica a refuzat să ceară amînarea, arătînd numai, înaintea tribunalului, că acţiunea a fost rău repartizată.

Vrea să zică: Şteinfeld şi a luat de avocat pe prietenul epitropului Cristofor, iar epitropul Cristofor, care n'a lasat pe avocaţii Spiridoniei să redacteze acţiunea, tratează împăcarea cu avocatul lui Steifeld şi pe acesta îl pune să ceară avocatului epitropiei — amînarea procesului.

Gheşeftul este evident.

❑ Luni, 2 Mai se va deschide sesiunea Curţei cu Juri din Iaşi. Curtea va fi prezidată de d. C. Grigoriu, asistat de domnii judecători D. Cihodariu şi Gr. N. Suţu.

Acuzarea, în toate procesele o va susţinea primul procuror. Pentru Luni sunt înscrise în rol: procesul de calomnie prin presă intentat de d. dr. Goldenştein d-lui A. C. Cuza şi procesul intentat de acesta d-lui avocat Em. Socor, autorul broşurei cunoscute.

❑ Se crede că şedinţele cercurilor comerciale şi industriale, în zilele de 29, 30 şi 31 Mai, se vor ţinea în sala Teatrului Naţional din Iaşi.

Congresiştii vor face o escursiune la Ungheni-Ruşi.

❑ La 2 Mai se deschide sesiunea Academiei. Din Iaşi vor pleca pentru a lua parte la şedinţele ei, următorii membrii: A. Naum, A. D. Xenopol, N. Gane, I. Caragiani, Alexandru Philippide.

❑ D. A. D. Xenopol a trimis revistei parisiane „Les documents du progrès" un interesant articol asupra intelectualităţii romîne, în care studiază calităţile deosebite şi particulare ale spiritului românesc.

❑ **In chestia statuei lui Cuza Vodă.** Complectăm informaţiile date întăi de noi, cu privire la stadiul în care se găseşte chestia aşezărei statuei lui Vodă Cuza, reproducînd azi adresa, pe care d. Grigore Ghica Deleni, a înaintat-o administraţiei comunale.

Iată cum glăsueşte această adresă:

Domnule Primar,

La cererea de autorisare pentru continuarea lucrărilor aşezării monumentului Cuza-Vodă în piaţa Nouă — unde avem deja făcute fondaţiile încă din anul trecut — mi-aţi respuns verbal cu două propuneri:

1. Să se hotărască prin arbitraj piaţa pentru aşezarea monumentului.

2. Monumentul să fie aşezat de d-v ca Primar în Piaţa Unirea — luîndu-vă negreşit respunderea cheltuelilor inoportune a unor nouă fundaţii, precum şi chestiunea unei nepotrivite situaţiuni a monumentului.

Arbitrajul trebuia de sine înlăturat, pentru că nu schimba în nimic starea chestiunei de azi.

Remîne deci a doua propunere, prin care cereţi a vă substitui nouă pentru ca înălţarea monumentului să se facă neîntărziat.

Eu am fost în plecare să primesc această propunere, pentru că sunt obosit de toate împotrivirile ce am întîmpinat, de şapte ani, de cînd am luat iniţiativa acestei patriotice idei. Eram în plecare să o primesc, cu atît mai mult cu cît nu vreau să văd remănînd în [illegible]al departe aruncată în ograda caselor Peşcanu statua mîndrului Domnitor romîn şi acele ale iluştrilor sei colaboratori. M'am crezut însă dator să consult pe colegii mei, pentru ca să luăm o hotărire cu toţii împreună.

Intrunirea a avut loc la domiciliul meu la 17 April c. şi hotărîrea noastră unanimă este următoarea:

1). Comitetul se declară în permanenţă şi va lucra până se va aduce la îndeplinire opera pentru care s'a constituit.

II. Comitetul conservă monumentul până se va aşaza şi numai atunci îl va preda Comunei.

III. *Comitetul păstrează piaţa nouă, dată formal şi legal de Comună — şi pe care are deja fondaţiile făcute — şi nu va renunţa la dînsa decît, după ce comuna va face pe piaţa Unirei şi pe spesele sale, fondaţiile, pentru a putea fi sigur că se va aşeza pe ele, cel mai tăziu până la 15 Iulie 1911 monumentul lui Cuza-Vodă.*

IV. Cheltuelile însă, ale aşezării pe acele fondaţiuni, se vor face cu banii comitetului pe care îi are în posesiunea sa.

(iscăliţi), d-nii Grigore Ghyka Deleni, A. D. Holban, Constantin Climescu, Atan. Ghiorghiu, Vasile Dimitriu, G. D. Şerban, Doctor Socor, G. Cristofor, Xenofon Gheorghiu, Doctor Negel, Dimitrie Gheorghiu, Ion Ralet, Colonel C. Langa, Econ. Carp, Doctor Brăescu.

Cred d-le Primar că luînd această hotărîre, dăm o ultimă dovadă de respect pentru memoria marilor patrioţi ai ţării, de bună voinţă către d-voastră şi de lipsă de ori ce preocupări egoistă într'o chestiune în care ar fi trebuit se domnească un spirit de perfectă sinceritate. Atîrnă acum de d-v ca totul să se isprăvească repede şi se continesscă ori ce zizanie.

Vă rog, să bine-voiţi a-mi da un răspuns scris la cele ce am onoare a vă comunica.

(semnat) **Grigore Ghyka Deleni.**
Preşed. comitetului monumentului

Până în acest moment d. Greceanu n'a trimis respunsul scris.

❑ Examenele la facultatea de litere vor începe în ziua de 1 Iunie şi vor dura până la 22 a lunei.

❑ **Din Roman.** — Eri s'a judecat la trib. Roman, cunoscuta afacere a învăţătorului Ursu, care fusese pus sub inculpare de ultraj prin stăruinţele prefectului Arion. Judecătorul de ocol condamnase pe Ursu, la 100 lei amendă. Cu apelul inculpatului şi al procurorului, procesul veni şi se judecă eri la tribunal, compus din domnii *Virgolici*, preşedinte şi *Orănescu*, membru de şedinţă.

Tribunalul achită pe învăţătorul Ursu motivîndu-şi sentinţa, că *un perfect, care îngerează în alegeri, nu este ultragiat cînd e pus la ordine de un cetăţean.*

Incă o palmă bine meritată pe care a trebuit s'o încaseze acest prefect monstruos al Romanului, de astă dată chiar din partea justiţiei.

❑ Regimentul 13 Ştefan cel Mare, împreună cu comandantul şi toţi ofiţerii vor sărbători ziua de 1 Maiu, în pădurile de la Breazu.

Vor avea loc alergări în saci, trageri la ţintă şi alte distracţii.

❑ Mandatul de arestare, lansat contra prostituatei Lucreţia Petrescu, învinuită de conrupere de minore, a fost confirmat astă-zi de tribunalul secţia I

Numita a făcut apel la camera de punere sub acuzare.

❑ Eri noaptea a evadat din Ospiciul Socola pacientul Neculai Puşcaşu, de loc din judeţul Tutova. S'a cerut urmărirea lui.

❑ Din neglijenţa unui copil a locuitorului Neculai Nistor din comuna Brăeşti, care a umblat cu foc pe lîngă nişte pae, s'a aprins casa. Pagube de 1600 lei.

❑ Consiliul comunal al comunei Bivolari a votat un proect de regulament pentru tăerea şi vinderea cărnei în acea comună.

❑ La şcoala de cîntăreţi bisericeşti din str. Mitropolie, iau lecţii vre-o 50 de elevi. Aceste lecţii prin natura lor, zgomotoase, se fac cu ferestile deschise, aşa că vecinii nu şi pot căuta de ocupaţiile lor intelectuale.

Dacă pe asemene vreme cum e acum, se simte nevoe ca săliile de curs să fie aerisite, lucrul acesta se poate face deschizindu-se uşile şi ferestrele din spre curtea Mitropoliei şi nu pe acelea dinspre stradă.

Ar fi de dorit ca direcţia Mitropoliei să ia măsura aceasta.

❑ Epitropii sf. Spiridon, au dat ordin serviciului administrativ al casei, să întocmează un caet de sarcini, pentru darea în concesiune, a exploatărei Băilor de la Slănic.

❑ Pe ziua de azi s'au constatat în oraş 2 cazuri noi de febră tifoidă, unul la regimentul 13 şi unul în str. sf. Andrei.

❑ Camera de Comerţ din Iaşi, a trimis prefecturei de judeţ o adresă prin care arată, că mai mulţi comercianţi din judeţul Iaşi, se tînguesc, că sunt impuşi la taxele marcatului mărfurilor, prin flagranta violare a legei şi regulamentului respectiv, pe cînd legea, după clasificarea în serii, pentru comunele rurale, nu-i impune de cît la plata unei taxe de 12 lei anual, cîrciumarii de la sate ne putînd fi taxaţi de cît la clasa 4 seria de 24 măsuri, şi cere ca prefectura să eie măsuri ca impunerile marcatului să se facă în mod echitabil şi conform legei.

❑ Eri au început la şcoala de Belle Arte examenele de perspectivă cu elevii vechi.

◑ Ministerul, a făcut cunoscut prefecturei de judeţ, că nu aarobă cererea comercianţilor evrei din tîrgul Bivolari, de a ţine deschis Duminicele şi serbătorile legale fiind contrar dispoziţiilor legei repausului Duminical.

❑ **Judiclare.**—Tribunalul s. I a condemnat ieri pe neguţitorii Passmantirer şi Amalia Stark la cîte o sută lei amendă, pentru bancrută simplă.

— Gr. Paraschiv, ca factor poştal la Tg. Neamţ, s'a făcut vinovat de falşuri şi delapidări, fapte pentru cari a fost condemnat de trib. Neamţ la şase luni închisoare, sentinţă care a fost întărită de ieri de s. I a Curţii.

— Apelul procurorului de Dorohoi în contra sentinţei achitătoare privitoare la doctorul Moga, nevasta şi tatăl acestuia, învinuiţi de falşuri în acte publice, se judecă astăzi la s. II a Curţii.

❑ Al doilea program nou, care se desfăşoară cu începere de astă-seară Simbătă, pe pînza cinematografului Pathé Frerès din sala Teatrului Sidoli, se compune din ultimele apariţii ale casei Pathé precum şi din cele mai reuşite sujete ale ediţiilor străine.

Iată cîte va subiecte ale acestui nou program, care se reprezintă astă-seară Simbătă şi mîne Duminica (Matineu şi seara): Hoţii o excelentă înscenare după celebra scriere a lui Schiller, în toate rolurile apar celebrităţi teatrale.

Noul program cuprinde apoi: Păpuşa Orfelinei, scene teatrale dramatice — Valea Nera, pitoreşti vederi din Italia — Frilano, calul poznaş, scene de varieteu.—Viteazul Tîmpilă, scene comice—Mitraieza, scene humoristice—Vagabonzii veseli, scene comice — Pădurarul mare piesă teatrală, cu artişti distinşi—O istorie eroică, scene comice etc. etc.

In tot timpul spectacolului, sala este aerisită prin ventilatoare mari electrice.

Mîne Duminică, Matineu la 3 ore ziua şi mîne seară reprezentaţie obişnuită la 9 ore.

Programul viitor începe Joi 5 Maiu a. c., şi cuprinde între altele: Sinucis sau asasinat, un epizod din viaţa lui Napoleon Bonaparte—Solemnităţile cencantenarului Italiei, serbările de la Roma etc. etc.

❑ In procesul Moga, despre care vorbim în altă parte a ziarului, Curtea, apreciând ca nefondat apelul procurorului, a menţinut hotărîrea achităţoare a tribunalului Dorohoi.

Soţii şi părinţele Moga erau asistaţi de d-nii A. A. Badareu şi Lascar Antoniu.

PRIMĂRIA COMUNEI IAŞI

In ziua de 20 Mai a. c. ora 11 a. m. se va ţine în Camera acestei Primării, licitaţie prin oferte închise, conform art 72—83 din legea Comptabilităţei publice, pentru furnitura a 250000 litruri petrol necesar Comunei pentru iluminatul public pe timp de un an de la semnarea contractului.

Garanţia provizorie 1500 lei în numerar sau efecte garantate de Stat.

Condiţiunele de licitaţie şi caetul de sarcini se pot vedea în fiecare zi de lucru la serviciul Administrativ.

No. 96979 28 | 11 Aprilie 1911

Ultima oră

Bucureşti 30 Aprilie

D. Carp şi cîrciumarii

Bucureşti — D. P. P. Carp, a dat azi la lumină o circulară cu privire la aplicarea legei cîrciumelor, modificată de parlament.

Prin această circulară, se arată că nu se va mai acorda autorizaţiuni pentru deschiderea de noi debite de vin şi bere.

Cu alte cuvinte, d. Carp, în contra voinţei chiar al parlamentului seu, a înăsprit şi mai mult restricţiunele, prevăzute în vechea lege.

Circularea a provocat o vie agitaţie printre cîrciumarii din Capitală.

Reforma administrativă

Bucureşti — D. Carp a declarat că în timpul vacanţei, va pregăti reforma administrativă.

Se pun mari insistenţe, ca în această reformă, să înglodeze toate legile care garantează stabilitatea funcţionarilor. Prin aceasta, în mod pieziş, se vor desfiinţa inamovibilitatea de azi, pentru a se înlocui pe actualii funcţionari cu partizani de a i regimului.

Modalitatea s'a şi găsit La aplicarea reformei, se va institui o comisiune specială, care să selecţioneze corpul funcţionăresc.

Neînţelegerile din Romanaţi

Bucureşti. — Printre guvernamentalii din Romanaţi, domneşte o vie neînţelegere. Mulţi se opun la numirea ca... prefect a d-lui Chintescu, actual deputat. Probabil însă că tot d. Chintescu va fi numit.

Nemulţumiţii din Galaţi

Galaţi. — Faptul că d. Neniţescu ministrul Industriei plecînd din Galaţi, fără a încerca o împăcare între taberele conservatoare, a avut ca urmare o întrunire a unui număr de 56 nemulţumiţi, în locuinţa d-lui Doiciu.

Toţi au criticat centrul şi au hotărît a face o acţiune energică, fără a mai consulta pe fruntaşii din Bucureşti.

Moartea lui Mihai M. Manoliu

Bucureşti.—Aseară, în sanatoriul doctorului Gerota, a încetat din viaţă d. Mihai, M. Manoliu, fost magistrat la Dorohoi.

Rămăşiţele pămînteşti ale regretatu lui nostru prieten, au fost transportate la Dorohoi, unde va avea loc înmormîntarea.

Biletele de tramvai şi boalele contagioase

Bucureşti.—Direcţia generală a serviciului sanitar, făcînd cercetări bacteorologice pe fie-ce bilet de tramvai, a găsit că acele bilete conţineau numeroşi microbi streptococi şi altele. Probabil că aceasta provine din saliva conducătorilor, cari astfel deslipesc biletele din carnete.

Direcţia sanitară va lua măsuri, pentru a evita pe viitor o atare contaminare.

Birourile de expediţie

Bucureşti.—Birourile de expediţie ale poştelor din Bucureşti şi Iaşi, vor lucra paralel cu birourile particulare, pînă la organizarea acestora.

Darea în judecata a d-lui Cosmovici

Bucureşti.—La Direcţia Serviciului Sanitar, se ventilează ideia de a se da în judecată, pe d. dr Cosmovici, prim ajutor de primar, din Iaşi, pentru calcarea regulamentului sanitar.

Iată de ce e vorba.

Consiliul de higienă din Iaşi, conformîndu-se legei sanitare, a somat pe d. Konia, de a muta grajdul ce-l are instalat în strada Lăpuşneanu, unde se află fabrica de ape gazoase *Sanitas*.

D. Konia, primise ordinul, ca această mutare, să se efectueze negreşit la 23 Aprilie trecut.

Or, d. Cosmovici, în calitatea sa de ajutor de primar, a trecut peste avizul consiliului de higienă şi a acordat d-lui Konia de a menţine grajdul, pe cînd d-sa, după lege, dacă nu era de acord cu consiliul de higienă al oraşului, trebuia să apeleze la Direcţia generală a serviciului sanitar.

Pentru a evita pe viitor asemenea calcare de lege, direcţia sanitară vrea să defereze chestia înaintea justiţiei.

Incendiul din Galaţi

Galaţi.—Un incendiu violent a distrus noaptea aceasta proprietatea d-lui Andrei Vasiliu, şi alte două proprietăţi, locuite de populaţia săracă.

Pagubele sunt însemnate.

Interpelare în chestia omorului ritual

Petersburg.—După discutarea interpelărei drepte adresată ministerului de interne, dacă îi este cunoscut, că în Rusia, secta evreească întrebuinţează pentru scopuri rituale sînge de creştin, şi că în acest scop gardianul creştin Kuscinschi a fost asasinat la Kiev, în Martie 1911. Reprezentantul ministerului de justiţie a declarat că s'au luat toate măsurile pentru a se stabili adevărul în afacerea omorului Kuscinski. Interpelarea a fost trimisă la comisiunea de cercetare.

Noul ataşat militar la Bucureşti

Belgrad.—Comandantul Danilo Calafatovic, remănînd ca ataşat militar al Serbiei la Sofia, e numit ataşat militar la Bucureşti.

Noul împrumut al Bulgariei

Sofia.—Consiliul de miniştri a acceptat definitiv împrumutul de 5 milioane încheiat cu o bancă engleză. Produsul împrumutului va fi varsat de Deutsche Bank, până la 15 Mai.

Biletele de vot

Bucureşti.—Ministerul Oficial publică ştirea că pe viitor preţul biletelor de vot, va fi de 3 lei 50 bani suta.

Delegaţie ministerială

Bucureşti.—Prin Monitorul Oficial de astă-zi, Ministrul de justiţie, dă delegaţie de procuror general la Iaşi d-lui A. Hinna.

Această repetare s'a făcut prin intrarea în vigoare a legei judecătoreşti, care a fost modificată acum în urmă.

Biroul Agenţiei Generale a societăţei de asigurare

„ANCORA"
(ANKER)

s'a mutat în strada de Sus 166 (casele Stîncă) alălurea de Hotel Binder.

Vaccinări si Revaccinări
practică
Dr. A. STEUERMAN
— str. Golia 13 —

Clinica BOALELOR DE OCHI
Dr. C. MICLESCU
OCULIST OPERATOR
întors din străinătate. Consult. 3—6 p. m.
Strada Ştefan cel Mare No. 2 bis.
Casele Hirschensohn.

APELE MINERALE
SLANIC
(MOLDOVA)

Vindecă sigur: bolile de stomah, intestine, ficat, rinichi, băşica udului, artritismului, gută, diatesă urică etc.

Izvorul No 1 este cea mai higienică, digestivă şi diuretică apă de băut cu vin sau simplă la masă.

Comenzile se fac la exploatator I. Werner, farmacist, furnizorul Curţii Regale la Iaşi.

Broşura: Importanţa şi eficacitatea apelor minerale de băut de la Slănicul din Moldova, se trimite la cerere gratis.

INTREBUINŢAŢI NUMAI RENUMITUL
DENTOFIX

Cea mai igienică şi întăritoare apă de gură şi dinţi.

Se vinde în cutii elegante de nickel conţinînd 120 tablete

De vînzare la toate parfumeriile, farmaciile şi drogheriile de lux.

Monteur für Kanal und Wasserleitung tüchtiger Kalculator in ungekünd gter Stellung möchte selbe gegen gute Konditionen ändern.

Gefällige Antrage an B. Sternberg Czernowitz Dreifaltigkeitsgasse No. 26.

Expeditor pe lîngă Ungheni-Ruşi
M. Wainberg
dă informaţii relativ la C. F. şi îndeplineşte urgent formalităţi vamale.
Referinţe de prima clasă.

BYRRH

Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV

PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziționea generală romînă din 1906.

BYRRH

de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA

De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Cereți numai:

Partumul și Eau de Cologne Superioare

A. RALLET & Co. — MOSCOVA

Furnisor al: Curței Imperiale Ruse, Curței Regale Romînă, Curței Regale Muntenegru și S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900

55 Medalii, Diplome și alte recompense

Eau de Cologne

A. RALLET & Co.

Se distinge:

prin mirosul lui plăcut, înlocuind cu totul esențele

De vînzare la toate Drogheriile și Mag. de Parfumerii din țară.

Reprezentant general pentru Balcani

Alexandru Spivacoff

— RUSCIUC —

GRILLAGES

Raym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

GLOTURES DE CHASSE, VOLIERES, POULAILLERS

BONCES ARTIFICIELLES. les 100 mèt. 5 f.

Dacă suntéți suferinzi, dacă voiți a preîntimpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

Intrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruciore și ori-ce accesorii

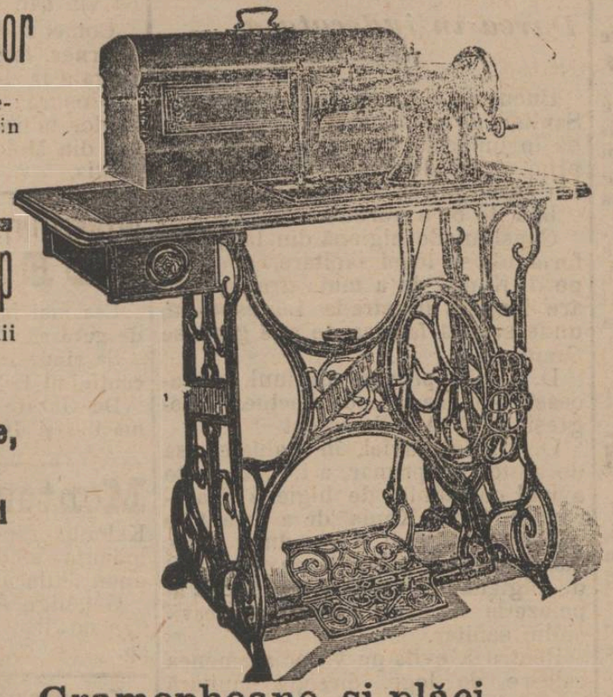

Gramophoane și plăci.

Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. Grossmann

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER, Str. de Sus 166.

---

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi — al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut nouă

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Începutul la 9 și un sferi seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Reservat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matinsurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

FABRICA DE CORSETE

din str. Lăpușneanu

s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăți moderne,

---

PORTE-POTS

en FONTE INOXYDABLE

Prix 0f60c.

Raymond GARIEL

2 bis, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco d'Album sur demande

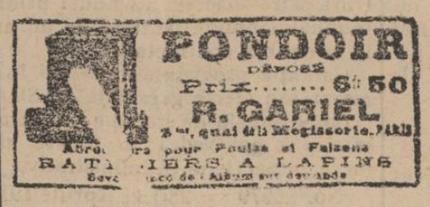

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62, unde se află o expoziție permanentă [illegible] produsele fabricei, cum și la magazia mea str. An[illegible] Panu 50.

La administratia ziarului se primesc

anunciuri cu prețuri convenabile

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA și PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 25 – Iași

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa 6-a Loteriei IXa

sau pus de vînzare,

Tragerea de la

5 Aprilie 3 Mai 1911

Se poate câștiga în caz norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 900,000 le

Iar câștigul le total le reprezintă fabuloasa sumă de 7.322.000 lei

Prețurile oficiale pentru vânzare:

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz intreg
20	40 lei	80 lei	160 lei

Prețurile oficiale pentru preschimbare

1/8 Una optime	Lei	3,00
1/4 Un sfert	Lei	6,00
1/2 Una jumătate	Lei	12,00
1 Loz intreg	Lei	24,00

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mîrzescu No. 17 — Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mirzescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1293 Marți 3 Mai 1911

BIBLIOTECA CENTRALĂ DIN IAȘI

GUVERNUL CAVALER

Ori cîtă opoziție am face actualului guvern, trebue să recunoaștem, totuși, că trăește numai din cavalerism.

Fără a vorbi despre originea lui istorică, care purcede de la Cruciați și fără a socoti prezența în sînul lui a unui Trubadur, fie-care gest al fiecărui ministru, respiră un aer de cavalerism ancestral, care parcă aduce sanatate în atmosfera încărcată a politicianismului de pînă acum.

Poate că, dacă am lua în parte pe unii miniștri, am găsi vre-un trubadur, care și-a părăsit puțin cavalerește pe dulcea și simpla lui Sultănică, pentru vre-o Rozamundă îmbrăcată în zale și în argint; s'ar putea chiar, că acestei înălțări a inspirației artistice, să datorească literatura noastră ridicarea artistului pînă la epoca eroică, pe care o cîntă de cînd și-a simțit adevărata sa vocație. Poate că, iarăși, e puțin cavaleresc rolul ce'l joacă, acela de a servi în cabinetul actual drept armă, cu care să se lovească în democrația din care a plecat și căreia aparține prin toată viața lui de pînă eri; poate că acest rol, de a da ocazie guvernului să arăte democrației că boerimea „frayează“ cu miniștri de „bassă estracțiune“, este o pată pe tot trecutul de pînă eri, în care a cîntat în numele democrației. Toate acestea, însă, sunt rare excepțiuni și numai pentru un ministru care nu e tocmai autohton în guvernul boeresc; încolo cîtă eleganță de procedeuri, cît cavalerism la luptă!

Poate să se găsească cine-va care să susțină, că nu e cavalerească nici conduita unui alt ministru, care astăzi acordă interviewuri ziarelor străine, arătînd că trebue de făcut ceva, pentru ca să se amelioreze soarta ovreilor din țară, iar mîine tolerează răspîndirea la sate a faimosului calendar, în care țara este spîntecată de ovrei cu asistența șefilor opoziției.

Știm că această speță de miniștri a fost totdeauna de-asupra nivelului țărei, care nu i-a înțeles nici-odată, în cît este nevoe, din cînd în cînd, ca macar străinătatea să știe că în țara asta barbară, este un singur om luminat, care privește problemele naționale dintr'un punct de vedere mai civilizat. In acest mod se va ști că vechiul „paysan du Danube“ al fabulei, care a fost în stare să înceapă pe 1907 în nordul Moldovei cu o notă antisemită, s'a schimbat în „marchizul de la Dunăre“, om subțire, cu idei civilizate în chestia ovreiască.

Aceste idei, însă, sunt numai pentru export; în țară, pentru proștii de Romîni, putem să pregătim un alt 1907 curat antisemit prin calendarul faimos, căci cavalerismul de acest soi a fost înscris de mult în programul sufletesc al junimismului.

Acestea sunt, însă, lucruri întîmplătoare și — precum a declarat în parlament primul ministru cu un gest larg, — părerile unui ministru nu angajează guvernul, de oare-ce numai consiliul de miniștri este marele recipient unde se frămîntă părerile tuturor miniștrilor, ca să iasă de acolo aluatul, care se cheamă „părerea guvernului“ și din care, după nevoe,—ca din ori-care aluat—se poate face imediat sau franzelă boerească sau trei chifle de zece bani. Prin urmare și aici cavalerismul guvernului esă basma curată.

Credem chiar, că aceste calități de înaltă morală politică pot caracteriza cu un singur cuvînt activitatea guvernului, în cît, dacă ar fi ca vre-o dată țara recunoseătoare să vrea să amintească mai ușor despre un guvern de fericită amintire, ar trebui să'i zică „guvernul cavaler“, precum Italienii ziceau defunctului Victor Emanuel II, „Il Re galantuomo“.

Pentru noi, cari n'am fost la Italia reprezentanți ai d-lui Marghiloman, pe lîngă descendenții regelui galantom, cuvîntul acesta are o accepțiune indigenă, ceva mai deosebită de a Italienilor; pentru noi cuvîntul „galantom“ însemnează darnic, larg. Această accepțiune s'ar potrivi guvernului nostru, care—bine înțeles, de pe spinarea budgetului țărei,—a dat cu amîndouă mînile la toate categoriile sociale, care puteau să'i fie de folos. Fiindcă, însă, credem, că această dărnicie a fost silită, adică împusă de făgăduelile ce a făcut în timpul campaniei electorale, este mai mult un guvern cavaler, guvern, care își ține făgăduelile.

In această privință, nu e ministru care să nu fi declarat macar o dată că guvernul își va ține făgăduelile, nu e lege votată pînă acum de guvern, care să nu fie rezultatul vreunei făgăduieli din timpul campaniei electorale.

Guvernul și-a făcut un punct de onoare de a nu legifera decît cea ce a făgăduit, încît în acest mod parlamentul actual a devenit adevăratul pămînt al făgăduinței, pe care îl anunță de atîta vreme profetul politic al acestei țări. A făgăduit făina, petrolul, cărciumele, peștele și sarea, adică marea cu sarea și nu s'a ținut de cît de ele. Poate să fie și aceasta o armă de luptă, căci pînă astă-zi proverbul cel vechiu zicea că, nobilii făgăduesc, și burghejii se țin de cuvînt, în cît guvernul a vrut poate să demonstreze că cele două elemente burgheze, pe care le are în sînul său, au fost suficiente ca să schimbe proverbul pe dos.

Noi credem, însă, că a legifera sub presiunea făgăduelilor electorale este un sistem dezastruos, pe care nu trebue să'l tolereze șeful unui guvern „de reparație“, căci poate face să se nască atîtea categorii sociale, speranța că pot să aibă legi numai spre folosul lor, în raport cu greutatea electorală ce reprezintă.

In același timp se văd acum progresele asanărei; ceia ce făceau, pînă acum numai coriteii mărunți, pentru a'și asigura în fieful lor cîte-va voturi, se transformă acum în sistem de guvernămînt. Un Mitică oarecare făgăduește o slujbă pentru un vot și bate apoi scările ministerelor; pentru că nu mai poate trăi acasă de răul solicitatorilor; guvernul făgăduește la toată lumea, în cît pentru a nu fi luat cu pietre de către acei cari s'au potrivit afișelor prin care erau invitați la marele bal al guvernărei junimiste, transformă acum parlamentul într'un fel de tombolă cu toate numerile cîștigătoare.

Iată unde duce ambiția de a guverna fără legătură cu țara și iată parlamentul marelui guvern de reparațiune!

Pentru noi explicația acestui sistem de guvernare nu este, însa, greu de găsit. Guvernul cu toate majoritățile sale, nu poate legifera. Indărătul aleșilor lui Stroja și Tutunaru se găsește țara conștientă, care nu mai este a lui Hübsch; conștiința publică înțelege că acest guvern, așa cum a pornit'o, nu poate să fie de cît mai rău de cît toate celelalte. Guvernul are în față și în coaste opoziții energice, secundate de întreaga opiniune publică, în cît nici reforma administrativă, nădejdea bătrînețelor d-lui Carp, nu va putea fi realizată.

In asemenea împrejurări se salvează ce se poate; guvernul tradițiilor de familie, credincios devizei marelui Valois își zice, întocmai ca și Francisc I, regele cavaler, „totul este perdut, afară de onoare“ și face legi numai spre a nu'și călca cuvîntul. Țara însă, nu vrea să fie condusă după codurile de onoare, ci vrea un guvern care s'o înțeleagă și care să fie condus de singurul cod al legăturei sufletești cu dînsa. Dacă Guvernul nu va înțelege aceasta, împrejurările se vor însărcina să 'i-o arăte cît de curînd.

S. G.

Tuastul d-lui Badareu

— rîdicat în ziua de 1 Mai, la banchetul oferit profesorilor în Iași —

Ideia întrunirei noastre de azi nu pleacă de la mine. Prietenii noștri profesori din București, grupați în jurul Revistei „Romăniei Viitoare“ au dorit să lărgească cercul colaboratorilor și la profesorii de la Iași. Putința și prilejul întâlnirei le-am dat'o eu, și iată de ce suntem azi aici la via mea de la Copou, adunați 48 de prieteni, toți profesori, din care 10 din București, 4 din Bîrlad, 2 din Vaslui și restul din Iași. Puteau să fie mai mulți prezenți, dacă prietenii din București n'ar fi întârziat pînă acum 3 zile anunțarea venirei lor. Din cei din Iași mulți au fost impiedecați din diferite motive, căci e 1 Maiu și nu toți au putut fi slobozi. Iată de ce între noi avem invitată și pe d-na Maria C. Buțureanu, care este o neobosită colaboratoare și la *Opinia* și la *Romănia Viitoare* ca și la *Noua Revistă Romînă*.

In acțiunea ce credem a întreprinde cu d-voastră, corp didactic, am vrut și voesc să distrug o legendă, o acuzare nedreaptă, și să înfierez o calomnie. S'a zis că democrația n'are de cît stomahuri, de cît interese; intelectualismul îi lipsește. Și știți cu toții cum s'a exploatat de tare intelectualismul junimiștilor, și cîte foloase politice n'au tras ei din această legendă.

Că era aici o calomnie pentru noi și o laudă pentru ei s'a văzut la cea intâiu atingere în Senat și Cameră. Fruntașii lor au pălit pe lîngă fruntașii noștri, și au compromis legenda.

Noi voim să arătăm că democrația Romînă are și minte, nu numai stomah și cine alții ca profesorii pot dovedi acest lucru Și cum am fost profesor, și profesor secondar, și am știut să aprecez prin mine profesoratul. Inceputul acțiunei noastre politice, prin profesori s'a făcut. Profesorii secundari fiind și mulți și culți și asigurați prin legi, sînt cei mai în măsură de a se manifesta politicește, a rezista la atacuri și a duce lupta. Celelalte categorii de profesori pot fi ori prea tentați ca fiind puțini, ori îți pot da numai simpatia și dragostea, dar nu pot manifesta din cauza greutăților.

Mi s'a mai zis că eu sunt amărît, în urma ultimelor alegeri. De ceași fi amărît? De țară? de alegători? de sistem? Nu; țara, și alegătorii ne-au dat cîștig de cauză. Sînt amărît de lipsa de pregătire a organizărilor noastre politice; militanții noștri n'au fost destul de solizi corupția; le a înăbușit conștiința alegătorii ceialalți au fost mai oameni.

Cum putem acum îndrepta acest rău general? Să părăsim sistemul electoral ca partidele prin militanții săi să vină în atingere cu alegătorii numai la alegere și trebue să se facă o apropiere mai mare și mai deasă. In această prefacere a activității politice profesorii, și mai ales cei secundari, au o mare chemare în a întreținea acest des contact politic: Prin o mare revistă politică și literatură se menținem acea disciplină intelectuală, care hrănește viața politică.

In întrunirea de azi eu văd o adevărată întrunire politică, de reorganizare a vieții interioare de partid pe baza corpului profesoral, și cea mai serioasă întrunire, căci eu am încredere în acțiunea corpului didactic. Și dacă cercul mic de la București se va mări mîne cu cercul de la Iași, de la Bărlad, și de ori și unde aiurea, va fi cea mai frumoasă pildure a unui reviriment public în interesul partidului nostru,

In partidul nostru ca și în celelalte partide avem de luptat cu unele prejudecăți. Nu se știu valorifica toate forțele, nu se știu prețui toate voințele. In corpul electorilor partidului este o mare rezervă față cu profesorii. Electorii pe județe văd în profesori oameni dârji, nemaleabili, îndoctrinați și deci greu de manevrat cu ei. In adevăr profesorul cetățean se deosebește în mult de celelalte categorii de cetățeni prin însuși pliul profesiunei sale. Urmărind dreptatea în răsplata meritului, profesorul cel întâiu se îndignează de nedreptate. Apoi el fiind apostol al neamului, are entuziasmul cald al catedrei și adesa ori electorul nu i dă de cît aspectul grotesc al lipsei de scrupul.

Mai este însă și o altă preocupare internă de partid, la noi.

De aproape 12 ani în învățămîntul public secundar au intrat profesori recrutați de d. Haret sau educați de naționaliști. Noi conservatorii n'am putut să ne apropiem de cît foarte puțin, pe acei ce din alte considerente au putut veni la noi, nu ca educație politică școlară. Sînt orașe unde noi nu avem un profesor cu noi înregimentat politicește.

Putem noi conservatorii-democrați neglija această falangă de luptători? Putem noi nesocoti la infinit corpul didactic? Profesorii nu sînt bogătași ci oameni ridicați din popor prin munca lor proprie; au titlurile, au cultura, au chemare frumoasă în stat.

După ce pune în vădită lumină rolul politic al profesorilor, și puterea lor de rezistență politică, vine la chestiunile de actualitate.

Sîntem în ajunul marei întruniri, de la 8 Maiu, la București, cu delegați din județe. Intrunirea aceasta nu va fi numai așa, o manifestare platonică de a ne număra, ci va fi o întrunire cu mari urmări politice. Problema care se pune astăzi este aceasta: trebue noi să luptăm pentru exterminarea unei părți dintre conservatori? Și chiar de am vroi-o, o putem izbîndi? Și în acest interes putem merge la o tovărășie politică cu liberalii, înlesnindu-le reforma constituției pe baza largă de tot și îndepărtînd de la noi puterea?

Să vă reamintiți un lucru: cînd noi ne-am rupt de partid, motivul a fost neputința direcției. Noi nu ne am rupt pe tema ideii conservatoare; am avut'o, o avem, nu o părăsim, căci o credem prielnică țării; noi ne-am rupt fiind că am văzut că direcția era bolnavă și să născuse în sinul partidului un curent nesănătos că direcția trebue să fie lasată boerimei, fie că o merită, fie că nu o merită. Atîta. Fiind astfel, v'ași întreba: cum ar trebui să lucrăm noi; mai mult cu liberalii ori cu conservatorii? Cu liberalii am avut acțiune electorală, dar nu și politică. Nesocotința d-lor Carp și Marghiloman ne-ar pute sili la o lucrare politică cu liberalii.

In Mart anul trecut, cînd cu legea d-lui Haret, noi am mers împreună cu d. Maiorescu la Dacia. Era un început de colaborare politică pe o temă comună.

Am fi putut merge înainte. Consecința luptei comunei ar fi fost imposibilitatea morală de a se da succesiunea regimului liberal numai d-lui Carp, De-ce n'am putut merge împreună? Lăs că și d. Carp n'ar fi voit, dar nici amicii noștri din Capitală n'au voit'o și nu odată, ci de mai multe ori Capitala a fost în desacord cu restul țărei.

Ideia conservatoare'ar fi cîștigat foarte mult, dacă nu eram siliți să luptăm noi contra d lui Carp, d. Carp contra noastră. Cînd un om ca d. Carp și a pierdut creditul în țară, iar ca șef de guvern s'a scoborît să falsifice alegerile, negreșit că ideia conservatoare s'a văzut scoborîtă prin terfelirea reprezentanților ei. Dl. Marghiloman a îngenunchiat ideia conservatoare mai mult de cît o mie de dușmani, căci a întinat o idee, a siluit o națiune.

Dar de ce fruntașii noștri din capitală au fost contra colaborărei? Este aci o boală generală a democrației: lipsa de educație largă, civică și socială. Ne considerăm cu toții egali și ne temem groasnic de ruptura acestei egalități. O ideea venită din provincie nu este admisă de prietenii noștri din capitală, de cît dacă șeful o ia sub autoritatea sa și o comunică în audiența particulară și în 4 ochi cadrelor noastre mai importante din București.

Țara are și ea prejudecățile sale,—bune sau rele, dar le are. Boerimea are o mare suprafață politică și un mare credit public, pentru că e boerime, în afară de ori ce preocupare de valoare personală. Singur numele dă un credit public și dreptul nu numai la onoruri, dar și la zestre adunate cu atîta sudoare de burghezimea noastră.

De aceea noi nu putem nimici pe ceilalți conservatori; după cum nici ei nu ne pot nimici pe noi. Ei, așa cum sînt acum, nu pot merge mai departe. In Martie anul trecut aveau făgăduiala Palatului, că lor li se dă puterea. Și erau țanțoși, nu se putea cădea de acord. Dar acum ei stau rău.

Palatul le amintește veșnic întregirea partidului, guvern tare. Din declarația d-lui Brătianu a ieșit lămurit că d. Carp a fost preferat de coroană, d-lui Take Ionescu, numai din convingerea că d-sa va fi mai maleabil, simțind mai tare nevoea întregirei de cît d. Take Ionescul Ei vor fi siliți să facă întregirea; altfe. se duc, mai degrabă decît vă închipuiți. Țara nu-i gustă, nu-i dorește.

Putem sta cu brațele încrucișate în fața nimicirei autorității ideei conservatoare, să se risipească ideea conservatoare la infinit?

Iată problemele care își vor găsi ecou în cuvîntările de la 8 Mai.

Eu aș dori bucuros să facem și noi conservatorii democrați o serbare a muncei ca și socialiștii democrați.

Cred însă că suntem cu toții de acord că în loc să cerem reducerea oarelor de muncă, să ne luăm angajamentul să sporim continuu munca noastră și deci și tributul de clasă diriguitoare pe care trebue să-l plătim neamului.

*

Cuvîntarea d-lui Badareu a fost ascultată cu toată atenția; însemnatatea problemelor, care se pun la ordinea zilei; sîngele rece cu care trebue să le privim și să le discutăm, hotărîrile ce trebue să le luăm; toate aceste vor găsi pe luptătorii democrați la post și vor urma pe șef în tot ceia ce va decide, el fiind sinteza tuturor curentelor și aspirațiunilor din partid.

După această cuvîntare s'a cîntat, s'au discutat în mod intim alte chestiuni de ordin didactic și politic. S'a frămîntat mărirea și lărgirea cercului de activitate a Revistei politice și tocmai către oarele 7 sara oaspeții s'au retras, ducînd fiecare cu sine mulțămirea sufletească că am putut serbători, o dată cu 1 Maiu, ideia conservatoare-democrată întrupată în mod așa de deplin în fruntașul nostru d. A. A. Badareu.

JURAȚII ȘI PLAGIATUL

— AFACEREA SOCOR - CUZA —

In momentul cînd vor apărea liniile aceste, e posibil ca jurații iașani să-și fi dat verdictul în senzaționala afacere a plagiatului, — afacere care în aceste trei luni din urmă a pasionat întreaga lume intelectuală romînească — și cu drept cuvînt—sau... ar fi trebuit s'o pasioneze.

Fără a prejudeca însă asupra sentinței în sine — și indiferent de rezultatul și de motivarea ei — afirmăm că procesul acesta însuși e o ciudățenie fără pereche și o absurditate. Toată lumea a aprobat și a aplaudat pe maestrul Caragiale cînd, acum cîțiva ani, a adus în fața juraților pe un îndrăzneț care afirmă că a descoperit un plagiat în „Năpasta“ lui Caragiale, după un autor ungur. Era una din acele mari șolticării literare, cari pot fi puse la cale de către clientela unor anumite cafenele.

Autorul... năpastei literare cu plagiatul născocise un truc; tradusese și tipărise niște pasagii din „Năpasta“ în ungurește ca să poată *apoi* reproduce textele în ziare și să le arate în cafenele.

Cum însă Caragiale nu înțelegea să tolereze asemenea îndrăzneli peste marginile permise, chemă în judecată pe acest trist erou care și mărturi și fapta și ceru iertare. Jurații au dat un verdict de achitare, pentru că jurații sunt foarte miloși în materie de literatură.

Iată însă că d. A. C. Cuza speră să obțină — cîte nu speră economistul iașan să realizeze încă! — condamnarea avocatului publicist Em. Socor, autorul acelei lucrări epocale: „O rușine universitară“.

E de sigur una din torturile cele mai mari, fizice și sufletești, la care pot fi chemați niște jurați, chiar dacă sorții ar scoate din urnă o selecțiune de jurați așa de luminați și de intelectuali cum se pot găsi într'un oraș al intelectualității, ca Iașii.

Cu ce mijloace însă ar putea să deslege ei o asemenea șaradă complicată cum este judecarea nu a unui om, ci a unei, ori a unor lucrări tecnice pentru adîncirea căreia se cer zile și poate săptămîni; se cer meditațiuni în liniștea unei camere de lucru și într-cîtva, ajutorul criticei obiective a presei, pe care — poate — n'au urmărit-o tocmai acei judecători improvizați.

...Situația e pur paradoxală.

Un publicist *acuză* într'o carte de 120 pagini îndesate, cu documente nenumărate, cu ilustrări pedante, pe un profesor universitar, economist care și-a făcut el singur celebritatea de care avea trebuință în interes politic, — îl acuză că a uzurpat faima de om al științei, că constitue într'un cuvînt, o rușine universitară. Calea publicității fiind deschisă tuturor — ce rămînea și ce rămîne încă de făcut acelui acuzat?

De a răspunde tot pe cale de publicitate, prin o altă carte — mai cuprinzătoare dacă se poate — și de a oferi astfel lumei cetitoare mijlocul de a controla, de a judeca, de a crede ce va vroi. Nu există alte ieșiri din strîmtorări polemice. Fie-care om e liber să-și

detetermine convingerea după anumite argumente şi dovezi — iar scriitorul şi-a încheiat misiunea de îndată ce s'a adresat opiniei publice şi i-a încredinţat propria sa apărare, cînd e vorba de un plagiat bună oară, — cînd e vorba de ori ce incident publicistic. In momentul retragerei sale din viaţa universitară, savantul Haeckel, la 75 de ani, a ţinut să exprime încă odată cu amănunţime şi răbdare cum stă afacerea ştiinţifică a clişeelor, afacerea în care fusese învinuit că ar fi „forţat" oare cari desemnuri şi fotografii pentru a trage anumite încheeri ştiinţifice tendenţioase.

In ultima sa broşură „Sandalion" Haectel expune imprejurarea cu toată bogăţia de argumente şi documente şi lasă pe seama omenirei culte — şi nu a juraţilor — să judece şi să hotărască.

Mijloace de războire în contra relei voinţi — nu găseşte nimeni chiar dacă ar fi un savant de talia lui Haeckel.

Acum un an în cursul unei polemice cu profesorul iaşan dr. N. Leon, d. A. C. Cuza, deşi cu totul profan în materie, nu s'a sfiit să amintească şi să sublinieze—într'un articol din seria vestitelor şi ridiculelor anexe —*„falşul lui Haeckel"*. Profesorul Leon,între altele a lămurit în ce constă pretinsul faş, născocit de iezuiţi şi a arătat—ceea ce ştie astăzi toată lumea ştiinţifică, de cîte ori şi cu cîtă claritate a răspuns marele învăţat acestor învinuiri. Fireşte că n'a putut *sili* pe iezuiţi să-şi mărturisească greşala şi reaua voinţă şi nici nu s'ar fi putut incumeta să cheme în judecată toată... iezuiţimea din univers, y *compris* d. A. C. Cuza, care aşa din senin şi fără a cunoaşte faptele de cît din cine ştie ce surse anti moniste de aiurea, l'a declarat şi d-sa pe Haeckel falşificator, numai în ciuda d-lor Leon şi Bujor... Polemicele şi disputele pot îmbrăca — şi vor îmbrăca totdeauna— chiar dacă nu se poate— un caracter de ostilitate şi de antipatie personală.

Un scriitor cunoscut va fi ori cînd urmărit, pentru păcatul intenţiilor şi credinţelor sale, pe tărîmuri unde nu are ce căuta, de fapt, resentimentul de origine politică ori socială. Dar nu e cu putinţă de a se răpi polemicelor literare nota lor personală.

Bună oară cazul recent al scriitorului Karl Schönherr,—de oare ce vorbim de polemici nemţeşti.

Autorul atîtor lucrări literare de mare valoare şi al piesei care triumfă astăzi pe atîtea scene austro-germane—„Glaube und Heimath" — nu e pe placul unor cercuri clericale, din cauza unor anume tendinţe ale piesei în chestiune.

Şi atunci nu Pater care e tare în pedantisme literare s'a stădănuit să scoată din opera lui Schönherr pasagii, frase, frînturi de rînduri, pe care le-a declarat plagiate din două romane ale unei foarte obscure scriitoare austriace, d-ra Enrico von Mazzetti. Presa clericală într'o explozie de bucurie, îmbrăţişă şi pe eruditul Pater Liebe şi pe... bătrîna domnişoară von Mazzetti. Dar bucuria fu de scurtă durată. Autorul însuşi se scoborî—da, se scoborî fără nici o tărăgînare, d le Cuza !—în lumea polemică şi arătă că Pater-ul în chestiune inventase multe lucruri, întrebuinţase multe „tricuri". Iar piesa lui Schönherr continuă să triumfe pe scenele germane.

Se ştie că în Germania lumea cultă şi chiar lumea judiciară e foarte severă în materie de plagiat. Acolo, ca şi în Italia de alt-fel, plagiatorul este urmărit din iniţiativa parchetului fără ca autorii plagiaţi—prin urmare păgubiţi materialiceşte şi moraliceşte—să mai facă plîngeri. In Germania există, pentru înlesnirea unor atari judecăţi, instituţiunea expertizelor literare pe lîngă autorităţile judiciare chemate să se pronunţe şi acei experţi, recrutaţi din înalte cercuri culturale sunt chemaţi a da tribunalelor indicaţiuni, dacă există ori nu există plagiat. E dar uşor de văzut ce riscă un scriitor ca Schönherr dacă într'adevăr îi s'ar fii dovedit că a plagiat o lucrare literară,— chiar dacă plagiatul n'ar fi avut proporţiunile monstre pe care le are ia noi, plagiatul economistului A. C. Cuza,—cel mai extra-ordinar plagiat din cîte s'au săvîrşit şi cel mai fecund în urmări.

Căci nu încape îndoială. Indulgenţa opiniei publice în materie plagiate literare este şi ea la noi în ţeară, numai o fază trecătoare în evoluţia noastră publicistică şi intelectuală în general. Ea îşi are cauzele şi explicaţiile ei, ori mai drept, le-a avut. Se pare că şi în această privinţă, ca şi atîtea altele, ne aflăm într'o fază de tranziţie ori, cum se zice în termeni obicinuiţi—la o cotitură a istoriei.

De aceea vom insista încă asupra chestiunii Socor Cuza în articolul viitor.

Rodion.

STRUNA ZILEI

RECLAMA...

Ajutorul de primar Stamatiu va desfiinţa funcţiile hahamilor pena efteni carnea.
Un ziar.

Ştirea are haz să fie
Nu o simplă fudulie,—
Ci—spre ieftenirea cărnei
Să maî taiê 'n... carne vie

1 Mai şi serbătorirea d-lui A. A. Badareu

Un mare număr de prietini politici, membri ai corpului didactic din ţară, a ţinut să serbătorească în persoană pe d. A. A. Badareu, şeful nostru de la Iaşi, cu prilejul zilei de 1 Maiu. Ideia a plecat de la cercul colaboratorilor strînşi în jurul Revistei *„Romînia Viitoare"* cari au ţinut ca să lărgească activitatea lor prin o strîngere mai de aproape a tuturor puterilor intelectuale, de care dispune partidul conservator-democrat. O dată iniţiativa luată, executarea ei a ramas s'o aducă la îndeplinire însuşi directorul Revistei, şeful nostru d. A. A. Bădăreu.

La invitarea sa au răspuns aceşti prieteni : din *Bucureşti* d-nii : N. Cosăcescu, I. Otescu, Mih. Dragomirescu, I. Clinciu, Marin Stroescu, I. Costescu, N. Bran, D. Stoenescu şi St. Nestorian ; — din *Bîrlad* d-nii : Gr. Patriciu, Gh. Drăgănescu, D. Ghimuş şi A. Gilcă ; din *Vaslui*, d-na şi d. François Botez ; din *Huşi* d-nii : Gh. Gh. Gheorghiu şi Em. Buznea ; din *Iaşi* d-nii : V. Buţureanu, dr Ştefănescu-Galaţi, căpitan Palade, căpitan Catargi, Gh. Urziceanu, M. Ţilenski, Calistrat Hogaş, Ioan Prasa, V. Oiaga, Em. Constantinescu, Ioan Constantinescu, C. Ionescu dr., Gh. Scorpan, V. Costin, D. Dimitriu. A. D. Atanasiu, Aurescu. Em. Bardasar, V. I. Radu, Gh. Stănilescu, C. Zaharia, Ioan Vîrlănescu, Victor Munteanu, d-na şi d. C. V. Buţureanu : învăţătorii Răpeanu şi Ciobanu ; Gh. Ghibănescu şi d. A. A. Bădăreu.

Lista de mîncare a fost ca pentru 1 Mai ; vin pelin drept ţuică ; brînză şi smîntînă şi mămăligută ; ceapă şi usturoi cu smîntînă ; sparangă, fripturi de purcel, de curcan şi de miel ; torturi, îngheţată şi vin din pivniţele clasice ale viei amfitrionului, cu anumita captaţie pentru conmeseni.

S'a rîs şi s'a fumat tot timpul mesei, şi cum să nu curgă glumele, cînd cea mai mare intimitate a domnit între toţi !

Priveliştea din via d-lui Bădăreu e una din cele mai pitoreşti. Sub un copac pletos trei rînduri de mese aşezate în dreptunghiu, lăsa liberă vederea pe vale în jos. In fund la orizont ai dealul Răpedea, cu toată colina ridicată a Bordei, a Hadîmbului, ca un cerc ce închide vederea mai departe In vaie Păcurariul, la capătul său dinspre bariera cu moară de foc. Valea Muntenilor cu vechea şi istorica biserică a sf. Atanasie, ridicată din pajişte de către Vasile Vodă Lupul către 1648. Iar în vie un raiu dumnezeesc, cum e natura în luna florilor frumoase. Liliacul înflorit, via legată şi stropită, copacii roditori săpaţi la rădăcină, pivniţa plină de vinuri, gazda cuib de voioşie, iar meseuii lacomi de prietenie şi devotament.

Cu tot dorul de a se pune pază gurii, dar într'o adunare de profesori e greu de pus frîu la gură şi cum dreptul de vrîstă avea cătare, căpitan Paladi a deschis seria toasturilor închinînd pentru gazdă : d. A. A. Bădăreu.

I. Otescu a închinat pentru d. Bădăreu, întrucît crede că d-sa va fi fruntaşul politic, care va avea de îndreptat şi întregit lipsurile de care sufere astăzi şcoala publică şi cea primară în special. Administrarea şcoalei de către d. Haret a viciat atmosfera de sus pînă jos şi e de datoria partidului conservator-democrat de a aduce îndreptări şcoalei publice prin fruntaşi ca Bădăreu, omul care dacă azi nu e profesor, a fost pînă mai eri *profesor de liceu.*

D. *Stănescu* a închinat pentru partidul conservator-democrat, care prin şeful său a pus şcoala publică pe calea cea bună.

D. *Stefănescu-Galaţi* închină pentru oaspeţii Bucureşteni, cari au încunjurat cu atîta dragoste pe şeful nostru de la Iaşi.

D. *Em. Buznea* închină pentru d. Bădăreu.

D. *Gr. Patriciu* în o caldă cuvîntare închină pentru d. Bădăreu, în care partidul conservator-democrat vede pe viitorul său ministru al şcoalelor.

D. *I. Clinciu*, arată de ce a venit la Iaşi şi nu s'a dus la Tîrgovişte, unde societatea Carpaţii sărbătoria pe 3/15 Maiu 1848. A venit cu toată dragostea să sărbătorească pe fruntaşul ţării, pe Alex. A. Badareu.

D. *Gh. Ghibănescu* închină din nou pentru oaspeţii Bucureşteni şi din celelalte judeţe, cari au venit la Iaşi să sărbătorească pe şeful nostru local, A. A. Badareu şi constată cu bucurie că astăzi persoana d-lui Badareu a trecut hotarele unui judeţ, a devenit omul politic al ţării, apreciată de întreaga suflare romînească, şi de corpul didactic. Aici la Iaşi a fost *laboratorul politic* în care s'a dezvoltat A. A. Badareu. Venind azi la Iaşi oaspeţii noştrii ne întăresc pe noi în credinţa şi dragostea ce avem în persoana d lui Badareu. Stăruе asupra calităţilor superioare ale lui Badareu, în care în primul loc străluceşte puterea lui de voinţă. Nu se îndoeşte că şcoala publică nu va cîştiga mîne, cînd destinele ei vor fi încredinţate unui fruntaş ca Badareu.

N. Cosăcescu închină pentru Bădăreu şi pentru ieşani, şi constată cu adîncă mulţumire, că şi azi ca şi acum 25 de ani în urmă, cînd o grupă de profesori au început acţiunea radicalismului, care de atunci au văzut în Badareu pe luptătorul activ. Evocarea aceasta a trecutului a stîrnit tunetele de aplauze din partea unui fruntaş al Capitalei ca N. Cosăcescu.

Calistrat Hogaş pe tonul glumeţ a închinat pentru oaspeţii bucureşteni cari au arătat că ştiu să aprecieze bine şi complect pe un fruntaş ca Badareu.

Mih. Dragomirescu într'un foarte lung discurs s'a spoveduit pe sine de ce credea şi crede azi de Badareu. Discursul său a fost des aplaudat ca şi întrerupt în părţile sale de veche polemică şi de adîncă actualitate.

I. Vîrlănescu închină pentru d. Badareu.

Ion Prasa pe un ton de caldă prietenie răspunde d-lui Dragomirescu şi închină pentru Badareu.

V. Oiaga închină pentru d. Badareu.

V. Buţureanu închină pentru Badareu, cu care e cel mai vechiu prieten, fiind colegi din cl. II primară.

D na *Maria C. Buţureanu* chemată a vorbi, a ridicat un tuast pentru d. Badareu, Conu Alecu, povestind vechile legături de familie şi asigurînd că în mişcarea politică democrată va pune şi d-sa toată munca de care dispune ca să meargă la izbîndă.

Apoi asistenţa a dispus să se expedieze d-lui Take Ionescu, şeful partidului conservator-democrat o telegramă de adînc devotament şi credinţă în şef : telegrama a fost semnată de toţi conmesenii :

TAKE IONESCU
Şeful partidului conservator-democrat
Bucureşti

Un mare număr de profesori, institutori şi învăţători din întreaga ţară, strînşi uniţi la Iaşi spre a sărbători prin tradiţionalul Arminden, la via de la Copou, pe d. Alex. Badareu, adîncul cunoscător al aspiraţiunilor noastre de neam, vă asigurăm de sentimente e noastre de devotament în lupta dusă pentru triumful democraţiei romîne.

Bădăreu, Cosăcescu, Dragomirescu, Otescu, Clinciu, Patriciu, Costescu, Stroescu, Nestorescu, Stoenescu, Bran.

Seria tuastelor o închee d. Badareu, care a ţinut un lung şi foarte interesant discurs politic de actualitate. Vom rezuma ideile principale, aşa din memorie.

Litere-Ştiinţe-Arte

Incultură.—Vorbind despre „importanta" sa operă „Despre Poporaţie" d. A. C. Cuza scrie în No. 45 al „Neamului", plîngîndu se de indiferenţa publicului romînesc :

„Această îndoită indiferenţă *absolută*, practică şi teoretică, oare nu este întru totul caracteristică pentra starea de cultură -- de *incultură*, se înţelege — a timpului în care trăim ?"

Nimic mai amuzant decît să vezi pe economistul iaşan plîngîndu se de „incultura" tineretului romîn, a publicului romîn în genere. Profesorul Cuza a aruncat „anathema" asupra laboratoriilor, asupra tendinţei de a se recomenda studenţimei studiul, nimic alta decît studiul. D sa i-a recomendat excluziv „acţiunea"—cetiţi : politica, agitaţia, frivolitatea. Acum se plînge de urmările propriei sale propagande şi acuză generaţia de astăzi de „incultură".

Dar unde, dacă nu în mijlocul unei deplorabile inculturi ar fi putut înflori o şcoală nenorocită ca acea întemeiată de agitatorul iaşan ? Pe ce se bazează opera lui, dacă nu pe iluzia că se adresează unui public incult, lesne de convins şi de cucerit ?

*

Intre manuscrisele siriace de la British Musenm abatele Eugène Tisserant a descoperit 54 foi dintr'un manuscris siriac al lui Isaia, care ar fi reprezentînd, după părerea descoperitorului cel mai vechiu manuscris al Bibliei şi anume dintre Octombrie 459 şi Octombrie 460.

Partea complectă cuprinde, Isaia 22 24.

*

In editura Hachette din Paris a apărut „Amtirile din tinereţe" ale lui Iohn Ruskin, tradusă din englezeşte de d-na Gaston Paris.

*

Celebra cusătoreasă franceză, d-na Margueritte Andoux, descoperită de Mirbeau ca autoare a unui roman (Claire Marie), publică acum o serie de poeme în revista „La Phalange".

Un document potrivit vremei

— Afacerea învăţătorului Ursu din Porceşti —

Cetitorii noştri cunosc delicata afacere operată la Porceşti de prefectul Romanului, d. Toni Arion, care pe timpul alegerilor generale, arestase şi dăduse în judecată pe învăţătorul I. Ursu, pentru că acesta *întrerupse pe perfect de la citirea programului guvernului.*

Judecat de către judecătorul ambulant de la Bahna, învăţătorul fu condemnat la o sută lei amendă, pedeapsă ce păru prea mică procurorului, care făcu apela minima, la tribunal, contra cărţii de judecată.

Tribunalul, după cum am anunţat, a respins apelul procurorului, a primit apelul învăţătorului, pe care l'a achitat.

Acum, ca să se ştie de ce tribunalul a achitat pe Ursu, raproducem documentul—absolut potrivit vremei— prin care Ursu a fost dat judecăţii.

Iată acel document :

PROCES-VERBAL

Anul 1911 luna Ianuarie în 27 zile

Noi Anton Arion, prefectul judeţului Roman, deschizînd astăzi la primăria comunei Porceşti pentru a inspecta starea tuturor serviciilor acestei comune şi după ce am terminat inspecţiunea, în timpul pe cînd explicam locuitorilor din acea comună programul actualului guvern în prezenţa d-lui revizor şcolar Toma Spătaru, a d-lui învăţător Gh. Porcescu şi-a celorlalţi funcţionari comunali cum şi a d-lui Administrator de plasă, în acelaş timp am fost întrerupt în mod brusc şi impertinent de către d-l învăţător Const. I. Ursu. După ce am căutat cu cea mai mare bună voinţă a'l aduce la adevărată lumină explicînd dorinţele programului şi pe care d-sa era dator să l cunoască şi să l explice sătenilor, am fost din nou insultat de către acest domn învăţător punînd la îndoială garanţiile guvernului ce dam prin organul meu, cu aceiaşi aroganţă cu care mă insultă în primul rînd.

Avînd în vedere că expresiunile rostite în public de către d. învăţător Constantin I. Ursu la adresa mea, ca reprezentant al guvernului, constituе un ultraj public în exerciţiul funcţiunei mele.

Pentru aceste considerente

DISPUNEM

Trimiterea d-lui Constantin I. Ursu din comuna Porceşti la parchetul de Roman, cerînd darea în judecată tribunalului Roman pentru a'şi primi pedeapsa prescrisă de art. 183 din codul penal.

Pentru constatarea celor ce proced am dresat presentul proces-verbal semnat de noi şi cei presenţi.

Prefect (ss) *A. Arion.*
Revizor Şcolar (s) *Toma Spătaru.*
Administrator I. Niculescu.
Invăţător Gh. Porcescu.
Primar Gh. Huţan.
Perceptor Gh. I. Oatu.
Notar I. Ghimpu.

INFORMATII

❑ La ministerul Instrucţiunei, s'a hotărît definitiv, numirea d-lui Constantin Fedeleş, ca director al Liceului Naţional din localitate.

❑ D. Pritovski, noul consul al Rusiei în localitate, îşi va lua postul în primire, abia la începutul lunei Iunie.

Pănă atunci consulatul e girat de d. Craticof, vice-consul.

❑ La sinagoga mare din strada Cucu s'a petrecut Sîmbătă dimineaţa un caz extra ordinar.

Pe cînd populaţia evreească din partea locului se afla adunată la serviciul religios, îşi făcu intrarea un preot a căruia nume ne scapă, care apropiindu-se de un om, ţinu evreilor o predică, asupra lui Mesia.

După primul moment de uimire, evreii, pentru a evita orice conflict, au părăsit cu toţii sinagoga. Preotul văzindu-se singur, a părăsit de aseminea Sinagoga.

Abia după aceasta evreii au reluat serviciul, religios întrerupt cîte-va minunte.

Poliţia face cercetări pentru a afla numele preotului.

❑ Domnul State Dragomir, care face pe desminţitorul informaţiilor teatrale ce le dăm, a desminţit şi ştirea noastră privitoare la inspecţia făcută de d. Polizu Micşuneşti, în ce priveşte reclamaţia celor trei talente a la Dragomir, cari talente au fost excluse din teatru.

O adresă a ministerului instrucţiei, sosită ieri, spune că direcţia teatrului a fost în drept să facă acele excluderi.

Prin urmare, de şi la putere, d. Dragomir nu este în stare să desminţă ştirele noastre teatrale.

❑ Şedinţa consiliului comunal, ce urma să aibă loc azi, la ora 11 a. m. s'a amînat pentru ora 5 p. m.

❑ Ministrul Instrucţiunei, a cerut Camerei de Comerţ, să-i trimiată un număr de rapoarte de pe chestiile ce această cameră le va desvolta la congresul camerilor de comerţ.

❑ Membrii camerei de meserii, se 'ntrunesc mîne la ora 6, pentru a discuta bugetele corporaţiilor Constructorii şi Progresul din localitate şi a corporaţiilor din Vaslui, Piatra N., Tg. Neamţ, Buhuşi şi Tg. Frumos.

❑ Dumînecă, 5 Iunie, va avea loc, în grădina Copou. o serbare de gimnastică, dată do elevele şcoalelor de fete „Oltea Doamnă" şi „Mihail Sturza".

Elevele urmează a executa, sub conducerea maistrei de gimnastică, d-ra Tielmann şi diferite jocuri naţionale.

Pentru stabilirea programei de executat s'a născut o neînţelegere între d ra Stratilescu, care ţine ca elevele să execute şi dansul „Banul mărăcine" şi inspectoarea şcoalelor secundare de fete care găseşte că jocul acesta nu e cuviincios a fi executat, în o grădină publică de fete de şcoală. Şi... par'că are dreptate...

❑ Iată sumarul numărului de astăzi al „Nouei Reviste Romîne" de sub direcţia d-lui C. Rădulescu-Motru :

Noutăţi : Invitaţiunc.—Alegerile parţiale pentru parlament.—Lupta pentru votul universal în Ungaria.—Atacurile împotriva Sorbonei.

Politică : C. Rădulescu-Motru.—Intelectualii şi politica.

Psihologie socială : I. Nisipeanu.—Sentimentele eului şi viaţa socială.

Dr. Florea Simionescu.—Rolul social al plăcerei.

Literatură : Albert Samain.—Polyphem. (trad. I. M. Raşcu). Villiers de l'Isle-Adam.—Duke of Portland. (trad. Const. Beldie).

Ion Popescu.—Anna (Ceia ce nu se poate), roman de Duiliu Zamfirescu.

N. I. I.-M. Baldwin : (Le darwinisme dans les sciences morales).

Insemnări ; „Povestea celor necăjiţi" —O constatare tristă.—Bergson la congresul de filosofie din Bologna.—Moştenitorul tronului Austro-Ungar.

Revista Revistelor ; Viaţa romînească —Luceafărul. — Viitorul. — Revue des deux mondes.—La Nature.—La Revue critique.

❑ Se vorbeşte despre întemeiarea unui cerc literar şi ştiinţific în oraşul nostru, cuprinzînd un mare număr de tinere talente şi energii. In acest scop se va convoca în curînd o adunare în sala Pastia.

Se pare că noul cerc nu se va întruni la... Bragadiru.

❑ La 12 Mai va avea loc adunarea generală a membrilor societăţii tramvaiului electric, pentru alegerea noului comitet. S'a refuzat propunerea făcută de unii foşti membri ai comitetului, de a se permite înscrierea în societate a persoanelor străine de instituţia tramvaiului, de oarece aceasta n'ar fi în spiritul statutului. Societatea a fost recunoscută persoană morală.

❑ **Rigoletto şi Africana**, sunt reprezentaţiile de **adio** ale excelentei trupe de operă ce joacă cu atît de mare succes la Teatrul Naţional din Iaşi. **Rigoletto** superba operă în 4 acte a nemuritorului Verdi, se reprezintă în astă-seară Luni cu diva *Dori Domar*, drăgalaşul tenor *Santarelli* şi cu superbul bariton *Marri* care va interpreta rolul lui Rigoletto şi care în Pagliacci a obţinut la matineul de eri Duminică, un formidabil succes fiind bisat şi cîntînd cu atîta foc prologul care a stîrnit un extra ordinar entuziasm în sală.

Africana marea şi sguduitoarea operă în a acte a lui Meyerbeer se reprezintă mîine seară Marţi, cu primadona *Frotti* care în Aida a obţinut un superb succes, cu tenorul *Perico* care în Ebrea a fost extra-ordinar, fiind bisat şi chemat, după finalul din actul al 4 lea, de nenumărate ori la rampă şi cu *Marri*, favoritul publicului ieşan care va interpreta rolul lui Nelusco, opera Africana, ce se referă la descoperirile lui Vasco de Gama, fiind lungă spectacolul va începe fix la 9 ore ; montarea ei, deşi ie destul de grea, trupa posedă decorurile ei proprii aşa că nimic nu va lasa de dorit. *După actul al 2-lea diva Dori Domar va cînta o bucată de concert în italieneşte şi tenorul Santarelli una în romîneşte.* Va fi o reprezentaţie de gală. *Muzica din Africana ie superbă, ie divină*, cu Rigoletto şi Africana această excelentă trupă îşi încheie seria reprezentaţiilor la Iaşi, plecînd Mercuri la Sofia şi lăsînd la Iaşi cele mai frumoase amintiri a unor reprezentaţii ireproşabile de operă.

Biletele la „Thalia" Maximovici ; reţineri nu se fac.

❑ Iată mişcarea boalelor contagioase în localitate, de la 1—30 Aprilie, scarlatină 5 cazuri, dintre care 2 mortale, difteric 14 cazuri, tusă convulsivă 21, morbili 3, febră tifoidă 16 cazuri, dintre care 2 mortale, 1 caz mortal de vaviolă.

❑ Medicul primar al oraşului, a făcut azi cunoscut administraţiei comunale, că în urma votului luat de consiliul de higienă, să nu mai permită serviciului technic, de a elibera autorizaţii pentru clădirea de latrine, în condiţiunile ce se fac azi.

❑ La debitul Badareu et dr. Manolescu se găseşte în tot timpul zilei recoritorul şi higienicul lapte bătut.

Procesul CUZA-SOCOR

Pentru azi sunt fixate, înaintea Curţii cu juri procesele de presă : A. C Cuza—Socor şi dr. Goldenstein—A. C. Cuza.

Primul proces e cel privitor la broşura d-lui Socor, asupra plagiatului d-lui Cuza.

Cu mult înainte de ora fixată, spectatorii începu a se aduna. In primele rînduri se găsesc numeroşi studenţi, prieteni ai d-lui Cuza.

Toate ziarele sunt representate. Se zăresc şi numeroase doamne şi domni şoare.

La ora 11 şi 35, d. Em. Socor intră în sală, aducînd un geamandan, care conţine volumele de „Economie politică", ce urmează a-i servi în desbaterea procesului.

Primul jurat care soseşte e d. profesor Paul Bujor.

La ora 12, Curtea îşi face intrarea, compusă din d-nii C. Grigoriu, preşedinte, asistat de d-nii Cihodariu şi Gr. Suţu.

Preşedintele comunică, că sesiunea s'a prelungit pînă la 14 a lunei, inclusiv şi că azi sunt 2 procese.

D. Em. Socor, este asistat de d-nii Vespasian Pella, C. B. Pennescu, Lascar Antoniu şi Cezar Simionescu.

Se face apelul nominal al juraţilor.

D. Bercea, ocupă fotoliul ministerului public.

Lipsesc doi juraţi şi primul procuror cere amînarea.

In acest interval însă, sosesc d nii juraţi Burghelea, doctor Botez şi Alex. Velciu.

Se mai face odată apelul nominal.

Se procede la tragerea la sorţi a juraţilor, care au a judeca afacerea.

Sorţii aleg pe d-nii : Gheorghe Cîrlănescu, Xenofon Eraclide, Constantin Toma, D. Sachelarescu, Gh. Bottez, C. Zaharia, Gh Costandache, Vasile I. Radu, Ilie Iliescu, N. Racoviţă, D. Constantinescu, Gh. Lateş. Juraţii depun cuvenitul jurămînt.

Se dă citire petiţiunei d-lui A. C. Cuza, prin care chiamă în judecată pe d. Em. Socor, sub cuvînt că l'ar fi calomniat prin broşura întitulată : O ruşine Universitară—Plagiatul d lui A. C. Cuza.

D. prim-procuror Bercea, luînd cuvîntul, zice că procesul este interesant. E vorba de un om, care însamnă ceva în ţara aceasta şi care ar suferi, dacă s'ar adeveri cele spuse de d. Socor. Acest proces, care se 'nvârteşte în jurul unui plagiat, este adus ca să fie rezvolvit de juraţi.

Fără a bănui pe juraţi, pot spune că ei nu sunt în posibilitate de a se pronunţa. Dacă mie mi a trebuit multă muncă pentru a mă iniţia în acest proces, nu pot juraţii azi, fără un studiu prealabil să se pronunţe.

Crede că este indispensabil de a se numi o comisiune de experţi de 3, cari să ne lumineze pe toţi, dacă este vorba de un grosolan plagiat, cum spune d. Socor, şi atunci nu i se va putea bănui buna credinţă, sau contrariul.

Crede că pe d. Cuza l'a căştigat, de oare ce socoteşte că la noi nu este o opinie publică, care să se edifice asupra chestiunei. Ori juraţii, cari reprezintă şi ei această opinie, trebue să aibă mijloacele de a se edifica.

D. procuror citeşte un pasagiu din *Neamul Romînesc* şi crede că d. Cuza nu se va opune la cererea sa.

Socoteşte că nici d. Socor nu se va opune, de care ce nu poate dori de cît ca procesul să se judece cu toată cunoştinţa de cauză.

Rezumă cele zise şi cere o comisiune de 3 membrii.

D avocat Coroi, care asistă pe d. Cuza,—spune că în broşura sa, d. Socor spune că opera d-lui Cuza este un plagiat. E drept însă, că în corpul broşurei o încurcă. Crede, că nu e nevoe de cunoştinţi speciale, pentru a judeca această afacere. Afară de aceasta, e o chestie de drept, anume a se judeca a facerea până la urmă, şi apoi se va vedea.

D. *Teodoreanu* spune, că cele spuse de partea civilă sînt drepte. Dacă d. Cuza n'ar fi crezut că totul se poate obţine de la juraţi, că nu are nevoe de alte lumini, nu s'ar fi adresat juraţilor.

N'are nimic de desavuat în cele spu e de d. prim-procuror, care a spus că n'a putut rezolvi chestiunea, n'a avut timpul şi nici cunoştinţi speciale. Şi poate chiar să nu stăpînească limba franceză sau germană.

Dar ne găsim în faţa unui juriu copetent, căci avem în comisiune oameni cu cunoştinţi speciale de economie ca d-nii Radu şi Racoviţă, juraţii vor fi deci luminaţi, dacă Socor are dreptate sau este o defaimare.

D. Cuza este o inteligenţă, dar cu atît mai trist, dacă pentru a răzbi, a trebuit să recurgă la aseminea fapte, care nu sunt permise nici oamenilor cu o inteligenţă inferioară.

Dacă la urmă, juraţii vor spune că nu sunt luminaţi, Curtea va aviza. Pînă atunci cere respingerea incidentului.

D. *Cuza*—spune că partea adversă fuge de lumină.

Incident

La observaţiile d-lui Teodoreanu, că d-sa a cerut întîiu aceasta, d. Cuza spune că a întrebuinţat acest mijloc, pentru a afla părerea părţei adverse.

Socor—Vra să zică, şi aci aţi întrebuinţat un mijloc ascuns.

Cuza—Da, fiind-că ştiam că nu sunteţi de bună credinţă.

Apărarea protestează şi preşedintele chiamă la ordine pe d. Cuza.

Continuînd, d. Cuza, spune că nu se opune, ca să se trimită chestia, în cercetarea unei com siuni speciale.

D. Cuza spune că nu s'a adresat juraţilor numai pentru chestia teoretică, ci şi una în legătura cu o cauză socială mai mare. Va face dovadă, că partea adversă este incompetentă, şi avem a facere cu anume tendinţi, aşa zicînd anexe la chestia teoretică.

De aceea a crezut că juraţii sunt competenţi a judeca tendinţele acestea. Se rezumă, zicînd că nu se opune la o expertiză, şi o lasă la apreciarea curţei.

D. *Socor*. — Ţine să se constate un lucru că d. Coroi, a propus expertiza în urma unui conciliabul cu d. Cuza, pentru a întrebuinţa o mică şurubărie, advocăţească, care nu are ce căuta în aceasta, care este ştiinţifică, numai ştiinţifică şi nici de eum socială

D. Cuza ar dori ca plagiatul să se discute puţin, dar să se discute anexele toate ale d-lui Cuza.

Ea îmi face dovadă, că toată lucrarea d-lui Cuza este plagiată, că este un plagiat grosolan.

Eu voi iau obligaţiunea s'o fac, şi dacă juraţii nu vor fi luminaţi, eu voi suferi, voi fi condemnat.

Dacă veţi găsi că am minţit un singur cuvînt, voiu cere eu să mă condemnaţi.

D. Cuza a putut să se adreseze Academiei, facultăţei de ştiinţi, cu rugă minte a cerceta afacerea. Dar d. Cuza s'a adresat Curţei cu juri, şi aţi spus că Rădulescu-Motru nu este competent ci acei 12 juraţi anonimi.

Crede că e în detrimentul d-lui Cuza, amănarea, căci un profesor univer sitar nu poate sta o secundă fără a cere elucidarea chestiunei.

Curtea respinge incidentul şi dă cuvîntul părţei civile.

*

D. *Abgar Buicliu*, ia cel dintâi cuvîntul, zicînd că opinia publică creştină, au putut aprecia pe elevul, care tratează ast-fel pe un profesor universitar compară afacerea cu un paricidiu, căci un elev a rîdicat cuvîntul pentru a terfeli pe un profesor.

Un oare care Orest Panu, face zeflemele sedenţioase, la adresa avocaţilor apărării Preşedintele Curţii, îi atrage atenţiune, că la repetare, îl va poftі să părăsească sala.

D. Abgar Buicliu, zice că romînii armeni, se bucură de toate drepturile, de oare-ce nu suntem trădători şi nici spioni.

Crede că nu era bine, ca d. Socor, să fie venit alăturea de d-sa, dar nu să critice mişcarea pe care o face d. Cuza, crede că d. Socor n'a întrecut pe maistrul său.

Recunoaşte că d. profesor Basilescu, judecînd lucrarea d lui Cuza, a zis că e compilată.

Spune, că d. Socor a recunoscut incompetinţa sa.

Face elogii d-lui Cuza, care este recunoscut în fie care cotună, este un luptător vajnic, care propăvăduеşte desrobirea neamului romînesc.

Spune că legea instrucţiunei, prin care se preferă romînii, se datoreşte d-lui Cuza. Studenţii se uită la dînsul ca la Christ. D. Cuza a mai făcut şi alte opere. Spune că acei cari au pus mîna pe tot, vor să puie mîna şi pe rest, şi nu mai vedea avocaţi pledînd înaintea Curţii, compusă din Şoil şi Iţic. In poporaţie, d. Cuza a dovedit primejdia, prin înmulţirea jidanilor. Apoi era natural ca să apară articolele d-lui Socor în *Facla* şi *Opinia* în care se acopere cu totul ce priveşte pe jidani.

Crede că plagiată să fie, încă nu d. Socor trebuia să facă o ruşine uniiversitară, care se întinde mai departe.

Lascar Antoniu.—Nu generalizaţi chestiunea.

D. *Abgar Buicliu*, continuînd, zice că lucrarea d-lui Socor, este o lucrare brutală. Spune că nu va intra în detalii, dar în mod superficial spune că plagiatul este un fur literar, pe care l'au făcut mulţi. Aminteşte de un procuror de Craiova, care a plagiat o chestie scrisă de Bourget. Dacă însă spui de unde ai luat pasagiul, nu este plagiat. Spune că d. Socor a omis să spună că d. Cuza arată că cutare autor a zis.

Strîns cu uşa de d. Socor, în această chestie, d. Buicliu roagă mila, de oarece căldura e prea mare.

Continuînd spune, că d. Basilescu, P. Missir şi Academia au găsit că lucrarea e meritoasă, raport făcut de d. Bogdan.

Socor.—Ce profesor e d. Bogdan ?

Buicliu.—De slavistică.

O voce.—Ca şi d. Bărbulescu.

Continuînd, d. Buicliu spune că d. Socor a plagiat pe d. Cuza.

D. Buicliu, zice că opera datează de 12 ani şi ar fi trebuit să se găsească profesori care să arate plagiatul. Şi acum s'au găsit jidanii, pentru a strivi pe d. Cuza, au bătut telegraful toată Europa cu plagiatul Cuza.

T rmină zicînd că sufară pentru un coreligionar al său, care era instrumentul altora.

Spune că Socor aparţine socialiştilor internaţionali, — cari nu respectă nimic, n'a zdrncinat totuşi situaţia d lui Cuza — cere condemnarea, la cea mai mică amendă, dar să-l condamne.

Noi ţinem în frîu sute de băeţi tineri, dar toţi aceştia ar fi venit să ia apararea d-lui Cuza. — Dar îi ţinem, pentru că avem încrederea în juraţi.

D. *Socor*, rîde.

Buicliu. — *Nu rîde, căci vai, cine ştie dacă vei ieşi din această sală* !

(Murmure).

D. Buicliu, termină cerînd ca juraţii să recunoască că chestia plagierii e o înscenare.

Se suspendă şedinţa pentru 10 minute

*

La reluare se dă cuvîntul d-lui Coroi, alt avocat al d-lui Cuza.

D. *Coroi* zice : Importanţa procesului e cu atît mai mare, cu cît e vorba de un profesor universitar, acuzat că a înşelat buna credinţă a Academiei şi a Universităţei. Aci în instanţă, d. A. C. Cuza trebue pus din punct de vedere politic, căci A. C. Cuza a dus o luptă politică împotriva unei anumite prese, care astăzi are partea ei de vină în acuzaţia „Poporaţiei".

Din datorie de recunoştinţă iau apărarea lui A. C. Cuza. Pentru ca să dovedească însemnătatea Poporaţiei citează părerile unor savanţi romîni. Inainte de a judeca fondul trebuesc examinate împrejurărilor şi oamenii, care acuză şi care sînt acuzaţi.

Ziarele au făcut zarvă şi studenţii sînt trataţi de „băeţi din centru". Se miră de răbdarea studenţimei, care tolerează ca să fie batjocorită.

Trece la fond şi citează din „Poporaţie" ca să dovedească ideia ce l'a condus pe d. Cuza în tratarea lucrării sale. Zice că nu trebueşte examinată „Poporaţia" din punctul de vedere technic, căci nu această preocupă pe juraţi.

Descrie cu toate acestea în mod sumar, cum a fost alcătuită „Poporaţia". Dacă „Poporaţia" ar fi fost pusă întreagă pe 2 coloane desigur, că nu mai poate fi vor ba de originalitate nici în sistem, nici în concepţie.

(Şedinţa se suspendă pe 5 minute la ora 3 şi 20).

*

La redeschidere, continuă d. Coroi, după care ia cuvîntul primul procuror, al treilea avocat al d-lui Cuza.

Ultime INFORMAŢII

❑ *Domnul Al. G. Hinna a şi părăsit Iaşul şi s'a stabilit în Bucureşti.*

Locul de procuror general la Iaşi îl ţine d. M. Ghinea Ionescu.

Ca recompensă pentru meritele sale electorale, d. Hinna va fi numit nu numai consilier la Casaţie, dar i se va da şi delegaţie de inspector al parchetelor din ţară.

❑ *Manifestaţia de la catedrala catolică.*

O manifestaţie de protestare contra episcopului catolic din Iaşi, a avut loc ieri la catedrala catolică locală.

Episcopul n'a dat voie ca serviciul divin duminical să fie oficiat de parohul Weber, implicat, precum se ştie, într'o afacere sinucidere.

Enoriaşii, punîndu-se de partea parohului, au manifestat zgomotos contra Episcopului.

Pentru liniştirea spiritelor, a trebuit să intervie poliţia.

❑ *Astă-zi la orele 4 se va întruni consiliul superior al magistraturei spre a-şi da avizul în mişcarea în magistratură ce urmează să se facă.*

Consiliul va lucra pînă la 7 sau 8 a. c. iar mişcarea va apare la ziua de 10 Mai.

❑ *Revocarea a 12 gardişti.*

Prefectul poliţiei Iaşi a ţinut să facă promisiuni, în timpul campaniei electorale, şi gardiştilor de oraş.

Promisia a constat în faptul, că se vor mări lefurile gardiştilor, dacă, în timpul alegerilor, vor face serviciu dublu, zi şi noapte şi dacă, natural, vor vota cu guvernul.

Gardiştii s'au ţinut de cuvînt, nu, însă şi prefectul. Din această cauză gardiştii au trimis răspuns prefectului, că se vor pune în grevă.

Prefectul, anchetînd cazul, şi găsind că promotorii ideei grevei ar fi 12 gardişti, a hotărît să-i revoace.

❑ *Domnii V. Colceag şi G. Gavrilescu doi intelectuali grecenişti, care fusese numiţi copişti la Slănic, au refuzat să primească aceste satisfacţii.*

In loc au fost numiţi O. Ştefăniu şi Eşanu.

❑ *Un alt agent grecinist, Aristide Cristea numit agent vamal, a refuzat şi el să primească „demnitatea".*

❑ *In procesul Cuza-Socor, care să judecă astă-zi la juraţi, primul procuror Celebra lichea, Adam Bercea, a primit poroncă probabil de la grecinişti, să facă pe avocatul d-lui Cuza.*

Primul procuror a mers până acolo cu servilismul, că a cerut ca procesul să fie amînat pentru ca broşura d-lui Socor să fie examinată de o comisie de specialişti.

A cerut amînarea, fiind-că ea convine d-lui Cuza, care are tot interesul ca procesul să se judece cît mai tîrziu, nu acum sub prima impresie a opiniei publice.

❑ Sîmbătă a avut loc şedinţă la societatea de Medici şi Naturalişti.

D. dr. Demetriade, noul preşedinte, a expus programul de activitate a noului comitet accentuînd că va căuta să dea toată atenţia Muzeului şi Bibliotecei.

D. dr. Imervol a prezintat un copil cu *maladia lui Riga*.

D. dr. Anghel a prezintat un bolnav vindecat în urma operaţiei de peritonită generalizată.

S'a hotărît următoarele : 1) Biblioteca Societăţii să fie deschisă Marţi, Joi şi Sîmbătă de la 4—7 p. m. sub conducerea d-lui secretar Troia.

Domnii studenţi ai Facultăţii de Medicină, cari vor poseda o recomandare a unui membru al Societăţii, vor putea citi cărţile în zilele şi orele aratate.

2). Se acordă un termen pînă la 1 Octombrie a. c., cînd domnii membri să vină la curent cu plata cotizaţiunilor.

3). Domnul Preşedinte va solicita audieţa d lui ministru al Instrucţiunei şi chiar M. S. Regelui, pentru a stărui să se dea un fond pentru îmbunătăţirea Muzeului.

4). Să se cumpere o casă de fer pentru păstrarea averei şi archivei Societăţii în însuşi localul ei.

D. dr. *Flor*, medicul primar al oraşului a fost ales în unanimitate membru titular al Societăţii.

❑ O delegaţie de meseriaşi din tîrguşorul Codăeşti (Vaslui), s'a prezentat astăzi dimineaţă la Camera de meserii, unde după ce au arătat proasta conducere şi răul mers al Corporaţiei meseriaşilor din Vaslui şi de care ei depind, au cerut înfiinţarea unei Corporaţii în sus numitul tîrguşor.

❑ **Judiciare**.—La judecătoria ocolului I urma să se judece astă-zi rechizitorul deschis de primul procuror contra studentului Paraschiv, care a lovit pe comerciantul Askenasy din Manchester, care a fost învinuit că a strigat „Iorga" pe stradă —şi contra fraţilor Askenasy, cari au fost daţi judecăţei pentru ultragiarea studentului Paraschiv.

Judecătoria I find rău sesizată, dosarul a fost retrimis parchetului, spre a-l repartiza la judecătoria II.

— Procesul civil al trusturilor arendăşeşti, care a fost casat şi trimis spre a fi judecat la Curtea de Apel din Bucureşti, se va judeca la acea Curte, s. I, în ziua de 5 Mai.

Vor pleda d-nii : Take Ionescu, Matei Cantacuzino şi A. Bădărău

— Procesul falşificatorului de monezi de la Bărlad, începe astă-zi la s. I a Curţii.

Procesul va d 3 zile.

— La secţia I a Casaţiei se va judeca mîine procesul trusturilor dintre arendaşii Melicsohn din Bărlad cu d-na Exarhu.

Curtea de Iaşi a dat cîştig de cauză d-nei Exarhu.

Festivalul lui Beethoven

Cu ocazia festivalului marelui geniu al tuturor veacurilor, doi solişti au fost însărcinaţi cu execuţia a două concert : *Emile Sauer* şi *Georges Enesco*. Faptul acesta nu ne poate lăsa reci, de a vedea pe marele violonist Enesco, aducînd la altarul artei muzicale, ofranda talentului său incomparabil. *Enesco* a executat concertul lui *Beethoven* în un chip religios, ceia ce se adapta mult cu genul festivalului.

Nimic n'a lipsit pentru a pune în evidenţă frumoasa operă—şi unică în acelaş timp—*Beethoven* n'a scris de cît un concert pentru vioară—sacrificînd tot ce e efect de virtuos în asemenea circonstanţe. Nimenea mai mult ca *Enesco* nu poate să se achite de o aşa grea sarcină şi figura lui beethoveniană aducea acestui cadru impunător o umbră de geniu, o scînteie ce aprinde firea de compozitor al interpretului fără pereche.

Comedia, jurnalul ce se ocupă cu spectacole, spune că *Enesco*, a ajuns la culmea carierei sale. In adevăr, în momentul de faţă putem considera ca violenişti de mîna întâia pe *Fritz Kreisler*, *Jean Kubelic* şi *Georges Enesco*, un fiu al Moldovei.

Paris. **Gheorghiu**

❑ ***Orice anunţuri şi abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce priveşte administraţia acestui ziar.***

Ultima oră

Bucureşti 2 Mai

Sesiunea consistorului

Bucureşti.—Şedinţa consistorului s'a deschis la orele 8 dimineaţă. Asistă ambii mitropoliţi şi d. ministru Arion.

Mitropolitul primat în cuvântarea s'a, a relevat activitatea consistorului.

D. Arion, a vorbit despre pacea ce trebue să domnească în biserică adăugînd însă, că nu va tolera ca neliniştea din biserică să tulbure ţara.

In vederea acestei şedinţe, episcopul de Roman, a trimis Sinodului o nouă adresă, prin care declară, că menţine toate acusaţiile aduse Mitropolitului primat, şi spune că nu va azista, din cauza aceasta, la şedinţele Sinodului.

Lipsă de ploaie

Bucureşti.—Din toate părţile ţerii vin ştiri de lipsă de ploae, care ameninţă recolta.

In unele oraşe s'au făcut procesiuni religioase.

Călătoria Suveranilor

Bucureşti. – Suveranii au sosit azi la Constanţa, unde au fost obiectul unei primiri frumoase.

Eri la Sulina, Suveranii au fost primiţi şi de membrii comisiunei Dunărene, de toţi vice-consulii şi de staţionarele austro-ungare şi franceze, venite din Constantinopol pentru a saluta pe Suveranii României.

PRIMĂRIA COMUNEI IAŞI

In ziua de 7 Mai a. c. ora 11 a. m. se va ţine în Camera acestei Primării, licitaţie publică orală pentru închirierea bufetului din grădina Copou, pe timp de trei ani cu începere de la semnarea contractului.

Garanţia provizorie 200 lei în numerar sau efecte garantate de Stat.

Condiţiunele de licitaţie se pot vedea în fiecare zi de lucru la serviciul Administrativ.

No. 7185 30 Aprilie 1911

SOCIETATEA ANONIMĂ ROMINĂ ITALANĂ
a Industriilor Textile Iaşi

CONVOCARE

D-nii acţionari ai acestei Societăţii sunt convocaţi în adunare generală ordinară pentru ziua de 8 | 21 Maiu a. c. la oarele 10 dim. la sediul Societăţii fabrica Iaşi (Copou).

Ordinea de zi este următoarea :

1) Raportul consiliului de administraţie ;

2) Raportul censorilor ;

3) Aprobarea bilanţului şi descărcarea consiliului de administraţie de gestiunea exerciţiului 1910 ;

4) Repartizarea beneficiilor şi fixarea îndemnizărei censorilor pe anul 1910 ;

5) Alegerea a 2 membri în consiliul de administraţie în locul celor retraşi prin tragerea la sorţi conform art. 13 din Statut ;

6) Alegerea a trei cenzori şi cu trei supleanţi ;

D-nii acţionari pentru a putea lua parte la această adunare vor trebui să depună acţiunile lor, plnă în ziua de 3 | 16 Maiu a. c. inclusiv.

La Iaşi, la casa Societăţii sau la Banca Moldova.

La Bucureşti la The Bank of Roumanie Ltd şi Banca Marmorosch Blank et Societate Anonimă.

La Paris la Societé Général de France.

Preşedintele consiliului de administraţie. **Gh. Racovitză.**

Advocaţii KIRILOVICI
S'AU MUTAT
în Strada Mitropoliei 10
Lîngă Baia Comunală

Gheorghe Constandachi
inginer hotarnic se oferă a face măsurători de moşii, hotărnicii, parcelări la locuitori, diviziuni de moşii, etc.
Adresa *Str. Bărboi No. 8.*

Se caută Elevi la învăţătură la Tipografia H. Goldner.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV — PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziționea generală romînă din 1906. **BYRRH** de Vînzare 7 Milioane BUTELII — VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA — De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Cereți numai:

Parfumul și Eau de Cologne Superioare

A. RALLET & Co. — MOSCOVA

Furnisor al: Curței Imperiale Ruse, Curței Regale Romînă, Curței Regale Muntenegru și S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900
55 Medalii, Diplome
și alte recompense

Eau de Cologne
A. RALLET & Co.

Se distinge:
prin mirosul lui plăcut, înlocuind cu totul esențele

De vînzare la toate Drogheriile și Mag. de Parfumerii din țară.

Reprezentant general pentru Balcani
Alexandru Spivacoff
— RUSCIUC —

Dacă sunteți suferinzi, dacă voiți a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA
Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un exces de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.
De vînzare în toate magasinele mari de consum.
La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

Întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE
Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Cărucioare si ori-ce accesorii

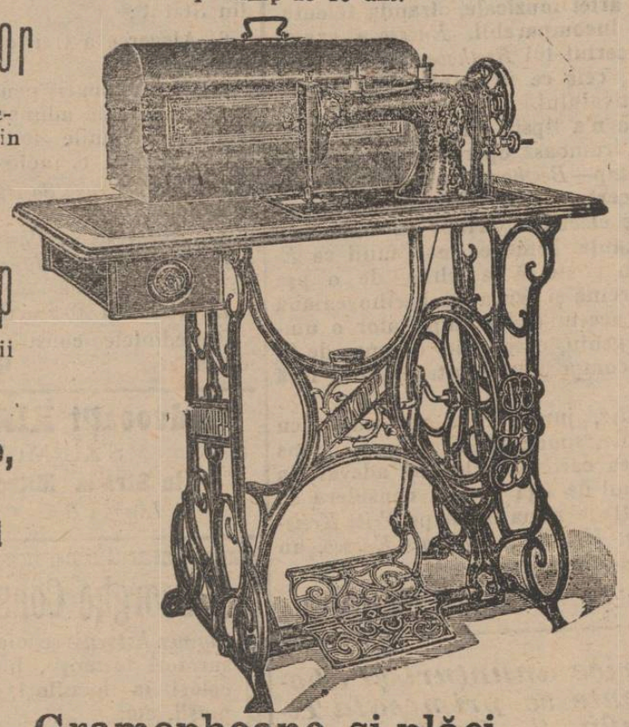

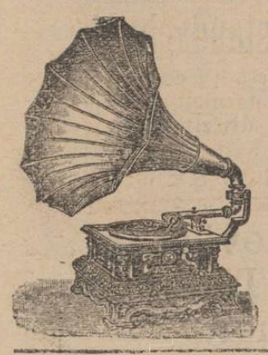

Gramophoane și plăci.
Instrumente muzicale
TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA
Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.
Fondată în anul 1858
Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.
Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.
Dividende plătite la asigurați pe 1910:
LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.
Agent general pentru Iași:
IOSEPH POPPER, Str. de Sus 166.

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sambătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris
Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din sujetele deja arătate

Inceputul la 8 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Reservat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

Peste 600 doamne bogate

Doresc căsătorie imediată. Reflectanți serioși chiar și fără avere (ocupație religiae indeferent) să se adreseze lui

L. Schlesinger Berlin 18

PORTE-POTS
EN FONTE INOXYDABLE
Prix 0f60
Raymond GARIEL
2bis, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc
Envoi franco de l'album sur demande

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62, unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului
Iași—Strada Lăpușneanu No. 35 — Iași

„Loteria Regatului Romin"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa 6-a Loteriei IXa

sau pus de vînzare,

Tragerea dela
5 Aprilie 3 Mai 1911

Se poate câștiga în caz norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 900,000 le

iar câștigul le totale reprezintă fabuloasa sumă de 7.322.000 lei

Prețurile oficiale pentru vânzare:

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz intreg
20	40 lei	80 lei	160 lei

Prețurile oficiale pentru preschimbare

1/8 Una optime	Lei	3,00
1/4 Un sfert	Lei	6,00
1/2 Una jumătate	Lei	12,00
1 Loz intreg	Lei	24,00

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mîrzescu No. 17—Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1294 Mercuri 4 Mai 1911

Partidul Conservator-Democrat
VA ȚINE
Duminică 8 Maiu
Orele 2 jum. d. a.
O mare întrunire publică
IN SALA EFORIEI
La această întrunire vor lua parte și delegații din udețe.

Cu mic și mare la întrunire

Duminecă, partidul conservator-democrat va ținea o mare întrunire, cu delegații, în București. Șeful și alți fruntași ai partidului vor lua cuvîntul ca să spună țării că partidul își continuă viața sa, și că e gata de luptă ori și cînd, pentru a învinge pe calea ce a apucat.

Plecăm la luptă cu încredere deplină în izbîndă. Și izbînda o sprijinim întâiu pe încrederea țării și al doilea pe credința nestrămutată că însăși Coroana nu se va lăsa înșelată pînă la urmă în pasul ce a apucat, ocolirea ce a făcut'o socotind'o mai mult ca o piatră de încercare de cît ca o dezaprobare.

Țara ne-a dat încredere, căci numai prin acțiunea noastră am dus în parlament atîta opoziție, cum nu s'a dus nici o dată, de cînd e regim parlamentar la noi. Liberalii singuri o mărturisesc, că își datoresc, izbînda numerică sprijinului efectiv al prietenilor noștri și că dar țara, fiind cu sufletul spre noi, nu ne putem socoti noi pe noi morți și scoși din circulația politică.

Țara a simțit că rezolvarea crizei politice a fost o nedreptate făcută nouă, nedreptate izvorită dintr'un calcul, adică acela, că dînd puterea celui mai slab va fi silit să primească colaborarea cu cel mai tare. Cei slabi în acest caz erau Carpiștii; cei tari eram noi democrații. Regele a ținut samă de avizul șefului guvernului liberal, și a chemat pe d. Carp, cu ferma credință că va face concentrarea și va scuti țara de siluirea politică.

Coroana știa prin sine de tăria partidului conservator-democrat față cu țara și nu se putea să nu recunoască în sine, că țara, dînd asentimentul său direcțiunei ideei conservatoare, întrupate în persoana d-lui Take Ionescu, aceasta era o indicație suficientă; dar pentru Coroană mai rămînea rezerva, că dacă ar fi ascultat *în totul* indicațiunea țării se *elimina* prin forța împrejurărilor o masă de elemente politice încă utilizabile, și Coroana n'are chemarea de a grăbi moartea păcătosului, ci a-l îndrepta și a fi viu.

Dacă țara poate avea în multe momente înclinări trainice și exclusiviste, Coroana trebue să țină samă de echilibrul forțelor politice, Și iată adevărul în geneza guvernului Carp.

Astă-zi guvernul d-lui Carp nu poate nici legifera, nici administra. Nu pot legifera, pentru că ce bază morală pot avea niște legiuitori strînși și prinși cu arcanul, ca să formeze majoritate. Care le e crezul lor politic? Care le e omogenitatea de vederi, temeiul ori-cărei opere legiuitoare? Miniștrii se răpun ei în de ei, parlamentul se răpune pe sine în nestudierea și nepriceperea de a legifera.

Fără ascedent politic în țară, guvernul d-lui Carp și-a adunat o majoritate hibridă, în care nici tradiția ideii conservatoare, nici trecutul de luptă pentru ideia conservatoare, nici mutația politică a membrilor nu există.

Fără acest temeiu eficace, guvernul d-lui Carp și-a bătut joc de țară, reînviind o epocă, ce o credeam moartă. Lascar Catargi a înființat la 1892 jandarmaria rurală pentru buna administrație a țării; d. P. P. Carp la 1911 a îngenunchiat instituția, transformînd'o în unelță de presiune electorală și de măsluire de vot.

Ce guvern a traficat mai mult cu votul, ca guvernul d-lui Carp. El toate le-a înălțat la rolul de doctrină.

Iar față de Coroană, guvernul d-lui Carp nu e nici tare, nici omogen. Coroana se poate împăca cu ideia unui guvern tare, chiar cu un parlament mai slab. Dar să ai și guvern slab și parlament slab, asta nu primește Coroana.

Aceasta e situația: Guvernul d-lui Carp a rămas a fi un guvern de vacanță.

Intrunirea noastră e venită la timp să arăte Coroanei vitalitatea noastră și că țara continuă a ne da încrederea. La Pitești am bătut pe adversari, la Buzeu și Bîrlad s'a învins cu ajutorul nostru eficace. In Mehedinți i am răpus.

Noi n'am murit; ne pipăim și pulsul tot bate; organismul trăiește și funcționează, ba se desvoltă. Șeful și fruntașii sînt mai îmbărbătați ca totdeauna. Partidul îi urmează. Entusiasmul persistă. Trebue însă să demonstrăm politicește—și demonstrarea se face ocupînd cu trupul tău un loc în sala de întrunire, stînd și văzînd pe șef, simțindu-te cote la cote cu ai tăi. Prezența produce elanul; entusiasmul e comunicativ de la om la om, nu de la scrisoare la telegramă.

Toate organizațiile noastre de prin județe să fie bine și numeros reprezentate. Cuvîntul cald al șefului să vibreze în sufletul asistenții și căldura asistenții să înalțe pe șef.

De la manifestarea noastră politică mai mult chiar de cît de la discursurile ținute, va atîrna în mare parte și rezolvirea zilei de mîine.

De aceia, cu mic și mare, cu sforțări chiar materiale să mergem cu toții la întrunire, pentru a grăbi cu un ceas mai înainte prăbușirea evenimentelor, ce ne zac înainte.

***

Șerul ministru plenipotențiar

Iarăși este vorba ca șerul Démètre să se călugărească politicește, și să intre în diplomație.

De această dată reporterii, cari dau știrea, nu l mai trimit pe d. Grecianu la Paris—ci la Roma.

Se dă chiar și motivul internațional, pentru care România nu va fi reprezintată prin distinsul ei bărbat de stat de la Iași, pe malurile Senei, ci pe acelea ale Tiberului: fiind-eă șerul este, spun reporterii politici, prin alianță, rudă cu defunctul conte Raspoli.

Deci dar și defunctul conte fusese, prin alianță, rudă cu șerul de la Iași, și dacă totuși contele, pe același motiv, nu fusese ministru plenipotențiar al Italiei la București, este foarte nimerit ca țara noastră să fie reprezintată la Roma, cu rubedenia, prin alianță, a unui conte italian—mort.

Dar dacă d. Grecianu n'ar fi avut această calitate incidentală? Ce pretext s'ar fi putut invoca pentru a-l face, precum asigură reporterii că va fi, plenipotențiar la Roma?

Domnul Grecianu n'a fost nici odată în diplomație. Dacă ar fi figurat, în tinerețe, macar funcționar la externe, sau atașat la o legațiune, s'ar fi putut lua funcția mică din tinerețe ca motiv de avansare, după cum fostul judecător supleant Grecianu, a fost avansat ministru de justiție și fostul avocat al comunei Iași Grecianu—primar al aceleași comuni

Calitate ca să fie numit plenipotențiar—d. Grecianu n'o are. Doar pe aceea, că a fost rudă cu contele mort, sau pe cealaltă, cunoscută în activitatea politică a șerului, că știe purta fracul, că se gantează corect, că se butonează cu simetrie.

Dar sunt motive politice, de interes pur local, cari explică foarte bine, că n'ar fi de mirare ca d. Grecianu să fie numit în diplomație și să primească onoarea.

Motivele sunt, că d. Grecianu a obosit jucînd rolul de erou electoral și de șef tainic al partidului său din Iași și că și junimiștii, obosiți mai de mult de eroismul șerului, au început acum să se arăte impacientați de pretinsa a tot puternicie a d lui Grecianu.

A fost în deajuns rumegată partea politică a banchetului oferit primarului de Iași, ca să mai dovedim, că d. Grecianu este neagreat de junimiștii locali. Mocneala ce există între cele două tabere, grecinistă și junimistă, va face explozie într'o zi și d. Grecianu, care prevede lucrul acesta, ar prefera să-l evite.

Ceea ce mai vede, este că a luat asupra și o sarcină prea mare în împlinirea rolului de plenipotențiar al partidului conservator ieșan și că consecințele vor fi desastroase pentru eroizmul său electoral.

De aceea junimiștii ar primi să-l ducă cu entuziasm la gară pe d. Grecianu și acesta ar preferi viața fericită de expulzat volontar—înaintea vieței urîte și banale de azi.

Că habar n'are de diplomație — asta nu-l va împedica să primească postul cu entuziasm.

Domnul Grecianu a ajuns om mare prin habar n'are.

N'a fost ministru? Nu este primar? Nu este vice prețedinte al Camerei?

Și habar n'are.

DIN COADA OCHIULUI

PROFESIE DE CREDINȚA

Ilustrul meu înaintaș,
Celebrul Marius e mort....
Eu nu i-am moștenit talentul,
In schimb condeiul lui îl port.

E mort adică pentru presă,
Căci a ajuns milioner....
Dar cine-s eu?—Ion Popescu
Executor testamentar.

Amicul Marius mi-a zis
—„Popescule, să rîzi cumplit,
„Și să înveselești pe public,
„Precum și eu l'am veselit.

„Să rîzi de Iancu Stamatiu,
„Ajuns în Iași „secours de maire",
„Dar, mai cu seamă, rîde strașnic
„De bravul și ilustrul șer.

„Din coada ochiului privește
„Și fă-ți cu strășnicie rondul....
„Popescule, iea seama bine,—
„Eu vreau să rîdă mapamondul.

Așa mi a spus predecesorul
Cu vocea lui cam uniformă....
. . . . . .
Iubite public, fă-mi un bine
Și rîzi, mă rog, macar de formă.

Chiar dacă nu voi face glume,
Și nu voi face pe posnașul,
Să rîzi degeaba, dragă public,
C'așa mi-a spus Inaintașul.

Ion Popescu

Șerul, Cațavencu, Scamatoriu, Podarii... și Civilizația

In toate orașele unde civilizația a putut pătrunde, orele de lucru ale măturătorilor de stradă, ale „podarilor" cum se zice la noi, încep la oarele douăsprezece noaptea și se termină cel mult la orele cinci dimineața. Iar de la această oră matinală, pînă la două spre-zece noaptea, podarii sunt liberi să facă ce vor, să dosrmă, să lucreze, în sfârșit fie care dispune de aceste *nouăspre-zece* ore, cum vrea.

S'a admis, în orașele unde a pătruns cît de cît civilizația, ca podarii să mature noaptea, pentru bunul motiv că de la această oră lumea nu mai umblă pe străzi și praful ridicat de măturile podarilor nu mai îmbicsește plămînii bieților trecători, cari au curajul să meargă pe străzile Iașului.

La noi, dimpotrivă. Podarii își ieau măturile în mînă la ora 8 dimineața, se plimbă puțin cu ele pe străzi, apoi fie care, maximum la ora 12 din zi, se retrage în apartamentele sale particulare.

In acest timp, șeful podarilor,—mă rog, șeful curățirii străzilor,—se primblă în trăsura primăriei, sau mai bine zis, tae cu un deosebit talent, frunze la cîini, toată ziua. Că doar tocmai pentru acest lucru iea leafă!...

Dacă domnul Mitică, șerul nostru, și ajutoarele sale, ar avea puțină milă de locuitorii acestui oraș, atunci ar lua măsura ca podarii să mature străzile de la orele 12 noaptea pînă la 6 dimineața, iar fleacul de șef al podarilor să aibă aceleași „ore de cancelarie", și să inspecteze într'adevăr pe supușii sei, lăsînd trăsura primăriei de o parte,—căci n'are nevoe de dînsa.

Așa ar trebui să facă, mă rog, primarul Iașului,—așa ar trebui să deie ordin; iar nu să lese totul la voia întîmplării, bătîndu-și joc, în modul cel mai ordinar, de locuitorii acestui tîrg cari n'au păcătuit cu nimic, și n'au nici-o vină.

Și încă un bine ar mai face șerul și ajutoarele sale, dacă ar șterge de pe statul podarilor numele domnilor V. V: Ianculescu, Brudea, Hociungescu, Panu, Ionescu-Șchiopu, etc.,—și i-ar în locui cu alți oameni, cari chiar dacă nu cunosc așa de bine meseria măturatului, ca onorabilii mai sus citați, dar pot să fie mai conștiincioși, și pot să ieie fără rușine măturile în mînă, îndeplinindu și cît de puțin datoria față de salarul pe care l'ar încasa.

Știm că părerile noastre sunt bune, și de aceia le am formulat și cerem edililor să le aducă la îndeplinire.

Mai cu seamă insistăm asupra primei păreri, ca măturătorii să mature numai noaptea, în oarele pe care le am precizat.

Așa este organizat serviciul străzilor la București; așa trebue să fie organizat serviciul străzilor la Iași. Profitul va fi al cetățenilor,—și o administrație care nu poartă pe frunte marca imbecilității, trebue să respecte pe cetățenii cari, într'un moment de rătăcire, au avut naivitatea și i-au acordat un mandat.

Să facă administrația comunei Iași această reformă salutară, și nu vom cruța laudele noastre.

Nogea.

OAMENI ȘI LUCRURI

TRUP ȘI SUFLET

Relațiunea cam laconică dată în ziarul de aseară asupra unei mici demonstrațiuni la care s'au dedat, în ziua de Duminică, enoriașii bisericei catolice din localitate, ar merita credem să ne oprim ceva mai mult asupra ei.

Cu toată discrețiunea de care se cuvine să se învăluie întîmplări de natură privată, publicul cunoaște în întregime faptul care a provocat senzație acum de curînd și care stă în legătură cu incidentul de care se pomenește sus.

Intr'o dramă de sinucidere a unei domnișoare se presupune că ar fi jucat un rol —cînsă numai o simplă și reprobabilă presupunere—parohul acelei biserici, a cărui fotografie—dacă nu ne înșelăm—s'a găsit în buzunarul sinucisei.

Vor duce ori nu la vr'un rezultat cercetările de cari ziarele pomenesc că s'ar fi făcînd în această privință,—nu putem ști. Ceea ce știm însă e, că un număr de drept-credincioși, de ambele sexe, au manifestat în favoarea preotului.

Și aci este simburele psihologic al unui conflict social, care s'ar putea sintetiza ca o luptă tacită între credință și dorință, între sufletul cu legile lui și între trup—cu cerințele lui nu mai puțin respectabile.

Vă amintiți de tragedia sufletească în care se frămînta abatele în romanul celebru al lui Emile Zola: „La faute de l'abbé Mouret?"

El poartă rasă; a jurat fidelitate; s'a legat pentru totdeauna de abținere; e dator să ocolească plăcerile, senzațiile cărnii, gîndirea păgînă. Dar altă lume se deschide și vibrează în lăuntrul lui. E lumea instinctelor și a năzuințelor către mulțumiri fizice. Ritmul universului cutremurat de dorul mulțumirilor senzuale se transmite nervilor lui, trupului lui sănătos, tînăr și viguros. De aceea cade în ispită; și săvîrși păcatul.

Legea bisericească îl va osîndi; dar legea vieței îl va erta.

Sunt temperamente mai tari decît voința—și ele nu pot să se supună legilor platonice. Conflictul în interiorul lor e grozav, e tragic pînă la culme — și starea lor inspiră compătimire acelora cari știu că la urma urmei e vorba de sterpe și goale convențiuni, pe care le-a ironizat pentru totdeauna dictonul: „on trouve avec le ciel des accommodements."

Cerul iartă și el, cînd oamenii iartă ceea ce *nu se poate* să nu se întîmple uneori, ceea ce fatal se va mai întîmpla de multe ori. Vrut-a oare să spună *acest* adevăr—protestarea timidă a mulțimei care venise, Duminica, să se închine sub oblăduirea preotului... bănuit?

Rodion

Invățații și Plagiatul

E lesne de văzut că dacă am avea la noi aceleași condițiuni pe care le am arătat că există în Germania și aiurea — expertize literare permanente, un proces de natura celui intentat de d. Cuza ar avea rostul său, pentru că n'ar avea nimic de a face cu jurații. Ce au aceștia cu Hecuba? Ce pot ei face, cu cea mai mare bună voință din lume, în cîteva ore de ascultare; chiar a celor mai interesante pledoarii? Să se apuce *atunci* să urmărească și să studieze paralelele în diverse limbi? Să compare texte? Să țină seama — cum părea a dori d. A. C. Cuza — de situația socială politică a eroului, ca și cum o atare situație ar fi o garanție pentru trecut?

Căci să fim sinceri. Există în țeară la noi un proces între o parte a opiniei publice și — tocmai — unii dintre acei care posedă, nu se știe cum și de ce, înalte situațiuni universitare, — un proces care ar cere revizuirea unui mare număr de „cazuri" și de numiri. Nu în ce privește starea civilă a universitarilor — cum are loc revizuirea în privința unui profesor de curînd numit la facultatea de medicină din Iași — ci în ce privește titlurile științifice, pietrele pe care unii profesori și-au ridicat temelia situațiunii lor, de la înălțimea căreia, să poată sfida, apoi, lumea spunîndu-i:

— „Dar uiți că ai de a face cu un profesor universitar? Uiți oare, lume! că a proclama plagiator pe un dascăl superior, însemnează a spune Europei, a spune lumei culte că există o țeară în care plagiatorii, uzurpătorii, au posibilitatea — au chiar probabilitatea — de a ocupa catedre universitare importante? Uiți oare că e în joc nu reputația și situația personală, ci aceea a țării întregi — și așa mai departe?

Dacă urmărim cu oarecare luare aminte ceea ce s'a petrecut în aceste trei luni de zile de cînd a apărut volumul d-lui Em. Socor „O rușine universitară" — ne dăm seama că o bună parte a opiniei publice și anume acea care formează elementul ei de autoritate tocmai prin faptul că e reprezentată de oameni cu garanții, sau mai bine zis cu situațiuni sociale universitare, e influențată încă în mod puternic de prejudecata pe care am amintit-o mai sus.

Fără să se rostească în chip precis acea opinie publică, are aerul de a se solidariza tacit cu reflecțiile interesate ale eroului și să incline spre indulgență, ca și cum ar vrea să spună:

— A plagiat, ei și? N'au făcut-o pînă la el și nu vor face-o încă după dînsul atîția alții? E drept oare ca unul să plătească gloaba pentru mai mulți, ca unul să fie distrus cu desăvîrșire, în timp ce alții vor continua să se bucure de favoarea impunității morale? *Acea* opinie publică are aerul de a spune că nu e bine, nu e cuminte, nu e practic să se zgîndărească o rană atît de lesne inflamabilă și să se dee exemple... primejdioase; că e mai bine, prin urmare, a se tolera grave abuzuri de cît s se zguduie din temelii anumite șub de clădiri și să se demasce anumite minciuni convenționale, — cum ar fi minciuna pur convențională ca cineva, odată ajuns profesor universitar, prezintă o chezășie socială suficientă, că *altă dată*, în trecut n'a săvîrșit abuzuri intelectuale insușindu-și de a gata lucrările și publicațiile altora, abuzuri pentru care, după însuși d. Cuza, nu există prescripțiune. Se poate spune, din potrivă, că tocmai dorința de a ajunge și ușurința relativă cu care se poate ajunge la catedre universitare, a fost uneori un imbold puternic pentru săvîrșire de plagiate și compilări științifice-literare, mai cu seamă de cînd s'a înlocuit sistemul concursurilor prin celalalt, — de a se cere candidaților să prezinte un număr de lucrări tipărite, — un bagaj de cărți, care e mai puțin sigur decît un bagaj de cunoștinți expuse la un concurs public.

Faţă de acea ce s'a petrecut de la apariţia lucrării d-lui Em. Socor presupus că există multe conştiinţi care tremură în umbră; există multe şovăeli şi rezerve impuse de raţiuni lesne de ghicit, şi că gingaşa chestiune a plagiatelor nu se agită nici odată fără ca, în mod ocult, să se alarmeze numeroşi „colegi" în a căror activitate *s'ar putea* descoperi mici şi mari păcate de aceiaşi natură, a împrumutului literar. Şi acele conştiinţi se solidarizează în mod ocult cu eroul unei singure aventuri, fiind-că ele văd în această aventură, spectrul unei viitoare, unei posibile întîmplări la fel, — căci descoperirea unui plagiat este o chestiune de întîmplare — ce *nu* este întîmplare în natură, în univers? — De aceea ar vedea totdeauna cu mare mulţumire închizîndu-se incidentul, pentru a se trece la ordinea zilei.

Spuneam că împrejurările, aşa cum se desfăşurat sub ochii noştri, sunt de natură a inspira bănueli şi temeri de felul acesta; căci sunt împrejurări speciale, cînd vedem lipsa ori-cărei revolte şi indignări venite *de sus*, cînd vedem o îngerească îngăduinţă, care s'ar părea cu totul fenomenală într'o ţeară cu alte condiţiuni intelectuale şi alte moravuri literare.

Am pomenit de cazul Schönherr, poetul dramatic, acuzat dăunăzi, în Germania, de plagiat. In acea ţeară există numeroase cazuri în care profesori de diferite grade au renunţat — fără voe se înţelege — la catedrele lor, pentru că n'au ştiut să se justifice repede şi precis, cînd au fost învinuiţi. Iar furturile literare ale unui autor pe seama şi în dauna altuia sunt stabilite şi discutate în faţa tribunalelor — nu a curţilor cu juraţi — prin mijlocirea unor experţi care depun jurămîntul şi se rostesc în cunoştinţă de cauză. Judecătorii — înarmaţi de astfel cu toată experienţa şi rutina cerută — se pronunţă pe temeiul expertizei, iar nu după impresiuni de mică valoare, cum ar fi, bună oară, impresia culeasă de cîţi-va juraţi fără nici o răspundere şi uneori ori fără nici o chemare sau pregătire literară, ştiinţifică, — puşi ei însuşi în o penibilă dilemă şi supuşi unei torturi nemeritate. Cu totul altfel, cînd iniţiativa şi sentinţa au pornit de sus, înarmate cu autoritatea şi competinţa consacrată a unor specialişti. Dar iată că specialiştii, universitarii, academicianii, — poate chiar directorii de revistă şi recenzenţii-aşteaptă verdictul juraţilor ca să se rostească *apoi* şi dînşii ori — cine ştie! — să se închine... lucrului judecat.

E unul din simptomele funestei rezerve şi solidarităţi despre care am vorbit. Sunt şi alte simptome. Bună oară, în Iaşi, vr'o *doi* universitari se „adună" într'o solemnă şedinţă în sala unei berării şi după ce „discută" chestiunea plagiatului Cuza întocmesc—pentru gazete!—un proces verbal prin care declară că „discutînd *cutare parte* a cărţii d-lui Cuza" au ajuns la închierea că nu se poate afirma că ar fi plagiată. Urmează să se discute, în acelaşi cerc şi în acelaşi loc, celelalte părţi ale cărţii, ca să se vadă dacă există un plagiat calificat ori ba.

Vedeţi enormitatea! Inainte de a se fi supus macar discuţiunii toată opera, se şi dă alarma prin gazete, pentru ca, fără îndoială, cu o oară mai înainte, să fie... reabilitată onestitatea universitară şi autoritatea ei.

Şi aceasta se întîmplă într'un caz de plagiat clasic, cum este plagiatul „Poporaţiei". Plagiat în afară de ori ce îndoială, după cum vom vedea.

As.

STRUNA ZILEI

EROUL BOLNAV

«Lipseşte dintre noi d. A. C. Cuza, obosit şi bolnav» a zis d. N. Iorga la congresul naţionalist.

Despre domnul Cuza dară—
Bolnav, slab şi fără vlagă—
S'ar putea să se 'nţeleagă
Că, de cînd cu plagiatul
Sîngeră ca dintr'o... plagă.

Procesul CUZA-SOCOR

— Continuarea desbaterilor —

După o suspendare de 10 minute, preşedintele acordă cuvîntul, d-lui Bercea, representantul ministerului public.

Dl. *Bercea*, zice că a rămas surprins de titulatura broşurei: „O ruşine universitară" şi imediat şi-a dat seama că la bază nu poate fi decît un sentiment de ură, de care a trebuit să fie animat autorul broşurei.

La baza cărţei d-lui Cuza a fost o inspiraţie absolut originală. A observat descreşterea populaţiei româneşti de la ţară şi de la oraşe.

Dl. Socor îl acuză pe d. Cuza că l'a plagiat pe von Mohl.

Numai atunci ar fi fost plagiat, cînd d. Cuza nu l'ar fi citat de loc pe von Mohl. Dl. Cuza însă indică isvorul din care s'a inspirat, îl citează pe von Mohl.

Dacă d Cuza s'a inspirat de la alţi autori, fireşte că lucrul e foarte explicabil, întrucît e imposibil ca cineva să fie absolut original.

Se insistă în broşură, că partea statisticei e plagiată după Rümelin, d. Cuza însă l'a citat pe Rümelin.

Pe Darvin, pe Sismond de Sismondi, pe Tristizt, îi citează d. Cuza. Unde poate fi atunci bănuială de furt? Şi pe Spencer şi Tschernischewsky îi citează d. Cuza.

La pag 251, în Poporaţie, e citat Karl Marx şi în pag 262 este tot expunerea lui Marx, fireşte în continuare şi dezi nu era nevoie a-l mai repeta. Cu Henry Georges, cu Nitti, se întîmplă acelaş lucru.

Conchide relevînd că d. Cuza a menţionat isvoarele din care s'a inspirat, că a fost original în expunere, în sistemă, în constituţiune ca şi în formă şi cere ca juraţii să ţină seama că n'avem o opinie publică educata, că Socor numai din spirit de răutate, din rea credinţă a alcătuit lucrarea sa şi deci juraţii să'l condamne, în interesul de a da satisfacţie opiniei publice indusă în eroare.

D. *Lascar Antoniu*, vorbeşte cel dintăi, în numele apărării.

Asistăm—spune d. Lascar Antoniu—la formarea unei nuoi teorii de drept, făcută de către apărătorii d-lui Cuza, în acord cu d. procuror general, şi anume: că atît în materie literară, cît şi şi în materie de drept comun, nu-i vinovat acela care fură. ci numai acela care descoperă pe autorul furtului.

Dacă această teorie are demerit în ceia ce priveşte pe d. procuror general, fiind făcută, ca reprezentant al societăţii, pentru partea civilă însă, are meritul de a fi singura formulă de concepţie *originală*, pe care o vedem la d. A. C. Cuza.

Partea civilă, l'a prezentat pe d. Cuza, ca un erou şi un om supranatural, atît în materie publică, cît şi în cea ştiinţifică, ca atare ar fi trebuit să aibă o altă apărare, de cit aceia ce i s'a făcut, dar iarăşi zic dat fiind realitatea d-lui Cuza, de a nu fi de cît un simplu agitator, în materie publică, şi un simplu compilator, dacă nu chiar plagiator în materie ştiinţifică, apărarea acestui personagiu nu putea dar să fie, decît aşa cum a fost făcută.

Partea civilă pretinde că d. Cuza este atacat, numai pentru simplul motiv, că reprezintă o idee, acea a naţionalismului şi că din această cauză, pretinde a se fi înscenat toate în contra sa, în scopul de a fi distrus.

E o eroare.

D. Cuza, nu-i atacat pentru aceasta, ci e atacat, pentru că atacă totul în ţara romînească, cu violenţa caracteristică temperamentului său.

Am colecţia *Neamului Romînesc* pe anii 1909, 1910, în care se poate vedea articolele fulgerătoare şi grosolane, sub semnătura d-sale la adresa colegilor din universitate, a tuturor oamenilor politici din ţară, cum şi chiar la adresa Coroanei.

Continuînd d. Lascar Antoniu citează cum d. Cuza atacă rînd pe rînd, prin *Neamul Romînesc*, pe d nii P. P. Carp, Take Ionescu, Al. A, Badareu, Fleva, Gh. Panu. D. Antoniu relevă expresiunea de „Spînzurătoare", pe care d. Cuza i o oferea d-lui Fleva. Mai relevă cuvintele intrebuinţate de d. Cuza la adresa regretatului Panu ca: *„netrebnic. degradat, ridicul, spînzurat de catarg, meritor de ştreang etc.*

Trecînd la insultele pe care d. Cuza le aduce prin *Neamul* colegilor săi din Universitate, citează din *Neamul Romînesc* cum pe d nii Sterea, Thiron, Bujor, Rădulescu-Motru, Ovid Deusuşianu, Leon şi alţii, d. Cuza îi face agenţii Cahalului şi îi insultă în mod trivial.

D. Lascar Antoniu relevează cum d. Cuza îndeamnă chiar pe studenţi să facă manifestaţiuni ostile colegilor lui de la Universitate, citind din *Neamul Romînesc* aprobarea pe care o dă d. Cuza fluerăturilor, pe care studenţii le-au adresat profesorilor Bujor şi Simionescu, considerînd după d-sa aceete violenţe din partea studenţilor, ca un *însemnat act politic.*

Trecînd mai departe, d. Lascar Antoniu, cu revista *Ciomagul*, redactată în 1884 de d. A. C. Cuza, arată cum d-sa încă de pe vremuri, nu avea nimic de respectat în ţara sa, atacînd chiar Coroaua prin următoarele cuvinte:

Nimeni, începînd de la Măria Sa, care încuviinţează toate mişeliile, şi coborîndu-se treptat pînă la cel din urmă fanaragiu.

Iată dar care a fost şi cine este astăzi d. Cuza, şi cînd un ast-fel de om, are o aşa atitudine faţă de toate partidele politice, de toţi oamenii politici şi de toate instituţiile acestei ţări, să nu se mire, să nu denatureze atacurile, cu care să răspund la insultele sale.

D. Lascar Antoniu, spune că partea civilă a atribuit lui Socor, faptul de a fi interpusul altora în lucrarea sa „Plagiatul d-lui A. C. Cuza", şi aceasta o deduce, din împrejurarea că, pretind d-lor, că d. Socor ar fi cu totul străin de materia economiei politice.

D. Antoniu, cu ziarul *România Muncitoare* de la 1902, arată cum d. Socor, încă de pe timpul cînd era studentul universitar al d-lui Cuza, îl combătea tocmai în cursul său cu privire la Legea Poporaţiei.

D. Antoniu, citează din articolul *Legea Poporaţiei* din *România Muncitoare*, pasagiul următor: „de o cam dată, voi să spun ceva referitor la legea poporaţiei, pe care o susţine profesorul meu, d. A. C. Cuza. D-sa spune, că poporaţia creşte în măsura îngăduită de mijloacele de traiu. Fără să am năzuinţa de a dărîma spusa d-lui Cuza, ţin să aduc cîte-va din faptele pe care le cunosc şi care mă duc la încheierea, că profesorul meu greşeşte, cînd e convins de adevărul legei de mai sus".

Tot din *România Muncitoare* din anul 1902, d. Lascar Antoniu, citeşte din articolul: *D. Cuza şi cocialismul*, semnat de d. Soeor, o critică a cursului d-lui Cuza la Universitate, în această privinţă.

Iată cum glăsueşte această parte din ziar: „D. Cuza scoate încheierea din vorbele lui Deville, că socialiştii tind să transforme organizaţia societăţei, în chip violent, că revoluţia socială, care are menirea să revoluţioneze societatea, se va îndeplini prin vărsarea de sînge".

Şi mai departe: „Aici se desvălue mai lămurit intenţia nu tocmai frumoasă a d-lui Cuza. Căci dacă în prima chestiune, s'ar putea spune, că d. Cuza s'a servit de ediţia din 1883 a capitalului lui Deville, în care nu se cuprinde proscriptul pomenit mai sus şi că nu ştia de existenţa unui post-scriptum din 1887, ceia ce nu e îngăduit, cu atît mai mult, cu cît ideile necesare în chestie, se găsesc ştiinţificeşte exprimate în Principes socialistes".

După cum se vede dar, Socor nu este prima dată, cînd se întîlneşte în critică şi discuţie pe terenul economiei politice, cu d Cuza, că din contra încă de la 1902, Socor îl urmăreşte pas cu pas în cursul său, pe profesorul de economie politică, A. C. Cuza.

Aşa dar, dacă s'ar putea vorbi de un salt a cui-va, în chestie de economie politică, apoi saltul acela nu este surprinzător pentru mine, că l'a făcut Socor descoperind ca plagiator pe fostul seu profesor A. C. Cuza; ci din contra acest salt, m'a surprins, cînd l'am văzut făcîndu-l d. Cuza, în pretinsa sa operă monumentală despre poporaţie.

In adevăr, ia să vedem care este activitatea ştiinţifică a d-lui Cuza, înainte şi după apariţia *Poporaţiei*, pentru a ne putea pe deplin edifica, dacă d-sa n'a fost susceptibil, de acea incorectitudine literară, pe care i o atribue în broşura sa Socor. D. Cuza înainte de a scoate poporaţia, a scris următoarele 5 broşurele: *Meseriaşul romîn* la 1893, *Monopolul alcoolului* şi *Ţăranii şi clasele dirigente* la 1895, *Lupta contra alcoolismului în Romînia* şi *Comerţ liber sau monopol* la 1897.

După această prea productivă activitate ştiinţifică, d. Cuza se vede că simţea nevoia de un repaus de 2 ani, căci abia la 1899, apare cu Poporaţia d-sale pe care se grăbeşte s'o prezinte universităţei în vederea catedrei de economie politică şi în curajul seu merge mai departe chiar de a pătrunde sub cupolă, la Academie.

Mă întreb dar, cînd toată pregătirea sa economică, cineva şi-o concentrează în cîteva broşurele de cîte 40 sau 50 de pagini şi cu un conţinut destul de auperficial ca ştiinţă şi ajunge de odată la o lucrare monumentală, premiată şi de Academie, nu suntem în drept să ne întrebăm şi să ne mirăm chiar de saltul economistului A. C. Cuza.

De sigur că da.

Dar l'am cercetat pe d. Cuza ca activitate ştiinţifică şi literară şi după apariţia acestei lucrări şi am constatat, că atît de mult l'a obosit compilaţia operei sale, Poporaţia, încît de la 1899, şi până azi nu a mai fost capabil să producă macar una din acele broşurele, dinaintea Poporaţiei.

Dar nu este pentru prima dată, cînd i se aduce imputarea de plagiator d-lui A. C. Cuza; chiar pentru lucrarea sa Poporaţia. Aşa d M. Basilescu, profesor la Universitatea din Bucureşti, raportorul lucrărei d-lui Cuza, pentru catedra de la universitate, în 1900, prin o serie de articole, cum şi prin însuşi raportul seu făcut senatului universitar din Bucureşti, impută d-lui Cuza, că lucrarea sa e o lucrare inutilă, lipsită de valoare şi plagiată. Şi d. Basilescu n'avusese răbdarea, să documenteze imputarea sa de plagiat pe două coloane, aşa cum o face colegul Socor.

Dar apararea d lui Cuza, în plagiatul dovedit, este făcută cu aceiaşi rea credinţă, cu care este alcătuită opera sa despre Poporaţie.

In adevăr, partea civilă zice, că d. Cuza n'a putut să plagieze, pentru că toţi autorii pe cari îi citează şi îi pune pe două coloane Socor, au fost citaţi chiar de d-lui în opera sa.

Dar ce-i impută Socor? Tocmai această incorectitudine în felul de a cita al d-lui Cuza, care duce la amestecul ideilor personale ale d-sale şi ideile autorilor quasi citaţi.

D. Cuza, în adevăr a făcut unele citaţii, dar mai jos, a tradus din cuvînt în cuvînt în fraze româneşti, dînd ca gîndire a sa, fără ghelemele, gîndirea altora, vederile altora, frazele altora şi această incorectitudine, i o impută Socor şi i o pune pe două coloane.

Dar mai este o chestie. D. Cuza în lucrarea sa, revendică originalitatea formulărei legei poporaţiei. Ori, d. Socor dovedeşte că această formulare nu este originală şi a fost furată de la scriitori, anteriori lui.

In aceste condiţiuni nu poate să existe calomnie, după cum va dovedi însuşi Socor, în apărarea sa documentată, pe care şi-o va face în această privinţă.

Şedinţa se suspendă rămînînd a se continua, la ora 9 seara.

Şedinţa de noapte

Şedinţa fixată pentru ora 9, întîrzie a se deschide. Cauza e că Preşedintele curţei a mai cerut un adaus al forţei armatei.

In adevăr, curînd sosesc încă 30 de jandarmi pedeştri, cu ajutorul cărora juraţii pot fi degajaţi.

Şedinţa se deschide la orele 9 şi 30 Preşedintele acordă cuvîntul d lui Osvald Teodoreanu din partea apărărei.

D. Osvald Teodoreanu, ia cuvîntul.

Incepînd a critica atitudinea d-lui Coroi în cursul pledoarei d-sale în ceia ce priveşte plagiatul, d, Teodoreanu arată că în alte state din Europa cum e Franţa există anumite cercuri ştiinţifice a oamenilor competinţi unde operele literare pot fi bine judecale; la noi, zice d-sa unde nu există asemenea societăţi, d. Cuza avea marea datorie să se adresese Academiei căreia să i ceară să se pronunţe în această chestie, d. Cuza n'a făcut aceasta, pentru că n'are încredere în judecata Academiei, căci atunci ar fi trebuit să se facă o nouă verificare, care de sigur nu i'ar fi convenit. In afară de aceasta d. Cuza, nu s'a adresat nici Universităţei, care de asemenea era în măsură să se pronunţe în chestia plagiatului.

Trecînd mai departe, arată că d. Cuza n'a făcut studii speciale în Străinătate cu care ocazie se naşte un mic incident între d. Teodoreanu şi d. Cuza. Aplanîndu-se incidentul, d. Teodoreanu arată că atunci cînd d. Cuza a prezentat lucrarea d-sale, nu putea de cît să facă ceia ce a făcut.

Arată că tocmai în momentul cînd d. Cuza a scris prefaţa, s'au întîmplat în Iaşi evenimentele de la 16 Mai 1899 şi pe timpul cînd se afla ministru un om care proteja pe d. Cuza şi care avea interesul ca lucrarea să apară cît mai curînd.

D. *Cuza.*—Crezi d ta că o lucrare ca a mea se face în cîte-va săptămîni?

D. *Teodoreanu.*—Eu cred că d-ta poţi să faci o lucrare şi în 48 de ore! Continuînd zice că d. Cuza a făcut o copiare din toţi autori citaţi de oare ce pe atunci nu era bine pregătit, pentru a fi numit profesor. Dar nu numai aceasta e motivul pentru care d. Cuza a dat în judecată pe d. Socor. D. Cuza mai adaugă că a fost defăimat faţă de străinătate.

Vorbind de naţionalismul d-lui Cuza arată că nu numai d-sa a pus monopol pe naţionalism, ci toţi din această ţară eu socot că sunt buni romîni.

D. *Cuza.*—Aici e vorba de plagiat!

D. *Teodoreanu.*—Prin modul cum ai pus chestiunea, m'ai angajat să-ţi răspund la toate.

D *Cuza*, d-le preşedinte, vă rog să nu fiu ameninţat.

D. *Pella*, dar d-ta nu te sperii de lucrurile acestea!

D. *Teodoreanu*, trecînd mai departe asupra afirmaţiei d-lui Cuza, care prin Neamul Romînesc zice, că d. Socor a adus o jignire nu mai Universităţii ci ci Ţării întregi, arată că şi d. Cuza a lovit în atîţi profesori universitari, cu toate acestea n'au perdut nimic din demnitatea lor.

Arată că jumătate din Poporaţia d-lui Cuza e numai citate, căci dacă ar fi fost în întregime citată, d-sa n'ar mai fi astă-zi profesor universitar.

Citeşte mai multe pasage d'n „Plagiatul" d lui Cuza, din care reesă că d. Cuza pune citate până la un anumit punct, iar de acolo plagiază fără să facă nici o citaţie.

Făcînd un istoric asupra activităţei d-lui Cuza, arată că d-sa şi-a schimbat veşnic ideile, devenind din socialist, conservator, pentru ca astă-zi să sfîrşască prin a fi naţionaţionalist şi antisemit.

Revenind aspra plagiatului, d. Teodoreanu, zice că d. Socor, a fost prea aspru, cînd a zis că e un furt ordinar, ci trebuia să zică, că e un un compilator abil. De altfel d. Coroi zicea în pledoria sa, că nimeni nu poate fi perfect original, ci numai D zeu.

Eu răspund, că nici Christ a fost un compilator al tuturor doctrinelor de pe acea vreme însă atunci nu exista ca astăzi „cele două coloane, hîrtie şi tipar".

Citează cîte-va texte din plagiat, în care urmăreşte textul din Poporaţie, alăturea cu textul d-lui Socor.

Se naşte cu această ocazie un incident între d-nii Cuza şi Teodoreanu. Prietenii d-lui Cuza manifestează sgomotos, ceia ce face ca preşedintele să a ameninţe cu evacuarea sălei.

D. Teodoreanu termină, arătînd că procesul de azi nu putea fi tradus înaintea juraţilor. Dovedeşte aceasta citînd din jurisprudenţa franceză.

Dar d. Cuza n'a vrut să recunoască aceasta, ci a întrebuinţat şi aci o abilitate, sperînd că juraţii îl vor reabilita.

Preşedintele acordă cuvîntul d-lui A. C. Cuza.

D. Cuza se opune şi cere ca întăi să vorbească d. Socor.

Preşedintele replică că apărarea trebue să aibă ultimul cuvînt.

D. Cuza, cere cu insistentă ca d. Socor să vorbească întăi, pentru a dovedi că opera Poporaţiei este plagiată.

Preşedintele răspunde, că în desbatere se află un proces de presă, şi partea civilă e datoare să dovedească că a fost calomniată, rămînînd ca cel dat în judecată, să aibă uitimul cuvînt a se apăra.

D. Cuza, se supune:

D. *A. C. Cuza*, începe prin a aduce omagii d-lui prim-procuror Bercea, pentru modul cum a susţinut acuzarea.

Spune că a fost calomniat zilnic de unele ziare. Critică cele spuse de apărătorii d-lui Socor şi consideră lucrarea d-lui Socor, ca un pamflet.

Se ocupă apoi de revista *Facla* care a apărut cu misiunea de a strivi mişcarea naţionalistă.

Citeşte apoi părţi din articole apărute în ziare străine. Intrînd în miezul chestiunei, d. Cuza spune, că a trebuit să studieze diferiţi autori în chestia Poporaţiei, pentru a se opri în faţa acestei probleme ştiinţifice şi să caute a o rezolvi.

Sunt orele 1 noapte.

In sală domneşte o căldură tropicală juraţii par osteniţi.

Preşedintele observă aceasta şi propune a se amina pentru a doua zi continuarea desbaterilor. D. Cuza se opune, zicînd că juraţii vor să rămie.

Preşedintele.—Dar eu văd, că unii dintre d-nii juraţi sunt osteniţi, şi atunci nu ne mai judecăm în faţa a 12 juraţi.

A. C. Cuza.—Dacă se amînă procesul, voiu începe mîine din nou pledoaria mea.

Preşedintele.—Veţi face ce veţi voi.

Continuarea desbaterilor, se amînă, pentru Marţi, la ora 12.

Ziua a II-a

Şedinţa se deschide la ora 12.

Continuînd, d. Cuza, atrage atenţia asupra falşurilor ce se fac în ziarele evreeşti. (Ilaritate şi rîsete).

D. Cuza.—*D-le Socor nu rîde, căci nu se ştie cum vei eşi de aci.*

D. *Buicliu*, arată că în sală e reprezentaţi „Adevărul" prin reporterul său şi roagă pe d. preşedinte care are putere discreţionară, a lua măsuri ca să fie eliminat din sală.

D. *Preşedinte*, zice că în puterea sa discreţionară nu poate lua măsuri contra celor ce se publică în ziare, aşa că nu poate elimina din sală pe reprezentantul ziarului „Adevărul".

D. *Cuza* continuînd mulţumeşte juraţilor că a abuzat eri de răbdarea d-lor, şi arată că vina e a acuzatului, care timp de 3 ore nu a adus nici o lumină asupra chestiunii.

Vă rog să credeţi d-lor juraţi că nu persoana mea e în joc aci, ci luptăm ca să aducem ordine contra anarhiei evreeşti.

Arată apoi că partea adversă nu a adus nici un fapt precis, căci a vorbit 3 ore fără a dovedi plagiatul.

Au vorbit 2 din partea adversă care au avut tendinţe de a transforma acest proces ştiinţific în proces politic. Aşa d. Teodoreanu m'a acuzat că am insultat pe colegul meu, d. Panu.

Opinia publică va judeca de cîte ori am intervenit pentru colegii mei.

Trecînd mai departe, vorbeşte de mişcarea liber-cugetătorilor, în urma căruia se naşte un incident între d-nii profesori P. Bujor şi dr. Tiron.

Aplanîndu-se incidentul, d. Cuza analizează acuzaţiile d-lui Socor, zicînd că d-nii juraţi nu sunt chemaţi să judece diferendul ivit în jurul unei lucrări literare, ci să judece reaua credinţă a d-lui Socor.

Arată că autorul nu e competent, face o critică asupra activităţii ca student a d-lui Socor, din care cauză d. preşedinte îi atrage atenţia să nu se ocupe cu nimicuri, care nu interesează, ci să revie la chestie.

Continuînd arată că această chestie a fost exploatată de o anumită presă de la noi, de unde apoi a fost trimisă şi ziarelor din streinatate.

Citeşte cîteva pasaje din ziarul *„Il S-colo"*, cu care ocazie se naşte un nou incident între d-sa şi d. Osvald Teodoreanu.

Revenind, d. Cuza începe din nou să vorbească de chestia evreiască la noi, zicînd că fenomenul descreşterei populaţiei l'a făcut să scrie lucrarea d-sale „despre Poporaţie."

Trecînd la metoda întrebuinţată pentru studiarea acestei lucrări, d. Cuza arată că a consultat vre-o 80 autori; face un rezumat al lucrărei, însă trece peste toate acuzaţiile aduse de d. Socor nevorbind nimic în chestia plagiatului,

ci mărginindu-se numai în a citi diferite pasaje din lucrarea d-sale.

La orele 2, şedinţa se suspendă pentru 10 minute.

La redeschidere d. Cuza începe din nou a vorbi de chestia evreiască, fapt pentru care d Socor îi atrage atenţia să intre în subiectul pentru care se găseşte înaintea juraţilor.

Se naşte un nou incident.

D. Cuza critică atitudinea avocaţilor apărărei, despre care d-sa zice că sunt aliaţii lui Mochi Fischer.

La aceasta d. avocat Osvald Teodoreanu, îi ripostează energic, zicîndu-i că nu-i permite să se amestice şi să-i atace profesiunea.

In sală se aud cîte-va murmure şi rîsete, d. Cuza e rugat să revie la ordine.

D. Cuza continuînd, începe a trata chestia plagiatului, zicînd că nu se poate contesta de nimeni originalitatea operei d-sale, de oare ce în cazul d sale nu poate fi vorba de plagiat, pe cîtă vreme autorii sunt citaţi.

Dovada nu s'a făcut, şi desfid să se poată face — zice d. Cuza, iar în ceia ce priveşte broşura d-lui Socor, e prea confuză pentru ca ea să poată dovedi plagiatul.

Trecînd mai departe, d. Cuza se abate din nou dela chestia plagiatului începînd să vorbească de aşa zisele calomnii debitate de presa străină.

Atrăgîndu-i-se din nou atenţia, d. Cuza face zeflemisiri zicînd că la mijloc e o operă evreiască.

In ceia ce priveşte sistemul întrebuinţat d. Cuza începe a bate iarăşi cîmpii clasificînd lucrarea d lui Socor în 5 capitole:

1) Ignorări, subtilizări, falşificări, mistificări şi însinuări, care, zice d sa, rimează cu... neruşinări.

Citează mai multe pasage din broşură, zicînd că unele texte nu se potrivesc între ele, la care d. Socor, îi atrage atenţia că au acelaş cuprins idiologic,

D-nul Cuza citeşte atunci alte pasaje, la care însă, d. Socor îi face aceiaşi observaţie.

Dl. Cuza citează atunci alt pasaj din Sismondy, la care însă d. Socor, îi cere să arăte în broşură locul unde se află acest pasaj.

Dl. *Cuza*, tace.

Dl. *Socor* îi pune în vedere atunci că d-sa, în sistemul întrebuinţat, plagiază cîteva pasaje, trece apoi altul în ghilemete, după care plagiază din nou.

La aceasta d. Cuza tace din nou. In sală isbucnesc murmure şi protestări.

Dl. Preşedinte cere ca asistenţa să revie la ordine căci; în caz contrar, va proceda la evacuarea ei.

Şedinţa continuă.

Ultime INFORMAŢII

❑ *La eforia Spitalului sf. Spiridon se studiază încă soluţia ce trebue dată pentru a realiza economii de 250.000 lei, urmînd ca restul de 200.000 să se realiseze din vînzări de păduri.*

Economia de 250.000 lei ar urma să fie realizată din reducerea tuturor salariilor cu 10 la sută; din marea economie ce se vor face în cumpărare de materiale; din reducerea cu 30 la sută a medicamentelor gratuite şi din reducerea numărului paturilor bolnavilor, pe timpul verei.

Medicii primari, convocaţi de epitropi, au primit toate aceste soluţiuni, în afară de d. d-r Socor, care deşi face parte din partidul de la guvern, a părăsit consfătuirea în mod ostentativ şi s'a dus la „Evenimentul", unde a ameninţat că dacă va fi chemat să facă un sacrificiu de 36 lei lunar, zece la sută din salarul său, va începe o campanie de presă contra epitropilor, adăugind că nu prin „Opinia", fiind că atîta lucru ştie şi d. dr. Socor, că Opinia nu este dispusă să primească proza sa.

❑ *Prefectul poliţiei a hotărît să revoace din funcţii pe 20 gardişti, dar nu de odată, ci rînd pe rînd.*

Pe ziua de ieri au fost revocaţi gardiştii: Pădure, Branişte şi Simionescu.

❑ *Procesele banditismelor electorale din Iaşi, sorocite a fi judecate azi, se vor amîna, Curtea fiind ocupată cu judecarea procesului Cuza Socor.*

❑ *M. S. Regina va pleca la Constanţa, unde va sta mai mult timp.*

❑ *Primul-procuror a făcut eri apărarea d-lui A. C. Cuza. Noi n'am greşit cînd am spus că cercurile greciniste, care pretînd că cuvîntul lor ar avea trecere la ministerul justiţiei, cu ocazia mişcărei în magistratură, că acele cercuri au „împus" primului procuror să facă apologia şefului naţionalist, despre care d. Iorga, în ultimul număr al* Neamului Romînesc, *spune, că este „bolnav şi obosit".*

Dovadă că n'am greşit este, că pe cînd primul procuror făcea înaintea juraţilor, apologia d-lui Cuza, Evenimentul,—*care în tot timpul campaniei, nu s'a ocupat de chestia plagiatului, făcea şi el cea mai detestabilă apologie a aceluiaşi Cuza, afirmînd că d. Socor nu se judecă cu d. Cuza, ci cu conştiinţa noastră de neam, reprezintată în instanţă de d. Cuza.*

Iar despre ziua de eri, acelaş ziar spune, că este menită să joace un rol important în viaţa noastră naţională.

Aceasta nu împedică de loc, ca într'un articol imediat următor, ziarul grecinist să atace pe al 3-lea şef naţionalist, pe d. dr. Şumuleanu şi să-i invedereze ignoranţa în ale chimiei.

❑ *Domnul Matei Cantacuzino a avut ieri o nouă sarjă contra electorilor, cari au făcut alegeri violente.*

In localul secţiei III a tribunalului faţă fiind între alţii şi deputatul guvernamental P. Sion, d. Cantacuzino a zis:

Cu alegerile voastre violente, aţi nenorocit pe Carp. Dupăce prin grele lupte a ajuns să guverneze, voi, prietenii lui Carp l'aţi făcut de rîs.

❑ **Un procos al poliţiei din Roman.** —Cetitorii îşi amintesc de sălbătăciile întrebuinţate de Prefectul şi Poliţaiul de Roman, cu ocazia alegerei din 6 Februarie c. Instrucţia urmată în acest proces a determinat pe ministerul public să dea rechizitor de punere sub înculpare a Poliţaiului şi a întregului aparat poliţienesc, pentru abuz de putere şi atentat la viaţa individuală.

A fost o mare flerbere printre marii noştri oameni politici, cari, pentru a eşi din încurcătură, au uzat de autoritatea lor morală şi au determinat pe judecătorul de instrucţie să mişamalizeze afacerea şi să dea ordonanţă de neurmărire.

Cetăţenii, cari au fost maltrataţi de Poliţie au făcut acţiune directă Tribunalului şi celorlalţi slujbaşi ai poliţiei, acţiune ce urma să se judece ieri.

Procurorul—pus să apere viaţa şi onoarea cetăţenilor—a cerut Tribunalului achitarea inculpaţilor, nu pe motiv că nu-s vinovaţi, dar pe motiv că ordonanţa de mişamalizare, dată de judecătorul de instrucţie, ar constitui lucru judecat.

Tribunalul, bazat pe acest motiv de formă, a achitat pe inculpaţi.

Vom reveni.

❑ Duminecă la orele 10 dimineaţa se vor întruni membrii societăţei funcţionarilor comercianţi.

❑ Ziarul parizian „Excelsior" cu data de 11 Maiu st. n., publică portretele princesei Elisabeta a Romîniei şi principelui George al Greciei, însoţindu le de următoarea explicaţie:

„Principesa Elisabeta a României, fica cea mai mare a prinţului moştenitor, e logodită cu prinţul George al Greciei, fiul cel mai mare al prinţului moştenitor al Greciei".

Comentariile sînt de prisos.

❑ Ca răspuns la plîngerea justă a delegaţiei de meseriaşi din tîrguşorul Codăeşti (Vaslui), prin care ei cer luarea de măsuri urgente pentru îmbunătăţirea soartei lor, ei fiind somaţi de încasatori, cu concursul perceptorilor fiscali, de a plăti cotele lunare pe cîte 2—3 ani în urmă; şi înfiinţarea unei Corporaţii în acel tîrguşor, preşedintele Camerei de meserii a rezolvit astfel cererea: Nimeni nu are dreptul de a face încasări din partea Corporaţiilor în comunele rurale, nefiind meseriaşii din ele obligaţi a se înscri în Corporaţii. Infiinţarea Corporaţiei nu se va putea face, nefiind suficient numărul de membri aflători în comună.

Cît priveşte pe funcţionarii abuzivi, cari pînă în prezent au făcut încasările regulat, inspectorul Camerii meseriilor le-a promis că va veni în persoană la faţa locului, pentru a ancheta şi a fi puşi în urmărire sus zişii funcţionari de a restitui sumele încasate pînă în prezent.

❑ Comitetul provizor al corporaţiei Metalurgica instituit de Minister refuzînd definitiv a lua în primire demnitatea acordată, s'a convocat pentru ziua de 8 Mai o adunare generală pentru alegerea unui comitet definitiv.

❑ Ministerul industriei ceruse telegrafic că toate corporaţiile de meseriaşi să aibă gata budgetele pînă la 25 Martie, sub pedeapsa că vor fi destituite în caz de neurmare.

Budgetele au fost înaintate conform ordinului. Cu toate aceste nici pînă astăzi, după trecere de şase săptămîni, acele budgete n'au fost cercetate, nici aprobate, din cauză că d. Virgil Holban nu are timp să se ocupe de asemenea mici daraveri.

Din această cauză unele corporaţii, cari au votat modificări de statut şi de budget, nici nu pot face încasări.

❑ Membrii Camerei de Meserii din Iaşi, se vor întruni, în şedinţă, astă seară Marţi, ora şase, spre a se ocupa de aprobări de budgete şi de alte chestii.

● Este inexactă informaţia „Evenimentului", că la o inspecţiune făcută de secretarul inspector al Camerei de meserii, administraţia corporaţiunei Constructorilor n'ar fi putut justifica lipsa unei sumi de 202 lei.

Secretarul acelei corporaţiuni a justificat pe deplin întrebuinţarea sumei şi în acest senz s'a înaintat un raport şi Camerei de Meserii.

❑ Numărul total al Medicilor secundari, a căror suprimare se discută la Epitropia Sf. Spiridon este de 19 — la toate spitalele instituţiunii.

Salariul lor anual este de 54,000 lei.

Al optulea congres învăţătoresc

Al optulea congres se va ţinea în Bucureşti; în zilele de 31 Iulie, 1 şi 2 August.

Obiectul discuţiunilor vor fi:

1) Programa şcoalelor primare rurale. Chestiunea această este ramasă din anul trecut. O comisiune, anume aleasă de congresul din Constanţa, a studiat-o şi-şi va depune raportul său.

2) Erarhia în învăţămîntul primar. Gradele de învăţători, controlul învăţămîntului primar şi administraţia şcolară.

3) Invăţătorii şi politica.

4) Asociaţia: schimbarea unor articole din statute, dări de seamă, alegerea noului consiliu de administraţie, etc.

*

Escursiuni în jurul Tîrgoviştei. Escursiunea la Roma. Condiţiunile.

In seara de 2 August, congresul va fi închis. A doua zi, congresiştii se vor împărţi în două: unii — nici într'un caz mai mulţi ca 300 (trei sute)—vor pleca la Roma, iar ceilalţi vor face excursiuni la Monăstirea Dealului şi în alte localităţi, dupa cum vom arăta în programul amănunţit ce vom alcătui la timp şi publica, în unire cu autorităţile locale.

Itinerariul călătoriei la Roma, amănunţit spus, se va arăta la timp. In linii generale, am stabilit: ori, Predeal-Buda-Pesta-Fiume Veneţia-Florenţa-Roma-Neapoli-Ancona—prin Foggia—Fiume Buda-Pesta-Predeal.

Fie care doritor de a merge în această mare frumoasă şi excepţională escursiune, trebue să îndeplinească strict următoarele condiţiuni:

1) Să fie membru al Asociaţiei generale a învăţătorilor din Romînia şi să justifice plata cotizaţiei la curent, prin „cartea de membru" ce va avea cu sine.

2) Să trîmită la casierul general al Asociaţiei, Pr. N. Gr. Aramă Tîrgovişteа, suma de 110—una sută zece lei,—costul drumului de la frontiera ţărei şi înapoi, cheltuelile mărunte cerute de nevoile escursiunei: telegrame, etc.

Aceasta pînă în ziua de 10 (zece) Iunie a. c., cînd se închide inscrierea, şi excursiunea se va face cu ori cîţi vor fi îndeplinit condiţiunile pînă la termenul fixat

3) Escursiunea find lungă, obositoare şi trebuind să ne prezentăm cît mai bine în călătorie şi în cele trei capitale de ţări, copiii, femeile gravide şi bătrînele nu vor fi admise să iea parte la excursiune.

4) Ori-ce escursionist e dator, să se supună, fără cîrtire, tuturor regulelor, anume arătate în regulamentul escursiunei Intocmit de Preşedintele Asociaţiei, discutat la congres, de cei 32 Preşedinţi de judeţe, cari formează şi comitetul escursiunei şi văzut de delegatul onor. Minister de Instrucţie care va fi rugat, să ni-l dea spre a ne însoţi în toată călătoria.

5) Escursionistele vor fi îmbrăcate în costum naţional. Asemenea şi barbaţii. Femeile şi barbaţii, în haine zise „nemţeşti" vor fi corect, modest, nepretenţios şi curat îmbracaţi.

6) Banii înaintaţi Casierului pentru escursiune nu se mai înapoiază, dacă trimiţătorul nu ia parte la escursiune. Se fac venit „Asociaţiei" dacă nu se cheltuesc pentru nevoile călătoriei.

7) Fie care escursionist e ţinut să aibă la sine, pentru cheltueli de hrană, otel, etc., cînd iese pe graniţa ţărei, cel puţin *una sută cinci-zeci lei.*

❑ După triumful repurtat asară la Teatrul Naţional de trupa de operă italiană cu Rigoletto, în astă-sară Marţi se va juca ultima reprezentaţie cu sub ima operă **Africana**, acea muzică divină a lui Meyerbeer care stîrneşte un entuziasm indescriptibil. Toţi artiştii trupei, dintre care nu va lipsi baritonul Marri, vor da concursul lor. Diva Dora Domar şi tenorul Santarelli, vor cînta după actul al 2-lea bucăţi de concert dintre cari una va fi cîntată de Santarelli în romîneşte. Va fi o reprezentaţie unică de adevărată desfatare artistică, la care s'a dat întîlnire foarte multă lume.

❑ **Judiciare.** — Intr'un discurs ţinut la clubul conservator-democrat din Iaşi, d. A. A. Badareu relevase faptul, că preşedintele biuroului electoral din Poeni, văzînd că nu întrunesc majoritatea, întrebă pe prefectul judeţului, prin telefon, ce să facă. Prefectul răspunse, ca preşedintele să declare balotaj — ceia ce nu este admis la alegerea de delegaţi.

Prefectul, simţindu-se ofensat, a dat judecăţei pe d. Badareu, înaintea tribunalului, pentru calomnie. Afacerea a fost strigată astă-zi la secţia I-a a tribunalului. Domnul Badareu nu s'a prezintat.

Tribunalul a declarat speţa de competinţa Curţii cu juri, în — neunire cu ministerul public. Procurorul va face apel.

— Procesul de calomnie prin presă pe care d. doctor Goldenştein l'a intentat d-lui A. C. Cuza, s'a amînat ieri spre e fi judecat la 6 Mai.

❑ M. S. Regele a acordat cuvenitul exequatur d-lui Consilier de stat Poustochkine, numit consul al Rusiei la Iaşi, cu titlul de consul general.

❑ D. Romeo Obreja, avocat din Iaşi s'a înscris în partidul Conservator-Democrat.

❑ Astăzi a 17-a zi şi cea finală, a tragerei clasei a VI-a căzură în colectura norocoasă *Rob. Th. Schröler*, următoarele premii: pe No. 11232 *20000* lei, No. 29881 *20000* lei, No. 44215 *20000* lei, No. 51056 *20000* lei, precum şi alte multe, cîştiguri importante.

Cumpăraţi lozuri norocoase clasa I: 1/8 Lei 1.50, 1/4 Lei 3, 1/2 Lei 6, 1/1 Lei 12, de la colectura principală sucursala *Rob. Th. Schröler, Iaşi* str. Ştefan cel Mare. No. 8.

❑ **Consiliul comunal.**—Aseară a avut loc întăia şedinţă ordinară a consiliului comunal. Prezidează, d. Dim. Grecianu. Sunt prezenţi, d-nii Cosmovici, A. B. Brandia, Ştefănescu, Martinescu, Enea, Irimescu, Buţureanu şi Rohr.

Se dă cetire adresei d-lui Gr. Ghica Deleni, cu privire la aşezarea statuei lui Cuza-Vodă.

D. Grecianu zice, că în interesul liniştei oraşului, e de părere, ca statuia să fie aşezată în piaţa Unirei, urmînd ca cheltuiala ce necesitează noile fundaţiuni, să fie acoperită din suma de 32,000 lei, adunată pentru acest scop.

După o discuţie, la care iau parte mai mulţi membri, consiliul hotăreşte aşezarea statuei în piaţa Unirei, urmînd ca la nevoe să se acorde un ajutor bănesc şi din partea comunei.

Se mai decide, a se invita pe sculptorul Romanelli să vie în Iaşi, pentru a da oare-carî lămuriri, în ceia ce priveşte aşezarea estetică a statuei.

După părerea consiliului, statuia urmează să fie aşezată, cu faţa spre strada Lăpuşneanu, sau în apropiere de casa Braunştein.

Se votează o adresă de mulţumire d-lui Ghica Deleni, pentru munca depusă cu erijarea statuei.

Intru cît priveşte locul din piaţa nouă d. Grecianu speră să se realizeze rădicarea monumentului Unirei. pe care d sa ar dori să l vadă, sub forma unei fântîni ca la Roma.

Consiliul ia act şi de propunerea făcută de d nul Calmuski pentru rădicarea unui monument, în amintirea ostaşilor căzuţi în războiul independenţei, rămînînd a se mai discuta această chestiune, în o şedinţă viitoare.

Consiliul nu admite termenul fixat de comitetul Cuza-Vodă, pentru aşezarea statuei, remănînd a vedea întăiu cum merg lucrările de fundaţii.

Se numeşte o comisiune compusă din d nii Enea şi Cugler pentru a se constata reparaţiile ce sunt a se face la Baia comunală.

Se hotăreşte ca taxele de prestaţie, să rămîe aceleaşi.

Şedinţa se rîdică la oarele 7 seara.

❑ *Domnul Cuza şi-a terminat pledoaria la orele 4. A luat apoi cuvîntul, din nou, primul procuror, cerînd un verdict de condemnare.*

Şedinţa se suspendă. La redeschidere va vorbi d. Em. Socor. Verdictul se va da la noapte.

Ultima oră

Bucureşti 3 Mai

Examenele particulare

Bucureşti. — Ministrul instrucţiei, a luat dispoziţia, după care nu se mai acordă nici un nou termin, pentru înscrierea la examenele particulare de curs secundar.

Pentru acei, cari au adresat cereri, însă n'au trimis actele necesare, li se acordă un nou termin pînă la 10 Mai

Cererile noi, însă vor fi puse la dosar.

Incident turco-bulgar

Bucureşti.—Din Constantinopol, se anunţă că nişte soldaţi bulgari, au omorît lîngă Casil Agay, pe un ofiţer turc.

Sunt temeri, că aceasta va provoca un grav conflict turco bulgar.

Asalt de scrimă

Bucureşti.—D-nii căpitani Sturza şi Martian artilerie şi Moruzi din Cavalerie, pleacă la Viena, pentru a participa la un mare asalt de scrimă.

Congresul sindicatelor agricole

Bucureşti.—La 8 Mai va avea loc în Capitală congresul sindicatelor agricole.

Artista Réjane

Paris. — D-na Réjane, cunoscuta artistă, se află grav bolnavă.

Congresul Camerilor de Comerţ

Bucureşti. — Ministerul industriei a dispus ca funcţionarii acestui minister, d nii Grgore Arapu, I. Răducanu, Al. Ghyca şi Gh. Iorga, să asiste la congresul Camerilor de comerţ din Ploeşti.

Călătoria Suveranilor

Constanţa. — Suveranii au avut la Constanţa o primire grandioasă.

E probabil că Regina va rămînea aci, până după 10 Mai.

Numiri în armată

Bucureşti.—D-nii generali Vasile Zota şi Ioan Gărdescu, precum şi colonelii Cristescu, Iancovescu şi Lupescu, au fost numiţi în comitetul consultativ al statului major al armatei.

Inspectorii financiari

Bucureşti.—Inspectorii financiari au fost astfel repartizaţi: D. Scărlătescu, pentru judeţele Iaşi, Tecuci, Tutova, Fălciu şi Vaslui.

D. Simionescu pentru judeţele Roman, Suceava, Dorohoi şi Botoşani.

Anularea alegerei de la Craiova

Craiova.—Complexul Curţii de Apel de aci, urmează a se pronunţa azi, asupra alegerei judeţiene, dacă trebueşte anulată, sau considerată ca balotaj.

In acest din urmă caz, balotajul va avea loc Sîmbătă.

Incurajarea industriei naţionale

Bucureşti. — Ministerul industriei a cerut tuturor fabricanţilor din ţară, tablouri exacte de produsele lor.

Aceasta în vederea aplicărei legei pentru încurajarea industriei naţionale.

LOTERIA

Bucureşti —Astă-zi, ultima zi a tragerei clasei VI, au cîştigat:

250 000 lei şi premiul de 200 lei No. **11.322**.

Cîte **20.000** lei şi premii de cîte 200 lei numerile:

51056, 41550, 41199, 54199, 23393 45900, 36934, 31283, 11232, 44215 41319 4238, 30732, 8500, 43811, 26243, 3334 30780, 29881, 10700.

3000 lei 25864.

2000 lei 37256.

1000 4746, 35952, 26391, 4641, 6265 6362, 30782.

500 lei 19902. 49159, 28189, 2993 58530, 21589, 24674. 25266, 31462, 39068 300, 14730, 14027, 55156, 58714.

Crima din Budapesta

Budapesta.— Avocatul Zelinski a omorit prin patru focuri de revolver, pe deputatul Andrei Archip.

Alegerea din Mehedinţi

Bucureşti.—Iată rezultatul balotagiului ce a avut loc eri, la Mehedinţi, pentru două locuri la colegiul al 2-lea la Cameră.

Inscrişi 794,
Votanţi 591.
Anulate 31.
Vălimănescu, guv. 336 ales.
Băileanu, guv. 315 ales.
Isvoreanu lib. 226.
Spineanu, conserv.-democrat 183.
Rădulescu, independent 70.

Verviers 3 Martie 1911

BANCA
Credit Verviétois
Verviers

D-lui ALEX. HESS

Directorul societăţei „Ancora" (Der Anker)

Avem plăcerea să vă confirmăm toată satisfacţia noastră pentru graba ce aţi pus în achitarea sumei de 100,000 frci, reprezentînd capitolul asigurat cu poliţa No. 258381 de care Banca noastră era beneficiară. Această sumă ni-a fost achitată în 3 zile după ce v'am remis piesele jastificative.

Vă autorizăm a uza de această scrisoare cum veţi crede de cuviinţă.

Primiţi vă rog salutările noastre distinse.

p. p **Modera & Co.**
(s) **Philippe**

P. S. Banca noastră deţinînd polizze de a altor societăţi de asigurare de aceluiaş client (o societate franceză, una engleză, şi două americane) recunoaştem cu plăcere că societatea „Ancora" a plătit cea d'ntăi poliţele care ne erau cedate

Clinica BOALELOR DE OCHI
Dr. C. MICLESCU
OCULIST OPERATOR
întors din străinătate. Consult. 3—6 p. m.
S'a mutat str. Ştefan cel Mare No. 6
ograda magasiei Kahane Succesor

FABRICA DE CORSETE
din str. Lăpuşneanu
s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăţi moderne,

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziționea generală reniză din 1906. **BYRRH** de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

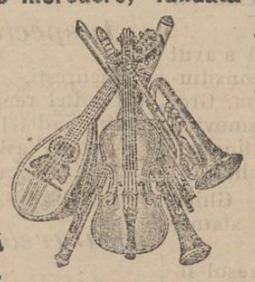

Instrumente Muzicale și Accesorii

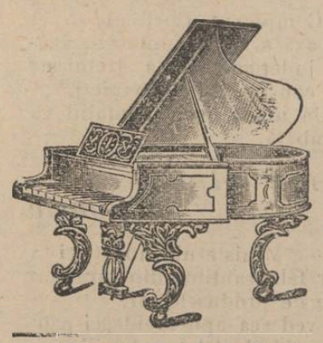

Piane Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vinzare și în rate lunare fără acont — INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

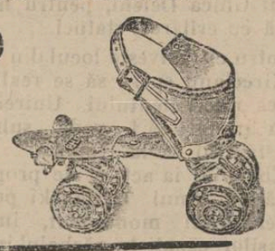

Pentru „Skating"

Calitate superioară

Prețuri reduse

Dacă suntеți suferinzi, dacă voiți a preîntimpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excès de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

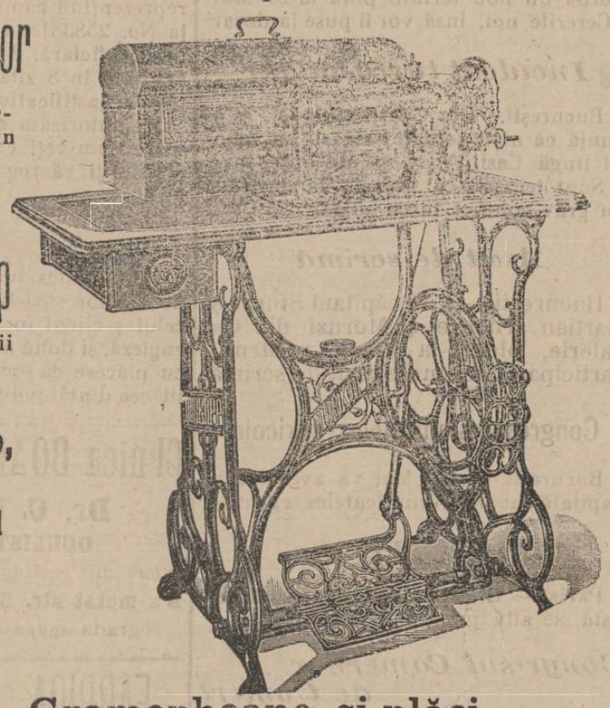

întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruioare si ori-ce accesorii

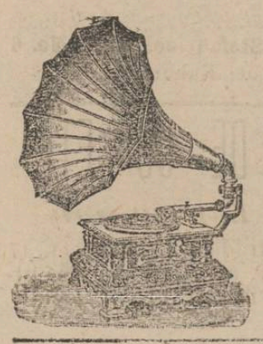

Gramophoane și plăci. Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. Grossmann

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente in caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

JOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(foastă strada de Sus)

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sambătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères — Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi — al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut nouă

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Începutul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

Peste 600 doamne bogate

Doresc căsătorie imediată. Reflectanți serioși chiar și fără avere (ocupație religia e indeferent) să se adreseze lui

L. Schlesinger Berlin 18

PORTE-POTS EN FONTE INOXYDABLE Prix 0f50c. Raymond GARIEL 2ter, Quai de la Megisserie, PARIS GRILLAGES, etc. Envoi franco Catalogue sur demande

PONDOIR bois Prix..... 6f.50 R. GARIEL 2 ter, quai de la Mégisserie, PARIS Abreuvoir pour Poules et Faisans RATELIERS A LAPINS Envoi franco de l'Album sur demande

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62, unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași — Strada Lăpușneanu No. 85 = Iași

„Loteria Regatului Romin"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa 6-a Loteriei IXa

sau pus în vînzare,

Tragerea dela

5 Aprilie 3 Mai 1911

Se poate câștiga în caz norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 900,000 lei

Iar câștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de 7.322.000 lei

Prețurile oficiale pentru vînzare:

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz intreg
20	40 lei	80 lei	160 lei

Prețurile oficiale pentru preschimbare

1/8	Una optime	Lei	3,00
1/4	Un sfert	Lei	6,00
1/2	Una jumătate	Lei	12,00
1	Loz intreg	Lei	24,00

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mirzescu No. 17 — Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1295 Joi 5 Mai 1911

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ IASI

Partidul Conservator-Democrat

VA ȚINE

Duminică 15 Maiu

Orele 2 jum. d. a.

O mare întrunire publică

IN SALA EFORIEI

La această întrunire vor lua parte și delegații din județe.

Ruleta va... efteni traiul

Guvernul n'a isbutit să eftenească traiul. Dimpotrivă, mijloacele de existență s'au mai scumpit. Chiriile s'au urcat și mai mult, grație acțiunei cămătarilor de case, nu mai are nici un frîu. Iar făina care era să se eftinească cu *două* centime mari și late, s'a mai scumpit în ajunul sărbătorilor.

Dar, în definitiv, guvernului îi pasă foarte puțin de nereușita asta. N'a fost nici atît de naiv, în cît să-și închipue că faimosul lui program va înlesni traiul populației nevoiașe, și nici atît de îndurerat de suferințele sărăcimei, în cît să-l afecteze întru ceva rezultatul negativ la care a ajuns.

Nu o asemenea nereușită îl poate neliniști socialmente și să-l turbure sufletește. Cu atît mai rău pentru oamenii nevoiași că nu s'a fccut nimic pentru ușurarea suferințelor lor!

„Lasă-i să cerșească, dacă li-i foame".

cum zice poetul. Și-au făcut datoria să voteze pentru guvern. Acuma n'au de cît să continue a fi prada speculanților. Guvernul Carp are alte griji, alte preocupări: Cum să asigure alegerea d-lor Leonte și Hiotu, ce secretar general *politic* să găsească pentru ministerul de finanțe, cum să răsplătească pe prefecții electori, și cum să scoată din nevoi pe unii stîlpi ai regimului.

Ar fi și extraordinar ca d. Marghiloman să consacre suferințelor mulțimei aceiași atențiune încordată și aceeași caldă solicitudine pe care o acordă numeroaselor întreprinderi comerciale și financiare al căror prezident continuă să fie și mai cu seamă preferințelor și afacerilor sale hippice.

Tot astfel, guvernul a făcut un complect fiasco cu timidele încercări ce a făcut să realizeze proiectele cu secularizarea proprietăților de mînă moartă și cu împărțirea în loturi la țărani a bunurilor bisericești.

S'a văzut silit să le înmormînteze pe cel dintîiu înainte încă de a-l fi depus pe biroul parlamentului, pe cel al doilea după ce ajunsese în fața secțunilor Senatului. Celebrul program jumătate s'a evaporat jumătate a intrat în pămînt. In sensul acesta este în adevăr cel mai extraordinar program — după definiția unui orator guvernamental de la Cameră — ce s'a pomenit vreodată în țară la noi.

In schimb, guvernul a avut netăgăduit succes cu un alt proiect, care este fără îndoială expresiunea definitivă a constanței în principiile conservatoare și a superiorității morale a regimului Carp.

Proiectul acesta, ce e drept, nu figurează în programul guvernului, nu a fost anunțat de d. Carp, nici în discursul de la Club, nici în cel dela Iași, nici în discursurile ce le-a rostit în lunga sa carieră parlamentară. Dar, ce are a face?

Principalul este că e fructul unei inițiative pur-conservatoare, că a fost adus, cu toată bărbăția unui act mare, în desbaterile parlamentului, și că a fost votat de majorități cu un avînt, pe care numai conștiința faptelor bune și mîntuitoare îl poate da.

Este primul succes legislativ, franc și complect, al guvernului. Salutați-l, iubiți guvernamentali!

Dar, e timp, să spun de care proiect e vorba. Probabil că ați și ghicit! Cînd să săvîrșește o faptă mare și salvatoare, vestea se răspîndește numai de cît în toată țara.

E vorba de proiectul d-lui ministru de Interne, pentru înființarea unei societăți care să construiască în reședința de vară a familiei regale un Cazino și să exploateze—mai cu seamă să exploateze — jocurile de noroc ale tripoului național din Sinaia.

In sfîrșit, o izbîndă strălucită a guvernului pe tărîmul ideilor, — căci este o idee și încă o idee foarte puțin banală, înzestrarea Sinaiei cu un tripou oficial.

Și asta e numai un început. D. Filipescu vorbea odată cu entuziasm de misiunea istorică a partidului vechiu și pur conservator de a desfășura și stimula energiile săltărețe ale poporului nostru. Deslănțuirea a început. Vom avea și noi un Monte-Carlo al nostru, spre mai marea glorie a doctrinei veritabil și autentic conservatoare, a țărei, a romanticei Sinaia, și mai cu seamă a Castelului Peleș, unde Suveranii caută vara odihnă și întremare..

Junimizmul din Iași

Domnul Cuza a găsit, în Iași, o presă bună cu prilejul procesului ce se judecă acum la jurați. Presa aceasta este cea junimistă, reprezintată în Iași prin *Evenimentul*, care s'a pus cu totul în serviciul d lui Cuza.

S'a pus în serviciul șefului naționalist în ultimele zile, făcînd explozie de cuzism cu prilejul judecării procesului, fără ca, mai înainte, în timpul lungei polemici antimergătoare procesului, să fi scris un rînd în chestia plagiatului.

In articolele ziarului junimist, d. Cuza apare glorificat ca reprezintant al conștiinții neamului, iar ziua de 2 Mai, cînd a început judecarea procesului, *Evenimentul* o trece în istoria neamului.

Eri, a doua zi a judecărei procesului, ziarul junimist se ocupă de chestie în articolul seu de fond.

Ziarul junimist declară, că „ori în favoarea cui va fi verdictul, d. Cuza nu va putea ieși de cît triumfător".

Naște întrebarea: este ziarul junimist, care reprezintă vederile d-lui Carp, este el, totodată, organul d-lui Cuza?

De sigur că este. Atunci cum se potrivește toată politica d-lui Carp cu acea a ziarului d-lui Grecianu?

Un ziar nu poate fi și reprezintant al vederilor șefului guvernului actual și glorificatorul d lui Cuza. Cu toate aceste asistăm, în Iași, la această anomalie și ceea ce am dori să știm, este dacă junimiștii din Iași aprobă această anomalie.

Noi punem această întrebare fără nici un gînd ascuns. Nu voim ca *Evenimentul* să înceteze a arăta pe d. Cuza ca fiind sufletul bietului neam.

Din contra, să continue. Dar voim să știm, politicește,—dacă junimiștii aprobă glorificarea d-lui Cuza și dacă ei îl consideră „conștiință a Neamului"?

10.000 lei și babaca primar

— *Două premii oferite unui profesor universitar, care delegat al opoziției fiind, a votat cu guvernul* —

Domnul Matei Cantacuzino, senator de Iași, plînge încă pe ruinele junimismului: nu poate uita că alegerile generale au fost violente, nu poate uita, ca bun junimist ce este, că acele alegeri, făcute sub un guvera Carp, înseamnă falimentul moral al junimizmului.

De sigur că are dreptate. Din cîte s'au publicat pînă acum, au rămas încă de înregistrat dovezi—și dovezi dureroase—ca preluarea puterei de către d. Carp, după 15 ani de opoziție, în care s'a predicat morala celorlalte partide, că preluarea puterei de către d. Carp, va însemna o eră de profundă corupție în analele țării.

Corupția nu s'a oprit măcar la porțile Universității. A întrat, din contra, înăuntrul focarului de cultură, cu atîta lipsă de pudoare, că pînă și unul din delegații candidatului opoziției, profesorul Al. Popovici, a votat cu candidatul guvernului.

Pe vremea cînd morții își dădeau sufletul pentru guvern, era pare că, mai puțină rușine de cît acum, în era Carp, cînd un profesor de Universitate primește să fie delegatul unui coleg, iar votul său îl dă părții adverse.

De florile mărului n'a operat ast-fel d. Popovici — de și este profesor de botanică la facultatea de științi din Iași. Reprezintînd pe domnul Xenopol și votînd cu d. Bogdan — d. Popovici o făcuse cu gînd să se sacrifice pe altarul științii: voia o grădină botanică, în schimbul trampei.

Domnul Bogdan, care minte ușor, îi dăduse acea grădină, pe hîrtie. Toate gazetele primiseră, la vreme, o notiță scrisă pe mașina Yost „că Iașul cultural va fi îmbelșugat cu o grădină botanică".

Budgetul, însă, tace în această privință. In schimb s'a înscris pentru d. Popovici o sumă de 10.000 lei pentru excursii botanice, iar în altă ordine de idei, tatăl d-lui Popovici, fost primar al comunei Țiganași, consiliu disolvat de actualul prefect, a fost făcut președinte al comisiei interimare a aceleași comuni.

Fără a mai insista asupra cazului unui cumnat al profesorului universitar, care a fost destituit din magistratură și apoi reintegrat.

E așa de elastică morala junimistă, că ea se poate întinde, în una și aceiași chestie, și asupra facultății de științi, și asupra comisiei interimare a comunei Țiganași și asupra judecătoriei de la Șipote.

Vorba lui Socor: ie o morală, care se întinde ca halvița.

IANCU STAMATIU

Un reprezentant al junimismului din Iași,—prin urmare un reprezentant al inteligenții, al culturii, al cercetărilor științifice și literare. Un reprezentant așa de inteligent, în cît e în stare să cîntărească și lemne la cîntar; și să știi să cîntărești, în ziua de azi, cînd chiar cîntarele sunt strîmbe, nu e lucru de șagă.

Cînd îl văd pe d. Iancu Stamatiu în trăsura primăriei, picior peste picior, nu știu de ce și vrea să fiu copil mic, ca să mă pot lua după trăsură, precum mă luam altă dată după urs. O! nu, mă rog, d. Iancu Stamatiu nu este urs. Din contra. E mult mai simpatic, de cît un urs. E atîta de simpatic, în cît iubește cu patima și cu înflăcărarea unui elev de liceu din clasa a șeptea.

Cine nu cunoșse oare pe Iancu Stamatiu? Cui nu-i este simpatic? Cine nu se uită cu dragoste la acest fiu al Iașului, cu care soarta a fost foarte vitregă, și l a făcut numai ajutor de primar? Cine nu este de părerea mea, mă rog, ca să-l dau în judecată pentru calomnie?

Iașul, orașul acesta, cu peste șaptezeci de mii de locuitori, habar n'are ce merite are Iancu Stamatiu de a ajuns să se poată primbla în trăsura primăriei. Habar n'are,—și-i rușine pentru Iași. Ia să facem puțin socoteală despre calitățile lui Iancu Stamatiu, — și atunci vom vedea, că într'adevăr, rușinea nu este dintre cele mici.

Mai întâi și întâi, Iancu Stamatiu este om. Și încă ce fel de om! Lucrul acesta l-am auzit de la un doctor veterinar, medicul curant al eminentului ajutor de primar.

Al doilea, Iancu Stamatiu are barbă.

Al treilea, Iancu Stamatiu are ochi, și,—lucru curios!—are și nas, pe care și l-a luat la purtare, ca să-l vadă lumea, și să nu cumva să-i zică că n'are nas să iasă în oraș.

A patra calitate, Iancu Stamatiu are o inimă plină de foc și de dragoste.

A cincea, calitate. Asta lipsește. De aici în colo nu mai are nimic.

A! uitasem. Mai are ceva! Dar ce anume? Zău că nici eu nu știu, ce mai are; dar pare-mi-se că are pe... „du-te 'ncolo!" Căci pe „vino 'ncoace" de sigur că nu-l are.

Unii spun, că d. Iancu Stamatiu are și cap. Asta este, însă, numai o probabilitate, care are nevoe de cercetări prealabile. Eu nu pot să susțin acest lucru, pentru că n'am nici o probă convingătoare. Și neavînd probe, nu vreau să'l învinovățesc. De ce să spun, de pildă, că cutare om are ceva, cînd poate el n'are nimic?

Cu aceste calități, d. Iancu Stamatiu a ajuns numai ajutor de primar al urbei Iași. Și notați că suntem în secolul al douăzecilea, in secolul cînd meritele se apreciază și se răsplătesc. Ce ar fi ajuns omul acesta, cu calitățile sale, în Franța, de pildă? Acolo, negăsindu se nici o slujbă suficientă, pentru el, poporul francez s'ar fi mulțumit numai cu ideia, că picioroangele lui Iancu Stamatiu calcă pe pămîntul sfînt al Franței. Iată, așa cred eu, că trebue de răsplătit oamenii mari ai unui neam, dar nu cum am răsplătit noi pe Iancu Stamatiu.

Orator distins, deși nu vorbește la întruniri, d. Iancu Stamatiu e bun creștin, și în convorbirile sale, fiecare frază o începe c'o cruce și c'un Dumnezeu. Și foarte bine face, în secolul acesta de internaționalism!...

Numai insistențele domnului Grecianu l'au făcut pe Iancu Stamatiu să primească a fi ajutor de primar; căci altfel, bărbat de acțiune cum este, d-sa putea să ajungă, nu ajutor de primar, ci chiar primar intreg; dar nu la Iași, ci, la Podul Iloaiei,—și nici-acolo, căci și acest tîrgușor merită o soartă mai bună.

Și iată de ce, cînd îl văd pe Iancu Stamatiu în trăsura primăriei, picior peste picior, mă pufnește rîsul și nu mă mai pot opri. Și iată de ce și vrea să fiu copil mic, ca să mă pot lua după trăsura primăriei, precum ma luam altă dată după urs. Și după mine să se ieie și alți băeți, să facem un alai întreg, celui mai mare caraghios pe care acest oraș nenorocit l'a avut în fruntea lui. Căci, un lucru este drep: Domnul Iancu Stamatiu a eșit la iveală ca... *cela* în frunte. **Nogea.**

Parantezele așteptanților

Punctuațiile sunt la modă în Iași. Ghilemelele șirete ale d-lui Cuza, cari i-au adus, fiind-că a știut să le prescurteze, o catedră universitară și un premiu din partea Academiei, acele ghilemele se discută de trei zile, înaintea justiției populare din Iași.

Pe cînd din altă tabără, care însă n'are nimic comun cu Academia, au pornit în același timp, paranteze mici, cu amenințarea sinistră, că vor degenera în paranteze mari.

Sunt adevărate declarații de război, cari, ca osebire de notele diplomatice, se fac prin punctuații și anume prin paranteze zise mici.

Ele pornesc din lagărul impacientat al așteptanților d-lui Grecianu. Șerul, vestit în Iași, ca suflet nobil, a promis celor mulți deveniți partizani ai *Convorbirilor literare*, că după alegeri, va avea loc realizarea visurilor lor.

Și uite că au trecut alegerile, au avut loc și cele comunale, parțiale, județene și realizarea dorințelor n'are loc, nu va avea loc.

Un suflet nobil ca al șerului, nu poate fi suflet de burghez—și numai burghezii se țin de cuvînt. De aceea impacientarea în lagărul așteptanților, cari acum, prin organul de publicitate al d-lui Carp, au dat drumul parantezelor mici, cu hotărîrea de a porni și pe cele mari.

Domnul Carp, comandantul suprem al parantezelor, este meseriaș. Are sau avea o frizerie. Cînd o avea și cînd n'o avea, d. Carp dădea concurs guvernului. Ca orator, ca publicist și ca om cu relații sociale.

In schimb nu cerea doar să devie frizerul internatelor școlare sau spitalelor—ci cerea satisfacții architectonice; să privigheze executarea lucrărilor publice de construcții.

Pe prețul acesta a devenit și junimist. Dar, ca și celorlalți cari pe timpul alegerilor „părăsise ruina liberală și baraca takistă, spre a adera la ideile și principiile conservatoare"—ca și celorlalți i s'a tras desiluzie și omonimului șefului partidului.

Fapt, care a determinat pe d. Carp ca organul seu de publicitate, care, pe timpul alegerilor, tipărea articole entuziaste pentru guvernul, care va efteni traiul, prin reducerea taxelor de import a mașinelor agricole, ca același organ de publicitate, să vorbească acum despre oamenii de stat cari 'și pîcîlesc agenții și contra cărora d. Carp a deschis paranteze mici, spre a reveni, dacă dreptate nu se va face, cu paranteze mari—cari probabil, sunt explosibile.

Dorim d-lui Carp s'o descurce mai bine cu parantezele mari—de cît cum a descurcat-o d. Cuza cu ghilemelele șirete.

Impresii din Apus

Orfelinatul raționalist — Obiceiuri

XII

Societatea *Liber-cugetătorilor* din Belgia a înființat un orfelinat raționalist cu scop de a crește și a ocroti copiii de ambe sexe dîndu-le o educație stabilită pe baze științifice și inspirată de o morală adevărat omenească.

Acest orfelinat a început a funcționa numai cu 6 copii. Astăzi, după 3 ani a ajuns să aibă 70.

Pentru fiecare copil familia, primăria sau provincia plătește cîte 25 lei pe lună, cari nu ajung decît pentru hrană. Veniturile acestei instituții constau din procentul unei sume donate, și din subsidii. Clădirea nu prea corespunde scopului, pentru moment.

Clasele sunt comune. Dormitoarele separate după sex. Intre dormitoare snnt camerile institutoarelor. Fetele mai mari își au camera separată, fiindu-le îngăduit să și le aranjeze după gustul lor.

Sunt mici ateliere în care se lucrează ferul și lemnul. O sală mare în care fetele și băeții lucrează împreună punînd nasturi la haine și cîrpind ciorapii în comun. Spălatul, grijitul și bucătăria sunt lăsate numai ve sama fetelor; iar grădinăria, transportul lucrurilor mai grele și făcutul ghetelor e lăsat pe sama băeților.

Totul se petrece fără cel mai mic inconvenient, cu singura condiție, ca nici unul din ei să nu lucreze mai mult decît ceilalți. Așa se explică pentru ce băeții au convenit să facă și ghetele fetelor, care au în plus spălatul, calcatul și cîrpitul lenjurilor și al hainelor. Ciorapii și nasturii împovărînd prea mult pe fete se fac în comun după consimțimîntul tuturor.

Copiii cu pestelci în carouri mici — alb cu negru — sunt curați, veseli și foarte amicali. Ei dau mîna cu orice străin și sunt gata nu numai să răspundă la cîte o întrebare, dar să te și întreție cu cîte ceva care să-ți facă plăcere.

Intre copii era și o fetiță de trei ani, nedeslipită de administratorul orfelinatului — un bătrîn bun și simpatic. El o numea *„la gâté de tout l'Orphélinat"*. Și într'adevăr toți o purtau în brațe și o înconjurau cu multă dragoste și îngrijire. In dormitorul fetelor mai mari era și patul ei. Ea era îmbrăcată, desbrăcată și îngrijită cu o adevărată iubire maternă de către celelalte.

In grădină, copii grupați după vîrste se jucau în de ei foarte liniștiți și absorbiți de ocupația lor. Unii continuau a-și îngriji grădinițele — colțuri de pămînt pe care aveau sămănate, prin îngrijirea lor, tot felul de plante.

Alții stăteau înșirați pe bănci într'o bătătură a grădinii, înconjurată cu arbuști. Toți erau serioși și priveau cam lung pe cei cari veneau să-i supere. Ce era? Această lume venise la spectacol, și se înțelege că se găseau stingheriți. Aveau dreptate. In fața lor pe o măsuță era un teatru de carton, pe scena căruia apăreau și dispăreau fel de fel de figuri — mai ales de negri. Spectatorii întîrziați se opreau în fața unei mese mai lungi, își plăteau locul cu cîteva petricele și apoi intrau tăcuți și gravi.

Unul din copii ne înștiință, că sunt la teatru și că săptămîna trecută, în acelaș loc au avut expoziție...

In ceea ce privește învățămîntul, totul se bazează numai pe raționament. Copiilor nu li se spune nimic din Religie, nici de bine, nici de rău. Li se predă numai istorioare morale. Exemplul e mai presus însă, de orice.

Fetele stau pînă la 15—16 ani în orfelinat, iar băeții pînă la 12—13 cînd li se caută un loc în care să-și cîștige pîinea sau să-și facă un viitor mai bun, dacă aptitudinile lui naturale îl ajută. Una din eleve ținea cu toată inima să se ducă la școala de infirmiere — vocație sfîntă și atît de potrivită cu sexul femeesc.

*

Partea care interesează dintr'o societate mai mult poate, este tonul general al ei. Dar pentru a cunoaște o societate bine e nevoe de trăit mai mult în sînul ei.

Cu toate acestea și într'un timp mai scurt se poate constata unele obiceiuri, unele moravuri.

In privința cultului religios, Belgienii nu sunt bogați. Bisericele sunt frecventate de bătrîni și de vizitatorii ce voesc să cunoască monumentele în general.

Eşti lovit de lipsa preoţilor prin oraşele Belgiei; tocmai contrar de ce se vede de ex. în Friburg unde la fiecare pas întîlneşte capucini — cu haina lor cafenie, încinşi cu cordoane şi cu sandale în picioare — şi alţi preoţi din deosebite ordine călugăreşti.

Toţi sunt graşi, şi plini de viaţă. In Bruxelles e secetă de preoţi.

Ciudat lucru sunt avizele de prin biserică pe care e scris: *il est dèfendu de mendier*. Cu toate acestea cum intri în biserică apare o bătrînă, care-ţi întinde mîna cerînd plata scaunului ce-l ocupi. După aceasta, imediat, un preot cu talerul, în care trebue să pui ceva...

Cît priveşte femeile belgiene, ele muncesc mult. Activitatea lor socială nu e aşa de — însemnată; căci nu se poate compara cu ceea ce se destăşoară în alte părţi. Au un jurnal al lor *Femenismul creştin* care nu spune mult. Incercări pentru a capata drepturile politice s'au făcut de asemenea dar slabe. Sunt multe celibatare, şi industria le absoarbe cu totul — de şi acesta ar fi un motiv mai mult să-şi ceară drepturi.

*

Aici, ca şi în alte părţi, Duminica e ţinută cu sfinţenie. Magaziile închise, toată lumea curat îmbracată şi cu toţii la primblare. Copiii în haine de sărbătoare de nu le mai poţi deosebi treapta socială.

Sîmbăta e mare mişcare. Toţi se aprovizionează pentru Duminică.

Servitoarele sunt rari. Lunea şi Vinerea o femee de menaj vine cu oră şi face camerile şi alte treburi ce i se cer.

Oraşul întreg e curat, foarte curat — nu întrece însă în curăţenie nici pe Berlin, nici pe Munchen.

Iată ce zicea V. Hugo în 1873 cînd vizită el Bruxelles-ul: „Toată ziua, toţi locuitorii, servitoare, şi stăpîne, femee bătrînă sau fată tînără sunt ocupaţi să cureţe locuinţele. Dar tot leşiind, soponînd, ştergînd, periind, peptănînd, storcînd, poleind, curăţînd şi răscurăţînd se întîmplă ca toată murdăria de pe lucrurile spalate să treacă celor cari le spală; de unde urmează că Belgia e ţara din lume în care casele sunt cele mai curate şi femeile cele mai murdare“.

Cu toate aceste V. Hugo exceptează pe femele frumoase, cu care el nu voeşte să aibă nimic nici într'o ţeară.

După atîţea ani, acelaşi obiceu domneşte şi azi în privinţa caselor. Cît despre femei — dacă e adevărat ca pe atunci vor fi făcut o impresie aşa de proastă — astăzi ele nu lasă nimic de dorit.

Adevărul este că totul e curat. Tot ce e de alamă străluceşte ca aurul; cum sunt alămurile de pe la uşi.

Trotuarul din faţa caselor e frecat cu peria, iar piatra cu care sunt construite casele pînă la o înălţime mai mare sau mai mică e spălată cu apă şi săpun de 2 ori pe săptămînă.

In fie care Duminică văd pe stradă nenumărate manevete. La 5—6 paşi vezi cîte una pusă pe roate şi trase de slăpîn — care de multe ori e şi o femee — împreună cu un cîne. Aceşti trubaduri ai secolului al XX-lea sunt oamenii cei mai săraci. Ei cerşesc cîntînd la fie care casă. Şi de multe ori se vede unul pe o parte şi altul pe de altă parte a trotuarului. Aerul e plin de o melodie infernală. Şi cînd stăpînul se depărtează ca să culeagă banii ce i se aruncă de prin balcoane, cînele latră din răsputeri îndată ce i se pare că cineva s'ar atinge de comoara ce i s'a încredinţat...

Incă un obiceiu curios e faptul că în Belgia fumează până şi copiii de 5—6 ani. Şi străinul de 15—16 ani care refuză ţigara ce i se oferă e privit foarte lung.

Maria C. Buţureanu

OAMENI ŞI LUCRURI

CINE JOACA...

Ultima zi de tragere...

Cînd gazetele anunţă—printre nenumăratele ştiri indiferente că „astă-zi are loc cea din urmă zi de tragere a loteriei...“—ne dăm oare seama ce însemnată, ce uriaşă cîtime de fapte şi de emoţiuni cuprinde această simplă notiţă; ce parte de viaţă şi ce abundenţă de senzaţii se rezumă în acele cîteva cuvinte:

— Ultima zi de tragere?

Psihologia jocului—de ori-ce natură—este dintre cele mai complicate, dar şi dintre cele mai interesante. Ce face pe om să se aventureze în jocuri de hazard?

In primul loc—instinctul firesc, care însamnă iubirea de sine însuşi. Natura nu face salturi,—dar fiecare om în parte ar vrea, ar dori din toate puterile—să le facă. Viaţa e aşa de scurtă şi — fiecare socoate că are atît de multe lucruri de îndeplinit, atît de multe opere de săvîrşit, încît simte — îi se pare că simte trebuinţa de a fi ajutat de mijloace mai mari decît acele cari, în mod obişnuit, îi stau la îndămînă. Iar puterea cea mare mijlocul suprem,—îl dă banul. Cu ajutorul lui şi numai cu al lui poţi sări barierele, poţi înlătura obstacolele, poţi dărîma prejudecăţile, poţi ridica frontierele ce despart posibilul de imposibil. O singură clipă de „noroc“—şi toate problemele existenţei sunt rezolvite în chipul cel mai fericit; toate visele devin realităţi, — toate dorinţele se înfăptuiesc aevea. In mod impulsiv imaginele aceste ne cuprind şi ne stăpînesc gîndul şi formează acea credinţă statornică,—himera obsedantă a „cîştigului“,—nu a celui ordinar, realizat cu sudoarea frunţii,—ci a cîştigului subit, dintr'o singură lovitură, izvor al celor mai strălucite combinaţiuni şi izbînzi. Jocul, aşa cum îl zugrăveşte Anatole France:

„Fără îndoială, jocul este o putere care mişcă teribil toate fibrele oamenilor îndrăzneţi. Căci nu este o voluptate mediocră, aceia de a te măsura cu soarta. Plăcerea de a gusta într'o secundă luni şi ani întregi, o viaţă întreagă de teamă şi de speranţă, nu este puţin îmbătătoare.

Ce este jocul, dacă nu arta de a produce într'o clipă schimbările pe cari destinul nu le produce în general de cît în ceasuri lungi, în ani întregi, arta de a îngrămădi într'o secundă emoţiunile împrăştiate în existenţa înecată a altor oameni, taina de a trăi o viaţă în puţine minute? Jocul este o luptă piept la piept cu destinul. El este lupta lui Iacob cu îngerul, pactul doctorului Faust cu dracul.“

„Şi vreţi să nu se mai joace? Dar dacă jocul n'ar da de cît speranţe nesfîrşite, dacă el n'ar arata de cît zîmbetul ochilor lui verzi, oamenii l ar iubi cu mai puţină turburare. El are însă unghii de diamant, el este teribil, el dă, cînd îi place, mizeria şi ruşinea: de aceia îl adorăm.

Farmecul primejdiei este în fundul tuturor pasiunilor mari. Nu există voluptate fără ameţeală. Plăcerea amestecată cu teamă îmbătă. Şi ce este mai teribil de cît jocul? El dă şi el ia; raţiunile lui nu sunt şi ale noastre. El este mut, orb şi surd. El poate ori ce. El este un zeu.“

...Un zeu, pe ale cărui altare se pot ruina mulţi—dar în al cărui templu nu vor lipsi nici-odată credincioşii.

Rodion

Procesul CUZA-SOCOR

— *Continuarea desbaterilor* —

Ziua a II-a

După o pauză de cîte-va minute, d. Cuza continuă pleduaria sa, zicînd că broşura d-lui Socor nu-l poate atinge şi cere juraţilor, să-i redea demnitatea de care are nevoe, ca profesor universitar.

D. prim-procuror Bercea, luînd din nou cuvîntul, se declară mulţumit de pleduaria caldă a d-lui Cuza şi cere condemnarea d-lui Socor.

Se suspendă şedinţa pentru 10 minute, după care, preşedintele acordă cuvîntul d lui Em. Socor.

In sală se face o tăcere absolută şi numeroasa asistenţă urmăreşte cu o vie atenţiune pleduaria, atît de concisă şi documentată, a d-lui Em. Socor.

D. *Socor*, începe prin a spune că în afară de chestia plagiatului, s'au discutat o sumă de alte chestiuni, pentru care nu e chemat să fie judecat.

Arată că va analiza cuvîntarea d-lui Cuza, întrebuinţînd metoda eliminării, eliminînd toate chestiile ce nu sunt în legătură cu chestia plagiatului.

Critică atitudinea d-lui Cuza cu privire la notiţa apărută în ziarul „Opinia“, zicînd că d. Cuza a fost de rea credinţă şi arată cum că d. Cuza a atacat odinioară magistratura; chiar acum nu de mult cu ocazia procesului corespondentului ziarului „Adevărul“ la Botoşani, l'a insultat pe fostul procuror general Mimi.

Vorbind de pretinsele calomnii aduse, de ziare, arată că nu numai ziarele menţionate de d. Cuza au vorbit de plagiat, ci şi alte izare, cunoscute ca autisemite, pe care însă d. Cuza a omis să le pomenească.

Ocupîndu-se de chestia plagiatului, arată că lucrarea d-lui Cuza cuprinde 3 părţi.

Inainte însă de a intra în fond, vorbeşte de importanţa legei Poporaţiei, cetind întroducerea făcută de d. Cuza la lucrarea d sale şi spune, că trebue în adevăr, cu toţii, să fim preteuţioşi faţă de opera pe care d. Cuza susţine a fi făcut-o, de oarece d. Cuza afirmă a fi rezolvit o chestie seculară, pe care nici capetele cele mai luminate ale ştiinţei, n'au putut s-o rezolve.

După cum d. Socor face această expunere, se ocupă imediat de chestia plagiatului, arătînd că prima parte a lucrărei d-lui Cuza e în întregime plagiată.

In ceia ce priveşte partea a doua, zice că d. Cuza, are un sistem propriu de a plagia: citînd 20 rînduri din un autor, după care încheind prin ghilemete, plagiază mai departe ne mai făcînd nici o menţiune.

D. Socor, pentru a dovedi cele spuse, citeşte numeroase pasage din Rumeling, autor faţă de care d. Cuza, a întrebuinţat plagiatul, după sistemul propriu al d-sale.

Pasagiile aceste sunt urmărite de juraţi, ca şi de public, cu cea mai mare atenţiune, cetind mai departe, cîte-va pasaje plagiate, d. Cuza, întrerupe, zicînd că nu d. Socor, e acel care a tradus textele, ci un altul.

D. Socor, spulberă această afirmaţie traducînd din textele originale şi dovedind ast-fel plagiatul d-lui Cuza.

Trecînd mai departe, arată că istoricul din lucrarea d lui Cuza, cuprinde aproape jumătate din studiu, ne mai rămînînd din Poporaţie de cît 152 de pagini, cu care d. Cuza nu era în drept să se prezinte înaintea Academiei şi să ceară pe baza aceasta o catedră universitară.

Continuînd d. Socor, demonstrează alăturea de texte, că d. Cuza n'a făcut alt ceva de cît să plagieze, lucrarea.

Citeşte în acest scop mai multe pasaje din Say.

D. Cuza întrerupe şi spune că aci e un rezumat şi nu are nevoe să pue citate.

D. Socor, demonstrează că nu e un rezumat, ci o traducere cuvînt cu cuvînt a celor zise de Say.

Continuînd d. Socor arată, că acesta e sistemul întrebuinţat de d. Cuza, în toată lucrarea d-sale şi că face rezumate cu propriile cuvinte ale autorului.

Se suspendă şedinţa pentru 10 minute.

La redeschidera şedinţei d. Preşedinte anunţă că desbaterile vor mai continua până la orele 9, urmînd ca să se reînceapă a doua zi.

Dl. Socor luînd cuvîntul, continuă a citi mai multe pasaje din Molinari, pe care d. Cuza îl plagiază în bună parte.

Arată că toate aceste pasaje sunt plagiate.

Dl. Cuza. Vă rog unde e textul?

Dl. Socor. E în mîna d-lor juraţi.

Dl. Cuza. E adevărat?

D-nii Juraţi. Da!

Dl. Cuza. N'am nimic de zis.

In sală rîsete.

Dl. Socor continuă să citească mai departe, arată că d. Cuza rezumă teoria lui Molinari, reproducînd ad-literam pasage întregi, fără a le pune în ghelemele, — pe cînd pe unele le pune în ghelemele.

De aci deduce frauda d-lui Cuza, care prin aceasta a vrut ca cetitorii să creadă, că părţile aceste sunt propriile sale idei şi cuvinte.

Trecînd mai departe asupra lui Sismond de Sismondy, citeşte de asemenea mai multe pasaje, reproduse mot à mot, de către d. Cuza, şi necitate.

Motivul pentru care d. Cuza n'a pus citatele, zice d. Socor, e că dacă ar fi pus ghilemete în toate părţile, ar fi trebuit să citeze de la pag. 1 până la 315.

Ilaritate în sală.

Dar mai e şi un alt motiv, pentru care d. Cuza nu citează, acela ca d. Cuza să facă impresia că fragmentele reproduse cuvînt cu cuvînt, sunt proprii ale d-sale.

Şi atunci d-lor Juraţi, mă 'ntreb cine face falşul, eu sau d. Cuza?

Iată abilitatea cu care se apără d. Cuza.

Dl. Coroi. De ce nu citaţi toate fragmentele în broşură?

Dl. Socor. Fiindcă n'am vrut să fac o operă cu care să mă presint Academiei, şi pentru că eu, cu această lucrare, am cheltuit 1500 lei.

Dl. Coroi. Cine plăteşte?

Dl. Cuza. Cahalul.

Dl. Preşedinte. Vă rog d-le Cuza nu mai umblaţi să întrerupeţi.

Dl. Socor. Citeşte mai departe fragmente.

D nii *Cuza* şi *Coroi* întrerup din nou.

Dl. Preşedinte cere ordinea.

Dl. Socor continuă să demonstreze că aceste fragmente sunt plagiate.

Citeşte apoi mai multe pasaje din List, în care d. Cuza întrebuinţează acelaş procedeu, ca şi mai înainte.

Dl. *Cuza* întrerupe.

Dl. *Socor.* Vă rog d. Cuza să nu întrerupeţi, căci nu înţeleg ca pe lîngă onoare, să-mi pierd şi sănătatea.

Dl. *Cuza.* Dar de ce d-voastră sunteţi debil?

D. *Socor.* In ori ce caz nu atît de rezistent ca d-tră în anume privinţă, pe care o sezizaţi bine.

Continuînd d. Socor trece asupra lui Spencer. Citeşte cîteva fragmente şi demonstrează de asemenea că d. Cuza a plagiat.

Dl. *Cuza* întrerupe din nou.

Dl. *Socor.* Rog d-le preşedinte pentru ultima oară să nu mai fi întrerupt.

Dl. Cuza tace.

Dl. *Socor* continuă să citească alte pasaje, din Spencer, zicînd că cu acest sistem d. Cuza a plagiat aproape 10 pagini din Spencer.

Dl. *Cuza* continuă să facă glume, fapt pentru care d. Socor îi atrage atenţia că un profesor universitar nu are nevoe de glume pentru a se apăra.

Trecînd mai departe d. Socor e întrerupt de către d. Coroi.

D. *Socor* îi atrage atunci atenţia, că întrebuinţînd cele zise de d. Coroi în şedinţa de eri, î-l roagă să-şi întoarne faţa de la d-sa cu dispreţ şi să tacă.

După Spencer, d. Socor se ocupă de Carl Marx, arătînd că şi cu acest economist, d. Cuza, întrebuinţează acelaş sistem.

Urmează apoi la rînd economistul Henry Georges, pe care d. Cuza îl întrebuinţească deasemenea, destul de des.

In special cu acest autor, d. Socor spune că pe lîngă că l'a plagiat dar a fost şi de rea credinţă menţionînd în lucrarea d-sale, că s'a inspirat din ediţia germană pe cînd în realitate d sa citează pagini din ediţia franceză, pentru a deruta cercetările.

Continuînd, arată că atunci cînd d. Cuza a făcut această lucrare, a avut un scop anume determinat, de a cîştiga un premiu şi o catedră.

Cercetează apoi lucrarea lui Nitti, pe care o compară cu „Poporaţia“ d lui Cuza, şi demonstrînd că Nitti, în lucrarea sa, resumă teoriile altor autori pe 112 pagine, pe cînd Cuza are în toată lucrarea numai 150 pagine originale iar restul de 290 plagiat.

Orele fiind înaintate, preşedintele suspendă şedinţa, urmînd ca dezbaterile să continue a doua zi, cînd d. Socor îşi va continua pledoarea.

Ziua a 3-a

Şedinţa se deschide de la ora 12.

In sală îmbulzeala e tot atît de mare, ca la şedinţele precedente.

D. Preşedinte, acordă cuvîntul d-lui Socor.

Un incident

Inainte însă, ca d: Socor să înceapă a vorbi, d. Cuza atrage atenţia asupra modului cum o anumită presă înţelege să facă dările de seamă asupra desbaterilor procesului.

Citeşte cîteva pasaje din raportajul „Dimineţei“, afirmînd că n'a zis cuvintele că: „Nu se ştie d-le Socor cum vei eşi de aci!

La aceasta d. Socor invoacă memoria d-lor juraţi, şi susţine că d. Cuza a afirmat cele de mai sus.

D. *Cuza* neagă, şi protestează *ameninţînd la un moment dat că opina publică revoltată*, va strivi odată pe toţi cei care întrebuinţează asemenea procedee.

D. *Socor* atrage atenţia d-lui preşedinte, zicînd că d. Cuza ameninţă şi provoacă spiritele tocmai acum, cînd în sală se află un mare număr de studenţi, care aşteaptă din moment în moment să se dedea la scandal.

D. *Cuza* afirmă din că toţi vor fi striviţi ca năpîrcile.

D. preşedinte intervenind, liniştea se restabileşte

D. *Ath. Gheorghiu*, ia cuvîntul criticînd atitudinea d-lor A. C. Cuza şi Abgar Buicliu.

Arată că d. Cuza nu are dreptul să amestece presa în discuţiile urmate în dezbateri, de oarece d-nii juraţi nu sunt chemaţi să judece ceia ce scrie presa, ci acuzările aduse de d. Socor, asupra originalităţei operii d-lui Cuza.

Citeşte cîteva pasaje dintr'un articol apărut eri în „Evenimentul“ cerînd ca d. preşedinte să nu permită d-lui Cuza, să invoace motive care ar putea să influenţeze întru cîtva pe d-nii juraţi, de oarece nu se judecă un proces de presă, ci un singur lucru, acel al acuzaţiilor ce se aduc, că d. Cuza a plagiat lucrarea.

Trecînd mai departe, d. Ath. Gheorghiu, zice că d. Cuza a început să introducă o şcoală, care poate avea urmări primejdioase tocmai prin modul cum d-sa înţelege să combată pe străinii de la noi, căci nu se poate să se tragă cu tunul în aceştia pentru a-i goni.

Ar trebui ca în loc să agite spiritele, d. Cuza să facă mai bine, să dee o îndrumare tinerimei pe calea comerţului.

D. Ath. Gheorghiu termină cerînd d-lui preşedinte să nu dea voe să se desbată alte chestii de cît aceia a plagiatului.

Se dă apoi cuvîntul d-lui Socor.

D-sa critică de asemenea atitudinea d-lui Cuza, care acuză şi invocă numai o anumită presă, pe cînd o alta, induce publicul în eroare debitînd argumente în favoarea d-sale.

Şi în acest caz, zice d. Socor, dacă e permis să relevaţi părtinirea unei prese pentru mine, daţi-mi voe să relev şi eu părtinirea unei alte prese în favoarea d-tră.

Trecînd mai departe arată că în ceia ce priveşte ziarele din străinătate, nu numai acele internaţionale indicate de d. Cuza, s'au ocupat de plagiat, ci şi altele cunoscute antisemite şi care altă dată făceau pe d. Cuza, marele savant de la Iaşi.

La aceasta d. Cuza, invoacă motivul că aceste ziare au fost induse în eroare de evrei.

Afirmaţia d-lui Cuza provoacă în sală rîsete.

In urmă, d. Socor trece asupra chestiunei plagiatului.

D-sa, începe prin a analiza ultima parte din lucrarea d-lui Cuza, susţinînd că nici aceasta nu e originală.

Arată că d. Cuza, afirma prin „Near mul Romînesc“, că acel care ar vrea să dovedescă plagiatul, să arăte că a copiat după un singur autor.

Cum se poate dovedi acest lucru — zice d: Socor — cînd d. Cuza a plagiat nu pe un autor, ci pe 30?

Aminteşte d-lui Cuza, că d-sa ca profesor, pe cînd d. Socor era student, l'a amînat în continuu, ca să ţie o prelegere, iar la urmă, în ultima zi, d. Cuza n'a venit la curs.

D. *Cuza.* Am fugit, pentru ca să nu stau la discuţie cu d-ta.

D. *Socor.* Dacă o recunoşti sigur, cu atît mai bine.—

Continuînd, d-l Socor, arată că şi d-l Bazilescu acuză pe d. Cuza de plagiat. Şi aceasta cu mult mai înainte de d-sa.

Critică atitudinea d-lui Cuza care afirmă că nu s'a inspirat din Malthus şi dovedeşte că în realitate, e contrarul celor afirmate.

D. Cuza nu numai că s'a inspirat din Malthus, ci l-a plagiat cuvînt cu cuvînt.

D. Cuza intrerupe aprobînd sau dezaprobînd din cap.

D. *Pennescu*, cere să se ia măsuri contra atitudinei provocătoare a cîtor-va studenţi care au o purtare necuviincioasă faţă de d. Socor, aprobînd sau dezaprobînd.

D. *Preşedinte*, ia cuvenitele măsuri de ordine.

D. *Socor*, continuă să dovedească că în afară de Malthus, d. Cuza a plagiat şi pe Nitti.

D. *Cuza*, întrerupe din nou.

D. preşedinte cheamă la ordine pe d. Cuza, zicîndu-i că nu i mai dă voe, sub nici un cuvînt, să întrerupă.

D. *Socor*, caută să dovedească cele de mai sus citînd mai multe pasaje din „Poporaţie“, din care reesă că d. Cuza, se foloseşte de procedeul lui Robert von Mohl în lucrarea d-sale.

După p a r t e a ştiinţifică, vine cu alt capitol ce tratează o chestiune ce d. Cuza a polemizat-o cu d. Basilescu: Antagonizmul ideei adevărate în o formă greşită. Arată că, dacă ceilalţi autori ar fi văzut că Malthus dezvoltă ideea adevărată şi forma greşită, această controversă ce se zice, că ar fi seculară, ar fi relevat cu toţi, că nu durează de 30 ani, d. Cuza pretinde, că d sa a dezvoltat-o.

Trecînd mai departe arată că cunoaşte 6 autori cari au rezolvit această controversă seculară, însă pot să fie 12 sau mai mulţi.

Trecînd mai departe citează din cei doi Spenceri, dovedind că d. Cuza, zicea de d. Basilescu, că e un atentator la moralul său, şi astăzi vine să arăte că d. Basilescu era de bună credinţă, totuşi îl indică ca pe un criminal, şi atentator la moralul său, pe cînd pe mine mă acuză că sunt de rea credinţă.

D. *Cuza*, întrerupe.

D. *Socor*, d-le Cuza, d-ta întrerupîndu-mă mereu, voeşti ca acest proces să mai dureze două zile?

D. *Preşedinte.* Vă garantez eu că aceasta nu o să se întîmple.

Mai departe d. Socor, se întreabă care este fondul de idei, adevărate a lui Maltus. — Arată că din tendinţa de înmulţirea speciei umane şi înmulţirea nelimitată a subsistenţei—în acest înţeles n'a fost nimenea să observe acest antagonism. Da, d-lor, a mai fost şi Rossi care la pag. 238, îşi pune aceiaşi întrebare, şi respunde că facultatea de procreare a oamenilor este cu mult mai mare de cît acea a înmulţirei subsistenţei.

Mai departe arată că d. Cuza spune că nu se poate ajunge la o preciziune matematică, ceia ce arată şi Rossi—prin urmare iată un autor care arată că forma exprimată de Maltus că e greşită.

D. Socor citînd un pasagiu din Rossi pe de rost — d. Cuza, spune că îl ştie fără să înţeleagă—mai departe d. Socor citează din Moris Bloch.

D. *Cuza* şi acesta e jidan.

D. *Socor* şi cu toate acestea şi pe el l'ai copiat.

Şedinţa se suspendă la ora 2.20 pentru 10 minute.

La redeschidere d. Socor vorbeşte despre teoriile lui Malthus, despre care d. Cuza zice că n'are nici o importanţă.

De la acest autor, adaugă d. Socor, d. Cuza a luat cu nemiluita.

Citeşte mai multe pasaje din lucrările autorilor Nitti şi Everet, afirmînd că d. Cnza, nu a fost original, după cum susţine în partea ultimă a lucrăriei d-sale.

La aceste d. Procuror Bercea întreabă dacă Nitti a menţionat autorii în lucrarea sa.

D. *Cuza* şi Niti a plagiat şi nu indică în lucrare autorii pe care i-a cercetat.

D. *Socor.*—Nu urmează d le Cuza, că dacă Niti sau Malthus plagiează, să plagiaţi şi d-stră!

Continuînd mai departe, d. Socor dovedeşte că şi alţii înaintea d-lui Cuza au susţinut teoria economică pe care d-sa o susţine în „Poporaţie“.

D, *Cuza.*—D-ta trebue să dovedeşti că am plagiat în întregime.

D. *Socor.*—Dar pentru aceasta nu e nevoe să dovedesc acest lucru, ci să-ţi amintesc numai, că ai luat ideile pe care le-au avut şi alţi autori.

Trecînd mai departe, d. Socor caută să dovedească d-lor juraţi, că d. Cuza s'a inspirat din alţi autori, pentru anumite formule din lucrarea d-sale.

La aceasta d, Cuza zice, că nu poate fi plagiată o idee a unui autor la care

d. Socor îi răspunde prin următorul exemplu!

Un autor dramatic are o piesă în 4 acte, în care se desfăşoară o anumită acţiune şi care are 5 sau 6 personaje.

Un alt autor vine după aceasta, şi ne presintă o altă piesă, care, în loc de 4 acte, are numai 3 sau 5, în care pe lîngă personajele din prima piesă, se mai introduce unul secundar, dar care, în fond, are acelaş subiect.

E plagiată sau nu această piesă întreabă d. Socor?

In sală, rîsete şi aprobări.

D. Cuza, atrage atenţia d-lui Preşedinte că cei care rîd sunt numai evrei şi cere să ia măsuri contra celor din sală care rîd.

D. Preşedinte cere să se facă linişte.

D. Socor continuă să dovedească mai departe neoriginalitatea ultimei părţi din lucrarea d-lui Cuza.

Citează în acest scop mai multe pasagii din Sey.

D. Socor continuă.

Ultime INFORMAŢII

❑ Ni se scrie din Bucureşti:

D. Mişu Cantacuzino, ministrul justiţiei, n'a înlăturat pînă acum dificultăţile ce le întîmpină pentru a face marea mişcare în magistratură.

Consiliul superior al magistraturei n'a fost încă convocat şi nici nu se va întruni de cît după ce ministrul va stabili de mai înainte numirile,

De o cam dată două numiri sunt sigure: d. Hinna procuror general de Iaşi, va fi avansat la Casaţie în locul d-lui M. Iulian şi d. Lazar Munteanu, secretar general al ministerului de justiţie va fi avansat consilier la Curtea de Apel din Iaşi, reînoindu-se delegaţia de secretar la minister.

❑ *D. P. Carp, preşedintele consiliului, e hotărît să plece la Vitel între 15 şi 20 Mai, pentru a-şi începe cura sa anuală.*

Interimatul prezidenţiei consiliului de miniştri va fi încredinţat d-lui Titu Maiorescu, cel mai vechiu ministru din cabinetul actual.

❑ *Curtea de Apel de Dolj în complectul ei, a hotărît ca alegerea amînată a colegiului II judeţean a jud. Dolj să se efectueze Sîmbătă 7 Mai.*

Precum se vede, guvernul ţine ca în toate încurcăturile politice şi mai ales electorale, să amestice şi magistratura.

❑ *Comisiunea pentru întocmirea listelor electorale din Constanţa a stabilit definitiv, să nu mai facă nici o deosebire între expresiunea de SUPUS şi ÇETAŢEAN otoman.*

❑ *E vorba ca primăria oraşului Constanţa să concesioneze unui antrepenor Cazinul comunal, pentru a instala diferite jocuri de noroc şi de distracţie.*

Ne-am prozurat şi vom da publicităţii proiectul de contract al acestei concesiuni.

❑ Ministrul de război publlică în *Epoca* informaţia ce urmează:

„Cu toate ordinele formale date de ministerul de război, tot se produc intervenţiuni, prin persoane străine armatei pentru înaintări sau mutări.

Ministrul de război a pedepsit eri pe un ofiţer din batalionul de vînători din Botoşani, pentru asemenea interveniri şi se vor pedepsi, fără excepţii, toţi cei ce vor recurge la mijlociri străine".

Este în afară de ori-ce îndoială, că ofiţerul din Botoşani, n'a avut, ca stăruitor, o persoană... cu destulă trecere.

❑ Un concediu de 35 zile, cu începere de la 20 Mai, a fost acordat d-lui consilier de Curte I. C. Corjescu.

❑ Domnul I. V. Praja este deputatul ţărănimei din Iaşi. In această calitate ar trebui să fie apărătorul oamenilor din popor, dar, din contra, d. Praja îl face pe ciocoiul.

Domnul Praja a pălmuit, dăună-zi pe manipulantul de tramvai V. Axene, fiind-că acesta a refuzat să pună tăbliţa „complect" pe un vagon de tramvai, care nu era complect, dar în care se afla „deputatul ţăranilor".

Apoi nesatisfăcut încă, a reclamat la direcţie contra manipulantului, care a fost pus în disponibilitate.

❑ Nu credem ca funcţia de magistrat să cadreze cu acea de agent turburător şi de aceea atragem atenţia judecătorului de ocol Omer Popovici, că agentlicul ce-l face pentru d. Cuza, cu prilejul procesului, este absolut nedemn.

❑ D. P. Culianu, a fost numit, pe ziua de 2 Mai, conferenţiar provizor la catedra de matematici, în locul d-lui C. Popovici înfiinţat agregat definitiv.

❑ Societatea Uniunea Femeilor Romîne îşi reia şedinţele în I şi III Joi din fie-care lună. Joi 5 Maiu, va fi prima şedinţă din lună la orele 5 p. m. în localul şcoalei de fete *„Oltea Doamna"* din strada Muzelor.

❑ Luni va avea loc continuarea examenului de docenţă în specialitatea dreptului comercial, pe care-l trece d. P. Dragomirescu, la facultatea de drept din Iaşi.

❑ **Consiliul comunal.**—In şedinţa cea de aseară, consiliul comunal a aprobat budgetele Spitalului Caritatea, a spitalului Israelit şi e societăţei „Pîinea Săracilor".

După ce a mai votat o sumă de scutiri de taxe, consiliul a aprobat un deviz pentru repararea Băiei comunale, în suma de 3151 lei.

Viitoarea cedinţă va avea loc mîine Joiu.

❑ Rabinul Gutman, supranumit rabinul din Sculeni, are un paşaport pe numele Rabinovici, de oare ce sub acest nume figurase la recrutarea în armată,

Paşaportul pe numele Rabinovici. rabinul îl obţinuse acum 8 ani, de la prefectura Iaşi. Voind să-l preschimbe acum şi să fie trecut cu adevăratul seu nume, rabinul a radiat din paşaport numele greşit şi a pus pe cel adevărat. Observîndu-se aceasta la poliţie, rabinul fu trimis şi deţinut la serviciul de siguranţă, de unde a fost eliberat ieri seara.

❑ D. Şt. Popescu, profesor de geografie, la facultatea de litere din Iaşi, a obţinut un concediu de la 1 Maiu pînă la Octombrie.

❑ D-na Matilda Fişler, pe cînd se ducea eri la gară, la trenul de 2 55, a perdut din trăsură o geantă în care avea bijuterii în valoare de aproape 3000 lei, în urma trăsurei d-sale, venia un cotiugar, şi care se bănueşte a fi găsit geanta, de oare-ce poliţia nu l'a putut găsi pînă acum.

❑ Un caz de febră tifoidă s'a declarat azi în localitate.

De astă dată epidemia a atins centrul oraşului,—în piaţa Unirei.

❑ Lozul No. 11,322, care tragerea de eri a loteriei de stat a cîştigat 250.000 lei, se află în întregime în localitate.

❑ Camera de meserii a recomandat pe d. N. Albert, pentru a fi numit casier la corporaţia Constructorilor din localitate.

❑ Membrii asociaţiei medico-farmaceutice se întrunesc în astăseară, în vederea congresului medicilor, ce urmează să aibă loc în localitate, în zilele de de 19–21 Mai.

❑ In comunele: Băiceni şi Brăeşti s'a declarato epizotia de brîncă infecţioasă, printre mascurii locuitorilor.

❑ In dreptul Unghenilor, apa Prutului a aruncat pe mal cadavrul individului Ion Pascu din comuna Văseşti jud. Bacău.

Se fac cercetări.

❑ Individul Dimitru Grigoriu din Bucumi a descărcat un foc de armă asupra lui Vasile Luca, rînindu-l la cap.

Criminalul a fost arestat de jandarmii Rurali.

❑ Astă zi s'a expediat, armasarii necesari staţiilor de remontă din Iaşi, Iaşi, Podul Iloaiei, Tg. Frumos, Potingenii şi Hermeziu.

❑ De la un cuptor aprinzîndu-se o grindă, la casa comerciantului Michel Bahman din Poeni. focul s'a întins arzînd acoperişul casei.

Pagubele se urcă la 300 lei.

❑ Medicii cari vor lua parte la congresul din Iaşi, vor face escursii, în zilele de 22 şi 23 Mai, la Trg. Ocna şi Slănic.

❑ Un mare număr de enoriaşi catolici s'a strîns astă-zi, din nou, în ograda bisericei catolice, cerînd ca episcopul să permită ca serviciul divin să fie oficiat Duminică de parohul Weber.

Episcopul a declarat că a deferit cazul Vaticanului, care, singur, este în drept să-şi dee avizul, pînă cînd parohul nu va putea oficia.

Pe Duminică se aşteaptă manifestaţii zgomotoase, în favoarea parohului.

❑ Procesul electoral, intentat d-lor căpitan Corjescu, comandantul jandarmilor rurali din Iaşi, şi Simionescu, administrator de plasă, a fost aminat astă-zi pentru a fi judecat în seziunea din Septembre.

❑ D. M. Rădulescu candidat la doctoratul în filosofie, a obţinut un ajutor de 500 lei, de la fondaţia Carol I şi Casa şcoalelor, pentru tipărirea tezei sale de doctorat.

❑ Senatul universitar şi consiliile facultăţilor de medicină vor fi din nou convocate, pentru a se pronunţa iarăşi asupra ridicărei d-lui Şumuleanu la gradul de profesor.

❑ D. Grigore B. Ionescu, a expediat zilele aceastea cu mandatul No. 664-911 suma de lei 8.50, comitetulni care a luat iniţiativa ridicării unui monument la Bruxelles, martirului Francesco Ferrer.

Iată lista de subscripţie pe care s'a dat suma menţionată:

Gr. B. Ionescu, D. Prutescu, C. V. Buţureanu, Rădianu V. Ioan Feraru şi Gh. Zamfirescu cîte 1 leu, Ioan Zosin 2 lei, şi C. Ionescu 50 bani.

Obolul modest, pe care îl aduc subscriitorii ca un prinos de pioasă amintire marelui martir vorbeşte de la sine pentru a ne scuti de comentarii. In toate colţurile lumii indignarea în contra osînditorilor lui Ferrer se manifestă în chipul cel mai demn şi cel mai civilizat.

❑ **In chestia dr. Daniel.** — Ziarul guvernamental local redeschide chestiunea numirii doctorului Daniel ca agregat la Facultatea de medicină din Iaşi, şi-şi pare a uita rolui ce au jucat în această numire unii din corifeii guvernamentali. Cum că e adevărat că numirea se datoreşte voturilor date în schimbul unor avantaje de la ministrul de culte liberal, suntem de acord cu ziarul carpist.

Uită însă ziarul sus zis, că acela care a avut cel mai mare avantaj de la d. Haret, este numai d. Bogdan, faimosul rector, acesta a tras după dînsul voturile amicilor săi politici, dr. Socor şi dr. Leon, cari au votat şi ei pe doctorul Daniel.

In adevăr, d. Bogdan a aranjat votul, în schimbul promisiunei ce i s'a făcut, că va fi confirmat rector de către d. Haret. Ambele părţi contractante s'au ţinut de cuvînt; fără voturile junimiste aranjate de rector, d-rul Daniel n'ar fi avut majoritatea, iar fericitul candidat a făcut şi el că în ultimele zile a guvernărei liherale, a fost confirmat rector numai la Iaşi, lăsînd ca la Bucureşti să fie numit de către guvernul actual.

Prin urmare, ori cît am fi de acord cu toţii, că numirea în chestiune este un abuz, credem că autorul acestui abuz este un junimist. De altfel lucrul este confirmat chiar de d-rul Daniel, care în prima sa lecţie a mulţumit rectorului pentru acest sprijin.

❑ Şcoala de cusături româneşti *Domniţa Ruxanda,* organizează pentru zilele de 5, 6, 7 şi 8 Mai o expoziţie în palatul prinţului M. Sturdza, din strada Carol.

Expoziţia va cuprinde, anul acesta pe lîngă cusături şi broderii româneşti ca iţi, bluze, ştergare, servicii, perni şi alte lucruri de fantezie executată atît la şcoală cît şi pe la sate, şi o secţie de covoare româneşti (scoarţe) adunate de pe la şcoli, mănăstiri şi sate.

Aviz publicului doritor de a-şi procura astfel de lucruri sau numai de a vizita.

❑ D. dr. Flor, medic primar al oraşului, a adresat medicilor comunali o circulară, în cuprinderea următoare.

Vă este cunoscut, că şi în ţările vecine, holera apare în mod aproape sistematic. Pe de altă parte cunoaşteţi, că în oraş există epidemia de febră tifoidă, sub o formă nu tocmai uşoară şi cu tendinţe de generalizare.

Sunt convins, că vă daţi, ca şi mine seamă de influenţa anotimpului călduros, ajutat de felul de a fi al stărei higienice a oraşului, asupra ivirei şi apropierei boalelor molipsitoare.

In inspecţiunile ce am făcut şi fac, găsesc că mulţi dintre locuitori, arată că nu sunt conştienţi de pericolul ce-i ameninţă.

In vederea aceasta, medicul primar, invită pe d-nii medici de a nota rezultatul inspecţiunilor ce fac şi a dispoziţiunilor ce iau pentru ca executarea lor să facă cît mai repede posibil.

❑ Aseară la ora 10·15 lucrătorul Gh. Ciornei, de la uzina electrică, pe cînd întrebuinţa un bec electric defectuos, a fost cuprins de curent, reminînd mort pe loc. Cadavrul a fost transportat la morgă.

❑ Siguranţa a arestat pe pungaşul Spiridon Bogdan, surprins, pe cînd strica llacata de la chioşcul de ziare din str. Carol.

Gh. Gorgescu din Corneşti, a dat cu trăsura peste copila lui Stoica Rozman, pe str. Palat, făcîndu-i grave leziuni.

❑ Nisiparul Dim. Popa, pe cînd scotea nisip dintr'o groapă de la Ciric, s'a surpat malul, acoperind pe nenorocitul năsipar, care a fost cu greu salvat.

❑ D. G. Măzăreanu a fost numit membru în comitetul corporaţiei confecţiilor în locul d-lui G. Cozman.

❑ In urma unui denunţ primit la Camera de Meserii s'a făcut eri o anchetă la corporaţia constructorilor, din care reesă că toate neregulele ce sunt puse în sarcina d-lui I. Cupa, preşedintele corporaţiei, sunt absolut neîntemeiate.

❑ **Judiciare.**—Domnişoara Alice B., dintr'o bună familie din Bărlad, a dat naştere unui copil în casa moaşelor Ana Karakaş şi Paulina Zaharia.

Pentru a ascunde faptul familiei, domnişoara convenise cu cele două femei ca să ducă copilul la Iaşi şi să-l dee la institutul Gregorian.

Cele două femei duseră copilul la Iaşi dar, nereuşind să-l plaseze la institut, îl lepadară în curtea caselor cu No. 17, str. Lozonschi.

Faptul fiind descoperit, tustrele fură date judecăţii înaintea trib. Tutova. Domnişoara fu achitată, iar femeile condemnate la amenzi: Caracaş la 60 lei şi Paulina Zaharia la 40 lei.

Afacerea ie în apel.

— Ivindu-se divergînţă în procesul falşificatorilor de monezi, în ce priveşte pe Alexa C. Mihai, complectul secţiei I judecă astă zi, din nou, procesul.

— O bandă compusă din I. Moldoveanu, N. Stănescu şi I. Bogdan Argintaru, operau, la Bărlad, escrocherii cu apa de aur.

Moldovanu, recedivist, a fost condemnat la 2 ani închisoare, Stănescu tot la 2 ani şi Argintaru la 6 luni şi 1 zi.

Afacerea se judecă astă-zi în apel la s. I.

— Contra deciziei achităţoare în procesul d-rului Moga, au declarat astă-zi recurs atît partea civilă, cît şi procurorul general.

— Camera de punere sub acuzare a respins apelul prostituatei Lucreţia Petrescu,—inculpată pentru aţîţare a unei copile la desfriu,—de a i se infirma mandatul.

— Comerciantul L. Herşcovici din Roman, fiind condamnat la şaple luni închisoare pentru faliment, a făcut apel, care urmează să se judece astă-zi.

❑ Sinucis sau asasinat, un episod inedit din viaţa marelui împărat marelui împărat Napoleon I-iu, ne reconstitue cinematograful Pathé Frères din Sala Sidoli şi care sujet se cuprinde în programul nou de mîne seara Joi 5 Mai. Iată în cîteva cuvinte! Descoperit într'un complot contra lui Napoleon, Napoleon, Generalul Pichegon fu arestat în închisoarea de la „Temple". După cîteva zile generalul a fost găsit mort în închisoare. Sgomotul se răspîndise pe atunci că a fost strangulat din ordinul împăratului—în realitafe însă Pichegon s'a sinucis în închisoare. Rolurile principale sunt interpretate de somităţile Comediei franceze din Paris.

Noul şi interesantul program de mîne seara Joi, din sala Circului Sidoli, cuprinpe apoi:

Solemnităţile cicantenarului Italiei, serbările de la Roma etc. — Rafael şi Fornarina, pagini reconstituite din viaţa marelui pictor.—Barbă sură, roman contimporan, în ale cărui roluri debutează artişti de prima forţă.— O vănătoare de Marabu (o specie de cocostîrci) în Abisinia, interesante vederi din Africa—Concurs de fumători, scene comice—Ciuma la Charbin, scene şi vederi cinematografiate în regiunile bântuite de oribila epidemie—Goana automobilului, scene comice etc. etc. etc., precum şi cel mai nou număr din Pathé Journal cu celr mai importanto ştiri, sporturile, modele pariziane şi evenimentele săptămînei redate însufleţit.

Sala este aerisită prin ventilatoare mari electrice, care funcţionează în tot timpul reprezentaţiei.

❑ ***Orice anunţuri şi abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce priveşte administraţia acestui ziar.***

Ultima oră

Bucureşti 4 Mai

Conflictul sinodal

Bucureşti.—Ministrul instrucţiei a comunicat episcopului Romanului, că este gata să se însărcineze a modifica legea Sinodală, în senzul cerinţeler Episcopului, dacă acesta îşi va retrage acuzările aduse Mitropolitului Primat.

Aceasta pentru a readuce liniştea în biserică.

Intrunire amînată

Bucureşti. — Intrunirea publică pe care partidul conservator-democrat o anunţase pentru ziua de 8 Mai, s'a aminat pentru Duminecă, 15 Mai.

Descentralizarea administrativă financiară

Bucureşti.—In legătură cu proiectul de reorganizare administrativă, d. Carp pregăteşte şi un proiect de descentralizare financiară.

In acest scop, s'a adunat astăzi o comisie compusă din d nii Manz, secretar general, Vivescu, procuror la Curtea de Conturi, Jipescu, Neculcea şi Morandini, cari se ocupă de proect.

Trei cazuri de ciumă

Alexandria.—Trei cazuri de ciumă au fost constatate astăzi.

Situaţia la Fez

Paris.—Se comunică diu Fez că partidul Xenofob a invitat pe ulemale să protesteze faţă de sultanul, în contra sosirei trupelor franceze. Sultanul a respins pe ulemale, ameninţîndu-i cu închisoare.

Avant garda generalului Moinger va sosi Duminică la Fez, dacă nu va fi oprită în drum prin lupte.

Suveranii daneji la Paris

Paris.—Suveranii daneji au vizitat pe preşedintele republicei şi pe d-na Fallères, care li-au înapoiat vizita.

Călătoria regelui Serbiei

Belgrad.—Regele pleacă la 19 Mai la Paris, însoţit de d. Milovanovici.

Luptele din Maroco

Merada.—In lupta de la 10 Mai Marocanii au avut 100 ucişi şi 200 răniţi.

Inamicul a reluat în timpul nopţei împuşcăturile asupra lagărului.

Un curier a fost jefuit.

*

Rebelii au cucerit Pachuca fără resistenţă. Guvernatorul a fugit. Rebelii au făcut să sară în aer edificiile guvernamentale, au eliberat pe prizoneri şi au jefuit băncile.

Procesul Oginski

Petersburg.—Au început desbaterile în procesul Oginski. Principalul acuzat, Dimitrie Vonlarjarski se contrazice.

Tatăl seu declară, că a auzit de falşifiicarea testamentului abia în cursul instrucţiunei.

PRIMĂRIA COMUNEI IAŞI

PUBLICAŢIUNE

Alimentarea oraşului cu apă de Timişeşti fiind dată în exploatare, se face cunoscut publicului şi în special d-lor proprietari ale imobilelor situate pe stradele pe care sunt aşezate conducte de distribuţiune, că potrivit art. 72 din regulamentul pentru distribuţiunea apei, taxele de consumaţiune pentru abonament cu robinet liber urmează să fie plătite la Percepţia Comunală la începutul fiecărui trimestru, iar pentru abonamentul cu comptor comform art. 19 din regulament la fiecare sfîrşit de trimestru.

Prin urmare d-nii proprietari sunt încunoştiinţaţi că vor avea a plăti la Percepţia Comunală taxele respective pentru apă de la, Aprilie art. conform regulamentului, iar la abonamentele cu comptor, la finele fiecărui trimestru. Citirele indicatorilor iniţiale ale comptorilor se vor face de către un agent delegat de Primărie.

Se atrage atenţiunea publicului asupra observaţiunilor stricte a dispoziţiunelor din art. 25 din regulament şi anume:

Art. 25· Este interzis:

1) Ori cărei persoane de a avea chei asemenea cu acelea de care se serveşte Primăria pentru manevrarea robinetelor şi a aparatelor aşezate pe conducta publică şi pe branşamentele de legătură particulare.

2) Ori cărui abonat fie cu robinet liber, fie cu comptor de a executa ramificaţiuni pe proprietatea sa sau pe a altei persoane.

3) Ori cărui abonat fie cu robinet liber, fie cu comptor de a ceda cu plată sau gratuit apă unei alte proprietăţi.

4) Ori cărei persoane de a desface cişmelele publice, a le demonta sau face ca ele să funcţioneze altmintrelea de cum au fost instalate.

Tot odată d-nii proprietari sunt învitaţi a grăbi lucrările de instalaţiune particulară şi racordările, de oarece în vederea sărbărilor jubiliare ce vor avea loc în curînd, nu se va permite de cît pînă la 10 Mai de a se face racordări cu conductele de sub calea publică, urmînd ca acele care nu se vor executa pînă la această dată, să se efectueze la o dată ce se va fixa.

Taxele de canal vor fi socotite tot din luna Aprilie, dată de cînd canalele sunt puse în funcţiune.

No. 05962 16 | 29 Aprilie 1911

APELE MINERALE

SLANIC

(MOLDOVA)

Vindecă sigur: bolile de stomah, intestine, ficat, rinichi, băşica udului, artritismului, gută, diatesă urică etc.

Izvorul No. 1 este cea mai higienică, digestivă şi diuretică apă de băut cu vin sau simplă la masă.

Comenzile se fac la exploatator I. Werner, farmacist, furnizorul Curţii Regale la Iaşi.

Broşura: Importanţa şi eficacitatea apelor minerale de băut de la Slănicul din Moldova, se trimite la cerere gratis.

Vaccinări si Revaccinări

practică

Dr. A. STEUERMAN

— str. Golia 13 —

Clinica BOALELOR DE OCHI

Dr. C. MICLESCU

OCULIST OPERATOR

S'A MUTAT str. Ştefan cel Mare No. 6

Casele magaziei Kahane Succesor

— Consult. 3—6 p. m. —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV — PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziațiunea generală romînă din 1906.

BYRRH de Vînzare 7 Milioane BUTELII — VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA — De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

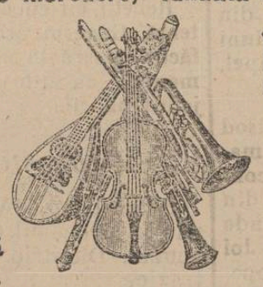

Instrumente Muzicale și Accesorii

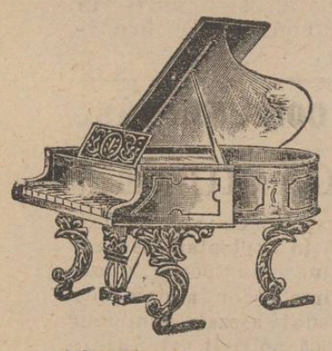

Piane Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI

STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vînzare și în rate lunare fără acont — INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

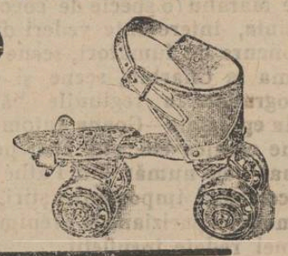

Pentru „Skating"

Calitate superioară

Prețuri reduse

Dacă sunteți suferinzi, dacă voiți a preîntimpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excès de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Cărucioare si ori-ce accesorii

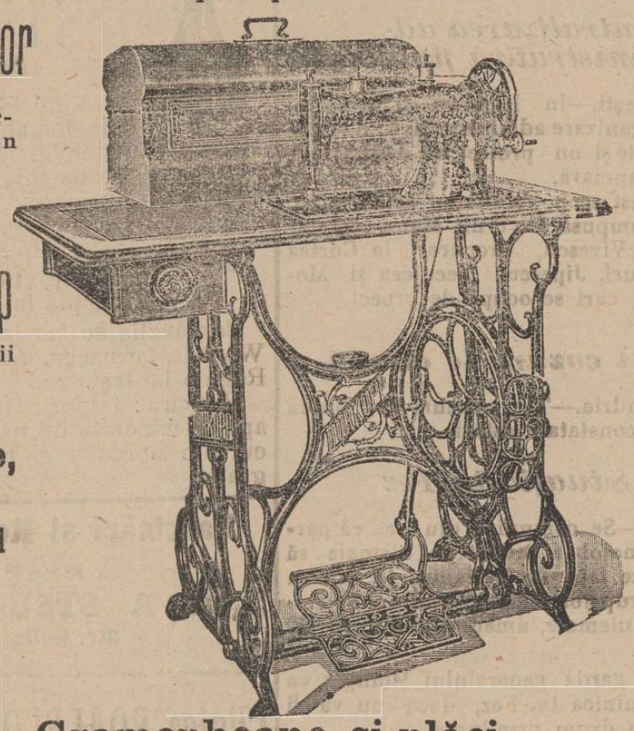

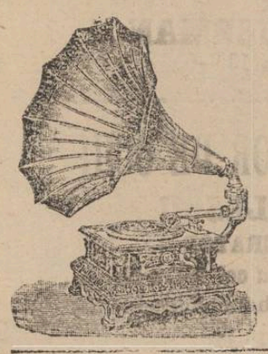

Gramophoane și plăci.

Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. Grossmann

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

JOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(foastă strada de Sus)

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sambătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din sujetele deja arătate

Inceputul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

BROSSE A TAPIS

Prix: 14 fr.

R. GARIEL

2me quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco de Catalogue

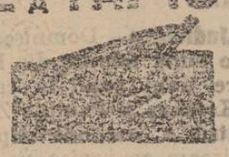

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix: 0f 50c.

Raymond GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

PONDOIR

pliant

Prix..... 6fr.50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62, unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 35 = Iași

„Loteria Regatului Romin"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa 6-a Loteriei IXa

sau pus de vînzare,

Tragerea dela

5 Aprilie 3 Mai 1911

Se poate câștiga în caz norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 900,000 lei

Iar câștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de 7.322.000 lei

Prețurile oficiale pentru vânzare:

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz intreg
20	40 lei	80 lei	160 lei

Prețurile oficiale pentru preschimbare

1/8 Una optime	Lei	3,00
1/4 Un sfert	Lei	6,00
1/2 Una jumătate	Lei	12,00
1 Loz întreg	Lei	24,00

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mîrzescu No. 17—Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1296 Vineri 6 Mai 1911

Partidul Conservator-Democrat
VA ȚINE
Duminică 15 Maiu
Orele 2 jum. d. a.
O mare întrunire publică
IN SALA EFORIEI
La această întrunire vor lua parte și delegații din județe.

Guvern de vacanță

Cum se prezintă lucrurile, guvernul d-lui Carp a perdut foarte mult politicește în două direcțiuni: către *Țară* și către *Tron*.

Către *țară* a pierdut în 4 colegii, unde au reușit candidații opoziției, d-nii Emil Costinescu, Ioan Comăneanu și Gr. Vasiliu; faptul acesta, ori cît ar fi luat în ușor de guvern, însamnă că în 4 colegii, unde guvernul a eșit la primul iuruș, de data aceasta a fost minorizat. Este o redresare în voința țării, și e cu atît mai semnificativă, cu cît guvernul pe de-o parte e bătut în fieful politic al d-lui Marghiloman, e bătut în 2 colegii orășenești, e pus în balotaj la Severin; pe de altă parte au început a se produce adînci ruperi în sinul partidului, ca la Pitești, unde ruperile au o semnificare centrală.

La ori-ce vacanță se va produce de azi înainte, guvernul va avea de preîntîmpinat două greutăți: a nu provoca disensiuni lăuntrice, a lupta din toate puterile pentru reușită. Iată de pildă un caz. Mîine poimîne se va face o vacanță parlamentară la col. I de Cameră, din Fălciu, prin numirea d-lui căpitan Anibal Teleman ca prefect, în locul tatălui său d. general Gh. Teleman. Ce va face guvernul în fața acestei noi vacanțe? Va trebui să se poarte cu multă iscusință, a preîntîmpina ruperile din partid cu trecerea prefecturii, ca un drept de moștenire în familia Teleman: C. Teleman maior prefect; generalul Gh. Teleman, fratele maiorului, prefect; căpitan Anibal Teleman, fiul generalului Teleman, prefect. Această moștenire a prefecturii în sinul familiei Teleman poate provoca ruperi în partid, în sinul *familionului*, și trebue mult cumpăt să le preîntîmpine. Odată hopul întâi trecut va veni al doilea hop: fixarea candidaturii. Toate acestea vor slei guvernul, căutînd să cîrpească ici, să dreagă dincolo, și să facă față tuturor veleităților unora și altora.

Ian presupuneți, că guvernul central voește să fixeze candidatura unui vechiu junimist căzut în alegeri, cum ar fi Miclescu de la Suceava; ian presupuneți, că în jurul acestei candidaturi nu cad toți de acord; ce se va întîmpla! Dar dacă în jurul candidaturii va începe a se nuanța coloarea centrală a cutării ministru, ca la Pitești; așa i că guvernul va avea de furcă, și partidele de opoziție vor cîștiga din aceasta?

Acestea față cu țara. Guvernul d-lui Carp se clatină după 5 luni de guvernare. Ce va fi pînă la toamnă?

Dar guvernul d-lui Carp a pierdut față cu *Tronul*.

Tronul cere guvern *tare* și *omogen*. E o lozincă Regală din vechi repetată. La această cerință generală, Tronul a cerut d-lui Carp alegeri libere și concentrare conservatoare. D. Carp n'a satisfăcut nici una, nici alta.

Alegerile au fost o parodie a libertății lor. Iar concentrarea s'a eterat. Dar chiar așa șubred, cum e, guvernul, are el măcar suprafața politică față de parlament? Nu; un punct din program: vînzarea bunurilor de mînă moartă, a căzut. Senatul a respins legea după stăruințile Prelaților. Își părăsește acum guvernul programul său, ori forțază mîna? Nici una nici alta. El e pus în impas; și cum va procede la a doua lege, cînd întâi a dat fiasco?

D. Carp voește să vină cu dregătoriile, cu *guberniile*; d. Carp voește să ne ducă înapoi la *Banatul* Olteniei, la *chenezatul* Oltului; la *stărostia* Buzeului, la *raiaoa* Brăilei, la *starostia* Putnei, la *pârcalabia* Galațului, la *voevodatul* Iașilor, la *vorniciile* Bârladului și a Dorohoiului. Foarte bine; dar primi-le-va guvernul? Căde-vor de acord miniștrii. Pertinamente unii sînt contra din doctrină, alții din tactică. Ce va face atunci d. Carp?

Dar zice-va cineva. Toate bune; dar d. Carp a devenit practic, dar s'a convins că e bine, că e prudent să pună jos principiile și să guverneze cu ori ce preț, pentru ai săi. Chiar așa fiind; dar ce guvern fi-va acela, care e mort sufletește, și cînd ideile cari te-au încălzit o viață întreagă, și din care ți-ai făcut un credo politic, le vezi spulberîndu-se ca fumul ce-l bate vîntul.

Este o moarte vie ca și o viață moartă, a zis poetul Eliade. Sînt și guverne moarte, ca și opoziții vii. Guvernul d-lui Carp e un guvern mort, care își tîrie viața sa materială, pentru că are încă la spete decretul Regal de a gira departamentele, dar viața îi lipsește acestui guvern muribund.

In vacanță, cînd totul reîntră în liniște, și în primul loc viața politică, guvernul d-lui Carp va avea tot timpul a se preface, ori să între în liniștea eternă a neființei sale, ori să dee pasul altei direcțiuni tot in numele ideii conservatoare, dar care va sta și în voința țării și în voința Tronului.

Aceasta e starea acestui guvern de vacanță.

***

„O anumită presă"
„O anumită magistratură"

O anumită presă suntem noi. Necunoscutul avocat Coroi, care numeră în clientela sa pe d. A. C. Cuza și pe d. Abgar Buicliu, care nu pledează de cît pentru ei, care este, așa dar, avocatul a doi avocați, domnul Coroi ne-a taxat și el de... o anumită presă, adică de ziar, care nu spune, că d. Cuza este sufletul Noțiunii.

Primim să fim taxați astfel și declarăm, că nu vom face nimic ca să fim taxați de presă ideală. Rostul nostru nu este ca să fim simpatici acelui domn Coroi, care, de cînd este avocat, a pledat, ca debut senzațional, pentru d. Abgar Buicliu, și acum în reluare după, după doi ani de vilegiatură avocățească, pentru d. Cuza.

Dacă am fost răi patrioți înferînd sistemele de luptă ale domnilor Cuza și Iorga, arătîndu-ne slab impresionați de talentele de om de stat ale d-lui Buicliu, precum și de cercetările microscopice ale d-lui, aproape... profesor, Șumuleanu—nu ne simțim de fel izolați în nepatriotismul nostru, de oarece și cetățenii alegători independenți s'au arătat atît de puțin patrioți față de domnii Iorga—Cuza.

Dar de ce nu s'ar vorbi și despre o anumită magistratură? Noi, în cale, suntem gazeta unui partid, care partid luptă contra incendiarilor, contra zvăpăiților. Nouă aceștia ni par un mare pericol social și aceasta este credința noastră; facem operă patriotică, căutînd să strivim acel pericol social.

Dar magistratura este a țării întregi. Ea funcționează în baza unor norme, ce totdeauna sunt aceleaș: dreptate și echitate pentru toți—pentru toți cari o merită.

Noi, putem fi, suntem chiar, ziarul unui partid. Magistratul, însă, nu poate fi de cît al Dreptății. Dacă nu este, el devine un anumit magistrat și primul procuror de la Iași este un așa fel de magistrat.

Noi aducem primului procuror acuzarea formală, că este un magistrat nedrept și că întinează locul ce-l ocupă.

Avem să i-o dovedim. In procesul Cuza Socor, numitul magistrat a luat apărarea reclamantului. N'am fi avut nimic de zis, dacă ar fi făcut'o cu talent. Dar d. Bercea este atît de puțin imprietenit cu talentul, că a făcut, în mod plat, apologia clientului seu. Reclamantul devenise clientul primului procuror; l'a rădicat în cerur, i-a adus omagii.

Apoi, clientul, la rîndul seu, a adus omagii avocatului seu,—reprezintantul ministerului public!

Același reprezentant al ministerului public, care la începutul audienței, rădicase incident de amînare, pentru numirea unei comisii de experți, el singur—primul-procuror — declarîndu-se **nedumerit** *în chestie—același prim-procuror, la respingerea incidentului, discută broșura lui Socor, o declară de rea credință, cu conținut falș, cerînd de două ori, condemnarea lui Socor.*

Iată un anumit magistrat. El singur declară, că de și s'a ocupat de chestie, habar n'are de dînsa. Dar ia cuvîntul în acea chestie străină lui, acuză și cere condemnarea lui Socor.

A procedat cu atîta patimă, cu atîta nedreptate, că n'a avut macar banala inspirație să asculte explicațiile în descarcare ale d-lui Cuza și acelea în încărcare—în dovedirea plagiatului, ale lui Socor—și apoi să fi tras concluzia.

Nu! Impins de patimă, împins de porunci oculte, s'a adăpat la izvorul cunoștinilor lui Abgar Buicliu și după el a vorbit acuzînd și dovedind, în chip ignorant, că „opera" d-lui Cuza, despre care numai cu un ceas înainte habar n'avea, de și o cetise, este o „operă" genială, iar acuzatorul Socor un calomniator!

De sigur, domnul acesta nu este magistrat, în înțelesul strict al cuvîntului: este un anumit magistrat, care nu se inspiră de la izvorul dreptății, care nu stă de vorbă cu conștiința lui, ci procedează cum a procedat, fiind-că anumiți oameni, amatorii de justiție la domiciliu, adică boieri cari se cred în drept să cheme pe magistrați la ei acasă, că aceea au stat de vorbă cu primul procuror de la Iași.

Vom arăta primului procuror, că acolo unde primește porunca să-l facă pe omul justiției amabile—face și așa. Pe mîine.

Numirile în magistratură

Actualul ministru de justiție, în a treia lună a activității sale, a și simțit nevoia unei diversiuni în opinia publică. Și a împlinit nevoia, pe care ziarele guvernamentale o exploatează continuu, obținînd o scrisoare a unui fost funcționar superior, aspirant la un loc de magistrat, scrisoare prin care fostul funcționar divulgă, că predecesorul d-lui Cantacuzino, d. Stelian n'ar fi lasat în minister raportul fostului inspector Balș, făcut contra unui magistrat din Fălticeni.

Dar ce a făcut d. Stelian—și nu noi vom nega că a făptuit foarte multe lucruri rele, aparține astăzi istoriei.

Mai mult importă ce face actualul ministru, care, după o scurtă activitate, a ajuns la așa strimteare de argumente, că a apelat la intervenirea unui caracter de birou, totdeauna gata să facă operă de spion, ca să apară mai puțin compromis în ochii opiniei publice.

Activitatea pretinsului ministru de justiție, căci d. Cantacuzino n'are nici o calitate de a fi ministru de justiție, este una din cele mai regretabile. Nu el ar trebui să vorbească despre magistrați protejați și magistrați favorizați, căci nimeni ca el n'a traficat cu magistratura.

Domnul Cantacuzino s'a servit de magistratură pentru a face opere odioase și a resplăti, apoi, pe făptuitorii ticăloșiilor, cu înaintări.

A prefăcut pe procurorii generali în unelte nedemne și acum cată să-i avanseze; a coborît consiliul superior al magistraturii la ultima treaptă a slugărniciei, a zdrobit, prin acel consiliu, cariera unui fiu de țăran, ajuns președinte de tribunal, după ani de muncă cinstită; a modificat legea de organizare judecătorească pentru a plasa în magistratura inamovibilă mulțime de ciocoi mofluți—și arborează acum, spre a se desvinovăți, certificatul unui caracter de slugă, care astăzi injură pe stăpînul seu de ieri.

Traficul cu numirile în magistratură se urmează de luni de zile, ministrul cumpără, caracterele se vînd—le o nenorocire că familia Nababilor vrea să aibă magistratura ei, cum are vechilii ei.

Dar nu va avea magistratura ei. Toți supușii de astă-zi ai d-lui Cantacuzino, sunt supușii de ieri ai d-lui Stelian. Toți is ca Gheța și cu sistemul ce se urmează, noi mergem, am mai zis-o, dar mergem sigur, spre falimentul justiției!

Procesul Cuza-Socor

Domnul Cuza contase cu siguranță, că, invocînd spectrul Cahalului, avînd cu el și din studenții în drept, avînd cu el pe primul procuror și pe d. Abgar Buicliu, avînd cu el pe d. Șumuleanu, omul cu noroc la jurați, va obține condemnarea lui Socor și, deci, va capata certificat că lucrarea sa celebră nu este plagiată.

Domnul Cuza, care a început să se deprindă cu deziluziile, are o deziluzie mai mult.

Domnul Cuza, cu asistența primului procuror și a celorlalți, n'a putut convinge pe jurați, că n'a plagiat. N'a putut dovedi că acțiunea ce a intentat-o d-lui Socor este intemeiată.

Situația era lămurită: d. Socor a publicat o broșură, însoțită de sute de dovezi, că „despre Poporație" nu este de loc o lucrare originală.

Dacă d. Cuza ar fi avut, în adevăr, dovezi, cu siguranță nu s'ar fi prezintat, înaintea juraților, ci ar fi ales calea unei comisii de specialiști, la care, dacă el n'a vroit s'ajungă, a fost obligat s'ajungă, în contra voinței lui, prin hotărîrea comisiei de juați.

Această comisie a juraților a spus d-lui Cuza, că înainte de a se pronunța, este nevoe ca un expert specialist să lămurească, ceea ce d-sa n'a putut dovedi și anume că, cele susținute de d. Socor nu sunt exacte și că deci, prin neexactitatea lor, a săvîrșit actul de calomnie.

Prin urmare toată frămîntarea la care s'a supus d. A. C. Cuza, toată energia cheltuită în scop de a crea o atmosferă favorabilă nu omului de știință, ci omului politic, toată străduința de a obține o imediată reabilitare, toate au fost zădarnice.

Acum chestia a întrat pe terenul științific—și act d. Cuza apare biruit, căci acel terén a căutat să l evite.

MEMORIUL DOBROGENILOR
Inmînat Suveranului la Hirșova

Sire,

Legea pentru acordarea drepturilor politice Dobrogenilor, ne-a lovit în cele mai de aproape interese, suprimîndu-ne dreptul la viața publică.

Ani de-a rîndul, de la 1877, de cînd Majestatea Voastră, în gloriosul răsboi, ați luptat viteește pe cîmpiile Bulgariei, pentru neatîrnarea României, lipind Dobrogea la patria-mumă, noi, Dobrogenii, am exercitat drepturile politice, considerați ca cetățeni romîni, atît în virtutea regulilor de drept internațional cît și în virtutea art. 3 din legea pentru organizarea Dobrogei.

Astăzi însă, pe motivul că nu dovedim cu acte emanînd de la autoritățile otomane, că am domiciliat în Dobrogea în ziua de 11 Aprilie 1877 și că am fost cetățeni otomani, suntem desbrăcați de drepturile cetățenești și considerați ca străini.

Sire,

Datorită împrejurărei că, legea prezintă mai multe lacune semnalate de noi și d-lui Prim-Ministru și recunoscute de către E. Sa, comisiunile instituite pentru întocmirea primelor liste electorale, pe lîngă o sumă de inichitați *legale*, a admis pe un frate și a respins pe celalt, pe baza aceloraș acte, sau a respins pe părinte și admis pe fiu și vice-versa, producînd amărăciune în sufletele noastre.

Sire,

Pînă astăzi sunt respinși de la viața publică aproape 10.000 de vechi Dobrogeni, cari au colonizat această provincie atît Romîni de origină cît și străini de origină, dar cari au devenit romîni prin bine facerea legii pentru organizarea Dobrogei, din 1880.—Cu modul acesta reprezentanții dobrogeni în parlament nu vor fi expresiunea tuturor acelor, cari sunt în drept a lua parte la alegerea lor.

Din modul cum a fost întocmită această lege și din chipul în care am fost judecați, s'a născut în conștiințele noastre credința că, s'a lucrat cu bănuială și idee preconcepută, iar nu cu dreptate, pentru că dreptatea a fost învăluită de unele subtilități de formă.

Sire,

Dacă strigătul nostru de durere n'a găsit ecou în inimele celor, către cari ne-am adresat pînă acum, spre a aduce îndreptare, avem însă nestrămutata convingere în mărinimia și spiritul de echitate al M. V. pe care O rugăm respectuos să Se îndure a 'Și arunca privirea către noi, vechii locuitori ai Dobrogei, făcînd să înceteze o anomalie, care nu folosește întru nimic Țărei și să fim luați cu toții sub „Drapelul dreptății, libertății și al păcei", așa cum ne-a fost făgăduit de proclamația Măriei Voastre, de la 14 Noembrie 1878.

In era plagiatelor

In fruntea bogatei sale serii de „cugetări" Goethe a pus o mică maximă care sună cam așa: „Tot ce gîndim — a fost gîndit înaintea noastră".

Ceea ce n'a împiedicat pe autorul lui „Faust" ca să fie și să rămînă unul dintre cei mai mari și mai originali cugetători din cîți a avut literatura tuturor timpurilor.

Nimeni nu tăgăduește că un număr de gîndiri, de reflecțiuni, ori de legende constitue, oarecum, un bun, un patrimoniu oomun al tuturora; că anumite idei și figuri poetice au fost și vor fi încă rînd pe rînd reluate și redate în anumite forme. Dar tocmai în această noutate de forme — va consista „originalitatea" și nimeni nu va mustra pe un scriitor că a ținut să redee în *felul său* ceeace a mai încercat și a făcut altul înaintea lui. Din potrivă. S'a scris cîndva că sonetul lui Eminescu, *Veneția*, cuprinde o idee poetică identică cu acea care formează ideea fundamentală în două sonete ale lui August von Platen. Dar aceasta nu constitue un neajuns pentru ilustrul poet romîn. Era, din contra, în favoarea lui să se amintească asemănarea, pentru ca execuția poetică, factura sonetului eminescian e cu mult superioară modelului german și ideea comună amînduror poeților este doară tristețea profundă a Veneției în decădere, contrastînd cu mărirea de odinioară.

Dar ce măreață și suggestivă icoană a știut zugrăvi Eminescu despre acea Veneție pe care o cunoștea numai din... poezia altora, — istoria însăși a foastei Ropublici fiind plină de acea duioasă melancolie care nu așteaptă decît artiștii care s'o aștearnă, s'o întrupeze. Spus-a cineva că Eminescu e plagiator, din cauza asămănării sonetelor în chestiune? Este, bine înțeles, cu totul altfel cînd găsim altăceva în afară de o vagă inspirațiune, comună unor scriitori.

Pînă la un punct s'ar putea admite chiar că ideea epigramatică pe care d. A. C. Cuza a împrumulat-o în acel faimos catren, care peste cîteva zile va fi deasemenea in discuția juraților să *nu* fi fost pur și simplu plagiată de la Roderich. După cum e tot așa de lesne posibil ca să fie, întrucît neamțul a scris epigrama cu trei ani înainte și a publicat-o într'o revistă așa de mult cetită și întru cît, mai cu seamă asemănarea, între cele două bucăți, recunoscută de însuși d. Cuza—e complectă. Cu toate aceste, cum spuneam, poate exista o simplă coincidență, pentrucă uneori o idee epigramatică, o legendă, ori o fabulă plutește în atmosferă, se plimbă din memoria unui scriitor într'a celuilalt și — în orice caz — o comunitate de inspirații nu constitue neaparat un plagiat sau, cel puțin, poate atrage oarecare indulgență. Dar *arta* plagiatului uzează de mijloace cu totul altele!

Trăim în momentul de față sub oarecare teroare a plagiatelor. In prefața ultimului d-sale roman „Ceea ce nu se poate" de Duiliu Zamfirescu găsește de cuviință să prevină critica romînă ca nu cumva să găsească o „asemănare" între subiectul romanului d-sale și Anna Karenina, celebra scriere a lui Tolstoi. Va impiedeca oare această precauțiune pe critici ca să găsească într'adevăr asemănarea cu pricina? E mult mai sigur însă că se vor mărgini criticii să constate inferioritatea operei apărută în „Convorbirile literare" față de viguroasa scriere a lui Lew Tolstoi.

Dar în proza literară mai cu seamă, o asemănare de subiecte și chiar de execuțiune și de situațiuni este încă departe de un plagiat propriu zis. Sunt nenumărate întîmplări în viață, care se aseamănă extraordinar de mult.

Natura se repetă și se imită pe sine însăși la infinit. Dar cînd în paginile unui alt roman de Duiliu Zamfirescu pune pe unul din eroii săi să rostească anumite cugetări, să facă reflecții care se găsesc întocmai în cărțile lui Scho-

penhauer, — lucrul se schimbă. De astă dată poate fi, cu drept cuvînt, bănuială de rea credință și ne aducem aducem anumite de niște *paralele* publicate în revista poetului O. Goga. „*Țara noastră*“ cu privire la eroul d-lui Duiliu Zamfirescu, într'adevăr foarte suggestive.

Dar cu deosebire în lucrări de știință, plagiatele abundă în producțiunea noastră, atît de limitată. E o banalitate să mai spunem că tezele universitare, la facultățile de științi, sunt în genere niște compilări grosolane. Există chiar *sistemul* de a se fabrica teze, de licență, de doctorat, luate de-a gata, fără nici o răspundere, fără de vre o muncă...

Acum vr'o zece ani a făcut oare care senzație descoperirea că lucrarea unui medic iașan — premiată de Academie, dacă nu ne 'nșală memoria — este o simplă culegere de pagine streine, fiind cu totul copiate în partea ei constructivă și teoretică. Dar senzațiile de această natură se uită repede, — se uită mai cu seamă cînd sunt *alte* plagiate la ordinea zilei.

Așa e bună oară, cazul de actualitate, plagiatul „Poporației“ care a făcut să se uite toate cazurile mai vechi, pe care ce-i dreptul — le-a întunecat isprava economistului iașan și despre care am vorbit în cele trei articole precedente.

Aci se evidențiază pe deplin ceea ce numiam mai sus *arta* de a plagia. Căci este o adevărată artă în procedeele de care uzează plagiatorul conștent, plagiatorul de meserie, cum s'ar zice.

Este o artă care își are tricurile ei, rafinăria ei, chiar dacă nu se poate vorbi de „finețele“ ei.

Asupra unei scrieri de felul lui Em. Socor e greu de scris o dare de seamă propriu zisă, pentru că asemenea lucrări trebue citite și urmărite din scoarță în scoarță.

E drept că nu există lectură mai obositoare, — dar și ce instructivă, în schimb!

Cînd puneam la îndoială, vorbind de conținutul unei atari lucrări că jurații, într'o ședință, ar putea să se lumineze pe deplin înțelegeam că sunt oare-cari dificultăți tecnice, provenite între altele, din faptul că se cer cunoștințe limbistice pe care nu ori ce jurat e obligat să le poseadă. Dar asupra naturei plagiatului, asupra procedeului întrebuințat — oricine se poate dumeri după cîteva oare de cetire făcută cu luare aminte în cartea intitulată „O rușine universitară“ și scrisă cu o claritate impecabilă. Ea nu lasă nici o urmă de îndoială în spirite.

Cine, bună oară, cetind paralelele de la pagina 55, unde se alăturează textele din „Capitalul“ lui Marx și acele din volumul d-lui Cuza, n'ar fi pe deplin luminat?

Este o adevărată *cheie*, o călăuză necesară ori cărui viitor cercetător, care va vroi să urmărească lucrarea economistului iașan și în același timp o prețioasă indicație pentru dezvăluirea tuturor procedeelor ingenioase „ale plagiatorilor științifici.

Arta lor e perfecționată,—arta de a pune un semn de citațiune, la o pagină oare-care și de a... plagia peste nu știm cîte alte pagini. Este îndeminarea cea mai rafinată de a mistifica lumea intelectuală, amețind o de o erudițiune împrumutată, așa cum luna ne amețește cu strălucirea unei lumini care nu-i aparține, este arta de a fabrica volume „în *patru-zeci opt de oare*“ cum zicea un spiritual avocat în procesul dinaintea juraților; este arta de a deghiza o superficialitate științifică — prin compilături de reflecții, de fraze luate de-a gata; este arta care trebuia mai curînd ori mai tîrziu, să dee faliment, pentru rațiunea că însăși universitățile noastre erau chemate doară să pregătească elemente tinere nuoi, oameni înzestrați nu numai cu cunoștinți, dar și cu conștiinți, care să refuze a se solidariza la nesfîrșit, cu formele goale și cu prejudecățile trecutului. Prejudecați cari cer ca un profesor să fie respectat și tolerat numai pentru că a avut cîndva darul de a ajunge, — așa cum a ajuns profesorul de economie politică de la Iași.

Rodion

Comerțul ambulant

D. G. D. Șerban, președintele Camerei de Comerciu, a adresat prefecturei de județ următoarea întimpinare:

Comerciul ca și meseriile stabile sunt zilnic și ostentativ concurați de comerciul și meseriile ambulante.

Sarcinele publice fiind cu mult ridicate, cu mare dificultate să poată susține comerciantul mic și meseriașii care așteaptă clienții mai cu seamă pentru a putea face față nevoilor devenite apăsătoare mai cu samă cu plata chiriilor și impositelor suportate de acei stabili cu prăvălii și ateliere.

Cu cît impositele sunt mai mari și chiriile mai scumpe, cu atît comerțul ambulant ia mai mare desvoltare, cu cît legile de ocrotire a stabililor sunt mai nesocotite de cei chemați a le aplica, cu atît piețile publice sunt ocupate și stradele cutrierate de comercianți și meseriași streini ambulanți.

De sigur și Domnia-Voastră, Domnule Prefect, ați putut observa pe strade și prin toate locurile publice, așezați sau circulînd streinii până și chiar Persieni, Turci, Greci, etc. etc. încarcați cu mărfuri de manufactură, galanterie, porcelănărie, sticlărie, etc. etc. sau cu tinichele, oale, cuțitărie și altele, pe care le vînd în mod ambulant, unii chiar fără să plătească cel mai mic imposit Statului, lovind în comerciantul și meseriașul stabil, care privește îndurerat cum se ruinează și cum nu se găsește în țara aceasta nici o protecție în concursul legei și a autorităților țărei chemate a aplica legile.

E de necrezut cum s'a întins de mult indolența noastră, în dauna indigenilor, în dauna acelora ce sunt totdeauna față la suportarea tuturor sarcinelor publice.

Cel mai mic agent administrativ are de jucat rolul cel mai însemnat în protejarea comerțului și meseriilor stabile.

Sergentului de stradă, nu-i scapă din vedere nimic și mult serviciu ar aduce el economiei naționale,—dacă și-ar da samă de rolul ce-l are de jucat prin funcțiunea ce ocupă în Stat.

Credem că, concursul Domniei Voastre, ar fi neprețuit de mare, dacă veți lua dispositiuni eficace, a se instrui pe micii funcționari administrativi, asupra rolului ce-l au în respectarea legilor cu caracter economic și național.

Vă rugăm stăruitor a interveni cu toată autoritatea Domniei Voastre, ca comerțul ambulant să înceteze, legea specială fiind riguros aplicată, sergenții fiind autorisați a conduce la secțiile respective orice ambulant va găsi pe strade, pe piețe sau în ori ce local public.

Primiți, vă rugăm, Domnule Prefect, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Procesul CUZA-SOCOR

— *Sfîrșitul desbaterilor* —

După o pauză de cîteva minute, d. Socor continuă.

Arată că d. Cuza își asumă originalitatea celor susținute de d-sa, întrebuințînd termenul „*după părerea noastră*“, pe cînd realitate d. Cuza trebuia să menționeze „*după cum zice*“ sau „*după cum citează*“... cutare autor.

D. *Abgar Buicliu*.—Dar d-ta dai lecții unui fost profesor.

D. *Socor*.—Nu dau lecții, dar am atras atenția asupra acestui lucru, pentru a justifica arătările din lucrarea mea.

D. *Cuza* întrerupe zeflemisind.

D. *Pella*.—Afirmînd în lucrare „*după părerea noastră*“, d. Cuza a vrut să zică „după părerea *noastră*“, adică după părerea *tuturor autorilor care au colaborat la Poporație*. (Rîsete în sală).

D. *Cuza* cere ca publicul să nu rîdă, continuînd să întrerupă pe d. Socor, fapt pentru care d. președinte e nevoit să-l readucă la ordine.

Ședința se suspendă pentru un sfert de oră.

La redeschidere d. Socor, continuă să vorbească asupra încheerilor practice din legea Poporației, ajungînd la rezultatul că prima încheere este luată de la Molinari, fără ca acest autor să fie citat, iar a doua încheere este luată din J. B. Say.

D. Cuza: „Nu interesează lucrul acesta“.

D. *Socor*. — Dar cum nu interesează cînd d-ta susții că ești original?

D. *Cuza*: „D-ta ai zis, că am furat de la început pînă la sfîrșit“.

D. *Socor*. Am susținut și am dovedit că prima parte pînă la pag. 315 e plagiată iar a doua tot așa.

Continuînd mai departe, d. Socor e întrerupt neîncetat de către d. Cuza care începe a face glume, zicînd la un moment dat, că îi va demonstra contrarul numai prin un cuvînt.

Cerîndu-se să pronunțe acest cuvînt, d. Cuza cere o bucată de hîrtie pe care scrie ceva și pe care în urmă o dă d-lui avocat Osvald Teodoreanu, cu condiție de a deschide hîrtia, cînd va spune d. Cuza.

Lucrul acesta produce rîsete în sală, d. președinte e silit să atragă din nou atenția d-lui Cuza.

D. Socor, continuă să dovedească d-lor jurați că d. Cuza nu e original.

La un moment dat, d. Cuza cere hîrtia, pe care o dă d-lui Socor să o citească.

D. Socor, refuzînd să o primească, d. Cuza o citește.... **sistematizare**.

In sală ilaritate.

D. Socor, citește apoi cîte-va pasaje din Rossi dovedind că d. Cuza, le reproduce fără a cita, dînd ca ale sale concepțiile lui Rossi preconizate încă la 1836.

Cu aceasta d. Socor, termină discuția asupra plagiatului, dovedind pe deplin neoriginalitatea d lui Cuza.

Trecînd la altă ordine de idei, d. Socor arată că d. Cuza, care trimbița ne contenit că, va răspunde în chestia plagiatului, n'a răspuns nimic, nici chiar în procesul de astăzi.

D. *Cuza*: „N'am răspuns, nici nu răspund fiind-că d-ta nu meriți“.

D. *Socor*: Cu toate aceste aveai datoria.

După acest incident d. Socor, face un scurt istoric asupra polemicilor urmate în „Neamul Romînesc“, arătînd d-lor jurați, că d-sa a fost cel dintăiu insultat.

D. Socor, prezintînd un număr din *Neamul Romînesc*, d. Abgar Buicliu se opune ca d-nii jurați să-l citească.

D. *președinte*, cere să i se prezinte acel număr, punînd tot odată la ordine pe d. Buicliu.

D. *Socor*, citește apoi critica d-lui Rădulescu-Motru din *Nouă Revistă Romînă* la care d. Cuza face observația că revista e a „**Cahalului**“.

D. *Teodoreanu* „Dar n'are nici un interes acest lucru“.

D. *Cuza*: Din contra are mare interes în procesul de azi.

D. *Socor* continuă să citească articolul d-lui Motru, afirmînd că d. Cuza a terfelit cum nu se poate mai rău pe colegul d-sale în N. R.

Trecînd mai departe, d. Socor arată că tot d. Cuza a făcut prin *Neamul Romînesc* pe 5 colegi ai d-sale de la universitatea din Iași, smintiți.

D. *Cuza*: „Ei și, am făcut'o fiindcă s'au pus alăturea cu d-rul Leibală.

D. *dr. Thiron* (care era în sală) „Da, d-le Cuza, dar d-rul Leibală, a făcut serviciul militar și a trecut Dunărea, pe cînd d-ta nu!“.

In sală rîsete zgomotoase.

Trecînd mai departe, d. Socor arată d-lor jurați că nu poate fi vorba aci de calomnie.

Apoi adresîndu-se d-lui Cuza, îi spune că d-sa avea datoria să se adreseze mai întâiu Academiei, pentru a se revizui opera, iar după aceasta să l dea în judecată pentru a-i cere reparația necesară.

D. Socor termină cerînd d-lor jurați un verdict de achitare, afirmîndu-se prin aceast că broșura d-sale nu e o calomnie.

La redeschiderea ședinței d. Eraclide jurat, zice că unii dintre d nii jurați nu sunt luminați asupra unor puncte, pe care le-au formulat în scris și pe cari roagă pe părți a le lămuri.

D. Președinte C. Grigoriu, înmînează d-lui Cuza punctele formulate de cîțiva d-ni jurați.

Aceste puncte sunt:

1) **Dacă autorul e citat la începutul lucrării, mai e nevoe să fie citat la fiecare din capitolele ulterioare?**

2) **Dacă cele 4 puncte din legea Poporației, formulate de d. Cuza, se găsesc la alții, sau aceste fiind un bun comun a căzut în domeniul public și ori cine se poate folosi de ei?**

3) **Dacă sistemul de gîndire întrebuințat de d. Cuza se găsește și la alți autori?**

După aceasta se dă cuvîntul d-lui Cuza pentru a da lămurire d-lor jurați asupra acestor 3 puncte.

In ce privește primul punct d. Cuza spune că nu e nevoe să mai citeze la fie care pasaj autorul, pe care îl cercetează, pe cîtă vreme e citat de la început.

D. *Cărlănescu* primul jurat declară, că d-nii jurați nu înțeleg ca punctele stabilite, să fie lămurite de părțile interesate, că solicită numirea unei expertize, în care oamenii specialiști să-și spue cuvîntul lor asupra acestor puncte.

D. *prim-procuror Bercea* luînd cuvîntul arată că d-sa a susținut de la început acest lucru și cere să se numească o comisiune de experți, care să se pronunțe asupra celor 3 puncte menționate mai sus.

D. *Cuza* susține că nu e nevoe de comisiune de experți, de oare ce din desbaterile procesului d-nii jurați au putut fi îndeajuns de lămuriți.

D. *Badareu* arată că s'a ajuns la un act de procedură neobișnuit; zice că singurul care poate da soluția e domnul Cuza.

Continuînd d. Bădăreu arată că atunci cînd d-nii jurați spun că nu sunt pe deplin lămuriți, nici în urma pledoariilor apărărei, nici în urma pledoariilor acuzărei, cum, însuși procurorul, care eri era așa de lămurit, azi cere să se numească o expertiză, suntem într'un punct anormal.

Cînd ministerul public, avea eri o părere, după acuzarea d-lui Cuza, iar azi are alta după apărarea d-lui Socor; cînd eri susținea, că Socor a comis o murdărie, care trebue foarte energic înfierată, iar azi zice, că să apeleze la o comisiune de experți, și deci se ajunge pe un teren academic de oarece la întrebările puse de d-nii jurați nu pot să se pronunțe acestor întrebări, d-le Cuza, d-ta trebue să recunoști unde ne aflăm și ce soluție s'ar putea da.

Trebue să recunoști, că silim pe d-nii jurați să se pronunțe, între D-stră și d. Socor.

Un verdict pronunțat prin constrîngeri, cînd d-nii jurați afirmă, că nu sunt luminați, nu poate să aibă nici o autoritate.

Acest lucru nu e permis, căci nu trebue să fie pusă justiția în situația de a sili pe d-nii jurați să se pronunțe cu deasila asupra unei chestiuni, pe care nu au luminat'o încă.

D-stre d-le Cuza în calitate de acuzator n'ați luminat situația, și aveați datoria să o luminați, și în acest caz, eu socot că sunteți îndreptățiți să trageți concluzia că v'ați adresat unei instanțe care nu poate judeca această afacere.

Să presupunem, că d. Socor, nu s'ar fi prezentat la proces, iar în urma dovezilor aduse de d-ta, d nii jurați vin azi în instanță și vă spun că nu sunt luminați, asta însamnă că d-ta, domnule Cuza, nu ți ai putut dovedi acțiunea și deci Socor, urmează a fi achitat.

In situația anormală, în care a ajuns procesul, două soluții mai sunt posibile: sau Curtea respinge expertiza cerută și atunci, d-nii jurați vor fi constrînși să se pronunțe și deci vor da un verdict siluit, sau Curtea admite expertiza, acest proces din această cauză va fi amînat, altă comisiune de jurați în toamnă va fi chemată să se pronunțe; dacă d nii jurați din acea comisiune vor declara că ei nu sunt luminați asupra altor puncte, pentru cari vor cere o altă expertiză și tot astfel se poate ca procesul să trăgăneze la infinit.

Recunosc, că ambele soluții posibile sunt rele, dar dintre două rele, prefer pe cea mai puțin rea: între un verdict siluit—termină d. Bădăreu—și o expertiză, prefer pe aceasta din urmă.

*

Curtea declară că deliberează asupra incidentului.

Făcîndu-se sgomot în sală de către prietenii d-lui Cuza, președintele ordonă evacuarea sălei.

După o deliberare de aproape o oră, d. președinte Grigoriu, anunță că curtea admite cererea d-lui procuror de a se constitui o expertiză, însărcinîndu-se cu aceasta pe d. N. Xenopol, care trebue să răspundă la punctele formulate de d-nii jurați și în consecință, Curtea citează pe d. N. Xenopol a se prezinta înaintea Curței la 12 Mai, pentru a depune jurămîntul și a lua cunoștință de punctele asupra cărora trebue să și spuie cuvîntul, iar procesul se amînă pentru seziunea viitoare.

INFORMATII

❑ **Procesul Cuza-Socor a fost amînat pentru a fi judecat din nou în sesiunea viitoare, care va începe la 15 Septembre.**

Curtea a numit expert pe d. Nicolae Xenopol, profesor la școala de științi de stat, directorul Revistei Economice.

Domnul N Xenopol a fost citat pentru ziua de 12 Maiu, spre a depune jurămînt.

❑ **Calimaki despre Melik**. — Unul din membrii majorității de la Cameră este și d. Eugeniu I. Melik, alesul d-lui Calimaki și al guvernului de la Botoșani.

Știți cine este acest d. Melik?

Să dăm cuvîntul chiar d-lui Calimachi, care în 1909, publica următoarea scrisoare în „Gazeta Botoșanilor“ (No. 54 de Sîmbătă 6 Iunie 1909):

Stimate Domnule Darie,

In „Libertatea“ ziar național-liberal, cu data de 31 Maiu 1909, un domn Eugeniu I. Melik, îți adresează o scrisoare deschisă în care se leagă și de mine.

Despre mentalitatea acestei *secături*— care ca director al unui ziar conservator, găsește de cuviință a scrie într'un alt ziar liberal și încă sub inițialele lui și asta numai pentru a-și apăra—de altfel fără nici o meșteșugire—o eventuală candidatură la coleglul al III-lea de Botoșani—vorbește destul prin ea însuși scrisoarea publicată.

Ca corolar, adaug că acest individ s'a prezentat acum cîteva zile la mine în București, fără ca să-l cunosc, în urma unei recomandații telefonice a d lui Filipescu, care m'a rugat să-l primesc fiind un „băiat bun“—aici s'a înșelat d. Filipescu—căci nici atîta nu e. Scopul vizitei, în care s'a arătat față de mine de o slugărnicie desgustătoare, era ca să organizeze un complot în favoarea mea și în contra președintelui clubului conservator local, cerînd în schimb încrederea mea personală și sacrificarea unor prieteni politici. Mi-a și remis atuncea scrisoarea către d-nia ta, aci alăturată.

Atîta am de zis pentru luminarea opiniei publice, căci pentru acest trist personagiu, îl previn că n'are trebuință să-și dea multă osteneală ca să găsească o afacere cu mine și fiind că dorește să ajungă alesul „obijduiților din colegiul al III-lea, prin „Gazeta Botoșanilor“ eu le trimet o vorbă scumpă acestor obijduiți, vorbă care mărturisește cu fală bărbăția neamului.

Primește, stimate domnule Darie, asigurarea deosebitei mele considerații.

Calimachi.

Cu toate astea „secătura“ din 1909, a fost ales de d. Calimachi la Botoșani, în tamaclîcul parlamentar din 1911.

● După ultimele informațiuni sosite la ministerul de domenii, starea viilor e mai pre jos de mediocră. Recolta viilor va fi mai mică în anul acesta.

❑ D. Pantazi Coroi, impiegat definitiv la vama Iași, a fost mutat la vama Constanța.

❑ Din penitenciarul central Iași a evadat C. Cosmovici, deținut în arestul preventiv, pentru excrocherie.

❑ Concursul general al echipelor învingătoare, din întreaga țară, la jocul de oină se va ține în acest an la Turnu-Severin în ziua de 21 Mai.

Ministerul instrucțiuuei publice a însărcinat pe d. Bădescu ca împreună cu d, prefect de Mehedinți și cu d. primar al Severinului să aranjeze terenul pentru acest concurs.

Concursul va fi prezidat de d. C. C. Arion, ministrul instrucțiunei publice.

Comisiunea se compune din d-nii Pavelescu, F. Stănciulescu și T. Georgescu; Arbitru d. Velescu, iar conducător al concursului a fost numit d. Bădescu.

❑ Sinucis sau asasinat, un episod inedit din viața marelui împărat marelui împărat Napoleon I-iu, ne reconstitue cinematograful Pathé Frères din Sala Sidoli și care sujet se cuprinde în programul nou de mîne seara Joi 5 Mai. Iată în cîteva cuvinte! Descoperit într'un complot contra lui Napoleon, Napoleon, Generalul Pichegrg fu arestat în închisoarea de la „Temple“. După cîteva zile generalul a fost găsit mort în închisoare. Sgomotul se răspîndise pe atunci că a fost strangulat din ordinul împăratului—în realitate însă Pichegon s'a sinucis în închisoare. Rolurile principale sunt interpretate de somitățile Comediei franceze din Paris.

Noul și interesantul program de mîne seara Joi, din sala Circului Sidoli, cuprinde apoi:

Solemnitățile cicantenarului Italiei, serbările de la Roma etc. — Rafael și Fornarina, pagini reconstituite din viața marelui pictor.—Barbă sură, roman contimporan, în ale cărui roluri debutează artiști de prima forță.— O vănătoare de Marabu (o specie de cocostîrci) în Abisinia, interesante vederi din Africa—Concurs de fumători, scene comice—Ciuma la Charbin, scene și vederi cinematografiate în regiunile bântuite de oribila epidemie—Goana automobilului, scene comice etc. etc. etc., precum și cel mai nou număr din Pathé Journal cu celr mai importanto știri, sporturile, modele pariziane și evenimentele săptămînei redate însuflețit.

Sala este aerisită prin ventilatoare mari electrice, care funcționează în tot timpul reprezentației.

*

In tot timpul verei, reprezentațiile cinematografului Pathé Frères, sub conducerea d-lui A. C. Bottez, vor urma în noua grădină Trayan, special amenejată pentru asemenea spectacole.

Reprezentațiile vor avea loc în fiecare seară și programul se va schimba de două ori pe săptămînă, Lunia și Joia.

Duminicile și sărbătorile vor avea loc obișnuitele matineuri la 4 ore, la Circul Sidoli, cu prețuri reduse.

Dacă voiți stomah sănătos cu digestiune ușoară;
Dacă voiți a preveni sau a combate artritismul, gutta, nisipul în căile urinare, acreala exagerată a stomacului sau diabetul
INTREBUINȚAȚI CA APA DE BĂUT LA MASA NUMAI,

Apele Mineralizate Sinteza

cu bază de **Bicarbonat de Sodă și Lithină**
Preparate cu apă sterilizată de
Doctorul RATIANU Chimist și farmacist, Iași
Aprobate de Direcția Generală a Serviciului Sanitar
Depozit la Farmacia Dr. RATIANU, la farmacia Emil Flach, la Magazinul de Coloniale Ermacov, la Magazinul Trufanda Păcurari, la Magazinul Arghiropol Copou și la toate restaurantele și debitele de băuturi din oraș.
— Două trăsuri fac serviciul la domiciliu la cerere —
Observați bine pe plomba de inchidere și pe etichetă Marca Sinteza cu numele meu **Dr. A. Ratianu,** proprietarul Fabricei

Ultime INFORMAŢII

❑ **Intrebările juraţilor.** — Iată, în mod exact, întrebările puse de juraţi în procesul Cuza—Socor, întrebări asupra cărora va avea să răspundă expertul, d. N. Xenopol:

1) *In technica unei lucrări, cînd se reproduc, teoreticeşte, teoriile altor lucrări, din moment cē autorul e citat de mai multe ori în lucrare,—este de neapărată trebuinţă să se citeze autorul rezumat, la fie-care linie reprodusă?*

2) *Textele referitoare la legea poporaţiei, direcţia nouă, şi încheerile practicē din „Poporaţie", arătate de d. Socor ca plagiate, fie ca concepţii, fie ca formă chiar, — nu sunt adevăruri cîştigate de ştiinţă şi, deci patrimoniul comun al tuturor; şi care pot fi utilizate fără a mai fi trebuinţă a se mai arăta autorul.*

3) *Sistemul de gîndire şi metoda întrebuinţate de d. Cuza în „Poporaţie" mai sînt utilizate şi de alţi autori?*

❑ *In* Evenimentul *va apare, cu siguranţă, un grav articol intitulat „d. Badareu huiduit şi fluerat".*

Este adevărat, că, la ieşirea sa din sala Curţii cu juri, mai mulţi studenţi în drept, în ajun de a da examen la d. Cuza, au fluerat pe d. Badareu.

Iată un mijloc nevinovat de a şi asigura, din partea d-lui Cuza, bile albe.

❑ Ministerul instrucţiunei a delegat pe d. N. D. Ţăranu, profesor la seminarul Central din Bucureşti, să ia parte ca arbitru la concursul de oină ce va avea loc la Iaşi.

❑ In prima şedinţă a consiliului de miniştri se vor discuta şi hotărî toate măsurile sanitare ce ar urma să fie luate în vederea unei eventuale invaziuni a epidemiilor de ciumă şi holeră.

❑ La ministerul de războiu se lucrează la organizarea nouilor regimente şi batalioane create prin budgetul în curs al acelui minister.

❑ **O demisie.**—*Domnul Dion Mardan inginer de control la regiunea petroliferă Cămpina, este fiul d-lui Mardan, profesor la liceul din Galaţi.*

Domnul Mardan tatăl, fiind bănuit că nu va vota în alegeri cu guvernul, ministrul Industriei, d. Nenişescu, care are situaţia la Galaţi, a chemat pe d. Mardan fiul şi l'a rugat să facă aşa, că tatăl seu să nu vie la vot.

Inginerul, refuzînd să se amestece în asemenea daraveri, a fost somat de ministru să-şi dee demisia.

Ca document omenesc, absolut potrivit vremei, reproducem textul demisiei d-lui Mardan:

Domnule Ministru,

Prin prezenta respectuos vin a vă aduce la cunoştinţă, că cu data de azi demisionez din postul ce ocup. Demisiunea mea, Domnule Ministru, nu e nici de cum rezultatul ameninţărilor, pe cari le-am primit în atîtea rînduri din partea Excelenţei voastre; nu trebue să se crează că aceasta o fac de frică să nu fiu destituit ori înlocuit pe motivul—după cum aţi spus-o—că „tatăl meu face politică takistă". O dau, pentru ca să arăt că ideile mele nu corespund cu acelea, cari predomină astăzi în ministerul Industriei: Ideile politice.

Eu, d-le Ministru, sunt inginer de Mine, diplomat al Academiei de Mine din Freiberg, am meseria mea şi nu văd întru cît Ministerul mă poate forţa să fac politică.

Avînd pe de altă parte în vedere că la petiţia mea, prin care, bazat pe diplomele şi pe practica mea în petrol, vă ceream în Martie, conform art. 6 din Regulamentul de Administraţie şi Poliţie Minieră, brevetul de Şef de Exploatare, Excelenţa voastră mi-a răspuns că nu-mi va acorda acest titlu de cît după ce voiu demisiona; considerînd că aceasta este o călcare a legilor ţărei, o călcare pe care D-voastră o faceţi pentru a mă forţa să es din Minister, vă rog respectuos să binevoiţi a mă considera demisionat din locul pe care pînă acum l'am avut la Regiunea IV-a Minieră.

Nevoind deci, ca pentru acelaşi motiv invocat de Excelenţa voastră (că „tatăl meu face politică takistă) să fiu înlocuit sau pus în disponibilitate, aşa după cum d. Ministru de Interne a făcut-o cu fratele meu, Traian Mardan, fost administrator de plasă în jud. Covurlui, vă rog respectuos a primi demisiunea din postul de Inginer de Control al regiunei petrolifere Cîmpina.

(ss.) Inginer, **Dion. Mardan.**

❑ Monaha Tomaida Popescu părăsind mînăstirea Ţigăneşti fără încuviinţarea I. P. S. Mitropolitului a fost exclusă pentru tot deauna din Monahism.

❑ Ministerul de interne a cerut prefecturei de judeţ un tablou de numele tuturor funcţionarilor de pe lîngă primăriile din judeţ, cu aratarea funcţiunei ce ocupă, data numirei lor, naţionalitatea şi studiile ce le are.

❑ In seara de 30 Aprilie a căzut pe teritorul comunei Dumeşti o ploaie torenţială cu grindină, cauzînd mari stricăciuni sămănăturilor.

❑ **Congresul medicilor.** — Membrii asociaţiei medico-farmaceutice, s'au întrunit ascară, în localul societăţei din strada de Sus.

Au asistat d-nii d-ri: Manicatide, Bacaloglu, Grigoriu, Veisa, Konya, Gavrilescu, Pîrvulescu, Teodorescu, H. J. Niemereanu, Haimovici şi Bogdan.

S'a discutat despre congrelul medicilor, ce urmează să aibă loc în Iaşi, în cursul acestei luni.

Comunicîndu-se răspunsul epitropiei sf. Spiridon, că o vizită la Slănicul Moldovei nu putea avea loc înainte de 1 Iunie, se hotăreşte ca *să se ţie congresul în zilele de 29, 30 şi 31 Mai*, iar în dimineaţa zilei de 1 Iunie, congresiştii să facă o escursiune la Slănicul Moldovei.

Se fixează apoi programul congresului, care va fi cel următor:

In dimineaţa zilei de 29 Mai medicii din localitate se vor duce la gară, pentru a primi pe congresişti.

La ora 2 după amează, va avea loc întăia şedinţă, în aula Universităţii.

In această şedinţă, se vor ceti şi discuta două rapoarte: unul al d-lui dr. Bacaloglu, despre *Ciuma şi Holera* şi al doilea a d-lui dr. Demetriade, despre *responsabilitatea medicală în tratamentul cu injecţia 606.*

Seara, congresiştii se vor întruni într'o agapă intimă la berăria Zimbru.

A doua zi, 30 Mai, va avea loc a doua şedinţă, în aula Universităţii, la ora 8 dimineaţă.

In această şedinţă, se vor trata două chestiuni: *Interese profesionale* şi *Legea sanitară.*

La această din urmă chestie, raportor e d dr. Sion.

Seara, congresiştii se vor întruni la berăria Bragadiru, Probabil că în această seară, va avea loc banchetul, însă nu e definitiv hotărît.

In dimineaţa zilei a 3-a, 31 Mai, congresiştii vor vizita abatorul, după care va avea loc un prînz oferit de Primărie.

In aceiaşi zi, congresiştii se vor duce la Bîrnova, pentru a asista la inaugurarea Sanatoriului de acolo.

In dimineaţa zilei a 4 a, vor pleca în excursiune, la Slănicul Moldovei.

❑ Un violent incendiu, care a luat naştere din neglijenţa proprietarului, a distrus casa şi tot avutul locuitorului Marchitan Vasile din Comuna Săneşti.

Pagubele se urcă la 2400 lei.

❑ Au fost numiţi copişti la tribunalul Iaşi; d. V. Stavăr la s. III în locul d-lui Iorga — şi d. D. Vestali la s. I, în locul d-lui Popescu-Ialomiţa.

❑ Locuitorul din comuna Epureni, au intervenit la ministerul instrucţiunei cerînd să se clădească în comună o şcoală.

❑ D. Fotea I. Gheorghe, notar cl. III de la comuna Uricani a fost înaintat la cl. II.

❑ **Examenele elevilor de curs primar pregătiţi în particular.**—Ministerul Instrucţiunei şi al Cultelor a făcut cunoscut revizoratului şcolar, că înscrierile la examen a elevilor pregătiţi în particular pentru învăţămîntul primar, se vor face în zilele de *20—31 Mai.*

Repartizarea elevilor la comisiuni se va face în conformitate cu art 3 din regulament, *în zilele de 5—10 Iunie.*

In ziua de 10 Iunie, seara, fie care comisiune va fi convocată la revizorat, în conferinţă, pentru a se fixa programa lucrărilor. Comisiunea va proceda apoi la verificarea actelor.

*

Pentru elevii, cari se prezintă la examenul de clasa I, se va viza actul de naştere, iar pentru celelalte clase se va viza certificatul claselor anterioare, cu menţiunea că s'au prezentat, sau nu, la examen, în seziunea din Iunie 1911.

*

Examenul va începe la 10 Iunie şi va continua pînă la 16 Iunie inclusiv, în orele de la 3—6 p. m. Ministerul învită revizoratul de a atrage atenţiunea comisiunei ca să dea toată atenţia cuvenită probelor scrise, ce se dau la cl. III şi a IV, de asemeni aceiaşi atenţie se va da religiei, mai ales la copiii ortodoxi.

*

Rezultatul examenului se va trece într'un catalog, după formularul trimes de minister, şi care se va forma în dublu exemplar. De asemeni revizoratul va cerceta cari sunt copii de romîni, cari s'au promovat clasa după două încercări ce au făcut, fie la şcoalele statului fie în şcoalele particulare, pentru a se dispune înscrierea lor, din oficiu, în şcoalele statului.

❑ Nici pînă astăzi nu s'au achitat salariile membrilor corpului didactic, pe luna Aprilie, din cauza neglijenţei ministerului.

Institutorii şi institutoarele din Iaşi, vor face un protest la minister, arătînd că dînşii, cari nu comptează de cît pe salar, sunt veşnic în suferinţă din cauza acestei neglijenţe.

❑ Ministerul instrucţiunei a cerut revizoratului şcolar, să-i comunice un tablou al suplinitorilor din judeţul nostru, în care să se treacă studiile ce posed, salarul ce primesc şi data de cînd funcţionează.

❑ D. Peretz, inspector al învăţămîntului, a inspectat azi, Liceul Naţional.

❑ Şcoala de cusături româneşti *Domniţa Ruxanda*, organizează pentru zilele de 5, 6, 7 şi 8 Mai o expoziţie în palatul prinţului M. Sturdza, din strada Carol.

Expoziţia va cuprinde, anul acesta pe lîngă cusături şi broderii româneşti ca iĭ, bluze, ştergare, servicii, perni şi alte lucruri de fantezie executată atît la şcoală cît şi pe la sate, şi o secţie de covoare româneşti (scoarţe) adunate de pe la şcoli, mănăstiri şi sate.

Aviz publicului doritor de a-şi procura astfel de lucruri sau numai de a vizita.

❑ D. dr. Grigoriu, medicul dispărţirei a 5-a, a inspectat azi stabilimentele de băuturi şi alimente din această dispărţire, ţinute de Vasile Odobaşu, Iosef Drobici, Zeida Pollac, Lupu sin Moise, Froim Marcusohn, Iancu Cahane Perla Perlitz, Lupu Leibovici, Nathan Segall, Buium Zimer şi Gh. Iacob.

In general medicul a rămas mulţumit de starea în care a găsit aceste stabilimente.

❑ Azi la ora 4, se întrunesc membrii consiliului de higienă.

In această şedinţă se va discuta cererea administraţiei comunale, de a se amăna pe mai tîrziu înfiinţarea unei staţiuni de epuraţie biologică, nefiind pentru moment nici o primejdie.

❑ Ziarul guvernamental local, din propria sa iniţiativă, sau din iniţiativă guvernamentală, a hotărît să pregătească terenul pentru o revoluţie contra evreilor.

In acest scop, pe lîngă că ziarul citat a devenit organul personal al d-lui Cuza, de cîteva zile asmuţă populaţia contra evreilor în chestia bătăei ce ar fi suferit'o, de la nişte evrei, tînărul Pix.

Tatăl lui Pix, presintîndu-se astăzi, la redacţie, ne-a declarat că totul este o invenţie.

Dar ziarul guvernamental ţine să servească o revoluţie guvernului şi de aceia, devenit ziarul d-lui Cuza, i dă înainte cu „afacerea Pix".

Am ţinut să relevăm faptul.

◑ Arătăm în altă parte a ziarului, că deţinutul C. Cosmovici a reuşit să evadeze din penitenciarul local.

Cosmovici, fost funcţionar comunal, se afla deţinut preventiv, inculpat pentru escrocherii operate în prejudiţiul d-nei Clara Linke. Afacerea ie pendinte de Camera de punere sub acuzare.

Eri, în timpul mesei, Cosmovici a reuşit să evadeze din infirmerie.

Escrocul a fost la el acasă. Poliţia îl urmăreşte.

❑ Grefa Curţii cu juri a expediat astăzi la Bucureşti citaţia prin care d. N. Xenopol este chemat pentru 12 Mai spre a depune jurămînt de expert în procesul plagiatului.

In cercuri cuziste se afirmă, că d. A. C. Cuza ar avea de gînd să declare recurs contra modului cum a fost numit expertul.

❑ Şcoalele secu dare de fete şi băeţi din Iaşi, vor serba şi anul acesta, ca de obicei, ziua de 10 Maiu.

Elevii şi elevele se vor aduna dimineaţa, în piaţa Unirei, de unde vor porni să asiste la serviciul divin ce se va oficia la Mitropolie.

De la Catedrală se vor întoarce în piaţa Unirei, unde se vor ţinea discursuri ocazionale, şi se va încinge hora Unirei.

După prînz vor avea loc obişnuitele jocuri la Copou.

❑ Domnul Tancred Constantinescu, şeful inginer al serviciului apelor, se află bolnav de anghină difterică.

❑ Zilele acestea d. ministru de interne, de acord cu d. Carp, va numi comisiunea care să studieze reforma administrativă.

Din comisiune vor face parte mai mulţi domni senatori şi deputaţi, d-nii membri ai consiliului permanent administrativ, mai mulţi d-ni prefecţi şi d-ni directori ai serviciilor administrative.

Cele două comisiuni vor trebui să-şi depună rapoartele pînă la 15 Septembrie, după care consiliul de miniştri se va ocupa cu întocmirea proectului de lege pentru reforma administrativă.

❑ **Judiciare.** — Curtea secţia I-a, s'a pronunţat eri în procesul falşificatorilor de monezi din Bîrlad. A respins apelul lui N. Rişcanu, care a rămas condemnat la 5 ani închisoare; a primit apelul primului procuror, în ceia ce priveşte pe V. Sonţu, rîdicîndu-i pedeapsa la 1 an şi a achitat pe Alexandru C. Mihai.

— Aceiaşi secţie s'a pronunţat şi în procesul excrocilor din Bîrlad, care au comis o serie de excrocherii cu apa de aur. Nicolae Stănescu a fost condemnat la 2 ani închisoare şi I. Argintaru şi C. Bogdan la cîte 1 an.

— Mai mulţi ţarani din judeţul Neamţ, acuzînd pe căpitanul M. Dormescu, comandantul regimentului Războeni, că ar fi făcut o anchetă părtinitoare, privitoare la o rudă a ţăranilor, au fost daţi judecăţii şi condemnaţi la o lună închisoare pentru denunţări calomnioase.

Curtea cu juri va judeca mîne procesul dascălului bisericesc N. Ipate, acuzat de omor săvîrşit dar neisbutit, asupra fostului comisar Nicolau.

Tot mîine se va judeca procesul de calomnie prin presă, atentat d-lui A. C. Cuza de d-rul mamoş Goldenştein.

❑ Judele instructor Kessim, care instrueşte afacerea N. Wachtel, a cerut consiliului sanitar superior să se pronunţe, în ce priveşte actul medico legal, asupra mai multor chestiuni de clinică.

Dosarul afacerei a fost trimis consiliului, în acest scop.

❑ ***Administraţia ziarului OPINIA atrage atenţia abonaţilor sei din provincie şi din Capitală, că n'a însărcinat pe nimeni cu încasarea abonamentelor, care nu se achită de cît direct administraţiei, prin mandate poştale.***

Ultima oră

Bucureşti 5 Mai

Capitala şi procesul Cuza-Socor

Bucureşti. — Interesul publicului Capitalei cu privire la mersul desbaterilor în procesul Cuza-Socor, a fost extrem de mare.

Eri, în timpul zilei, întrerupîndu-se cît-va timp firul telefonic cu Iaşi, redacţiile tuturor ziarelor au fost literlamente asediate de tot ce are Capitala mai distins în toate straturile societăţei, care aşteptau ştiri despre mersul procesului.

Seara, cînd s'a aflat sfîrşitul procesului, telefoanele ziarelor sbîrniau şi ziariştii abiau puteau satisface, pe toţi oamenii politici, profesori şi studenţi, cari cereau lămuriri.

Chipul, în care s'a terminat procesul, a produs în Capitală o adîncă impresiune.

In cercurile culte se recunoaşte, că sfîrşitul acesta însamnă pentru d. Cuza dezastru mai mare chiar, de cît în cazul, cînd s'ar fi terminat cu achitarea lui Socor, căci prin faptul că d. Cuza este trimis înaintea unui expert, dovedeşte, că d-sa a căutat să se sustragă de la judecătorii sei naturali, în faţa cărora este azi trimis cu forţa.

Intre profesorii universitari se spune, că prin faptul că s'a numit de Curtea de Iaşi un expert care să se pronunţe dacă d. Cuza a plagiat sau nu, d Cuza este de azi pus sub acuzare şi prin urmare pînă la terminarea procesului, trebue să fie suspendat de la Universitate.

Alegerea din Capitală

Bucureşti.—In cercurile conservator-democrate, se afirmă, că nu s'a luat absolut nici o hotărîre, cu privire la fixarea candidaturii, pentru alegerea de la colegiul al 2-lea în locul rămas vacant prin demisia d-lui Many.

Incendial din Mărăşeşti

Bucureşti. — Aseară s'a răspîndit svonul în Capitală, că gara din Mărăşeşti este în flacări. Sosind amănunte, s'a aflat, că un incendiu, a isbucnit în adevăr la sala de aşteptare, clasa I-a, din gara Mărăşeşti. Focul a distrus tot mobilierul din această sală.

Cu ajutorul locuitorilor focul a putut fi localizat.

Numeroase triburi cer protecţia Spaniei

Madrid.—Căpitanul general din Mellila a înştiinţat guvernul din Madrid, că triburile vecine din oraşul Alhucenas, stăruesc pentru ocrotirea lor de către Spania.

Falsul de la Teatrul naţional

Bucureşti.—De la teatru naţionul, se desminte ştirea dată de ziare, că s'ar fi descoperit o factură falşă pe suma de 2000 lei.

Crima din Galaţi

Galaţi.—Băetul C. Petrescn, în vrîstă de 13 ani, în urma unei certe, a fost înjunghiat pe un coleg al seu, în aceiaşi vrîstă.

Victima se află într'o stare foarte gravă.

Furtul din Vălenii de Munte

Bucureşti.—S'a anunţat, că la gara din Vălenii de Munte, s'a descoperit un furt de 1600 lei.

A fost învinuit ca autor Tudor Ionescu, fost şef de gară.

Acesta, arestat, a mărturisit faptul.

Călătoria Suveranilor

Constanţa.—Suveranii se află tot la Constanţa.

Probabil că mîine suveranii vor părăsi localitatea pentru a-şi continua călătoria.

Greva măcelarilor

Bucureşti.—Măcelarii engrosişti ameninţă cu greva din cauză că nu li s'a satisfăcut cererea privitoare la despăgubirea pentru cărnurile confiscate. Administraţia comunală le a promis că vor fi satisfăcuţi, prin noul regulament ce se elaborează.

Un manifest imperial

Petersburg.—Un manifest al ţarului, ordonă dizolvarea dietei finlandeze.

INTREBUINŢAŢI NUMAI RENUMITUL

DENTOFIX

Cea mai igienică şi întăritoare apă de gură şi dinţi.

Se vinde în cutii elegante de nickel conţinînd 120 tablete.

De vînzare la toate parfumeriile, farmaciile şi drogheriile de lux.

FABRICA DE CORSETE

din str. Lăpuşneanu

s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăţi moderne,

Advocaţii KIRILOVICI

S'AU MUTAT

în Strada Mitropoliei 10

Lîngă Baia Comunală

Gheorghe Constandachi

inginer hotarnic se oferă a face măsurători de moşii, hotărnicii, parcelări la locuitori, diviziuni de moşii, etc.

Adresa *Str. Bărboi No. 8.*

Ape minerale naturale

STREINE ŞI INDIGENE

din 1911

au sosit a Farmacia I. WERNER

DIN PIAŢA UNIREI

Fabrica „FORTUNA" Iaşi

lîngă Strada Moţoc

Fondată în 1888

120 Cai putere *180 lucrători*

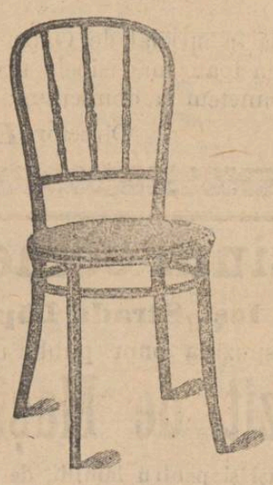

SCAUNE

MOBILE

PARCHETE

ROŢI de transmisiune

UŞI

FERESTRE

DUŞAMELE cu uluc şi langhetă.

Ori-ce părţi şi accesorii de lemn pentru toate industriile. Lemn brut şi fasonat, Scînduri şi grinzi pentru tîmplari, strungări, sculptori, caretaşi, dulgheri, bodnari, Architecţi şi Antreprenori. Specialitate Comenzi, pentru d-nii Antrepenori. Aburitul şi uscatul lemnelor.

80 Maşini pentru prelucrarea lemnului cari se inchiriază şi cu ora. Furnisare promptă. Preţuri eftine.

Fabrica „Fortuna" Iaşi

lîngă str. Moţoc.

Viţe altoite

Peste 300,000 viţe altoite.—200,000 port altoi.—50,000 Butaşi cu rădăcină se găsesc de vînzare la Pepinieria Otge—Nicolina, Iaşi; atît din Algeria cît şi din ţară, cu preţurile cele mai convenabile.

Clinica BOALELOR DE OCHI

Dr. C. MICLESCU

OCULIST OPERATOR

S'A MUTAT str. Ştefan cel Mare No. 6

Casele magaziei Kahane Succesor

— *Consult. 3—6 p. m.* —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziționea generală română din 1906. **BYRRH** 2 Milioane de Vînzare BUTELII VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

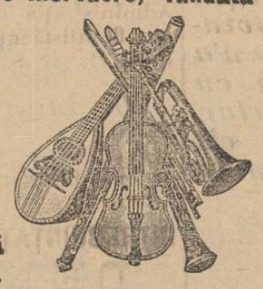

Instrumente Muzicale și Accesorii

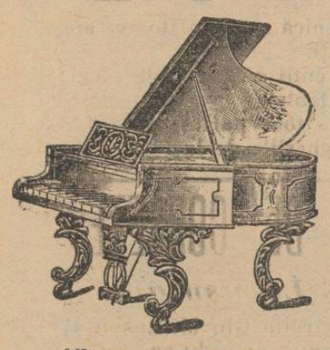

Piane

Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI

STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vînzare și în rate lunare fără acont — INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

Pentru „Skating"

Calitate superioară

Prețuri reduse

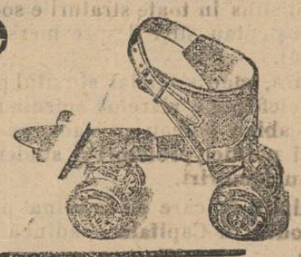

Dacă sunteți suferinzi, dacă voiți a prevenintimpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excès de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruciore și ori-ce accesorii

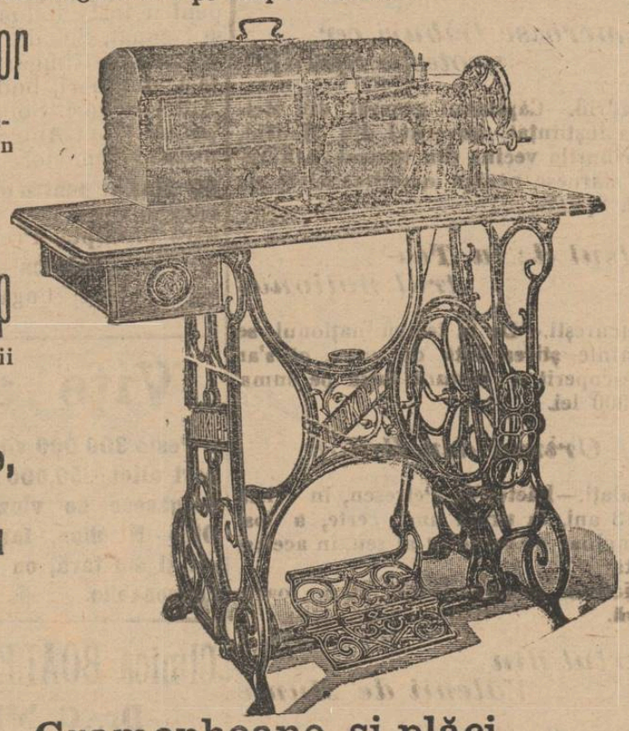

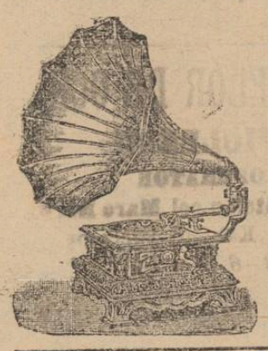

Gramophoane și plăci.

Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. Grossmann

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

JOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(foastă strada de Sus)

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères — Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi — al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Începutul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galaria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

BROSSE A TAPIS

Prix: 14 fr.

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco du Catalogue

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix: 0f 50 c.

Raymond GARIEL

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco d'Album sur demande

PONDOIR

Prix..... 6fr.50

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

NOROCUL LUI SCHRÖDER E COLOSAL!

La tragerea clasei a VI-a loteria IX-a acum terminată, am avut plăcerea a plăti onor. mei clienți:

Lei 100.000 pe No. 5443

după ce abia la loteria trecută am putut achita:

Lei 150.000 pe No. 59221

„ 100.000 „ „ 4642

Afară de acestea au mai căzut în colectura mea în ultimul timp următoarele câștiguri principale:

Lei 80000 pe No. 34304 — Lei 80000 pe No. 5918

„ 70000 pe No. 42650 — „ 50000 pe No. 33233

Lei 50.000 pe No. 34860

Din premiul divizibil de:

LEI 400.000

4 premii à Lei 20.000, deci Lei 80.000

și anume:

Lei 20000 pe No. 11232 — Lei 20000 pe No. 44215

„ 20000 pe No. 29881 — „ 20000 pe No. 51056

APOI

Lei 20.000 pe No. 15395, Lei 20.000 pe No. 33598 și nenumărate a Lei 5000, 3000, 2000, 1000 etc.

(Exactitatea numerilor de mai sus trebue confirmată prin lista oficială)

Tragerea clasei I loteria X va avea loc la

14 (27) IUNIE 1911

și pentru aceasta această tragere, țin la dispoziția onor public o bogată colecție de numere norocoase:

O optime Lei 1.50

Un sfert Lei 3. Una jum. Lei 6. Un los intreg Lei 12.

Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuează prompt și conștiincios, contra plății anticipate, sau sub ramburs.

Rob. Th. Schröder Bucuresti

Centrala: Calea Victoriei No. 106. — Sucursale: Calea Griviței No. 96 Str. Lipscani No. 71. — Iași, Str. Stefan cel Mare No. 8. — Galați, Domnească No. 14 — Craiova, Str. Unirii No. 69.

Sucursale noui deschise: Ploești, Str. Basarab No. 1 — Brăila, Piața Sfi. Archangheli (casa Rally).

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62, unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La administratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mîrzescu No. 17 — Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanowski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

Ultime INFORMAȚII

❑ *Intendentul spitalului cèntral sf. Spiridon, a făcut un raport epitropiei, prin care arată, că s'ar putea realiza o economie de 112,000 lei, dacă s'ar face anumite reduceri.*

D. intendent indică în aceste reduceri. Suprimarea de 40 de posturi de gardience, reducerea cu 5 bani din cheltuielele prevăzute pentru nutrimentul fie cărui bolnav, și în fine, oarecare economii la reparațiuni.

❑ *La administrația financiară a sosit o circulară ministerială, prin care i se cere de a pune imediat în disponibilitate pe toți funcționarii, care nu se găsesc în conformitate cu legea din 1906, care cere pentru funcționari titlul de licență în drept.*

Intre acei pe cari în vizează legea, e și d. Andoniu, perceptor.

❑ *Curtea cu juri judecă astăzi un proces de omor, după care ar urma să se judece procesul de calomnie intentat d-lui Cuza.*

Cum în procesul pentru omor, sunt treizeci mărturi de ascultat, se crede că procesul Goldenștein-Cuza va fi amînat.

❑ *Poliția d-lui Stroja ar fi văzut cu ochi buni, scandal cu bataie la procesul plagiatului.*

Domnul Stroja, prefectul, a refuzat să pună agenți polițienești la dispoziția Curții, de și aceasta a făcut cuvenita cerere.

❑ *Ministrul de interne a suprimat, precum se știe, subvenția de 80,000 lei, pe care Statul o servea Sănicului, pretext fînd că se făceau abuzuri cu camerele gratuite.*

Actualii epitropi n'au renunțat de loc la acel abuz. Epitropul Cristofor și-a rezervat trei odăi, epitropul Ivașcu două odăi și directorul eforiei trei odăi—pe tot timpul sezonului.

Nu ne îndoim, că cele opt camere au fost alese din cele mai bune.

❑ *In budgetul „Maternității" se vor face economiii în sumă de 15,000 lei.*

Epitropii au trimis circulări tuturor medicilor primari și intendenților, cerînd să lămurească ce economii s'ar putea face la fie-care secție și în ce privește personalul și hrana.

❑ *Consiliul superior al magistraturii, întrunit de două zile, se ocupă de numirile în magistratură. Pînă acum și-a dat avizul pentru numirea d-lui Iulian, ca președinte al secției II a Casației și a d-lui Al. G. Hinna, consilier la Casație.*

Domnul Hinna va fi repartizat la secția corecțională, iar d. consilier Bossie, de la secția corecțională, la secția I-a, care este secția selecției.

Trecerea d-lui Bossie la secția selecției, trebuește relevată. Cînd a fost numit la Casație d. Bossie, în 1906, ziarele junimiste protestase. Acum junimiștii consideră pe d. Bosssie ca fiind magistrat distins, de oare-ce între 1906 și 1911, d. Bossie a devenit proprietar în Buzeu și este alegător în colegiile I.

Consiliul superior nu și-a dat, pînă astă-zi, de cît avizul asupra celor doi magistrați citați.

Celelalte numiri întîmpină mari dificultăți, de oare-ce junimiștii vor să plaseze în magistratura inamovibilă, și anume la Curți, șase prietini de-ai lor, actualminte în afară de magistratură, pe cînd consiliul cere să se înainteze din actualii magistrați.

❑ **Recursul d-lui Cuza.**—Am anunțat ieri, că este probabil că d. A. C. Cuza va face recurs contra numirii d-lui Xenopol ca expert, din oficiu, în procesul plagiatului.

Acest recurs a fost introdus astă-zi la grefa Curții cu juri și are următorul cuprins:

Domnule Grefier,

Subscrisul A. C. Cuza, profesor universitar, declar recurs contra deciziei onor. Curți cu juri, pronunțate în ziua de 4 Mai c.

Motivele le voi prezenta după redactarea deciziei.

Cu osebită stimă și considerație

(s) **A. C. Cuza**

Petiția d-lui Cuza, astfel cum a fost redactată, este neclară. Nu se știe dacă face recurs contra numirei expertului din oficiu, sau și contra deciziei Curții de a se numi expert, după cererea juriului.

Domnul Cuza, dacă nu va reuși să se caseze decizia, va recuza de d. N. Xenopol, pentru motive personale.

❑ Celebrul prim-procuror simte nevoia unei reabilitări în opinia publică. In acest scop a recurs la reclamă prin *Evenimentul*, care spune că representantul ministerului public, a fost „admirabil" în procesul de ieri, de la jurați.

Eri s'a judecat procesul unui furt de 270 lei, la drumul mare, afacere foarte subțire în care pînă și d. Bercea poate reuși să devie „admirabil".

❑ La jurați se judecă astă-zi procesul lui G. Ipate, dascăl bisericesc, care, acum un an, trase focuri de revolver asupra d-lui Al. Nicolau, fost comisar, în scop de a-l jefui.

Acuzatul este asistat de d-nii Osw. Teodoreanu și Șeptelici, iar partea civilă de d-nii L. Hax și St. Georgescu.

❑ Eri a fost ziua Gîrcinenilor la palatul justiției.

La secția I-a a tribunalului, în procesul cu d. dr. George Pascu, Gîrcineanu tatăl a fost condemnat la 150 lei amendă și fiul la 100 lei, achitîndu se pe d. Pascu; la secția I-a a Curții, în procesul cu d. Enacache Ion, d-na Gîrcineanu și fiul ei, au fost condemnați la cîte 100 lei amendă.

❑ La biserica rusească din localitate s'a oficiat astă-zi un serviciu divin cu prilejul zilei nașterei Țarului Nicolae, care s'a născut la 6 Mai 1868.

O recepție a avut loc la consulatul rusesc local.

❑ **Consiliul de higienă.**—Consiliul de higienă al orașului, s'a întrunit aseară, sub președinția d-lui Grecianu.

Au participat d-nii d-ri Flor, Tudor, Grigoriu, Missir, Acontz, Imervohl, Negel și Buzenchi și d-nii ingineri Cugler și Savul.

Se dă cetire procesului verbal al ședinței precedente, prin care consiliul decide desființarea haznalei, racordarea imediată a canalului de scurgere de la locuințele particulare cu canalul public, și înființarea imediată a unei stațiuni de epurație biologică, la capătul canalului.

D. Grecianu se declară de acord cu prima parte al desideratului consiliului, și va da ordinele cuvenite, pentru ca haznalele din instalațiile particulare să dispară.

Declară, însă, că al doilea desiderat este pentru moment inaplicabil, de oare ce comuna nu dispune de mijloacele necesare pentru a executa o instalație de epurație biologică.

D. dr. Flor, medic primar, reproduce o convorbire avută cu d. inginer Tancred Constantinescu, șeful servieiului apelor.

După explicațiunile date d. Constantinescu, rețeua canalizată în oraș e de 20 kilometri, și cuprinde 1500 locuințe, cu 10,000 locuitori. Escreta provenită din aceste 1500 locuințe, vărsîndu-se toată în Bahlui prin canal, nu ar prezinta nici un rău, de oare ce ea e diluviată prin cei 19000 metri cubi de apă, ce are azi orașul, și cari se varsă de aseminea în Bahlui.

D. dr. *Mezincescu*, spune că explicația aceasta n'are nici o însemnătate din punctul de vedere științific, de oare ce escreta tot va infecta Bahluiul și partea orașului din apropiere, precum și satele învecinate. Chestia principală e că administrația comunală nu dispune de mijloacele necesare, pentru a efectua imediat o instalație de epurație biologică.

D. dr. *Imervohl*, își menține părerea exprimată în ședința precedentă, anume că devarsarea escretei în Bahlui, fără instalație biologică, reprezintă un pericol necontestat.

D. dr. *Tudor*, crede că se poate lua act de declarația primarului, că va căuta să realizeze o instalație biologică, care se impune.

D-sa relevă cuiburile de infecțiune ce există, mai ales în centrul orașului, și cere instalarea cît mai repede de vater closete publice.

D. dr. *Acontz*, crede că nu se poate reveni asupra deciziunilor luate, de oarece consiliul de higienă, nu-și poate lua răspunderea celor ce se vor întîmpla, dacă nu se înființează o stațiune de epurație biologică.

D. inginer comunal *Cugler*, cere să se menție haznaua, care există azi și e contrazis de d. Savul, tot inginer comunal, care spune că această hazna constitue o adevărată nenorocire.

Astfel discuția continuă.

Membrii consiliului de higienă nu vor să și ieie răspunderea prin o revenire. La urmă, consiliul convine ca la desideratul prin care cer instalarea imediată a unei instalațiuni de epurație biologică, să adauge și cuvintele: *și învită administrația comunală de a se îngriji de mijloacele necesare.*

Administrația comunală a consimțit la această formulă, care însă de fapt nu schimbă întru nimic desideratul consiliului și nici nu micșurează pericolul ce poate rezulta din infectarea Bahluiului.

❑ Studenții din Iași au intervenit la ministerul lucrărilor publice, cerînd ca reducerea de 50 la sută pe c. f., ce li-a fost acordată, să poată fi uzitată și la căiătoriile în clasa III. Această cerere a fost refuzată, de oare ce cheltuelile de regie nu permit asemenea reducție și la clasa.

❑ Biroul Camerei a restituit Universității dosarul de student al d lui Stere și condica de prezență a profesorilor universitari din Iași—dosar și condică cu cari deputatul Melik, voia să facă o interpelare.

Se pare că naivul de la Botoșani a fost readus la simțiminte mai prudente.

❑ La curtea s I s'a prezintat astăzi din nou apelul lui V. Dîmboviceanu, fost șef al depozitului de sare din Burdujeni, condemnat de tribunal la un an închisoare, pentru delapidări.

Dîmboviceanu susținînd, că sarea a fost furată, Curtea a admis proba cu marturi și a amînat judecarea procesului.

— Aceeași secție a redus de la o lună la 150 lei amendă, pedeapsa aplicată lui H. Brill, din Bacău, condemnat pentru faliment simplu.

❑ **De la Curtea cu juri.**—La curtea cu juri, a început azi a se judeca pe Gh. Ipati, acuzat de tentativă de omor.

Acuzatul e aparat de d-nii avocați Osvald Teodoreanu și Șeptelici.

După ce se trag la sorți jurații, cari au a judeca această afacere, d. președinte C. Grigoriu, comunică d lor jurați că tot azi are a se judeca procesul de calomnie prin presă, atentat d-lui Cuza, de către d. dr. Goldenștein. Ori, fiind că procesul lui Gh. Ipati are să dureze ceva mai mult, comunică d-lor jurați, cari nu judecă acest proces, că se pot duce după interesele lor, însă îi roagă să se întoarcă la orele 4 și 30 p. m., cînd urmează a se desbate procesul al doilea.

Această comuuicare, dă loc la incidentul următor:

D. *Cuza*: —„Domnule președinte, vă rog ca să precizați ora, ca să putem veni și noi."

D. *Avocat Drăghici*, jurat:—„Domnule Cuza, d-voastre nu sunteți jurat. D. Președinte s'a adresat nouă, juraților."

D. *Cuza*: — Da, dar sunt parte interesată.

D. *Osvald Teodoreamu*: „Domnule Cuza, și aicea te amesteci!

Președintele curmă incidentul, procedînd la depunerea jurămîntului de către jurații, eșiți la sorți, pentru judecarea afacerei lui Gh. Ipate. Se dă apoi cetire actului de acuzare, din care rezultă, că Gh. Ipate este acuzat de tentativă de omor, sevărșit, dar neisbutit:

După interogatorul inculpatului, se procede la ascultarea marturilor, în număr de 30.

❑ Membrii societății „Unirea Poporului" pentru ajutor reciproc, binefacere, sunt convocați pentru Duminică 8 Maiu, la sediul societății, cancelaria Parohiei bisericei Sf. Neculai din strada Socola, pentru a discuta mai multe chestiuni privitoare la propășirea societății.

❑ **Consiliul comunal.**—In ședința de eri, consiliul comunal, a hotărît a nu mai permite ca în strada de Sus să se clădească case cu un singur etagiu.

Cu acest prilej, consiliul a hotărît elaborarea unui proect, puntru schimbarea delimitărei actualelor zone.

Consiliul s'a ocupat apoi, cu scutiri de taxe.

❑ Un muncitor, I. Abramovici, internat în Spitalul israelit, fiind dus într'o zi la comisia disp. I, a fost vămuit de polițiști, care găsise asupra lui o serie de obiecte.

Reclamînd obiectele și neobținînd răspuns, a reclamat primului procuror.

Ce a devenit reclamatia evreului — celebrule prim procuror? Ori ea fiind contra ipistaților, ți-e teamă să i dai curs?

❑ Sinucis sau asasinat, un episod inedit din viața marelui împărat marelui împărat Napoleon I-iu, ne reconstitue cinematograful Pathé Frères din Sala Sidoli și care sujet se cuprinde în programul nou de mîne seara Joi 5 Mai. Iată în cîteva cuvinte! Descoperit într'un complot contra lui Napoleon, Napoleon, Generalul Picherug fu arestat în închisoarea de la „Temple". După cîteva zile generalul a fost găsit mort în închisoare. Sgomotul se răspîndise pe atunci că a fost strangulat din ordinul împăratului—în realitate însă Pichegon s'a sinucis în închisoare. Rolurile principale sunt interpretate de somitățile Comediei franceze din Paris.

Noul și interesantul program de mîne seara Joi, din sala Circului Sidoli, cuprinde apoi:

Solemnitățile cicantenarului Italiei, serbările de la Roma etc. — Rafael și Fornarina, pagini reconstituite din viața marelui pictor.—Barbă sură, roman contimporan, în ale cărui roluri debutează artiști de prima forță.— O vănătoare de Marabu (o specie de cocostîrci) în Abisinia, interesante vederi din Africa—Concurs de fumători, scene comice—Ciuma la Charbin, scene și vederi cinematografiate în regiunile bântuite de oribila epidemie—Goana automobilului, scene comice etc. etc. etc., precum și cel mai nou număr din Pathé Journal cu celr mai importanto știri, sporturile, modele pariziane și evenimentele săptămînei redate însuflețit.

Sala este aerisită prin ventilatoare mari electrice, care funcționează în tot timpul reprezentației.

Miine Sîmbătă mare matineu, la 3 ore ziua, iar mîne seară Sîmbătă la 9 ore reprezentație cu program nou.

*

In tot timpul verei, reprezentațiile cinematografului Pathé Frères, sub conducerea d-lui A. C. Bottez, vor urma în noua grădină Trayan, special amenejată pentru asemenea spectacole.

Reprezentațiile vor avea loc în fiecare seară și programul se va schimba de două ori pe săptămînă, Lunia și Joia.

Duminicile și sărbătorile vor avea loc obișnuitele matineuri la 4 ore, la Circul Sidoli, cu prețuri reduse.

Se caută un comptabil tînăr și o casieriță.
A se adresa la Librăria Socec & Co. Iași.

❑ **Universitare.**—S'a acordat scutirea taxelor de doctorat, studentei Akerman Freida, și a taxelor universitare studentului în drept Ioan Cucu.

— D. M. B. Cantacuzino va începe a ține examene parțiale, septămîna viitoare. Luni, d-sa va examina pe candidații la examenul de drept civil II.

— Ministerul instrucției, neavînd prevăzută în budget suma pentru plata unui conferențiar nou, a respins cererea d-lui C. Constantineanu, de a fi numit conferențiar pe lîngă catedra de botanică,—de la facultatea de științi,—pentru specialitatea fisiologiei vegetale.

❑ Agitația catolicilor în contra îndepărtărei parohului Weber de la serviciul religios, continuă. La protestările catolicilor din Iași s'au raliat mulți din provincie, cari au sosit în oraș.

Mulți enoriași s'au adresat prefectului, cerînd să intervie pe lîngă Episcop, căci dacă acesta va persista în hotărîrea sa, catolicii, semnatari ai petiției către prefect, sunt decisi să treacă la ortodoxism.

Ultima oră

Bucureşti 6 Mai

Concediile miniștrilor

Bucureşti.—Nimic nu s'a hotărît încă, cu privire la congediile miniștrilor.

Chestia se va rezolvi într'un consiliu de miniștri, care va avea loc după întoarcerea Suveranului.

D. Maiorescu și-a exprimat dorința, să plece în congediu, odată cu d. Carp.

In acest caz, președinția consiliului o va lua d. Lahovari; d. Filipescu finanțele și d Marghiloman, externele.

Fost avocat-plăpomar

Bucureşti.—*Epocei* i se comunică din New-York, că Constantin Stoica, fost avocat în Iași, plecat din cauza unei condemnațiuni penale, se află stabilit în New-York, unde face pe plăpomarul.

Ședința Consistorului

Bucureşti.—Azi a avut loc a 3-a ședință a consistoriului superior bisericesc.

Prezidează I. P. S. S. Mitropolitul Primat.

La ședință asistă și d. Arion, ministru de Culte.

Preotul Nazarie, cere lămuriri, cu privire la hotărîrea luată de Sindo, ca preuții să se abție de la orice mișcare politică. Intreabă ce are de făcut preotul, care ar dori să-și puie candidatura.

Mitropolitul primat roagă pe preotul Nazarie, să depuie un raport în această chestie.

Preotul Ilie Teodorescu zice ar fi drept ca infirmii și tuberculoșii, să fie ținuți în mînăstiri, unde vor găsi toată îngrijirea cuvenită.

Mitropolitul Moldovei, zice că chestia e foarte importantă, și e în legătură cu opera începută pentru reorganizarea mănăstirelor.

Zice că mulți călugări catolici au luat inițiativa de a clădi un sanatoriu.

Episcopul de Huși crede că creația e foarte importantă.

Episcopul Nifon felicită pe propuitorul, dar crede că întăi trebuesc create școli de adulte, care să poată îngriji pe bolnavi, spune că catolicii dispun de bani.

Preotul Ghinescu cere a se mări salariile preoților.

Preotul Procopescu, cere înființarea de biblioteci.

Archiereul Valeriu se ocupă de destinația ce trebue dată terenurilor bisericești.

Din raportul Sinodului, rezultă că moșiile așa zise de mînă moartă, să nu fie închiriate de cît preoților.

D. ministru Arion, recunoaște că starea preoților rurali e precară, că ei nu pot trăi cu o leafă de 35 lei pe lună. Promite că va face pentru preoți, ceia ce a făcut pentru învățători.

In ceia ce privește moșiile de mîna moartă, ministrul spune, că rezolvirea acestei chestiij intră în programul guvernului, care tinde să împace drepturile bisericei cu interesele statului.

Modalitatea ce se va întrebuința, nu se va asemăna cu secularizarea averilor mînăstirești străine din 1864 — dar în cazul cînd aceste terenuri vor fi luate, apoi mînăstirile vor fi larg îndemnizate, iar fondul va fi dat consistoriului spre administrare.

Mitropolitul primat face că dorința preoților este ca aceste pămînturi să nu fie înstrăinate și crede că d. ministru Arion, va ține seamă de această dorință.

Suveranii în Bulgaria

Bucureşti.—Svonul răspîndit că Suveranul va vizita pe regele Bulgariei, nu se adevereşte.

In schimb, se afirmă că regina, va pleca la Varna, pentru a vizita pe suveranii Bulgariei.

Știrea însă cere a fi confirmată.

Pentru veterani

Bucureşti.—Direcția c. f. r., a făcut cunoscut, că veteranilor nu li se vor mai elibera foi de drum, ca pînă acuma, dar că se vor bucura de o reducere de 50 la sută pe căile ferate.

Moartea lui Gustav Mahler

Viena. — Astă noapte a încetat din viață Gustav Mahler, fiind director al operei din Viena, celebru compozitor muzical.

Mahler plecase anul trecut într'un mare turneu muzical în America, unde se îmbolnăvi de o boală foarte grea, foarte rară, care nici n'a putut fi driagnosticată,

Cu vre-o lună în urmă, a venit din America la Paris, unde s'a supus cercetărilor și observațiilor profesorului Chantmesse, care i-a făcut o serie de injecții subcutanee, internîndu-l într'un sanatoriu.

Readus la Viena, după cererea lui, Mahler a sucombat astă noapte.

Omorul lui Mihaileana

Sofia.—Un mare nnmăr de fruntași macedoneni din Bulgaria, au înaintat, prin Ministrul României, o cerere către Suveranul României, prin care roagă, ca cei 4 macedoneni, condamnați pentru omorul lui Mihaileanu, să fie grațiați de restul pedepsei.

Starea semănăturilor

Bucureşti.—După rapoartele sosite la ministerul de interne, rodul viilor din întreaga țară este slab, iar recolta se arată sub mediocră.

Un sat inundat

Buhuși.—Pîrăul Roșculeasca revarsînduse a inundat satul Budești.

Cu greu locuitorii au putut scapa cu viață.

Pagubile sunt foarte mari.

ACCIDENT

Bucureşti.—La aerodromul de la Chitila aviatorul Villiards, a fost eri victiunui accident. Din fericire însă d Villiards e în afară de ori ce pericol.

Furtul de la Văleni de Munte

Bucureşti.—Fostul șef de gară, depunînd și restul sumei de 715 lei a fost pus în libertate.

PRIMARIA COMUNEI IAȘI

In ziua de 14 Mai curent oara 11 a. m., se va ține în Camera acestei Primării, în conformitate cu art. 72—83 din legea comptabilității publice, licitație prin oferte închise pentru furnitura a 80,000 kgrm. ovăs necesare serviciului curățirei stradelor.

Garanția provizorie 600 lei în numerar sau efecte garantate de Stat.

Odată cu presentarea ofertelor concurenții, vor depune și probe de ovăsul ce voesc a furniza.

No. 07496 4 | 17 Mai 1911

Verviers 3 Martie 1911

BANCA
Credit Verviétois
Verviers

D-lui ALEX. HESS

Directorul societății „Ancora" (Der Anker)

Avem plăcerea să vă confirmăm toată satisfacția noastră pentru graba ce ați pus în achitarea sumei de 100,000 frci, reprezentînd capitolul asigurat cu polița No. 258381 de care Banca noastră era beneficiară. Această sumă ni-a fost achitată în 3 zile după ce v'am remis piesele jastificative.

Vă autorizăm a uza de această scrisoare cum veți crede de cuviință.

Primiți vă rog salutările noastre distinse.

p. p. **Modera & Co.**
(s) **Philippe**

P. S. Banca noastră deținînd polizze de a altor societăți de asigurare de aceluiaș client (o societate franceză, una engleză, și două americane) recunoaștem cu plăcere că societatea „Ancora" a plătit cea d'ntăi polițele care ne erau cedate.

De vânzare

MOȘIA PETREȘTI din județul Iași pe malul Prutului o jumătate oră de gara Ungheni, întindere 345 fălci (494 hectare) din care 40 fălci pădure.

A se adresa la D. I. Buiucliu strada Veche 26 Iași.

Clinica BOALELOR DE OCHI
Dr. C. MICLESCU
OCULIST OPERATOR
S'A MUTAT str. Ștefan cel Mare No. 6
Casele magaziei Kahane Succesor
— *Consult. 3—6 p. m.* —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziționea generală română din 1906.

BYRRH 7 Milioane de Vînzare BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA

De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

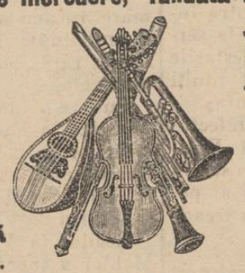

Instrumente Muzicale și Accesorii

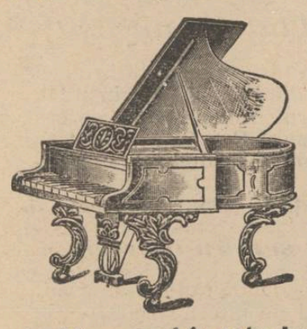

Piane
Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI

STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vînzare și în rate lunare fără acont— INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

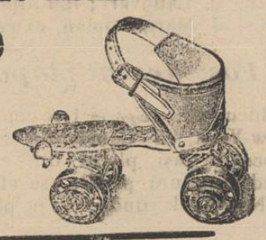

Pentru „Skating'

Calitate superioară
Prețuri reduse

Dacă sunteți suferinzi, dacă voiți a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excès de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Cărucioare și ori-ce accesorii

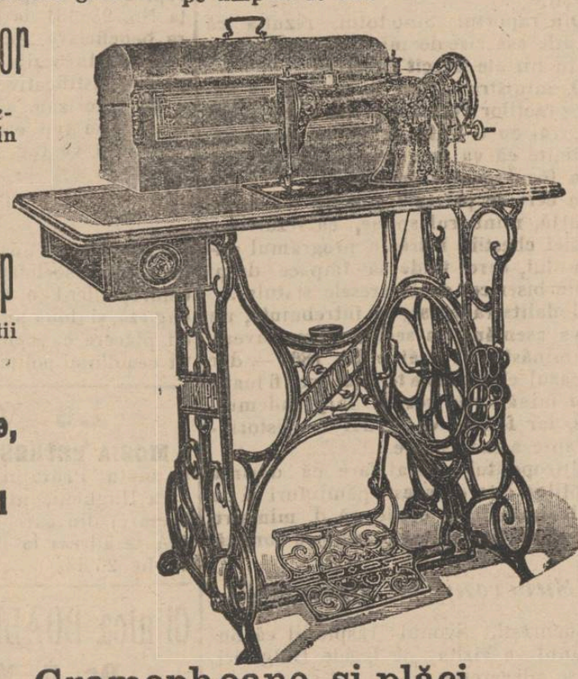

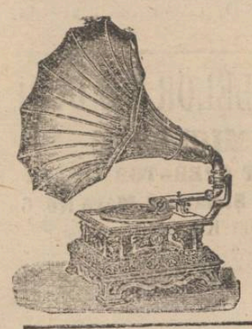

Gramophoane și plăci.
Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. Grossmann

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente in caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(foastă strada de Sus)

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Începutul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

BROSSE A TAPIS

Prix: 14 fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco de Catalogue

PORTE-POTS

En FONTE INOXYDABLE

Prix: 0f 60 c.

Raymond GARIEL

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco d'un l'Album sur demande

PONDOIR

Prix..... 6f 50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

NOROCUL LUI SCHRÖDER E COLOSAL!

La tragerea clasei a VI-a loteria IX-a acum terminată, am avut plăcerea a plăti onor. mei clienți:

Lei 100.000 pe No. 5443

după ce abia la loteria trecută am putut achita:

Lei 150.000 pe No. 59221
„ 100.000 „ „ 4642

Afară de acestea au mai căzut în colectura mea în ultimul timp următoarele câștiguri principale:

Lei 80000 pe No. 34304 — Lei 80000 pe No. 59118
„ 70000 pe No. 42650 — „ 50000 pe No. 33233
Lei 50.000 pe No. 34860

Din premiul divizibil de:

LEI 400.000

4 premii à Lei 20.000, deci Lei 80.000

și anume:

Lei 20000 pe No. 11232 — Lei 20000 pe No. 44215
„ 20000 pe No. 29881 — „ 20000 pe No. 51056

APOI

Lei 20.000 pe No. 15395, Lei 20.000 pe No. 33598 și nenumărate a Lei 5000, 3000, 2000, 1000 etc.

(Exactitatea numerilor de mai sus trebue confirmată prin lista oficială)

Tragerea clasei I loteria X va avea loc la

14 (27) IUNIE 1911

și pentru această această tragere, țin la dispoziția onor public o bogată colecție de numere norocoase:

O optime Lei 1.50

Un sfert Lei 3. Una jum. Lei 6. Un los intreg Lei 12.

Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuează prompt și conștiincios, contre plății anticipate, sau sub ramburs.

Rob. Th. Schröder București

Centrala: Calea Victoriei No. 106.—Sucursale: Calea Griviței No. 96 Str. Lipscani No. 71.—Iași, Str. Stefan cel Mare No. 8.—Galați, Domnească No. 14.—Craiova, Str. Unirii No. 69.

Sucursale noui deschise: Ploești, Str. Basarab No. 1.—Brăila, Piața Sfi. Archangheli (casa Rally).

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62, unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mîrzescu No. 17—Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mirzescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1298 Duminică 8 Mai 1911

BIBLIOTECA CENTRALĂ

D. Badareu asupra situației

Presa iarăși se ocupă de cele ce a vorbit d. Badareu. Un cerc de profesori grupați în jurul revistei *Romînia Viitoare*, au fost luat inițiativa unei extensiuni de activitate. Prilejul a fost ales, ziua de 1 Mai și locul ales a fost via de la Copoù a d-lui Badareu. Nici că se putea și zi mai potrivită și loc mai potrivit la gazdă mai nimerită.

Tradiționalul 1 Mai, chefuit de străbuni, cîntat de poeți! Loc istoric și pitoresc. Sub crengile stufoase ale unii sălcii pletoase, pe o vale plină de amintiri istorice; în vale bisericuța lui Vasile Lupu cu hramul sf. Atanasie; la orizon Galata și Cetățuia; colina dealurilor Repedea, Bordea, Dealu Mare, tae vederea; la stînga ai zarea Basarabiei. Să tot stai la cislă, mîncînd și bînd, bînd și mîncînd și între pahare tradiționale vorbe de clacă și de... politică.

Dar, ori unde ar fi Badareu, fie el la Huși, fie el la Copou, persoana sa, vorba sa, părerea sa are rost, căci nu se putea ca tocmai în locul unde e laboratorul lui politic să nu vorbească asupra situației.

Și Bădăreu a exprimat păreri, fără nici un gînd de tratative sau de propuneri. Nimic din domeniul faptelor, care să dovedească culise, care să activeze ori să împună o situație. Șeful nostru nu e dintre acei oameni politici, cari să se lese a fi tărît de curent, fără să stea drept și să privească faptele. Dînsul nu e un oportunist, dar nici un fatalist. Cunoscător adînc, de oameni și de fapte; știind adîncì aparențele faptelor, a ajuns în situație de a ști mai multe, a îmbina mai multe și a desprinde de sub aparența sgomotoasă a formulei și a situațiilor realul și practicul.

Și șeful nostru nu e din oameni, cari văzînd lucrurile chiar în casa lui, în partidul său, între prietenii săi, să se facă ne-aude, nea-vede, ci conștient de chemarea și de situația sa voește a înrîuri asupra evenimentelor, căci dacă e omul să se ia după evenimente, le și poate hîi spre sine.

De pildă, analiza făcută de el asupra lipsurilor democrației conservatoare, arată pe adîncul cunoscător al excesului de tactică democratică și a spiritului de egalizare politică. Formula totul în șef și prin șef nu-l încîntă, de oare-ce e un fel de tiranie nu a șefului asupra partidului, ci a partidului asupra șefului, în tendința de înșelare politică.

Dar nu s'a interesat presa politică de ce crede d. Badareu despre situația noastră internă. Ori cît ne-am contopi noi în șef și șeful s'ar infiltra în partid, noi știm că șeful ni-e sinteza noastră a tuturor, întruparea politică a tuturor aspirațiunilor unei clase diriguitoare de conservatori modernizați, cari cred că și ideia conservatoare trebue să contribue la călăuzirea României moderne pe căi sigure și progresive, și că nu e sorocită a fi interimatul ideii liberale și satisfacerea ambițiilor unei mâni de oameni, pentru scurt timp. Acestei necesități de fapt a răspuns persoana d-lui Take Ionescu și se înșală amar, cînd crede că șeful a inventat partidul; șeful era designat de mult de către partidul conservator.

Avem la cîrmă un guvern neomogen, venit din mila Măriei Sale și prin siluire ratificat și acreditat temporar de țară. Sleit moralmente, el n'are suprafața cerută și de țară și de tron. Dacă din rațiuni de palat guvernul actual se clatină și încă rău—ce știm noi profanii!—dacă din rațiuni electorale guvernul d-lui Carp nu poate întreprinde cine știe ce reforme; dacă chiar guvernul e adus în așa hal, că, nu se simte în stare de a merge mai departe; dacă toate acestea sînt fapte, și fapte pipăite și drepte; șeful nostru și-a pus întrebarea: avem noi chemarea de a sări întru salvarea ideii conservatoare sau nu? Dacă actualul guvern reprezentant uzurpat al ideei conservatoare, e nemernic, e bicisnic întru a întrupa în sine sporul ideei conservatoare, n'avem noi o îndatorire mare morală și politică de a sări cu un ceas mai înainte să salvăm ideia conservatoare, în al căreia tradiții a vorbit șeful, d. Take Ionescu, în Cameră și a făcut să vibreze în sufletul majorității Camerii acele timpuri, cînd toți conservatorii slujiau ideii conservatoare?

Chiar de n'am voi-o noi, o va vrea, o va împune necesitatea. Dacă la 1888, d. T. Rosetti a hîrîit guvernul conservator un an și jumătate, d. Carp la 1911 n'o poate hîrîi nici un an bun și întreg. Cei 23 de ani de distanță au slăbit și forțele d-lui Carp și au întărit pe alt făgaș ideia conservatoare.

Iar dacă, d. Carp și după el ciracii săi, cred că astă-zi în Mai 1911 d. Take Ionescu are aceiași situație în putința și rolul de reprezentant al ideii conservatoare, se înșală amar; ori nu văd, ori se fac a nu vedea. Take Ionescu s'a rîdicat așa de sus în vaza partidului conservator; persoana lui e o necesitate așa de mare, că el trece chiar peste capul d-lui Carp. D-sa e un provizorat la șefie, șefia generală se cuvine lui Take Ionescu.

Dar nimic din acestea n'a zis Badareu; el a exprimat o idee: necesitatea inexorabilă a salvării ideii conservatoare din mînele slabe a celor ce o reprezintă și o conduc. Nu prin excludere și nimicirea lor, ci prin o însănătoșare în direcție.

Iar dacă evenimentele—ce se precipită—îi vor da mai curînd dreptate, de cît cred cei mai mulți, vor ilustra și mai mult că Badareu are simțul realității și că părerea sa se împune tuturor cercurilor, fiind că vede bine, limpede, fără ură și fără părtinire.

***

Teama de expertiză

Nici legiuitorul n'a înțăles să defere juraților chestiunile pur literare sau științifice.

De aceea jurații n'au fost sesitați încă pînă la apariția broșurei d-lui Socor de a judeca o chestiune științifică. Chiar d. dr. Cosmovici, care deferise juriului o polemică cu d. profesor Atanasiu, s'a gîndit la sfîrșit, că jurații nu vor putea tranșa chestiuni botanice și și-a retras plîngerea.

Altfel, d. Cuza. A ținut morțiș ca jurații să judece chestia plagiatului. Pentru d. Cuza lucrarea lui Socor n'a fost lucrare științifică, ci o calomnie prin presă.

Dovadă că o tratează de calomnie, este că s'a opus la numirea unui expert specialist, și fiind că, conform cu cererea juriului, în care d. Cuza a avut nu mai puțin de *opt prietini*, expertul a fost numit, d. Cuza cată să scape de expert, atacînd cu recurs decizia Curții.

Vrea să zică nu vrea expert. Nu vrea ca un specialist, sub prestare de jurămînt, cu dovezi științifice, să vie să dovedească că d. Cuza a plagiat, sau că n'a plagiat.

Fiind că broșura lui Socor, zice d. Cuza, constitue o calomnie. Ea este „broșura Cahalului", ea este după cum d. Cuza declară, în numărul de astă-zi al „Neamului", „după mentalitatea fatală corciturii iudaice" „o șolticărie neghioabă a unor jidani pișcheri".

In revista care este a lui și înaintea unor jurați, cari înțeleg perfect limbajul acesta elegant, d. Cuza poate vorbi astfel. Dar înaintea unui specialist? Cînd acesta va pune întrebări d-lui Cuza, putea-va răspunde învinuitul de plagiat pentru a dovedi contrarul, că broșura este a Cahalului și că pedeapsa paralelelor și celelalte pedepsi aplicate d-lui Cuza de Socor, sunt „corcituri iudaice" „șolticării jidovești?".

De sigur că nu. Și de aceea frica de expert. De la început s'a manifestat această teamă, care a persistat chiar atunci cînd unul din avocații d-lui Cuza, d. Bercea, represintantul ministerului pubelic, ceruse expertiza. Atunci d. Cuza s'a aratat în desacord chiar cu apărătorul său.

Astăzi cînd expertiza a fost oficial ordonată, d. Cuza se sbate în contra ei și face apel la jurisprudenți neexistente și la texte de legi, ce n'au ființă, doar va scapa de expert.

Căci expertul în ale economiei politice, n'a citit nici în tratatele lui Marx nici ale neștiutului Everet, nici ale lui Spencer, că ar exista un cahal, o anexă la jidanii în presă...

De ce nu fuge Socor de experți?

Partidul Conservator-Democrat

VA ȚINE

Duminică 15 Maiu

Orele 2 jum. d. a.

O mare întrunire publică

IN SALA EFORIEI

La această întrunire vor lua parte și delegații din județe.

POLIȚIST HIDOS

— Este pretinsul prim-procuror Bercea —

A rămas să arătăm, că primul procuror al tribunalului Iași, care s'a făcut nedemn de postul ce-l ocupă, este și un polițist ordinar, adică un caracter de ipistat sau de șef al unei brigăzi de siguranță, care se pune cu slugărnicie,—apanajul individului inferior, în slujba prefectului sau omului zilei.

Acest prim-procuror, ca să complacă celor cari, de trei luni, amenință că au să-l mute, ca să-l subjuge, a tratat de murdară opera unui om, care a muncit opt ani ca s'o scrie. A făcut'o Bercea, ca să complacă și d-lui Cuza, de și un magistrat conștient, chiar canalie de-ar fi, s'ar fi aruncat cu mai puțină spontaneitate în serviciul unui om, care a terfelit magistratura din Iași.

Dar Bercea este polițist. A tratat de murdară lucrarea de seamă a unui om, dar știe să-l facă pe bunul judecător în afacerile cu adevărat murdare, cînd astfel i se poruncește. Sunt două săptămîni de cînd s'a dovedit că un local de desfrîu, o ordinară tavernă de conrupere de minore, a fost dovedită că există în centrul tîrgului. Proxeneta a fost arestată. Dar casa de toleranță a rămas la locul ei, cu trista celebritate ce a cîștigat-o, iar ciocoii istoviți, care se pretau la desfrînarea minorelor,—între cari una o copilă de cinci ani—nici n'au fost chemați la parchet ca să fie cercetați.

Fiind că imobilul în care se află instalate proxenetele, este proprietatea unui guvernamental, iar „clienții" sunt oameni la ordinea zilei.

De aceea primul procuror, trist reprezintant al societății, tolerează existența unei asemenea case în centrul orașului, iar „boerii" complicii proxenetei sunt ertați de reprezintantul societății.

Poruncește-i, însă lui Bercea, tu deputat sau prefect, ca să implice pe un nevinovat într'o excrocherie, ca să implice în ori ce daraveră, pe ori cine—și vei vedea că se execută.

Căci acest magistrat, este exact la înălțimea, mai bine zis la adîncimea slugărniciei epistatului, care face totul pentru stăpîn, care este gata să comită infamii cît mai mari, căci cu cît vor fi mai mari cu atît infamiile îl vor ținea la locul seu.

Dar n'am terminat.

CUM ASMUȚĂ

De cînd s'a încheiat cartelul între cercul studențesc din Iași și partidul guvernamental, se face totul, dintr'o parte și din cealaltă, spre a ațîța spiritele.

Noi am relevat faptul. Fiind-că l'am relevat, ziarul carpist local, devenit organ de publicitate a d-lui Cuza, ne înjură.

Din felul cum ne înjură se va vedea și felul de ațîțare:

Fiind-că noi am aratat lumei, scrie ziarul, că jidanii și-au luat nasul la purtare și snopesc în bătăi pe creștini, domniile lor spun că totul este o invenție.

Unei gazete, care reprezintă vederile unui partid politic, unui partid aflător la guvern, nu-i este permis să scrie astfel de elucubrațiuni, mai ales cînd nimic din cele afirmate nu este adevărat.

Că s'au bătut băeții între ei, este absolut fără importanță. Dar să afirmi că băeții evrei snopesc în bătăi pe cei creștini — dacă faptul nu este perfect exact, și nu este exact,—ie egal cu o ațîțare a spiritelor — fiind-că... d. Cuza a fost învinuit de plagiat.

Tatăl băiatului Pix, despre care s'a zis că a fost bătut, s'a prezintat la redacția noastră, arătîndu ne că este fals și că a insistat ca placarda, cu litere roșii, care anunță că jidanii omoară pe Romîni, să fie scoasă din vitrină.

Nici n'a fost scoasă, iar agitația continuă. Noi credem, că guvernamentalii locali n'a trebui să patroneze o asemenea campanie. Că o patronează este evident de vreme ce îngădue că ziarul lor să se facă împrăștietorul unor știri menite s'aprindă focul.

Domnul Carp a declarat, că vrea să se modifice Constituția, pentru ca toți evreii să poată participa la viața politică.

Ziarul ieșean al primului ministru, în desacord cu el, trece de partea extrem opusă și cată să inaugureze, în a doua Capitală, o politică aidoma copiată după sistemul Savel și Tița Pavelescu.

Fiind-că guvernamentalii au la dispoziția lor și poliție și parchet, incendiul se va produce ușor.

Dar dacă este nevoe de incendiu, fiind-că doi băeți s'au bătut de la peniță—asupra acestui punct să reflecteze guvernamentalii, cari, dacă vor provoca focul, ei vor arde cei dintâiu.

OAMENI ȘI LUCRURI

PREȚUL VIEȚEI

Titlul l'am cetit cîndva pe coperta unei cărți a englezului Sir John Lubbock, a acelui mare și fecund optimist, care ne învață, într'o altă operă a lui, cum să ne ajutăm singuri în lupta pentru existență, cum putem să ne asigurăm izbînda asupra greutăților. Optimismul constă într'o singură formulă, aceia de a iubi viața, de a o prețui.

Din ce alta, dacă nu din dragostea de viață izvorăște însăși putința de a trăi, de a lupta, de a birui. Din dragostea de a trăi, și mai mult încă, din frica de moarte își iau naștere toate acele infinit de multe și variate mijloace căi și surse de care se folosește omul pentru a-și asigura și a-și înlesni traiul. Iar toate acestea s'ar spulbera dacă în tăria cu care ține la viață, omul s'ar lasa preocupat un moment măcar de gîndul unui apropiat sfîrșit posibil.

Și cu toate aceste ne surprind atîtea întîmplări, atîtea cazuri de sinucidere, în fața cărora stăm cu totul nedumeriți și dezarmați în logica noastră de toate zilele. Furnică prin ziare asememea surprinderi și asemea lovituri inexplicabile. Iată numai în aceste zile două sinucideri ale unor tineri în deplină vigoare, ba — mai mult încă — în acea fază a vieței care e cu siguranță cea mai bogată în emoțiuni și în senzații de fericire: logodna.

Pe unul din acei doi l'am întîlnit acum cîte-va zile pe stradă, alături de acea cu care avea să-și întovărășească viața și cu care părea că schimbă numai cuvinte frivole de dragoste.

Privirea lui radia străluciri de mulțumire și nici o urmă de îngrijorare n'ar fi trădat cuiva prologul unei tragedii. Și totuși!..

Tainele sufletului omenesc sunt mai complexe și mai nepătrunse ca ori ce alte enigme ale lumei. Iar momentul acelei șovăiri supreme și care face să incline cumpăna în favoarea unei dispariții voluntare este cea mai grozavă, dar și cea mai neînțeleasă problemă psihică a tinereței. E oare urmarea unor lungi meditațiuni, a unor adînci convingeri? De sigur că nu. Sinucigașii n'au avut vremea, nici putința de a studia îndelung problema Shakespereană, problema lui „a fi ori a nu fi"; nu s'au preocupat măcar de forma atît de simplistă a temei pe care o pune tot Shakespeare, prin gura lui Jacques melancolicul... El și-a scos ceasornicul, l'a privit cu un ochiu stins, zicînd cu înțelepciune: „sunt zece ceasuri; poftim ce mizerabilă viață! De abia acum un ceas erau nouă și peste un ceas va fi unsprezece. Tot așa ceas cu ceas îmbătrînim, îmbătrînim, apoi ceas cu ceas vestejim, vestejim"...

...Apariții bolnăvicioase, fenomene de sterpiciune,—negreșit, dar adînc întristătoare. Pentru că o singură datorie are omul—indiferent dacă se simte, ori nu, fericit,—datoria de a trăi și a nu tîrgui prețul vieței.

Rezumînd toate filosofiile moderne. Sudermann face pe eroul său să exclame după toate și pentru tot ce a fost și va fi, și bine și rău:

— Trăiască viața. **R.**

După procesul plagiatului

Un sfîrșit care începe.—Filosofia citației. Proces internațional.—In chestiunea epigramei.—Inspirație și imitație.—E plagiat ori nu?.—Argumente pro și contra.—Ce e deciziv...

E păcat, fără îndoială, că nu posedăm note stenografice de pe desbaterile cari s'au desfășurat atîtea zile, înaintea Curții cu jurați din Iași. Ar fi fost și mai bine dacă se putea cinematografia acel întreg aparat, toată nervositatea sălii în jurul acțiunii propriu zisă, — toată mișcarea și impulsivitatea, toată acea febrilă pornire dintr'o parte și dintr'alta. Dar am fi avut mai cu seamă, pentru totdeauna, documentul omenesc al unor memorabile ședințe în care, cu toată eloquența și documentarea cheltuită, — s'a ajuns la rezultate negative și s'a ajuns la surprinzătoare complicări ale unei afaceri atît de simple în sine însăși.

*

Ce este, între altele, bunăoară, chestiunea cu totul nouă ce figurează între nedumeririle formulate de comisiunea juraților, cu privire la filosofia citațiunilor? Toată lumea credea pînă acuma pe deplin lămurită această problemă și se știa în genere că un autor după care reproduci bucăți, fie fraze, fie pagini întregi trebuia mereu amintit. Cu deosebire în țeară la noi, unde scriitorii străini nu sunt prin nimic apărați în contra traducerilor, în contra reproducerilor literare ori didactice, — e cu atît mai natural ca să fie cel puțin pomeniți în mod onest, ori de cîte ori ne folosim de munca și de gîndirea lor.

Iată însă că după zece ore de cuvîntare captivantă, documentată și luminoasă, d. Em. Socor se lovește încă de nedumerirea unora dintre jurați — cari nu se pot rosti în conștiință dacă un autor citat la o anumită pagină poate fi reprodus și după nu știm cîte pagini de text. Ca și cum s'ar încăpea o îndoială; ca și cum ar fi posibil ca sub vre-o formă oarecare procedeul d-lui Cuza de a cita o frază și de a plagia, apoi, file întregi — să găsească vr'o scuză și vre-o indulgență!

Dar odată cu această chestiune, afacerea se găsește transportată pe un teren... internațional. Criteriul nu suntem chemați, la urma urmei, să-l stabilim noi între noi,—ci privește pe cei păgubiți, pe cei interesați. De exemplu, s'ar cuveni să fie consultat italianul Nitti—actualul ministru al agriculturei în Italia—în ce mod înțelege dînsul să fie citat, de cîte ori un economist improvizat, ca d. Cuza, simte trebuința de a face impresiune de erudit—în fața vre-unei înalte instituțiuni.

Nitti a fost dintre cei mai exploatați. Dar sunt atîția alții, din toate țările, cari ar trebui întrebați, ce cred ei asupra plagiatului Cuza. Cine iea inițiativa unei asemenea anchete?

*

Ne observa cine-va că ar putea da loc unei interpretări echivoce afirmarea noastră din articolul intitulat „In era plagiatelor". Anume pasagiul în care, vorbind despre asămănări și plagieri literare—nu științifice—spuneam că cu bună voință s'ar putea atribui unei simple coincidențe extrema asemănare între epigrama germană a lui Roderich și acea a d-lui A. C. Cuza.

Ne grăbim a adăoga că buna voință cerută n'o acordăm economistului exepigramist și prin urmare nu ținem de loc a-l ajuta să profite de echivocul în chestiune.

Cînd am arătat pentru întâia dată—în Februarie 1910—originea nemțească a zisei epigrame, d. Cuza n'a ripostat de loc. Tăcerea era dară aproape o afirmare. După vre-o 8—9 luni de zile, revista „Facla" reînnoind acuzarea, s'a văzut chemată în proces de... calomnie.

E probabil că atunci cînd a intentat acțiunea, d. Cuza spera că acei care-l acuzau nu vor putea indica, precis data

originalului. D-sa în cele .. 36 de argumente aduse în chestiunea plagiatului epigramei, a şi afirmat că nu-i i s'a indicat *data*. Prin urmare recunoştea implicit că chestiunea datei este decisivă în această împrejurare.

In favoarea acuzării de plagiat pledează diverse argumente. In primul loc — tradiţia. Profesorul iaşan e celebru acum ca un „abil compilator" cum spunea cu spirituală indulgenţă d. Osvald Teodoreanu E mai mult decît celebru; — dar „compilarea abilă" e arta de a plagia în înţelesul absolut al cuvîntului.

Apoi — este lăcomia de a poseda o epigramă mai mult, lăcomie care a făcut pe d. Cuza să umple volumul cu cele mai copilăroase producţiuni (vezi ediţia complectă a poeziilor şi epigramelor, Vălenii de Munte 1900). D-sa n'a renunţat la cele mai slabe catrenuri scrise în oare de plictiseală şi de lipsă a ori-cării inspiraţiuni. Cum n'avea să reţină o idee atît de spirituală ca ideea din epigrama lui Roderich, publicată *cu trei ani înaintea* epigramei romîneşti într'o revistă care, pe atunci mai cu seamă, se găsea în mînile tuturor?

Mai e faptul că d. Cuza n'a răspuns *cînd a fost învinuit altă dată de acelaşi plagiat*; n'a reacţionat atunci cînd l'am acuzat noi,—ci mult mai tîrziu, cînd a avut impresia că nu se cunoaşte originalul şi data precisă.

Iată de ce cînd spuneam că, teoreticeşte, se poate pleda uneori o coincidenţă de inspiraţiuni literare,—nu ne-am gîndit de loc că d-lui A. C. Cuza îi se pot acorda circumstanţe atenuante.

Epigrama lui Roderich era un mic prolog la exploatarea „en gros" la care avea să supună, mai tîrziu, pe atîţia economişti şi filosofi. **Rodion**

Litere-Ştiinţe-Arte

„Ciomagul" regăsit.—Intre momentele interesante ale procesului Socor-Cuza trebuie pus şi acela în care avocatul Lascar Antoniu a smuls d-lui A. C. Cuza mărturisirea că a scris odinioară revista „Ciomagul".

E o mică publicaţiune, astăzi cunoscută numai de puţini, dar care îşi are importanţa ei istorică. Apărută şi dispărută în 1885 sub direcţia lui „Nemo", nu purta nici o semnătură, afară de semnătura lui A. C. Cuza pusă la unele poezii. Dar stilul, cuprinsul, tonul sunt absolut ale d-lui Cuza, iar tipograful editorul, în viaţă încă, afirmă de asemenea că revista era a d-sale.

Pe cînd în pledoarea d-sale, d. Lascar Antoniu aminti numele „Ciomagului" d. Cuza îl somă să facă dovada că i poate atribui proza pomenită. Dar excelentul avocat întoarce formula şi somă, la rîndul său, pe d. Cuza să declare pe cuvîntul de onoare că *nu* a scris „Ciomagul"—şi dovada va urma apoi.

D. Cuza a hezitat, iar în cele din urmă a renunţat la luptă; recunoscuse dară prin tăcere că d. Antoniu a spus adevărul. Astfel se făcu odată pentru totdeauna proba istorică a paternităţii „Ciomagului",—a acelui copil pribeag al publicisticii iaşane de altă dată.

D. A. C. Cuza e un tată vitreg, — dar societatea îşi are cerinţele ei şi reabilitează cîte o odraslă părăsită.

*

O comisiune de studii compusă din profesorul Menschikow, d-rii Burnet şi Salimbeni va pleca din Paris la Astrahan pentru a studia mersul ciumei.

*

Savantul Ernst Haeckel a fost victima unui accident. Suindu-se pe o scară, ca să scoată un volum dintr'un raft al bibliotecei, a lunecat şi în cădere şi-a francturat un picior.

Faţă cu vrîsta savantului, accidentul e de temut.

*

Savantul fiziologist francez Charles Richet, profesor la facultatea de medicină nu renunţă la ocupaţiile sale literare; acum de curînd în editura revistei „Les Annales" a apărut un volum de fabule ale lui Richet, intitulat „Pour les grands et les Petits". Pentru producţiile literare ale fiziologistului Richet, defunctul poet Sully Prudhomme avea o deosebită admiraţie. De altfel genialul poet Sully Prudhomme — era un perfect om de ştiinţă,—un matematician.

*

A apărut „Sănătatea" excelenta revistă de popularizare medicală cu data de 1 Maiu, cuprinzînd un budget material ştiinţific şi beletristic.

*

Vaticannl a pus toate cărţile lui Gabriele D'Annunzzio la index, ca fiind contrarii concepţilor religioase oficiale.

Mai mare reclamă nu ar fi putut să viseze nici poetul singur. Afară dacă ştirea însăşi nu e o simplă reclamă momentană.

*

Poliţia berlineză a confiscat din nou un No. din revista *Pan* care conţinet un articol: „Scrisoarea unui părinte din vremea noastră", declarat drept „imoral".

EXAMENELE PARTICULARE de CURS SECONDAR

— Circulara Ministerului Instrucţiunii Publice către Preşedinţii comisiunilor examinatoare ale elevilor preparaţi în particular de gimnazii, licee, şcoli secondare de fete şi şcoli comerciale —

Preşedinţii comisiunilor examinatoare au primit o circulară, în cuprinderea următoare:

Domnule Preşedinte,

Sunteţi rugat a conduce lucrările comisiei examinatoare a elevilor preparaţi în particular, pentru clasele respective.

Dîndu-vă această însărcinare grea, ministerul vă roagă să-i daţi toată atenţia cuvenită făcînd să dispară ast-fel cît mai mult posibil inconvenientele pe care le prezintă sistemul de promovare al preparaţilor, în particular printr'un singur examen la finele anului.

Numai de d-voastră şi de colegi dumnevoastră din comisiune depinde ca aeest mod de promoţiune să piardă cît mai multe din inconvenientele inerente naturei sale.

Pentru aceasta veţi căuta a vă conforma cu totul dispoziţiunilor regulamentare şi veţi privighea ca examinarea să se facă cu tot tactul necesar, *fie pentru copiii romîni fie străini*, fără asprime, dar şi fără pripeală şi ca de mîntuire, căci mai cu seamă în asemenea examene greşelele sunt uşor de făcut, iar urmările sunt incalculabile, de oare ce şcolarul nefiind apreciat de pe propria lui valoare, i se va nimici credinţa în muncă şi i se va falşifica *caracterul*.

Pentru îndrumarea d-voastră şi a comisiei vi se atrage în deosebi atenţiunea asupra următoarelor puncte:

Felul de examinare

Nu se vor examina de cît elevii trecuţi de minister în cataloagele ce vi se trimit. Ori-ce incident ridicat relativ la dreptul de examinare îl veţi comunica imediat ministerului şi pînă la venirea rezultatului veţi urma în totul conform indicaţiilor catalogului.

Constituirea comisiei şi împărţirea materiilor de examinat, programa zilelor şi orelor de examinat, precum şi împărţirea în serii a elevilor de examinat în caz cînd trec peste 20, vor fi constatate în procesul verbal de la prima întrunire.

Examenul se va începe cu proba scrisă, care se dă la toate obiectele de studiu. Această probă va cuprinde două părţi: o lucrare de interogaţie, care constă într'un răspuns scurt şi o lucrare de sinteză pe care o va desvolta elevul sau eleva. Ambele lucrări se vor alege din patru chestiuni ce se vor propune la fie-care obiect de studiu de examinator. Lucrarea se va face pe hîrtie liniată bună, semnată de preşedinte.

Atît preşedintele cît şi examinatorul vor lua măsuri ca să se evite frauda în aceste lucrări şi în caz cînd va constata că un elev încearcă a comite fraude îl va depărta din examen. Elevii nu vor fi îngăduiţi a avea cu ei în sala de lucru de cît cărţile şi dicţionarele ce vor fi afişate în ziua ce precede lucrarea scrisă.

După trei zile de la data lucrărilor scrise ele vor fi predate de examinator preşedintelui, după ce le va fi cercetat şi notat cu cerneală.

Examenul oral

Examenul oral va începe cu examinarea lucrărilor făcute de elev în cursul anului, conform *programei analitice* pe care o va avea cu sine fiecare elev sau elevă şi apoi cu interogaţiuni făcute lămurit fără ambiguitate şi fără ca răspunsul să fie pus în gura şcolarului.

Notele de la proba orală vor fi date preşedintelui chiar imediat după terminarea examenului şi catalogul examinatorului, fără a-l lua cu sine acasă, fără îndreptări, căci aceste cataloage vor fi depuse şi păstrate la direcţia şcoalei publice unde va lucra comisia. In catalogul profesorului se va însemna prin predicate gradul de cunoştinţe, judecată şi claritate de care va da probă elevul şi apoi nota cuvenită răspunsului integral.

Dacă eleva sau elevul examinat aparţine unui institut, *care are matricolă în regulă*, examinatorul va avea în vedere la examen şi matricola institutului, şi în caz că va fi mare deosebire între rezultatul examenului şi nota din matricolă, va insista asupra examinării candidatului şi dacă se convinge de netemeinicia notei de matricolă, va comunica aceasta preşedintelui, care va menţiona faptul în raportul adresat Ministerului odată cu înaintarea lucrărilor.

După terminarea lucrărilor se va ţine şedinţă de stabilirea rezultatului.

Promovările

Elevul se va promova dacă nota la oral va fi cel puţin 5 şi media oralului şi scrisului tot cel puţin 5. In special vi se atrage, Domnule Preşedinte, atenţia asupra necesităţii ca D-voastră să privigheaţi foarte de aproape oralul (neînsărcinîndu-vă cu alte ocupaţii şcolare), regulamentul actual cu toate măsurile, ce ia ca lucrarea scrisă să reprezinte cît mai apropiat cunoştinţele elevilor, totuşi nu fixează nici un minimum de trecere pentru această lucrare, a cărei apreciere este singură controlabilă de organele administrative. De aci urmează că un elev ar putea trece avînd o notă foarte mică la înscris, dacă are o notă mare la oral. Această posibilitate e deajuns pentru a vă arăta că privigherea d-voastră asupra oralului este foarte necesară. Dispoziţiunea regulamentară a pornit de la încrederea ce autoritatea superioară o are în profesorii examinctori ce numeşte, şi pentru care în tot cazul cercetarea orală prezintă mai multă putinţă de a cunoaşte şi aprecia exact pe candidat. Dar tocmai în vederea acestei mari puteri ce s'a dat oralului se şi cade ca garanţiile ce luăm pentru dînsul să fie mari.

In cazurile cînd între nota oralului şi a lucrărei scrise este o depărtare prea mare în folosul sau paguba candidatului, d-voastră veţi atrage atenţia comisiunii că, avînd în vedere situaţia generală a candidatului, poate să dispună să se facă imediat o contra probă, luînd toate măsurile de exactitatea aprecierei finale. Această contra probă se va face sub direcţia d-voastră, privigherea şi răspunderea şi rezultatul stabilit de d-voastră şi profesorul examinator respectiv va fi nota definitivă a şcolarului.

Se va mai promova candidatul şi în următoarele cazuri:

1) Cînd avînd mediile superioare lui 6.50 la toate obiectele are la unul din ele o medie între 4 şi 5.

2) In clasele 7 şi 8 dacă la una din limbile franceză sau germană media este 7, elevul poate fi promovat, chiar dacă la cealaltă limbă modernă media va fi între 5 şi 4.

Pentru elevii cari au la dexterităţi note inferioare lui 5, comisia va decide avînd în vedere rezultatul general al examenului, dacă li se poate acorda promovarea sau corigenţa. Nu se socotesc ca dexterităţi: lucrul de mînă pentru fete, care urmează programa specială a şcoalelor segnndare gr. I şi II de fete, desemnul liniar pentru elevii secţiei reale şi caligrafia pentru şcoalele de comerţ.

Corigenţii

Vor fi declaraţi corigenţi:

1). Şcolarii cari dau examen de cl. I, dacă au cel mult trei medii între 5 şi 3, corigenţa va fi declarată la acele obiecte sau dexterităţi.

2). Şcolarii cari dau examene din clasa 2 pînă la a 8 inclusiv, dacă au cel mult două medii între 5 şi 3, vor fi declaraţi corigenţi la obiectul sau obiectele cu medii insuficiente.

Notele şi regulamentelc stabilite după normele de mai sus se vor trece în catalogul trimis de minister, fără ştersături şi fără îndreptări.

Acest catalog va fi semnat de membrii comisiunei.

O copie de pe acest catalog, certificată de preşedinte, va fi depusă împreună cu lucrările scrise şi cu cataloagele fiecărui profesor examinător în cancelaria şcoalei publice unde a lucrat comisia sub luare de chitanţă, care va fi înaintată ministerului.

Preşedintele va face şi formulare de certificate şi le va înainta odată cu lucrările comisiunii şi cu catalogul însoţit de raportul său.

Examenul candidaţilor de clasele IV şi VIII se vor termina pînă la 18 Iunie, în vederea examenului de absolvire (capacitate).

Elevii care nu se pot prezenta în sesiunea Iunie din cauză de boală, vor înainta Preşedintelui un certifiat medical, însoţit de o petiţiune timbrată cu timbru de 30 bani, prin care vor cere amînarea examenului în sesiunea Septembrie. Acest fel de petiţiuni şi certificate nu se primesc la Minister.

Programa analitică se va impune s'o aibă fiecare elev şi elevă, în momentul cînd li se va face controlul lucrărilor de la fiecare obiect în timpul anului

Comisiunile examinatoare în Iaşi

Din comisiunile examinatoare pentru Iaşi vor face parte următorii profesori la peste 500 elevi înscrişi:

Religia: Ion Popescu, D. Ciolan, Pr. Gherasim Miron.

Romîna: profesorii titulari fiind din opoziţie se vor pune profesori titulari din alte oraşe sau suplinitori din Iaşi.

Latina: A. Frunză, Aug. Scriban, Gîrcineanu P., Gheorghiu X.,

Franceza: Fedeleş C. Joseph Sibi.

Germana: Fedeleş C., Pal Petre, Dossios Nicolae.

Engleza: G. I. Setlacec, I. Sibi, Blanche Niculescu (fete).

Greaca: I. Popescu Muşata, Gîrcineanu Petru.

Drept şi Econ. politică: G. Cristoior, Val. Hulubei.

Filozofia: Val. Hulubei, Fedeleş C.

Istoria: Ursu Ioan, Mitru Ioan.

Geografia: I. G. Tufescu, Ilie Mitescu.

Matematica: I. Rallet, D. Pompeiu, Ciolac G., Praja I. V., R. Tuffli (contabil), T. Patriciu.

Şt. Naturale: Th. Nicolau, Lucian Roiu.

Şt. Fizico-chimice: Popescu Vasile (Naţional).

Igiena: Aug. Müller.

Muzica: I. Teodorescu, Mezzetti E.

Desemnul şi Caligrafia: Scorpan I. G., C. B. Penel.

Gimnastica şi instrucţia militară: V. Negruţi, Thielemann Martha (fete).

Lucrul de mînă: Aglae Dimitriu.

N. B. Preşedinţii comisiunilor vor fi d-nii I. V. Praja, D. Pompei şi I. Rallet.

Examenele elevilor pregătiţi în particular vor avea loc de la 1—20 Iunie inclusiv, afară de clasele IV şi VIII, al căror exemen va avea loc de la 1—18 Iunie inclusiv.

STRUNA ZILEI

SA NU TE 'NTINZI...

Fostul avocat S., din Iaşi, a devenit plapomar la Newyork.

Epoca.

E o pedeapsă pentru cine
N'a 'nţeles că se cuprinde
Adevăr în zicătoarea:
„Cît ţi-e plapoma, te 'ntinde..."

INFORMATII

❑ **Legea monopolului cârciumelor.**— *Modificări aduse.* — „Monitorul oficial" de azi, publică decretul de promulgare al legei pentru modificarea unor dispoziţii din legea monopolului cîrciumelor şi care e următoarea:

LEGE

pentru modificarea unor dispoziţiuni din legea din 6—8 Martie 1908

Art. 1.—La finele art. 37 din legea pentru monopolul vînzărei băuturilor spirtuase în comunele rurale şi măsuri în contra beţiei din 6—6 Martie 1908, se adaogă următoarea dispoziţie:

„Şi se va urma astfel pînă cînd numărul debitelor va fi ajuns unul de fiecare 300 suflete".

Se mai adaogă tot la art. 37, un prim aliniat în cuprinsul următor:

„Cîrciumele din comunele cari sunt staţiuni balneare sau climaterice: Călimăneşti, Govora-Băi, Buşteni, Azuga, Predeal, Sărata-Monteoru, Techirghiol-Carmen-Sylva, Lacul-Sărat, Slănicul din Moldova, Olăneşti jud. Vîlcea, Moineşti jud. Bacău, Telega jud. Prahova, Rucăr jud. Muscel, Slănicul din Prahova, Băltaţi jud. Neamţu, Pucioasa jud. Dîmboviţa, Brezoi jud. Vîlcea, nu sunt supuse legei pentru monopolul vînzărei băuturilor spirtoase în comunele rurale".

„In aceste staţiuni climaterice sau balneare, cari trec de sub regimul rural sub cel urban, se vor putea redeschide toate cîrciumele cari se găseau în fiinţă în momentul promulgărei legei din 6—7 Martie 1908, fără a se mai putea redeschide altele din nou".

„Trecerea de la un regim la altul, a staţiunilor climaterice sau balneare, se va face prin deciziunea consiliului de miniştri. la expirarea contractelor în fiinţă, sau chiar mai înainte, dacă administraţiile comunale vor prezenta ministerului de interne dovada rezilierii concesiunilor în fiinţă".

Tot la acest art. 37 se mai adugă un ultim aliniat în cuprinsul următor:

„Cîrciumele aflate în raza de un chilometru în jurul comunelor urbane nu sunt supuse spravegherei autorităţei comunale rurale pe teritoriul cărei se află nici obligaţiunilor ca cîrciumele comunale rurale".

Art. 2 —„Se suprimu cu desăvîrşire art. 38 din legea din 6—7 Martie 1908 precum şi alin. I art. 39 II şi III ale art. 41 din aceiaşi lege".

❑ **Ofiţeri de intendenţă.**— Ministerul de războiu pentru a garanta o bună formare a corpului ofiţerilor de intendenţă a prevăzut ca adjutanţii clasa II-a, să se secondeze prin examen la care vor fi admişi căpitanii, locotenenţii, asimilaţii lor din toate armele şi serviciile administrative.

In acest scop, ultimul aliniat de sub 13, din regulamentul legei pentru înaintarea în armată, din 7 Decembrie 1910, a fost modificat în sensul următor:

„Locotenenţii administrativi clasa II-a guarzii, de artilerie şi geniu clasa II-a cari vor satisface examenul pentru gradul de adjunct. clasa II-a vor fi înaintaţi în corpul de Intendenţă la vacanţele bugetare în ordinea în care figurează pe tabloul de examen clasaţi la vechime.

Candidaţii reuşiţi trebue să aibă recomandaţia şefilor erarhiei, că întrunesc condiţiunile de înaintare la rîndul alegerei.

❑ Şcoala de cusături româneşti *Domniţa Ruxanda*, organizează pentru zilele de 5, 6, 7 şi 8 Mai o expoziţie în palatul prinţului M. Sturdza, din strada Carol.

Expoziţia va cuprinde, anul acesta pe lîngă cusături şi broderii româneşti ca iî, bluze, ştergare, servicii, perni şi alte lucruri de fantezie executată atît la şcoală cît şi pe la sate, şi o secţie de covoare româneşti (scoarţe) adunate de pe la şcoli, mănăstiri şi sate.

Aviz publicului doritor de a-şi procura astfel de lucruri sau numai de a vizita.

❑ **Mişcarea populaţiei.** — Serviciul statisticei generale de pe lîngă ministerul de domenii a adunat toate datele asupra mişcărei populaţiei în cursul întregului an trecut.

Datele statisticei arată că anul acesta este al treilea care se prezintă cu uu excedent ce trece de o sută de mii de unităţi.

Excedentul născuţilor asupra morţilor este de 100.263. Această cifră a fost atinsă în 1904, cînd s'a prezintat cu 100.241 unităţi şi întrecută în 1906 cînd a fost de 115.234 unităţi.

❑ **Cine va prezida solemnităţile oficiale din provincie.**—Ministerul de interne a ţinut să atragă atenţia autorităţilor că, potrivit legei, solemnităţile oficiale din provincie vor fi prezidate de prefecţi, cari sunt reprezentanţii guvernului, în afară de localităţile unde sunt corpuri de armată. Acolo comandanţii acelor corpuri prezidează solemnităţile.

❑ Eri, după amiază, Dumitru Grigoriu din Ungheni, luîndu-se la ceartă cu locuitorul Vasile Lucescu, a tras asupra acestuia un foc de puşcă rănindu-l grav la cap.

Victima a fost dusă la spitalul din Ungheni, iar criminalul a fost arestat.

❑ Un incendiu, provocat din neglijenţa unui copil, a distrus casa şi tot avutul locuitorului Neculai Puşcaşu din comuna Aroneanu. Pagubele se urcă la suma de 2000 lei.

❑ ***Orice anunţuri şi abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce priveşte administraţia acestui ziar.***

❑ Ministerul şcoalelor a trimis revizoratului şcolar o circulară a ministerului de războiu, în care se preved cazurile cînd institutorii şi învăţătorii pot fi scutiţi de concentrări, arătînd că ministerul de răsboi, nu acordă încă o dispensă de concentrări, de cît numai în limitele legei.

❑ Învăţătorul C. Fîntînă, de la şcoala din Laza Oprişiţa, jud. Vaslui, a fost transferat la scoala din Hulboca, în locul învăţătoarei Ecaterina Brăila, decedată.

DIVERSE

Ministerul a făcut cunoscut revizoratului şcolar că numai pentru anul acesta mai aprobă ca terenul şcoalei din Bocniţa, să fie cultivat de învăţător, în anii următori va fi dat în arendă prin licitaţie.

Renumitele ÎNCALŢAMINTE
DE DAME ŞI BARBAŢI
„SALAMANDRE"
CU UNICUL PREŢ LEI 23.50

Unicul depozit la:
Fraţii Polingher
IAŞI
Strada Ştefan cel Mare

Ultime INFORMAŢII

Cu privire la conflictul sinodal se afirmă, că unii episcopi s'ar fi declarat categoric contra caterisirei episcopului de Roman.

Pe de altă parte guvernul nu este încă informat asupra atitudinei pe care eventual o vor lua partidele de opoziţie, dacă acest conflict s'ar complica.

Se cunoaşte numai părerea personală a d-lui Haret, care ar fi spus:

— N'am nimic de obiectat în potriva caterisirei episcopului de Roman. Dacă n'a fost caterisit de mine este că regele s'a opus la aceasta.

Rămîne acum de văzut dacă guvernul va convinge de astă dată pe rege.

Repausul duminical la brutării. *Repausul duminical pentru lucrătorii brutari a fost fixat astfel: o zi din cursul săptămînei, fie pentru tot personalul de o dată, fie prin rotaţie în serii.*

Acest repaus, însă, se va acorda prin respectarea prescripţiunilor pentru aplicarea legei, adică se va înainta poliţiei de către patron lista personalului cu arătarea zilei de repaus fixată.

In Iunie se implinesc doi ani dela alegerea consiliului de disciplină al baroului din Iasi.

Alegerea va avea loc în ziua de 7 Iunie.

Primul procuror al d-lui Cuza a avut ieri, la jurati, un succes absolut la înălţimea meritelor sale, adică un succes boeuf, cum zice francezul.

Domnul Bercea, cerînd un verdict de condemnare pentru Ipate, acuzat de omor, săvîrşit dar neisbutit, juriul, înţelegînd pe dos pe primul procuror, a adus un verdict negativ.

Decretele pentru mişcarea în magistratură, vor fi semnate de Rege, după 10 Mai.

La cele două locuri, vacante la Curtea de Apel din Bucureşti, cele mai multe şanse de a fi numiţi le au domnii E. Miclescu, fost, pe vremuri, judecător de instrucţie la Iaşi, şi Oprescu, preşedintele tribunalului Muscel.

Iarăşi se vorbeşte, că prim-preşedinte al tribunalului Iaşi va fi numit d. V. Băţăşescu, actual preşedinte tribunalului Suceava.

Cantacuzinişti, în frunte cu Nababul, stăruе pentru numirea d-lui Miulescu, actual consilier la Curtea de Apel din Bucureşti, consilier la Casaţie.

Se pun cele mai mari stăruinţi pentru această numire, de şi atît ministrul, cît şi consiliul superior sunt pentru înaintarea d-lui Hinna, care s'a şi stabilit în Bucureşti.

Asupra situaţiunei prefectului de Suceava, ni se comunică din Bucureşti următoarele detalii:

D. Al. Marghiloman, ministru de interne, consimte ca să primească demisiunea d-lui Filostrat. Consultîndu-se cu d. Carp, acesta a răspuns că de oare-ce Filostrat a fost recomandat de d-nii Paşcanu şi Miclescu, d-sa este contra schimbărei.

— Să se spele pe căp cu el. Pe viitor, a adăugat d. Carp, acei care pun beţe în roate guvernului şi recomandă pentru postul de prefect, oameni neapţi, au să aibă un exemplu.

Aşa stînd lucrurile, Filostrat rămîne prefect.

Magistraţii, cari au compus Curtea la judecarea procesului plagiatului, au fost întrebaţi de colegii lor, pe cari ocupaţiile i-au reţinut a lua parte la desbateri, asupra impresiilor lor.

Unul din magistraţi a răspuns textual:

— Ne-am convins că lucrarea d-lui Cuza nu este un plagiat, ci un furt ordinar.

Eminentul om politic C. Roiu, de la Roman, s'a vîndut Carpiştilor şi cu condiţia de a se cumpăra casa soacrei sale, doamna Ioachim, care casă e mai mult datoare de cît face.

Acum s'a îndeplinit şi clauza aceasta: casa soacrei stimatului va fi cumparată pentru administraţia financiară.

Bine înţeles cu preţ mare, aşa că de unde casa este acum peste datoare, va produce şi ceva prisos — prisos de caracter nobil.

Curtea cu juri.—Curtea cu juri, judecă azi procesul lui Gh. Filon, fost gardian la Ospiciul Socola, acuzat de a fi omorît pe inginerul Negură, care se afla internat la acel ospiciu.

Şedinţa se deschide la ora 12. Gr. Filon, este apărat de d-nii avocaţi Stoenescu şi Şeptelici.

Ministrul Industriei, a făcut cunoscut camerei de comerţ şi camerei de meserii, că ancheta cerută cu privire la meseriaşi, are a fi gata cel mai tîrziu la 1 Iunie viitor.

Administraţia comunală, a luat dispoziţia a se placarda în toate străzile, orele cînd urmează a se aprinde şi stînge lumina electrică.

Aceasta pentru ca şi cetăţenii să poată controla, dacă funcţionarii societăţei de electricitate îşi fac datoria.

Azi, la ora 5, membrii consiliului comunal se vor întruni în şedinţă publică.

Economie la Spiridonie.

Eforii casei st. Spiridon sunt preocupaţi a face toate economiile posibile —dar n'au făcut încă nici una.

In schimb, cu prilejul rectificării budgetului ce se va face, s'a hotărît înscrierea unui salar de *100 lei lunar* registratorului, pentru slujba în plus ce-o va face *de a scoate coletele de la vamă.*

Iată un post extra-ordinar, care se potriveşte minunat cu economiile.

Dar trebuia să se dee un plus registratorului Nedelski—şi l'au făcut şi vameşul Epitropiei!

In comuna Aroneanu s'au ivit numeroase cazuri de anghină difterică.

Pentru concursul ce societatea *Tinerimea Şcolară* a hotărît să ţină între elevii şcoalelor secundare din ţară, au plecat de la şcoala Normală „Vasile Lupu" din Iaşi 7 elevi sub conducerea d-lui Ilie Burghelea maestru de desen şi gimnastică.

Concursul *se ţine* mîne dimineaţă în Bucureşti, şi se vor da lucrări scrise la Istorie şi limba Romînă.

S'a acordat o reducere de 70% pe căile ferate, candidaţilor la concurs.

Impuşcat.—Săteanul Ivan Cuişciuc, mergînd ieri cu carul cu boi la o vie, a fost împuşcat, nu se ştie de cine. Glontele a nimerit piciorul drept.

Se cercetează.

Lîngă puntea ce duce spre fabrica de tricotaje, a fost găsit cadavrul unui bătrîn, recunoscut a fi acel al lui V. Gantaş, muncitor, de 60 ani.

Am anunţat acum cîte-va zile dispariţia din arestul jandărmăriei din Bucium al locuitorului Ţîrdea, urmărit pentru numeroase fapte'

Eri cadavrul lui Ţîrdea, a fost găsit în fîntîna, din chiar curtea jandărmăriei.

La autopsia cadavrului, făcută de către dr. Grosi, nu s'a găsit nici un fel de leziuni,

Administraţia comunală a acordat sala Teatrului Naţional, pentru şedinţele congresului cercurilor comerciale, ce are loc în localitate la 29 Mai.

In piaţa Teatrului Naţional, a început azi aşezarea celui dintâiu Watercloset public, executat de societatea de întreprinderi din Bucureşti.

In oraş s'au constatat azi două cazuri noui de scarlatină, dintre care unul mortal.

Domnul Eduard Gusti, student în drept, a fost numit copist la s. I-a a Curţii, în locul d-lui Leon, care s'a înscris în barou.

Sumarul numărului de mîine din *Noua Revistă Romînă* de sub direcţiunea d-lui C Rădulescu-Motru:

Număr special.

Lazăr Cosma. *Salonul de primăvară al „Tinerimii artistice", (cu 35 ilustraţii).* Haralamb Lecca. Să nu-l vezi (versuri). Gheorghe Pribeag. Reprezentarea lui „Faust" la Deutsches Theater din Berlin. Insemnări: Istoria Romînilor în limba italiană de N. Iorga de A. D. Xenopol.—O ceartă care degenezează.—Eugène Carrière.—O anchetă artistică. Din documentele ziaristicei noastre.—Din literatura zionistă.

Revista Revistelor: Arhiva.—Revista idealistă.—La plume politique et littéraire.—La Voce.—Revue Contemporaine. Russkaia Starina.—Les Annales.

Memento.

Judiciare.—La secţia I-a a tribunalului urma să se judece ieri procesul falimentului fostului brutar N. Forşt.

Judecarea a fost amînată pentru ziua de 23 Iunie.

— Importantul proces al reziliărei contractului domeniului Flămînzi, pe baza legei trustului, a fost amînat ieri din nou, procedura neflind complectă, la tribunalul Botoşani.

Termen nou la 4 Iunie.

— Curtea s. I, ca instanţă de trimitere, urmează să judece astăzi procesul d'intre sculptorul Scutari cu comunitatea elină din Galaţi, care a reţinut primului o sumă de 13,000 lei, din reconstruirea bisericei eline din citatul oraş.

— Procesul negutitorului Wolf Herşcovici, din Bîrlad, condemnat la cinci luni închisoare pentru faliment, se judecă astăzi în apel, la s. II-a.

— I. C. Costea, din Şendreşti, Tutova, condemnat de tribunal la trei luni închisoare pentru atentat la bunele moravuri, a fost achitat ieri de Curte.

— Juraţii aducînd un verdict negativ, Curtea a achitat pe dascălul Ipate de la Galata, acuzat de crimă neisbutită.

— După cum am prevăzut, Curtea a amînat eri, pentru a treia oră, judecarea procesului de calomnie prin presă intentat d-lui Cuza de d. dr. Goldenstein.

Iată cuprinsul noului program al teatrului cinematografic Pathé Freres din sala Circului Sidoli: Secretul trecutului. Mare roman contimporan, plin de emoţionante şi captivante scene. Rolurile sunt ţinute de corifeii artei dramatice franceze. Noul şi bogatul program cuprinde apoi: Pedeapsa unui tată, mari scene artistico-teatrale din seria de artă S. A. P. F.—Legendă mexicană, sujet american, înscenat şi executat în cele mai frumoase regiuni ale noului continent.—A luat vînt automobilul, scene comico-sportive — Un nou aparat de scos praful, scene humoristice — Rosalia are boala somnului, scene comice—Tîmpilă e trist şi abătut, scene comice precum şi vederi în plin aer, scene instructive, sujete comice etc. etc. Jurămîntul unui Jacobin, pagini reconstituite din Istoria Franţei—Solemnităţile cincantenarului Italiei, Serbările de la Roma.

Mîine Duminică matineu la 3 ore ziua şi mîne Duminică seara reprezentaţia obişnuită la 9 ore.

In tot timpul verei, reprezentaţiile cinematografului Pathé Frères, sub conducerea d-lui A. C. Bottez, vor urma în noua grădină Trajan, special amenajată pentru asemenea spectacole.

Reprezentaţiile vor avea loc în fiecare seară şi programul se va schimba de două ori pe săptămînă, Lunia şi Joia.

Duminicile şi sărbătorile vor avea loc obişnuitele matineuri la 4 ore, în sala Circului Sidoli, cu preţuri reduse.

Ultima oră

Bucureşti 7 Mai

D. Take Ionescu la Galaţi

Galaţi.—D. Take Ionescu, şeful partidului conservator-democrat, a fost eri la Galaţi.

D-sa a fost primit de membrii partidului din localitate.

La 8 jum. pe seara a avut loc o mare întrunire, în saloanele clubului.

D. Take Ionescu a fost primit cu mari ovaţiuni.

Luînd cuvîntul, d.Take Ionescu analizează activitatea pînă acum guvernului şi spune că opera guvernului este nulă, din punctul de vedere politic şi administrativ.

Răspunde însinuărei că partidul conservator-democrat ar fi distrus, zce că întrunirea ce are loc la 15 a lunei la Bucureşti, are tocmai rostul de a dovedi cît de tare e partidul nostru, şi că lupta noastră nu va fi sfîrşită, de cît atunci, cînd vom avea conducerea efectivă a maselor publice din ţară.

Zice că proectele guvernului, că reforma administrativă şi vînzarea bunurilor de mînă moartă, nu vor putea fi înfăptuite, din cauza neînţelegerilor ce există în guvern.

Termină. felicitînd pe conservatorii-democraţi din Galaţi pentru lupta energică ce o duc.

Mai vorbesc, d nii Filipide şi Antonescu, asigurînd pe d. Take Ionescu de întregul devotament al membrilor partidului conservator-democrat din Galaţi.

D. Take Ionescu, luînd pentru a doua oară cuvîntul, aminteşte de vorba d-lui Carp, care a zis că se va cutremura pămîntul cînd va da drumul nebunilor, şi parafrasează, zicînd:

„Se va cutremura pămîntul cînd voiu da drumul cuminţilor".

Intrunirea s'a terminat, în cel mai mare entuziasm.

Congresul Silvic

Bucureşti. — Congresul silvic începe azi.

Şedinţele vor avea loc în localul administraţiei domeniului Coroanei.

Libertatea de conştiinţă şi întrebuinţarea limbei

Berlin. — Comisiunea pentru legile constituţionale al Alsaciei a adoptat una ele cu propunerile privitoare la libertatea de conştiinţă şi întrebuinţarea limbei. Votul plural remîne îndepărtat.

Mişcare în poliţia ieşană

Bucureşti.—Azi a apărut o mişcare în poliţie, care cuprinde şi Iaşul.

D. I. Ştiubei, comisar clasa I-a, a fost înaintat inspector, în locul vacant.

D. P. Argentoianu, comisar clasa II-a, a fost înaintat comisar de clasa I a.

D. G. Teodoru, a fost numit comisar de clasa II-a.

Măsuri contra ciumei şi holerei

Bucureşti.—D. dr. Bardescu, a plecat în inspecţiune, în vederea măsurilor de luat, faţă de primejdia ciumei şi holerei.

Eri d. dr. Bardescu, a inspectat oraşele Brăila şi Galaţi.

Azi a plecat la Sulina.

Un incident în timpul Selamlîcului

Constantinopole. — Un mic incident s'a produs în timpul Selamlîcutui care a provocat svonuri despre un atentat în contra Sultanului. Cînd Sultanul a părăsit palatul spre a merge la Selamlîc, 12 kurzi sosiţi din Erzerum au încercat să înmîneze Sultanului o petiţiune în contra apropierei nelegiuite a pămînturilor lor de către şeful kurzilor. Husein Paşa, agentul de poliţie au împiedicat pe kurzi să se apropie şi i-a arestat, incidentul a pricinuit panică în public. Kurzii au fost puşi în libertate mai tîrziu.

Plecarea Regelui Serbiei la Paris

Belgrad.—Regele a plecat la Paris azi dimineaţă. Un ucaz regal înăsrcinează pe principele moştenitor cu regenţă.

Camera discută reluarea relaţiunilor cu Romania

Atena. — Camera a discutat eri, cestiunea reluărei relaţiunilor greco-romîne. Respunzînd unei interpelări d. Gryparis a declarat că crede că e nevoe să amîne comunicările de făcut, pînă după prezentarea scrisorilor de acreditare de către miniştrii celor două naţiuni. Grecia şi Romînia au recunoscut, că interesele lor reciproce cereau această restabilire şi au admis reluarea relaţiuniior şi numirea simultană de miniştri. Reluarea relaţiunilor a fost favorizată prin redeschidersa şcoalelor Grece, prin libera circulare a ziarelor şi revocarea măsurilor de expulzare luate contra grecilor. D. Gryparis face să reiasă însemnătatea intereselor comerciale şi maritime greceşti cu Romînia pe temeiul datelor statistice. Oratorul încheie arătînd că Grecia întreţine de asemenea relaţii amicale cu imperiul limitrof şi cu celelalte state balcanice.

Accidentul de la Bereşti

Galaţi.—La tunelul din Bereşti, un lucrător, a fost prins între nişte vagonete şi strivit.

Starea generalului Manu

Bucureşti.—Azi s'a respîndit svonul în capitală, că starea d-lui general Manu s'ar fi agravat.

Controlînd ştirea, putem spune că ştirea este neîntemeiată. Din contra d. general Manu merge spre deplină însănătoşire.

Angajări la Teatrul Naţional din Bucuresti

Bucureşti.—Aseară a fost o întrunire a comitetului Teatrului Naţional din Bucureşti.

S'a dat cetire petiţiunilor d-nelor Lucia Sturza, Maria Giurgea şi a d-lui Bulandra, prin care cer reintrarea în Teatrul Naţional.

Cererile au fost admise.

Broşura lui Vaida

Buda-Pesta. — Deputatul Vaida a scos o broşură, în care se rîdică Impotriva *Tribunei din Arad* şi a luptei ce aceasta o duce împotriva partidului naţional romîn.

Trei comunicate

Bucureşti.—Guvernul a dat azi publicităţei trei comunicate.

Primul desminte ştirea, că Suveranul se va duce la Gastein.

Suveranul nu va părăsi ţara în anul acesta.

Al doilea comunicat, desminte ştirea că d. Carp, ar fi declarat că nu mai sunt romîni în Macedonia, iar cei rămaşi au devenit greci.

Comunicatul spune, că această ştire avea de scop să alimenteze comentarii reu voitoare la adresa guvernului, în presa străină.

In fine al treilea comunicat, spune că guvernul nu s'a gîndit să dea în concesiune, înfiinţarea unui stabiliment de joc la Sinaia.

Fraudele silvice

Bucureşti.— D. Ghica Comăneşti a depus azi raportul său, cu privire la fraudele silvice.

Raportul conchide la nevinovăţia d-lui Nădejde, inspector general.

Intre Sibiu şi Bucureşti

Buda-pesta.—In şedinţa de eri a Camerei, deputatul Naipebov, a cerut înfiinţarea unor noi linii ferate, care să stabilească o legătură mai repede între Sibiu şi Bucureşti.

Ministerul de finanţe a răspuns, că s'au început tratativele în această privinţă cu guvernul romîn, tratative care promit a fi încoronate de succes.

KALODONT

PASTĂ DE DINŢI şi APA DE GURĂ

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris.

Représentanţi Sam. Löbl, Bucureşti.

Intristaţii: Elisa şi maior Gh. Văleanu; Aurelia şi Costică Gabunea; Maria şi Aurel Varlam cu copiii; au durerea de a vă aduce la cunoştinţă încetarea din viaţă a iubitei lor mătuşe şi strămătuşe,

✝

PROFIRA MELEGHIE

Inmormîntarea va avea loc Duminecă 8 Mai, orele 10 jum. a. m.

Iaşi, str. Lascar Catargiu No. 36.

PRIMĂRIA COMUNEI IAŞI

In ziua de 9 Iunie a. c. oara 11 a. m. se va ţine în Camera acestei Primăriii licitaţie prin oferte închise pentru darea în întreprindere pe timp de zece ani, de la semnarea contractului, a lucrărilor pentru întreţinerea pavajelor de asfalt turnat şi comprimat, ce Comuna ar voi să facă în intervalul duratei intreprinderei.

Garanţia provizorie 10.000 lei în numerar sau efecte garantate de Stat.

Condiţiunile de licitaţie precum şi caetul de sarcini se pot vedea în fiecare zi de lucru la Serviciul technic al Comunei.

Dispoziţiunile art. 72-83 din legea comptabilităţei publice sunt aplicabile acestei licitaţiuni.

No. 07664 6 | 19 Mai 1911

Preparator special

de franceza, germană, latina, matematici, contabilitate, curs primar, secundar. Metod exersat şi succes garantat.

V. Emil, profesor, str. Sf. Theodor No. 36 (în curte).

Doamnele şi Domnişoarele care doresc să fie în curent cu Moda Sezonului de vară şi în acelaş timp să cumpere şi cele mai frumoase Mărfuri, sunt rugate să poftească la Magazinul

„LA VULTUR"

vor cumpara aci de toate, bune şi cu preţuri cît se poate mai eftine.

Mare asortiment de Mătăsuri Fularuri, Laize şi Voalajuri. Ultimele noutăţi în Bluze şi Matiuele şi Jupoane.

Mănuşi şi Gente moderne cu Şnururi,

Garnituri pentru Rochii şi Furnituri complecte pentru croitorie.

Fabrica „FORTUNA" Iaşi

lîngă Strada Moţoc

Fondată în 1888

120 Cai putere *180 lucrători*

SCAUNE

MOBILE

PARCHETE

ROŢI de transmisiune

UŞI

FERESTRE

DUŞAMELE cu uluc şi langhetă.

Ori-ce părţi şi accesorii de lemn pentru toate industriile. Lemn brut şi fasonat, Scînduri şi grinzi pentru tâmplari, strungări, sculptori, caretaşi. dulgheri, bodnari, Architecţi şi Antreprenori. Specialitate Comenzi, pentru d-nii Antrepenori. Aburitul şi uscatul lemnelor.

80 Maşini pentru prelucrarea lemnului cari se inchiriază şi cu ora. Furnisare promptă. Preţuri eftine.

Fabrica „Fortuna" Iaşi

lîngă str. Moţoc.

De vînzare un rînd de case compus din 7 odăi antret, bucătărie, camera rece, pivniţă, magazii de lemne, strada Căpitan Păun No. 10 bis.

Doritorii să se adreseze la d. Teodosie Motăş, Creditul Urban.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV — PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. **BYRRH** de Vînzare 7 Milioane BUTELII — VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA — De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Cereți numai:

Parfumul și Eau de Cologne Superioare

A. RALLET & Co. — MOSCOVA

Furnisor al: Curței Imperiale Ruse, Curței Regale Romînă, Curței Regale Muntenegru și S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900
55 Medalii, Diplome
și alte recompense

Eau de Cologne
A. RALLET & Co.

Se distinge:
prin mirosul lui plăcut, tinocuind cu totul esențele

De vînzare la toate Drogheriile și Mag. de Parfumerii din țară.

Reprezentant general pentru Balcani
Alexandru Spivacoff
— RUSCIUC —

GRILLAGES 1 m. de hect. LE MÈTRE 0f30c.

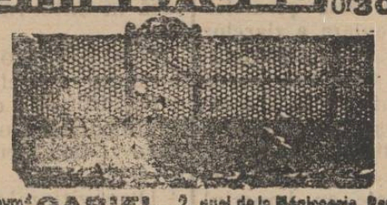

Baym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
BONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

Dacă suntêți suferinzi, dacă voiți a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA
Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excès de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.
De vînzare în toate magasinele mari de consum.
La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

Întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE
Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Cărucioare și ori-ce accesorii

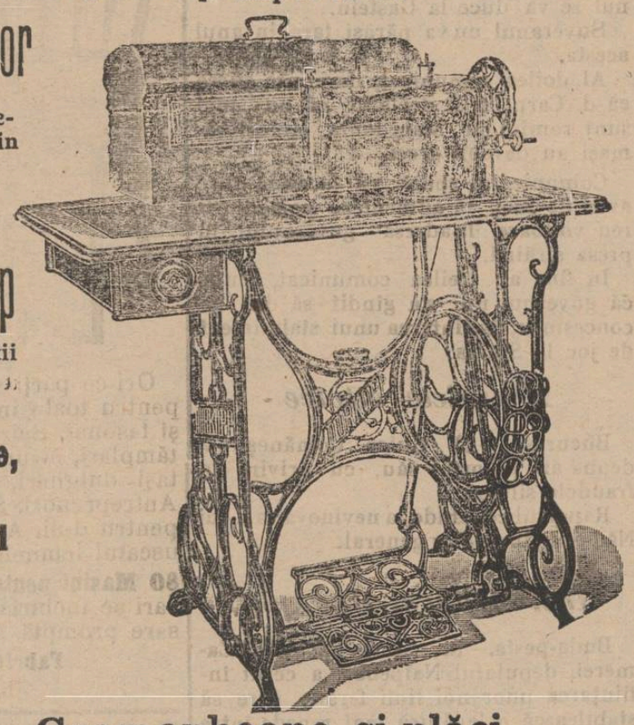

Gramophoane și plăci.
Instrumente muzicale
TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA
Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.
Fondată în anul 1858
Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.
Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.
Dividende plătite la asigurați pe 1910:
LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;
a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.
b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.
c) Caz de deces, cum și
Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.
Condițiuni de asigurare extrem de liberale.
Direcțiunea pentru Romînia, București.
Agent general pentru Iași:
IOSEPH POPPER,
Str. I. C. BRATIANU No. 166.
(foastă strada de Sus)

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL
Pathé Frères -- Paris
Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Inceputul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

LABORATORUL
DE
Produse Farmaceutice
Ioan Werner
FURNISORUL CURȚII REGALE
IASI

Vin Tonic pe bază de China, Cola, Coca și Glycerophosphate. Tonic și reconstituant.
Două linguri pe zi. *Prețul 5 lei.*

Unguent Preservativ Cel mai bun mijloc pentru a combate și a împedeca propagarea și polipsirea boalelor infecțioase (lumești).
Prețul 50 b.

Glycerophosphat Granulat
Antineurastenic. Reconstituant a sistemului nervos—2 linguriţe pe zi în apă sau vin. *Prețul 2 lei.*

NOROCUL LUI SCHRÖDER E COLOSAL!

La tragerea clasei a VI-a loteria IX-a acum terminată, am avut plăcerea a plăti onor. mei clienți:

Lei 100.000 pe No. 5443

după ce abia la loteria trecută am putut achita:

Lei 150.000 pe No. 59221
„ 100.000 „ „ 4642

Afară de acestea au mai căzut în colectura mea în ultimul timp următoarele câștiguri principale:

Lei 80000 pe No. 34304 — **Lei 80000** pe No. 59118
„ **70000** pe No. 42650 — „ **50000** pe No. 33233
Lei 50.000 pe No. 34860

Din premiul divizibil de:
LEI 400.000
4 premii à Lei 20.000, deci Lei 80.000
și anume:

Lei 20000 pe No. 11232 — **Lei 20000** pe No. 44215
„ **20000** pe No. 29881 — „ **20000** pe No. 51056

APOI
Lei 20.000 pe No. 15395, Lei 20.000 pe No. 33598 și nenumărate a Lei 5000, 3000, 2000, 1000 etc.
(Exactitatea numerilor de mai sus trebue confirmată prin lista oficială)

Tragerea clasei I loteria X va avea loc la
14 (27) IUNIE 1911

și pentru această această tragere, țin la dispoziția onor public o bogată colecție de numere norocoase:

O optime Lei 1.50
Un sfert Lei 3. Una jum. Lei 6. Un los intreg Lei 12.
Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuează prompt și conștiincios, contre plății anticipate, sau sub ramburs.

Rob. Th. Schröder București

Centrala: Calea Victoriei No. 106.—Sucursale: Calea Griviței No. 96 Str. Lipscani No. 71.—Iași, **Str. Stefan cel Mare No. 8.**—Galați, **Domnească No. 14.**—Craiova, **Str. Unirii No. 69.**
Sucursale noui deschise: Ploești, **str. Basarab No. 1.**—Brăila, **Piața Sft. Archangheli (casa Rally).**

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI
Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mirzescu No. 17—Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mirzescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1299 Marți 10 Mai 1911

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Studenți și curente

Orașul nostru a trăit în cele trei zile cît s'a judecat procesul Cuza, niște ceasuri care nu s'au mai trăit de pe vremurile cele bune ale marilor mișcări intelectuale în Iași. Sala de ședințe a curței cu juri era zilnic plină cu tot ce are intelectual orașul nostru, de oare-ce toți s'au pasionat pentru problema ce era în discuție.

Dacă, în fond, fie-care recunoștea—precum au recunoscut și jurații, — că d. Cuza trebuia să se adreseze specialiștilor spre a limpezi acuzarea ce i s'a adus, de fapt, chemarea judecății publice la soluția acestei acuzații, a făcut ca toată intelectualitatea să se creadă chemată de o potrivă să judece afacerea, în cît, toți au urmărit procesul, care în acest fel a trecut la judecata orașului întreg.

Trecem peste soluția ce s'a dat afacerei și care a fost primită în mod favorabil de majoritatea celor ce au urmărit procesul; trecem peste faptul că, prin această hotărîre jurații au aratat că în realitate nu este dovedit de loc că d. Socor a calomniat; trecem și peste faptul pe care unii jurați nu s'au sfiit să'l declare, acela că dragostea ce au pentru acest oraș, nu'i lăsa să dea lașului și lovitura de a arăta lumei că timp de ani de zile orașul acesta a adăpostit și a lăsat să se rîdice în acest fel, pe un om care, ori cum, reprezintă ceva în ierarhia noastră intelectuală; trecem peste toate împrejurările care arată că jurații—miloși cum trebue să fie,—din milă pentru oraș n'au vrut să pronunțe achitarea lui Socor. Vom judeca numai răsunetul ce a avut această afacere în Iașul intelectual.

Acei cari cunosc Iașul din vremurile cele bune, n'au putut să nu constate că focul sacru nu s'a stins de tot și că orașul care pe vremuri a inaugurat sistemul punerei pe două coloane, nu acceptă gloriile decretate; că chiar în chestiile foarte speciale și în care abilitatea subtilizărei științifice a putut lăsa ca vremea îndelungată să permită un fel de prescripție, oamenii geloși de bunul renume al orașului nu primesc invocarea acestei prescripții, prin argumentul ce s'a adus mereu, acela al situației considerabile a plagiatorului, față cu situația modestă a acuzatorului.

Acei cari cunosc Iașii de-acum 20—30 ani, își amintesc cum se pasionau pe acea vreme spiritele pentru probleme care, ca acea de acum, aduceau în discuție chestii literare sau științifice. Privind asistența de acum la judecata afacerei Cuza—Socor, se putea ușor remarca prezența la desbateri tocmai a generației, care s'a format în Iași la lumina intelectualității de acum 20—30 ani; se puteau regăsi în sală aceiași asidui ai reuniunilor din trecut, în cît am reträit în atmosfera curiozității științifice a Iașului de glorioasă amintire. Toți acești oameni au venit să asculte fără nici o prevenire, dovezile ce se vor aduce, spre a'și forma o convingere, pe care caracterul prea special al afacerei o permitea mai lesne auzind dovezile celor cari s'au trudit în această chestiune și pentru care convingere le-ar fi trebuit cercetări prea îndelungate și prea speciale.

Nu se poate, însă, ca această constatare să nu ne facă să punem alături de acești reprezentanți ai Iașului trecut, pe epigoni, tineretul ce acum își caută hrana intelectuală, care va trebui o dată să dea viață sufletească acestui oraș. Evocarea trecutului ne face să punem în paralel, fără voe, religiozitatea cu care tineretul de atunci venea să asculte și să'și formeze o părere, față cu turbulența cu care tineretul de azi vrea să impună el părerea lui. In religiunea științei, în care cultul se oficiază judecînd în tăcere, dînșii au venit ca în religiunile barbare, bătîndu-se cu pumnii în pept în adorațiunea idolului.

De sigur, că pornirea lor este sinceră și că în adorațiunea lor întrupează în idol mai mult ideea; recunoaștem că religiunea lor, acea a naționalismului, pornește dintr'un isvor sufletesc curat și suntem alături cu dînșii în dorința pe care ori-ce Romîn trebue s'o aibă, acea că neamul nostru să'și întărească sentimentul național. Acest sentiment, însă, care există în mod egal în toți Romînii, este, ca să zicem așa, un sentiment fundamental, care se naște o dată cu judecata fie căruia și nu are nevoe nici să se ivească la o anumită vrîstă, nici să fie cultivat prin studii deosebite. Pentru aceia este de o potrivă de naționalist Bulgarul care la munca zarzavatului său nu vorbește de cît de mijloacele de a [illegible] Macedonia, ca și Grecul care la cafenea nu aranjează de cît planuri pentru cucerirea Constantinopolului.

Studentul, însă, trebue să aibă mai mult de cît acest sentiment fundamental; cultura lui trebue să-l facă să nu rămînă la concepția brută a noțiunei de naționalitate și țară; judecata lui de om luminat trebue să'i arăte că mijloacele violente sunt pentru acei cari nu au puterea de convingere pe alte căi. Pălmuind cîți-va ovrei, sau fluerînd pe acei cari nu sunt de părerea lor, nu ne-au convins de frumusețea sentimentelor lor, precum nu ne-au convins de superioritatea lor etnică Bulgarul bragagiu care a omorît pe Mihăileanu, sau Grecii cari ucid în Macedonia.

Ridicînd violența ca dogmă, se văd expuși a fi considerați nu ca o falangă de capete luminate, ci ca o ceată de pumni gata să se abată la cel dintăi semn al unui comitagiu; așa i-a considerat cu ocazia procesului unul din avocații d-lui Cuza, cînd a amenințat că nu se știe cum va eși din sală Socor.

Fiind-că suntem la o epocă în care naționalismul este pus la paralele, să punem alături de tinerimea lui Abgar, studențimea Iașului din trecut și vom vedea că de sigur trecutul a avutul preocupari ceva mai intelectuale. Dintre studenți a pornit în Iași socialismul, care, ori cum, a adus marele serviciu de a fi avut studiul ca dogmă; studențimea pe acea vreme era într'un zel studios extra-ordinar și vedem astă-zi aducînd servicii însemnate țărei, pe acei cari s'au format la lumina acelei epoci de studiu și de preocupări sufletești curate.

Care va fi, însă, folosul curentului nou, în care studiul nu stă pe cea dintăi treaptă? Dogma cea nouă, a naționalismului, nu are nevoe de studiu, căci este religiunea inimei și, pe cît se știe, impulsiile inimei se domolesc cînd se ridică rațiunea; asta face că și naționalismul violent se domolește cînd se ridică judecata. Pentru aceea de și dogma nouă a existat totdeauna sub forma ei cuminte, d-nul Cuza care a prelucrat'o și pe ea după autori vechi, 'și-a zis și aici că studiul nu este necesar, sau că chiar poate să strice naționalismului modern style.

De sigur este frumos sentimentul care are inima ca substrat; credem însă că nu pentru cultura inimei merge cineva la Universitate, iar pentru cultura sufletului nu este nimic de învățat de la maiștrii religiunei cele noi.

Pentru aceea nu putem să nu punem încă o dată în paralel liniștea cu care generația trecută a venit fără nici o prevenire, să judece obiectiv dovezile științifice ale procesului Cuza, față cu lipsa absolută de criteriu obiectiv, cu care tineretul actual a judecat o chestiune așa de serioasă.

Mulțumită atitudinei acestui tineret, sala curții cu juri a fost pusă sub arme fiind că știința a trebuit protejată de jandarmi, ceia ce a făcut că am trăit cîteva zile de teroare, sub amenințarea scandalului posibil. Cît de frumoasă apare, față cu asemenea fapte, atitudinea cuminte, adevărat studioasă, a generațiilor trecute, de studenți! Socialismul, radicalismul, au găsit în studenții de altă dată susținători luminați, care se convingeau prin studiu la preceptele credinței lor; unde este studiul credinței celei noi?

Acel care știe viața intelectuală a Iașului trecut, nu are nevoe să fie un *laudator temporis acti*, pentru ca să constate că noua îndrumare a tinerimei nu poate să facă de cît să scadă pe fiecare zi bunul renume al [illegible] intelectual, ceea ce studenți[illegible] luminată nu trebue să privească cu indiferență.

Doctor Ștefănescu-Galați

Doi prefecți și un procuror DE DESTITUIT

Firește că ne este perfect indiferent dacă prefect de poliție este Stroja, dacă prefect de județ este d. Negruzzi —sau dacă ar fi alții.

Ne este, iarăși, perfect egal, dacă viitoarea mișcare în magistratură va cuprinde înaintarea primului procuror, precum va cuprinde înaintările altor pașalamale la fel.

Fie-care guvern își are oamenii pe cari îi merită—și atîta rău să fie în țara asta, cît merită d. Marghiloman prefecți mai capabili și parchetul tribunalului Iași—șef mai polițist.

Dar cînd prefecții și magistratul de cari ne ocupăm, încetează a fi simple unelte guvernamentale și intru în adevăratul lor rol de depozitari ai ordinei publice, de păzitori ai vieței oamenilor, de păzitori ai legilor—apoi ei devin controlabili și nu mai pot fi indiferenți.

Prefectul poliției și primul-procuror, au dat dovezi, în cursul săptămînei trecute, că înțeleg a fi aderenții d-lui Cuza: prefectul prin refuzul repetat, făcut președintelui Curții cu juri, de a trimite polițiști pentru menținerea ordinei în sală; primul procuror, prin reprobata și celebra sa ținută.

La o manifestație studențească de ieri, prefectul și primul procuror au înțeles să'și continue aderența la adresa d-lui Cuza. Dar dacă, la judecarea procesului, ordinea a mai putut fi menținută de președinte, apoi cu ocazia manifestației, aderența celor doi oficiali a putut urma în toată voia.

Primul procuror a ținut chiar să ieo parte la întrunirea publică a studenților și faptul a fost raportat cu multă satisfacție, d lui Cuza, cărnia i s'a zis:

— Ziarele jidovite n'au să mai poată minți, că la întrunire au luat parte numai elevi. Au fost și cetățeni, între cari relev pe d. Bercea.

De sigur, calitatea de cetățean l'a adus pe primul procuror la întrunire, căci ca funcționar public n'ar fi putut veni de cît chemat.

Prefecții, al poliției și al județului, erau cînd în fruntea manifestanților, cînd în urma lor. Au asistat la manifestațiile, cu huiduelli, făcute la clubul liberal și al nostru; la manifestațiile ostile făcute înaintea redacției noastre, care redacție, după un ultimat dat de un „orator", urmează, la o a doua manifestație, să dispară.

Ce căutau prefecții în fruntea și în coada manifestanților? Publicul, care i-a văzut, mergînd cu huiduianții, oprindu-se cu ei, lăsîndu-i să facă ce voiau, îi credea, natural, făcînd parte din acei manifestanți

Cînd și unde s'a mai întîmplat așa ceva? Așa ceva extra-ordinar, extra ordinar ca anarhie, sau extra ordinar ca imbecilitate?

Că geamurile cluburilor și redacțiilor ziarelor de opoziție, au fost fluerate, huidulte; că mari discursuri au fost rostite față de acele geamuri — hai să fluere și să vorbească.

Dar ca doi reprezentanți ai guvernului, doi prefecți, să fi fost în fruntea manifestației —asta înseamnă, evident, că guvernul a voit să arate că aprobă acele manifestații

Dacă nu — dacă guvernul, cum s'ar cădea, se simte umilit de asemenea țintă — să destitue pe cei doi prefecți.

Să destitue pe magistratul, reprezintant al ministerului public, care a luat parte la întrunirea publică — căci destituit ar fi fost, fără vorbă, și cu drept cuvînt, dacă ar fi participat la o întrunire anti guvernamentală.

Complicitatea autorităților

- Referitor la „manifestările" de ieri -

Domnul Matei Cantacuzino are dreptate să se arăte amărît de felul cum prietenii știu cinsti bătrînețele d-lui P. P. Carp. Căci nici odată partizani politici n'au mers pe cale mai opusă vederilor șefului lor, de cît merg acum soldații șefului junimist.

Partidul conservator din Iași, spre pildă, de care d. Cantacuzino este special amărît, a înțăles să se solidarizeze cu d. A. C. Cuza și s'a aliat, cu studenți, pentru a cerca să refacă virginitatea științifică, lamentabil compromisă a unuia din co-autorii „operei" *Despre Poporație*.

Domnul Carp, aflînd astă iarnă, că partidul său din Iași ar fi tentat de un compromis electoral cu naționaliștii, a trimis răspuns ca bătrînețele sale politice să fie păzite de asemenea furtună.

Iar acum partizanii săi, fie pentru a relua relațiile cu naționaliștii, fie pentru a se pune bine cu aceștia, se solidarisează cu d. Cuza, predică ravagii antisemite, se excită la visul sîngelui jidovesc și dau tot concursul lor entuziast unei manifestații a elevilor d-lui Cuza pentru acest profesor al lor.

Ziarul guvernamental local a patronat acea manifestație, a pregătit-o, i-a dat odioasele elemente necesare pentru a o crea și pentru a invedera, că poliția nu-și va face datoria.

A pregătit manifestația, explodînd, ca din senin, în atitări contra evreilor, contra evreilor, cari găsesc pentru bani, stăruitori cu trecere, în rîndurile guvernamentalilor locali, spre a obține pașapoarte amabile, scutiri de armată pe motive fictive, autorizații clandestine ș. c. l.

După ce timp de vre-o 4—5 zile acel ziar a scris articole și a publicat informații, cari excitau o parte a populației contra celelalte, același ziar, într'o notă caracteristică, cu caractere mari, a anunțat „marea întrunire studențească pentru 8 Mai, spre a protesta în special contra *Opiniei*".

Cînd însuși organul de publicitate guvernamental are asemenea extra-ordinară ținută, era evident ca o parte a populației să fi fost cuprinsă de spaimă, căci judecata era aceasta: cine ne va apara, dacă autoritățile atîță contra noastră?

Și de ce toate acestea? Fiind-că d. Cuza se află la o respîntie gravă a vieței sale și nu poate fi scăpat de cît prin o revoluțiune contra evreilor, care ar urma să producă o diversiune în chestia plagiatului de care este învinuit.

Guvernamentalii din Iași au ținut, prin ziarul lor, să pună bazele manifestației pentru plagiatul Cuza—manifestație ce a avut loc ieri în Iași, sub auspiciile poliției și parchetului—după cum dovedesc reportagiile ce le publicăm în numărul de astă-zi.

Nici sînge n'a curs ieri pe stradele Iașului, nici bătăi—nici măcar geamuri sparte n'au fost.

Brutalități n'au avut loc. Dar faptele întîmplate, amestecul direct al organelor polițienești într'o manifestație poruncită de d. Cuza; concertul de sirene la cluburile partidelor de opoziție și la redacțiile ziarelor, contra guvernului—toate acestea în prezența prefecților, cari erau alături de manifestanți; prezența primului procuror la o întrunire studențească—nu ca reprezintant al ministerului public, ci ca simplu spectator entuziast—toate aceste fapte tălmăcesc, în chip dureros, că suntem împrejmuiți de anarhie.

Și ne pare sincer de rău Iașul nostru. Și voiți să știți de ce ne mai pare rău? O declarăm sincer: ne pare rău de pata ce se aruncă asupra bătrînețelor d lui Carp.

Ne pare rău, fiind-că ie un punct comun între șeful junimiștilor și șeful nostru: ambii sunt contra anarhiei.

OAMENI ȘI LUCRURI

Militărie și comedie

Un mare ziar berlinez povestește următoarele sub titlul: *Un locotenent „istoric"*.

Revista militară săptămînală a arătat în stilul ei concis și oficial că locotenentul Carp din garda regimentului de dragoni „Impărăteasa Alexandra" a Rusiei s'a retras din armată.

Acel tînăr ofițer era oarecum—și absolut fără voie,—un soiu de personalitate „istorică" a Berlinului. Cînd, acum cîți-va ani, a intrat în garda dragonilor, numele lui apăru ca o curiozitate, întrucît era singurul nume neîmpodobit de nici un titlu de noblețe în listele ofițerilor de cavalerie, ale gardei respective. Această împrejurare dete ocaziune poeților teatrului Metropol să-l aducă pe scenă ca pe „unicul locotenent în cavalerie burghez" și timp de aproape un an de zile, reprezentat de artistul Giampietro, figura lui se vedea în toate serile pe scenă.

Pe această cale locotenentul Carp, fără a fi vinovat de ceva, contribui la hașterea unei figuri de farsă, care a făcut pe mii și mii de spectatori să rîdă.

Mai de rîs însă decît figura însăși a eroului în chestiune, este faptul că totul se datorește unui echivoc, unei greșeli. Căci locotenentul Carp nu era de origine burgheză, ci era odrasla unei vechi familii din nobleța romînească fiu al bărbatului de stat Petrache Carp care a stat în mai multe rînduri în fruntea guvernului romîn. De la urcarea pe tron a actualului Rege Carol—în 1866—titlurile de noblețe au fost interzise în Romînia. Cînd însă urmașii vechilor boeri,—al de Ghica, Cantacuzino, Sturza și cum îi mai cheamă—vin la Paris sau la Riviera, nu le displace de loc să fie desemnați ca „prinți" printre vizitatori și conștiința originei nobile nu le-a pierit odată cu abolirea titlurilor. Și locotenentul Carp care și-a terminat acum educația în Germania și se reîntoarce într'un regiment de husari în patria sa, ar fi purtat înainte de 1866 cel puțin titlul unui locotenent „de" Carp și poate ar fi fost chiar primit cu titlul unui *prinț* Carp în Prusia..."

Adevărul e că actualul prim-ministru și urmașii săi nu au drept la nici un titlu de noblețe, înainte ori după 1866. Dar nu e fără interes de cunoscut toată această întîmplare, mai cu seamă în partea ei beletristică, adecă în partea ei de farsă. Căci apariția pe scenă a „unicului burghez" care a putut încăpea într'un cerc de militari nobili arată nu numai puterea prejudecății, — dar, în același timp, libertatea completă de care se bucură, în Capitala Germaniei, scriitorii de teatru, în materie de parodii ori de satire sociale.

Rodion

Impresii din Apus

Waterloo. — Liège. — Spa. — Dinand

XIV

Un loc care ispitește pe oricare vizitator al Belgiei, este *Waterloo*, celebru pentru bătălia ce se dădu în 1815, între Napoleon și Aliații comandați de Blücker și Wellington — bătălie care puse capăt imperiului și gloriei lui Napoleon.

Teatrul acțiunei avu loc între trei sate: Waterloo, Mont St. Jean și Belle Alliance. In acel loc pe o movilă, făcută de mîna omului și în punctul pe care prințul de *Orange* căzu de un glonte primit în umăr, — s'a ridicat un monument comemorativ: un leu colosal ce are o labă pusă pe o bulă El privește spre occident amenințînd Franța. Se spune că acest leu ar fi făcut din topirea bronzului de la tunurile luate de puteri. Movila e o piramidă pînă în vîrful căreia urci 226 trepte de piatră.

Mai sunt și alte monumente pe acest cîmp larg: al Austriecilor, al Germanilor și care constă dintr'o acvilă ce expiră. Pe acest monument e scris: „*Aux derniers combattants de la grande armée*".

Se mai vede o casă modestă — casa în care a dormit Napoleon, — astăzi ferma *Caillou*. O altă casă, în care se făcu „*la belle Alliance*" și unde se întîlni, Wellington și Blücher — ambii învingători.

Intr'o parte, cam izolată, este un mic muzeu în care se văd osemintele soldaților găsite mai acum cîțiva ani. Naționalitatea s'ar fi cunoscînd după nasturii găsiți alături de oase, după insignii și monede. Unele oase sunt perforate de gloanțe; iar altele mai păstrează încă glonții în ele.

In satul *Mont St. Jean* este un castel frumos; iar în fața lui o casă cu 2 rînduri, joasă însă, care are o placă scrisă: „Aci a stat V. Hugo în 1861 pentru a-și scrie romanul său *Mizerabilii*". In acest roman Napoleon e descris călare, cu ochianul în mînă pe înălțimea *Rossomme* în revărsatul zorilor din 18 Iunie 1815: „Acest profil liniștit sub mica pălărie a școalei de Brienne, această uniformă verde, acest revez alb ascunzînd placa, redingota ascunzînd epoleții, unghiul cordonului roș sub jiletcă; pantalonul de piele, calul alb cu veltrapul de catifea roșie, avînd pe la colțuri cîte un N coronat și o acvilă, cismele puse peste ciorapii de matasă, pinteni de argint, spada de la Marengo, toată această figură a celui din urmă Cesar stă vie în toate imaginațiile — aclamată de unii, privită cu severitate de alții".

Călcînd prin aceste locuri pe urmele lui Napoleon ești așa de impresionat că ți se pare, că-i vezi umbra apărînd... Aerul pare plin încă de groaza celor ce au acoperit cu oasele lor aceste cîmpii... Fiecare pas îl faci cu sfială și respect, căci în fiece punct s'a putut stinge o viață..

Și mulți vizitatori se văd pe acest cîmp larg alergînd curioși și tăcuți de la un monument la altul fie pe jos, fie în landouri înalte cu locurile în amfi-

teatru. Iar în vîrful piramidei, călăuzele în diferitele limbi, declamă şi gesticulează explicînd şi arătînd partea din care Napoleon a fost surprins, locul unde a avut loc încăerarea, casa unde s'au întîlnit generalii învingători, etc... Aşa că plecînd din acest loc multă vreme nu mai poţi cugeta la altceva... Trăeşti un timp cu Napoleon în gînd şi cauţi să alegi adevărul de neadevăr... Cît bine şi cît rău nu s'a spus asupra acestui: *Napoleon!* — cuvînt care evoacă fapte măreţe, extraordinare şi atitea sentimente duioase!... Şi orice ar fi, el tot geniu mare rămîne. Iar ca om. poate avea stima oricui, căci în orice împrejurare s'a aflat, el şi-a păstrat respectul, şi a îndeplinit toate datoriile către ai lui... Apoi nefericirile avute către sfîrşitul vieţii, tradarea şi singurătatea la care a fost condamnat, sunt destule motive să-l compătimeşti şi să cugeţi la nestatornicia destinului, pe care împrejurările pînă la un punct îl hotărăsc...

Dar lumea ce îmbulzeşte, graba de a-ţi găsi pe ai săi, grija de a fi la un loc comod te smulg acestor reflecţii şi cu greu îţi poţi relua firul întrerupt...

*

Liège mare centru de activitate prin manufactură, cărbuni, turnătorie, uzinele de aramă şi zinc, fabricile de arme celebre în toată lumea, fabrice de cicle şi automobile, fier şi oţel. Aci sunt marile uzine metalurgice, minele de cărbuni de pămînt; aci se află hogeagurile înalte ale lui „Cockerill" cari în timpul nopţii par nişte ochi enormi de foc...

Liège e celebru şi prin Universitatea lui cu secţia de ştiinţe şi Institutul „Montefiore" renumit din toată lumea. Sunt peste 4.500 studenţi în acest „Birmingham" al Belgiei...

Oraşul e un curios amestec de case nouă şi vechi... De altfel pe fiece zi se transformă. Interesant de vizitat este palatul Prinţilor-Episcopi — acum palatul de justiţie — care cuprinde unele părţi, adevărate minuni ale fantaziei arhitecturale.

*

Foarte aproape de Liège este celebrul oraşel balnear „Spa" — numit „La perle Ardeannes". Ascuns între nişte munţi acoperiţi cu verdeaţă ce-l adăpostesc de vînturile de Nord, face minuni — după cît se spune — prin cele 16 isvoare minerale ce posedă. Stabilimentul termal are toate felurile de aplicaţii moderne de hidroterapie şi balneotherapie. Clima acestei staţiuni este plăcută şi uniformă. Mulţi anemici şi-au găsit leacul în acest raiu cosmopolit — raiu şi prin curăţenia excesivă ce domneşte aci.

Izvoarele mai însemnate sunt cele de apă gazoasă şi feruginoasă din salonul de la *Pouhon* — clădire mare, frumoasă, comodă pentru concerte, conversaţii, primblare pe timp urît...

Mulţi prinţi şi oameni mari s'au oprit la Spa. Un tablou în uleiu, expus în salonul de la Pouhon arată pe: Descartes, V. Hugo, Al. Dumas, Labiche, Benjamin Constant, Impărăteasa Eugenia...

*

Parcurgînd Belgia, o vizită în munţii Ardeni se impune. Aceşti munţi mici, dar plini de farmec, cu riuleţele lor ce şerpuesc valea străbătută de drumul de fier, prezintă succesiune de peisage caracteristice cu poziţii romantice şi de o frumuseţă ce predispune la melancolie.

Se înţelege ca Ardenii nu sunt Alpii. Şi cine a gustat odată din sălbătăcia înflorătoare a culmilor alpestre, acela nu va găsi — desigur — aceleaşi senzaţii în munţii Belgiei...

Ardenii nu sunt mici. Carpaţii noştri — cari au părţi de o frumuseţă neîntrecută .. Dar Ardenii au ceva liniştitor plăcut, care odihneşte sufletul şi încîntă şi ochiul tot odată.

*

Pe malul „Meuzei", sub poalele unui bloc enorm de granit, deasupra căruia se află o citadelă — e aşezat unicul dar poeticul orăşel *Dinant*. Dinant acesta e format din 2 rînduri de case înşirate de o parte şi de alta a Meuzei. E curat, liniştit şi ademenitor pentru cel care ar dori să petreacă un timp departe de sgomotul şi vîrtejul lumii...

In apropiere se vede o stîncă piramidală, ascuţită şi dreaptă ca un perete — numită *La Roher Bayad*.

Maria C. Buţureanu

STRUNA ZILEI

CLAR-OBSCUR

S'a aflat că fostul director al teatrului naţional şi-a instalat lumină electrică acasă, pe spesele teatrului

Adevărul.

Greu de evitat—atare
Divulgare, din pricină
Că aşa o instalare
Lesne iesă la... lumină.

Cărdăşia Cuza-Bercea

Că nu e demn, ci revoltător, ca să se atace prin gazete un magistrat care nu se poate apăra,—aceasta e o chestie de principiu asupra căreia toată lumea e de acord. Cu o mică condiţie însă, *ca fapta sau conduita magistratului să fie bazată pe o convingere profundă, fie chiar greşită, sau cel puţin să aibă la bază buna credinţă.* In asemenea caz, cine suspectează un magistrat, comite după circumstanţe cînd o imoralitate, cînd chiar un delict—calomnia odioasă.

Aşa e oare cazul d-lui prim-procuror Adam Bercea, în cunoscutul proces Cuza-Socor?

— Categoric, nu. D. Bercea s'a coborît din sfera înaltă a magistratului, în mocirla josnică şi pătimaşă, a omului lipsit de scrupule şi demnitate.

D-sa a comis două greşeli.

1,§ De la început a declarat net, *că nu e pe deplin luminat în chestia plagiatului*, deci cere a se admite o expertiză, de specialişti, cari să lămurească afacerea.

Numesc aceasta o greşală, fiind că nu-i este permis unui prim-procuror, serios, care susţine cîte-va procese din 4 în 4 luni, să nu aibă o părere categorică într'un proces însemnat. Numai debutanţii lasă chestiile la apreciere.

Dar, în sfîrşit, aceasta nu e o greşală mare,—e mai mult o chestie de demnitate personală,—de care bagatelă d. Bercea a dovedit că nu face mare caz.

Prin urmare, de la început, d. prim procuror s'a pronunţat: *n'are o părere personală, nici profesională, căci nu e pe deplin luminat.* Pînă aci totul logic.

Ce se întîmplă însă?

— Curtea compusă din eminenţi magistraţi, ţinînd socoteală de eventualele mari greutăţi ale expertisei, o respinge.

Care era urmarea naturală?

— D, prim-procuror, care declarase că nu-i pe deplin luminat, (ca ori-ce începător), *trebuia să lase afacerea la aprecierea juraţilor.*

In loc de a face ceea-ce era logic, d-sa comite a 2-ua mare greşală, enormă şi de neertat pentru demnitatea unui magistrat; *aceea că, după ce declarase că nu e destul de luminat, de odată trece la o acuzare pătimaşă servindu se chiar de termeni surugieşti cari nu cadrează cu roba unui prim-procuror, ca „broşură murdară"* etc.

Ei bine iată punctul de plecare, asupra căruia or cît de energică ar fi înfierarea cui-va, nu e suficientă, la o faptă şi o josnicie atîta de odioasă pentru demnitatea unui prim-procuror!

Nu mai poate fi vorba nici de „convingere" căci ţi-ai declarat credinţa de la început... *„că nu eşti luminat"*—şi unde nu e convingere nu poate fi vorba nici de bună-credinţă,—şi în materie de Justiţie... nu se joacă la Schröder, cel cu norocul colosal!

— Dacă punem în legătură campania de reabilitare a d-lui Cuza dusă de oficialitatea din Iaşi, prin coloanele „Evenimentului", prin placardele americane cu titluri chilometrice din vitrina acestuia, precum şi svîrcolirile puternicilor zilei, începînd cu însu şi d. Grecianu şi terminînd cu d-nii Stroja, Suţu, Tuduri şi Crăciun, cari s'au agitat necontenit, între culise şi prin sala Procesului, căutînd prin prezenţa lor a intimida spiritele şovăelnice,—*atunci aveţi explicarea adevăratei boscării comise de primul procuror*, care în excesul seu de zel, de şi declarase că nu-i lămurit,—cînd a zărit *„frigurile stăpînirei"* 'la apucat tremurul... şi s'a executat, ca cel din urmă transfug şi caracter, care împodobeştr carul de triumf al d lui Grecianu.

D. Bercea este tipul atrofiatului moral lipsit complectamente de caracter, pe care îl găsim înnotînd în toate mlaştinele imoralităţilor crase, pe care le înghite cu seninătate şi eroism,—numai să poată să se menţină pe fotoliul de prim-procuror! Aveam dar tot dreptul, încă de cînd i eram coleg de şi inferior, să'i spun în faţă, cu ocazia cunoscutei afaceri: Duff—Kliegher: *„te dispreţuesc d-le, căci d-ta înjoseşti magistratura"*. Şi părerea aceasta despre dînsul, 'mi-am dat-o chiar în scris, 'lam vizat sîngeros, m'a reclamat la minister, a vrut să rupă acel rechizitor al meu, dar el a ramas document, în dosar.

S'a făcut anchetă de Inspectorul Balş şi în faţa colegilor şi a Inspectorului, am avut curagiul a-l arăta cum este. Ministrul, d. Stelian, n'a luat nici o măsură contra mea, de şi Bercea 'mi făcuse raport, *dar tot el a înghiţit afrontul meu, adus şi oral şi prin scris şi documentul a remas la dosar.*

Iată omul.

Susţin, ceva mai mult, eu care-l cunosc la cîtă josnicie e capabil a se coborî d. Bercea, că d-sa, în afacerea Cuza-Socor, ca or ce spirit inferior şi influenţabil, s'a lăsat a fi sugestionat de dl. Cuza.

Vreţi proba?

Iat-o: Era în luna Mai 1909, puţine zile după venirea d-lui Bercea ca Prim Procuror la Iaşi. Noi Procurorii (defunctul Livaditi, Vinkler şi subsemnatul) observasem că d. Bercea se încue în cabinetul seu, primind vizita d lui Cuza, în mai multe zile consecutive.

Eram intrigaţi.

Vr'o zece zile n'am putut afla nimic.

Concomitent cu aceste visite misterioase ale d-lui Cuza, observasem pe d. Bercea, avînd rendez-vous prin localuri publice cu un tip de şoltic, care 'ţi făcea impresia unui client de Penitenciar, de curînd liberat.

'L întrebam pe primul nostru, ce este?... Surădea diplomatic şi ne spunea şiret: *încă puţină răbdare şi vom descoperi ceva senzaţional, ceva grozav!*

Deveniam cu toţii, din ce în ce mai curioşi.

Cam la a zecea zi de mister, 'mi aduc aminte că luîndu-mă de la Parchet, spre casă, d. Bercea foarte prietenos, îmi spune:

„D-tale, cel dintăi 'ţi voi încredinţa un „secret mare.

„Se prepară assassinarea lui Cuza.

„Sunt pe urmele complotului. E o so„cietate de 15 Jidani, care se adună nu „la un loc fix, ci variat. Ei au tocmit un „Turc văcsuitor de ghete şi un Armean, „pe care 'i ţin sequestraţi şi pe un Ro„mîn (...era şolticul), care a putut scăpa „şi a venit la mine, cu Cuza, să 'mi „descopere totul! Li s'a promis cîte 5000 „lei de fie-care, iar după fapt li se va „mai da cîte 10000 lei de fie-care, Romînul, om cinstit şi patriot, a scă „pat ca prin minune şi se căznesce „acum să ne dea pe Jidani în mînă. „Fot să ţi spun că mîine seară 'i vom prinde!...

Am făcut mult haz, i-am rîs în nas spunîndu i că acestea sunt fantezii de ale abilului d-n Cuza, care vrea o bombă să-i serve de admosferă pentru procesul crîşmarilor, ce trebuia să se judece în curînd! Primul meu a remas tablou, dacă 'l lovea trăsnetul, pentru el era acelaş efect: *s'a dus tot planul de mărire şi reclamă*,—căci oamenii inferiori, preţuesc mult ast-fel de nimicuri.

Credeţi că a ţinut cont de sfatul meu serios?

— Nu, a doua zi ne-a chemat în cabinetul seu pe cei trei Procurori (Livaditi, Vinkler şi subscrisul) şi pe d. Erbiceanu, actual Preşedinte, atunci judecător de instrucţie şi ne a spus că în acea noapte trebue să mergem cu toţii, să prindem complotul!! Mi-aduc aminte că singur d. Erbiceanu se arăta aproape entusiast, de această sensaţională afacere, alăturea de Primul Procuror. Noi Procurorii rădeam, iar eu nu m'am putut reţine şi am spus: *eu nu mă fac caraghios, nu voi merge, dar noi păstră secretul, ca să nu vă compromit* **succesul**.

Norocul d-lui Bercea a fost că, Romînul, şolticul nostru, a dispărut chiar în acea zi după ce avusese grija a ciupi zilnic pe primul nostru cu ceva franci,—zicînd că-i trebuie să urmărească pe jidani. Probabil, d-l Cuza i-a făcut vînt, cînd a văzut că caraghioslîcul are să se înfunde,—căci Maurul îşi făcuse datoria: însinuarea fusese aruncată, ea prinsese,—acum şolticul trebuia să plece.

Iată mentalitatea d lui Bercea, cocoţat să conducă un Parchet ca Iaşul.

Mult haz s-a făcut pe socoteala d-sale, din această afacere, în cercurile intime ale Magistraţilor.

Un lucru trebue să evidenţiem: *Cînd l'ai prins pe d l Cuza, cu un astfel de caraghioslîc, nu ţi-ai făcut odată pentru totdeauna idee de ce e capabil acest om?*

Şi dacă e aşa, îţi era permis a te pronunţa cu atîta uşurinţă despre titanica muncă, a unui erou modern, ca modestul Socor, faţă de abilul d-n Cuza?

Iată, d-le Bercea lucruri, pe cari o inteligenţă chiar comună, le pricepe lesne. Te-a cunoscut bine însă d-l Cuza, de aceia şi-a bătut aşa joc de d-ta, care în definitiv, te priveşte; dar păcatul este că insuficienţa şi monstruositatea faptei d-tale, să răsfrînge asupra Magistraturei.

Te denunţ deci, ca lumea să te cunoască; iar Magistratura să rămîe în afară de insultele ce d-ta i le aduci. D-ta nu eşti magistrat, ci un gimnastic intelectual, degenerat, menit a servi pe ori cine şi cu orice, afară de magistratură,—bine înţeles!

G. SKARLET

„OPINIA" LA HUŞI

(Corespondenţă particulară a ziarului „OPINIA")

In tihnitul nostru oraş ştirile se produc cam greu, întru cît viaţa se petrece în mod mecanic, şi dacă n'ar mai fi cafeneaua Vasilachi, unde se fac şi se desfac toate faptele, mai n'ar fi pe ce să-ţi prinzi ochii.

In ultimul moment vine ştirea despre încetarea din viaţă a d-lui Leonida Constandin, proprietorul Tîrziilor. D-sa moare la Lausanne în urma operaţiei făcute de dr. Roux. Leonida Constandin suferea în timpul din urmă de o tumoare, care după consultul medicilor din ţară, trebuia să fie operată, cu îndoiala însă dacă nu va produce complicaţiuni interne. Nenorocul fu că în urma operaţiunii desnodămîntul fatal urmă imediat spre dezolarea familiei, adînc lovită, cum şi a numeroşilor săi prieteni şi cunoscuţi.

Regretăm din suflet pierderea încă timpurie a lui Leonida Costandin, mare proprietar, fruntaş al partidului liberal şi un om care a ştiut răspîndi în jurul lui numai prietenii. Credem că corpul defunctului va fi adus în ţară şi îngropat la Tîrzii.

Politice.—In schimb oraşul nostru este un cuib de politică şi de politiciani şi or fi dughene de tot felul, dar cafenele şi cluburi avem berechet. Evenimentul cel mai nou e demisia prefectului. D. general Gh. Teleman obosit şi necăjit de mersul trebilor politice, şi a dat demisia în mod irevocabil, recomandînd în locul său pe fiul său d. căpitan Anibal Teleman, deputat la colegiul I de Cameră. Din diferite motive demisia a fost amînată în rezolvirea ei pe la toamnă, nu atît că guvernul n'ar fi dispus să i-o primească, şi să numească în loc pe d. căpitan Anibal Teleman, ci pentru că s'a născut un conflict de păreri între dorinţa ministrului de interne şi cercul reprezentanţilor Fălciului.

D. Marghiloman ţine să provoace o vacanţă parlamentară mai ales la Huşi, unde guvernul e tare, şi unde se poate răzema pe tăria famelionului, care a cucerit cu succes toate locurile în parlament. Şi cum d. Marghiloman are de plasat vechi junimişti, căzuţi în alegerile generale şi greu de ales în alte centre, cu opoziţie tare, vacanţa de la Fălciu i-ar surîde. Un asemenea candidat de plasat e d. Miclescu, căzut la Suceava. Se vede că guvernul a reuşit a căpăta de la d. general Teleman cuvîntul că n'ar dori să candideze, ba să stărue la prietenii săi, la famelion, să susţină candidatura d-lui Miclescu.

Contra tuturor acestor combinări de la centru, pe care d. Teleman le-a primit şi pentru care a căpătat şi adesiunea viitorului prefect, se rîdică famelionul, care pentru a-şi menţinea omogenitatea, se arată solidar cu noul prefect ba încă cere că viitorul candidat să fie d. general. Vacanţa e bine venită ca să aducă cuvîntul de nouă orientare, căci conflictul de interese între centru şi provincie.

In dosul vacanţei se ţes tot felul de intrigi, între culise, căci nu e pe placul tuturor membrilor fameliunii succesiunei prefecturei în persoana d-lui căpitan Anibal Teleman. Unii din ei, cum e d. Iancu Pivniceriu, cu Pavăl Michiu rîvneau pentru sine şi prefectura şi şefia partidului în Fălciu. Generalul fiind bătrîn, succesiunea venia de la sine, pe cînd cu căpitanul Teleman se fixează şefia pentru 20 ani cel puţin tot în familiei Teleman, şi dacă pentru moment sînt ceva voturi în jurul generalului, aceleaşi voturi nu se pot menţinea şi în jurul căpitanului.

Intruniţi la club şi luînd cunoştinţă de ceia ce voeşte a dicta centrul, familionul a declarat că se desinteresează de alegeri pe toată linia, lăsînd să c'ştige opoziţia.

Linia ferată Crasna Huşi. Dar nu numai demisia prefectului Teleman preocupă lumea la noi, ci şi chestia transformării linia ferată Crasna-Huşi în linie normală. De şi din linia ferată toate partidele locale au făcut un punct de program, liberalii în specie reuşise a înscrie creditul şi a vota împrumutul. Dar neconvinşi de utilitatea liniei au lăsat'o mai moale, n'au început nici o lucrare şi n'au oprit ca paralele să fie cheltuite pentru alte cele. In momentul de faţă milionul şi jumătate afectat la transformarea liniei de la Crasna la Creţeşti nu mai există, şi motivul a fost că creditul e prea mic şi că e mai bine că atunci cînd se va vota din nou, să se voteze un credit deplin de circa 7 milioane.

In consecinţă linia stă pe loc aşa cum este, şi cum prefectul Teleman a fost prea angajat în această chestie, e vorba ca toţi deputaţii şi senatorii să-şi dea demisia la toamnă din parlament, dacă nu se vor înscrie din nou banii necesari şi nu se vor începe lucrările în toamnă.

Dar despre aceasta vom reveni cu alte amănunte şi mai interesante.

Corespondent.

INFORMAŢII

❑ **Mîine, Marţi, zece Maiu, ziarul nostru nu va apare.**

❑ *Domnul G. Skarlet, fost procuror la tribunalul Iaşi, ale cărui relevări publicate în* Opinia, *au fost atît de interesante, publică în numărul nostru de astăzi un interesant articol asupra cărdăşiei Bercea-Cuza.*

Cititorii vor gusta şi de această dată interesantele relevări ale fostului magistrat.

❑ Consiliul de războiu al corpului IV de armată condemnase pe sub-locotenentul Duţescu, din administraţie, la un an închisoare pentru delapidări.

Consiliul de revizie, casînd verdictul, a trimis afacerea, spre a fi judecată din nou, la consiliul corpului III (Galaţi).

❑ Un caz suspect de holeră a fost constatat la Brăila.

Doctorul Nistor, care a constatat cazul la un anume D. Constantin, a adus pe bolnav la spitalul comunal.

Direcţia generală a serviciului sanitar a fost înştiinţată.

❑ Numitul Filon, fost gardian la ospiciul Socola, acuzat că, prin maltratări, a produs moartea inginerului Negură, fost internat în acel ospiciu, a fost condemnat Sîmbătă, în urma verdictului afirmativ al juriului, la un an închisoare şi 14 lei, cheltueli de procedură.

❑ Am anunţat acum cît-va timp, că d. C. Leonida, fost senator de Fălciu, suferind de o tumoare a stomahului, a fost transportat la Lausane, sanatoriul d rului Roux, pentru a-i se face o operaţie.

Alaltă-eri d. Leonida a încetat din viaţă. Corpul seu, va fi adus în Ţară şi înmormîntat la moşia Tîrzii.

Luăm vie parte la doliul familiei.

❑ La Piatra N. a sucombat subit din viaţă senatorul G. Ionescu.

Defunctul era macedonean de origină.

❑ In urma intervenţiei d-lui secretar al Camerei de comerţ din Ploeşti, direcţia generală a căilor ferate a acordat o reducere de 50 la sută pe C. F. pentru toţi congresiştii camerei de comerţ, cari vor lua parte la congresul ce se va ţine în zile de 19, 20, 21 Mai. Biletul de reducere va fi valabil de la 17 pînă la 23 Mai inclusiv. S'a mai obţinut pentru congresişti un tren special, care va pleca de la Ploeşti la orele 6 jum. dimineaţa în ziua de 20 Mai avînd a face cursa Ploeşti-Cîmpina-Cîmpiniţa, congresiştii înapoindu-se cu acelaş tren la ora 11 noaptea,

❑ Serviciul sanitar a cerut administraţiei comunale să intervie de urgenţă, pentru a instala closete la Hală şi a asana strada Trancu.

❑ Mai multe persoane au luat iniţiativa de a crea, în localitate o nouă asociaţie pentru protecţiunea animalelor, care să fie o filială a celei ce există în Capitală.

❑ Comitetul corporaţiei constructorilor din localitate şi-a înaintat demisia. camera de meserii a numit un comitet provizoriu, pînă la noile alegeri.

❑ D. Stamatiu ajutor de primar a dat azi o ordonanţă, prin care toţi negustorii de zarzavaturi şi fructe, sunt obligaţi a avea gherete acoperite.

Şi s'a dat un termin pentru a aduce la îndeplinire această dispoziţie.

❑ In urma unei certe, C. Pandelea din Uricani, a împuşcat pe consăteanul său Mihai Pichiu.

In stare gravă acesta a fost transportat la spital.

● Anton Creangă din comuna Băiceni, maltratat de către Gr. Huţanu şi Paras Huţanu, a încetat eri din viaţă.

Autorităţile anchetează.

❑ La 19 ale acestei luni se dă la Bivolari, în folosul spitalului şi sub patronajul Prefectului de judeţ o mare serbare populară.

Dat fiind scopul acestei serbări, nu ne îndoim că succesul ei va fi desăvîrşit. Organizatorii printre care e şi d. dr. P. Vrînceanu, medicul spitalului din localitate, nu cruţă nici o osteneală ca asistenţii să fie mulţumiţi şi distraţi. Această serbare începe ziua cu alergări de cai şi se va continua seara cu dans, tombola şi variate distracţii. Numeroase familii din Iaşi s'au anunţat că vor lua parte.

❑ In tot timpul verei, reprezentaţiile cinematografului Pathé Frères, sub conducerea d-lui A. C. Bottez, vor urma în noua grădină Trajan, special amenejată pentru asemenea spectacole.

Reprezentaţiile vor avea loc în fiecare seară şi programul se va schimba de două ori pe săptămînă, Lunia şi Joia.

Duminicile şi sărbătorile vor avea loc obişnuitele matineuri la 4 ore, în sala Circului Sidoli, cu preţuri reduse.

❑ Soldatul dezertor Gh. Cerchez, evadînd din închisoarea Galata, s'a dus eri la locuinţa sub comisarul Busuioc, unde a rănit grav pe o servă a acestuia Maria Matin, şi după care a dispărut.

El a fost prins în str. Moţoc.

❑ Eri s'a arestat pe Alex. Croitoru, din Tg. Neamţ evadat de la Socola, pe cînd se aşezase pe linia c. f. r. spre a se sinucide.

❑ Invăţătorul I. Dinulescu, dela şcoala primară din Isaccea, dat judecăţii de ministerul instrucţiei, a fost achitat eri de comisia disciplinară a institutorilor.

❑ Sîmbătă seara a încetat din viaţă la Roman lt.-colonelul Ioan Dimitriu fost inspector al gendarmăriei rurale şi şeful siguranţei publice, sub guvernul lui Ioan Brătianu, fratele d nei Smaranda A. Brandia.

Dimitriu fusese în vremuri, comandantul jandarmilor pedeştri din Iaşi.

❑ Sub-comisarul Dolijan împreună cu Iancu Gutman ducîndu-se la Avram Simca din str. Zugravilor spre a-i pune un sechestru de 1000 lei, acesta a sărit cu revolverul nelăsînd ai pune sechestru,

Partidul Conservator-Democrat
VA ŢINE
Duminică 15 Maiu
Orele 2 jum. d. a.

O mare întrunire publică
IN SALA EFORIEI

La această întrunire vor lua parte şi delegaţii din judeţe.

Ultime INFORMAŢII

— —

❑ *D. Dim. Greceanu s'a plîns d-lui Marghiloman, că nu poate satisface cerinţele serviciului sanitar, în ceia ce priveşte asanarea oraşului, de oare-ce comuna nu dispune de fonduri disponibile pentru acest scop.*

D. Greceanu a adăugat, că singura scăpare. ar fi ca Statul să vie în ajutor oraşului Iaşi, cu 200,000 lei.

D. Marghiloman, a răspuns că d. Greceanu, să poftească la Bucureşti, pe ziua de 1 Iunie, pentru a se vedea atunci ce este de făcut.

Răspunsul d lui Marghiloman, se poate şti de mai înainte. Pe ziua de 1 Iunie, d. Carp va fi în congediu şi d. Marghiloman va zice, că, fără d. Carp, nu se poate rezolvi cererea d-lui Greceanu.

❑ *Prefectul de poliţie, printr'un raport adresat Ministrului de instrucţiune, se plînge de faptul, că la manifestaţiunea de eri, au luat parte un mare număr de elevi, din liceul internat şi liceul naţional.*

Prefectul cere ca directorii acestor instituţiuni, să ieie măsuri ca pe viitor elevii, să stea la afară de aceste manifestaţiuni.

❑ *Un fapt de o gravitate extra-ordinară. Acum o lună de zile ministrul instrucţiunei publice, d. Arion, respinse rîdicarea d-lui Şumuleanu la rangul de profesor de chimie la facultatea de medicină din Iaşi.*

Potrivit legei chestia rîdicărei nu mai putea reveni în discuţie, de cît peste un an.

Pentru a învedera, însă, anarhia în care trăim, Senatul universitar şi consiliul facultăţii de medicină, au fost convocate să se întrunească astăzi, Luni, ora şase, spre a decide, din nou, în această chestie.

Nu se ştie prin ce anume manopere s'a ajuns la această ilegală revenire după numai o lună, dar se ştie că se aşteaptă ca interimatul instrucţiei să fie ţinut de d. Delavrancea, fost tovarăş cu d. Şumuleanu în procesul cîrciumarilor, pentru ca să se revie asupra deciziei d-lui Arion.

❑ *Domnul P. P. Carp a fost pus în curent cu cele ce se pregătesc în Iaşi,*

Primul ministru a comunicat faptele ministrului de interne şi acesta a făcut responsabil pe prefectul poliţiei de ori-ce întîmplare.

Primul ministru, primind in adienţă Duminecă, pe un reprezentant al comunităţii evreeşti, l'a asigurat, că la Iaşi va fi linişte.

❑ **10 Maiu în Iaşi.**—Iată programul serbărei de zece Mai în localitate :

1) La revărsatul zorilor 21 lovituri de tun vor anunţa solemnitatea.

2) La orele 10 dimineaţa se va oficia un Te-Deum în Catedrala Mitropoliei, în faţa autorităţilor civile şi militare, precum şi a d-lor consuli ai puterilor străine.

In timpul serviciului divin, armata va fi aşezată, de a lungul stradei Ştefan cel Mare şi va aştepta eşirea din Catedrală.

3) După terminarea serviciului divin va avea loc defilarea trupelor, pe strada Ştefan cel Mare, în faţa Catedralei.

4) După defilare, se vor primi felicitări, în saloanele Prefecturei de judeţ.

5) La ora 8 seara, va avea loc retragerea cu torţe, plecînd din piaţa Palatului Administrativ, pînă la Cazarma Copou.

6) După retragere, muzica militară, regimentul 13, va cinta în piaţa Unirei.

❑ La liceul Militar şi liceul Naţional, au sosit aprobările ministerelor de Război şi Culte pentru suplinirea catedrelor de Matematici.

Suplinitor a fost numit d. Constantin Romanescu, licenţiat în Matematici, pînă la finele anului şcolar curent, suplinînd pe d. V. Teodoreanu.

❑ Şcoala de cusături româneşti *Domniţa Ruxanda*, organizează pentru zilele de 5, 6, 7 şi 8 Mai o expoziţie în palatul prinţului M. Sturdza, din strada Carol.

Expoziţia va cuprinde, anul acesta pe lîngă cusături şi broderii româneşti ca iĭ, bluze, ştergare, servicii, perni şi alte lucruri de fantezie executată atît la şcoală cît şi pe la sate, şi o secţie de covoare româneşti (scoarţe) adunate de pe la şcoli, mănăstiri şi sate.

Aviz publicului doritor de a-şi procura astfel de lucruri sau numai de a vizita

❑ In sala otelului Traian, va avea loc în curînd o serată, organizată de Asociaţiunea culturală „Libertatea" din localitate.

„Manifestaţiile" DE ERI

— O parte a studenţilor facultăţii juridice din Iaşi, încearcă, prin o manifestaţie, să producă diversiune în chestia plagiatului Cuza —

Pînă a nu se judeca procesul de calomnie prin presă, pe care d. Cuza l'a intentat d-lui Socor, prietenii primului n'au încercat nici să facă diversiune în spirite, nici să apere, pe altă cale, pe profesorul lor.

Din ziua, însă, a începerii judecăţii, adică din ziua de 2 Mai, d. Cuza a simţit nevoia diversiunii, aşa cum d sa a înţeles totdeauna să facă diversiune.

Domnul Cuza a montat pe studenţi săi, găsind sprijin şi în ziarul guvernamental local, care a dat ordin cronicarilor şi istoricilor să facă un supliment de 2 Mai, adică să înscrie şi 2 Mai 1911, în istorie, ca dată patriotică.

Agitaţia a mers crescendo. Ziarul guvernamental a dat publicităţii la mulţime de infamii pentru aţîţarea spiritelor, iar studenţii, la rîndul lor, pentru a da agitaţiei lor cea mai mare extensiune posibilă, au provocat o întrunire publică pentru ieri, 8 Mai, spre a înflera presa jidovească, adică ziarele cari nu iau în serios pe d. Cuza.

Intrunirea a avut loc ieri. După întrunire urmau să se petreacă scene interesante, dar ele au fost înlăturate — prin convenţie.

Convenţia a fost încheiată cu prefectul de poliţie, care a permis studenţilor să fluere la redacţiile ziarelor de opoziţie din localitate, la clubul liberal, la depozitul de ziare al *Adevărului* şi la domiciliul privat al d lui dr. Goldenstein, care, învinuit de crimă de d. Cuza, a cutezat să-l dee pe acesta în judecată.

*

Excortaţi de prefecţi, de poliţişti, de soldaţi, de jandarmi, manifestanţii, în intonarea imnului naţional, au mers primo la *Opinia*.

Era un fel de datorie de onoare de a vizita întâi redacţia ziarului nostru; mai drept faţada caselor în care se află instalată redacţia — de oarece redacţia, din cauza sărbătoarei, era închisă.

Faţada caselor fiind în stare de meremet şi o scară aflîndu-se în faţă— un orator s'a aruncat pe scară şi a ţinut un discurs, prefecţilor, armatei, jandarmilor şi unui număr de studenţi.

Oratorul, de pe înălţimea scării a spus că ceea ce face astă-zi este un simplu avirtisiment, că foarte, curînd *Opinia* va fi desfiinţată.

Apoi saracul orator coborît de pe scară se puse în fruntea manifestanţilor, care o pornise, prin strada Golici, în piaţa Unirii.

Urale intusiaste la redacţia „Evenimentului" şi flori aruncate de peste drum de ziarul guvernamental.

Fluerături la depozitul „Adevărului", la domiciliul d-rului Goldeştein, la clubul liberal şi redacţia *Mişcării*

Urcînd la deal, spre a merge acasă la d, Cuza, manifestanţii, ajunşi în dreptul comenduirei, se opresc brusc pentru a parlamenta cu prefectul poliţiei.

— Vă rugăm să faceţi d le prefect, ca armata să ne dee bună pace, de oare ce *Opinia* va avea dreptul să scrie că am fost escortaţi de soldaţi.

— Vă reamintesc, răspunde prefectul, **că aşa a fost convenţia noastră**, şi vă asigur *că în joc se află şi situaţia mea*, de oare ce, nefiind armată, se vor amestaca şi persoane streine, *spre a-mi face rău personal mie.*

La urmă se convine la o modificare a convenţiei în sensul ca armata să se retragă — în schimb escortarea să se facă, la dreapta şi la stînga trotuarelor de jandarmi.

In dreptul Universităţei se strigă ura. Prefectul părăseşte manifestaţia, iar manifestanţii se îndreaptă spre domiciliul d-lui Cuza, strada Codrescu.

Intrarea în curtea caselor d-luĭ Cuza, se face cu urale. Apare d. Cuza, asistat de domnii Abgar Buicliu şi I. Zdrelea Codreanu.

— Şefule, zise un orator, am venit să-ţi facem raport : a fost o întrunire grandioasă. Au luat parte şi cetăţeni marcanţi, spre pildă d. Bercea.

Domnul Cuza a răspuns, mulţumind. A tratat despre toate cele ştiute.

Domnul Orest Panu, fost funcţionar la administraţia financiară Vaslui, suspendat disciplinar, pentru „neregularităţi", s'a declarat a fi reprezintantul cetăţenilor „liberi" din Iaşi şi a asigurat pe d. Cuza de sprijinul mandanţilor săi.

*

O delegaţie de vre-o opt studenţi a plecat apoi acasă, la prefectul poliţiei şi i s'a plîns de faptul că manifestanţii au fost excortaţi de armată.

Aşa s'au petrecut ieri lucrurile în Iaşi.

❑ Intre chestiunile de teze date ieri la Bucureşti la concursul ce societatea „Tinerimea Şcolară" a ţinut cu elevii şcoalelor secundare din ţară, au fost şi acestea.

1). O primblare în afară de oraş.
2). Un peisaj de la ţară.
3). Insemnatatea lui Napoleon I.
4). De ce e mai bine să îngrijim, de corp ori de suflet ?

❑ In astă seară societatea „Arhiva" va ţine şedinţă.

❑ Despre întîmplările recente în jurul teatrului naţional se ocupă „Scrisoarea din Iaşi" în cel mai nou număr al „Ordinei" vorbind despre: „Un mutat dificil—O slujbă care nu s'a dat—Intre intelectuali—Generosul la putere—Directoratul teatrului.— Un post şi o demnitate—Magia decretelor regale—Un artist cumulard.—Epopeea celor trei—Ce nu poate d. Dragomir—Candidaţi şi amatori.—Categorii şi coterii—La Sfîntul Aşteaptă—Amatorii la pîndă".

❑ La 30 Aprilie s'a celebrat la Bucureşti căsătoria d-lui inginer Petru Budu — din Bacău, cu d na Maria P. Budu, născută Mincu.

❑ Frumoasa vie de la Stînca, în întindere de 40 hectare, a fost bătută de piatră.

Pagubele cauzate sunt foarte mari.

❑ Un caz de febra tifoidă s'a constatat la şcoala de Arte.

❑ **Judiciare.**—Afacerea neregularităţilor săvîrşite la primăria P.-Iloaie s'a înfăţoşat astă-zi, din nou, înaintea Curţei s. I.

După ce s'au ascultat martorii, judecarea fondului a fost amînat la 23 Mai.

— Eforia Sf. Spiridon a intentat acţiune pentru reziliarea contractului moşiei Dudeşti Muncel-arendată fraţilor Gutmann.

— In procesul lui Florea Tutunariu, poliţaiul de Roman, care se va judeca la 5 Septembre la s. II a tribunalului, au fost citaţi marturi: domnii I. Agarici, S. Ciuntu şi G. Gr. Popovici.

❑ ***Orice anunţuri şi abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce priveşte administraţia acestui ziar.***

Ultima oră

Bucureşti 9 Mai

Groaznica nenorocire dela Issy

Ministrul de război al Franţei mort.—Primul ministru, grav rănit.—Rănirea tînărului Monis

Paris. — Iată amănunte despre catastrofa în care au căzut victime d-nii : Monis şi Berteaux. Aviatorul Train se ridicase cu greu în aer şi sbura la o înălţime de 8 metri, cînd, spre a evita plutoanele de cuirasieri, a oblicat, coborînd brusc şi pătrunzînd într'un grup de vre-o 20 persoane, între care se aflau d-nii Monis şi Berteaux.

Aviatorul s'a rădicat de sub sfărămăturile aparatului său, avînd aerul că înebunise.

D. Monis, a fost ridicat grav rînit şi apoi transportat la ambulanţă. D. Berteaux, a fost probabil atins de helice şi părea a avea braţul drept tăiat cu totul. Dînsul a fost dus de asemenea la ambulanţă.

D. Monis, fiind transportat la ministerul de interne, s'a constatat fractura unui picior. Starea sa pare a fi extrem de serioasă. D. Antoine Monis, fiul preşedintelui de consiliu, a fost rînit uşor la un picior.

*

Consiliul de miniştri, ţinut la Eliseu, a încredinţat d lui Cruppi, ministru de externe, interimatul ministerului de razboi.

Funeralii naţionale vor fi făcute lui Berteaux.

D. Monis şi-a conservat toată luciditatea de spirit şi a suferit cu mare curaj reducerea fracturei şi cusutura plagei de la faţă. Primul ministru are dureri interne, datorite, poate, vre-unei fracturi de coaste.

Preşedintele Fallières a vizitat pe d. Monis, întreţinîndu-se în mod foarte afectuos.

*

Iată buletinul medical despre starea d-lui Monis, la ora 9 dimineaţa: accidentul a fost grav, avînd ca urmare o fractură a oaselor gambiei drepte, cărora li s'a făcut reducţiunea contusiunei şi plaga pleoapelor şi feţei cu integritatea ochilor, fractura osului nasal. Nu este nici o rană cranială, durere toraco-abdominală profundă cu contractură nedeterminată. Aviatorul Train şi pasagerul pe care-l luase, sunt nevatamaţi.

*

Antoine Momis, fiul preşedintelui consiliului, vorbind despre împrejurările în care s'a produs accidentul, a spus :

Grupul oficial a văzut în mod subit aeroplanul venind asupra lui cu o viteză ameninţitoare. Antoine Monis, a înpins cu violenţă pe tatăl său, care a căzut, dar i-a salvat, poate prin aceasta, viaţa. Cînd s'a întors a văzut braţul d-lui Berteaux tăiat cu totul, scăldat în sînge. La cîţi-va paşi se găsea cadavrul ministrului.

*

Bucureşti.—Iată cele de pe urmă amănunte sosite cu privire la catastrofa din Paris, a căreia veste, a emoţiunat lumea întreagă.

A fost o adevărată zi nefastă pentru Paris.

Cu mult înainte de ora fixată, o mulţime imensă se adunase pe cîmpul unde aveau să aibe loc sborurile anunţate.

In tribuna oficială, pe lîngă un mare număr de persoane marcante, se aflau şi miniştrii Monis şi Berteaux.

Cel dintăiu aviator, Nissot, îşi văzu zborul întrerupt, în urma unui accident.

Al doilea aviator, Traian, execută un prim sbor, destul de bine reuşit..

La al doilea sbor însă, se observă de public, că ceva s'a întîmplat şi că aeroplanul începe a se apleca, şi ameninţă să cadă asupra tribunei oficiale.

Se produse o panică indescriptibilă.

Persoanele din tribuna oficială, văzînd primejdia, căutară să părăsească tribuna, pentru a găsi adăpost.

Aviatorul văzu şi el primejdia ce se va naşte din faptul căderei aeroplanului peste tribuna oficială. Şi atunci făcu o mare sforţare pentru a evita aceasta şi a îndrepta căderea aeroplanului în altă parte.

El reuşi în aceasta, dar aeroplanul cazu tocmai în locul unde persoanele din tribună se refugiaseră pentru a se salva.

Foarte multe din aceste persoane, văzînd primejdia, s'au trîntit la pămînt şi prin aceasta au scăpat numai cu leziuni uşoare.

Ţipetele au fost îngrozitoare.

Ministrul Bertaux a fost rîdicat mort.

Primul ministru e grav rînit. Aceminea şi fiul său, care se află lîngă dînsul.

Aseminea e grav rînit d. Deutsch, proprietarul unor bogate puţuri de petrol din Ungaria.

D. Lepine, prefectul poliţiei, a vrut să oprească continuarea sborurilor, însă primul ministru Monis s'a opus la aceasta.

Acuzările către Mitropolitul Primat

Bucureşti. — Preotul Păunescu, care a formulat cunoscutele acuzări la adresa Mitropolitului Primat, a trimis o nouă adresă consistoriului, prin care declară că menţine, în totul, învinuirile aduse.

Impacarea cu Grecia

Bucureşti. — Numeroşi conservatori şi-au aratat nemulţumirea lor, în urma declaraţiilor făcute de ministrul de externe al Greciei, cu privire la condiţiunile de împacare între Romînia şi Grecia.

Unii dintre aceştia, între cari şi d. Ionaş Grădişteanu, au declarat că vor interpela guvernul la redeschiderea parlamentului.

Moartea lui Gh. Niculescu

Bucureşti.—Azi dimineaţă a încetat din viaţă Gh. Niculescu, sindicul bursei din Capitală.

De la Teatru

Bucureşti. — D nele Lucia Sturza şi Maria Giurgea şi d. Bulandra, şi-au făcut azi reintrarea în teatrul naţional.

D. Bacalbaşa, directorul teatrului naţional, i-a felicitat şi a zis că prin intrarea lor, se complectează trupa primei scene romîne.

Un falit guvernamental

Bucureşti.—Din T.-Severin, se comunică următoarele :

D. M. Stefănescu, mare comerciant şi fruntaş guvernamental, a încetat plăţile.

Fiind bănuit de bancrută frauduloasă, s'a dat în potriva lui un mandat de arestare. Poliţia însă, în loc de a executa mandatul, l'a făcut scăpat.

Parchetul a adus aceasta la cunoştinţa ministrului de justiţie.

Viscole în Rusia

Petersburg.—La Petersburg, Réval şi Libau, au fost ieri viscole îngrozitoare, cari au distrus recolta moşiilor şi livezile.

PRIMARIA COMUNEI IAŞI

— —

Se aduce la cunoştinţa publică, că Consiliul Comunal a decis a se scuti de taxele maximale, toate latrinele, cari se vor construi în campania anului 1911.

No. 07719 7 | 20 Mai 1911

PRIMARIA COMUNEI IAŞI

— —

Se aduce la cunoştinţa publică, că am luat dispoziţiunea, ca toate cererile, pentru instalaţiuni interioare de apă şi canal, precum şi racordările cu conductele publice, să fie direct făcute către Direcţiunea Serviciului lucrărilor de alimentare cu apă şi canalizare din strada Carol No. 43, care va rezolvi singură toate cererile pe baza normelor prevăzute în Regulament.

No. 07735 8 | 20 Mai 1911

O Domnişoară se caută pentru a ocupa locul de casieriţă la Librăria Socec & Comp. Iaşi.

Advocaţii KIRILOVICI
S'AU MUTAT
în Strada Mitropoliei 10
Lîngă Baia Comunală

Gheorghe Constandachi
inginer hotarnic se oferă a face măsurători de moşii, hotărnicii, parcelări la locuitori, diviziuni de moşii, etc.
Adresa *Str. Bărboi No. 8.*

Ape minerale naturale
STREINE ŞI INDIGENE
din 1911
au sosit la Farmacia I. WERNER
DIN PIAŢA UNIREI

Monteur für Kanal und Wasserleitung tüchtiger Kalculator in ungekünd gter Stellung möchte selbe gegen gute Kond tionen ändern.
Gefällige Antrage an B. Sternberg Czernowitz Dreifaltigkeitsgasse No. 26.

Clinica BOALELOR DE OCHI
Dr. C. MICLESCU
OCULIST OPERATOR
S'A MUTAT str. Ştefan cel Mare No. 6
Casele magaziei Kahane Succesor
— *Consult. 63—p. m.* —

INTREBUINŢAŢI NUMAI RENUMITUL
DENTOFIX
Cea mai igienică şi întăritoare apă de gură şi dinţi.
Se vinde în cutii elegante de nickel conţinînd 120 tablete
De vînzare la toate parfumeriile, farmaciile şi drogheriile de lux.

FABRICA DE CORSETE
din str. Lăpuşneanu
s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăţi moderne,

De vânzare
MOŞIA PETREŞTI din judeţul Iaşi pe malul Prutului o jumătate oră de gara Ungheni, întindere 345 fălci (494 hectare) din care 40 fălci pădure.
A se adresa la D. I. Buiucliu strada Veche 26 Iaşi.

Viţe altoite
Peste 300,000 viţe altoite.—200.000 port altoi.—50,000 Butaşi cu rădăcină se găsesc de vînzare la Pepinieria Otge—Nicolina, Iaşi; atît din Algeria cît şi din ţară, cu preţurile cele mai convenabile.

Preparator special
de franceza, germană, latină, matematici, contabilitate, curs primar, secundar. Metod exersat şi succes garantat.
V. Emil, profesor, str. Sf. Theodor No. 36 (în curte).

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906.

BYRRH 7 Milioane de Vînzare BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA

De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Cereți numai:

Parfumul și Eau de Cologne Superioare

A. RALLET & Co. — MOSCOVA

Furnisor al: Curței Imperiale Ruse, Curței Regale Romînă, Curței Regale Muntenegru și S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900
5 Medalii, Diplome
și alte recompense

Eau de Cologne

A. RALLET & Co.

Se distinge:
prin mirosul lui plăcut, înlocuind cu totul esențele

De vînzare la toate Drogheriile și Mag. de Parfumerii din țară.

Reprezentant general pentru Balcani
Alexandru Spivacoff
— RUSCIUC —

Peste 600 doamne bogate

Doresc căsătorie imediată. Reflectanți serioși chiar și fără avere (ocupație religiae indeferent) să se adreseze lui
L. Schlesinger Berlin 18

GRILLAGES 1 m. de haut. le mètre courant 0f30c.

Maym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5 f.

Dacă suntețî suferinzi, dacă voiți a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.
De nzare în toate magasinele mari de consum.
La ere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE
Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Cărucioare și ori-ce accesorii

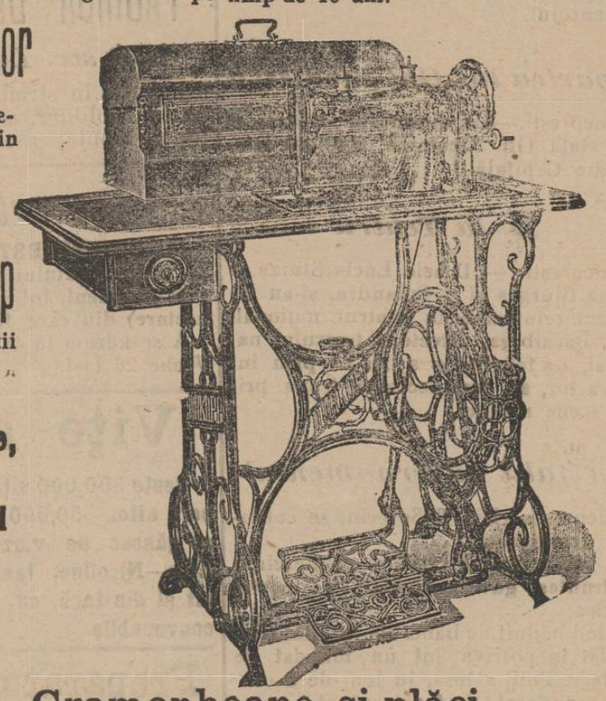

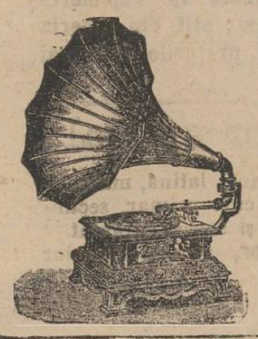

Gramophoane și plăci.
Instrumente muzicale
TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA
Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

„ANCORA"

(A N K E R)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.
Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.
Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.
Dividende plătite la asigurați pe 1910:
LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.
Agent general pentru Iași:
IOSEPH POPPER,
Str. I. C. BRATIANU No. 166.
(foastă strada de Sus)

---

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Începutul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

LABORATORUL
DE
Produse Farmaceutice
Ioan Werner
FURNISORUL CURȚII REGALE
IASI

Vin Tonic pe bază de China, Cola, Coca și Glycerophosphate. Tonic și reconstituant.
Două linguri pe zi. *Prețul 5 lei.*

Unguent Preservativ Cel mai bun mijloc pentru a combate și a impedeca propagarea și polipsirea boalelor infecțioase (lumești).
Prețul 50 b.

Glycerophosphat Granulat

Antineurastenic. Reconstituant a sistemului nervos—2 linguriițe pe zi în apă sau vin. *Prețul 2 lei.*

NOROCUL LUI SCHRÖDER E COLOSAL!

La tragerea clasei a VI-a loteria IX-a acum terminată, am avut plăcerea a plăti onor. mei clienți:

Lei 100.000 pe No. 5443

după ce abia la loteria trecută am putut achita:

Lei 150.000 pe No. 59221
„ 100.000 „ „ 4642

Afară de acestea au mai căzut în colectura mea în ultimul timp următoarele câștiguri principale:

Lei 80000 pe No. 34304 — **Lei 80000** pe No. 59118
„ 70000 pe No. 42650 — **„ 50000** pe No. 33233
Lei 50.000 pe No. 34860

Din premiul divizibil de:

LEI 400.000

4 premii à Lei 20.000, deci Lei 80.000

și anume:

Lei 20000 pe No. 11232 — **Lei 20000** pe No. 44215
„ 20000 pe No. 29881 — **„ 20000** pe No. 51056

APOI

Lei 20.000 pe No. 15395, Lei 20.000 pe No. 33598 și nenumărate a Lei 5000, 3000, 2000, 1000 etc.

(Exactitatea numerilor de mai sus trebue confirmată prin lista oficială)

Tragerea clasei I loteria X va avea loc la
14 (27) IUNIE 1911

și pentru această această tragere, țin la dispoziția onor public o bogată colecție de numere norocoase:

O optime Lei 1.50

Un sfert Lei 3. Una jum. Lei 6. Un los întreg Lei 12.

Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuează prompt și conștiincios, contre plății anticipate, sau sub ramburs.

Rob. Th. Schröder București

Centrala: Calea Victoriei No. 106.—Sucursale: Calea Griviței No. 96 Str. Lipscani No. 71.—Iași, **Str. Stefan cel Mare No. 8.**—Galați, **Domnească No. 14.**—Craiova, **Str. Unirii No. 69.**

Sucursale noui deschise: Ploești, **Str. Basarab No. 1.**—Brăila, **Piața Sft. Archangheli (casa Rally).**

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI
Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi converabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mirzescu No. 17—Instalațiune cu motoare electrice executata de Ioban Krzyzanski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII — No. 1300 — Joi 12 Mai 1911

Cu cît am sporit în 45 ani?

Cînd eri, în sunete de trîmbițe și în bubuite de tunuri s'au serbat cei 45 ani de domnie glorioasă ai Măriei Sale Carol I, Regele Romîniei, fiecare din noi și-a recules în minte lungul interval de timp, scurs de la 1866 pînă astă-zi. Și întâi gîndul ni se duce la potopul de lume ce s'a dus de pe astă lume în tot acest răstimp. Puțini sînt acei ce au luat parte la schimbările mari politice de la 1866. Astă-zi, alți ochi văd soarele, alte guri proslăvesc pe domnul de la 66, și mai 90 la sută din cei de atunci azi nu mai sînt.

Iar peste toți stă ca un munte albit de ninsori, figura mîndră și pătrunzătoare a Marelui Căpitan, care a căștigat în ochii țării prin îndelungata vreme de domnie.

Mai sînt doi ani, 2 luni și 3 săptămîni, ca Regele Carol să ajungă în domnie pe cel mai mare Voevod al țării, pe Stefan cel Mare. Incă de la 1904 pe Măria Sa Regele l'a apucat *Stefanomania*, și urările țării sînt să-l ajungă, ba să-l întreacă.

Și în adevăr.

In acești 45 ani de domnie norodul s'a îndoit mai mult, căci dacă creșterea anuală a populației e de 2 la sută; în cei 45 de ani s'a sporit cu 90 la sută, spor care merge crescînd în urma măsurilor de organizarea sănătății publice.

Ca avere publică ne-o arată budgetul. Dintr'un budget de 60 milioane, azi avem un budget de 478 milioane, și serviciile publice ale statului înlesnesc țării circulația averilor, a persoanelor, a intereselor, sporind cu sute de milioane avutul țării.

In instrucție ne-am suit la 40 la sută alfabetici, și de și s'a mers încet, dar e un pas vădit.

Armata e departe de a fi cea de la 1866. Dacă atunci cu cîte va regimente Vodă Cuza ar fi putut ocupa Bucovina, slujind politica lui Napoleon III; dacă a fost un noroc cu războiul de la 1877, astă-zi armata romînească are atîtea unități, că ne impunem Europei. Țara a sacrificat totul pentru armată și dacă n'a sporit în moralul ei ca și în material, e că și armata nu e ferită de favoruri și persecuțiuni.

In toate direcțiunile luînd și făcînd paralele între 1866 și 1911 sporul se evidențiază și numai orbii nu-l pot recunoște. Și de ce l'am ascunde?

In armată se prindea cu arcanul; azi noi avem un stat major la nivelul ori-cărei țări civilizate; în școală crîmpee de organizare, azi avem o școală romînească; în biserică aveam popi cu ceaslovul sau cu 4 clase de seminar; azi încep a roi teologii; în justiție încă se venea cu ploconul subsuoară; azi justiția e ceva mai curățică și dreptatea se dă mai după lege, nu după om. In 1866 erau 70 km. cale ferată, azi avem 3400. De la Iași la București făceai 72 oare, cu poșta; azi faci 8 oare cu expresul!

Orașele au luat o înfățișare nouă, și însuși satele au început a urni. S'au înmulțit în țară satele cu cel puțin 500 de sate nouă; viața se simte spre bine și la țară, unde lumea s'a îndesit, satele s'au mărit și averea publică a crescut.

Creditul țării a crescut în străinătate si miliardele străinătății au stropit în mod prielnic mănoasele cîmpii ale țării, scormolind pămîntul, făurind șosele și căi ferate, așternînd poduri de fer peste ape, întregind utilajul economic al statului, spre înzecită rodire.

Este însă ceva, care n'a sporit îndeajuns: *spiritul public.*

Entusiasmul vechei generații s'a dus, nu că epoca celor 45 ani ar fi o epocă de reculegere, ci pentru că s'a lăsat vremii evoluției, nu mînei omului.

Bine înțeles, că sălbătăciile vremilor vechi azi nu mai sînt, dar sporul e așa de relativ, că tot pare că la bază e nedreptatea, siluirea și falsitatea. S'a lasat *în voe* ca factorii interni să evolueze și dacă pînă la 1866 țara era privilegiul a 5000 de inși, astă-zi ea este privilegiul a 12000 de inși. Silită a merge această viață publică într'un cerc restrîns ea își continuă traiul ei îngust și vicios și devenind un fel de hrean politic, cercul îngust politic s'a deprins ca și viermele în hrean. Forță de impulsiune internă nu exisă, iar din afară nu poate veni.

Interesele ce stăpînesc viața noastră politică, privilegiile ce și-au asumat ca 10000 de inși să aleagă 135 de deputați și senatori *efectiv* și să dea directiva pentru restul de 165 de scaune, fac imposibilă o nouă îndrumare pe cale evolutivă.

Și apoi acest fapt e în tradiția țării. La 1831 Imperiul Moscovit ne-a dat cea întâi Constituție—Regulamentul organic—lărgind și primenind pe noi baze viața politică.

La 1858, August 7, cele 7 puteri garante ne-au dat Constituția mai lărgind dreptul cetățenesc și la neromîni și sporind numărul pînă la 5000 în cele 2 principate.

La 1864, Mai 2, Vodă Cuza *personal*, prin lovitura de stat a lărgit cercul vieții politice și a făcut să fie mai mult soare și lumină în ogorul politic, împuind țărei putința guvernării prin sine.

Incoace după 1864, au fost numai compromisuri de interese, și de 27 de ani trăim sub o constituție îmbătrînită.

Factorul extern în revoluția vieții politice nu mai există, iar țara vede și simte că Vodă Carol, nu e Vodă Cuza și că pentru stărpirea răului constatat azi să lasă mînă liberă tuturor vampirilor politici, iar jalbele la Vodă sînt ca și neavenite. E așa de constituțional Vodă că n'are urechi pentru norod, cînd în dosul regimului și a sistemului colcăe nedreptatea și abuzul.

Am sporit în toate bunurile materiale și morale, dar acest spor e așa de subțire, că scarpină după urech și apare evidentă și sărăcia materială și cea morală a țării.

Petruzeci și cinci de ani de echilibru stabil, a făcut să amorțească dinamica socială, și cînd sistemul ne stăpînește, am avut de înregistrat și pe 1888 și pe 1907, ca *răsuflători* ale vieței reale.

Dacă progresul îl cîntărim cu balanța ni se pare că e ca și progresul lui Brenus care a pus în palanță sabia de fier ca să i-o cîntărească cu aur. Am sporit mult în suprafață dar ne-am poleit sărăcia și ne-am aurit indolența.

Intr'un simplu punct am dati îndărăpt... *entusiasmul.*

***

O anumită magistratură

— Trei fapte extra-ordinare, cari vor dovedi slugărnicia polițistă a lui Adam Bercea —

Numai ca slugă grecinistă-cuzistă, primul procuror de Iași a operat la lumina zilei. In alte afaceri, una mai deochiată, celelalte două stupid slugărnice, Bercea a operat la întuneric și cu paravan.

Afacerea deochiată privește dispariția unor dosare, de vînzări de păduri, din arhiva Spiridoniei din Iași. In dispariția acestor dosarii urma să fie implicat un fruntaș al vieței noastre publice, fost ministru.

Lui Bercea nu i-a convenit să lucreze pe față în isprăvirea infamiei, nu doar că ar exista pe lume infamie, de care el s'ar speria, dar era vorba de un fost ministru, care mîine iar ar putea fi chemat în guvern.

Dar nici nu poate să nu fie colaborator al infamiei, de teamă că se va pune rău cu oamenii zilei. De aceea a colaborat, pe ascunsele, indicînd procurorului general ce ar trebui să facă, cerînd între altele să se retragă afacerea judelui instructor Kessim și să dee delegație specială, pentru instruirea acelei afaceri, unui judecător de ședință.

A doua chestie: d. Grecianu, invinuit de un alegător, că ar fi trimis emisari să-l conrupă pentru voi, dă jalbă la parchet contra acelui alegător. Se formează de urgență dosar, se repartizează de urgență la secția II. La termen nu vine Bercea. Iarăși: „nu vrea să se strice cu cei de mîni, dar învață pe procuror să fie larg slugarnic—așa de larg slugărnic că de și reclamantul nu s'a prezintat la termen, ministerul public a declarat că-și *însușește el reclamația, a declarat dar, că societatea se simte lezată de o învinuire adusă d-lui Grecianu.*

A treia chestie: prefectul de județ reclamă contra d-lui Badareu pentru calomnie. La termen nu se presintă nici o parte, nici cealaltă. Tribunalul, din oficiu se declară desesisat de afacere, întru cît speța ar fi de competința juriului.

Procurorul-acelaș ca la afacerea Grecianu-Assani—de și procesul al doilea s'a judecat la altă secție—declară speța de drept comun, și-o însușește, și cu atîta ardoare—că declară apel contra calificării dată de tribunal.

Iată exemple clasice și foarte imorale, despre felul cum știe prețui Dreptatea, o anumită magistratură, o magistratură, care se pune la dispoziția celor de azi, cari era la ordinele celor de ieri, care va fi la discreția celor de mîine.

Dar n'am isprăvit. Despre acest Bercea, mai avem de povestit.

Jertfa slujbașilor Spiridoniei

Casa sf. Spiridon, cu multele ei milioane, se află, momentan, în jenă financiară. I-ar fi trebuit să poată contracta un împrumut de 450,000 lei, plătibil în puțini ani, ca să iasă din acea jenă financiară.

Guvernul, prin d. Melik, a refuzat să dee sancțiune realizării împrumutului. A refuzat, fiind că deputații guvernamentali ai Iașului, n'au puterea de stăruință a colegilor lor munteni, cărora nu li se refuză.

Epitropia a fost sfătuită, însă, să facă economii budgetare, pentru a realiza, în totul sau în parte, banii de cari este nevoe pentru acoperirea datoriilor în curs de plată.

Astfel slujbașii Eforiei au fost chemați să facă jertfe. Dacă salariile lor n'au fost rădicate, în timpuri cînd nu erau deficite, în comparație cu munca lor, în comparație, mai ales, cu excesiva scumpete a traiului, apoi acum, ca să se acopere, în parte, deficitul existent, s'a recurs la scăderea salariilor funcționarilor,—cu zece la sută.

Zece bani din franc ie foarte mult pentru funcționar. Pentru funcționarul propriu zis, care trăește esclusiv din salarul său, căci medicii primari, secundari, funcționarii de ocazie—pot ușor tace jertfa impusă de epitropi.

Este oare drept și echitabil, ca o instituție de milioane, o instituție a mizicordiei, să se coboare a micșura salariile funcționarilor sei săraci — cînd sunt atîtea mijloacele, legale și necesare, pentru a realiza economii mai mari, ba chiar pentru a stabili un budget mai puțin larg?

Cred oare epitropii, că interesîndu-se, *ei personal*, de cumpărarea hranei pentru bolnavi —cum fac medicii primari în provincie, nu s'ar reduce costul hranei zilnice la 45 bani pe zi — în loc de 65?

Singură această revenire la realitate, nu economie, ar da mai mult de cît jertfa ce se cere de la funcționari.

Dar cîte alte economii de sinecure nu s'ar putea face—dacă epitropii ar avea curajul să treacă peste atotputeruicia clubului.

De cît, ar trebui să se gîndească, că funcționarul propriu zis, care n'are club pentru dînsul, este acel care muncește mai mult, care n'are venituri colaterale —și ca resplată a muncei sale ar trebui să l scutească pe el de o jertfă, care, pentru el, este o adevărată povoară.

Să sperăm, că propunerea noastră, cu totul în afară de interese politice, va fi luată în seamă de epitropi, cari, ca oameni bine situați materialicește, își vor închipui că trebue să fi existînd și oameni nevoiași.

Chestii literare

CITATELE

Din o cerință de stil și compunere, faptul citatelor a ajuns o chestie juridică și penală. Procesul Cuza—Socor a izbutit să pună pe tapet chipul cum să se facă citatele, dacă e nevoe să se citeze totul, sau numai o parte, dacă a nu cita pasajul reprodus, indiferent de număr, e un furt literar, chiar cînd din 10 citate ai pomenit 5, dar ai lasat altele 5 nepomenite.

Drept să vorbim, asemenea chestii nu figurează nici într'un tratat de stil. Acolo se zice atîta, în mod stereotip: „rîndurile *luate* ad-litteram dintr'un autor, se vor pune între semnele citării spre a le deosebi de restul frazelor *proprii* autorului".

Mai mult încă grafia literară are și regulele sale de amănunt. Cînd se citează un pasaj se pune semnul *două puncte* (:), după care urmează citatul. Cine calcă aceste cerinți formale ale grafiei arată că e un necunoscător de regulele gramaticale; și d. Cuza în special e sfădit cu gramatica, căci scrie *î-mi, î-ți, î-și, î-i*; apoi *vom trebui*, făcînd pe *trebue* din impersonal în verb regulat.

Ba regula grafiei era așa de pretențioasă la scriitorii vechi, că diacii de biserică și tipăritorii de cărți bisericești le tipăreau cu chinovar roș și le repetau la fiecare rînd, cît ținea citatul, nu numai ca astăzi, cînd se pune la începutul și la sfîrșitul citatului. Cei vechi erau dar mai expresivi, mai plastici și evidențiau mai tare pasajul citat. Ei aveau a face cu texte sfinte și sfințenia textului citat le impunea norma ca toate rîndurile citate să fie notate cu semnele roșii ale citării.

Nu în cantitatea multă sau puțină a citatelor stă corecteța stilului și ortografiei. Citatul cere ca tu, care îl faci, să-l aduci aidoma, cu verbele în timpul și modul lor; ceia ce se chiamă la carte *stilul direct.* Asta cere regula citatului A lua drept normă și a dispune drept regulă, că e de ajuns a spune *inciza* „zice Spencer", „zice Malthus" și a deduce de acolo că ai și citat textul, nu e de ajuns. Propoziția incisă „zice cutare" se pretează adesa la schimbarea de stil din direct în indirect, și deci a dovedi din partea scriitorului o muncă proprie în redactare.

Aceasta e procedarea bucherilor, a elevilor cari copiază la teză, a scriitorilor cari stau cu textele dinainte și scriu *reproducînd*, nu scriu *compunînd*: Intră cum s'ar zice în șmichiriile grafiei și ale stilului, nu în mersul liber și dezlegat al scriitorului original. Cad în acest pacat scriitorii cu exces de erudiție, cu mania citatelor din mulți autori, cu *savantlîc.* Cad în acest păcat scriitorii cari n'au ajuns la concepția generalului și a abstractului, stau sub rîndul scrisului și al autorului, pleacă de la parte la parte, și se cred stăpîni pe abstract și general, torturînd fraza în stilizarea ei, nu ca acei scriitori stăpîni pe idei abstracte, cari sînt deprinși cu generalul și pot reda în cea mai deplină libertate toate părțile întregului.

Sînt spirite analitice cum sînt și spirite sintetice; și în nevoia ce are spiriritul omenesc de a sintetiza, spiritele analitice se acațară bine de cea dintâiu generalizare și o iau de bună.

Tocmai acesta e cazul d-lui Cuza. D-sa e un spirit analitic, dar atîta; cînd a sintetizat s'a oprit la o formulă simplistă și n'a putut cuprinde tot generalul.

Și cum în societate, fudulul cel mare e slujbașul mic și prostul cel mare, așa și în știință grandomanii sînt spiritele analitice, cari se mulțumesc cu o singură, sinteză, ce o iau drept panaceu general.

Dar unde începe șmichiria este că a împestrițat citatele, punînd semnele la 4—5 rînduri, ca să le lese la alte 4—5 și iarăși să le repue la următoarele 4—5 rînduri. Cînd faci citat, trebue să pui semnul la toate cuvintele și rîndurile citate; excepție și abatere nu se încape; căci la din contra, ori dai dovadă de o ignoranță patentă și a regulelor de stil, ceia ce nu se iartă, la un scriitor; ori vrei să acoperi cu aerul originalității toate acele rînduri, cari de și sînt *citate* curate, nu sînt cuprinse între semnele citării. Pentru ce?

Ași vrea să văz însă o regulă de stil călcată cu voință sau neștiință, răfuită de o curte cu juri, pentru a zice ca fabulistul că *sînt judecători la Iași*, sau ca Hristos în Evanghelie „o voi cari înghițiți cămila și strecurați țînțarul".

Partidul Conservator-Democrat

VA ȚINE

Duminică 15 Maiu

Orele 2 jum. d. a.

O mare întrunire publică

IN SALA EFORIEI

La această întrunire vor lua parte și delegații din județe.

Naționalismul

E curios că în neamul nostru, naționaliștii cei mai — nu zic fervenți — dar cei mai intoleranți au fost în general străinii; unii chiar din prima generație. Așa bună oară am avut antisemiții cei mai turbați în unii greci sadea, alții abia în a doua generație, cari au dus războiu de moarte împotriva evreilor. Acum în urmă, domnii Iorga și Cuza fac antisemitismul de pe catedră; ba unii spun că nu fac „decît" antisemitism pe catedră.

De d. Iorga, naționalistul care tîrește după sine copii din liceu, s'a zis că ar fi din încrucișare de neamuri, ceeace l'a supărat tare mult.

De d. Cuza zic unii că e armean, — probabil numai după chip. Dar, deh? Au fost și romîni naționaliști, ca Tudor Vladimirescu, și alții; au fost asemeni o seamă de scriitori mari ai neamului, naționaliști. Suntem toți, cari ne iubim neamul, naționaliști, că doar n'am fi niște bicisnici, care să n'avem mîndria neamului nostru și dorința de a-l vedea mare, cît de mare; chiar d'asupra tuturor celorlalte neamuri, dacă se poate.

Dar, în toate manifestările celor din trecut și celor din prezent, este o nobilă dorință: de a ridica neamul romînesc. Este însă și o alegere a mijloacelor întrebuințate. In locul pornirei oarbe, a mijloacelor barbare, care caută să deslănțuiască patimile mulțimei, cred că s'ar putea întrebuința mijloacele pe care legile și progresul moravurilor le pun omului la îndemînă.

Mai întâi, cu ce ne înving străinii? Cu două mijloace, pe care toți le cunoaștem: superioritatea pregătirei lor, și slăbiciunea educației noastre sociale.

Superioritatea pregătirei lor economice, este necontestată. Evreii, grecii, bulgarii, nemții și alte neamuri, au o educație negustorească superioară nouă. Unii cunosc mai bine raporturile comerciale cu străinătatea, unde 'și fac relații ușor, — își deschid credit, de unde aduc mărfuri și ajung factori utili în mișcarea economică. Alții au mai multă răbdare ca noi romînii, sunt mai economi, sunt mai îndrăzneți în negustorii; au în sfîrșit calități de comercianți, superioare nouă.

Noi romînii, prin firea și educația noastră, și de sigur prin trecutul nostru, nu cunoaștem în genere, decît două căi de muncă: agricultura și funcționarismul. Așa a fost în trecutul nostru: clara boerească, care ocupa dregătoriile, și clasa muncitorilor de pămînt, robii celei dintîiu. Clasa mijlocie o formau străinii; ei erau negustorii.

Urmașii acestor clase au păstrat aceleași deprinderi, și abia de cîți-va ani încep și romînii să se ridice prin industrii și negustorii. In această privință frații noștri din Transilvania sunt mai bine pregătiți prin nevoile vieții sociale și politice de dincolo; de aceea îi vedem ajungînd repede, să agonisească prin muncă susținută și iscusită, averi mari, și să onoreze comerțul nostru și țara.

Noi, cei din țară, ne boerim repede. De îndată ce ajungem la o situație: fie prin funcție, fie prin comerț, imităm clasa noastră boerească: și în cheltueli, și în aspirații, și în aerele ce luăm. Ne simțim așa de onorați să trecem de boeri din neam în neam, încît unii își ascund cu grijă origina lor obscură, care le este un merit, nu o micșorare. Vorbim și noi în casa noastră franțuzește, fiindcă ni se pare prea vulgară limba părinților noștri, ne creștem copiii cu guvernante străini, adică facem și noi... ca boerii.

Și romînii nu sunt lipsiți de calități; au și inteligență și voință; dar mai ales au o facultate de imitare admirabilă. Este tendința de a părea altceva decît ceeace este și anume, ceeace 'i se pare că e mai sus, mai înalt, mai no-

bil. Fireşte că e şi asta ceva: e tendinţa de a se ridica în sferi mai înalte; dar greşim prin educaţie în alegerea acestei *înălţimi*.

Aceasta este slăbiciunea educaţiei noastre, a educaţiei pe care ne-au dat o trecutul de veacuri şi originizarea socială de azi. N'avem de cît să observăm şcolile noastre, (căci şcoala este primul mijloc de ridicare în lumea de azi): şcoala practică şi şcoala teoretică. Şcoala praetică o dă viaţa socială, care ne arată că ne învîrtim tot în ideile şi aspiraţiile din trecut: funcţiile, şi nu ne dăm seama ce fac străinii cari muncesc şi economisesc. Şcoala teoretică este şcoala de stat.

Ce sunt şcolile noastre de stat, altceva decît îndrumarea sistematică spre funcţionarism?

Copii care termină cursul primar, au în mijlociu vrîsta de 11 ani, cînd nu se pot duce nici la meserii, nici la stăpîn, şi bine fac; e o tendinţă lăudabilă. La fiecare liceu se prezintă, cîte cel puţin 200 de aspiranţi, din care, după regulamentele în vigoare, nu se poate primi de cît 60. Acelaşi număr mare se prezintă la gimnazii, la puţinele şcoli comerciale ce le avem. La şcolile normale şi la şcolile de meserii trebue să aibă vrîsta cel puţin de 14 ani. Dar şi aici se prezintă acelaş număr mare, cu de două şi trei ori mai mare decît pot încăpea în şcoală.

Ce fac acum cei ce nu încap? Unii aşteaptă rîndul, alţi se pierd, uitînd ce au învaţat, şi neavînd ce învaţa de la părinţii lor, cari sunt în genere muncitori. Ce fac acum cei ce au încăput în şcoli? Apucă fireşte drumul pe care 'l dă şcoala: termină gimnaziul şi merg la liceu; termină liceul şi merg la Facultate, or la şcoli superioare. In drum unii iau funcţiuni: alţii sfîrşesc şi iau şi ei sau cel puţin caută, tot funcţiuni. Cu licenţa nu se mai poate face omul negustor şi aşa, după o muncă nobilă şi istovitoare, ajung funcţionari cu leafa fixă, cu sărăcia constantă şi cu aspiraţia la înaintare.

N'ar fi oare mai nobilă preocuparea distinşilor profesori universitari naţionalişti, de a determina un curent, o îndrumare alta?

N'ar fi mai real şi mai efectiv succesul naţionaliştilor dacă ar lupta să se dea învăţămîntului nostru public o altă direcţie?

Bunăonră, să se facă şcoli primare superioare, mai multe şcoli de meserii, mai multe şcoli comerciale, mai multe instituţii şi înlesniri cari să îndrumeze generaţiile viitoare spre calea bănoasă şi onorabilă a comerţului şi industriei?

Cred că asemenea idei propagate de sus, de la înălţimea situaţiei universitare or fi mai folositoare neamului acesta, de cît ura în contra streinilor pe cari nu-i putem nici goni din ţară, nici împedica de a veni; nici mai ales de a'i opri să se înavuţească.

Mai este un rău, pe care îl semnalez numai în treacăt: este slăbiciunea moravurilor noastre, care tolerează înavuţirea pe orice cale, adică pe căile pe care legile şi morala ar putea să le împedice. Aci ar fi rolul nobil şi mare al naţionaliştilor.

N. Cosăcescu

Concesiunea casinului comunal

DIN CONSTANŢA

Ne-am putut procura şi publicăm, în cele ce urmează, textul proiectului de contract pentru prefacerea cazinoului de la Constanţa într'o speluncă de joc:

— Proectul de cont act —

— In conformi'ate cu decizia consiliului comunal No. 26 din 14 Aprilie a. c. Primăria oraşului Constanţa concedează d lui Alphons Heitz antrepriza jocului de cărţi ca: bacara, chemin de fer, poker, etc, şi a jocului de distracţie ca: căişori şi alte jocuri mecanice analoage, fără ruletă.

In acest scop Primăria pune la dispoziţia d lui A, Heitz toate sălile cazinului comunal, afară bine înţeles de sala restaurantului, bucătăria şi terasele ce-i sunt deja închiriate.

— Termenul acestei concesiuni este de 10 ani. cu începere de la 1 Mai 1911 pînă la 1 Octombre 1920.

— In schimbul acestei concesiuni d, Heitz va plăti Primăriei următoarele redevenţe ce se vor socoti anual (adică pentru fiecare sezon de joc):

30% din încasările brute (reţete) rezultate din jocul de cărţi şi din celelalte jocuri, cînd aceste încasări nu vor depăşi suma de 300.000 lei;

35% cînd aceste încasări vor fi între 300.000—400 000 lei;

40% cînd încasările vor fi înire 400.000—600.000 lei:

45% cînd încasările vor fi între 600.000—800.000 lei;

50% cînd încasările vor fi de la 800.000 lei, în sus.

— Taxele pentru jocul de cărţi, precum şi ori ce alte taxe ale celorlalte jocuri, se vor fixa de Primărie de comun acord cu antreprenorul, luîndu se drept normă quantumul de 10% asupra capitalului angajat în joc, afară bine înţeles de preţul cărţilor întrebuinţate, ce se vor plăti separat.

— Primăria va înfiinţa, îndată după autentificarea contractului un club privat, ale cărui statute se vor întocmi de către primar şi el va fi analog clubURILOR private în Franţa. Acest club va avea un comitet compus din şeapte sau mai mulţi membri, cari cu majoritate de voturi, vor avea controlul întregului club şi vor decide asupra admiterel persoanelor ce pot frecuenta clubul.

Ei vor supraveghia lucrarea în tocmai a regulamentului jocurilor prevăzute în statutele clubului şi vor propune modificările necesare.

Femeile vor putea fi admise în club.

— Primăria va numi unul sau mai mulţi comisari ai jocurilor, cari vor avea supravegherea atît a persoanelor ce vor frecuenta sălile de joc, cît şi a mersului regulat al jocurilor. Aceşti comisari vor fi în sarcina exclusiv a Primăriei.

— Antreprenorul va avea în sarcina sa: directorii, crupierii, supraveghetorii şi tot personalul necesar jocurilor.

— Primăria va avea de asemenea în sarcina sa şi va numi un casier-contabil, care împreună cu directorul va verifica încasările zilnice.

— Antreprenorul va avea întreţinerea întregului local al cazinului asupra sa.

Iluminatul electric se va da însă gratuit de către Primărie.

— D. Heitz se obligă să clădească în oraşul Constanţa un hotel de primul rang, cu un minimum de 250 camere, cu tot confortul modern şi care va trebui să fie terminat cel mai tîrziu pînă la 15 Iunie 1913.

Acest hotel se va exploata de către antreprenor timp de 50 de ani, de la inaugurarea lui, după care termin hotelul cu mobilierul şi terenul său devine, fără nici o sarcină, plină proprietate a comunei şi fără ca antreprenorul să aibă vre-un fel de despăgubire din partea comunei.

— Antreprenorul se obligă să accepte contractul încheiat între primăria Constanţa şi d. Al. Davila, relativ la spectacolele serale în sala teatrului cazinului comunal, în preţul şi durata lui.

Cinci seri pe săptămînă vor fi rezervate spectacolelor, iar celelalte seri cedate d-lui Heitz, cu obligaţiune de a da baluri şi serbări de noapte.

— Antreprenorul va face pe socoteala sa şi de acord cu d. Davila lucrările necesare pentru întrebuinţarea sălii de teatru.

— Sezonul obligator pentru antreprenor este de la 15 Iunie pînă la 15 Septembrie, cu facultatea pentru acesta de a-l deschide înainte sau a-l ţine deschis peste termenul fixat mai sus, precum şi în ori-ce timp al anului. In tot restul anului, afară de sezonul obligatoriu, primăria va putea dispune de toate sălile cazinului, afară de sălile de joc.

— Primăria se obligă a avea angajată în tot timpul sezonului de vară o orchestră, care va servi şi pentru trupele de operă şi operetă, în serile în care se vor da asemenea spectacole.

— Antreprenorul va utiliza întreg mobilierul actual al cazinului, care i se va preda prin inventar şi orice alt mobilier va mai avea nevoie în sălile de joc, se va face de d sa şi va rămîne proprietatea comunei la expirarea contractului, fără nici un fel de despăgubire.

Mobilierul primit acum se va preda în bună stare de utilizare.

Ori-ce modificări necesare în clădirea cazinului nu se vor putea face de antreprenor de cît cu autorizaţia Primariei.

— Antreprenorul se obligă ca în tot timpul sezonului să organizeze jocuri de petrecere şi sportive. Ori-ce încasări sunt exclusiv în profitul său.

— D. Heitz va face publicitatea cea mai întinsă în toată Europa pentru a atrage vizitatori.

— Pentru îndeplinirea tuturor obligaţiunilor impuse antreprenorului, acesta va depune după 20 zile de la aprobarea definitivă a contractului, 30,000 lei, precum şi cei 10.000 lei acont, prevăzut în contractul d-lui Davila. Suma de 10,000 lei, ce se va reţine d-lui Davila, se va varsa apoi Primăriei, care împreună cu cei 30.000 lei depuşi, vor rămîne consemnată şi va putea servi ca plată asupra terenului, ce se va cumpăra pentru construirea hotelului.

Aceşti bani se vor elibera de către primărie şi proprietarului terenului cum părat şi primăria va lua îndată inscripţie hipotecară în favoarea sa pentru această sumă de 40,000 lei.

Această inscripţie hipotecară va rămîne drept garanţie pentru întreg ternul de concesiune de 10 ani prevăzut în contract.

— Contractul devine valabil după ce va fi confirmat de ministerul de interne.

STRUNA ZILEI

PROVERB MODIFICAT

«Poporaţia» d-lui Cuza e o culegere din autori străini.

Proverbul—asta-i scuza!—
Nu l'ai ştiut în părte:
„Să te fereşti, o Cuza,
De cuiu străin în... carte!"

OAMENI ŞI LUCRURI

CA 'N AFRICA...

Sunt numai cîteva zile de cînd, în faţa ziariştilor adunaţi la congresul presei în Roma, ministrul de externe al Italiei, marchizul di San Giulino a vorbit la un banchet al lor şi a zis între altele:

„Acum cîţi-va ani am fost, într'o zi oaspetele unui şef de trib african. E ram însoţit de vr'o trei ziarişti. Şeful mă întrebă ce-i aceea un ziarist. Ne-am silit cu toţii să-l facem să priceapă, dar în zadar..."

După această picantă întroducere ministrul făcu apologia jurnalismului modern, a aceluia care e chemat să scrie, zi cu zi, adevărata istorie a lumei, legînd faptele între ele, prefăcînd în material istoric ceea ce e de o aparentă lipsă de interes, adunînd încet-încet imensul material care va servi scriitorului viitor.

Dar şi noi, europenii, suntem uneori în situaţia cam caraghioasă a africanului şi, nedumeriţi, ne întrebăm: „ştim noi oare ce înseamnă un gazetar"?

...Ne-am pus, odată mai mult, această întrebare cînd, în zilele aceste din urmă, am fost puşi în faţa unei probleme cu totul în afară de întîmplările obişnuite. Problema, suggerată de oare cari întîmplări din oraşul nostru, e aceasta:

Poate în vr'o împrejurare oare care un ziarist să scrie în contra ziarismului? Poate un ziar să ducă o campanie anti-gazetărească? Pentru a preciza mai mult: e îngăduit şi e firesc ca un ziar să anunţe că în cutare zi anume va avea loc o demonstraţie ostilă,—eventual o devastare—pusă la cale în contra unui alt ziar?

Intre un gazetar şi altul pot exista chestiuni personale, duşmănii, sau rivalităţi. Dar *instituţia presei* rămîne ceva superior ori-cării consideraţiuni personale; ea este templul în care se cuvîne să se închine toţi credincioşii cari s'au devotat cultului comun al scrisului,—căci fără de această concepţiune misiunea ziaristului încetează pentru totdeauna.

Gazeta este oglindirea zi cu zi, ceas cu ceas,—a întregei lumi. Fie-ce întîmplare poate fi privită şi zugrăvită prin prizma celor mai variate vederi, interese, credinţe şi temperamente. Tocmai în această varietate stă o bună parte de adevăr, pentru că îngăduie ca în viitor, să se înţeleagă mai deplin toate laturile unei şi aceleiaşi manifestări.

De aceea înţelegem ca în persoana ziaristului—să se vadă numai oficiul, numai instituţia, numai activitatea socială imensă legată de ea—şi ele să fie respectate în persoana lui, în munca şi în rolul lui, în inteligenţa şi în talentul lui.

Cine nu se ridică, prin cultură şi raţiune, la *această* convingere, cine nu simte într'însul vibrînd *această* credinţă, —n'a fost şi nu va fi demn de a sluji în templul publicisticei.

Iar dacă va tolera ca, în ziarul lui, să se anunţe şi să se propage excese faţă de un alt ziar, — atunci va însămna că este tot atît de priceput în ale gazetăriei, ca şi locuitorul tribului african despre care vorbia — la masa ziariştilor adunaţi din toată lumea — marchizul di San-Giulino, ministrul de externe al Italiei....

Rodion

Litere-Ştiinţe-Arte

D. Iorga tace.—Acum cînd procesul Cuza-Socor e pe cale de a intra într'o nouă fază—acea a expertizei ştiinţifice —e momentul să înregistrăm o observaţiune pe care, fără îndoială o fac mulţi dintre cetitorii în curent cu toate peripeţiile afacerei. Anume nedumerirea în privinţa tăcerei absolute pe care a pastrat'o şi o păstrează d. N. Iorga în toată această împrejurare.

„Neamul Romînesc" n'a publicat un rînd iscălit de apostolul de la Vălenii de Munte, întru apararea şefului de la Iaşi.

Intr'o chestiune de literatură, unde mai mult ori mai puţin, e loc de făcut felul de comentarii şi de interpretări,—într'o chestiune sensaţională care ameninţă a prăbuşi toată gloria d lui A. C. Cuza, cum e cu neputinţă să nu iee cuvîntul cel mai vorbăreţ scriitor romîn, d. N. Iorga?

D sa nu lasă neatinsă nici-o problemă, chiar dacă e vorba de vr'o întîmplare de politică externă din... Africa, indiferent dacă se pricepe ori ba. Numai războiul de exterminare dus cu atîta succes în potriva d-lui Cuza nu l interesează şi nu-l preocupă de loc?

Explicaţiile ce se dau acestei misterioase împrejurări nu sunt de loc în favoarea apostolului naţionalist de la Iaşi...

*

In localitatea Torre Annunziata, golful de Neapole, s'au descoperit urmele unei vile antice, în mozaicuri şi frescuri de o splendoare fără pereche şi de un interes cultural şi istoric extraordinare Frescurile sunt referitoare la serviciul bachic şi înfăţişează iniţiarea doamnelor romane în misteriile dionysiace.

*

In curînd se va înfiinţa primul teatru pe insula Islanda. Un teatru de vară, unde se vor juca piese de Ibsen şi Bjoernson.

*

Marele artist german Schildkraut a părăsit scena germană şi s'a angajat la un „People Theater" din Newyork, condus de un emigrant iaşan.

Joacă acolo împreună cu o trupă în jargonul evreesc, iar în în Septembrie se va clădi un teatru special care va purta numele artistului Schildkraut.

Ziarul „Berliner Tageblatt" care a duce ştirea arată că emigranţii originari din Rusia şi Romînia au în New-York cinci teatre pentru piese în jargonul lor.

INFORMAŢII

❑ **Taxarea măsurilor.**—Ministerul de interne a trimes prefecturilor de judeţe următoarea circulară:

„Prin legea asupra măsurilor şi greutăţilor precum şi prin regulamentul ei, se prevede că taxarea măsurilor să se facă pe serii, împărţite în clase după diferite categorii de comercianţi, comunele avînd dreptul a percepe taxele de la minimum 10 bani până la maximum 50 bani de bucată.

La împărţire în clase şi serii se disting:

Cîrciumarii din comunele rurale împărţiţi în 4 clase cu următoarele serii:

Clasa I seria de 138 măsuri; cl. II seria de 79 măsuri; cl. III, seria de 38 măsuri şi cl. IV seria de 24 măsuri.

Băcanii la oraşe împărţiţi în 3 clase cu seriile:

Cl. I seria 12 măsuri; cl. II seria 7 măsuri; cl. III, seria 4 măsuri şi cl. IV, seria 2 măsuri, adică 2 metri.

La comunele urbane impunerea la taxa măsurilor făcîndu-se de către agenţii birourilor de verificare care au şi facultativ a aprecia asupra fiecărui comerciant clasa şi seria la care merită a fi impus, impunerile se fac în mod mai raţional ca unii ce sunt mai competenţi în acest fel de materie, pe cînd la comunele rurale impunerile fiind făcute de agenţii administrativi, cari au aceiaşi facultate de apreciere ca şi agenţii birourilor de verificare, s'a observat că aceştia impun totdeauna la maximum.

Astfel comercianţii din comunele rurale sunt clasificaţi numai la cl. I cu seria de 138 bucăţi, trebuind să plătească o taxă de verificare dela 69—80—90 lei, taxa pe măsură fiind totdeauna maximum de 50 bani pe bucată.

Reclamaţiunile comercianţilor contra acestor impuneri sunt mai în totdeauna ori tardive ori respinse, pentru că comerciantul ne avînd timpul necesar a se judeca nu reclamă în termen astfel că pentru apărarea comerţului nostru rural, e nevoe a se lua măsuri ca acest impozit să fie aplicat de oamenii mai competenţi, mai buni cunoscători ai greutăţilor ce întîmpină comercianţii, ferindu-i de taxe absolut nedrepte.

Comunicîndu-vă cele ce preced vă rog a pune în vedere administratorilor de plăşi a acorda toată atenţiunea asupra greutăţilor ce se aduc comercianţilor prin aplicarea legei asupra măsurilor, atît ca aplicare de serii cît şi ca taxare pe bucată şi a nu mai impune pe comercianţi la alte serii de cît acele de 24 măsuri, iar taxa pe bucată să fie mijlocie între maximum şi minimum, adică de 30 bani bucata.

❑ Ziua de ieri — zece Mai — a fost sărbătorită în Iaşi, ca în toţi anii, cu mare pompă.

Toată garnizoana locală, şcoalele, autorităţile, corpul consular — au luat parte.

Telegrame de felicitare au fost trimise M. S. Regelui.

❑ **Comandamentul Corpului III de armată, roagă prefectura de judeţ ca să intervie dînd ordin autorităţilor din raionul judeţului Iaşi, ca să oprească împuşcarea porumbeilor voiajori.**

❑ **Institutoarea Elena Costache dela şcoala de fete No. 2, Regina Elisabeta, a obţinut un concediu pe timp de 17 zile, iar institutorul M. Pastia, de la şcoala Trei Erari, a obţinut un concediu de 30 zile.**

❑ **Armăsarii de reproducţie este titlul noului broşuri acum apărute, care are de autor pe d. căpitan C. Gălăşescu din cavalerie.**

❑ Duminică 15 Maiu, d. dr. Zosin, va ţine o conferinţă la Asociaţia corpului didactic israelit.

D-sa va vorbi de înţelesul şi scopul vieţei.

❑ Administraţia comunală, proectează a modifica regulamentul pentru curăţirea gunoaelor, de la curţile particulare.

Principala modificard ar fi ca plată pentru curăţirea gunoaelor de la hanuri şi grădini, să se taxeze pe metrul patrat.

❑ Atragem atenţiunea serviciului sanitar, asupra infecţiunei ce produc latrinele ce se găsesc la casele din curtea bisericei Bărboi. Casele aparţin comunei.

❑ **D. C. Disescu despre plagiatul Cuza.** — Intrebat asupra plagiatului Cuza, d. C. Disescu, fost ministru şi profesor universitar a declarat:

Dacă d. Cuza ar fi fost dat în judecată pentru plagiat, eu l-aş fi achitat; din punct de vedere penal d. Cuza n'a plagiat.

Dacă însă ar fi să răspund dacă cu cartea sa, se poate obţine un premiu al Academiei şi o catedră universitară, aş răspunde: **nu** *cartea neconţinînd nimic original, ea fiind numai o colecţiune de păreri străine.*

Şi totuşi, d. Cuza susţine că a fost calomniat de d. Socor!!!

❑ Tînărul G. Guşă de 14 ani, din str. Ion Greangă, voind să se arunce ieri înaintea trenului expres, a fost oprit la timp şi dus la poliţia gărei unde n'a voit să dea nici o relaţie.

❑ **Administratorul plăşei Cîrligătura, comunică prefecturei de judeţ, că grindina căzută asupra satelor din această plasă, n'a făcut nici o stricăciune sămănăturilor.**

❑ **Crime.**—Locuitorul Constantin Pevelea din Uricani, avînd dese certuri cu consăteanul său Mihalache Puchiu de la nişte pămînt, eri luîndu-ee din nou la ceartă, a scos un revolver, cu care trăgînd l'a rănit grav la piept. Criminalul a fost arestat, iar Mihalachi Puchiu a fost trimis la spital.

— La cîrciuma din Băiceni, de la o ceartă luîndu-se la batae Gheorghe şi Vasile Huţanu cu Anton Creangă, l au omorît pe acesta din urmă.

Criminalii au fost arestaţi.

❑ Camera de Comerciu, a invitat direcţia abatorului, să-i răspundă de urgenţă, dacă aplicarea legei repausului duminical cauzează prejudiţii uscătorilor de piei şi preparatorilor de maţe animalice care, pe vremuri mai ales de căldură, se plîng, că din cauza repausului duminical, îşi vede negoţul periclitat.

❑ Ministerul de finanţe, răspunzînd la o întrebare făcută de societatea viticolă din localitate, declară că importul de struguri din Constantinopol, fiind angajat prin convenţia comercială, nu poate să puie restricţiuni la import.

❑ In ultimele 11 zile, au fost în oraş 3 cazuri noi de febră tifoidă şi 7 de anghină difterică.

❑ O călătorie la Ragusa pe loydul Austriac ne reprezintă unul din subiectele noului program al teatruiui cinematografic Pathé Frères din Sala Circului Sidoli, care începe mîne seară Joi 12 Mai. Dalmaţia pitorească şi frumoasele privelişti ale coastelor Adriaticei sunt exact reproduse şi în această interesantă călătorie, cinematograful ne arată cele mai principale oraşe, cele mai mari porturi, cele mai fermecătoare regiuni.

Sunt apoi cuprinse în noul program „Favorita" grandioasă piesă teatrală—o splendidă naraţiune cu cele mai interesante situaţiuni. Rolurile, magistral interpretate, sunt încredinţate, coriteilor artei teatrale pariziane.—Legenda silfidelor, fantezio mitologică, scene feerice—Virtutea imposibilă, mare roman contimporan—Prince s'a apucat de contrabandă, comedie inscenată şi jucată de simpaticul actor de la Alcazar—Jocuri comice la Singapore, scene şi vederi de etnografie însufleţită—etc. etc, precum şi cel mni nou număr din Pathé Journal, cu ştirile modele, şi sporturile săptămînei redate aidoma şi însufleţit.

*

In tot timpul verei, reprezentaţiile cinematografului Pathé Frères, sub conducerea d-lui A. C. Bottez, vor urma în noua grădină Trajan, special amenajată pentru asemenea spectacole.

Reprezentaţiile vor avea loc în fiecare seară şi programul se va schimba de două ori pe săptămînă, Lunia şi Joia.

Duminicile şi sărbătorile vor avea loc obişnuitele matineuri la 4 ore, în sala Circului Sidoli, cu preţuri reduse.

❑ La 9 Mai s'a judecat la juraţi procesul lui C. Topor şi I. Andrei, pentru tălhărie cu ucidere la drum, curtea a condemnat pe Topor la 8 ani închisoare corecţională şi pe Andrei la 4 ani închisoare, şi amîndoi în solidar la 500 lei despăgubiri civile.

DIVERSE

— Pe scările de la casa d-lui Ledvinca din str. Muzelor, s'a găsit lepadată o fetiţă, ca de o lună. A fost dusă la maternitate.

— Vagonul de tramvai No. 52, făcînd cursa Nicolina, a izbit un copil de 4 ani, al Etlei Pălărieru, producîndu-i grave leziuni. Copilul a fost pansat la la farmacia Flach.

— Eri a fost arestat în piaţa Unirei pe pungaşul Lazăr Segal, pe cînd voia să buzunărească pe un elev de la Seminarul Veniamin.

— La spitalul central s'a internat eri pe Wilhem Birighel de 12 ani, de la fabrica Wachtel, care s'a împuşcat din greşală, cu un revolver de salon, în partea stîngă a pieptului. Starea pacientului nu e gravă.

Ultime INFORMAȚII

❑ *Ziarul carpist-anarhist local a reinventat, ca din senin, vechia sa „intrigă", de care a făcut uz în diferite rînduri, fără pic de succes, că d. Vespasian I. Pella s'a retras din direcția ziarului nostru și din partid.*

Nu mai e nevoe să desminţim intriga stupidă a gazetei grecinisto-carpisto-anarhistă.

❑ ***De astăzi dimineața facem gazetărie între baionetele jandarmilor pedeștri, cari au fost plasați, din ordinul prefectului de poliție, cu armele la umăr, să ne păzească.***

Că noi n'am pretins prefectului să se amestece în treburile noastre, aceasta este evident,—căci noi nu stăm de vorbă cu vestitul Stroja.

Că este îndrăzneț din partea prefectului ca să ne împrejmuie casa noastră cu jandarmi, fără macar să fi avut primitiva politeță să ne avertizeze despre aceasta — iarăși este evident.

Prefectul, chip să ne compromită, ne-a condemnat să scrim gazeta între baionetele jandarmilor, neștiind, nenorocitul, că fapta sa nesocotită îl va compromite pe el, nu pe noi, cari, mai la urmă, putem doar protesta, că, deși oameni pașnici, cari redactăm o gazetă de partid, suntem siliți să ne lăsăm împrejmuiți de jandarmi.

Pentru a face ca această stare de lucrori să înceteze, cum parchetul local, căruia ne-am fi putut adresa, este în plin devotament pentru poliție, am socotit că nu vom greși, făcînd cunoscut ministrului de interne, starea de imbecilitate anarhică, sau de anarhie imbecilă, la cari au adus Iașii diverșii prefecți de la Iași.

In acest senz am adresat următoarea telegramă ministrului de interne—și dacă ea va rămînea fără efect, ne vom declara eșiți din legalitate.

Iată textul telegramei către ministru:

D-lui Ministru de Interne
BUCUREȘTI

După ce autoritățile locale afișă de mai multe zile, prin atitudinea lor și chiar prin vorbe, pe o parte din studenții în drept, pentru a se deda la desordine, în potriva cluburilor și ziarelor de opoziție, astăzi, pentru a menține această stare de afișare autoritățile au înconjurat localul nostru de redacție cu numeroși jandarmi pedeștri și sergenți de stradă, fără a li se fi cerut această pază, sau cel puțin să fim întrebați sau informați asupra scopului și cauzelor, care au motivat aceste măsuri jignitoare și provocătoare.

In consecință, vă rugăm, d-le Ministru, să dați ordin autorităților respective ca să înceteze de îndată această afișare directă și indirectă la adresa noastră, recomandîndu-le să între în legalitate.

Directorul ziarului „Opinia"
Vespasian I. Pella.

❑ *Intre d-nii Cosmovici și Grecianu, a isbucnit o ceartă homerică, cu privire la aplicarea măsurilor pentru asanarea orașului.*

Iată cum stau lucrurile.

D. Dim. Grecianu, care a luat parte la desbateri, și-a luat angajamentul de a pune imediat în executare hotărîrea consiliului de higienă, cu privire la construirea latrinelor de la locuințele aflătoare în străzile canalizate.

D. Grecianu, despre care se zice, că e primarul orașului, a vrut să puie în executare hotărîrea consiliului de higienă, dar a fost oprit de d. Cosmovici, care a declarat, că nu permite aceasta, de oare-ce nu e lămurit.

D. Grecianu, cu vastele sale cunoștinți, a încercat, să lumineze pe primul seu ajutor, dar în zadar, primul a declarat că-i trebue un an de zile, ca să studieze chestiunea.

Ordonanța nu s'a dat, — dar relațiile între șerul și premierul seu, au început să fie de tot rele.

❑ *Pînă acum au fost făcute următoarele numiri în magistratură: d. Iulian, președinte la secția II-a Casației; d. Al. Hinna, consilier la Casație în locul d-lui Iulian; d. Lazăr Munteanu, consilier la Curtea de apel din București, în locul d-lui Michel Vidrașcu, numit procuror la casație, în locul nou creat.*

Domnul Iulian Teodorescu va fi numit procuror la Curtea de Apel din Iași; d. Al. N. Gane, consilier; d. D. Cihodariu, membru al trib. Iași, va fi numit președinte la Roman, în locul d-lui Cezar Virgolici, care, după a sa cerere, va fi mutat la Vaslui; d. Al. Mandrea, actual membru de ședință la trib. Fălciu, va fi înaintat președinte la trib. Tutova, în locul d-lui Dimitriu, care va trece la trib. Fălciu. D-nii Haralamb Grigoriu, actual jude de ocol în jud. Fălciu și D. Lupu, jude de ocol la Iași, vor fi numiți judecători de ședință la trib. Iași.

❑ **Aducem contra primului procuror grava acuzare, că** *cu cîte-va zile înainte* **de a se judeca procesul Cuza-Socor, primul procuror a fost acasă la un profesor universitar, cunoscut a avea relațiuni amicale cu d. Cuza, și i-a propus să primească a fi expert în privința plagiatului, de oare ce el—primul procuror—îl va numi expert pe acel profesor.**

Profeforul a declarat că va primi. Vrea să zică: primul procuror d'inainte de-a începe procesul l'a făcut pe curierul d-lui Cuza, luînd asupra-și și numirea expertului—de și nu ministerul public ci Curtea face numirea de expert.

❑ *Ca și la redacția noastră și la redacția confratelui* Mișcarea — *prefectul a pus jandarmi, ca să „compromită" și ziarul liberal.*

Domnul C. Stere a protestat contra faptului, la parchetul general și la ministerul de interne.

Neînțelegerile de la Sf. Spiridon

— **Doctorul Socor admonestat** —

Epitropii de la Sf. Spiridon, se găsesc în mare nedumerire, asupra chipului, cum ar putea acoperi deficitul de 450.000 lei.

După nenumărate proecte, domnii epitropi s'au adresat medicilor primari ai spitalelor, cerîndu-le un răspuns, asupra reducerilor ce ar putea face din salarul medicilor, din hrana bolnavilor și reducerea personalului.

Cel dintîiu răspuns, a și dat loc la o mare ceartă în tabăra guvernamentală.

*

In adevăr, d. dr. Socor, bizuindu-se și pe calitatea sa de membru cu trecere al taberei guvernamentale, a adresat epitropiei un răspuns drastic.

Il reproducem întocmai.

Domnilor Epitropi,

Prin adresa d-voastră cu No. 3086, din 4 Mai a. c. cereți părerea mea asupra economiilor ce s'ar putea face la secția oftalmologică, pe care o dirigez de 24 de ani, în scop de a aduce mijloace pentru stingerea deficitului budgetar de 450.000 lei.

Am onoare a vă răspunde, că la secția oftalmologică s'ar putea reduce, fără multă pagubă, pentru lunile Iunie, Iulie și August, 20 de paturi din cele 30; fiind-că, în acest timp numărul bolnavilor la pat este mic și majoritatea bolnavilor sunt căutați ambulatoriu.

De aici s'ar economisi din hrana celor 20 paturi suprimate temporar, aproximativ 1000 lei, către care s'ar adăugi și salarul pe 3 luni, de la 3 infirmiere, în suma de 240 lei, adecă în total 1140 lei.

In ce privește hrana, sunt nevoit să vă declar, că nici odată n'a fost așa de rea ca acuma și că departe de a reduce calitativ sau cantitativ, ar trebui îmbunătățită serios, că este intolerabilă. Ce ie mai mult, lipsește serviciul de masă și bolnavii sunt nevoiți a mînca cu degetele.

Materialul întrebuințat în serviciu, este așa de puțin față de celelalte servicii chirurgicale, încît n'are ce să se mai reducă din el, de cît doar să fie suprimat.

De la salariul medical nu se poate admite nici o reducere, și chiar dacă s'ar face, suma realizată ar fi ridicolă. față de enormitatea de 450.000 a deficitului.

A reduce salariul medicilor pentru ca din economiile acestei reduceri, să se umple golurile budgetare, provenite din o administrație nechibzuită, ar însemna a aplica medicilor o pedeapsă, ca și cum ar fi ei vinovați de faptele unor răi administratori, pe cînd din contra noi medicii, ne am îndeplinit regulat și constant însărcinarea noastră.

Nu se poate reduce nemic din modestul salariu medical de la epitropia sf. Spiridon din Iași, față cu salariul mult superior a medicilor eforiei din București.

Nu se pot reduce aceste salarii, fiind că sunt obținute prin un concurs riguros prin care am dovedit competința noastră și pentru că aceste salarii s'au avut în vedere ca un angajament luat din partea epitropiei, atunci cînd s'a făcut numirea noastră în urma concursului. Noi medicii nu ocupăm aceste posturi în virtutea faimei politice.

A reduce acum salariul nostru ar dovedi, că suntem lăsați în prada arbitrarului și că cele mai principale servicii ale acestei instituțiuni caritabile — serviciile medicale — n'au nici o stabilitate.

In tot cazul, nu e drept să plătim noi pentru faptele altora și pentru că s'au lasat, mai mulți ani, fără nici un compt, o administrație de milioane.

Permiteți-mi însă, d-lor epitropi, să vă atrag atențiunea, că în acelaș timp pe cînd cereți reduceri, prin suprimare de personal, prin reducere de material, reducerea salariilor, reducerea numărului de bolnavi și reducere la alocația de hrană, nu ați stat la îndoială să creați servicii noi și cu totul inutile, căci:

Inutil este creațiunea unui inspector al farmaciilor, cînd cassa sf. Spiridon n'are de cît o singură farmacie, în curtea spitalului central.

Inutil este postul de inspector al bunurilor.

Inutil este crearea unei a 3-a secții medicale, cu tot personalul ei.

După cît știu, ca vechiu medic al casei, nici una din epitropii, pînă acum, nu și-a procurat bilete de liber parcurs, în plusul diurnei ce încasează.

Și notați bine, pe cînd în adresa d-v, ne îndemnați să reducem numărul paturilor în secțiile care sunt în funcțiune utilă; creați servicii inutile și absolut inoportune într'un timp de strîmtorare bănească, ca acel în care vă aflați.

Unde e logica?

Cereți reduceri din salariul medicilor activi și utili și salariați medici inutili, creînd un nou serviciu nereclamat de nici o nevoie inpunătoare.

Adun'nd la un loc numai sumele datorite galantomiei d-v pentru creațiuni noi, întrec aproximativ suma de 24,000 lei. Or, această sumă este cu totul superioară economiilor ce credeți a le putea realiza din reducerea salariilor medicale.

Vă declar, că nu admit reducerea salariului medical și protestez cu cea mai mare energie în contra unui atare fapt nedrept și ilegal.

*

Epitropii primind acest respuns, s'au întrunit și în comun acord, l'au înapoiat, admonestînd în acelaș timp pe d. dr. Socor, în virtutea articolul 150 din regulamentul de organizare al casei Sf. Spiridon.

Dar chestia nu se va opri aci și cearta aceasta între corifeii guvernamentali din localitate, promite să ieie proporții mari.

❑ Alaltă-eri se făcuse statele de lefuri pentru funcționarii Eforiei. Din ordinul eforilor acele state au fost rupte, pentru a se face altele cu reduceri de zece la sută.

❑ Consiliul facultății de medicină, întrunit Sîmbătă, a înălțat pe d. Șumuleanu la gradul de profesor.

Romanul acesta trebue să aibă urmare—și noi așteptăm acea urmare.

❑ Consiliul facultății de medicină va avea să se pronunțe mîine asupra numirei d-lui dr. Socor junior, ca docent la acea facultate.

❑ Cu începere de astă-zi d. Maiorescu a obținut un concediu pe timp de 45 zile.

Interimatul ministerului de externe va fi ținut de d. P. P. Carp.

❑ Mîine este fixat termenul pentru depunerea jurămîntului d-lui N. Xenopol, expert în chestia plagiatului și pentru judecarea recuzării făcute de d. Cuza contra numirei d-lui Xenopol, pe motiv că „este înscris într'un partid politic, care s'a declarat susținător al d-lui Socor".

Ultima oră

București 11 Mai

CATASTROFA DIN ISSY

Starea d-lui Monis

Paris.—D. Monis, a aflat azi dimineață de moartea d-lui Berteaux, și a fost foarte emoționat. Dînsul a zis de mai multe ori: Ah! Sărmanul meu amic. In urmă a făcut elogii lui Berteaux.

D. Monis a petrecut o noapte bună. Astă seară starea e foarte mulțumitoare.

*

Camera.—Președinții, au comemorat pe Berteaux, și au votat credite pentru a i se face funeralii naționale.

Infrîngerea rebelilor

Constantinopole.—După o depeșă de alaltăeri a comandantului suprem din Albania prima diviziune a trupelor a atacat întăririle rebelelilor pe înălțimele de la Planinila lîngă Kileși la nord de Tuzi. Rebelii au luat fuga lăsînd 30 morți și numeroși rîniți.

Discuția tratatului de Arbitraj

Berlin. — După o știre a presei asociate din Washington, departamentul statului declară din nou proectul tratatului de arbitraj pe temeiul căruia America este gata a intra în negocierele pe care ori ce țară le dorește. S'a semnalat și Germaniei acest tratat.

O nouă victimă a aviațiunei

Strasburg.—Aviatorul Lemmlie, a căzut de la o înălțime de 20 metri, rămînînd mort pe loc.

Bulgaria și 10 Mai

Sofia.—Ziarul „Glas" relevează importanța istorică și politică a sărbătoarei naționale romîne și zice: „ca amici și vecini ai Regatului, noi nu ne putem opri de a lua parte la această serbare. Adresăm poporului Romîniei felicitări cordiale."

*

Școala romînă din Sofia, a dat azi un matineu, la care au asistat membrii coloniei și personalul legațiunei.

Accident de aviațiune

Petersburg. — Aviatorul francez Siegière a căzut cu aparatul său, rănindu-se grav.

Sinuciderea unui soldat

București.—Azi dimineață soldatul N. Vasile, s'a sinucis, în grădina Icoanei.

Cauzele încă nu se cunosc.

Sinuciderea unui ziarist

București.—D. Mateiu Gheorghiu, ziarist, redactor la *Minerva*, a încercat azi să se sinucidă, trăgîndu-și un foc de revolver în inimă.

El a lăsat o scrisoare, prin care arată că a luat această hotărîre, din cauza neînțelegerilor ce a avut cu administrația ziarului.

Gheorghiu a fost angajat pentru alcătuirea corespondențelor și în același timp avea obligația, să facă un număr de abonamente la ziar.

Neputînd îndeplini numărul de abonamente cerut, administrația l'a concediat, scoțîndu-l încă dator cu 300 lei.

Fiind bănuit pe nedrept, el a căutat să-și puie capăt vieței. Nenorocitul, într'o stare gravă, a fost transportat la spital.

Arendarea băilor de la Lacul Sarat

București.—La ministerul de interne, s'a ținut azi licitație pentru arendarea băilor de la Lacul Sărat.

Au fost două oferte, una din partea proprietarilor de vile din Lacul Sarat și alta din partea d-lui Filderman.

A rămas ca ministrul să se pronunțe.

Incendiul din Brăila

Brăila.—Astă noapte, un incendiu a izbucnit la mobilul Lanbru.

Focul a luat proporții mari și a fost cu greu localizat la orele 2.

Pagubele sunt mari.

Agape sui generis

București.—D. Mișu Cantacuzino, ministru de justiție, s'a hotărît să stabilească raporturi cordiale cu magistrații.

In acest scop, a invitat pe magistrați pe echipe, la agape, care nu au, însă, loc, la d-sa acasă, ci la... birt.

Adică întocmai ca la agapele electorale.

† Constantin Stoicescu

București.—La locuința sa din București, strada Batistei, a încetat din viață ieri seara, la orele zece, cunoscutul om politic C. Stoicescu, bolnav mai de mult de o tumoare stomacală.

C. Stoicescu era născut la Ploești, în 1852. A făcut dreptul de la Paris și, întors în țară, a intrat în magistratură, în 1872, ca judecător la tribunalul Ilfov. A fost și președinte la același tribunal până în 1877, cînd a părăsit magistratura, intrînd în diplomație ca secretar al legațiunei noastre din Paris.

Revenit în țară, Stoicescu reintră în magistratură unde rămîne până în 1881 ca procuror de Curte la București.

Demisionînd, intră în politică, luînd direcția ziarului *Independența*.

Ales deputat, la Prahova, în 1882, reales în 1890, Stoicescu face parte din cabinetul Sturza (1895), ca ministru al lucrărilor publice, apoi la externe.

In 1905 face iarăși parte din ministerul Sturza, iar din 1907 a format o desidență liberală la Ploești.

Inmormîntarea regretatului se va face mîine, ora 2.

Scandalul bisericesc

București.—Preotul Vasilescu, care se știe fusese caterisit, a trimis o nouă petițiune sinodului, prin care să i se acorde dreptul de aparare și se va vedea că nu e calomnie ci va dovedi cu acte că Mitropolitul Primat este un plagiator și un imoral.

Membrii sinodului sunt foarte îngrijorați de proporțiile ce le ia conflictul bisericesc, mai ales că ei nu cunosc intențiunile d-lui Arion.

Ședința consistorului

București.—Consistoriul superior bisericesc a ținut azi ultima ședință.

Preotul Severin a cerut ca religia în școalele secundare, să fie predate numai de preoți.

Incendiu din Galați

Galați.—Aseară, pe cînd multă lume se găsea adunată la berăria Dienst un incendiu a isbucnit în podul casei.

Focul care se crede a fi fost pus, a fost curînd localizat.

Convenția cu Muntenegru

București.—Consiliul de miniștri a hotărît încheierea unei convențiuni cu Muntenegru, cu clauza naționei celei mai favorizate.

Moartea lui Banfy

Budapesta. — Fostul prim-ministru Banfy, a încetat din viață.

Suveranul la Constanța

București.—Se svonește că Suveranul se va duce din nou la Constanța, unde va petrece cîte-va zile.

Bulgarii persecutați

Sofia.—Ziarul *Vecerna Poștă*, publică o corespondență din Tulcea, prin care relevă, că bulgarii de acolo sunt persecutați de guvernul romîn.

Ziarul sfătuește pe bulgarii din Tulcea, de-și lua ori-ce nădejde de la guvernul bulgar, și dacă vor să fie ocrotiți să treacă la catolicism.

Incendiul unor Sonde

Cîmpina.—La orele 8 jum. dimineața un incendiu îngrozitor, a izbucnit la Sonda No. 301, proprietatea societății Concordia din Bordeni.

Focul a provenit de la o scînte de la motor.

Sunt patru lucrători morți și 4 grav răniți.

Cum e vremea

București.—La Sinaia a nins; la Brăila a fost cald, în restul țărei a fost frig.

Fabrica „FORTUNA" Iași
lîngă Strada Moțoc
Fondată în 1888
120 Cai putere *180 lucrători*

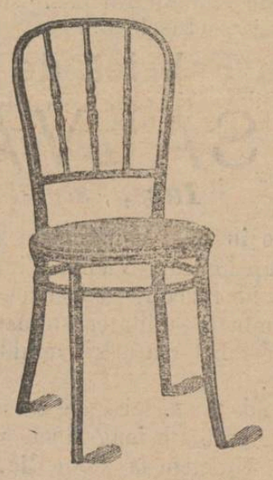

SCAUNE
MOBILE
PARCHETE
ROȚI de transmisiune
UȘI
FERESTRE
DUȘAMELE cu uluc și langhetă.

Ori-ce părți și accesorii de lemn pentru toate industriile. Lemn brut și fasonat, Scînduri și grinzi pentru tîmplari, strungări, sculptori, caretași, dulgheri, bodnari, Architecți și Antreprenori. Specialitate Comenzi, pentru d-nii Antrepenori. Aburitul și uscatul lemnelor.

80 Mașini pentru prelucrarea lemnului cari se inchiriază și cu ora. Furnisare promptă. Prețuri eftine.

Fabrica „Fortuna" Iași
lîngă str. Moțoc.

Advocații KIRILOVICI
S'AU MUTAT
în Strada Mitropoliei 10
Lîngă Baia Comunală

Doamnele și Domnișoarele care doresc să fie în curent cu Moda Sezonului de vară și în acelaș timp să cumpere și cele mai frumoase Mărfuri, sunt rugate să poftească la Magazinul

„LA VULTUR"

vor cumpara aci de toate, bune și cu prețuri cît se poate mai eftine.

Mare asortiment de Mătăsuri Fularuri, Laize și Voalajuri. Ultimele noutăți în Bluze, Matinele și Jupoane.

Mănuși și Gente moderne cu Șnururi,

Garnituri pentru Rochii și Furnituri complecte pentru croitorie.

INTREBUINȚAȚI NUMAI RENUMITUL
DENTOFIX

Cea mai igienică și întăritoare apă de gură și dinți.

Se vinde în cutii elegante de nickel conținînd 120 tablete

De vînzare la toate parfumeriile, farmaciile și drogheriile de lux.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. **BYRRH** de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA
De vînzare
La toate magazinele de consum. din țară

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

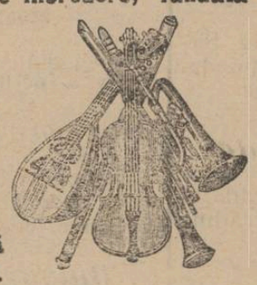

Instrumente Muzicale și Accesorii

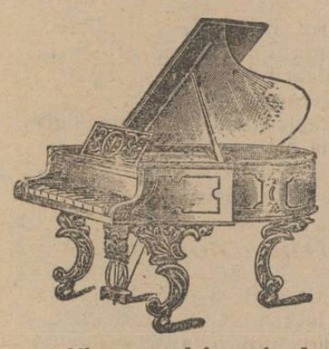

Piane
Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI

STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vînzare și în rate lunară fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

Pentru „Skating'

Calitate superioară
Prețuri reduse

Dacă sunteți suferinzi, dacă voiți a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.
De [illegible]nzare în toate magasinele mari de consum.
La [illegible] trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

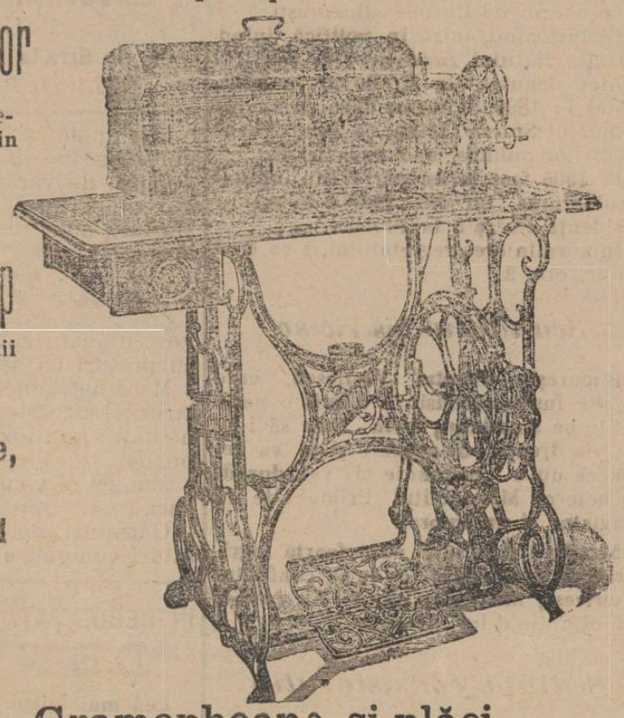

întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruioare și ori-ce accesorii

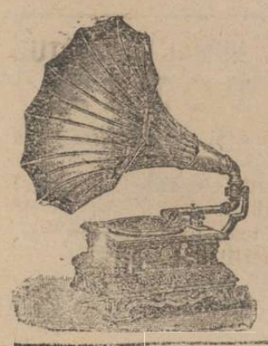

Gramophoane și plăci.
Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER,
Str. I. C. BRATIANU No. 166.
(foastă strada de Sus)

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Începutul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

LABORATORUL DE

Produse Farmaceutice

Ioan Werner

FURNISORUL CURȚII REGALE
IASI

Vin Tonic pe bază de China, Cola, Coca și Glycerophosphate. Tonic și reconstituant.
Două linguri pe zi. *Prețul 5 lei.*

Unguent Preservativ Cel mai bun mijloc pentru a combate și a împedeca propagarea și polipsirea boalelor infecțioase (lumești).
Prețul 50 b.

Glycerophosphat Granulat

Antineurastenic. Reconstituant a sistemului nervos—2 linguriițe pe zi în apă sau vin. *Prețul 2 lei.*

NOROCUL LUI SCHRÖDER E COLOSAL!

La tragerea clasei a VI-a loteria IX-a acum terminată, am avut plăcerea a plăti onor. mei clienți:

Lei 100.000 pe No. 5443

după ce abia la loteria trecută am putut achita:

Lei 150.000 pe No. 59221
„ 100.000 „ „ 4642

Afară de acestea au mai căzut în colectura mea în ultimul timp următoarele câștiguri principale:

Lei 80000 pe No. 34304 — Lei 80000 pe No. 5918
„ 70000 pe No. 42650 — „ 50000 pe No. 33233

Lei 50.000 pe No. 34860

Din premiul divizibil de:

LEI 400.000

4 premii à Lei 20.000, deci Lei 80.000

și anume:

Lei 20000 pe No. 11232 — Lei 20000 pe No. 44215
„ 20000 pe No. 29881 — „ 20000 pe No. 51056

APOI

Lei 20.000 pe No. 15395, Lei 20.000 pe No. 33598 și nenumărate a Lei 5000, 3000, 2000, 1000 etc.

(Exactitatea numerilor de mai sus trebue confirmată prin lista oficială)

Tragerea clasei I loteria X va avea loc la

14 (27) IUNIE 1911

și pentru această această tragere, țin la dispoziția onor public o bogată colecție de numere norocoase:

O optime Lei 1.50

Un sfert Lei 3. Una jum. Lei 6. Un los întreg Lei 12.

Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuează prompt și conștiincios, contre plății anticipate, sau sub ramburs.

Rob. Th. Schröder București

Centrala: Calea Victoriei No. 106.—Sucursale: Calea Griviței No. 96 Str. Lipscani No. 71.—Iași, Str. Ștefan cel Mare No. 8.—Galați, Domnească No. 14.—Craiova, Str. Unirii No. 69.

Sucursale noui deschise: Ploești, **Str. Basarab No. 1.**—Brăila, **Piața Sfț. Archangheli (casa Rally).**

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La administratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mirzescu No. 17— Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1301 Vineri 13 Mai 1911

Partidul Conservator-Democrat

VA ȚINE

Duminică 15 Maiu

Orele 2 jum. d. a.

O mare întrunire publică

IN SALA EFORIEI

La această întrunire vor lua parte și delegații din județe.

Gazetă și jandarmi

Telegrama ce am adresat ieri d-lui Ministru de Interne, și a produs efectul: jandarmii au fost retrași din curtea localului nostru de redacție și trecuți în fața „Opiniei", iar în loc de 6 cîți erau ieri, astă-zi sunt numai 4.

Să sperăm că mîine vor fi departați încă cu cîți-va metri de localul „Opiniei" și reduși cel puțin la 3, așa că încetul cu încetul o să'i vedem retrași pînă la Statuia lui Miron Costin, păzind pe bietul cronicar Moldovean, după cum azi păzesc Hotelul Central din fața redacției noastre.

Inteligente măsuri de pază, n'avem ce zice!

Dacă nici cu asemenea procedeuri nu se va putea menține ordinea publică și nici asigura pe deplin libertatea presei, apoi ce ar mai putea face forța publică!

Recunoaștem, suntem niște ingrați cu Excelența sa d. Prefect al Poliției!

Dar ce să facem — recunoștința e așa de rară în lumea asta!...

Cu toate aceste trebue să felicităm pe confrații de la „Evenimentul" pentru nobila și generoasa apărare ce iau fostului lor redactor.

D. Prefect al poliției — spune ziarul guvernamental — a fost informat că studenții naționaliști sunt hotărîți a ataca prin surprindere ziarele „Opinia" și „Mișcarea" și a luat dispoziționea ca redacțiile noastre să fie păzite cu începere de ieri, de cîte un detașament de jandarmi.

Dar, cine a informat pe d. Prefect de poliție de această hotărîre secretă, a naționaliștilor studenți?—zicem secretă, de oare-ce trebuia adusă la îndeplinire prin susprindere.

Și la rîndul seu, pe cine a informat de Prefect al Poliției de această eroică hotărîre a studenților naționaliști?

Intrebat-a, mai întâi, prefectul de poliție pe acei studenți, dacă este adevărat că au luat o asemenea hotărîre fără știrea și permisia poliției?

Și dacă studenții aceia, i-au confirmat exactitatea știrei—ce poveț sau obiecțiuni cel puțin, le-a făcut prefectul de poliție?

Le-a spus sau nu prefectul, că va proceda cu ultima energie, pentru a înfrîna asemenea acte de dezordine și anarhie, cari dezonorează atît pe acei ce vor să le săvîrșească cît și pe cei cari îi îndeamnă la aceasta?

Și dacă, în fața atitudinei hotărîte a prefectului, studenții au persistat în hotîrirea lor—avizat'a oare d-sa pe rectorul Universității, pentru ca cel puțin rectorul să intervină și să potolească pornirile resboinice ale acelor studenți.

Nimic din toate acestea nu ne spune ziarul guvernamental local, ceia ce înseamnă că nu e vorba de o măsură de precauțiune luată de poliție pentru a păzi redacțiile ziarelor de opoziție, ci de un complot în toată regula, organizat de poliție cu sprijinul cîtor-va studenți naționaliști,

Prefectul n'avea nevoe să întrebe pe studenți de ce au să facă, pentru că împreună s'au înțeles în această privință; n'avea nevoe să comunice rectorului nimic pentru că interesul era și este, ca de această hotărîre să știe numai poliția și studenții.

Cu atît mai mult, n'avea nevoe să ne informeze și pe noi de cele pregătite, căci în asemenea caz toată combinația studento-polițienească ar fi eșuat.

Prefectul s'a mărginit să trimeată cîți-a jandarmi în curtea localului, fără ca cineva din noi să știe cîțuși de puțin ceva de rostul lor — de și era o datoie de strictă politeță, să ni se spună câro imprejurări datorăm aceste măsuri de pază aparentă—pentru ca, după ce complotul va reuși—căci nu 6 jandarmi erau să ne apere de un grup de cel puțin 50 studenți și sergenți îmbrăcați civili, cari ar fi năvălit în redacție - poliția să spună că și-a făcut toată datoria și ne-a aparat cum s'a putut mai bine!

Atita numai că pînă la apararea poliției și a jandarmilor, d-le Stroja—luasem noi suficiente măsuri să ne apărăm și în contra celor ce ar fi intrat în redacție, cît a poliției ce ar fi simulat că ne dă sprijinul.

Astfel stau lucrurile, și dacă am pomenit de ele, în fruntea ziarului, de și nu merită locul acesta de onoare al gazetei—a fost pentru ca și d. prefect al poliției și amicii d sale cari se intitulează studenți universitari, să știe, împreună cu toată lumea, că nu suntem atît de naivi, să nu le pricepem uneltirile lor urîte și să nu creadă că nu vom ști să-i facem la un loc responsabili de toate urmările faptelor lor—ori cari ar fi ele.

Vespasian I. Pelia

Unde ie Rectorul?

Prefectul poliției declară, într'un comunicat oficial, că studenții naționaliști au hotărît să atace, prin surprindere, redacțiile celor două ziare de opoziție din Iași.

Duminea trecută, fațada redacției noastre a fost atacată prin discursuri vehemente, prin fluerături—ca „avertisment".

In vitrina cercului studențesc local, se expun painjeni, caricaturi, hărți geografice, arătîndu-se, ca vînduți străinilor, pe toți oamenii de stat, în afară de junimiști.

In fața unei asemenea stări de lucruri, avem, credem, dreptul să întrebăm unde ie Rectorul?

Studenții sunt, în definitiv, oameni tineri și ușor îi vine patimei să-i orbească. Dar Rectorul, conducătorul studențimei, n'are dreptul să stee impasibil în fața unor asemenea porniri.

Cercul studențesc funcționează pe baza unui regulament. Dacă acel regulament permite ca studenții să facă tot ce le va cere d. Cuza, Rectorul are datoria să modifice acel regulament și să statueze și asupra obiectelor ce-ar putea fi expuse într'o vitrină a cercului studențesc.

Va avea Rectorul curajul să regulamenteze, ca o asemenea vitrină să cuprindă pe toți închipuiții vînzători de neam?

Sta-va rectorul tot impăsibil, cînd, eventual, trădător de patrie va fi vitrinat — verbul acesta ie nou—și d. Carp?

Nu crede Rectorul, că datoria lui ie să intervie? Nu crede corpul profesoral, o parte din el măcar, că de datoria sa ar fi să trezească pe rector la realitate?

Dar dacă d. Bogdan este pentru expoziții de acest soi în vitrinele cercului studențesc, avea-va și curajul să lese vitrina garnisită la fel și cu prilejul serbărilor jubiliare ale Universității?

Să se ivească și să se pronunțe magnificul Rector.

In țara libertății presei

Cu privire la măsura nesocotită a prefectului de poliție

Trezindu-te într'o bună dimineață, găsești casa ta păzită militărește. Bravii jandarmi, cu baionetele scoase, armele la umăr, se preumblă, foarte grav, prin curtea caselor. Gardiști de oraș, sub comanda unui ipistat de-ai lor, sunt și ei în jurul casei tale, în gang, pe scări, ba chiar, din cînd în cînd, ei apar, cîte unul, și în odăile în cari locuești.

Nici o explicație; nici o explicație asupra acestei imprejmuiri militărești —nici chiar dacă o ceri jandarmului grav, sau polițistului mîndru. In tocmai ca în cazuri de stare de asediu.

Oamenii, cari trec pe d'inaintea casei tale, păzită militărește, fac fel de fel de supoziții asupra faptului care a putut determina starea aceasta neobicinuită

Prefectul poliției a ținut să treacă cu noi, ca și cu *Mișcarea*, la fapte neobicinuite. Căci el n'a devenit prefect odată cu ivirea lumei. Și înaintea lui Stroja fuseseră prefecți, fuseseră ziare, fusese acea neporitoare „parte a studențimii în drept".

Dar pînă la el n'am avut caz la fel: casele redacționale ale ziarelor de opoziție să fie păzite, asemenea penitenciarelor—fără motiv, fără să ne avertizeze și pe noi, ca să vadă dacă primim procedarea aceasta imbecilă:

Nonă nu ne-a spus nimic. Dar în ziarul seu dă comunicat asupra cauzelor:

Prefectul de poliție fiind informat, că studenții naționaliști sunt hotărîți a ataca redacțiile ziarelor Opinia *și* Mișcarea, prin surprindere, *a luat dispoziția ca ele să fie păzite de cîte* 5 jandarmi *și un caporal.*

Dacă este adevărat, ceea ce spune oficiul, că am ajuns la atacuri prin surprindere, de ce n'am fost instiințați și noi despre acest fapt? Dacă poliția ar afla, că X este în ajun de a fi omorît, nu s'ar mulțumi să-i pună pază la casă, ci i-ar spune și lui cum stau lucrurile.

Și pe cine pune prefectul să ne apere de un eventual atac prin surprindere al studenților naționaliști? Pune, singur o declară, *6 jandarmi.*

Dar nu spune, dacă a reclamat cui de drept, adică autorităților universitare, pe studenții naționaliști, prefectul singur spune că-s naționaliști, cari au hotărît să ne atace pe neștiutele?

Vedeți dar, că totul este o inscenare polițienească, de gust imbecil, făcută ca să ne compromită. Dar cum era să ne compromită, ce era să ne compromită? Jandarmul, care se preumblă cu arma la umăr înaintea redacției?

Jandarmul, care, sub regimul prefectorial al unui Stroja, a ajuns să facă strajă înaintea clubului unui partid puternic și istoric, cum le clubul liberal?

Așa a socotit prefectul, în mintea lui de fost stingător de hornuri, că dacă va introna regimul jandarmului la redacții, cum el a fost intronat la alegeri, ne va compromite, sau mai știi? —ne va face să-i fim recunoscători, fiind că a voit să ne apere viața cu 6 jandarmi!

Nu, rămasule în urmă cu inteligența N'ai dreptul să ne „aperi". Nimeni nu va îndrăzni să ne „surprindă" și să ne impuie directive. Iar noi, orice se va intîmpla, nu la tine, pompierule în rezervă, vom face apel.

Nici la tine, nici la Bercea!

„Inteligentul" cere chitanță

Gazeta carpisto-cuzistă din localitate spune că redacția ziarului *Mișcarea*, cerînd prefectului să rîdice jandarmii postați în antretele redacției, prefectul, inteligentul, amicul lui Bercea, a cerut ca redacția să facă *declarație scrisă* despre aceasta.

Ca și cum redacția ar fi făcut declarație scrisă, sau verbală, că cere jandarmi!

Asemenea declarații stupide nu le-a cerut încă nimeni înaintea lui Stroja. Trebue să fii Stroja sau Bercea ca să le pretinzi.

Prefectul spune: vrea să vă facă una cu pămîntul, d'aia v'am pus jandarmi. Și tot el spune: dacă-mi dai declarație scrisă, că n'ai nevoe de pază, eu poruncesc jandarmilor să plece de acolo —chit că, dacă vei fi ucis, stîlcit, bătut, eu să am dovadă că nu m'ai lăsat să te păzesc.

Ptiu, bată-l, să-l bată! Auzi hal de om! El, nepoftit de nimeni, fără să se fi înțeles cu tine în prealabil, trimite jandarmi să se preumble în fața redacției tale, ca înaintea unui local polițienesc.

Tu, jignit de această insolență, îi trimiți vorbă, prin telefon să revie la realitate.

— Ai să fii atacat prin suprindere, răspunde imposibilul. Dar dacă-mi dai chitanță subscrisă de tine, că renunți la pază, eu trimit vorbă jandarmilor să plece, dacă nu—să aștepți.

Cum? Dacă tu, prefect de poliție, ai siguranța, ești convins, că eu voi fi atacat, ucis poate, te mulțumești cu declarația mea, ceri asemenea declarație, ca să renunț a fi păzit?

Dar nu vezi că ești fenomenal, de.. nu vezi că ești pompier?

Dacă ai, în adevăr, certitudinea că viața unor oameni este în pericol, ie fenomenal ca tu, păzitorul siguranței vieței cetățenilor, să pretinzi asemenea declarații.

Dar n'ai nici o certitudine. Ai voit, nenorocit om, să faci o lovitură—și a ieșit o prostie.

Sentința Copiilor

Procesul de la Iași s'a sfîrșit.

Opinia publică 'și-a rostit sentința—și aceasta era interesant în comedia tristă pe care a reprezentat-o d. Cuza. Restul, verdictul juraților sau rechizitoriul primului procuror, sunt amănunte cu desăvîrșire secundare.

Atita e de adevărat că acesta este însuși sentimentul d-lui Cuza în cît impricinatul, ca să încerce încă o șansă, s'a văzut silit să facă recurs în potriva deciziei care 'l osîndește.

Vorbim de recursul la „băieții din centre"—nu de cel adresat Curții de Casație, de a cărui soartă nu-și fac iluzii nici copiii.

Și acum afacerea, grație acestei bizare procedări, e în stadiul acesta: procesul, de și judecat la intrunirea studenților naționaliști ca instanță superioară, își urmează cursul, totuși, în fața curții cu juați, ca simplă formalitate.

Studenții, sezisați de afacere, au condamnat pe ovrei—Cahalul, pentru că... au răstignit pe Christ; ergo, d. Cuza este autorul original și excluziv al lucrării scrisă în colaborare cu toți economiștii din continentele amîndouă!

La așa verdict nu se aștepta nimeni —peste graniță nici nu se va crede cînd va merge vestea că un profesor universitar, acuzat de plagiat, a închis desbaterile triumfător, cerînd de la „băieți" să proclame în întrunire publică, cum că... ovreii nu sunt creștini.

Nu constatăm cu răutate ceea ce spunem aici, ci cu mihnire, cu durere—fiind că e mai trist să asisti la nedemnitatea, de cît la moartea unui om.

Ceea ce se petrece în jurul procesului de la Iași, e de natură să distrugă chiar pe un nevinovat—ce naivi, dar, sunt cei cari 'și închipuiesc că cu aceste grosolane artificii pot cîștiga o cauză pierdută!

A murit un om la Iași,—asta este în ultima analiză. părerea tuturor cari au adîncit procesul Cuza.

De acum, despre autorul Poporației nu se mai poate vorbi de cît bine...

„Ordinea"

OAMENI ȘI LUCRURI

Ce 'nsamnă „a plagia"

Trăim într'o vreme curioasă. Multe cuvinte și-au schimbat înțelesul, multe înțelesuri s'au întunecat.

Sub influența atîtor mistificări, am ajuns a fi nedumeriți asupra unor noțiuni cu totul simple și clare.

Așa, bună oară, se pare că nu se prea cunoaște astăzi senzul cuvîntului „a plagia". Odinioară lucrul era, din potrivă, foarte lămurit. Un cetitor găsea, din întîmplare, ori după oarecari sforțări, dovada că un autor a făcut împrumuturi în lucrările altor autori. Faptul era denumit pe adevăratul lui nume, era calificat drept „plagiat". Se întîmpla bine înțeles, ca acel invinuit să se apere, să dee explicațiuni. Calea publicității largi îi era deschisă,—dar *numai* această cale și nu alta—bună oară *nu* calea Curții cu juați...

Se știe—și pe alocurea se știe încă și astăzi—că plagiatul este un lucru foarte subțire și foarte compromițător. Așa, fiindcă vorbim de aiurea—putem menționa faptul că dăunăzi, cînd s'a dat, în Germania, alarma despre așa zisul plagiat literar al dramaturgului Karl Shönherr, însuși „Berliner Tageblatt" la care scriitorul acesta colaborează, a dat adăpost în coloanele sale învinuirilor aduse literatului—de sigur cu intențiunea ca să i dee ocaziunea, în același timp, să se desvinovățească prin ziarul cel mai răspîndit din Germania. Discuțiunea a avut loc, fățișă, sinceră și scriitorul a'fost reabilitat pe deplin,—reabilitat prin discuțiune publică, nu prin tăcere, nici prin procese gălăgioase,—cu atît mai puțin prin demonstrații de stradă.

... Dar procese și manifestațiuni—de ce? Oare drept mijloc de convingere și de învingere? Ce rol poate juca în procesul de convingere mentală a publicului un verdict al Curții cu juați?

Cum poate încăpea cîmpul larg al unei lupte intelectuale sub orizontul strîmt al cîtorva întrebări convenționale adresate unor juați poate cu totul străini—fatalmente străini—unei asemenea discuțiuni?

Dar ziceam că în zilele noastre înțelesul unor cuvinte pare modificat. Altfel n'am pricepe de ce *astăzi* d. A. C. Cuza se adresează juraților pentru ofense care-i s'au mai făcut altă dată și care, prin urmare, ar fi *prescrise* după concepția juridică a cuvîntului. Căci în chestia „Poporației" s'a întîmplat d-lui A. C. Cuza cam același lucru ca și cu mica epigramă. De plagiatul epigramei d-sa a mai fost invinuit acum 18 ani —cu mai puține detalii, dar destul de precis—și n'a chemat pe nimeni în judecată, cum a chemat „*Facla*" în 1910, pentru aceiași acuzare, ceva mai documentată.

Despre *plagiatul* unor părți din „*Poporație*" a fost acuzat în 1900 și nu s'a adresat juraților. Ne e indiferent lucrul că acum, în 1911, a fost acuzat de „*plagiat en gros*". Dar cartea foarte documentată a lui Em. Socor e dezvoltarea și complectarea unei mici lucrări a profesorului N. Basilescu,—amintită și citată în volumul „Rușinea universitară". Acolo ne întîmpină cuvîntul „plagiat" și epitetul de „plagiator" la adresa d-lui A. C. Cuza.

Ba, mai mult, în urma raportului universitar cunoscut, d. N. Basilescu a tipărit un răspuns în „La Roumanie"—28 Septembrie 1910—reprodus apoi în broșură. Acolo d. Cuza e pus pe două coloane cu R. von Mohl, tradus în franțuzește. In ce mod—vom vedea în articolul de mîne.

Rodion

ȘTIINȚĂ și CREDINȚĂ

După dezastru.—Frămîntările tecnicei moderne.—Intre știință și credință.—D. Cuza repetă.—Ce au spus alții înainte? Exemplele lui Brunetière.—Viitorul e al științei.

Franța e în doliu. Catastrofa întîmplată cu ocazia concursului de aeroplane a fost zguduitoare nu numai prin pierderile omenești ce a cauzat, dar mai cu seamă prin acea coincidență tristă — ca victima cea dintâi să fie însuși ministrul de războiu al Republicei.

Acum se anunță din Anglia o catastrofă identică, însă mult mai gravă, căci aeroplanele, de astă-dată, au cauzat mult mai numeroase morți.

E dar un faliment al încercărilor tecnice, de a stăpîni aerul? De loc!

Sunt accidente trecătoare, — accidente funeste, dar fatal legate de orice progres, — necesare pentru deplina evoluare și deplinul triumf al principiului însuși al aviațiunii.

Din întîmplare nenorocirile vin aproape simultan cu știrea despre falimentul total al baloanelor — sistem Zeppelin — în care Germania își pusese atîta speranță.

Dar marile neplăceri de diverse naturi survenite pentru cele trei țări frunteșe ale civilizațiunii și culturii nu îndreptățesc nici cel mai ușor pesimism. Sunt numai faze în acea uriașă frămîntare din care va să izvorască izbînda definitivă.

Că se vor găsi glasuri sceptice — și nu tocmai dezinteresate — care vor vorbi, ocazional, despre o înfrîngere a științei, — e de așteptat.

N'am auzit noi oare acum cîteva zile, cu ocazia procesului în jurul plagiatului pe d. Cuza anunțînd ori proclamînd superioritatea *credinței* asupra *științei*?

De altfel și în acest punct d. A. C. Cuza e foarte departe de a fi... original. D-sa trăește din imitațiuni și aci n'a făcut decît să repete ecourile banale culese din cercurile cucernicilor cari propagă lupta contra „ereziei" științifice.

Un literat francez, Ferdinand Brunetière, s'a încercat acum cîțiva ani să convingă lumea despre „falimentul" apropiat al științei, polemizînd cu d. Berthelot, genialul chimist. Argumentele lui Brunetière erau cam aceste:

„Intreb cu timiditate pe d. Berthelot:

Cu cît au umflat budgetele războaielor, „progresele științei" de vr'o 40—50 ani încoace?

Nu vorbesc numai de noile explozibile distrugătoare, cu care ne au înzestrat savanții. Dar grație „progreselor științei" s'a adoptat un model de pușcă bun de depus în muzeele de artilerie — și iată atîtea milioane! Grație „progreselor științei" s'a cercuit hotarul cu o

cingătoare de pămînt, de piatră şi de fier — care trebuie refăcută toată — şi iată alte sute de milioane! Cine le plăteşte? Unde se vor lua? In ce buzunări? Cine va spune ce greu apasă ele asupra libertăţii muncii naţionale?

„...Printre membrii comitetului de onoare sub ale cărui auspicii se va benchetui în onoarea d lui Berthelot, am văzut şi numele doctorului Clémenceau. Pe cînd era deputat, d-rul Clémenceau obişnuia să se scoboare în mine.

„In cel dintăiu şanţ unde m'am scoborît, scria dînsul, după ce m'am tîrît prin apă, încovoiat în două, pe o distanţă de sute de metri, am ajuns la un strat uscat de o grosime de 43 centimetri. Acolo *munciau fiinţe omeneşti, oameni culcaţi pe brînci, săpînd cărbunele care le cădea pe f ţă.*

„Alunecînd nu ştiu cum, am ajuns la o cotitură unde masse negre, făcute cu gesturi de umbră se ocupau a tăia cîte ceva care nu semăna de loc cu cărbunele pe care zăceau:

„Iată-i că mînîncă sermanii", ne zise inginerul amabil, care ne conducea.

„Minerul e mulţumit să şi aibă bucata de brînză albă".

Nu mi-a ieşit nici odată din amintire acea brînză albă"...

Intreb pe d-rul Clémenceau dacă acea privelişte care l'a mişcat aşa de mult nu este opera „progreselor ştiinţei", întrucît e, fără îndoială, creaţiunea vaporului de apă şi a electricităţei?

Il întreb dacă nu găseşte că, în schimbul muncei aşa de grele a atîtor mii din semenii noştri, „progresele ştiinţei" nu ne fac să plătim prea scump splendidul ecleraj al academiei naţionale de muzică? Il întreb ce ar răspunde aceluia care le ar pune această întrebare, — bieţii minieri de la Carmaux şi de la Auzin"?

...Simple fraze goale; constatări, lipsite de valoare şi de înţeles; — întrebări fără de nici un rost, — iată ce se putea răspunde, literatului Brunetiére, care bătea cîmpii, vroind să dovedească „falimentul ştiinţei" cu exemple aşa de naive, aşa de copilăroase!

Şi ori-cîte accidente, ori-cîte nenorociri, ori-cîte dezastre ar fi încă fatalmente legate de invenţiile technice, progresele ştiinţei nu sunt mai puţin imense şi netăgăduite. Iar ştiinţa rămîne cu hotărîre, biruitoare în lupta ei cu credinţa şi cu dogmele ei.

As.

Mănăstirile staţiuni climaterice

Este de actualitate chestia oprirei de a se duce lumea la mănăstirile de maici: Varatic, Agapia din judeţul Neamţ. Actualul mitropolit dus de scopuri trase direct din litera Pidalionului, a dispus să apropie pe călugări de oraşe şi să îndepărteze oraşele de mănăstirile de maici. Aşa a populat mănăstirea Cetăţuia cu călugăraşi, înfiinţînd acolo o şcoală de pictură religioasă. Lumea a luat ca bună răvna I. P. S. S. şi n'avem nimic de zis contra populărei Cetăţuei, mănăstire bătută de vînt şi de soare, cu fiinţi omeneşti, căci doar nu sîntem din mahalaua Frumoasei, de sub Cetăţue!

In schimb însă, nu ne putem opri de a nu stărui asupra ordinului mitropolitan de a nu îngădui lumei să-şi petreacă vara la Varatic sau Agapia. Mănăstirea Agapia a fost până în 1803 mănăstire de maici, cînd Veniamin Costachi a mutat călugării de acolo la Secul şi la Neamţ şi a dus maicile de la mănăstirea Socola, la Agapia, ca să deschidă acolo o Seminarie. Până la 1803 călugării de la Agapia erau prea aproape de Varatic, iar călugăriţele de la Socola prea aproape de Iaşi, şi istoria nu înregistrează fapte de călcarea jurămîntului către D-zeu, şi apoi chiar de s'o fi călcat, D-zeu singur e cel chemat de a judeca şi osîndi, această călcare de jurămînt. Şi judecata lui D-zeu e dreaptă şi largă, căci prin fiul său Isus Hristos a zis despre muerea cea păcătoasă: „i se iartă mult, căci a iubit mult".

Marele Veniamin n'a fost dus de gîndul curăţiei trupului, făcînd această mutaţie, ci de scopuri culturale, înfiinţînd la Socola cea întăi şcoală secundară de băeţi, Seminarul „Veniamin Costachi" de azi.

Pe atunci mănăstirile erau locuri de devoţiune şi hramurile nu mai atrăgeau multă lume, cînd stătea cu zilele în mănăstire, bînd şi mîncînd la trapeza mănăstirei. Aveau mănăstirile moşiile lor proprii şi aveau de unde preîntîmpina pe oaspeţi din belşug Mai dat-au năvală la mănăstiri păgînii; aşa Turcii au prădat şi atacat pe Grecii volintiri la Secul în 1821; iar Nemţii din 1853 au trecut cu săbiile scoase din teacă spre Varatic după Nataliţa cea frumoasă, cum zise Creangă, care vorbind de satul lui Humuleşti, nu uită a pomeni şi de lumea care trecea la hramuri spre mănăstiri!

Ascesul mănăstirilor pentru staţiuni climaterice e mai din coace, de cînd a început şi burghezia intelectuală de la noi a se deplasa pe timpul verii Si era o podoabă a Moldovei judeţul Neamţ şi un centru de atracţie cele 2 mănăstiri, prin confortul lor multilateral, ce-l oferiau călătorilor. Era un prilej de cîştig pentru toate satele de la Paşcani până la Neamţ şi mănăstiri, şi tocmai în vederea acestui sleah de lume s'a dispus ca să se facă şi o linie ferată Paşcani-Neamţ.

Dacă actualul mitropolit pleacă din punctul de vedere al devoţiunii religioase, nu numai că nu protestăm, dar semnalăm că ar fi bine să se înceapă curăţirea trupului şi excesul de devoţiune de sus în jos. Cînd Mitropolitul primat e acuzat în plin Sinod de abatere de la devoţiune, şi cînd alţi chiriarhi ai ţării sînt pe aşijderea, ce măsură e aceia a dispune ca pe nişte femei scunde şi păcătoase, să fie oprite de la... ospitalitatea creştină, înlesnind gazda la familii de oameni cernici care se duc să-şi restabilească sănătatea sdruncinată din cauza vieţii de la oraş, iad, care înghite vieţi.

Dacă mitropolitul Pimen crede că prin ospitalitatea de vară pierd călugăriţele în curăţia trupească, îi vom aminti zisa lui Cristos: cine e fără păcat să ia piatra şi să asvîrle în muerea cea păcătoasă.

Până atunci noi ne punem de partea acelor cari ţin la sănătatea publică, la sporul economic al ţării, la poetizarea munţilor noştri. Prin oprirea silită a celor 2 mănăstiri de a fi şi pe viitor staţiuni climaterice, se va zăticni sănătatea multora, se va lovi economiceşte judeţul Neamţ, făcîndu-l să piardă aproape un milion pe an ataceri, şi se vor împuţina visitatorii, cari aveau prilej de a ne admira Sihla, Sihăstria, Secul şi toţi munţii cei frumoşi ai Neamţului.

***

Casa artiştilor

Nu sunt mai mult de patru luni de cînd am dat publicităţii Apelul către concetăţenii Ieşeni, spre a'i îndemna să subscrie, deocamdată, suma de 50,000 lei, care să ne servească ca un început pentru rîdicarea, peste ciţi-va ani, a unei clădiri frumoase, a unui templu al artelor. Nu am desfăşurat de cît puţină activitate în lunile Ianuar, April şi zilele acestea din Mai, mai ales n'am putut lucra nimic în Februar şi Mart, din cauza perioadei electorale.

Prin contactul cu cunoştinţile şi prietenii, am cules în primul loc, impresia despre absoluta necesitate, simţită de toţi, a înfiinţării unei aseminea societăţi, fie pe acţiuni, fie şi altfel, cu scopul de a ajuta pe artişti, a cultiva gustul publicului pentru arte şi a'i oferi totodată şi o sală de concerte, producţii muzicale şi artistice, variate, unde lumea să se poată distra în mod inteligent, moral şi la îndămîna fiecărei pungi. Dar am cules şi dureroasa impresie a fricei, că poate n'ar fi posibilă reuşita cu ajutorul Ieşenilor, după însăşi expresia unora din ei, şi că mai ales va trebui o voinţă foarte tenace şi o mare răbdare.

Ei bine în acest scurt interval de timp, am reuşit să acoperim subscrieri pentru suma de 20,000 lei, de la 100 subscriitori, iar ca sume vărsate am adunat 4100 lei pînă astăzi, bani pe care i-am depus spre fructificare la Cassa de economie a funcţionarilor.

Rezultatul acesta, foarte îmbucurător, ne dovedeşte că publicul Iaşan nu se dă nici odată îndărăt de la sacrificii, cînd e vorba de mişcări cu scop cultural şi de întreprinderi bune şi folositoare pentru toţi.

De unde la început, erau unii cari'mi prevesteau un fiasco, astăzi ne aflăm în plăcuta situaţie de a anunţa întăptuirea morală şi sigură a societăţii.

Aşa dar, toţi subscriitorii şi acei ce ar dori să subscrie de acum înainte, sunt rugaţi a se întruni Duminică 15 Mai ora 3 jum. p. m. în localul şcoalei de Arte-frumoase, pentru discutarea şi votarea statutelor, precum şi alegerea Consiliului de administraţie sau a comitetului de acţiune.

De îndată ce se va mai vărsa şi restul de 900 lei, spre a ajunge la cota de 10 la sută din capitalul cerut să se subscrie vom putea face actul de constituire definitivă.

Avem deci toată speranţa că, peste ciţi-va ani, Iaşul va avea Ateneul său („Casa artiştilor") cu Expoziţie permanentă pentru tot felul de arte şi complect de la început.

Ateneul din Bucureşti, cînd s'a construit, avea de scop numai să ofere publicului o sală vastă pentru conferinţe şi concerte. Mai tîrziu prin progresele sociale, s'a simţit necesitatea ca în acelaş local să se primească şi expunere de pictură şi sculptură, în camere nepotrivite cu acest scop de la construirea localului, dar care au fost transformate în urmă. Mai de curînd s'au admis şi expoziţii de artă industrială şi lucrări de mînă, femenine, care îşi găsesc locul mai cu seamă la societatea „Furnica". Noi vom face o clădire, cu mult mai redusă de cît Ateneul din Bucureşti, dar care să întrunească de la început, condiţiile cerute pentru toate aceste trebuinţi.

Credem că Ieşenii au început să înţeleagă că a sosit momentul psihologic, pentru îndeplinirea acestei trebuinţi de hrană intelectuală pentru public şi de hrană materială pentru artişti, din a cării lipsă artiştii Ieşeni nu'şi puteau arata măsura talentului lor, cum o pot arăta cei din Bucureşti.

Astă-zi Ateneul e împodobit cu splendide picturi şi sculpturi, între care cîteva sunt ale foştilor elevi ai şcoalei din Iaşi sărbătorind anualul seu „*Salon Oficial*" de primăvară.

Cînd îl vom avea pe al nostru? Depinde numai de noi.

Rugăm dar pe toţi intelectualii cu bună voinţă şi dragoste pentru arte, să asiste la şedinţa care sunt invitaţi la 15 Mai.

Dr. Possa

Litere-Ştiinţe-Arte

Un portret sufletesc.—Ocupîndu-se de expoziţia de pictură deschisă acum în Capitală, poetul A. Vlăhuţă scrie într'un articol din „Universul":

„Tot în sala aceasta (No. V) e portretul d-lui Take Ionescu, de pictorul Simonidy. Un portret care va rămînea. Asemănarea fizică... ce importanţă poate să aibă aceasta peste două sute de ani? Aici e un suflet.

Pictorul a zugrăvit un suflet şi l-a zugrăvit admirabil cu vervă, cu eleganţă, cu puterea artistului care vede just şi ştie să spue lămurit şi sigur ce a văzut.

Iar sufletul acesta este al d-lui Take Ionescu. Senin, puternic, mîndru în atitudinea de cuceritor, privind departe, cu o privire încărcată de gînduri şi totuşi foarte liniştită, modelul n'are nimic din jena celor cari pozează... în faţa eternităţii. E un orator, un avocat mare, un şef de partid—în exerciţiul funcţiunii lui. Un cugetător în acţiune. Liber, deplin stăpîn pe puterile lui, ca şi pe pasiunile lui, stînd drept, cu braţele încrucişate pe piept, urzeşte un discurs poate chiar îl spune, fără gesturi, fără mimică, învăluit în acea răceală aparentă, care e cochetăria oamenilor de luptă.

Un bun portret, şi—poate mai mult de cît un bun portret — o bună pictură".

*

In curînd va apărea în Iaşi o nouă bibliotecă de popularizare: „Colecţia Apollo". Se vor tipări lucrări literare şi ştiinţifice de reală valoare.

*

Se anunţă un nou roman al lui Gerhardt Hauptmann: „Intunecimi şi Lumini".

*

Academia de ştiinţi a Norvegiei a numit membru al ei pe d-ra dr. Christine Bonnervic, conservatoare la loboratorul zoologic din Christiania.

*

La teatrul Apollo din Paris s'a montat o nouă operetă, cu textul de d-nii Abel Hermant şi Franc Nohain, muzica de Claude Terrasse. S'a făcut cu ocazia acestei reprezentaţii o entuziastă demonstraţie în favoarei artei naţionale franceze.

...Naţionalizm de operetă?

*

Lily Braun a publicat acum al doilea volum din „Memoriile unei socialiste". Sub forma unui roman scriitoarea zugrăveşte în mod amănunţit vechea ei activitate în mişcarea socialistă germană germană şi evenimentele cu care a fost contemporană.

*

STRUNA ZILEI

O ZI FARA STRUNA

«Opinia» se scrie între baionetele jandarmilor.
Ziarul.

Astăzi nu glumim!... Jandarmii—
Comandaţi de Stroja-Cuza—
Ne pîndesc cu vîrful armii...
...„Inter arma silet musa".

INFORMATII

❑ *Prefectul poliţiei, exact după indicaţiile ce i le-a dat gardistul din punctul respectiv, publică în* Evenimentul *un interesant dialog ce s'ar fi urmat între un om politic şi... viziteul seu.*

Dialogul, după informaţiile prefectului, s'ar fi terminat ast-fel din partea vezeteului:

— Nu uita, domnule, că nu eşti la putere.

Se pare că viziteul este la putere. Probabil, că şi bucătăreasa acelui om politic nu din opoziţie.

❑ Ministerul de finanţe a cumpărat de la Primăria Capitalei terenul din dosul hotelului de France, strada Belvedere, cu preţul de 270000 lei.

Terenul—un cadrilater de 2600 m. p. —va servi la clădirea unui local propriu pentru Vama-Poştă.

D-nul Neculcea, directorul general al vămilor, a plecat la Viena şi Berlin ca să studieze planurile construcţiilor pentru serviciile similare din acelc oraşe.

❑ Farmacistul căpitan Vieru Al., de la laboratorul de chimie de pe lîngă spitalul militar al corpului IV, de armată din Iaşi, a fost numit contabil în materie la acelaşi spital, în locul farmacistului căpitan Sigmireanu Vasile, mutat.

❑ Societatea de asigurare Agricola a cumpărat terenul din faţa clădirei Direcţiunei generale a Poştelor din Bucureşti, proprietatea d-lor Prager.

Terenul situat lîngă casa Prager, cu o faţadă în calea Victoriei şi alta în strada Ilfov, are o suprafaţă de 1456 metri pătraţi şi a fost luat cu patru sute de mii de lei.

Societatea Agricola va începe poate chiar în cursul actualei veri clădirea unui frumos palat.

❑ In ziua de 8 Mai a avut loc pe platoul de la Reg. 7 roşiori, concursul de călărie al sub ofiţerilor şi concursul de exerciţii cu armele pentru oamenii de trupă. La acest concurs au participat Reg. 7 şi 8 Roşiori. Juriul a fost compus din domnii General Musteaţă Al., comand. brigăzei a 10-a Roşiori, ca preşedinte; col. Călinescu Al. şi maiorul Olteanu Camil ca membri.

Rezultatul acestor concursuri a fost următorul:

2 premii I Reg. 7; 2 premii II Reg. 7; premiul III reg. 7; 1 premiu I reg. 8; 1 premiu II reg. 8; 1 premiu III reg. 8 şi 2 premii III reg. 8.

La terminarea concursurilor d. gen. Musteaţă şi-a exprimat deplina sa satisfacţie de modul cum s'au prezentat concurenţii şi de rezultatul final al concursurilor, recomandînd totodată de a se continua cu acelaş zel şi interes. Avîndu-se în vedere însemnătatea acestor exerciţii de întrebuinţare a armelor în pregătirea soldatului pentru război.

A relevat de asemeni scopul acestor concursuri servind ca emulaţie între călăreţii din diferite corpuri şi ambiţia pentrru instructori. In urmă s'au împărţit premii.

❑ Membri Camerei de Comerţ, vor părăsi Iaşul, în seara de 18 Mai, ducîndu-se la Ploeşti, la congresul camerelor de comerţ.

❑ Consiliul de răsboiu al corpului IV de armată, se va întruni în zilele de 25, 26 şi 27 Mai, sub preşedenţia d-lui colonel Cerchez.

❑ In comuna Belceşii, s'a stins epidemia de anghină difterică.

❑ Locuitorul Costache Lupu din Miroslava, a încetat ieri subit din viaţă, în momentul care se găsea la cîrciuma din comună, în petrecere cu alţi consăteni.

❑ Nişte făcători de rele, rămaşi încă necunoscuţi, s'au întrodus noaptea trecută în locuinţa lui Toba Grinberg, din comuna Borşa-Vlădeni, furînd 150 lei în numerar şi numeroase lucruri.

❑ Un violent incendiu, a distrus astă noapte, casa proprietarului Lupu Sircu din Sineşti, împreună cu o şură şi un grajd, în care se aflau doi cai.

Pagubele trec de 2509 lei.

❑ O călătorie la Ragusa pe loydul Austriac ne reprezintă unul din subiectele noului program al teatruiui cinematografic Pathé Frères din Sala Circului Sidoli, care începe astă seară Joi 12 Mai. Dalmaţia pitorească şi frumoasele privelişti ale coastelor Adriatice sunt exact reproduse şi în această interesantă călătorie, cinematograful ne arată cele mai principale oraşe, cele mai mari porturi, cele mai fermecătoare regiuni.

Sunt apoi cuprinse în noul program „Favorita" grandioasă piesă teatrală—o splendidă naraţiune cu cele mai interesante situaţiuni. Rolurile, magistral interpretate, sunt încredinţate, coriteilor artei teatrale pariziane.— Virtute imposibilă, mare roman contimporan —Prince s'a apucat de contrabandă, comedie inscenată şi jucată de simpaticul actor de la Alcazar—Domnul are un tic... scene comice—Fata clovnului, pagini însufleţite reprezentînd viaţa artiştilor ambulanţi—Arde cîrpa, scene comice etc. etc.

*

In tot timpul verei, reprezentaţiile cinematografului Pathé Frères, sub conducerea d-lui A. C. Bottez, vor continua în noua grădină Trajan, special amenajată pentru asemenea spectacole.

Reprezentaţiile vor avea loc în fiecare seară şi programul se va schimba de două ori pe săptămînă, Lunia şi Joia.

Duminicile şi sărbătorile vor avea loc obişnuitele matineuri la 4 ore, în sala Circului Sidoli, cu preţuri reduse.

❑ **Examenul de capacitate pentru învăţători.**—Ministerul cultelor şi al instrucţiunei, a trimis d-lor directori ai şcoalelor normale din ţară următoarea circulară:

Am onoare a vă ruga să aduceţi la cunoştinţa generală, prin afişare la şcoală, precum şi prin înserare în ziarele locale, că de oarece în anul şcolar curent la acea şcoală nu se ţine examen de capacitate pentru învăţători, candidaţii absolvenţi ai şcoalei ce conduceţi, cari au căzut la examen în sesiunea trecută dar posedă încă dreptul de a se mai prezenta şi în această sesiune la examen, să facă cerere de înscriere pentru a putea fi repartizaţi la una din şcoalele normale, unde se ţine examenul.

Cererea va fi adresată d-voastră; iar d-voastră o veţi adresa cu referat şi cu lămuriri, de urgenţă, ministerului.

In cerere se va arăta şcoala, unde candidatul preferă a trece examenul; această şcoală este de preferat să fie cea din apropierea şcoalei ce conduceţi.

Localităţile unde se ţin examenele sunt: Bîrlad, Bucureşti, Cîmpu-Lung şi Iaşi.

Băile OGLINZI

3 kilom. de la tîrgu Neamţ, de unde pînă la băi transportul se face cu Tramcare, Brecuri, diferite echipaje şi Automobil.

50 % reducere prin gara Paşcani.

Sesiunea de la 1 Iunie la 15 Septembrie

Staţiune climaterică de primul rang, situată în munţii Neamţului, *la o altitudine de 500 metri* de asupra nivelului mărei, de unde domină toată regiunea înconjurătoare, ferită de curenţi, încunjurată fiind din 3 părţi cu o pădure seculară şi un parc splendid.

Clima temperată, aerul curat şi hygienic de aci, unite cu poziţiunea sa pitorească, îi dă coloritul şi farmecul încîntător al naturei bine făcătoare.

Băile saline de aci sunt din cele mai concentrate şi rivalizează cu băile similare din Hall, Ischl, Reichenhall etc.

Cabinele de Baie şi Hidroterapie instalate în modul cel mai higienic şi modern, **sunt toate în faianţă.**

Băile au efect miraculos asupra **Rheumatismului, scrophulosei, limfatismul, cloro-anemie, debilitate, rachitism, ischias, paralisii, neurastenie, sifilis, boale de piele, boale de copii şi de femei, leucorea, metrită, peri şi parametritele, fibrome, sterilitate, etc.**

Un pavilion modern pentru inhalaţie cu apă minerală, esenţă de brad şi diverse substanţe medicamentoase apropriate.

HOTEL şi VILE

RESTAURANT EXCELENT cu bucătărie romînă şi franceză sub conducerea D lui M. Petersyl, se serveşte Table d'hôte.

Pensiune (casă şi masă) de la Lei 6.50 pe zi de persoană.

O ORCHESTRĂ din cele mai bune amuzează publicul.

Pentru familiile care vor să facă menaj acasă, sunt vile şi camere cu bucătării, deosebite, cu luna şi sezon, cu preţuri convenabile.

Pentru distracţiuni clădire grandioasă, prevăzută cu săli: de dans, biliard, lectură, săli pentru diferite jocuri şi casino.—S'au construit din nou vile şi mai multe camere.

Eftin şi Folositor

Pentru persoanele ce nu se pot deplasa, recomandăm **sarea extrasă din apele minerale din Oglinzi**, care din cauză că e mult introdusă, ne-a pus în plăcuta posiţiune, a scădea preţul unei cutii de 2 kilo de la lei **1.50** la **1.20**.

Sarea minunată de Oglinzi se află depusă spre vînzare, în Bucuresti: la farmacia d-lui Stoenescu, şi *Centrala*; în Iaşi la farmaia Fabini şi în Tg. Neamţ la Ad-ţia Băilor.

Serviciul medical este încredinţat d lui **Profesor Universitar Dr. V. Bejan,** modic şef al maternităţei din Iaşi, care va face şi operaţiunile cerute, asistat de d. Dr. *I. Rosenfeld.*

Persoanele cari nu vor să stea la Oglinzi, găsesc în Trg. Neamţ numeroase locuinţi confortabile şi eftine, cu sau fără menaj şi ari se vor transporta la băi cu tramcarele administraţiei la fiecare 15 minute.

Pentru orice informaţiuni a se adresa de pe acuma la subscişii în Trg. Neamţ.

Concesionarii băilor Oglinzi: **Rudolf Fritz & Dr. I. Roseveld; In Iaşi, d. Petersyl,** antreprenorul Hotelului, **Str. de Sus 189.**

...ORMAȚII

...licat ...eri—numai ca titlu ...—intîmpinarea făcută de d. ...cor epitropilor Spiridoniei.

...opii, de comun acord, au înapoiat ...resa d-lui Socor, punîndu-i în ve... articolul din regulament, care im... ...e funcționarilor să fie respectoși față de epitropi.

❑ *Prefectul poliției publică numărul jandarmilor, cu și fără de grade, pe cari zice că i-a trimes „să păzească ordinea" la procesul Cuza—Socor. Că, deci, este o minciună o* Opiniei, *că prefectul ar fi refuzat să trimeată jandarmi.*

O fi minciună de a noastră. Dar fapt este, că președintele Curții a declarat, că prefectul n'a răspuns la invitația ce i-a făcut o de a întări paza, iar jandarmii „gradați și negradați", trimiși de prefect, aveau ordin să doarmă, cum doarme și „paza" pusă de prefect la ușa redacției noastre.

❑ *Recomandarea d-lui Șumuleanu la gradul de profesor definitiv, s'a făcut și de această dată fără raport, neputînd fi raportor cînd stimatul n'are nici o lucrare.*

Minoritatea, compusă din domnii profesori Rigler, Tiron și Leon, a redactat o părere osebită, concludind la nerecomdarea d-lui Șumuleanu, întru cît n'are nici o lucrare originală.

❑ *O vie agitație domnește între protestanții din Iași contra pastorului lor, care nu vrea să viziteze pe credincioși, nici să vie la ei în caz de boală.*

Se crede că pastorul va fi rechemat.

❑ *In urma unei anchete făcută de șeful contenciosului ministerului de domenii, d. Mavromati, avocatul statului în Iași, a fost înlocuit prin d. Al. Stoica, actual avocat al Eforiei.*

In locul d-lui Stoica va fi numit, probabil, d. M. Vîrnav-Liteanu.

❑ *Domnii Lascar Antoniu și Vespasian Pella a repetat astă-zi, înaintea Curții cu juri, acuzarea ce i-am adus-o ieri primului procuror, că a propus unui profesor —anume d-lui A. D. Xenopol—expertiza în chestia plagiatului, inainte chiar de a se fi judecat procesul.*

Primul procuror n'a desmințit faptul, dar nici n'a roșit, fiind-că roșeața se urcă foarte greu și foarte rar în obrajii unui polițist.

❑ *D. G. D. Șerban, casierul comitetului Cuza-Vodă, a depus azi la Primărie, suma de 20,067 lei și 45 bani, provenită din subscripția făcută de „Adevărul" și de d. N. Iorga.*

❑ *Ca să se judece la toată profunzimea inteligenței, în plin faliment, a primului procuror, vom releva că a indicat ca expert, în procesul plagiatului, pe profesorul N. Basilescu, adăugînd, tot primul procuror, că între d. Basilescu și d. Cuza există diferend—și deci nu va putea fi numit.*

Atunci de ce l'a propus—inteligentul?

❑ **Prefectul poliției, a revenit în parte asupra măsurii sale imbecile, de a ne condemna să scrim gazeta între baionetele jandarmilor.**

Ca să nu revie în totul, a redus numărul jandarmilor de la 6 la 3 și ei au fost postați, peste drum de redacție, în poarta otelului Central, ca să creadă lumea, că le păzită poarta acelui otel.

Domnul Al. Marghiloman a răspuns d-lui Stere, la telegrama sa de protestare, spunînd că administrația, înștiințată că redacțiile vor fi atacate, a luat acele măsuri de pază, dar că a dat ordine ca localul clubului să fie scutit de prezența jandarmilor.

Ast-fel și jandarmii, cari, ieri se aflau în fața redacției și clubului liberal, au fost mutați peste drum.

Cînd se va muta și Stroja?

❑ *Domnul C. Dobrogeanu-Gherea, numit expert în chestia plagiatului, va depune legiuitul jurămînt, potrivit deciziei Curții, în sesiunea viitoare a juraților, care va începe la 15 Septembre.*

❑ Un incident regretabil a avut loc astă-zi la Curtea cu juri, cu ocazia pledărei incidentelor în chestia numirii unui nou expert, pentru constatarea plagiatului.

Curtea, anunțînd că a numit expert pe d. C. Dobrogeanu-Gherea, în locul d-lui N. Xenopol, d. Cuza, vizibil enervat de această numire, exclamă:

— Nu-l primesc pe Gherea fiincă e jidan.

Domnul avocat Cezar Simionescu scandalizat de exclamația d-lui Cuza, zise acestuia:

— E rușine, domnule Cuza, să faceți asemenea exclamații față de Curte.

Atunci, d. Cuza se repezi la d. Simionescu și-l lovi cu botina peste picior.

D. Simionescu a ripostat.

❑ Domnii C. Radovici și Tudor Călin, au fost angajați în ansamblul Davilla.

❑ Noul consul general al Rusiei în Iași, a obținut un congediu pe timp de două luni și a plecat de la Havre la Creta, unde fiul seu este vice consul.

Procesul Cuza-Socor

Numirea unui nou expert

Inaintea Curței cu juri, urma ca azi d. Nicu Xenopol, numit expert în plagiatul d-lui A. C. Cuza, să depuie cuvenitul jurămînt.

Ca la ședințele memorabile, în cari s'a discutat acest proces, sala curței cu juri era ocupată de multă lume, între cari foarte mulți din adepții d-lui Cuza.

D. A. C. Cuza este azistat de d. Abgar Buicliu.

D. Em. Socor, este asistat de d-nii Vespasian Pella și Lascar Antoniu.

După deschlderea ședinței, d, președinte dă cetire unei telegrame a d-lui N. Xenopol prin care d-sa regretă că nu poate accepta expertiza, întru cît este suferind și ar urma să plece în străinătate.

Iată textul telegramei d-lui N. Xenopol:

Domnule Președinte,

„Fiind bolnav și nevoit a pleca la începutul lunei viitoare în străinătate pentru căutarea sănătății, pe timp mai îndelungat, vă rog respectuos a mă dispensa de expertiză în procesul Cuza-Socor.

(s). **N. Xenopol.**

D. *Abgar Buiciu*, din partea d-lui Cuza, crede că se impune să se consulte părțile în ceia ce privește numirea unui expert. D-sa propune să se aleagă între d-nii A. D. Xenopol și D. Alexandrescu cari sunt profesori în materia juridică și, prin urmare, sunt competinți să se pronunțe asupra modului cum se alcătuește o operă originală. Crede că nu e nevoe ca expertul să aibă cunoștințe speciale de Economie politică.

D. prim-procuror *Bercea*, zice că e nevoe ca expertul să aibă cunoștințe de Economie. D-sa propune ca expert pe d. Mișu Săulescu, sau pe d. Basilescu. Adaugă însă, că d. Basilescu, n'ar putea fi numit, de oare ce s'au pronunțat în această chestiune.

D. *Vespasian Pella*, din partea d-lui Em. Socor, zice că cererea părților civile de a se consulta părțile pentru numirea de experți, se poate aplica numai în materia civilă dar nu și în penal, unde aceasta instră în atribuțiunea inc'usivă a Curței.

Dar, chiar dacă ar fi să acceptăm părerea emisă de partea civilă, încă declarăm a nu accepta nici pe una din persoanele indicate, sau ce ar voi să indice d. Cuza.

Și în acest caz, părțile nefiind de acord, încă Curtea este suverană, și singura în drept de a numi un expert din oficiu.

In ceia ce privește persoanele indicate de partea civilă, d. Pella zice, în treacăt, că d. A. D. Xenopol, *căruia d. prim-procuror Bercea, i-a propus această expertiză* **înainte de proces**, a declarat că nu acceptă.

Declarația aceasta a d-lui Pella, produce o vie senzație și dă naștere la un incident.

D. *Bercea*.—V'a spus aceasta d. Xenopol?

D. *Lascar Antoniu* îi răspunde: Nu numai că este perfect adevărat ceea ce d. Pella afirmă, că i-a mărturisit d. Xenopol, dar afirmarea însăși a d-lui A. D Xenopol este adevărată și vă desfid d-le prim procuror să tăgăduiți în instanță că n'ați făcut demersuri în această privință cu mult inainte de proces.

La această energică somație a d-lui L. Antoniu, primul procuror a plecat capul în jos, neîndrăznind să rostească un singur cuvînt.

*

Continuînd, d. Vespasian Pella, zice că, în tot cazul, e drept a se numi o persoană străină de localitate, care, negreșit, cu mai mult sînge rece, s'ar putea pronunța în cauză.

*

D. *Cuza*, se opune la numirea unei singure persoane și cere Curții, a inainta lucrările Academiei, pentru ca aceasta să numească o comisiune de experți.

D. *Pella*, zice că aceasta ar însemna, să se incalce drepturile Curței, care, în stadiul în care se găsește afacerea, e singură în drept de a numi un expert.

Se declară desbaterile închise și Curtea se retrage în deliberare.

Redeschizîndu-se ședința, președintele declară, că a numit ca expert pe d. C. Dobrogeanu-Gherea și amînă procesul pentru sezinnea viitoare.

*

D. A. Cuza, nemulțumit, a înaintat președintelui Curței, o petițiune prin care contestă pe d. Dobrogeanu-Gherea.

Iată cum glăsuește petițiunea d-lui Cuza:

Domnule Președinte,

Văzînd, că prin deciziunea dv., ați numit din oficiu, ca expert, pe d. Dobrogeanu-Gherea, în procesul de calomnie prin presă, ce am intentat d-lui Em. Socor, pentru broșura sa, O rușine universitară—Plagiatul d-lui A. C. Cuza, *apărut în editura revistei* Facla *din București, vă declar prin aceasta, că cer să binevoiți a recuza pe d. C. Dobrogeanu-Gherea, pentru motivul, că procesul acesta s'a dovedit a fi o* **inscenare jidovească** *în potriva mea, iar d. C. Dobrogeanu-Gherea, este în realitate, după numele seu adevărat,* **Solomon Solomonovici Katz, jidan din Charcof**, *și, în această calitate, cred,* că nu prezintă garanții suficiente de imparțialitate în cauză, ci mai degrabă din contra.

Primiți, etc.

(s.) **A. C. Cuza**

❑ *Cînd s'a propus astăzi din partea avocatului d-lui Cuza, numirea d-lui A. D. Xenopol ca expert, d. Pella a întrebat:*

— La'ți recuzat pe d. N. Xenopol fiindcă face parte din partidul democrat. Cum cereți numirea d-lui A. D. Xenopol, care face parte din același partid?

— Fiind-că, răspunse d. Cuza, d. Nichi *Xenopol este alcătuit din alt aluat de cît d. A. D. Xenopol.*

— Protestez. replică d. Pella, în contra aprecierelor ce le face d. Cuza—și, în ori ce caz nu d-sa, ca parte în proces, își poate permite asemenea aprecieri, cari nu pot fi primite de cît sub beneficiu de inventar.

❑ Astă-zi s'a terminat examenul de definitivat al institutorilor și învățătorilor, circumscripția Moldova, examen ce s'a ținut în Iași.

Comisia examinatoare va pleca acum la Constanța și Tulcea, pentru a examina pe candidații de acolo.

❑ La telegrama de felicitare adresată Suveranului, cu prilejul zilei de 10 Mai, s'a primit telegrama următoare:

„M. S, Regele, foarte simțitor la urările ce i-ați adus, în numele cetățenilor ieșeni, mă însărcinează a vă arăta viile sale mulțumiri".

Telegrama e semnată de d. general Mavrocordat.

❑ In urma unei consfătuiri ce a avut loc azi între medicul primar al orașului și directorul tramvaiului, s'a convenit asupra măsurelor ce sunt de luat, pentru a asigura o stare mai bună higienică a vagoanelor de tramvaiu.

❑ Pentru Sîmbătă, 14 a lunei, toți revizorii școlari din țară, sunt chemați la o consfătuire, la ministerul de instrucțiune.

❑ Domnul Ientsch, consul general al Germaniei în Iași, mutat în aceiași calitate la Athena, a plecat ieri la Berlin, iar la noul său post va fi la 1 Iunie.

Inainte de a pleca, colonia germană locală a oferit un banchet d-lui Ientsch, care lasă amintiri foarte plăcute.

❑ Inalta Curte de Casație, s. III-a a stabilit, după divergință, următoarea importantă jurisprudență în materie electorală.

Un alegător avînd ales, în conformitate cu legea, domiciliul politic într'un județ, nu poate fi șters din listele acelui județ pentru simplul fapt că la o alegere a votat într'alt județ, unde era asemenea înscris.—Art. 85 din legea electorală.

Această jurisprudență a fost stabilită, prin casarea deciziei electorale a Curții de Apel din Iași, secția I-a, care dispuse ștergerea din listele electorale de la Roman a d-lui Valerian Ciuntu, pe motivul că d. Ciuntu, înscris și în listele electorale din Vaslui, votase acolo la o alegere parțială.

❑ Consiliul comunal, în ședința de eri s'a ocupat cu ertare de credite și vînzări de parcele.

❑ Consiliul de higienă se va întruni Simbătă, sub presidența d-lui doctor Flor, medic primar al orașului.

Se vor discuta mai multe chestiuni importante.

❑ In regiunea stradei Marta, din ordinul serviciului sanitar, s'au astupat 15 fîntîni.

❑ E probabil că administrația comunală, să însărcineze pe d. inginer Antipa, cu supraveghierea lucrărilor, pentru așezarea statuei lui Cuza-Vodă.

❑ Printre notarii din județ, s'a făcut următoarea mișcare, pe ziua de 16 Maiu.

D. Mihaiu Dimitrie a fost numit secretar-archivar la Ungheni; d. Costache Vulpe, actualul secretar archivar, a fost numit notar la Ungheni; d. Ioan Crețulescu, notarul comunei Ungheni, a fost transferat la Costuleni, în locul d lui Gh. Tăutu, trecut la Holboca.

D. Neculai Silionescu, a fost numit notar clasa III-a la Movileni.

❑ **Judiciare.** — Firma Kahane și Briess, care mai de mult se află în stare de încetare de plăți, a fost declarată în stare de faliment.

Depunerea creanțelor la 26 Mai, închiderea procesului verbal de depunerea creanțelor, la 6 Iunie.

— In procesul Fischer, pentru călcarea legei trustului arendășesc, Curtea de Apel din București, s. I, urmează să se pronunțe astă zi.

— Vestitul tălhar M. Iancovici va fi judecat astăzi la jurați. Iancovici, cunoscut spărgător, după ce operase un furt la magazinul de ferării al fraților Goldenberg, reușì după ce fusese prins, să evadeze de sub santinelă.

După trecere de timp, Iancovici fu prins la Viena și extradat. In seziunea trecută, numitul judecat în lipsă, fu condemnat la 15 ani închisoare.

— Procesul falimentului Schnürer fiul, sorocit a fi judecat astăzi la s. I-a a tribunalului, s'a amînat din cauza lipsei de martori.

❑ ***Orice anunțuri și abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce privește administrația acestui ziar.***

Ultima oră

București 12 Mai

O scrisoare a Regelui

București.—In *Monitorul Oficial* a apărut următoarea scrisoare, pe care suveranul a adresat-o primului ministru.

Iată textul acestei scrisori:

„Intorcîndu-mă din frumoasa călătorie pe Dunărea și Constanța prin care m'am putut convinge de însemnatele lucrări desăvîrșite pentru propășirea comerțului maritim și dunărean, cu deosebită plăcere vin a vă arata mulțumirea mea, a Reginei și a Familiei mele.

Foarte mișcat am fost de primirea așa de călduroasă ce am întîmpinat, care mi-a dat prilejul a mă pătrunde și mai bine de nevoile locuitorilor acestei regiuni.

Printre numeroasele petițiuni, ce ni s'au înmînat, acele ale sătenilor și cu deosebire ale veteranilor resboiului pentru neatîrnare, mi-au invederat că mai ales față de acești din urmă, administrația ar fi putut da o urmare mai grabnică legitimelor lor plîngeri.

In alăturare vă remit un număr de 177 petițiuni ale acestor veterani, cu rugăminte călduroasă, de a le cerceta cît mai conștiincios, și a căuta pe cît va fi în putința voastră, mijloacele de satisfacere, spre a arăta astfel recunoștința patriei către acei, cari nu luptat voiniceește pentru dobîndirea neatărnărei.

Deplin încredințat, că împărtășiți aceste sentimente, vă reînoesc, scumpul meu Președinte al consiliului, asigurarea afecțiunei mele. **CAROL.**

Intrunirea conservator-democrată

București.—D. Take Ionescu, a primit înștiințarea că toate cluburile conservator democrate, vor trimite numeroase delegațiuni pentru marea întrunire publică, ce are loc Duminică.

Toate cercurile politice dau acestei întruniri o însemnătate deosebită.

Lipsuri la Primăria din R. Sarat

R. Sarat.—La casieria Primăriei din Rîmnicul Sarat, s'a constatat o lipsă de 16,000 lei.

Se ancheteazǎ.

Inmormîntarea lui Stoicescu

București.—Inmormîntarea lui Const. Stoicescu, a avut loc la orele 3 p. m.

Cortegiul funebru este urmat de o lume imensă, compusă din tot ce are Capitala mai distins, din toate partidele politice.

Suveranul a fost reprezentat prin un aghiotant regal.

Conflictul Sinodal

București. — Episcopul de Roman a sosit azi în Capitală.

Liberarea orașului Fez

Paris.—D. Krupi ministrul de externe și ad-interim la răsboi a adresat generalului Moinier o telegramă de felicitare adăugind: liberînd coloniile străine din Fez, ați îndeplinit într'un mod fericit datoria, care se impunea Franței.

10 Mai la Viena

Viena.—Cu prilejul serbărei naționale de 10 Mai, a avut loc în biserica romînă un serviciu divin, la care au asistat: d. Mișu, ministrul Romîniei, d. Eremia, atașatul militar, întregul personal al legației romîne și mai multe personalități marcante ale coloniei romîne de aci.

Atacarea unei escorte

Perin.—19 prizonieri, care erau transportați în Siberia pe calea ferată, au atacat escorta lîngă Tjumen și apoi au căutat să fugă. 10 prizonieri au fost rîniți grav și recapturați, alți 8 au fost uciși, 8 soldați au fost rîniți mortal.

Starea lui Monis

Paris.—Președinte Fallières a făcut o vizită primului minisiru Monis, felicitîndu-l pentru îmbunătățirea repede a stărei sale.

Asasinarea unui preot

Tg.-Jiu.— Preotul Piftie, trecînd eri cu o barcă Bistrița, a fost împușcat.

Se crede, că autorul crimei, este un învățător, cu care preotul se afla în ceartă.

Prefectura de Vlașca

București.—D. Carp refuză să consimtă la cererea d-lui Lahovari, de a se schimba pe actualul Prefect de Vlașca.

D. Lahovari amenință a face din aceasta o chestie ministerială.

Limitarea armamentului

Petersburg. — Șeful progresiștilor și președintele grupului interparlamentar, a depus pe biroul Dumei o declarație iscălită de 228 deputați, cerînd ca guvernul imperial să se înțeleagă cu celelalte puteri, în scop de a limita armamentele și ca această chestiune să fie pusă în programul conferinței de la Haga.

PRIMARIA COMUNEI IAȘI

In ziua de 14 Iulie a. c. ora 11 a. m. se va ține în camera acestei Primării licitație prin oferte închise pentru darea în concesiune, pe timp de cinci ani de la data semnărei contractului, a dreptului exclusiv de a curăți toate latrinele și cisternele cîte sunt și cîte se va mai înființa în tot cuprinsul orașului Iași și tîrgușoarele pendinte de el, în conformitate cu condițiunile din caetul de sarcini.

Garanția provizorie 5000 lei numerar sau efecte garantate de stat.

Dispozițiunile art. 72—83 din legea comptabilității publice, se vor aplica acestei licitațiuni.

Condițiunile de licitație și caetul de sarcini se pot vedea în fiecare zi de lucru la serviciul Administrativ.

No. 08117 12 | 25 Mai 1911

Verviers 3 Martie 1911

BANCA
Credit Verviétois
Verviers

D-lui ALEX. HESS

Directorul societății „Ancora" (Der Anker)

Avem plăcerea să vă confirmăm toată satisfacția noastră pentru graba ce ați pus în achitarea sumei de 100,000 frci, reprezentînd capitolul asigurat cu polița No. 258381 de care Banca noastră era beneficiară. Această sumă ni-a fost achitată în 3 zile după ce v'am remis piesele jastificative.

Vă autorizăm a uza de această scrisoare cum veți crede de cuviință.

Primiți vă rog salutările noastre distinse.

p. p. **Modera & Co.**
(s) **Philippe**

P. S. Banca noastră deținînd polizze de a altor societăți de asigurare de aceluiaș client (o societate franceză, una engleză, și două americane) recunoaștem cu plăcere că societatea „Ancora" a plătit cea d'ntâi polițele care ne erau cedate.

FABRICA DE CORSETE
din str. Lăpușneanu
s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăți moderne,

Preparator special
de franceza, germană, latina, matematici, contabilitate, curs primar, secundar. Metod exersat și succes garantat.
V. Emil, profesor, str. Sf. Theodor No. 36 (în curte).

Clinica BOALELOR DE OCHI
Dr. C. MICLESCU
OCULIST OPERATOR
S'A MUTAT str. Ștefan cel Mare No. 6
Casele magaziei Kahane Succesor
— Consult. 63— p. m. —

Ape minerale naturale
STRĂINE ȘI INDIGENE
din 1911
au sosit la Farmacia I. WERNER
DIN PIAȚA UNIREI

Vaccinări si Revaccinări
practică
Dr. A. STEUERMAN
— str. Golia 13 —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziționea generală română din 1906.

BYRRH de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES

De vînzare La toate magazinele de consum.

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

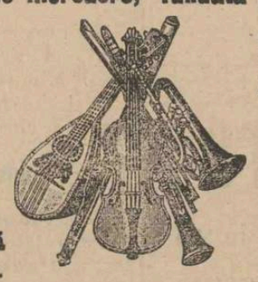

Instrumente Muzicale și Accesorii

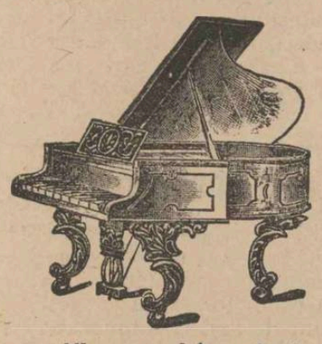

Piane

Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI

STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vînzare și în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

Pentru „Skating'

Calitate superioară

Prețuri reduse

Dacă sunteți suferinzi, dacă voiți a preîntimpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

Intrebuințate de arsenalele de matelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkop

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruciore și ori-ce accesorii

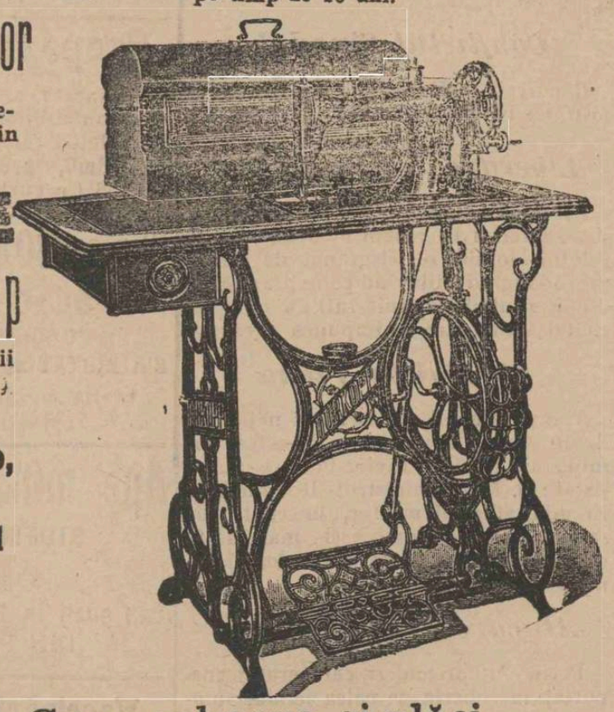

Gramophoane și plăci.

Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. Grossmann

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(foastă strada de Sus)

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja aratate.

Inceputul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

LABORATORUL DE

Produse Farmaceutice

Ioan Werner

FURNISORUL CURȚII REGALE

IASI

Vin Tonic pe bază de China, Cola, Coca și Glycerophosphate. Tonic și reconstituant.

Două linguri pe zi. *Prețul 5 lei.*

Unguent Preservativ Cel mai bun mijloc pentru a combate și a împedeca propagarea și polipsirea boalelor infecțioase (lumești).

Prețul 50 b.

Glycerophosphat Granulat

Antineurastenic. Reconstituant a sistemului nervos—2 linguriță pe zi în apă sau vin. *Prețul 2 lei.*

NOROCUL LUI SCHRÖDER E COLOSAL!

La tragerea clasei a VI-a loteria IX-a acum terminată, am avut plăcerea a plăti onor. mei clienți:

Lei 100.000 pe No. 5443

după ce abia la loteria trecută am putut achita:

Lei 150.000 pe No. 59221

„ 100.000 „ „ 4642

Afară de acestea au mai căzut în colectura mea în ultimul timp următoarele câștiguri principale:

Lei 80000 pe No. 34304 — Lei 80000 pe No. 59118

„ 70000 pe No. 42650 — „ 50000 pe No. 33233

Lei 50.000 pe No. 34860

Din premiul divizibil de:

LEI 400.000

4 premii à Lei 20.000, deci Lei 80.000

și anume:

Lei 20000 pe No. 11232 — Lei 20000 pe No. 44215

„ 20000 pe No. 29881 — „ 20000 pe No. 51056

APOI

Lei 20.000 pe No. 15395, Lei 20.000 pe No. 33598 și nenumărate a Lei 5000, 3000, 2000, 1000 etc.

(Exactitatea numerilor de mai sus trebue confirmată prin lista oficială)

Tragerea clasei I loteria X va avea loc la

14 (27) IUNIE 1911

și pentru această această tragere, țin la dispoziția onor public o bogată colecție de numere norocoase:

O optime Lei 1.50

Un sfert Lei 3. Una jum. Lei 6. Un los intreg Lei 12.

Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuează prompt și conștiincios, contra plății anticipate, sau sub rambura.

Rob. Th. Schröder București

Centrala: Calea Victoriei No. 106.—Sucursale: Calea Griviței No. 96 Str. Lipscani No. 71.—Iași, Str. Stefan cel Mare No. 8.—Galați, Domnească No. 14.—Craiova, Str. Unirii No. 69.

Sucursale noui deschise: Ploești, **Str. Basarab No. 1.**—Brăila, **Piața Sfț. Archangheli (casa Rally).**

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mîrzescu No. 17— Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacţia şi Administraţia: IAŞI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcţiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1302 Sîmbătă 14 Mai 1911

Simptome caracteristice

Un 10 Maiu mai rece şi mai searbăd de cît cel de anul acesta, cu greu s'ar putea închipui.

Multă, foarte multă lume pe străzi, ca în toţi anii. Mare, foarte mare aglomeraţie la defilare, ca în toţi anii. Anevoioasă, foarte anevoioasă circulaţia, ca în toţi anii. Steaguri multe, foarte multe, ca în toţi anii. Iluminaţie, foarte bogată iluminaţie, ca în toţi anii.

Ceea-ce însă, a fost mai puţin ca în toţi anii, e entusiasmul.

Ştim prea bine că una din particularităţile mulţimei noastre, este dacă nu nepăsarea, dar un fel de greutate organică de a-şi exterioriza avîntul şi însufleţirea. Cine cunoaşte cîtuşi de puţin psihologia noastră colectivă, ştie că pe cît de expansiv şi vioiu e fiecare romîn în parte, şi capabil de multă spontaneitate şi manifestarea stărilor sale sufleteşti, pe atît de greoi devenim ca massă de a ne exprima simţimintele. Suntem tocmai contrariul Germanilor şi Englejilor, cari individual luaţi sunt cît se poate de reservaţi şi cumpăniţi, iar sub formă de vaste aglomeraţiuni capătă o putere de temperament potenţială.

Nu mai puţin lipsa de entuziasm ce s'a constatat de rîndul acesta, dă, trebue să dea de gîndit, în mod cu totul deosebit.

Era în adevăr, evident pentru ori ce observator atent, că atitudinea aceasta rezervată a mulţimei, nu se mai explica numai prin particularitatea psihologică de care am vorbit mai sus, şi că avea mai cu seamă un caracter circumstanţial. Căci trebue s'o spunem cu atîta indolenţă n'a fost încă primită pînă acum de mulţime familia regală, mai cu deosebire în această zi, în care mai vii de cît ori-cînd sunt în toate inimile sentimentele patriotice şi naţionale, şi mai adîncă duioşia amintirilor ce ne leagă de gloriosul purtător al Coroanei de oţel.

Am suferit în inima noastră de fizionomia ce o înfăţişa în acel moment mulţimea. Am fi dorit să'l vedem aclamat pe bătrînul nostru Suveran şi pe membrii dinastiei.

Am fi dorit, cel puţin, să fie aceeaşi căldură şi seninătate în rezerva ce ne este proprie şi care face parte din felul nostru de a fi. Ne explicăm însă prea bine priveliştea ce am avut'o înaintea ochilor noştri.

A străbătut la suprafaţă ceva din adînca şi dureroasă desamăgire ce a pricinuit'o straturile largi ale populaţiei, falimentul desăvîrşit al actualei guvernări, faptul că toate nevoile şi toate suferinţele au rămas în picioare, tot atît de amarnice ca eri, umplînd sufletul cu aceiaşi obidă.

Lucrurile acestea nu se pot despărţi în mintea mulţimei. Pentru dînsa, ele se înlănţuesc în mod strîns, şi 'i se prezintă ca un singur lucru.

Mulţimea cînd se adună, e, fără să vrea, sub impresia directă a preocupărei dominante, fie materiale fie ideale, din acel moment al obştei naţionale şi precuparea dominantă de acum aceasta este: greutatea intolerabilă a traiului, pe care regimul actual cu nimic dar cu absolut nimic n'a uşurat'o.

In monarhie, prin sine însuşi principiul ei, de care mulţimea e pătrunsă în mod instinctiv sau raţional, anume că şeful statului stă numai deasupra partidelor dar şi asupra claselor şi este supremul regulator al vieţei sociale, — în mod fatal se reduce totul la persoana Suveranului, iar iresponsabilitatea Coroanei este pentru imensa majoritate o abstracţie care nu rezistă celei dintîi nevoi mai imperioase, o subtilitate constituţională pe care o suflă prima decepţie mai adînc simţită.

In monarhie, nu e deajuns un acord odată la patru ani între ţară şi Tron, stabilit cu o mai mare sau mai mică aproximaţie. In monarhie, acordul trebue să fie viu, permanent, activ şi să se reînoiască în fie care ceas al vieţei naţionale.

Cum am zis, mulţimea, printr'o instinctivă diabetică, leagă între ele lucrurile, care în teorie, aşa de frumos se pot despărţi, şi înglobează răspunderile cele mai diverse într'o singură mare şi comună răspundere.

Iată de ce forma monarhică nu are duşmani mai primejdioşi de cît guvernele incapabile şi impopulare, guvernele care înşală toate speranţele decepţionează toată lumea.

Tipul anumitului magistrat

Ferească Dumnezeu nu l'am fi atacat pe primul procuror, dacă, în procesul Cuza—Socor, el ar fi fost, cinstit şi drept, pentru d. Cuza.

Dacă primul procuror, aducînd dovezi, ar fi ajuns la concluzia, că învinuirile lui Socor sunt nedrepte şi, sprijinit pe acele dovezi, ar fi conchis la un verdict de condemnare, am fi fost naivi, dacă l'am fi atacat.

Ceea ce ne-a determinat să dăm în vileag poliţismul amicului lui Stroja, este tocmai poliţismul seu. L'am dovedit cu prisosinţă.

Dar trebue să ne întoarcem la ţinuta lui Bercea, în procesul plagiatului, căci ultima descoperire ce am făcut-o, este de o gravitate atît de excepţională, în cît ne ie ruşine nouă de neruşinarea primului procuror.

Este dar perfect exact, că reprezintantul ministerului public a lucrat cu premeditare în favoarea d-lui Cuza. Căci, primul procuror n'a desminţit acuzareu ce i-au adus-o avocaţii lui Socor, domnii Antoniu şi Pella, că, înainte de a se fi judecat procesul, reprezintantul ministerului public, a mers la d. A. D. Xenopol şi i-a propus să primească expertiza.

Inainte de a se fi început procesul, înainte de a se fi deschis sesiunea, căci d. A. D. Xenopol, chemat să iee parte la lucrările Academiei, nu mai fusese în Iaşi de la 30 Aprile, iar procesele la juraţi au început la 2 Mai.

Procedînd ast-fel, „înaltul" magistrat s'a făcut vinovat şi de gravă părtinire—fiind-că ştia că d. Xenopol are relaţiuni bune cu d. Cuza—dovadă că a fost propus expert de acesta; s'a făcut vinovat şi de ignoranţă, fiind-că nu ştia atîta lucru, că, instanţa judecătorească numeşte expertul, nu procurorul—dovadă că unul a fost propus de amicul prefectului şi altul a fost numit.

Este permis unui magistrat să facă pe misitul amabil, să facă pe curierul uneia din părţi, într'un proces, în care acel magistrat-curier ştie că va figura procuror?

Nu trebue să spunem că nu. Nu trebue să spunem, iarăşi, că, prin întreaga sa ţinută în afacerea specială,—ţinută care a fost pătimaşă, imbecilă,—primul procuror a dovedit a fi un pericol pentru societate, nu ceea ce ar trebui să fie: reprezintantul ei cinstit.

Nu credem, că inspectorul judecătoresc al tribunalului va întra în rolul seu legal — după cum nu credem că ministrul sau procurorul general vor proceda la cele legale.

Suntem convinşi, însă, că intinătorul Dreptăţii va rămînea la postul seu—dacă nu cumva va fi poate, şi înaintat.

Hefter şi Maier

— Salvatorii supremi ai prefectului „antisemit" —

Amicul lui Uţă şi a lui Bercea, d. căpitan Stroja, prefectul de poliţie,—cum îi zice gazeta lui, ca să-i prelungească insuficienţa—ie un bărbat amator de piese justificative.

Nu face nimic fără să nu ceară chitanţă. Poţi să-i tragi şi două palme, sau patru palme, numai să-i dai chitanţă că i le-ai tras.

Află, i se năzare, sau nevoiaşa-i fantezie brodează, că ziarele de opoziţie vor fi atacate prin suprindere. Ziarele de opoziţie îi sunt dragi. N'are a face că-l atacă. Căci el, om superior, este prevăzut cu exces de delicateţă pentru adversari.

De aceea, de cum a aflat, sau a visat, că redacţiile vor fi atacate, a pus jandarmi să doarmă pe d'inaintea redacţiilor. Un redactor al ziarului liberal, de urît ce-i era în ziua aceia, chiamă la aparat pe prefect şi-l roagă să-şi expedieze jandarmii, fiindcă la nevoe mare fiecare are jandarmii sei proprii.

Prefectul, care are replica urgentă, răspunde pe dată:

— Dacă'mi daţi declaraţie scrisă, eu rădic jandarmii.

— Dar eu nu ţi-am cerut chitanţă cînd ai trimis jandarmii, răspunde redactorul, de ce ţi-aş da eu?

Dar dacă confratele liberal a înţeles repede pompierismul prefectului, acesta tot a obţinut chitanţe de la alţii, în altă chestie.

El, prefectul, fostul „notar" al evreilor cari voiau să scape de armată, s'a făcut antisemit. Aşa de antisemit, că—garantăm autenticitatea — zărind la „manifestaţia" de Duminică pe un om cu părul roşu, pe loc a fost isbit de inspiraţia, că omul roşu trebue să fie evreu. Şi s'a dus spre el repede şi grav şi i-a spus:

— Ce cauţi aci? Cum te numeşti?

— Nu caut pe nimeni şi mă numesc Popescu, replică omul cu părul roşu

— Pardon, făcu prefectul, credeam că sunteţi „strein".

Vedeţi dar cît de mare antisemit este prefectul „nostru". Dar chitanţele evreilor îi plac. După cum declară el singur în „Evenimentul", unde îşi ia apărarea contra prostiilor, a chemat la poliţie pe Hefter, preşedintele israeliţilor pămînteni şi pe Maier, corespondent, cari au făcut declaraţii scrise. Domnul Hefter: „am găsit excelente măsurile preventive luate de cei în drept". Domnul Maier: „am putut merge, fără supărare, pînă la d. Cuza acasă".

Declaraţiile acestea luate dela Hefter şi de la Maier, prefectul le trimite ministrului, ca să se justifice că ordinea n'a fost turburată.

Decît, dacă ajungi să ai nevoe de asemenea justificative, dacă ajungi să chemi pe Mayer—cine nu cunoaşte pe Mayer?—la poliţie şi să-l obligi să ţi dee certificate de aptitudine—nu, zău, n'ar fi chip să-l facă pe d. Stroja ministru plenipotenţiar — ca să scăpăm noi de aşa ruşine?

Examenul de definitivat

Eri s'a încheiat examenul de definitivat secţia Iaşi. O informaţie de ocară ne spune că comisia va pleca la Tulcea şi Constanţa ca să examineze la faţa locului pe învăţătorii Dobrogeni. E o inovaţie aceasta, care arată atenţia ce se dă tuturor elementelor româneşti din Dobrogia, acum la pragul acordării drepturilor politice. Pentru 14 candidaţi două deplasări, toate cheltuelile privesc pe minister.

Examenele aceste şcolare trebuesc privite din două puncte de vedere: acel al ministerului şi acel al candidaţilor. Din întăiul punct de vedere autoritatea scolară a ţinut să motiveze la învăţători un plus de pregătire didactică, în urma căreia să i se acorde definitivatul, care e un titlu de stat, complectînd capacitatea. Forma acordărei acestui titlu de stat —definitivatul— s'a îngrădit pe cît s'a putut contra oricărei influenţe personale şi *politice*. Legiuitorul şi-a zis: voi numi o comisie de profesori normalişti, mai pricepuţi în ale metodicei şcolare, cari pot cunoaşte pe elevii lor şi deci asigura o mai bună selecţiune.

In fine ce se întîmplă? Comisiunile rînduite departe de a avea calităţile legale, ele sînt un derivativ al cluburilor politice. Considerentul acesta extralegal merge aşa de departe, că pleacă de la preşedinte! Prin un zel de materialism didactic, preşedinţia şi-o ia inspectorul şcolar, nu directorul învăţămîntului, ca să aibă 2 salarii pentru o singură treabă, căci de la Marte pănă la 15 Maiu, nici un inspector şcolar n'a făcut inspecţie, ci a examinat, încasînd pe lîngă leafa lui de 800 lei şi diurne de 600 lei lunar.

Este aceasta un abuz. Al doilea abuz; inspectorul fiind organ politic şi un element de club, dă nuanţa politică examenului de definitivat.

Ce a-ţi zice d-v, că de data aceasta, au căzut toţi candidaţii la definitivat dintr'un judeţ, unde guvernul d-lui Carp a putut căpăta din 7 scaune *numai unul!* Aşa-i că se lasă a se însădi în mintea învăţătorilor că examenul e o urgie politică în loc de a fi o selecţiune didactică.

Dar ce a-ţi mai zice d-v, cînd din alt judeţ, candidaţii au fost felicitaţi că au răspuns bine, deşi el, preşedintele, era informat că se face numai politică de învăţători, şi-i place a constata că va face şi şcoală!

Deci pentru cei mici, pentru învăţători, examenele de definitivat au ajuns un fel de furci caudine politice. Iată, un candidat, care a plecat de la examen cu impresia că a fost trîntit pe nedreptul, nu că n'ar fi avut Caetul *unic* bun; era f. bine scris, f. complect cu lecţiile, dar s'a înşelat cu recomandaţia; ferindu-se a recurge la recomandaţia unui Tachist, a dat peste recomandaţia unui liberal şi preşedintele fiind grecenist, candidatul s'a ales cu rezultatul negativ.

Cu ce duh se duce el la şcoala lui? Cum va explica alor săi că a căzut? Că n'a ştiut? Va schimba persoana recomandatorului!

Invăţătorii văd că se numesc în comisiune profesori, nu după lege, ci după cluburi, că din examene se face o învinuire politică şi că dar porţile şcoalei sînt îmbîcsite de politicianism.

Nu învinuim pe cei de astăzi numai. Cît a fost d. Haret, el s'a fost săturat de politicianism şi începuse acum a răvărsa chiar contra partidului. In 10 ani ai săi de minister a infectat scoala publică de politică Haretistă, şi Muntenia în special e atinsă de acest microb Haretist.

Dar actualii stăpîni ai şcoalei, hămesiţi de foame politică a celor 15 ani, de opoziţie miluită, se dau de-a tumba, ca în scurta lor trecere pe la minister să apuce cu hapca din corpul didactic, de aceia spun pe faţă tendinţa şi ori se miră de răspunsuri bune, acolo unde cred că se face politică, ori trîntesc pe un cap, unde şi guvernul a fost trîntit în alegerile generale.

OAMENI ŞI LUCRURI

Pe două coloane

Spuneam in articolul de eri că în 1900 d. N. Basilescu a produs prima dovadă că d. Cuza, în lucrarea „Despre Poporaţie" a plagiat. Profesorul bucureştean vorbea despre un singur autor, unul din acei mulţi despre care va fi vorba, pe larg, mai tîrziu în scrierea lui Em. Socor. Iată acea primă dovadă,—sub forma clasică a celor două coloane:

A. C. Cuza (p. 203)	*Robert v. Mohl (p. 497)*
„Aceiaşi teorie a fost desvoltată pe larg de către Herbert Spencer mai întăi într'o scriere specială (Theory of population etc.) şi apoi în ale sale „Principii de biologie" Spencer recunoaşte că, pentru moment, există într'adevăr o tendinţă de creştere excesivă a populaţiei, dar neagă că va fi tot aşa în viitor. In toată natura organică, spune el, ar exista un antagonism între forţele de conservare a vieţei şi forţele de reproducere".	De même sur une prétendue loi naturelle s'appuie A. Spencer. (Spencer A. Theory of population... 1855) lorsqu 'il reconnait la tendance actuelle de l'accroissement dela population qu 'il consièire plutôt comme inévitable, mais il nie la continuation de celle-ci. Dans une déduction.. il cherche à prouver que les forces qui servent à la conservation et à la reproduction de la vie, sont mises dans un évident antagonisme par toute la nature organique.

D. Basilescu observă că e vorba de A. şi nu Herbert Spencer. Iar dacă greşeşte R. von Mohl, n'are de cît d. Cuza să se anine de autorul neamţ. Dar de dînsul o să se ferească economistul iaşan pentru că—zicea d. Basilescu, ar putea să-i strige:

— „Stăi, plagiatorule"!

Şi paralelele urmează:

A. C. Cuza (p. 105)	*R. von Mohl (p. 469)*
„Spaniolul Suavedra Faxardo şi Englezul Sir W. Temple, se rostesc de asemenea pentru creşterea populaţiunii, a cării desime acesta din urmă o consideră ca un îndemn la muncă şi la economie".	Ainsi par exemple, l'Espagnol Suavedra Faxardo et parmi les Anglais, Sir W. Temple, lequel est d'avis que la densité de la population incite les hommes au labeur et à l'épargne.
Pag. 105	*P. 470*
„D. Cuza vorbind de Mirabeau afirmă că aceasta a susţinut că „cifra populaţiunii atîrnă de cîtimea mijloacelor de existenţă".	„Il est assez surprenant qu 'il (Mirabeau père) exprime tout-à-fait clairement la proposition que la quantité des moyens d'existence est aussi la mesure de la population".
Pag. 106	*P. 471*
D. Cuza afirmă, că după von *Justi* din potrivă, cîtimea mijloacelor de existenţă creşte cu cifra oamenilor şi nici odată un Stat nu poate avea prea mulţi locuitori. Inmulţirea lor el o numeşte cultura interioară (i n n e r e Cultur)".	Beaucoup plus aveugle est *von Justi* qui met en principe la proposition que l'Etat ne peut jamais avoir trop d'habitants et propose en conséquence, qu'il faut favoriser l'accroissement des habitants. D'après lui 'l'état des moyens d'existence sera d'autant plus florissant qu'il y aura plus d'hommes dans un pays et il appelle l'accroissement de la population *culture interne* (innere Cultur).
P. 120.	*P. 484*
D. Cuza observă că Heinrich Luden este acela care cel dintăiu, a introdus în Germania teoria lui Malthus, ca parte integrantă a unui sistem ştiinţific de guvernămînt etc. etc.	Heinrich Luden parla avec enthousiasme de la conception juste et grandiose du penseur Anglais, et le premier avant tous il introduisit sur le continent les propositions de celui-ci comme partie intégrante d'un système scientifique de gouvernement. Tout au moins en Allemagne, répondit-il, la nouvelle du livre et de son contenu parmi les jeunes générations etc. etc.

*

Dacă după aceste timide divulgări d. N. Basilescu a putut vorbi (p. 8 „Le cas de Mr. A. C. Cuza) despre *plagiatul* d-lui Cuza după R. von Mohl—a putut s'o facă pentru că plagiarea nu atîrnă numai de cantitatea materialului furat ci de procedeu şi de intenţiuni.—Atunci cum se incumetează d. Cuza a chema în judecată pe d. Em. Socor, care a urmărit şi dovedit zeci, sute de pagini plagiate şi compilate în opera d-lui Cuza?

Lucrul s'ar părea ciudat, dacă—după cum am spus—nu s'ar fi schimbat, de atunci încoace, unele lucruri în ţeară la noi şi nu s'ar fi schimbat înţelesul multor cuvinte odată cu schimbarea acelei stări de lucruri şi odată cu schimbarea unei stări de spirit.

Rodion

Impresii din Apus

Grota din Han. — Valea Urlului şi Amblevel. — Colonia.

XV

Un rîu mic, dar mai poetic decît Meuza este *Lesse* în apropierea căruia se găseşte satul *Han* unde e *Grota* — una din cele mai mari curiozităţi şi cea mai măreaţă escavaţiune a naturei. Se întinde pe o lungime de 300 metri. In ea se aruncă apa Lesse — afluentele Meuzei. Cei ce voesc s'o traverseze pun 2 ore jum. cu barca. Luminată cu electricitate oferă călătorilor cel mai grandios spectacol: o serie de galerii şi săli în stalactite şi stalagmite cari întrec pe cele mai fantastice sculpturi.

Galeriile poartă deosebite numiri poetice ca: *Précipice, la Salle du Trophée, les Mystérieuses, la Mosquée, la Place d' Armes* unde este instalată o cafenea în care se bea şampanie, porto... *La salle du Dôme, Le boudoir de Proserpine...*

Muntele cu această grotă aparţine unei familii care are un venit de 300,000 lei pe an, căci peste 60,000 vizitatori vin anual.

Drumul pînă la *Rochefort* — un orăşel într'o vale pitorească şi unde e un castel în ruine şi o altă grotă — trece printre 2 şiruri de copaci sub poalele unor munţi nici înalţi, nici stîncoşi, dar cu un farmec particular... Dincolo de şosea se întind cîmpiile pline de roade.

Valea îngustă a Less-ei — traversată de vre-o 13 poduri — şerpueşte printre munţii şi stîncele care se înşiră de a lungul ei. Pe dreapta şi pe stînga apar şi dispar castele, ruine şi sate mici, cochete pierdute printre copacii viguroşi...

Pe culmile munţilor se văd castelele. *Ciergnon* şi *Walzin*, superbă clădire aşezată pe o stîncă enormă, ascuţită, ce se reflectă peste prapastia înfiorătoare, în apa limpede a Lesse-ei.

Se întîlnesc ruine de vechi mănăstiri. Apoi Castelul *Ardenne*, închiriat unei Companii internaţionale a marilor ote-

lieri, care a făcut din el un otel unic. Acest castel are 5000 de hectare rezervate pentru vînătoare. E pus numai la dispoziţia celor cari se opresc în acest otel. In acest parc se găsesc: fazani, căprioare şi tot felul de vînat.

*

O vale poetică este şi valea *Urtei*, un alt afluent al Meuzei, pe care se află *Esneux* cu vile cochete, clădite pe vîrful stîncelor. Pe această vale e şi *Tilff*, locul de predilecţie al celor din Liège — vilegiatură. E aşezat într'o vale strîmtă pe malul apei, care în şoapte misterioase se pierde pe după munţii ce o îngrădesc...

Dar valea, care seduce şi mai mult este *valea Amblevei*. Acest afluent al Urtei — *Amb'ève* — e un rîuleţ limpede ca de cristal, îngust, cu marginele drepte şi pierdute printre iarba moale şi verde de la picioarele stîncelor cu panta repede...

Tablourile ce apar la eşirea din numeroasele tuneluri sunt răpitoare, natura avînd un aspect vesel, un colorit plăcut şi viu...

Cascada de la *Coo* formată de apa Amblevei, se zice că ar fi fost sapată de călugării din sec. XVIII lea peste o peninsulă lungă de 5 km.

Pe Amblève este *castelul Moujardin* a cărui temelie e o stîncă colosală. Un turn cilindric continuă vîrful ascuţit şi drept al unei stînci mai mici. Intreaga clădire apare maestoasă deasupra prapastiei, în fundul căreia valurile mugesc isbindu-se de piciorul stîncii...

Stavelot şi *Dreibrücke*, — localităţi simple, dar poetice — atrag mulţi turişti.

Cu aceasta am ajuns la graniţă.

*

Cine a ajuns cu călătoria pînă în Belgia, nu se poate să nu devieze puţin foarte puţin din drum pentru a vedea *Colonia*, oraşul cu reputaţie mondială din pricina catedralei ce-i un capo d'operă.

Colonia e chiar pe malul Rinului.

Iar cînd te găseşti în faţa Rinului, este cu neputinţă să nu ţi se nască în suflet dorinţa de a-l parcurge, de a-l vedea în toată splendoarea lui...

Colonia e unul din oraşele cele mai vechi şi mai comerciale ale Germaniei occidentale. Şi merge desvoltîndu-se necontenit.

De la gară, ceea ce te lasă înmărmurit e colosul — monumentala biserică — despre care a mers faima în lume. E o clădire măreaţă lucrată toată numai în broderii... Inlăuntru coloane mai mari şi mai mici, bolţi nenumărate, ferestre înalte şi înguste, pictate în culori vii... Lumina irizată ce abia pătrunde prin sticle colorate, aruncă un văl misterios, care nu-ţi permite să observi ceea ce se găseşte, de cît pe o mică distanţă... Paşii se pierd şi vocile muţesc în faţa măreţiei templului... O senzaţie stranie te cuprinde... E atîta tăcere melancolie şi mister, în cît retras într'un colţ contempli, te laşi captivat de cel interior sever ce pare că nu mai are nici o legătură cu lumea exterioară...

Şi numai cînd îţi trec pe dinainte cei 2 paraclisieri — *Suisses* — îmbrăcaţi în haină lungă roşie cu o bandă neagră de catifea, cu bicorn în cap şi cu o suliţă mai înaltă de cît ei — numai atunci impresionat în rău, căci îţi evoacă pe calăii din trecut — tresai şi îţi dai seama unde te găseşti...

Această impresie ciudată însă, nu împiedică pe călător să mai revie ca să admire şi a doua oară şi a treia oară templul.

Şi dacă întîmplarea te aduce ca să intri înăuntru către seară, atunci razele soarelui ce dispare pătrunzînd prin picturile de pe geamuri colorează păreţii în deosebite culori şi nuanţe de lumină dînd un farmec la cu vraja poveştilor ce ne legănau în copilărie...

In templu sunt multe bogăţii şi moaşte de văzut, dar ie păcat de pierdut timpul cu acestea, şi e mai bine de observat în amănunt această minune de arhitectură.

Incheind zicem catedrala le impune — şi impune mult. Dar dacă nu s'ar fi vorbit aşa de ingrată — nemulţumindu-se cu aceia cei descrie un altul — neaparat că această operă ce reprezintă atîta muncă istovitoare a mii şi mii de lucrători, ne-ar impune şi mai mult...

Victor Hugo văzînd-o la „lumina fantastică a unui cer crepusculator" avu o impresie puternică. Firea lui de poet însă nu mai fu satisfăcută cînd o văzu la lumina mare a zilei, căci era desbrăcată de acea haină fantastică, pe care umbra serii — numită de poet *măreţie crepusculară* — o împrumută lucrurile cu care vin în atingere.

Mai sunt şi alte biserici foarte curioase ca aspecte şi care la rîndul lor ar putea fi şi ele catedrale.

De remarcat este un post tubular pe Rin, lung de 400 metri. La un capăt sunt statuele ecveste ale celor 2 regi ai Prusiei: Frederic Wilhelm IV şi Wilhelm V. De aici e o frumoasă privelişte peste oraş.

Mai e o poartă romană, veche, neagră de veche.

Magaziile sunt multe şi frumoase, mari şi elegante mai ales pe strada principală, numită Breitstrasse, aşa de îngustă în cît trăsurile nu au voe să treacă, căci nu s'ar putea întîlni două la un loc.

In general vorbind oraşul e original, e mare şi frumos.

In acest oraş sunt izvoarele apei de Colonia — depozitul apei spirtoase — inventată de un Italian în 1700 numit „Jean Farina".

Intr'adevăr, că nici într'o parte, se văd vitrine enorme clădite de sus pînă jos cu sticle de toate mărimile pline cu „Colonie".

Turiştii ce se perindează de aici, fac pelerinajul numai de cît şi în aceste magazii unice, care au un comerţ aşa de însemnat.

Maria C. Buţureanu

Teroarea de la Iaşi

Procesul plagiatului ameninţă să devie o plagă pentru căpitala Moldovei.

Ciţi va copii hipnotizaţi de vorbele scăpărătoare ale celor pe cari îi fanatizează d. Cuza, s'au substituit judecătorilor.

Cu procedura aceasta, procesul plagiatului nu se mai desbate înaintea Curţii cu juraţi, ci în stradă, de către oameni fără cădere.

Chestia indiferentă în ceea ce priveşte pe d. Cuza, e gravă, însă, pentru interesele morale ale ţărei — gravă, pentru că administraţia Iaşului o fac domnii Grecianu şi Stroja, oamenii cei mai puţin calitatificaţi pentru misiunea aceasta în împrejurările din faţă.

„Judecătorii" d-lui Cuza pregătesc, ca să dovedească dreptatea „împricinatului", o mişcare împotriva elementului mozaic din localitate — pentru că, în mintea celor ipnotizaţi, lucrarea plagiată ar deveni originală în ziua cînd ar dispare „ovreii din Iaşi.

Această manciuriană mişcare se simte, se vede—cei iniţiaţi o pot chiar socoti în bani. Odată orînduită acţiunea, administraţia întră în scenă şi, după ce a stat inertă, dacă n'a pus chiar mîna, pe cînd se făceau preparativele — se agiată acum ca să... menţie ordinea.

Duplicitatea nu se poate masca—ba, poliţia, ca să nu fie învinuită că n'a depus destul zel, o face şi mai evidentă. Circulă patrulele pe stradă ca în timp de asediu; localurile ziarelor de opoziţie sunt înconjurate cu trupe—şi oraşul se sufocă de oştire ca să se previe—ce? Revoluţia cîtor-va băeţi!

E ridiculă şi odioasă groaza laşă, pe care o afectează administraţia faţă de nevrîstnicele derivate ale d-lui Cuza.

Nu se face cercetare la şcoli ca să se pedepsească cei cari fomentează neorînduiala, autoritatea şcolară nu trezeşte la respectul ordinei pe cei cari au luat antrepriza procesului Cuza—dar se fac marşuri militare pe stradă, ca să se arăte lumei că mare parte din populaţiunea Iaşului e permanent, în primejdie de a fi asasinată!

Cerem iertare d-lui Carp că suntem siliţi să-l rupem din visurile cari îl leagănă ca să-l facem atent asupra faptului că consulii străini din Iaşi, comunică Europei cum că în România se fac pe uliţă expediţii militare ca să se curme procesele ştiinţifice.

Şi d. Carp, care duce grijă de ce spun gazetele „cahalului" de paste graniţă, va lua măsuri, sperăm, ca oştirea să între în cazărmi şi copii la şcoală— mai ales ca chestia plagiatului este de mult rezolvată definitiv în judecata publicului.

Alt fel, ne facem de rîsul lumei—sub un guvern care îşi zice conservator.

Ordinea.

Din Târgul-Frumos

Mă voiu ocupa astăzi iarăşi de activitatea italianului Giussepe Nuncio Tessaro, primarul tîrgului nostru, activitate care sub aparenţă că urmăreşte scopuri de utilitate publică, nu are în vedere în realitate de cît numai şi numai îngroşarea nesăţioasei sale pungi, de care nu ne-am putea face o idee exactă de cît asemănînd'o unui sac fără fund.

De altmintrelea e şi natural ca Tessaro să caute ca prin orice mijloace să-şi scoată banii, pe care i-a risipit cu ocaziunea alegerilor, cînd pentru a'şi atrage partizanii care nu l'au încurcat în timpul opoziţiei, s'a văzut nevoit ca toată ziua şi toată noaptea să petreacă prin toate tavernele cele mai ordinare, cu oamenii cei mai de rînd, şi chiar cu acei certaţi cu justiţia şi cu codul penal, lăsînd să curgă pe socoteala sa rîuri de vin, aducătoare de partizani şi de voturi. Odată însă alegerile isprăvite, şi văzîndu se cu puterea în mînă, şi pe deasupra nefiind controlat de nimeni, singurul lui gînd a fost să-şi scoată toată cheltuiala făcută, şi a'şi mai agonisi încă şi pentru opoziţia viitoare capitalul necesar pentru sattsfacerea tuturor poftelor lui.

Am văzut într'o corespondenţă trecută, modul corect cum înţelege acest acaparator italian să se achite de îndatoririle lui ca vice-preşedinte al obştiei din Tg.-Frumos; ne vom ocupa acum de modul cum înţelege să-şi exercite îndatoririle sale de primar, rămînînd ca în alte corespondenţe să arătăm cum îşi îndeplineşte şi sarcina sa de custode al Creditului Urban din Iaşi, precum şi alte, alte multe ocupaţiuni ale sale.

Mai înainte de a intra în enumerarea faptelor săvîrşite de acest Tessaro, ţinem să'i reamintim d-lui Dim. Grecianu, şeful conservatorilor carpişti din judeţul Iaşi, că d-sa fiind prefect al acestui judeţ prin anii 1899 şi 1900, Giussepe Tessaro era ajutor de primar în acest tîrg, şi cred că d Grecianu nu a putut uita oare-care daraveli a lui Tessaro, oare-care cercetări a poliţiei locale, care a descoperit în sarcina cinstitului Tessaro, fapte de acelea, care au justificat aspre observaţiuni din partea d-lui prefect Grecianu, şi în urma căror observaţiuni, Tessaro şi-a dat demisiunea şi din demnitatea de ajutor de primar, şi din partidul conservator, înscriindu-se în partidul d-lui P. P. Carp. Şi pentru a veni în ajutorul d-lui Grecianu îi reamintim că cu ocaziunea acelor cercetări, poliţia a găsit şi ridicat din ograda corectului ajutor de primar Giussepe Tessaro, vre-o două cotiugare pline cu ferestre, uşi şi altă lemnărie, care toate fuseseră dosite de d-sa, cu ocasiunea dărîmărei vechiului local al şcoalei de fete. Asemenea cred că'şi mai reaminteşte d. Grecianu şi de faptul că tot acest Tessaro, fiind ajutor de primar, şi totodată şi farmacist, a frustat comuna într'un an cu suma de vre-d 2000 lei pentru furnizarea medicamentelor.

Lecţia capatată atunci, nu a folosit întru nimic cinstitului prin excelenţă Tessaro, căci ajungînd acum primar, îşi închipue că ceia ce atunci se încercase să facă în mic, îi este permis acum să facă în mare. Şi pentru a ilustra cu fapte precise cele spuse mai sus, să intrăm în analisarea activităţii sale ca primar.

In fruntea tuturor faptelor sale se află unul foarte caracteristic, care ne poate da o idee exactă de spiritul de care este călăuzit Tessaro, şi anume: în ziua de 31 Martie a. c. înainte de închiderea exerciţiului anului financiar 1916—911, şi-a mandatat pe numele său toate economiile tuturor articolelor din budget, încasînd banii în sumă de vre-o 2600 lei, şi rămînînd ca în urmă să'i întrebuinţeze cum va crede d-sa de cuviinţă, şi să prezinte cuvenitele acte justificative; fapt neobişnuit, neîntrebuinţat pînă acum de nici unul din predecesorii eăi, care la finele anului financiar, depuneau totdeauna excedentele.

Şi pentru că veni vorba de excedente, e bine de relatat că comuna Tg.-Frumos, de vre-o ciţi-va ani depune la Casa de Consemnaţiuni excedentele budgetare, pentru a forma un fond, care să-i servească la alimentarea cu apă a tîrgului nostru. In nesăţioasa'i lăcomie, Tessaro a cerut şi obţinut de la delegaţia judeţană, se retragă de la Cassa de Consemnaţiuni, suma de 4000 lei, pe care a încasat'o şi o ţine în buzunarul seu nedînd nimănui nici o socoteală nici cum o va întrebuinţa şi nici în ce scop şi pentru care nevoi a retras acea sumă.

Odată cu acest deposit în buzunarul seu, să vedem cum înţelege Tessaro să-l întrebuinţeze.

In dosul judecătoriei locale se află o grădină de vre-o 25 prăjini; Tessaro a pus de a arat acea grădină pe socoteala Comunei, semănînd lucernă, şi presentînd acte şi a mandatat suma de vre-o 200 lei, cît spune că a cheltuit cu cultivarea acestei grădini.

A cheltuit suma de 600 lei cu repararea fîntînelor, presentînd acte justificative semnate de mecanicul Iosef Rusch, un cumnat al consilierului comunal Al. Şt. Nedelcu; am cercetat tot tîrgul şi nu am aflat să se fi făcut vre o reparaţiune vre-unei fîntîni, afară doar că s'a reparat în două locuri conducta cişmelei de dindosul halei, reparaţiune făcută cu podarii şi fanaragiii comunei, sub conducerea mecanicului Rusch. Tot aci trebue aratat că a plătit 100 lei lui C. I. Tescu, ca supraveghiator a pretinselor reparaţiuni a fîntînelor.

A cumparat mai multe obiecte pentru şcoala de croitorie a surorei sale Eugenia Tessaro, şcoală particulară, căreia comuna îi plăteşte o subvenţie de mai mulţi ani. Tot pentru această şcoală a angajat şi o ajutare de maistră plătită tot din casa comunală cu suma de 80 lei lunar; această ajutoare de maistră este d-şoara Augustina Gh. Timuş, fica subcomisarului Gh. Gh. Timuş, unul din cei mai aprigi agenţi electorali ce i-a avut, şi căruia în compensaţia serviciilor făcute, i-a angajat fata ca ajutoare de maistră la şcoala de croitorie, cu toate că nu posedă decît numai certificatul de absolvirea a 4 clase primare.

Cu de la sine putere, fără să aibă măcar autorisaţia consiliului comunal, şi fără se aibă fond în budget, s'a apucat să facă reparaţiuni localurilor publice; strică lucruri bune făcute gata, pentru a le face din nou tot cum au fost, numai în scopul de a presenta acte justificative umflate şi din care să'şi poată trage profitul, care socoate că i se cuvine pentru munca depusă.

A reparat poduri cu lemnărie adusă din pădurea Stroeşti, proprietatea şcoalelor din Tg. Frumos, şi care se administrează da către comună; asemenea tot din această pădure a adus mai mulţi copăcei pe care i-a plantat pe străzile tîrgului. Atît lemnăria cît şi copăceii au fost aduşi cu furgoanele pompieriei, şi reparaţiunile şi plantaţiunile au fost făcute cu podarii şi fănaragiei comunei, deci nu au necesitat nici o cheltuială; totuşi Tessaro a presentat acte justificative, încasînd deci sumele prevăzute în acte, în profitul seu personal.

Acestea sunt numai cîte-va din faptele sevîrşite de acest primar; vom mai reveni însă şi cu altele. Pînă atunci credem că se impune ca d Prefect al judeţului să dispue anchetarea lor, luînd măsurile ce va crede de cuviinţă contra acestui abuziv primar.

Un cetăţean

Litere-Ştiinţe-Arte

Petre Missir şi A. C. Cuza. — Apărătorii d-lui Cuza au exploatat nnmele d-lui Petre Missir în legătură cu „Poporaţia". Dar însuşi raportorul însărcinat a studia lucrarea în chestiune spunea, după citatul din broşura franceză a d-lui N. Basilescu despre care se vorbeşte în pagina întăia.

„Spiritul autorului e nevoit să se avînte către *înălţimi nebuloase* de care nu totdeauna se poate apropia uşor lumea reală şi obiectivă.

Astfel descoperim fără de voie pe poet, pe literatul cu imaginaţia vie, mai curînd de cît pe gînditorul cuminte (în broşura franceză; „le penseur réfléchi") căruia îi trebuesc adevăruri simple şi hotărîte, cum este în genere adevărul real".

E lesne de văzut că în această părere echivocă d. Petre Missir e departe de a se arata tocmai entuziast de „opera" cuzistă, cum par, ori se prefac a crede apărătorii apostolului de la Iaşi.

*

Libretul d-lui D'Annunzio, „Le Martyre de St.-Sebastian" e departe de a fi avut succesul de care-l prevestia reclama grozavă a unor gazete. In schimb muzica lui Debussy e mult lăudată în presa franceză, ca şi decoraţiunile lui Leon Bakst.

A fost o montare feerică. Poezia textului e pe alocurea cam obscură, ori prea pretenţioasă.

*

Cunoscutul lubretist şi compozitor Robert Misch a scris o nouă operetă „Carnaval la Nizza". Premiera va avea loc în curînd pe o scenă berlineză.

*

STRUNA ZILEI

FAPTA ŞI PLATA

Irital de apostrofa d-lui avocat Cezar Simionescu, d. A. C. Cuza se repezi şi-l lovi peste picior.
Ştire.

De cînd are el procese
Cu semeţul de Socor,
Tu îl ieai cam tare adese,
Cézare, peste picior...

INFORMATII

❑ *Domnul general Teleman, prefect de Fălciu, şi-a reînoit demisia, care i-a fost primită.*

Generalul va avea de succesor la prefectură pe fiul seu, d. Căpitan Anibal Teleman, actualul deputat.

Va fi deci, o alegere parţială la Huşi.

❑ *Medicul căpitan în rezervă Gh. Rusovici, a fost înaintat maior la corpul IV de armată; sub-locotenentul medic I. Andrieş Şeptelici, a fost înaintat locotenent la regimentul 7 roşiori.*

❑ Consiliul superior al agriculturei a permis întrarea în ţară a 30.000 muncitori agricoli din Bucovina, Bulgaria şi Serbia.

❑ Au fost autorizaţi de a vinde produsele monopolizate de stat, Gh. Davidescu, în comuna Cepleniţa; Eliza Zarifopol, aceeaşi comună; Cleopatra C. Bulai, Iaşi; Tauba Simon Mayer, Podul-Iloaiei; T. Fränkel, Bivolari.

❑ Pe lista încredinţată d-lui N. Marineanu din Bucureşti, s'au subscris 50 lei, pentru fondul statuei Cuza-Vodă.

❑ Duminică, 15 a. c. orele 2 p. m., va avea loc adunarea generală a „Ligei Femeilor din Romînia", în localul şcoaprimare de băeţi V. Alexandri No. 5 (Sf. Haralamb).

Pot asista şi persoane, cari încă nu nu sunt înscrise în Ligă.

❑ Membrii coloniei italiene din localitate, organizează o excursiune în Italia, pentru începutul lunei Iunie.

❑ Administraţia casei Bisericilor a acordat 4000 lei pentru terminarea construcţiei bisericei din com. Focurile.

❑ In cursul săptămînei, vor începe lucrările pentru dublarea liniilor de tramvaiu din străzile Socola şi Nicolina.

❑ Direcţia generală a serviciului sanitar, a înştiinţat autorităţile că direcţia căilor ferate romîne a luat dispoziţia, ca primirea de bolnavi în trenuri, nu va fi permisă, de cît în virtutea unui certificat medical, că nu sufer de o boală contagioasă.

❑ D. G. D. Şerban, preşedintele camerei de comerţ din localitate a fost invitat să ieie parte la serbarea de inaugurare a Palatului camerei de comerţ din Capitală.

Serbarea se va încheia printr'un banchet, la care d. Şerban va vorbi în numele camerelor de comerţ din ţară.

❑ Ministerul de instrucţiune, a înştiinţat revizoratul şcolar, de a lua din timp măsuri, ca şi anul viitor şcolar, să se introducă lucrul manual şi în şcoalele de băeţi.

❑ O delegaţie a memarilor ligei culturale din localitate, în frunte cu dr. Manicatide, va pleca Joi seara la Craiova, pentru a participa la congresul ligei culturale, ce are loc în acel oraş.

❑ O călătorie la Ragusa pe loydul Austriac, ne reprezintă unul din subiectele noului program al teatruiui cinematografic Pathé Frères din Sala Circului Sidoli, care se desfăşoară astă seară Vineri 13 Mai. Dalmaţia pitorească şi frumoasele privelişti ale coastelor Adriatice sunt exact reproduse şi în această interesantă călătorie, cinematograful ne arată cele mai principale oraşe, cele mai mari porturi, cele mai fermecătoare regiuni.

Sunt apoi cuprinse în noul program „Favorita" grandioasa piesă teatrală—o splendidă naraţiune cu cele mai interesante situaţiuni. Rolurile, magistral interpretate, sunt încredinţate, coriteilor artei teatrale pariziane.— Virtute imposibilă, mare roman contimporan —Prince s'a apucat de contrabandă, comedie inscenată şi jucată de simpaticul actor de la Alcazar—Domnul are un tic... cu Galipaux.—Fata clovnului, pagini însufleţite reprezentînd viaţa artiştilor ambulanţi—E prea ferbinte supa, scene comice etc. etc.

Mîine, Sîmbătă, mare matineu, la 3 ore ziua, iar mîne seară Sîmbătă la 9 ore reprezentaţie cu program nou.

*

In tot timpul verei, reprezentaţiile cinematografului Pathé Frères, sub conducerea d-lui A. C. Bottez, vor continua în noua grădină Trajan, special amenejată pentru asemenea spectacole.

Reprezentaţiile vor avea loc în fiecare seară şi programul se va schimba de două ori pe săptămînă, Lunia şi Joia.

Joi 19 Maiu a. c. are loc deschiderea cu un program nou anume întocmit.

Duminicile şi sărbătorile vor avea loc obişnuitele matineuri la 4 ore, în sala Circului Sidoli, cu preţuri reduse.

Partidul Conservator-Democrat

VA ŢINE

Duminică 15 Maiu

Orele 2 jum. d. a.

O mare întrunire publică

IN SALA EFORIEI

La această întrunire vor lua parte şi delegaţii din judeţe.

DEBITUL BADAREU et Dr. MANOLESCU

De la Strunga

— Strada de Sus No. 189 —

Aduce la cunoştinţa onor. clientele că preţurile produselor s'a coborît la urm.

	Kg.	Litrul
Lapte dulce proaspăt, analizat de on. serv. san.		0.25
	oca	0.35
Caş proaspăt		1.20
Brînză de vaci proaspătă	0.60	
Castronul cu iaurt		0.15
Castronul cu iaurt mare		0.20
Brînză de Brăila grasă		1.80
Unt de gătit proaspăt	3.20	
Smântână dulce, centrifugată		2.20
Delicioasă brînză de munte nouă		1.40
Unt pentru cafea, ciaiu		5.00
Ouă zilnic proaspete		6.00 o/o
Gervais romînesc pachetul		0.50
Grăsime topită de porc	2.20 kg.	
Caşcaval de penteleu		2 40
Delicioasa urdă dulce		1.60
Zilnic sparanghel proaspăt		1.40

Debitul de Vinuri e aprovizionat cu cantităţi însemnate de vinuri naturale excelente, noi şi vechi, din podgoriile proprii, cari vinuri s'au pus în consumaţii cu preţurile cele mai mici posibile.

Pentru comenzile de vinuri de la 10 litruri în sus, făcute verbal sau prin o carte poştală adresată Debitului, se trimite la domiciliu. **Administraţia.**

Ultime INFORMAȚII

❑ **Cei trei jandarmi, cari au fost puși ieri de prefectul poliției să păzească redacția noastră de la poarta otelului Central, au sporit astă-zi încă cu cinci și au devenit, tot din ordinul prefectului oameni teatrali.**

In adevăr ca să ne păzească pe noi, jandarmii, foști șase la număr, deveniți apoi trei, sporiți acum la opt, se află astă-zi ascunși la teatrul național de unde ar urma să ne sară în ajutor, la o eventuală atacare.

Cu încetul are să-i mute la Botoșani, ca să fim păziți de ei la Iași.

*

Prefectul de poliție face în *Evenimentul* **de ieri o declarație senzațională: că a pus jandarmi să păzească redacțiile ziarelor de opoziție, fiind că a aflat că** *redactorii acelor ziare au hotărît să devasteze ei singuri redacțiile lor pentru a putea arata apoi că, prefectul nu este în stare să menție ordinea.*

Dacă s'ar găsi om pe suprafața pămîntului, care ar admite ca bună, harababura aceasta încă ar rămînea să întrebăm pe prefect: de ce n'ai spus toate acestea ministrului, căruia i-ai comunicat din contra, după cum ministrul a telegrafiat d-lui Stere, că măsurile au fost luate pentru a păzi redacțiile de atacuri studențești?

Dar prefectul acesta ie colosal, ie piramidal, ie fenomenal de..!

❑ *O delegație de patruzeci membri ai clubului conservator-democrat din Iași, va pleca la București să iee parte la întrunirea de Duminecă a partidului.*

Delegația va fi primită de d. Take Ionescu, Duminică dimineața, ora zece.

❑ *Domnii profesori I. Th. Burada, D. Alexandrescu, I. Găvănescul, I. Teodorescu și Bogdan, cari formează comitetul sărbărilor jubiliare ale Universității, s'au întrunit ieri și au hotărît ca serbările să aibă loc între 24–30 Septembrie.*

S-a ales o comisiune de 5 profesori, care se va ocupa cu găzduirea profesorilor străini.

❑ *Luni va începe așezarea statuei lui M. Cogălniceanu, în fața universității, sub privigherea inginerului Cazaban.*

Statuia cîntărește 4.700 kilograme.

❑ *Domnul I. I. C. Brătianu, șeful partidului liberal, pus în curent de d C. Stere, despre isprăvile prefectului de poliție din Iași, a telegrafiat d-lui Stere, că desaprobă acele isprăvi.*

❑ *Eforii sf. Spiridon au hotărît, în principiu, ca ospătăria „Iordache Popovici", pendinte de casa sf. Spiridon, să nu funcționeze, în tot timpul verei, pentru economii.*

❑ *Aflăm că doamna Mavrodi născută Mavroieni, soția fostului ministru plenipotențiar la Bruxelles, va fi numită damă de onoare a A. S. R. Principesei Maria, în locul d-nei Grecianu, demisionată.*

❑ *Domnul colonel Grecianu, aghiotantul A. S. R. Principelui Ferdinand, va demisiona din această demnitate.*

❑ *Astă-zi dimineață a încetat din viață, la locuința ei din strada colonel Langa, doamna Aglaia Rășcanu, soția d-lui Petre Rășcanu, profesor universitar, și unica fiică a d-lui colonel Langa, cunoscutul filantrop.*

Distinsa doamnă, bolnavă de trei luni, lasă în urma ei trei copii: pe d-na căpitan Veisa și pe domnii C. Langa-Rășcanu, prim secretar de legația la Sofie și N. Rășcanu, secretar la legație din Berlin.

Luăm vie parte la nenorocirea de care au fost isbite familiile Rășcanu—Langa și le trimitem expresia părerilor noastre de rău.

❑ Inspectorul financiar Petrescu a fost ieri din nou la Spiridonie, cerînd dosarul privitor la furniturile de medicamente și droguri făcute de casa Fritz din Viena.

S'a constatat că nu s'au plătit taxele de înregistrare la facerea contractului, așa că epitropia va fi condemnată să le plătească înzecit.

❑ Ni se comunică, că eri, sergentul No. 8, din strada vechie, ar fi comunicat la numeroase persoane din acea stradă, că Duminică au a se aștepta la mari și sîngeroase manifestațiuni antisemite.

D. Dabija, ofițer de poliție, informat de aceasta, a cercetat pe acel sergent, în prezența d-lui Știubei, inspector polițienesc.

Sergentul a respuns, că n'a făcut de cît să reproducă cele ce se șoptesc în corpul sergenților de stradă.

❑ *Partidul conservator-democrat nu propune nici un candidat la locul vacant de la colegiul II de Cameră din Ilfov.*

❑ *Luăm act, cu plăcere, de desmințirea oficială ce se dă știrei noastre, privitoare la reducerea cu 10 la sută a lefurilor funcționarilor sf. Spiridon.*

Desmințirea a apărut în numărul de ieri al ziarului guvernamental local.

❑ Licitația pentru darea în întreprindere a băilor Slănic, va avea loc în ziua de 1 August.

❑ Eforia casei sf. Spiridon va oferi un banchet medicilor congresiști cu prilejul escursiei ce vor face la Slănic.

❑ Postul de inginer șef al comunei Iași, creat prin noul budget a fost oferit d-lui inginer I. Teodorescu, directorul manufacturei de tutunuri de la Belvedere.

D. Teodorescu a refuzat.

❑ Se procedează la constituirea unui comitet, care să cheme pe cetățeni la consfătuire, în care să se discute chestia eftenirea traiului.

❑ Inscrierile la facultatea de drept, pentru examenul de Iunie, încep la 20 Maiu.

❑ Cursurile conservatorului de muzică și declamațiune vor fi suspendate la 20 Mai, iar examenele de fine de an vor începe la 1 Iunie.

Ministerul de instrucțiune, a numit ca delegați pentru aceste examene, pe d-na Bîrsan, și pe d-nii Castaldi și Cirillo.

❑ Printre medici, se discută chestia dacă n'ar fi bine a se amîna congresul medical, de oare ce în zilele de 29 și 30 Mai, va avea loc în localitate și congresul cercurilor comerciale, ceia ce ar aduce o prea mare aglomerare în oraș.

❑ D. inginer Antipa a fost angajat de comună numai în ce privește așezarea soclului pe care urmează a se erija statuia lui Vodă Cuza.

❑ Pe ziua de 1 Iunie au fost numiți la eforia sf. Spiridon: I. Ionescu, de la casierie, țiitor de scripte în locul decedatului Sava; N. Butnărescu de la contabilitate, la casierie, în locul d-lui Ionescu.

● Polemica între apitropii casei sf. Spiridon și medicul primar Socor, a devenit acum publică și în ce privește pe efori, cari se răfuesc cu d. Socor, în „Evenimentul", privitor la cunoscuta întîmpinare a doctorului.

Răfuiala se termină cu următoarea observație: „este regretabil, că un vechiu membru al casei sf. Spiridon, să arunce blamul asupra unei instituții din care face parte".

❑ *Articolul 409 procedura civilă și legile de ordine publică*, este titlul unei noi lucrări juridice a tînărului și apreciatului profesor universitar Gr. Demetrescu, judecător de ședință la tribunalul Iași.

❑ **De la Medici și Naturaliști.** — Aseară, a avut loc ședința ordinară a societății „Medici și Naturaliști", sub președinția d lui dr. Demetriade.

Au asistat d-nii d-ri Bacaloglu, Tănăsescu, Anghel, Flor, Tudor, Imervohl, Nimereanu, Naicescu, Stenner și Sava-Goiu.

D. dr. Bacaloglu, a prezintat doi bolnavi cu Pseudoreumatism tuberculos. D. dr. Niemereanu a prezintat un bolnav cu cornu cutanat al nasului și un bolnav cu gomă sifilitică fagedenisată a penisului la un bolnav cu sifilis ereditar tardiv.

D. dr. Tănăsescu, a făcut o comunicare asupra unui caz de osteaniclită supra-acută și d. dr. Demetriade după epididimiita dublă, cu manifestație secundară sifilitică.

In treacăt, s'a adus la cunoștință, membrilor societății, despre un caz interesant și anume a unui bolnav, căruia i s'a pus o diagnoză greșită de paralizie progresivă, dar care în urmă s'a îndreptat prin injecțiunea cu preparatul Ehrich.

Ședința s'a terminat la ora 11 noaptea, anunțîndu-se cea viitoare pentru 26 Mai.

❑ **Judiclare.**—O interesantă speță s'a judecat astă-zi la secția I a Curții: negețitorul Nuhăm Fenner, din Fălticeni, fiind declarat în stare de faliment, a fost condemnat de tribunal la două luni închisoare.

Procurorul, declarînd în ședință, că renunță să facă apel, renunță și Fenner, care merse să se predee directorului închisorei și făcu cele două luni de închisoare.

La expirarea termenului de două luni de la data pronunțărei sentinței, procurorul general făcu apel și Curtea, judecînd apelul în lipsa lui Fenner, îl condamnă la doi ani închisoare.

Astă-zi s'a judecat opoziția făcută de Fenner, care a fost achitat.

— Aceeași secție a achitat și pe negețitorul falit Hascalovici.

— La secția I-a a tribunalului se judecă astă-zi în contradictor, cererea făcută de d. G. Rossetti-Rosnovanu, de a fi scos de sub consiliu judiciar.

Domnul Rosnovanu este asistat de d. M. Cantacuzino, iar d-na Cogălniceanu, mama reclamantului de d. Vespesian Pella.

— In procesul vestitului spărgător M. Iancovici, despre care am vorbit ieri, Curtea în baza verdictului negativ al juriului, a pronunțat achitarea lui Iancovici, pentru care a pledat d. avocat Ștefan Georgescu.

Advocații KIRILOVICI
S'AU MUTAT
în Strada Mitropoliei 10
Lîngă Baia Comunală

❑ Șer Dèmètre a plecat ieri seara la București, pentru a lua parte la desbaterile consiliului superior al magistraturei.

La gară, șerul, aflînd că a murit un funcționar al Spiridoniei, C. Sava, a dat cîte-o recomandație intelectualilor Ianculescu, Hociungescu și Colceag, ca să fie numiți la unul și același loc.

Tustrei s'a prezintat astăzi epitropilor, cari au rămas stupefiați de inteligența șerului, numind, în locul vacant, pe I. Ionescu — dar pe nici unul din cei trei recomandați de ilustrul barbat de stat.

❑ D-nii I. Misihănescu, Leșniuc P. I., Sîrbu C. și Eitel Gh. au fost scutiți de plata taxelor universitare.

— Fundația Carol I, a acordat d-lui M. Rădulescu suma de 200 lei pentru tipărirea lucrării sale „Cauzalitatea din punct de vedere al valoarei cunoașterei".

— Zilele aceste vor începe a se elibera de către facultăți cărțile de legitimație pentru reducerea cu 50% pe tot timpul anului a prețului biletelor de călătorie pe C. F. R., pentru studenții și doctoranzii universităților.

— Astă zi s'a primit de la Ministerul instrucției diplomele licențiaților în drept: căpitan Al. Dimitriu, I. Manisale, M. Mardare, C. Cucu, C. Brumă, I. Drăgan și C. Teodorescu

❑ Astăzi a încetat din viață C. Sava diplomat al școalei de comerț, țiitor de scripte la serviciul contabilității casei sf. Spiridon.

In anul 1890, Sava fiind bolnav, fu internat în spitalul *Caritatea* unde fusese îngrijit împreună cu alți cinci copii bolnavi, de regretata Domnița Elena, care îngrijea de bolnavii spitalului.

❑ A apărut numărul 5 al revistei *Romînia Viitoare*, director d. A. A. Badareu.

Primul articol, întitulat *1 Maiu la Copou*, subscris de d. profesor M. Stroiescu, descrie agapa ce a avut loc la via fruntașului nostru și termină cu aceste cuvinte: „nădăjduim că 1 Mai 1911 va însemna o eră nouă și via de la Copou a d-lui Badareu, va deveni istorică cu vremea."

Ultima oră

București 13 Mai

Conflictul Sinodal

— Episcopul de Roman la Rege —

București.—Astă-zi s'a deschis seziunea de primă-vară a Sinodului.

La ora 9 dimineață, s'a oficiat un serviciu religios după care Prelații au plecat în corpore spre Palatul Sinodal.

Ei erau siguri, că Episcopul de Roman nu va fi acolo.

Episcopul de Roman însă, venise de mai înainte la Sinod, unde se întîlni cu d. Arion, cu care a avut o convorbire fn care însă nu s'a atins chestia conflictului Sinodal.

Mare! însă a fost surprinderea Inaltilor Prelați, cînd, ajungînd la Sinod, au găsit pe episcopul de Roman.

In sfîrsit ședința se deschide.

D. Arion dă cetire decretului, prin care se declară deschisă seziunea sinodului.

Mitropolitul Primat, arată chestiunile pe care sinodul urmează să le discute.

După aceasta, episcopul de Roman cere cuvîntul.

Mitropolitul primat retuză. Se naște un vehement incident, care e aplanat de d. Arion.

Ministrul acordă cuvîntul episcopului de Roman.

In emoția generală episcopul de Roman, citește o nouă adresă, prin care cere ca Mitropolitul Primat să fie dat judecății.

Episcopul mai cere ca și dînsul să fie dat judecății pentru a dovedi acuzările ce aduce.

Adresa se termină cu cererea de a se modifica legea sinodală.

Episcopul de Reman, părăsește apoi ședința.

Mitropolitul Primat, foarte afectat de cele petrecute, protestează în potriva atitudinei episcopului de Roman, și cere darea lui în judecată.

Ministrul Arion zice că nu se amestecă în acest conflict, dar că va executa tot ce va hotărî sinodul.

Episcopul Conon de Huși, propune ca episcopul de Roman să fie judecat și condemnat ca răsvrătitor în contra capului bisericei.

Episcopul Nifon al Dunărei de jos, cere ca episcopul de Roman să fie lăsat pentru moment în pace, să se modifice legea sinodală așa cum o cere, iar în urmă, dacă va continua să refuze a participa la lucrările Sinodului, să fie dat judecății.

Mitropolitul Primat se unește cu propunerea episcopului de Huși.

La urmă remîne, ca la ședința viitoare, să se aleagă o comisiune, care să discute ambele propuneri, după care Sinodul să se pronunțe.

Tot în ședința viitoare se va alege o comisiune, care să studieze modificarea legei sinodale.

La ora 2 episcopul de Roman a fost primit în audiență de Rege.

Nu se cunoaște încă rezultatul acestei audiențe.

*

Archidiaconul Sîrboianu, a trimis o adresă Sinodului, prin care aduce noi acuzări Mitropolitului Primat și cere darea sa în judecată.

Se afirmă, că mai sunt șepte preoți, cari au făcut identice cereri.

După cum se vede conflictul bisericesc, amenință să ieie proporții mari.

Demisia președintelui Diaz

București.—Știri din Mexico, arată că rebeli sunt stăpîni pe Capitală,

Președintele Diaz a demisionat.

Regina în Bulgaria

București.—M. S. Regina a plecat azi la Euxonigrad, pentru a vizita familia regală bulgară.

Procesul Cuza-Facla

București.—Azi urmează a se judeca procesul intentat de d. A. C. Cuza revistei „Facla".

Dar fiind că tot azi Curtea judecă procesul dramei pasionale din strada Soarelui, președintele Curții comunicat părților, să se prezinte la orele 6, pentru a afla, dacă procesul se poate sau nu judeca azi.

Cursa Paris—Madrid

Paris.—Aviatorul Vendric a ajuns azi la Madrid.

E cel mai mare record, obținut pînă azi.

Mișcarea în magistratură

București.—Pe ziua de azi a apărut următoarea mișcare în magistratură:

D. Alex. Hinna, consilier la Curtea de Apel din Iași, a fost numit consilier la Inalta Curte de Casație.

D. M. Vidrașcu, actual consilier la Curtea de Apel din București, procuror la Inalta Curte de Casație, în postul nou creat.

D. V. Bossie, consilier la Curtea de Căsație, secția III-a, mutat la secția I-a, în locul d-lui Julian, care a fost numit președinte la secția II-a.

Meeting de Aviațiune

Saint Sebastian.—Aviatorul Gibert a plecat la ora 6.28 spre Madrid. Garos a plecat la 7.12, iar Vedrin la 7.17. Gibert s'a coborît la Olazagutia lîngă Alsasua. Garos s'a întors din Usurbil la 10 km. de Saint Sebastian și va porni mai tîrziu. Vedrines s'a oprit lîngă Ouintanpala în urma unei avarii. Dînsul va porni din nou după repararea aparatului. Garos ar fi renunțat definitiv la continuarea cursei. Gibert cercînd să pornească iarăși, aparatul a capotat. Aviatorul n'a fost rînit, dar s'a rupt o helice.

*

Madrid.—Aero-clubul a primit o depeșă a lui Vedrines, zicînd că e cu neputință să continue cursa, luîndu-și angajamentul să pornească mîne la 4 dimineață și să sosească la Madrid, dacă i se da încuviințarea să amîe plecarea. Comitetul organizator i-a dat timp să ajungă pînă mîne seară la ora 8.

Situația în Maroc

Casablanca.—Generalul Ditte mergînd la Rabat, excortat de un escadron de vînători africani, a fost atacat azi dimineață de un grup puternic de marocani. Francezii au avut 5 uciși, printre care un locotenent și 4 rîniți.

Populația Angliei

Londra.—Cifrele prealabile ale populației engleze pe 1911 arată că populația Angliei și ducatului de Walles, e de 36075269 față de 32527813 în 1901, iar în Londra sunt azi 7252963 locuitori față de 6581402 în 1901.

Libera cugetare în Rusia

Petersburg.—Ministerul de interne a adresat guvernatorilor o circulară, punîndu-le în vedere să aplice cu stricteță ucazile imperiale relative la libertatea conștiinții. Autoritățile nu trebue să împiedice pe ortodoxi de a-și schimba religia. Ortodoxii sunt liberi să frequnteze întrunirile religioase sectare, dar catehisarea copiilor ortodoxi de predicatorii altor confesiuni rămîne un fapt ce trebue pedepsit; regula spunînd: botezarea evreilor la autorizarea ministrului de interne, rămîne neschimbată.

România și Catastrofa din Paris

Paris.—Maiorul A. D. Sturza ca decan al atașaților militari streini, a depus o coronă pe sicriul ministrului de răsboi al Franței.

Mult întristații: Petru Rășcanu, soț; Lt.-Colonel Langa, tată; Constantin și Beata Langa-Rășcanu cu fiica, Neculai Rășcanu, Georgette și Emanuel Veisa cu copiii, fiii, noră, fiică, ginere; familiile Langa și Rășcanu, au nemărginita durere a anunța încetarea din viață a prea iubitei lor soție, fiică, mamă, soacră, bunică, vară și cumnată

†

Aglaé Rășcanu

încetată din viață astă-zi, 13 Mai, ora 9 dimineață.

Inmormîntarea va avea loc Duminecă 15 Mai, ora 3. p. m.

Cortegiul va pleca de la locuința defunctei, str. Langa 13.

Aceasta ține loc de ori-ce încunoștiințare.

CIUMA

Amsterdam. — 105 cazuri de ciumă s'au produs în insula Iava, de la 19 la 24 Mai. In acest interval au fost 74 cazuri mortale.

Tulburările din Mexic

Londra.—Agenția Reuter află că au izbucnit desordine în Mexic în urma refuzului președintelui Diaz și a vicepreședintelui republicei Coral de a abdica înainte de Joi. Trupele și poliția au deschis focul, asupra mulțimei, omorînd și rănind numeroase persoane. Se semnalează dezordine și în Guadalaiarm și Zacatecas.

Pentru presă

București.—D. Delavrancea, ministrul lucrărilor publice, în urma intervențiunei directorilor de ziare, a acordat fie cărui ziar cotidian, care are cel puțin un an de existență, să se bucure de un bilet permanent de liber parcus pe căile ferate.

Spre control, călătorul va avea să prezinte și un bilet de indentitate din partea redacției, vizat de direcția generală a căilor ferate.

Șeful Alsaciei

București.—Se dă ca sigur, că prințul Wilhelm de Hohenzolern, nepotul regelui Carol, va fi numit șeful Alsaciei și Lorenei, care, prin noua constituție, devine un stat federal.

Prima Societ. de Economie
din
Urbea IAȘI

CONVOCARE

Domnii membri ai Primei Societăți de Economie, din Urbea Iași, sunt convocați în adunare generală pe *Duminecă 15 Mai 1911*, ora 1 jum. p. m., în localul propriu al Societății, din Strada Ștefan cel Mare și Palat No. 1.

La ordinea zilei, sunt următoarele chestiuni:

1) Raportul Comitetului de Administrație, asupra mersului afacerilor Societății în lunile de la 1 Ianuarie pînă la 20 Aprilie 1911.

2) Raportul Comisiunei de control privitor la constatările făcute de dînsa prin verificarea registrelor de compbilitate, precum și a operațiunilor efectuate în intervalul de mai sus.

3) Alegerea comisiunei de control conform art. 29, 41 și 47 din Statute pentru verificarea gestiunei pe timpul de la 1 Mai—31 August 1911 și care comisiune va lua parte și lucra la alegerea și împărțirea dividendului pe anul curent social 1910–1911.

4) Restituirea garanției de 1125 lei cu dobînda legală, la care a fost condamnată Societatea către un antreprenor, care cu 21 ani în urmă a fost angajat a face oare-care reparațiuni la imobilul Societății.

5) Chestiunile ce se vor ivi în cursul ședinței.

Președintele Comit. de Ad-ție
V. I. RADU

FABRICA DE CORSETE
din str. Lăpușneanu
s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăți moderne,

Clinica BOALELOR DE OCHI
Dr. C. MICLESCU
OCULIST OPERATOR
S'A MUTAT str. Ștefan cel Mare No. 6
Casele magaziei Kahane Succesor
— Consult. 63— p. m. —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV — PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală română din 1906.

BYRRH de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANŢA

De vînzare La toate magazinele de consum. din ţară

Magazinul Conservatorului

IAŞI — Str. Lăpuşneanu 32 — IAŞI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

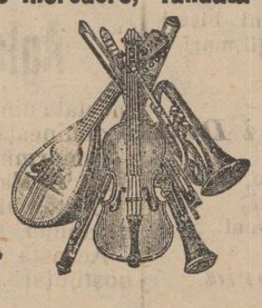

Instrumente Muzicale şi Accesorii

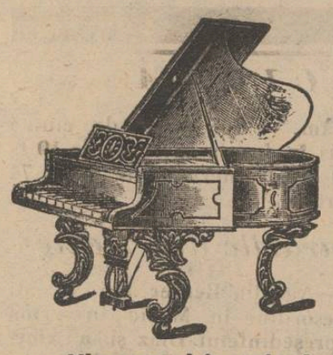

Piane

Pianine

REPREZENTANŢA RENUMITELOR FABRICI

STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vinzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

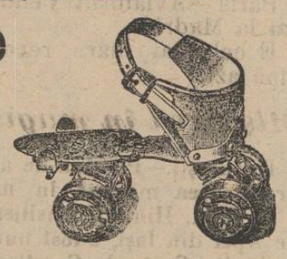

Pentru „Skating"

Calitate superioară

Preţuri reduse

Dacă suntêţi suferinzi, dacă voiţi a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi şi ficat, întrebuinţaţi zilnic şi în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conştiincios şi avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind şi un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei şi a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De [illegible]nzare în toate magasinele mari de consum.

La [illegible]rere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Depozit de Maşini de Cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară. Funcţionare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLET

Puch şi Dürkopp

Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruciore şi ori-ce accesorii

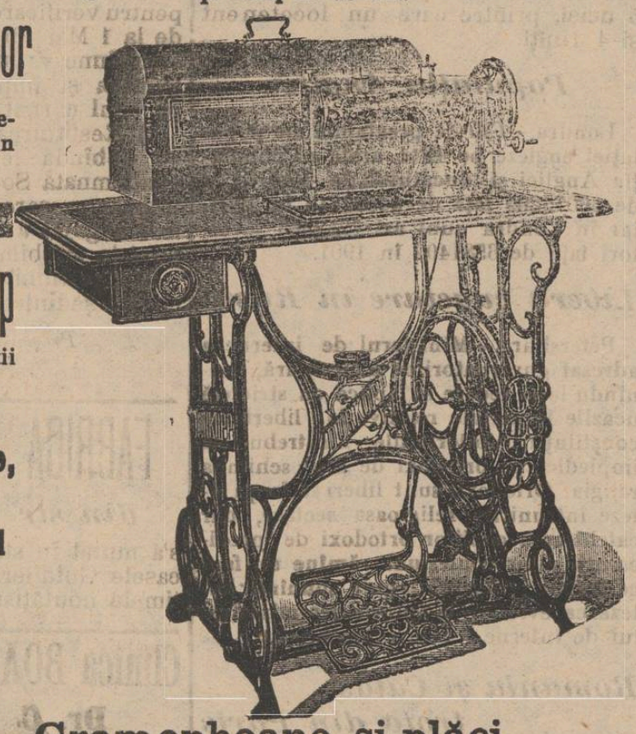

Gramophoane şi plăci.

Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. Grossmann

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanţii peste 200 milioane

Garanţii (efecte) depuse la casa de depuneri din Bucureşti, pentru asiguraţii din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăţi efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asiguraţi pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viaţă şi deces, cu sau fără participare la cîştig, cum şi cu scutirea de plata premiilor şi acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum şi

Orice asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Condiţiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcţiunea pentru Romînia, Bucureşti.

Agent general pentru Iaşi:

IOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(foastă strada de Sus)

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă şi Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Inceputul la 9 şi un sfert seara.

Preţurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă şi Duminică.

LABORATORUL DE

Produse Farmaceutice

Ioan Werner

FURNISORUL CURŢII REGALE

IAŞI

Vin Tonic pe bază de China, Cola, Coca şi Glycerophosphate. Tonic şi reconstituant.

Două linguri pe zi. *Preţul 5 lei.*

Unguent Preservativ Cel mai bun mijloc pentru a combate şi a împedeca propagarea şi polipsirea boalelor infecţioase (lumeşti).

Preţul 50 b.

Glycerophosphat Granulat

Antineurastenic. Reconstituant a sistemului nervos—2 linguriţe pe zi în apă sau vin. *Preţul 2 lei.*

NOROCUL LUI SCHRÖDER E COLOSAL!

La tragerea clasei a VI-a loteria IX-a acum terminată, am avut plăcerea a plăti onor. mei clienţi:

Lei 100.000 pe No. 5443

după ce abia la loteria trecută am putut achita:

Lei 150.000 pe No. 59221

„ 100.000 „ „ 4642

Afară de acestea au mai căzut în colectura mea în ultimul timp următoarele câştiguri principale:

Lei 80000 pe No. 34304 — Lei 80000 pe No. 59118

„ 70000 pe No. 42650 — „ 50000 pe No. 33233

Lei 50.000 pe No. 34860

Din premiul divizibil de:

LEI 400.000

4 premii à Lei 20.000, deci Lei 80.000

şi anume:

Lei 20000 pe No. 11232 — Lei 20000 pe No. 44215

„ 20000 pe No. 29881 — „ 20000 pe No. 51056

APOI

Lei 20.000 pe No. 15395, Lei 20.000 pe No. 33598 şi nenumărate a Lei 5000, 3000, 2000, 1000 etc.

(Exactitatea numerilor de mai sus trebue confirmată prin lista oficială)

Tragerea clasei I loteria X va avea loc la

14 (27) IUNIE 1911

şi pentru această această tragere, ţin la dispoziţia onor public o bogată colecţie de numere norocoase:

O optime Lei 1.50

Un sfert Lei 3. Una jum. Lei 6. Un los intreg Lei 12.

Cel mai mare câştig al acestei loterii evtl.

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuează prompt şi conştiincios, contre plăţii anticipate, sau sub ramburs.

Rob. Th. Schröder Bucureşti

Centrala: Calea Victoriei No. 106.—Sucursale: Calea Griviţei No. 96 Str. Lipscani No. 71.—Iaşi, **Str. Stefan cel Mare No. 8.**—Galaţi, **Domnească No. 14.**—Craiova, **Str. Unirii No. 69.**

Sucursale noui deschise: Ploeşti, **Str. Basarab No. 1.**—Brăila, **Piaţa Sfi. Archangheli (casa Rally).**

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi veneţiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri şi mobile.

Execuţie din cele mai elegante şi moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziţie permanentă de produsele fabricei, cum şi la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mirzescu No. 17—Instalaţiune cu motoare electrice executata de Ioban Krzyzanoski, lăcătuş şi electrician, Iaşi str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—Nr 1303 Duminică 15 Mai 1911

SĂ-ȘI FACA DATORIA

In luna Mai 1899 a apărut lucrarea d-lui A. C. Cuza: despre „*Poporație*". Această problemă economică fusese discutată și înaintea lui Maltus, dar de la formularea legii sale, nu ie economist, care să nu o fi discutat ca pe unul din cele mai importante capitole din știința Economiei politice." In lucrarea sa d. Cuza pretinde: „că poporația este punctul central împrejurul căruia gravitează întreaga știință și de la care pornește orice activitate economică". Aceiași idee o exprimase aproape cu aceleași cuvinte P. Rossi, încă de la 1851. Și urmînd povața acestui învățat, care zicea: „poate că aprofundînd această gîndire s'ar putea ajunge la o *distribuție* mai savantă a materiilor economice și la *o metodă* mai riguroasă de cît acea generalmente adoptată", d. Cuza probabil în acestă intențiunea debutează cu „Poporația" sa.

La 28 Septembre 1900, d. Basilescu profesor de Economia politică de la Universitatea din București, într'o recenzie asupra lucrării d-lui Cuza, nu se sfiește a-l pune pe două coloane. Mai mult încă, face pe Robert von Mohl să strige d-lui Cuza,: „Arrête plagiaire", pe romînește: „oprește-te plagiatorule". D. Cuza însă nu se prea supără, poate fiind-că d. Basilescu îl atacă pe franțuzește, căci îi răspunde cu mult sînge rece, recunoscînd în'al său răspuns că: „nu poate să nu simtă mulțumirea omului scăpat ca prin minune din primejdia de moarte". Dar de și abia trecuse anul de la 16 Mai 1899, nici proces de presă cu manifestații, nici întrunire publică de protestare, nimic, absolut nimic. Ce importanță extraordinară putea să aibă polemica dintre un profesor universitar și un particular candidat la profesorat, pe baza unei lucrări asupra unui capitol de economie politică? Quantum mutatus ab illo!

In înțelepciunea și suveranitatea lor de apreciare însă, senatul universitar și d. C. C. Arion, ministrul Instrucției publice și atunci ca și acum, și pe baza lucrării sale „despre poporație" consacră pe d. Cuza profesor de Economia politică la Universitatea din Iași. D. A. C. Cuza, dr. în drept de la Universitatea din Louvin, pare-ni-se, și diplomat al școalei de Științi de stat din Bruxelles, ar fi putut obține și prin concurs catedra sa. Desigur că un concurs ar fi consacrat altmintreli cunoștințile și valoarea d-lui Cuza. Dar legea cere o lucrare originală pentru a fi numit profesor universitar. Trebuia deci ca unica lucrare economică a d-lui Cuza să fie și originală. Și cu toate că d. P. Misir, raportorul Senatului Universitar, zice în raportul său că spiritul d-lui Cuza se avîntă către „înălțimi nebuloase", și că lucrarea sa relevează mai degrabă pe „poetul și literatul cu imaginație vie, de cît pe cugetător", totuși lucrarea sa ie găsită originală. Dar nici d. Misir, nici d. Bogdan raportorul Academiei Romîne, care a premiat lucrarea d-lui Cuza, n'au studiat lucrarea ca specialiști. Domniile lor nu-s economiști și n'au verificat măcar importanta bibliografie indicată în lucrare, necum valoarea și originalitatea dialectică a lucrării. Dacă s'ar fi făcut o atare verificare, s'ar fi văzut poate și cît nu fusese pus între semne de citare de însuși d. Cuza, de și iera copiat întocmai de la autorii pe care i a consultat, și pe cari în alte locuri i-a pus cu semnul citărei.

Căci dacă d-l Cuza ar fi pus semnul citării pretutindeni, unde se cuvevea, desigur, lectorul cel mai nespecialist ar fi văzut la cea mai sumară lectură, cît a mai rămas propriu, personal, în lucrarea d-lui Cuza și dacă iea poate fi consacrată lucrare originală în înțelesul legii universitare și a premiului academic. Așa cum s'a procedat, însă chestiunea originalității ie foarte problematică și în tot cazul discutabilă. Cu oricîtă tărie și bună credință, chiar, ar susține d. Cuza să n'are pretențiuni decît de „*sistematizare*", lăsînd a se înțelege fără a numi lucrul, că lucrarea sa ie o compilare, și ori cît de merituasă ar fi această compilare, chiar dacă dialectica iei ar fi originală, iea însă nu poate produce efectele unei lucrări originale. Le-a produs totuși, căci d. Cuza a obținut un premiu academic și o catedră universitară. Această împrejurare consacră însă, pe d. Cuza economist care să se poată măsura, cum o face cu modestia-i cunoscută, cu ilustrul său coleg de la Berlin, cu Gustav Schmoller? Ii creiază iele, o situațiune de economist care să nu primească discuțiuni în această materie decît cu economiști mondiali consacrați? D-nealui pretinde că da, așa cred și e levii d-sale. Noi credem că nu și d-l Cuza însuși știe aceasta.

D. Socor, în lucrarea sa, dovedește identitate de concepțiuni la economistul american Everett și la d. Cuza. Everett publică lucrarea sa la 1823, lucrarea d lui Cuza apare la 1899. D. Cuza susține cu energie că n'a văzut, necum să fi citit lucrarea lui Everett pe care l'a citat, după Robert von Mohl. Se poate. Dar pe Rossi, pe care-l citează, desigur că l'a citit. Or, Rossi care cel d'ntâi spune că populația e cheia economiei politice, mărturisește că numai aprofundînd această ideie s'ar putea ajunge la o distribuție mai savantă a materiilor economice, etc. Cheia o ai, deschide ușa, pune-te pe muncă, și dovedește ce poți. Insuși d. Cuza, își dădea samă că lucrarea sa nu e de cît un început, căci chiar la apariția ei, anunța: „în preparație *Problema poporației în Romînia.*" De 12 ani însă, de cînd a apărut lucrarea d-lui Cuza și de 10 ani de cînd e profesor, d. Cuza n'a mai produs nimic pe tărîmul economic. Și d-sa crede că în acest mod și-a afirmat și și-a consacrat o situațiune științifică de economist?

Dar chiar dacă o crede, apoi în ce mod cată să o afirme. Sfidînd și batjocorind cum o face prin „Neamul Romînesc", într'un limbagiu nepotrivit pentru un profesor și nedemn pentru un savant? Și în acest chip și organizînd ori proteguind întruniri publice de ale elevilor săi, socoate d. Cuza că-și va consolida o situațiune științifică? Pot fi elevii săi convinși de valoarea și de talentul ssu. Pot fi dînșii convinși și de erudițiunea, ba chiar și de originalitatea sa. Pot să-l iubească în consecință. Pot să-l idolatrizeze. Dar au iei dreptul să *impună lumei* sentimentele și credințele lor? Au dreptul dînșii să facă acest lucru molestînd oameni și lucruri? Au drept să se agite și să provoace? Au dreptul să amenințe? Dar de cînd prin mijloace violente se propagă idei și se schimbă convingeri? Primează oare forța, nu dreptul? Și dacă ar fi forța care primează, apoi forța ie și poate fi de partea unui mănunchi de tineri cari vor să transporte în stradă, discuțiunile din școală?

Sămănătorii de idei, poartă toiag în mînă, dar toiagul pe care-și sprijină trupul lor obosit sub povoara muncii de sămănător, nu toiag cu care să spargă uși și capete, pentru a samana teroarea.

Sămănătorii de idei, sufăr martiriul pentru biruința ideilor lor, cum l'a suferit divinul Christ și discipolii lui, dar nu scot sabia, căci de sabie pot pieri.

Sămănătorii de idei au fost și sînt oameni, cari se adapă la cele mai curate izvoare de credinți, la cele mai înalte idealuri, la cele mai moralizatoare idei și sînt pătrunși de respectul drepturilor fie căruia și al tuturora.

Sămănătorii de idei au nevoie de pace nu de război.

Școala nu-i și nu poate fi focar de teroare. Catedra nu-i și nu poate fi tribună de ațițare la anarhie și revoltă.

Cei ce uită aceste adevăruri se scot ei însuși din lege. Se pun în rîndul acelora, cari nu așteaptă de cît prilejul de a trage din tulburări foloase nelegiuite și neiertate.

Așa de jos nu poate cădea un tineret care se respectă, care respectă prestigiul școalei și ale cărui sentimente de demnitate și de disciplină socială și morală nu-și pot găsi sprijinul în aprobările stradei.

Nu-i posibil, nu-i firesc, nu-i omenesc, ca oamenii maturi și luminați, să nu înfrîneze apucături anarhice, cari nu pot și nu trebuie să se producă.

Fie care să-și facă datoria...

O. A. Teodoreanu.

Intrunirea noastră

Mîine Duminică partidul conservator-democrat ține la Eforie o mare întrunire publică, cu delegați din întreaga țară.

Importanța politică a acestei manifestări a partidului nostru, o recunosc de-o potrivă și liberalii și guvernamentalii.

Adversarii noștri sunt de acord în a susține că partidul nostru a devenit astăzi o mare forță politică, de care trebue să se țină seamă în desfășurarea evenimentelor politice, cari frămîntă actualminte țara.

Partidul conservator nu poate trăi, nu poate guverna, fără sprijinul acestei puternice organizațiuni politice.

Lipsiți de oameni de valoare, ne urmat de cadre puternice și neînsuflețit de idei noi și democratice, acest partid e destinat să piară în scurt timp, spre marea nenorocire a țărei, care are nevoe de cel pentru două partide de guvernămînt, pentru a se ține echilibru în conducerea statului.

Liberalii de asemenea doresc și au tot interesul să nu rămînă singurul partid în putință de a guverna, căci a tot puternicia lor i-a duce încetul cu încetul și în un mod fatal la ditactura politică, sursa sigură a anarhiei și a revoluției, care pricinuesc atîta rău popoarelor.

De aceia în interesul ambelor aceste partide, și mai presus de toate în interesul țărei și al tronului, organizația noastră politică apare ca o mare forță politică care își are rostul ei în progresul politic al statului nostru și pe cari nimeni nu o poate nesocoti.

Prin întrunirea de mîine organizația noastră este chemată să-și spună cuvîntul și asupra situației politice în care se află astăzi țara și să hotărască acțiunea ce trebuie să desfășure pentru binele țărei.

Un partid ca al nostru, care se reazămă pe încrederea tuturor claselor noastră sociale are datoria, și chemarea să puie umărul la rădicarea cît mai sus a statului, fie printr'o lucrare aparte fie legată cu a altor partide, de care ideile și tradiția 'l apropie mai mult.

Și acest concurs, prețios și de neînlăturat, are să'l impună și mai mult manifestarea grandioasa de mîine în care se va vedea că toate forțele și valorile conservatoare sunt intact rămase devotate în jurul șefului nostru.

CIOCLI

Guvernul a început să fie atacat de către unul din partizanii săi, dr. Socor, care a întrat în conflict cu Epitropii Sfîntului Spiridon și această ceartă a trecut și în faza publicității chiar în presa guvernamentală locală. Pentru public, doctorul Socor discută chestiuni înalte și cu aparență foarte altruiste; guvernul—adică Epitropii guvernului—răspund la rîndul lor pe același ton înalt, umanitar.

Adevăratele motive ale conflictului reese însă, limpede, pentru acei care cunosc dedesubturile acestei afaceri.

Dr. Socor strigă foarte îndurerat că mîncarea bolnavilor în spitalul Sf. Spiridon e foarte proastă și că se face risipă cu banul Epitropiei, creîndn-se secții nouă în spital, atunci cînd nu se pot întreține nici secțiile care există deja.

Epitropii răspund că secția nouă nu cere nici paturi, nici personal nou, de oare-ce paturile se iau de la alte secții, iar personalul se detașează în același mod. Ori-cine poate înțelege, deci, că nu lipsa de paturi motivează înființarea nouei secții, căci bolnavii nu vor avea paturi mai multe: prin urmare este de căutat în altă parte rezonul înființărei unei secții și anume în nevoia politică de a se face un loc de medic primar, singurul care va profita de crearea secțiunei.

Dacă noul loc va fi destinat pentru vre-una din rudele bicisnice ale noului regim, care a și fost numită la noua secțiune, sau va avea o altă destinație, e o chestie pe care nevoile spitalului n'o pot hotărî și pe care n'o poate prezice de cît fachirul din strada Carol.

Guvernul ascunde, deci, interesul său politic sub masca interesului bolnavilor; dr. Socor, la rîndul său, are motive cu totul personale, care îl agită în supărarea sa. I s'a părut, adică, cum că dr. Riegler 'i-a luat locul de Epitrop, care i se cuvenea lui; i s'a mai părut, iarăși, că acesta nu s'a grăbit să'i satisfacă cererea, pe care a făcut'o chiar în clipa cînd a deschis ochii actualul regim, aceea de a da afară pe un medic secundar din Spitalul Sf. Spiridon, pentru a pune pe fiul său. *Inde irae.* Tot orașul este plin de strigătele ambilor beligeranți, în numele bolnavilor, la care nu s'au gîndit nici un singur moment nici unul, nici ceilalți.

Boala așa de grea de care este atinsă administrația averei Epitropiei, face că Epitropia este aproape în agonie; pe muribundul, care încă își poate exala slabele răsuflări, se asvîrl deja cioclii cari așteaptă să mănînce din pomana lui.

AVEREA MIȘCĂTOARE A PREFECTULUI

In prima zi a afacerei cu atacul redacției noastre, bunul nostru prefect ne pusese strajă, jandarmi pedeștri, în gangul și în curtea redacției; a doua zi ei au fost mutați drept peste drum; a treia zi, mărițiți ca număr, au fost transferați la deal — pe scena teatrului național.

Vom vedea unde vor ajunge astă-zi. Căci jandarmii pedeștri, ca avere mișcătoare a prefectului, sunt mișcați de acesta, din loc în loc, cum copiii, mai puțini vrîstnici ca d. Stroja, mută soldații de joacă—pe masă, sub masă, pe sobă, în sobă.

De ce ne persecută prefectul cu paza vieței noastre, în halul acesta, nu știm. Știm că ne păzește, din ce în ce la distanță mai mare, dar numai pe noi.

Cum păzesc detectivii fețele împărătești, suntem păziți și noi. Cu o nuanță, însă, care merită subliniere, fiind-că nuanța aceea ie suprafină.

De ce ne păzește prefectul? Pentru două motive: 1) fiindcă studenții au dorința să ne omoare; 2) fiind-că noi pe noi voim să ne omorîm, pentru ca ale noastre cadavre să stabilească, în fine, un lucru: că prefectul nu știe păzi viețile oamenilor.

Dacă alții doresc să ne omoare pe noi, de ce am fi păziți noi, sau numai noi, și nu și asasinii? Detectivul nu urmărește numai capul încoronat, ci și pe acel, sau pe acei, cari au gînd rău, mai ales cînd, ca în cazul nostru, cei cu gîndul de asasinat sunt cunoscuți de poliție.

Dacă, în cazul II, noi pe noi voim să ne căsăpim — de ce nu suntem păziți în redacție, iar nu de pe scena teatrului? De unde va ști jandarmul, aflător în gazdă la teatru, că eu, hăt departe, mă omor reciproc cu alt coleg, pentru ca, precum a declarat prefectul, trecerea noastră la dreapta Domnului, să compromită bunul renume al d-lui Stroja?

Situația aceasta are loc în luna Maiu, cînd, din cauza zepezei căzută în munți, temperatura este foarte scăzută.

Ce va fi Doamne, cu prefectul nostru și cu jandarmii sei—în luna lui Cuptor?

O reeditare de prisos

Evenimentul a învățat ceva de la d. Cuza: cînd se află la aman, recurge la diversiuni.

Fiind-că nu-l poate apara pe prefectul de poliție de șirul nesfîrșit de—să zicem—naivități, în care s'a încurcat cu jandarmii săi pedeștri, ziarul prefectutului, reeditează, la adresa d-lui Stere, afacerea, cu clișee intercalate în text, a procesului zemstwoului din Basarabia.

Ziarul prefectorial urmărește prin republicarea aceasta, două scopuri: ca lumea din Iași să se ocupe de clișeele reeditate și să uite cum face poliție d. Stroja; iar ziarul liberal să polemiseze în afacerea zemstwoului și să se lase de comentat strojismele prefectului.

Noi n'avem gînd să luăm apărarea d-lui Stere. Nici nu este caz, de luat aparare, nici n'are nevoie șeful local al partidului liberal de intervenția noastră.

Dar *Evenimentul*, ca și acum doi ani cînd a scris în privința zemstwoului, ne amestecă și pe noi în chestie, reeditînd o polemică a noastră cu d. Stere și descriind, foarte umoristic, ieșirea pe teren ce avusese loc atunci între d. Stere și amicul nostru d. G. Lascar.

Urmează de aci că d. Stroja, ajuns prefect de poliție, are dreptul să facă excese polițienești, să împrejmuie casa politică a liberalilor cu jandarmi, iar d. Stere, șeful acelei case, să n'aibă dreptul să protesteze contra acelor excese?

Prefectul crede că da. Dovadă: iarăși o dă pe chestia zemstwoului, iarăși reeditează întrebarea *Opiniei*: „din ce trăește d. Stere"?

Nici macar pe timpul campaniei electorale, ziarul carpist local n'a crezut că ar fi la modă să reînvie afacerea zemstwoului, o afacere clasată, din lipsă de dovezi, de consiliul de disciplină; o afacere, care, dacă ar fi cum o crede ziarul citat, n'ar fi preluat-o, din mîinele d-lui Stere, fruntașul carpist Matei Cantacuzino.

Iucercarea prefectului de a face diversiuni în spirite, în chestia insucceselor sale polițienești, cu numele și cu „afacerile necinstite" ale d-lui Stere asemenea încercare mi se pare mai copilărească încă, de cît toată joaca la care s'a dedat timp de opt zile.

Nu s'ar putea ca bietul prefect acesta, să fie onorat de regim cu altă funcțiune?

Asta, de prefect, are să l dee gata cu zile.

Din peripețiile apei

Ce nu s'a scris.—Triumful apei.—Lipsă de entuziasm.—Folose și primejdii.—Lupta contra tifosului.—Apa în evul mediu.—Intre doctori și poeți.—Un element straniu.—Din tragediile apei.—Un mister.

Dăunăzi, în foaierul teatrului național — într'un antract al Operei italiane — o foarte simpatică și tînără doamnă spunea:

— „Găsesc că nu „cîntați" în deajuns apa cea nouă..."

Și ca să-și completeze gîndul, ne spuse, într'o formă concisă și suggestivă, mulțumirea ce simte, în toate zilele, văzînd apa cea nouă la îndămîna tuturor, ușurința cu care poate uza și... abuza de dînsa, plăcerea ce-i face *vederea* apei în cîtime atît de mare, fără a mai vorbi de foloasele practice fără măsură de însemnate..

O fi avînd dreptate doamna. S'a vorbit, poate, prea puțin despre evenimentul istoric al intrării în orașa victorioasei ape de Timișești. Sub impresia îndelungei, prea îndelungei așteptări lumea devenise sceptică, pierduse din entuziasm și — pe lîngă aceasta — sosirea apei a coincidat, în Iași, cu epoca turbure a luptelor electorale. Dar toate aceste nu vor împiedeca să se recunoască importanța, măreția operii săvîrșite și să se slăvească, rînd pe rînd, urmările ei, binefacerile ei.

*

Imprejurările au făcut însă să coincidă sosirea nouei ape — cu izbucnirea unei mici epidemiii de febră-tifoidă. Problemă veșnic dureroasă, veșnic nedezlegată, — acea a tifosului; problemă pe care, din nefericire, n'a dezlegat-o decît în parte prezența apei bune de băut în marile Capitale europene.

Va dezlega o, în bine, la noi?

In ultimul număr al „Analelor Institutului Pasteur" se află publicată o comunicare a d-rilor Metschnikof și Besredka, relativă la noile experiențe făcute asupra momițelor, pentru a controla valoarea metodelor ce se propun actualmente spre a combate tifoida. In special despre vaccinarea anti-tifică.

S'a produs pe cale artificială febra-tifoidă la șimpanzei vaccinați. Vaccinul n'a împiedecat izbucnirea boalei cu urmări mortale. S'a constatat astfel că dacă un cobay poate fi imunizat contra tifoidei prin vaccinare, nu e tot așa cu momița și cu omul. S'au încercat două feluri de vaccin, dar nici unul n'a fost mai eficace decît celalalt. S'a încercat apoi administrarea buccală a bacilului tific, ucis la 60 grade căldură. Rezultatele n'au fost faimoase nici aici. Concluzia experiențelor e aceasta:

„Pentru că nu se poate avea încă încredere în vaccinurile existente, se impun măsuri higienice, singurele în stare să prevină boala. Esențialul este de a se împiedeca străbaterea microbilor în tubul digestiv. Măsurile de pază sunt mai ușoare de luat de cum se crede..."

*

Este oare apa — băutura ideală? Vorbim, se'nțelege, de apa bună, nu de acea care e bună numai cu rezerve și după fierbere, filtrare etc.

Intr'o monografie asupra medicinei medievale, găsim detalii picante referitoare la regimul alimentar prescris de medici — poetului Petrarca. Intre altele, ca să bee numai apă. Marele liric se împacă ușor cu ideea dietei. „Ce ar deveni stomacurile noastre, dacă nu s'ar mai bea vin" — spun unii doctori.

Și cîntărețul răspunde:

„Stomacurile noastre nu vor mai rîgîi; nu vor mai avea fierbințeli; nu

Partidul Conservator-Democrat

VA ŢINE

Duminică 15 Maiu

Orele 2 jum. d. a.

O mare întrunire publică

IN SALA EFORIEI

La această întrunire vor lua parte şi delegaţii din judeţe.

se vor mai umfla; se vor odihni, vor face ceea ce făceau stomacurile celor bătrîni înainte de a se fi cunoscut întrebuinţarea vinului.“ Tot el citează spusa unui prieten:

„Vinul m'a îngreuiat şi m'a ruinat; apa m'a scăpat şi m'a înfiripat“.

Adevărul este că, în evul mediu, de cînd datează rîndurile de mai sus, — medicii ţineau partea vinului. Poeţii doară slăveau apă, — împotriva obiceiului ce aveau străvechii poeţi ai Orientului de a binecuvînta vinul şi a-i întona imnuri.

*

Cine ar putea spune oare rolul imens pe care-l joacă *apa* în viaţa omenirii în genere, a fie-cărui om în parte — în anumite împrejurări?

...Iată bună oară acea tragedie al cărei desnodămînt s'a petrecut zilele aceste — şi de care se vorbeşte încă. In cercurile Curţii Imperiale din Viena se meditează deschiderea testamentului fostului Arhiduce Iohann Salvator — cunoscut sub numele de Iohann Orth.

Procedura civilă începută acum un an în cauza averei fostului arhiduce austriac Iohann Salvator, s'a isprăvit în 6 a lunei acestia. Iohann Orth, după lege a fost declarat mort, în baza cercetărilor amănunţite care s'au făcut de un an de zile pentru descoperirea lui, dar fără să fi dat nici un rezultat. Motivele acestei sentinţe au fost că n'a putut nimeni dovedi în mod plauzibil că din 12 Iunie 1890 l'ar fi văzut undeva, şi e neîndoios că vaporul Sainte-Margueritte, cu prilejul uraganului din 20 Iunie acelaş an, a suferit naufragiu înainte de a fi ajuns la Valparaiso.

Fiind arhiducele cunoscut ca un om cu voinţă de fier, nu se poate invoca nici un motiv care să'i justifice o viaţă de pustnicie în vreme de 20 de ani, căci în ziua cînd a plecat din *La Plata* a scris, singur, advocatului său din Viena ca să-i trimită corespondenţa de aci înainte în Valparaiso, unde se va stabili definitiv.

Faptul acesta probează că nu a avut nici un motiv să-şi tăinuiască domiciliul; prin urmare toate ştirile publicate de ziare în cursul anului din urmă, că a fost văzut prin cutare loc, sînt din domeniul basmelor. După toate acestea, epitropii averii arhiducelui au fost desărcinaţi de slujba lor şi tot ce a rămas pe urma arhiducelui Iohann a trecut în proprietatea arhiducelui Iosef Ferdinand.

Aceasta e hipoteza cea oficială — şi — poate — cea mai probabilă. Dar cine ar putea garanta că tragedia naufraginului presupus, nu a avut vre un alt deznodămînt şi că din lupta cu valurile — n'a scăpat într'adevăr eroul romantic Iohann Orth, ca să continue a trăi pe uscat învăluit de misterul atît de dorit de dînsul?

Rodion

CONFLICTUL SINODAL

O dată cu deschiderea Sinodului conflictul ce continuă de 3 ani de zile în biserică a reînceput. Episcopul de Roman Saferim, a recitit din nou protestul său prin care cere darea în judecată a Mitropolitului Primat, pentru erezie şi imoralitate, cum şi darea lui în judecată de calomniator. Mitropolitul primat ca preşedinte de drept al Sinodului a refuzat să dea cuvîntul Episcopului de Roman şi numai prin intervenţia ministrului de culte, d. C. C. Arion, care a luat locul de preşedinte al Sinodului, s'a acordat cuvîntul.

Pentru a treia oară conflictul sinodal se redeschide, aşteptîndu-şi dezlegarea sa, căci în definitiv biserica nu poate rămînea mai mult timp supt acuzarea ce se aduce şefului ei. Ori care ar fi raţiunile de persoane, trebue să se pună un capăt scandalului, căci, zice Hristos, „dacă ochiul tău te supără scoate-l pre el, ca nu aşa tot trupul tău să se blăznească“.

D'n dilema aceasta nu se poate eşi. Ori, ori! Cari sînt titlurile speciale, cari au ridicat la treapta de primat al României pe I. P. S. S. Atanasie Mironescu? Egalitate în titluri, egalitate în rang! A fost mai multă docilitate politică şi mai mult angajament liberalilor. Numai aşa s'a ajuns să avem şi la Iaşi şi la Bucureşti pe cei 2 Mitropoliţi, nici mai bătrîni, nici mai curaţi sufleteşte.

Plătit-au ei talantul dat aşa din senin? Nu; la schimbarea de regim amîndoi Mitropoliţii s'au pus în slujba guvernului, unul—primatul—îngăduind cetirea prin biserici a programului politic al guvernului; altul—chiriarhul Moldovei, recomandînd în taină protopopilor săi o energică propagandă contra democraţilor, mai ales la Iaşi.

Deci Mitropoliţii prin actul lor politic au degajat partidul liberal de ori-ce solidaritate cu ei. Şi lucru pidosnic! Pe cînd primatele Romîniei combătea pe faţă opoziţia, ademenind chiar pe transfugi, ca pe directorul casei bisericii, un antagonist pînă eri al său personal şi oferindu-l poclon d lui C. Arion, d. Haret, care a fost naşul celor 2 Mitropoliţi şi nu s'a ferit să spue în discursurile sale de instalare, că se simte prea fericit *el personal* că asistă la o îndoită înalţare, el, zic, d. Haret să se aleagă tocmai la Roman, unde era caterisitul şi duşmanul său personal, Episcopul Saferim, contra căruia a ţinut acel discurs veninos, din care ministrul a eşit învins şi scoborît politiceşte prin lipsă de tact şi prevedere.

Nu credem, că astă-zi partidul liberal să se mai facă coadă de topor întru sprijinirea înaltului Chiriarh, cerut în judecată de Episcopul de Roman.

Dar nu numai atîta; chiar d. Carp, care astă-zi ca şef de guvern are răspunderea situaţiei, nu mai e aceaşi Carp, care spunea în zeflemea că el de ar fi ministru ar tunde pe Episcopul de Roman. Ei bine! azi d. Carp e şeful guvernului, mai poate d-sa ţinea acelaşi limbaj ca în opoziţie? S'o facă, de-i dă mîna!

Azi d. Arion are de colaborator pe d. Boroianu, care a dus o campanie fericită, cînd era prietenul nostru. D-sa a dat formula în conflictul sinodal pe tema consistorului bisericesc, vederi cari au trecut în programul nostru; şi anume:

1) Consistorul bisericesc să fie un fel de consiliu general bisericesc, alipit pe lîngă Casa bisericei, în a cărui administrare să se amestece, întru cît e interesat.

2) Membrii consistorului să fie direct aleşi de clerici, nu numiţi de ministru.

Conflictul canonic dispărea. Sinodul rămînea curat, de sine stătător şi preoţimea de mir îşi avea dreptul său în administrarea casei bisericei. Aceste trebue să se facă. Biserica noastră este Episcopală în doctrină şi nu se pot pune în aceiaşi cumpănă *hirotonisiţii* cu *hirotonisitorii*.

Cît despre conflictul personal între Episcopul de Roman şi Primat, Sinodul nu poate trece la infinit. Lumina trebue să se facă; şi e de zece ori mai vinovat acela ce ascunde lumina supt oboroc. Nu pot merge la infinit acuzările; nu putem suferi noi enoriaşii perpetuarea scandalului bisericesc.

Dacă ochiul şi lumina în biserică sînt bolnave, să se ştie. Ce-i pasă turmei dacă păstorul s'a pedepsit. Alt păstor mai vrednic va lua locul. Pînă ce nu se va bate păstorul nu se va linişti turma, şi turma drept credincioşilor aşteaptă să se facă lumină.

Dacă primatele este eretic după Canoane să se caterisească! Dacă pacatele sale sînt mari să se caterisască; dacă Episcopul de Roman e vinovat să se caterisască. Avem destule mănăstiri, cari aşteaptă să cuprindă în chiliile lor pe monahul Atanasie sau Saferim. Pe tronul bisericei nu pot sta de cît cei aleşi în domnul. Dacă pînă acum au fost numai chemaţi—prin partide—se vede că nu meritau să fie aleşi în Domnul!

Dacă liberalii prin trăgănarea ce au adus s'au arătat incapabili, de a rezolva conflictul; dacă d. Carp ca şef de guvern va sta nepăsător în aplanarea conflictului, e rîndul şefului nostru să dea soluţia, el fiind acela, care în 1897 a dictat ministrului liberal, răposatului Gh. Mărzescu, formula dezlegării cazului mitropolitului Ghenadie. Liberalii pot provoca conflicte; junimiştii le pot înrăutăţi; e locul d-lui Take Ionescu de a-şi spune cuvîntul, întru cît mai ales partidul nostru în programul său are cele mai precise şi lămurite vederi în chestia bisericească.

***

Litere-Ştiinţe-Arte

„Opinia“... bombardată.—In numărul sosit aseară din „Berliner Tageblatt“ se reproduce o telegramă din Viena în care se relatează următoarele cu data de 24 Maiu:

„Studenţii iaşani au convocat aseară o întrunire de simpatie pentru profesorul Cuza, în legătură cu procesul plagiatului. După întrunire un număr de 300 de studenţi s'au îndreptat spre localul redacţiei al ziarului „Opinia“ şi începură a bombarda cu pietre. S'au spart multe geamuri; numeroşi studenţi pătrunseră în tipografie şi încercară s'o devasteze. S'a încins o luptă între studenţime şi lucrătorii zeţari. Din partea studenţilor s'au tras şi focuri de revolver care răniră în mod grav pe mai mulţi lucrători. In stradă s'a produs o încăierare cu poliţia; 86 de studenţi au fost arestaţi. Sunt mulţi răniţi între dînşii“.

Nu putem şti cine a mistificat agenţia vieneză care a transmis ridicolele ştiri ziarului berlinez.

Dar e de mirat că un mare ziar european poate primi fără control asemenea lucruri.

E o nouă dovadă că şi marile organe europene pot fi... bombardate cu noutăţi suspecte şi alarmante.

*

Primul număr al bibliotecei iaşane „Apollo“ va cuprinde „Polyphem“ de Albert Samain, marele liric francez, tradus de I. M Raşcu-Evandru. Un fragment din frumoasa lucrare a apărut în „Noua Revistă Romînă“.

*

In curînd se va vinde prin licitaţie, la Berlin, celebra colecţie de tablouri Weber din Hamburg, conţinînd mai multe pînze de Rembrand, Dörrer şi Holbein.

*

Şeful expediţiei arheologice britanice Parker, care a sosit din Palestina, declară că în ce priveşte cele găsite in templul lui Solomon nu poate spune nimic pentru moment.

Mai spune că pe dealul Moria, în locul unde a fost templul, se află comori şi documente importante. De acolo a putut scoate la lumina zilei oale cari au o vechime de peste 3000 de ani.

Expediţia a stabilit că oraşul zidit de David nu se află în dealul Sion, ci pe Moria.

*

Ziarele italiene dau ştirea că se urmează tratative între Richard Strauss, celebrul compozitor muzical, şi D'Annunzio pentru o colaborare.

Poetul favorit al lui Strauss, Hugo von Hoffmannsthal, fiind de mai mult timp ocupat cu alte lucrări, compozitorul era în căutarea unui libret pentru viitoerea lui operă şi a decis să se adreseze lui D'Annunzio.

Unele ziare însă dezmint această ştire. Mai cu seamă după experienţa făcută la Paris de către compozitorul Debussy...

*

Iată programul primei serate din 25 Maiu 1911, care se va ţinea în Sala Teatrului Regal (Pastia), organizată de „Asociaţia Culturală“ de curînd întemeiată în Iaşi:

1) D. Titus Lapteş, va ceti versuri. 2) D. I. M. Raşcu, va ceti versuri cu acompaniament de muzică. 3) D. Pr. dr. Zosin, va ţinea o conferinţă despre: Rasă şi Naţionalitate.

4) D. Enric Furtună va ceti versuri. 5) D. M. Codreanu, va ceti versuri cu acompaniament de muzică.

*

❑ Sumarul numărului de mîine din *Nouă Revistă Romînă* de sub direcţiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, este:

Noutăţi: Broşura d-lui Al. Vaida-Voevod.—Bustul lui Barbu Constantinescu.

Cestiuni actuale: C. Rădulescu-Motru. Procesul A. C. Cuza-Socor.

Cestiuni culturale: N. Moisescu. Ore de educaţie.—Const. Sp. Hasnaş. Studiile clasice şi învăţămîntul secundar.

Literatură: I. Botez. Un cîine care vorbeşte (fantazie umoristică).—Charles Baudelaire. Geamgiul. trad. Al. T. Stamatiad.

Cărţi noi: R. C. Tipografiile, Xilografiile, Librăriile şi Legătoriile din Bîrlad, de econom I. Antonovici şi Gr. Creţu, profesori.

Insemnări: Activitatea extra-universitară a studenţilor.—Fallières la Bruxelles,—Unde stă siguranţa păcei universale.

Revista revistelor: Cultura Romînă.—Economia Naţională. — Luceafărul. — Mercure de France.

Memento.

STRUNA ZILEI

DIAGNOZA TARDIVA

Medicii curanţi au constatat la Papa Pius X o slăbire a puterilor.

Ziarelor.

O, Esculapi înapoiaţi
Tîrziu vă daţi părerea!
De mult sunt papii întristaţi
Că şi-au pierdut... Puterea.

INFORMAŢII

❑ D. comandant al pieţei Bucureşti a dat următoarea circulară:

Conform ordinului d-lui general comandant al corpului 2 armată, am onoarea a ruga pe d-nii şefi de corpuri şi serviciuri, să binevoiască a pune în vedere ofiţerilor că este oprit a săruta mîna d-nelor pe stradă sau în localuri deschise unde conform regulamentului, dau salutul acoperiţi.

❑ Băile Lacul Sărat au fost adjudecate asupra proprietarilor vilelor din acea staţiune.

Preţul este de 33.300 lei anual.

❑ S'a cerut declarea în stare în faliment a comerciantului Manase P. Bercovici din Iaşi. str. An. Panu.

Termen la 17 Mai.

❑ Administratorul plăşii Dămieneşti, jud. Roman, d. locotenent Gh. Popescu, a fost revocat din funcţie, în urma avizului consiliului permanent.

❑ Data alegerei parţiale la colegiul II deputaţi Ilfov, a fost fixată la 7 Iunie.

❑ Domnul Al. G. Hinna, înaintat consilier la Casaţie, a fost repartizat la secţia III.

❑ O şcoală de comerţ, inferioară, va fi înfiinţată la Cîmpul lung, cu începere de la 1 Septembre.

❑ Domnul I. Alexandrescu a fost numit agent de urmărire la administraţia financiară din Iaşi.

❑ A apărut „România Viitoare“ revistă politică şi literară. Director Al. A. Badareu, cu următorul sumar:

M. Stroescu, 1 Maiu la Copou.—Mihail Dragomirescu, Invăţămînt şi salarii — N. Şerban, Politica externă a României.—Th. D. Speranţia, Rămînea fär' de mînă (anecdotă).— M. Stroescu, Transfugii.—Dr. Clinciu, Arteriosclerosa (Ingroşarea arterelor) —N. Şerban, Pierre Loti şi ultima lui carte. — Ion Otescu, Puterea morală. — I. Clinciu, Casa de economie, credit şi ajutor a corpului didactic.—Fl. Crasan, Invăţămîntul comercial complimentar. — Ulysse Mavraky, Cronica agricolă.—Bibliografii.

❑ Primim la redacţie: „Mangra, Sisza şi *Tribuna*“—de dr. Al. Vaida—Voevod, deputat; *Gaudeamus*, piesă din viaţa studenţească, un act în versuri, de Pompiliu Păltănea.

❑ La 1 Iunie, se va ţine la prefectura de judeţ licitaţie pentru aprevizionarea cu lemne, a spitalelor din Bivotari, Voineşti, Ungheni si Ospiciului de infirmi din Iaşi.

❑ D. V. Malcoci, a fost numit secretar arhivar c. 3 la administraţia plăşei Jijia.

❑ Eri după amiază a căzut pe teritorul moşiei Grigoreni, o ploaie torenţială însoţită de grindină de mărimea unei alune, care a cauzat mari stricăciuni la 400 H. grîu, 250 orz şi 500 porumb.

❑ Astă seară se întruneşte consiliul de higienă sub preşedinţia d-lui dr. Flor, medicnl primar al oraşului.

❑ Serviciul sanitar a pus în vedere direcţiei tramvaiului electric, a lua măsuri ca la capătul fie cărei linii vagoanele se fie măturate şi spalate.

❑ Pe ziua de 1 April au împlinit un nou termen de gradaţie, următorii învăţători din judeţul nostru:

Augustina Grigoriu din com. Fîntînelele-Coarnele Caprei; Gavril Mihailescu, Cucuteni—Horleşti; Gh. Racu, Miroslava; Const. Crăsneanu, Poeni—Comarna; Th. Pantelimonescu, Tomeşti—Goroni; I. Stavilă, Gropniţa—Forăşti; Mihai Vasiliu, Rediu-Mitropoliei—Epureni; I. Andriescu, Ţigăneşti—Cîrniceni; Ecaterina Constantinescu, Cotnari; Natalia Emandi, Fîntînele; I. I. Stoica, Scobinţi—Bădeni; C. Popa, Cucuteni—Cogeasca; Const. Pogor, Brăeşti—Prigoreni; Const. Liciu, Cotnari; şi Leon Manoliu, Fîntînele.

❑ Aseară s'a găsit de către un serjent de oraş, un pachet cu bonuri ale casei de Economii din Iaşi.

❑ D. D. Borcea a fost ales casier la casa de Economie a funcţionarilor Spiridoniei, în locul d-lui Gr. Pascu dimisionat.

❑ **De la Curtea cu juri.**—Eri s'a judecat procesul lui Gh. Stupariu din Tomeşti pentru crimă şi dare de foc.

Curtea la condamnat la 2 ani închisoare şi 800 lei despăgubiri.

❑ **Congresul Camerelor de comerţ**—Ordinea de zi, este după cum urmează:

ZIUA I 19 Maiu 1911

10—12 dimineaţa, 3—6 după amiază

I) Deschiderea congresului.

II) Darea de seamă a comitetului permanent, Propuneri urgente conform regulamentului.

III) Statul ca comerciant şi industriaş (Galaţi).

IV) Organizarea creditului (Botoşani).

V) Fotografiarea congresiştilor' în curtea Liceului Sf-ţii Petru şi Pavel la ora 6 jum. seara.

ZIUA II 20 Maiu 1911

Vizitarea exploataţiunilor petrolifere şi a stabilimentelor industriale de pe Valea Prahovei.

ZIUA III 21 Maiu 1911

9—12 dimineaţa

I. Măsuri contra falimentelor, declararea capitalului iniţial al comerciantului, limitarea creditului, crearea cazierului comercial, reglementarea funcţionărei comisionarilor (Iaşi).

II. Registrele comerciale (Botoşani, Constanţa, Piteşti).

Această chestiune se va discuta în legătură cu precedenta.

III. Modificarea legei licenţelor. Inlocuirea licenţei cu impozitul pe decalitru (Ploeşti).

IV, Impozitul pe venit, cu privire la comercianţi, industriaşi şi meseriaşi (Bucureşti, Ploeşti).

Direcţiunea proiectului depus corpurilor Legiuitoare în sesiunea anului 1910,

V. Desemnarea oraşului pentru al XIII-lea congres.

Orele 3—6

Vizitarea oraşului şi a stabilimentelor industriale din Ploeşti.

Reducerea de 50 la sută pe căile ferate, începe din ziua de 17 Maiu şi durează pînă în ziua de 23 Maiu.

❑ Noul şi bogatul program al cinematografului Pathé Fréres, din Sala Circului Sidoli, care se desfăşoră astă seară Sîmbătă 14 Mai, cuprinde între altele:

„Maccabeii“, grandioasă reconstituire după legendele biblice—în rolurile principale apar somităţile artistice ale teatrelor pariziane.

Şcoala de salvarea înecaţilor în Australia—Prince vrea să moară, comedie înscenată şi jucată de admirabilul actor de la Alcazar—Jocuri comice la Singapore (Indo-China), interesante vederi după natură—Adă ţi aminte mamă! roman însufleţit de moravuri pariziane—Curse de Elefanţi la Perka (India meridională)—Legenda Sirenelor, tantezie—Două drumuri, mare piesă teatrală cu d ra Mistinguett în rolul principal—Cel mai nou numar din Pathé Journal cu:

Concurs canin la Grunau—Moda la Paris, pălăriile de vară—Concurs de scrimă cu baioneta—Căsătorie princiară la Altenburg—Tunis, în onoarea lui Fallières. etc.

Programul nou viitor începe în Noua Grădină Trajan, Joi 19 Mai a. c.

Mîne Duminică matineu la 3 ore ziua şi mîne Duminică seara reprezentaţie la 9 ore la Circul Sidoli.

*

In tot timpul verei, reprezentaţiile cinematografului Pathé Frères, sub conducerea d-lui A. C. Bottez, vor continua în noua grădină Trajan, special amenejată pentru asemenea spectacole.

Reprezentaţiile vor avea loc în fiecare seară şi programul se va schimba de două ori pe săptămînă, Lunia şi Joia.

Joi 19 Maiu a. c. are loc deschiderea cu un program nou anume întocmit.

Duminicile şi sărbătorile vor avea loc obişnuitele matineuri la 4 ore, în sala Circului Sidoli, cu preţuri reduse.

Renumitele INCALŢAMINTE
DE DAME ŞI BARBAŢI
„SALAMANDRE“
CU UNICUL PREŢ LEI 23.50

Unicul depozit la:

Fraţii Polingher
IAŞI
Strada Ştefan cel Mare

IN JURUL CONFLICTULUI SINODAL

Un nou acuzator al Mitropolitului Primat

Ierodiaconul Calinic I. Popp, a trimis Sf. Sinod următoarea întîmpinare:

Inalt Prea Sfinţite Preşedinte,

Subsemnatul, Ierodiacon Calinic I. Pop-Serboianu, diaconul titular al Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei şi detaşat la capela romînă din Paris, cu cea mai adîncă smerenie viu să vă aduc la cunoştinţă că, după obţinerea titlului de licenţiat al Facultăţii de teologie, mi-am închinat viaţa Domnului, luînd schima monachală, cu dorinţa de a mă putea jertfi întreg intereselor superioare ale sfintei noastre Biserici ortodoxe autocefale romîne.

Sunt dator Inalt Prea Sfinţite preşedinte să aduc slavă lui Dumnezeu că încă dela început m'am bucurat de încurajarea şi frumoasa apreciere a tuturor şi mai ales I. P. S. Sale I. P. S. D. D. At. Mironescu, care n'a încetat un moment de a mă onora cu cea mai binevoitoare atenţie. In împrejurările prin cari trece sfînta noastră Biserică, în timpul din urmă, am fost chemat dela Paris spre a mi se încredinţa o activitate deosebită, constînd din: Predici la catedrala Sfintei Mitropolii, răspunsuri şi articole în chestia bisericească, pentru ziare, traduceri şi compuneri folositoare pentru Societatea ortodoxă naţională a femeilor romîne, ş. a.

In toată această vreme petrecută la sfînta Mitropolie, am avut prilejul să mă conving prin mine însumi de tot resortul vieţei bisericeşti în intimitatea ei.

Cu multă durere sufletească, am văzut că toată această viaţă e absorbită de intrigi ţesute în jurul actualului conflict sinodal. Unele din aceste intrigi, au reuşit să mă convingă de nedreptatea, cu care să urmăreşte rezolvirea conflictului şi denaturarea adevărului.

Aşa, în ziua de 7 Mai s. c, întîlnindu-mă cu preotul caterisit Florea A. Drăghici, fiind cu mine şi altă persoană, a declarat că vine de la P. S. Teodosie Atanasiu, vicarul sfintei Mitropolii a Ungro Vlahiei şi că aceasta i a pretins că-l va reabilita numai cu singura condiţie să dea declaraţie în scris că a adus acuzări I. P. S. S. Mitropolit Atanasie fiind pus la cale de P. S. Episcopul Romanului Gherasim Safirim şi că să dea declaraţia chiar dacă nu l'a văzut nici odată pe P. S. Episcopul de Roman.

Intriga aceasta, ca şi multe altele, ce nu le pot spune aici, m'a turburat adînc, căci am înţeles că nu aşa va ajunge să domnească adevărul în Biserica romînească.

Pe de altă parte, modul cum I. P. S. S. D. D Athanasie Mironescu, caută să evite orice judecată, canonică, servindu-se totuşi de intrigi şi de persecuţiuni m'a făcut să înţeleg că I. P. S. Sa, în faţa judecăţei n'ar putea să răspundă drept şi senin asupra acuzaţiilor ce i s'au adus de P. S. Episcopul Safirim, de preoţii cucernici C D. Vasilescu, Florea A. Drăghici şi Stancu C. Păunesu, cum şi de unii credincioşi creştini ortodoxi.

Odată stăpînă pe sufletul meu, convingerea aceasta, am înţeles că nu mi voiu putea afla liniştea conştiinţei, pînă ce nu se va face lumină deplină asupra tuturor învinuirilor ridicate împotriva şefului meu ierarhic I. P. S. S. D. D. Atanasie Mironescu şi cari învinuiri sunt de natură de a compromite demnitatea ori-cărui om.

In aceste triste împrejurări, fără a micşora cu nimica dragostea fiiască şi creştinească ce păstrez pentru I. P. S. S. D. D. Atanasie Mironescu, mă văd nevoit să cer Sfîntului Sinod a face desăvîrşită lumină asupra pîrilor aduse.

De oare ce eşirea la iveală a adevărului interesează demnitatea şi bunul renume al întregei bisericei, eu smeritul slujitor al Domnului, care am jurat să-mi jertfesc viaţa întreagă pentru adevăr, găsesc cu cale să mă pun chezăşie, declarînd că primesc să fiu pedepsit şi eu, dacă învinuirile aduse I. P. S. Sale D. D. Atanasie Mironescu, se vor găsi neîntemeiate.

Acesta aducîndu le la cunoştinţa Sfîntului Sinod, sunt al Inalt Prea Sfinţiei Voastre, Inalt Prea Sfinţite preşedinte, prea plecat şi umilit slujitor.

Ierodiaconul Calinic I. Pop-Şerboianu.

Domiciliat în Sfînta Mitropolie a Ungro-Vlahiei

Ultime INFORMAŢII

❑ *Prefectul de poliţie, a găsit un nou mijloc, de a-şi crea o glorie, din măsurile luate Duminecă trecută.*

Astfel se afirmă, că a însărcinat pe doi misiţi evrei, cari, în unire cu cîţi-va agenţi secreţi, cutrieră prăvăliile, silind pe comercianţii evrei, de a semna o adresă, prin care se declară „...mulţumiţi de măsurele luate pentru paza oraşului, cu prilejul manifestaţiunei de Duminecă". Bine înţeles, că acei cari refuză, sunt ameninţaţi cu urgia poliţienească.

❑ Tribunalul secţia I-a, s'a pronunţat astă zi în importantul proces care s'a desbătut eri, cu privire la scoaterea de sub consiliu judiciar a d-lui G. Rosetti-Rosnovanu.

Tribunalul a admis concluziunile d-nei Adela Cogălniceanu, mama d-lui Rosnovanu, care s'a opus la scoaterea fiului ei de sub consiliu şi respingînd deci cererea numitului, a dispus menţinerea lui sub consiliu.

❑ Inaugurarea noului palat al Camerei de Comerţ din Bucureşti s'a fixat definitiv pentru ziua de 23 Mai.

❑ Prefectul poliţiei a dispus să se publice în gazeta sa, declaraţiile unor domni Hefter şi Mayer, cari ambii au certificat, după textele reproduse în *Evenimentul*, că „măsurile de pază luate de prefect", cu prilejul întrunirei studenţeşti, „au fost excelente", aşa de excelente, că d. Mayer „a putut merge cu manifestanţii pînă la domnul Cuza acasă".

Am subliniat şi ridiculizat procedeul prefectului, care pe de o parte, face antisemitism „rabiat", iar pe de alta se lăfăeşte cu certificatele de „excelent" prefect, eliberate lui din firma socială Hefter şi Mayer.

Unul din firmă, d. Jean Hefter, ne trimite o întîmpinare de rectificare: n'a stat de vorbă cu prefectul de poliţie, ci cu şeful brigăzei de siguranţă. Acesta l'a chemat la siguranţă pe d. Hefter şi în numele prefectului, i-a declarat, că „presenţa, în piaţa Unirii, a d-lui Hefter şi altora, a fost inoportună, întru cît ar fi putut da naştere la incidente regretabile".

Este dar prefect adevărat, că prefectul de poliţie *opreşte circulaţia evreilor pe strade.*

Domnul Hefter, în continuarea rectificărei, zice: *„ca justificare—dacă era nevoe de aşa ceva* — am comunicat d-lui prelect o declaraţie scrisă, prin care susţinem libertatea tuturora, fără osebire, de a circula... scriind şi cuvintele „am găsit măsuri excelente", dar aci nu poate fi vorba de certificat".

Mă rog: d. Hefter s'a justificat în scris, fără să fi fost nevoe de justificare—aşa scrie d. Hefter. Atunci de ce s'a justificat? Probabil fiind că l'a silit „şeful siguranţei".

Şi dacă, în justificarea sa scrisă, a declarat măsurile excelente şi declaraţia sa a fost publicată de prefect— ea urmează a fi luată de certificat—fără de părere de rău, mai ales că noi declarăm discuţia închisă.

❑ Intelectualul Hociungescu, auzind de decesul lui Sava de la Spiridonie s'a prezintat Epitropilor înarmat cu un bilet de recomandare de la „Şer". Find faţă şi contabilul Grosu, pe cînd Hociungescu solicita postul lui Sava,—l'a întrebat: d-le Hociungescu,—ce studii ai d-ta? Hociungescu cu o adorabilă naivitate s'a grăbit să răspundă: Am patru clase primare şi sunt membru în club!

Şi cu toate acestea d lui Hociungescu nu i s'a oferit de cît un post de copist, pe care l'a refuzat zicînd: Apoi d lor Epitropi, eu sunt cunoscut în Iaşi de C. C. Costică, şi acum să primesc post de copist.

Şi aşa s'au făcut avansări din cancelaria Spiridonîei.

❑ **De la Camera de Comerciu.**—Membrii Camerei de Comerciu s'au întrunit azi dimineaţă, sub preşedinţia d lui G. D. Şerban.

Prima chestiune discutată, a fost cererea Camerei de Comerciu din Piteşti, de a se interveni la ministerul de justiţie, pentru modificarea legei judecătoriilor de ocoale, care azi aduce mari neajunsuri comercianţilor în legăturile lor cu sătenii. Până însă la modificare, ministrul să mărească competinţa notarilor pentru execuţiuni, până la 2000 lei.

După o discuţiune, la care iau parte d-nii Şerban, Jellea, şi Motăş, camera respinge propunerea, pe motiv că nu se poate da o prea mare întindere de drepturi notarilor. In schimb Camera opinează, ca Ministrul de justiţie, în reformarea legei, să găsească mijloacele, pentru ca judecata să fie mai sumară, şi execuţiunea să nu fie legată cu atîtea formalităţi.

Camera, votează un credit de 3000 lei pentru reparaţiunea proprietăţei acestei Camere, şi acordă d-lui Botez esecutarea acestei lucrări.

In comisiunea de supraveghiere, se numeşte pe d nii Hălăceanu, Papana şi Ionescu.

A treia chestiune discutată, a fost acea privitoare la industria morăritului. D. Şerban, face istoricul acestei industrii, arată, că în trecut se importa la noi făina din Odesa şi Budapesta, pe cînd azi, mulţămită iniţiativei private, industria morăritului a luat o extenzione mare şi azi făinurile noastre concurează altele, pe pieţele streine. Cu toate aceste această industrie, care se poate numi cea mai de seamă, nu se bucură de nici o favorizare, şi din contra, are de luptat cu mari neajunsuri.

D-sa aminteşte iniţiativa luată de nişte capitalişti streini, cari vor să răscumpere morile principale din ţară şi să creeze un trust, care va avea ca urmare, ca noi să plătim făina mai scumpă pe cînd în pieţele streine, făina romînească să se vîndă mult mai eftin.

Pentru a se evita aceasta, trebue încurajaţi actualii morari, căci să nu-şi vîndă morile.

In acest scop d. Şerban propune a se acorda industrie morăritului acea solicitudine ce merită şi care i va da posibilitatea de a trăi şi a se desvolta.

D. Papana arată neajunsurile de care sufere morarii.

Camera admite în totul propunerea d lui Şerban, cu adăugarea făcută de d. Ionescu, de a se seziza şi celelalte camere de comerţ în această chestiune.

Membrii camerei de comerţ se ocupă apoi de propunerea, făcută de camera de comerţ din Botoşani, de a se aplica amenzi şi pedepse mari chiar celor mai mici comercianţi găsiţi că nu au condici în regulă.

După lămuririle ce le dă d. Şerban, care arată greutăţile ce le îndură comerţul, şi modul în care comercianţi sunt exploataţi, camera hotărăşte ca în congresul de la Ploeşti, să se combată propunerea cererei de Botoşani.

Şedinţa se ridică la ora 12.

❑ O ploaie torenţială însoţită de trăsnete s'a abătut astăzi pe la oarele 2—2 jum. asupra oraşului nostru.

Trăsnetul căzînd pe strada sf. Andrei a distrus cu desăvîrşire un stîlp de telegraf.

❑ Lucrătorului Ioan Creţu de la palatul administrativ, căzîndu-i un drug de fier în cap, a fost transportat în stare gravă la spital.

❑ Pe str. Podul-de-Peatră a fost arestată femeia Malca Blum, alienată.

❑ **Urmărirea unei bande de spărgători.**—De mai multe zile, siguranţa a fost înştiinţată, că o bandă de spărgători, urmăreşte să se'ntroducă şi să jefuiască prăvălia d-lui N. Kahane, din strada Stefan-cel-Mare.

După oarecari cercetări, siguranţa fu înştiinţată, că e probabil că în noaptea de Vineri spre Sîmbătă, banda de spărgători şi-a dat întîlnire la prăvălia Kahane.

La ora 12 de noapte, d. Iordăchescu, şeful siguranţei, a postat mai mulţi agenţi în curtea acelei magazii, care au prins o bandă compusă din indivizii: Bercu Goldstein, Şloim Bercovici şi Moise Şneider, care spărsese un geam din dosul prăvăliei.

Hoţii reuşise se fugă, însă au fost urmăriţi de agenţi şi prinşi pe la orele 3 noaptea.

In timpul urmărirei s'au tras de agenţi mai multe focuri de revolver, fără însă a răni pe vre-unul din ei.

❑ Mîne dimineaţă se întrunesc membrii Ligei culturale, secţia Iaşi, pentru a alege delegaţiunea, care să reprezinte această secţiune la congresul general al Ligei culturale, ce va avea loc la Craiova, în ziua de Duminică 21 Mai.

D. profesor dr. Manicatide, preşedintele secţiunei Iaşi, nu va participa la congres, fiind reţinut de obligaţiile sale profesionale şi şcolare.

❑ Mîne Duminică, 15 a. c. orele 3 p. m. va avea loc adunarea generală a Ligei Femeilor din Romînia", în localul şcoaprimare de băeţi V. Alexandri No. 5 (Sf. Haralamb).

Sînt ivitate şi persoane, cari încă nu sunt înscrise în Ligă.

Ultima oră

Bucureşti 14 Mai

Călătoria Reginei României

Sofia.—Regina României a sosit la orele 4 jumătate p. m., şi a fost primită de către Regina Bulgariei şi de suită, de prefect, căpitanul portului şi comandantul flotilei. In urmă ambele regine s'au îndreptat spre castelul din Euxinograd.

Noul ministru al Angliei la Bucureşti

Londra.—D. Townley, ministru la Buenos-Ayres, a fost numit ministru la Bucureşti.

O importantă interpelare în dumă

Petersburg. — 69 deputaţi au supus dumei o propunere a se interpela ministerul de externe cu privire la atitudinea guvernului faţă de desvoltarea dreptului internaţional maritim, precum şi asupra măsurilor ce ministerul are intenţiunea a lua, cu prilejul încheerei conveuţiunilor pentru apararea intereselor rusilor.

Greva mateloţilor

Fiume.—Fochiştii, mateloţii, maşiniştii şi amploianţii societăţei „Ungaro-Croate" s'au pus în grevă.

Afacerea de spionaj în Franţa

Paris.—Tribunalul corecţional se ocupă cu afacerea de spionaj Ronet şi Mainon. S'a decis ca şedinţa să fie secretă. Afacerea va ocupa două şedinţe.

Anglia reprezentată la înmormîntarea lui Berteaux

Paris. — Generalismul englez Frenk, venit să reprezinte Anglia la înmormîntarea lui Berteaux, a făcut o vizită de condoleanţă d-lui Falliéres şi d-lor Cruppi şi Anton Monis.

Un vot al junilor turci

Constantinopole.—Partidul june turc, întrunit azi, a dat un vot de încredere marelui vizir cu 96 voturi contra 11. Votul este obligator pentru întreg partidul.

Succesorul lui Berteaux la Resboi

Paris.—D. Monis a oferit portofoliul resboiului, generalului Goiran, şeful corpului 6 de armată, care a primit.

Intoarcea d-lui Costinescu

Bucureşti. — D. Emil Costinescu, se întoarce mîne în Capitală.

Drama din str. Soarelui

Bucureşti.—D. avocat Sorescu, a fost achitat.

PLAGIATUL CUZA

Bucureşti.—D. Rădulescu-Motru, publică în „Noua revistă romînă" ne azi, un important articol, în chestia plagiatului Cuza, zicînd că d. Socor a dovedit complect plagiatul d lui A. C. Cuza.

Demisia d-lui Jipescu

Bucureşti.—D. Jipescu, şeful contabilităţei la ministerul de finanţe şi-a dat demisia.

D-sa va fi numit sindic al Bursei, în locul vacant.

Intrunirea de mîine

Bucureşti. — In vederea marei întruniri conservator-democrate, au sosit azi în Capitală numeorşi delegaţi din întreaga ţară.

O delegaţie

Bucureşti.—D. Haret a fost delegat ca administrator al Băncei româneşti.

Fuga lui Diaz

Bucureşti.—O ştire din Mexico, arată că preşedintele Diaz a făgit.

Contrarevoluţia din Portugalia

In Portugalia domneşte o vie emoţie în urma ştirilor sosite, că complotiştii în contra republicei, stau gata să încerce o contrarevolnţie.

Fruntaşii complotişti, între cari şi fostul secretar al regelui Manuel, se află în Spania, de unde dirijează acţiunea.

Guvernul portugal a intervenit pentru expulzarea lor.

De vînzare un rînd de case compus din 7 odăi antret, bucătărie, camera rece, pivniţă, magazii de lemne, strada Căpitan Păun No. 10 bis.

Doritorii să se adreseze la d. Teodosie Motăş, Creditul Urban.

Preparator special

de franceza, germană, latina, matematici, contabilitate, curs primar, secundar. Metod exersat şi succes garantat.

V. Emil, profesor, str. Sf. Theodor No. 36 (în curte).

PRIMARIA COMUNEI IAŞI

In ziua de 16 Mai a. c., oara 11 a. m. se va ţine în camera acestei Primării licitaţie publică orală, pentru vinderea materialului rezultat din daramarea cantonului incendiat din Aleea Ghica Vodă. Daramarea cantonului, transportarea materialelor şi nivelarea locului se vor face de adjudecătar în timp de opt zile de la aprobarea licitaţiei.

Garanţia provizorie 100 lei.

Dispoziţiunile art. 72—83 din legea comptabilităţei publice, se vor aplica acestei licitaţiuni.

No. 08178 13 | 26 Mai 1911

Doamnele şi Domnişoarele care doresc să fie în curent cu Moda Sezonului de vară şi în acelaş timp să cumpere şi cele mai frumoase Mărfuri, sunt rugate să poftească la Magazinul

„LA VULTUR"

vor cumpara aci de toate, bune şi cu preţuri cît se poate mai eftine.

Mare asortiment de Mătăsuri Fularuri, Laize şi Voalajuri. Ultimele noutăţi în Bluze, Matinele şi Jupoane.

Mănuşi şi Gente moderne cu Şnuruori,

Garnituri pentru Rochii şi Furnituri complecte pentru croitorie.

INTREBUINŢAŢI NUMAI RENUMITUL

DENTOFIX

Cea mai igienică şi întăritoare apă de gură şi dinţi.

Se vinde în cutii elegante de nickel conţinînd 120 tablete.

De vînzare la toate parfumeriile, farmaciile şi drogheriile de lux.

Monteur für Kanal und Wasserleitung tüchtiger Kalculator in ungekündigter Stellung möchte selbe gegen gute Konditionen ändern.

Gefällige Antrage an B. Sternberg Czernowitz Dreifaltigkeitsgasse No. 26.

Gheorghe Constandachi

inginer hotarnic se oferă a face măsurători de moşii, hotărnicii, parcelări la locuitori, diviziuni de moşii, etc.

Adresa *Str. Bărboi No. 8.*

Fabrica „FORTUNA" Iaşi

lîngă Strada Moţoc

Fondată în 1888

120 Cai putere *180 lucrători*

SCAUNE

MOBILE

PARCHETE

ROŢI de transmisiune

UŞI

FERESTRE

DUŞAMELE cu uluc şi langhetă.

Ori-ce părţi şi accesorii de lemn pentru toate industriile. Lemn brut şi fasonat, Scînduri şi grinzi pentru tîmplari, strungări, sculptori, caretaşi, dulgheri, bodnari, Architecţi şi Antreprenori. Specialitate Comenzi, pentru d-nii Antrepenori. Aburitul şi uscatul lemnelor.

80 Maşini pentru prelucrarea lemnului cari se inchiriază şi cu ora. Furnisare promptă. Preţuri eftine.

Fabrica „Fortuna" Iaşi

lîngă str. Moţoc.

Dacă voiţi stomah sănătos cu digestiune uşoară;

Dacă voiţi a preveni sau a combate artritismul, gutta, nisipul în căile urinare, acreala exagerată a stomacului sau diabetul

INTREBUINŢAŢI CA APA DE BĂUT LA MASA NUMAI,

Apele Mineralizate Sinteza

cu bază de **Bicarbonat de Sodă şi Lithină**

Preparate cu apă sterilizată de

Doctorul RATIANU Chimist şi farmacist, Iaşi

Aprobate de Direcţia Generală a Serviciului Sanitar

Depozit la Farmacia Dr. RATIANU, la farmacia Emil Flach, la Magazinul de Coloniale Ermacov, la Magazinul Trufanda Păcurari, la Magazinul Arghiropol Copou şi la toate restaurantele şi debitele de băuturi din oraş.

— Două trăsuri fac serviciul la domiciliu la cerere —

Observaţi bine pe plomba de inchidere şi pe etichetă Marca Sinteza cu numele meu **Dr. A. Ratianu,** proprietarul Fabricei

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziațiunea generală romînă din 1906. **BYRRH** 7 Milioane de Vînzare BUTELII VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Peste 600 doamne bogate

Doresc căsătorie imediată. Reflectanți serioși chiar și fără avere (ocupație religiae indeferent) să se adreseze lui

L. Schlesinger Berlin 18

GRILLAGES 1 m. de haș. LE RETAIL Of 30 c.

Maym' GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS BONCES ARTIFICIELLES. les 100 mèt. 15 f.

Cereți numai:

Parfumul și Eau de Cologne Superioare

A. RALLET & Co. — MOSCOVA

Furnisor al: Curței Imperiale Ruse, Curței Regale Romînă, Curței Regale Muntenegru și S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900
5 Medalii, Diplome
și alte recompense

Eau de Cologne

A. RALLET & Co.

Se distinge:
prin mirosul lui plăcut, inlocuind cu totul esențele

De vînzare la toate Drogheriile și Mag. de Parfumerii din țară.

Reprezentant general pentru Balcani
Alexandru Spivacoff
— RUSCIUC —

Dacă suntêți suferinzi, dacă voiți a preîntimpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.
De vînzare în toate magasinele mari de consum.
La cere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

Intrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLET

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Cărucioare și ori-ce accesorii

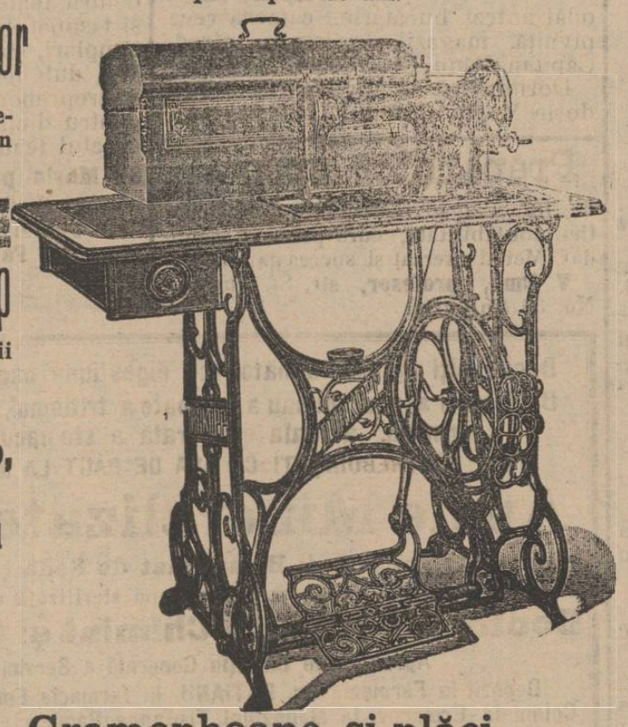

Gramophoane și plăci.
Instrumente muzicale
TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA
Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.
Fondată în anul 1858
Sucursala stabilită în România de la anul 1869.
Fonduri de garanție peste 200 milioane
Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.
LEI 7,142.000
Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.
Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.
Dividende plătite la asigurați pe 1910: LEI 1,701,027,78
Soc. Ancora încheie asigurări;
a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente in caz de invaliditate.
b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.
c) Caz de deces, cum și
Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.
Condițiuni de asigurare extrem de liberale.
Direcțiunea pentru Romînia, București.
Agent general pentru Iași:
JOSEPH POPPER,
Str. I. C. BRATIANU No. 166.
(foastă strada de Sus)

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Începutul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

LABORATORUL DE
Produse Farmaceutice
Ioan Werner
FURNISORUL CURȚII REGALE
IAȘI

Vin Tonic pe bază de China, Cola, Coca și Glycerophosphate. Tonic și reconstituant.
Două linguri pe zi. *Prețul 5 lei.*

Unguent Preservativ Cel mai bun mijloc pentru a combate și a impedeca propagarea și polipsirea boalelor infecțioase (lumești).
Prețul 50 b.

Glycerophosphat Granulat
Antineurastenic. Reconstituant a sistemului nervos—2 linguriţe pe zi în apă sau vin. *Prețul 2 lei.*

NOROCUL LUI SCHRÖDER E COLOSAL!

La tragerea clasei a VI-a loteria IX-a acum terminată, am avut plăcerea a plăti onor. mei clienți:

Lei 100.000 pe No. 5443

după ce abia la loteria trecută am putut achita:

Lei 150.000 pe No. 59221
„ 100.000 „ „ 4642

Afară de acestea au mai căzut in colectura mea în ultimul timp următoarele câștiguri principale:

Lei 80000 pe No. 34304 — Lei 80000 pe No. 59118
„ 70000 pe No. 42650 — „ 50000 pe No. 33233
Lei 50.000 pe No. 34860

Din premiul divizibil de:

LEI 400.000

4 premii à Lei 20.000, deci Lei 80.000

și anume:

Lei 20000 pe No. 11232 — Lei 20000 pe No. 44215
„ 20000 pe No. 29881 — „ 20000 pe No. 51056

APOI

Lei 20.000 pe No. 15395, Lei 20.000 pe No. 33598 și nenumărate a Lei 5000, 3000, 2000, 1000 etc.

(Exactitatea numerilor de mai sus trebue confirmată prin lista oficială)

Tragerea clasei I loteria X va avea loc la
14 (27) IUNIE 1911

și pentru această această tragere, țin la dispoziția onor public o bogată colecție de numere norocoase:

O optime Lei 1.50

Un sfert Lei 3. Una jum. Lei 6. Un los intreg Lei 12.

Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuează prompt și conștiincios, contre plății anticipate, sau sub ramburs.

Rob. Th. Schröder București

Centrala: Calea Victoriei No. 106.—Sucursale: Calea Griviței No. 96 Str. Lipscani No. 71.—Iași, Str. Stefan cel Mare No. 8.—Galați, Domnească No. 14.—Craiova, Str. Unirii No. 69.
Sucursale noui deschise: Ploești, Str. Basarab No. 1.—Brăila, Piața Sft. Archangheli (casa Rally).

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI
Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mirzescu No. 17—Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironesca 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1304 Marți 17 Mai 1911

INTER ARMA

Intîmplările din ultimul timp ne silesc să constătăm din nou, că studențimea universitară, care iea de cîtva timp în întreprindere mișcările mari, continuă a păși pe o cale care scoate cu desăvîrșire aceste mișcări din sfera pornirilor sufletești curate, la care avem dreptul să ne așteptăm de la niște intelectuali ca dînșii.

Violențele la care s'au dedat, fluerarea redacțiilor, amenințările ce au făcut la adresa ziarelor, care nu i-au proclamat pe dînșii ca speranța zilei de mîne a neamului nostru amenințat de peire, toate acestea ne arată că un spirit primejdios continuă a agita o tinerime, care ar putea cu mai mult folos să'și cheltuiască în altă direcție energia, pe care astă-zi o întrebuințează în tulburări, care nu pot de cît să'i scoboare.

Timp de cîte-va zile orașul întreg a trăit sub amenințarea scandalurilor studențești; armata și poliția au fost puse să apere pe cetățeni în potriva studenților și telegraful a funcționat mereu, pentru a înștiința ministerul de Interne de starea de asediu, în care se găsește o parte a orașului din pricina amenințărei ce au făcut studenții. Aceste toate, din pricină, că o parte a orașului înțelege alt fel de cît dînșii onestitatea științifică și cheamă la răspundere, în mod foarte civilizat și științific pe tutorele lor sufletesc, care e bănuit că s'a împodobit cu o haină care nu e a lui.

Dacă aceste fapte ar fi cunoscute de vre-un străin din occidentul către care la zile mari trîmbițăm progresele ce am făcut în toate direcțiile, acesta ar avea tot dreptul să ne întrebe, întru cît suntem noi superiori Grecilor, pe cari i-am denunțat Europei, fiind-că într'o zi derbedeii din Pireu au devastat un vapor romînesc, pe care se afla un client al justiției romîne, pe care l'au eliberat cu forța. Patrioții din Pireu n'au făcut de cît să devasteze un vapor, întocmai cum au amenințat și naționaliștii romîni, că vor face cu redacțiile ziarelor, cari nu vreau să creadă că Dumnezeu este unul și Cuza este profetul său. Afară de asta, amîndouă aceste naționalisme se și potrivesc, fiindcă în amîndouă cazurile patrioții au dat ei dreptate aceluia către care justiția romînă nu se arăta destul de prietenoasă.

Nu vrem să mai discutăm partea de răspundere ce se cuvine studenților în această afacere și partea acelora cari caută să folosească de pe urma mișcărilor lor. Aceste mișcări, pornite uneori cu cuget curat, au fost speculate de unii și alții în scopuri necurate și nu putem de cît să regretăm că tinerimea studioasă, ascultînd de impulsiile inimei înflăcărate, nu vede că de multe ori servește scopuri cu totul personale.

Aceste constatări au venit totdeauna după o mișcare studențească; ne-am deprins, totuși, a tolera ca o distracție inocentă, ori ce petrecere de acest soi, fără a mai căuta să pătrundem rațiunea acestor mișcări. Este o ocupație extra școlară, pe care fiecare epocă a avut'o; în toate timpurile au existat tribuni cari, după timpuri, au digerat unguri, bulgari, greci, ovrei, ocupație care a încetat îndată ce tribunul a început să digere de la partidul politic pe care l'a servit, vre-o lefușoară mai substanțială de cît hrana naționalistă, care e bună numai cîtă vreme continuă subsidiile paterne.

Unde sunt atîți eroi a căror nume nu s'au văzut prea desprin sălile de studiu și laboratoare, dar a căror plînset a sguduit o dată toată țara pentru durerea lor sinceră și eternă? Să le căutăm numele prin carnetele oamenilor politici în al căror serviciu au pus lacrimile și durerea lor, sau prin statele de leafă a vre-unei slujbe în care sedimentează precipitatul zilelor de tulburare și agitație.

Dacă de pe urma acestor mișcări folosesc cîți-va, restul acelora cari susțin cu cugetul curat o mișcare pornită dintr'o simțire tot așa de curată, are dreptul să se întrebe dacă mai trebue să se compromită în acest fel activitatea studențească, sau dacă pornirea lor sinceră nu trebue să se oprească în fața speculei ce se face cu sentimentele lor cinstite. O asemenea judecată 'i-ar opri, de sigur, de la o înflăcărare prea iute și prea puțin cumpănită și care'i expune să glorifice azi ceea ce au hulit eri și să uzeze ca mijloc de convingere tocmai de procedeul grecesc al devastărei, pe care l'au reprobat energic la timpul cuvenit prin un mare meeting în care s'au revărsat cuvenitele torente de lavă naționalistă.

Dacă altă dată mișcările lor au putut să aibă macar la suprafață o aparență de apărare a vre-unui interes mai general, de rîndul acesta mișcarea lor a plecat dintr'un fanatism cu totul personal.

Noua cruciadă, pornită întru apărarea credinței sfinte, a avut de scop,—ca și cele vechi,—eliberarea de sub stăpînirea străină a sfîntului mormînt, căci li s'a părut noilor cruciați, că redacția „Opiniei“ este mormîntul unde a fost îngropată pentru totdeauna reputația șefului unei mari religiuni.

Soarta mișcărilor pornite din fanatism însă, este de a dura cît durează și înflăcărarea cu totul artificială, care le produce. Dacă cruciadele cele vechi au răpus toată floarea tinerimei franceze de pe vremuri, noua cruciadă a distrus încă odată speranțele ce ne-am putut face, asupra cumințeniei mișcărilor mari ale tinerimei romîne.

Cu cît ar fi fost mai frumoasă în asemenea împrejurări, o conduită în adevăr științifică! Dacă copiii sufletești ai d lui Cuza au crezut că acuzarea ce i se aduce este nedreaptă, unul din ei, cel mai iubitor și mai destoinic, să fi făcut pe noul Cid chemat să răzbune cinstea părintelui ultragiat. Prin studiu îndelungat, putea să aducă dovezi științifice, nu fluere și bîte.

Redacția „Opiniei“ ori cît ar fi hulită de dînșii, se mîndrește de a avea în ea pe Socor, omul de studiu, care cu truda a mulți ani de cercetări, a dovedit că este un bun cunoscător al chestiunilor economice; acei cari l'au auzit la jurați s'au putut convinge că a amuțit acum și veșnica obsesiune a Cahalului care ar fi făcut lucrarea lui Socor. Acestui om de studiu trebuia să i se opună un alt om de studiu; dacă șeful religiunei cuziste, ostenit sub povara acuzațiilor ce i s'au adus și bolnav sub obsesiunea Cahalului, care'l urmărește ca pe un bolnav atins de o monomanie, nu putea să spulbere cu toată vigoarea infamia ce credea că i se urzește, trebuia să vină Cidul, acela care la studiul maestrului a capatat inspirația sfîntă, pentru a face să reiasă mai vie reputația și gloria părintelui său. Am fi avut și mulțumirea de a vedea ce zice știința față de acuzația ce s'a adus maestrului și am mai fi trăit odată în acest oraș, ceasurile unei mari discuții de doctrină. In loc de aceasta, fluere și amenințări!

Este drept însă, că din vechime se știe că ocupațiile sufletești încetează cînd încep cele războinice: *inter arma silent musae*, au zis strămoșii noștri. Dacă zînele cele bune, care țin la studiu pe adevărații tineri studioși, au făcut ca ultima mișcare să fie opera numai a unei părți din studențime, aceleași zîne au tăcut față de tinerii războinici, cari s'au dedat la meseria armelor. Pentru acea ultima mișcare a fost absolut lipsită de caracterul ce trebue să aibă o mișcare de intelectuali.

Și acum ne rămîne să constatăm încă o dată la ce poate să ducă pe studenți tutela sufleteasă a acelora cari prin turbulența și impulsivitatea lor vin, adesea ori, în conflict cu judecata publică sănătoasă. Naționalismul cuminte ne este de o potrivă de scump tuturora și ori cari din acei huliți astăzi de naționaliști, au știut în timpul cuvenit să facă dovada iubirei curate de neam ce'i însuflețește; naționalismul violent, însă, este o pornire care poate duce la dezordini ce ar pătă cu o rușine veșnică un popor, care se trudește de jumătate de secol să se ridice pe calea deșteptărei intelectuale.

Doctor Ștefănescu-Galați.

Intrunirea de ieri

Tara a arătat eri încă o dată rădăcinele adînci ce partidul conservator-democrat are în toate straturile sociale.

Intrunirea noastră de ieri, în care foarte numeroase delegațiuni din provincie s'au asociat la iubirea ce capitala are pentru partidul nostru, a luat proporțiile unui mare meeting al natiunei în jurul celui mai iubit om politic din țară.

Cititorii vor găsi în corpul ziarului, darea de seamă a acestei grandioase manifestații: cea ce, însă, nu pot să'și închipuească, ceea ce numai acei ce au putut să fie de față pot să păstreze veșnic în sufletele lor, este icoana acelei națiuni întregi în picioare la chemarea șefului; este căldura cu care au fost primiți toți fruntașii și este legătura mai strînsă ca ori cînd între șef și partid.

Manifestația de ieri a arătat că ceasurile de luptă au oțelit partidul nostru și că toți soldații înrolați în prima zi sub drapelul democrației, sunt mereu la postul de onoare. Acesta este răspunsul ce țara îl dă acelora cari au anunțat la epoce fixe distrugerea partidului conservator democrat și a ceasta este și oglinda în care se poate vedea viitorul acestui partid.

Cînd tot ce a avut și are țara mai bun din vechiul partid conservator se află strîns unit în jurul d lui Take Ionescu, cînd opoziția în care se află acum partidul nostru n'a făcut de cît să crească dorul de luptă al acestor elemente cu atît mai de valoare cu cît sunt mai tenace, nu încape nici o îndoială că acest partid reprezintă o forță reală, care poate să aducă țărei ori cînd servicii însămnate.

Pentru acea intrunirea de eri, arătînd încă o dată dreptul la viață a partidului conservator democrat, l-a consfințit încă o dată dreptul la guvernare.

In chestia doctorului Daniel

Este curios cum în această cheatie ziarele din București duc o polemică foarte violentă, pe cînd cele din Iași, cari ar fi mai datoare să-și spună cuvîntul, păstrează o tăcere aproape pasivă. Se cunoaște în ce constă această chestie: Doctorul Daniel, numit agregat la Facultatea pe medicină din Iași în ultimile zile ale guvernărei liberale, grație calității sale de nepot al Ministrului de culte, a fost dovedit ca ne avînd calitatea de cetățean romîn ce'i este necesară pentru a putea avea o catedră universitară.

Acuzația ce i s'a adus, a pornit din cercurile actuale guvernamentale, din Iași și este, de sigur curios, pentru ce gazeta locală a guvernului nu mai susține campania pornită de unul din patronii ei.

Explicația pentru noi e lesne, de oare ce în numirea în chestie a jucat un rol important Doctorul Bogdan, care în acest fel a mai dovedit o dată, că față de interesele sale nu există nici o pedică și chiar considerațiile ce ating pe tovarășii politici, cad, în fața vre-unui avantaj personal.

Ziarele din București, însă, se ocupă pe larg de această chestie și e natural să fie așa, de oarece noul profesor are legături cu Bucureștii mai mult de cît cu Iașii, unde este ambulant. Ziarele guvernului îl atacă, iar cele liberale îl apără. Este curios însă, cum ziarele liberale, prin pana celui interesat, bine înțăles în loc să răspundă cu dovezi la acuzația ce se aduce, caută să insulte pe acei cari duc campania în credința lor. In această luptă se aduc și oarecare afirmațiuni, care au nevoe de a fi dovedite, anume acelea, că actuala campanie este dusă de acei cari au căzut la concurs în fața noului numit. Pentru acei cari știu cum s'au petrecut lucrurile, este cunoscut că concurs n'a fost ci noul numit a învins o luptă mai puțină fățișă, cîștigînd voturile profesorilor — acele voturi care se dau uneori și sub batistă, — une ori pe calea politică, alte ori pe calea combinațiilor de avantaje reciproce făcute cu rectorul sau în fine, arătînd profesorilor că nereușita candidaturei sale îl expune la distrugerea morală, de oarece dacă perde ocazia cît este unchiul ministru, nu mai ere un loc să mai ocupe. Prin urmare povestea cu concursul la care n'au reușit candidații mai proști și acea cu invidia neputincioasă a acestora trebue să înceteze.

OAMENI ȘI LUCRURI

DOUA LUMI

De cîte ori îi vedeam în uniforma lor de mică ținută, risipiți în curtea tipografiei, soldați lipsiți de ori-ce aluri războinice,—nu-mi puteam înfrîna o reflecție, una și aceeași:

— Ce vor fi gîndind ei despre gazetă?

Așteptarea lor—ca și venirea lor—avea un rost, pe care ei înș'și nu-l cunoșteau. Cel mult știau că la un moment dat se putea întîmpla să primească oare-cari ordine de la un superior. Un superior foarte... relativ, căci — ni se pare—era un simplu caporal.

Dar ce legătură făceau ei oare între șederea lor acolo—și ființa ziarului? Trebuiau să facă o legătură oare-care, neaparat.

Li se poruncise să rămînă acolo pînă la apariția gazetei. Pe urmă—aveau să-și reiee viața de toate zilele, viața de cazarmă, viața cea fără orizont, petrecută cu vechea uniformitate și cu vechile greutăți.

Treceau, necontenit, pe dinaintea lor oameni necunoscuți care urcau și scoborau scările redacției; se părîndau dinaintea lor băeții cu manuscrise și acei cari aduc corecturile; se desfășura, în toată amploarea ei, activitatea cea variată—pe urma căreia, după un anumit număr de oare, avea să iee naștere exemplarul de gazetă.

Atrași de curiozitate firească și pentru a-și curma plictiseala lipsei de lucru—urmăreau din cînd în cînd mișcările febrile; se interesau de unele din acele mii de mici operațiuni ce alcătuiesc munca de fiece zi, pentru pregătirea și tipărirea unei gazete; pătrundeau, timizi și nedeprinși în atelier, se apropiau de mașina cu motor, se uitau surprinși, la toată acea frămîntare ce înseamnă lucrul unei mari tipografii. Apoi, în rînd cu alții, căpătau cîte un număr de gazetă, proaspăt tipărit...

Dar din toate aceste—ce pricepeau ei? Ce le rămînea lor din multele impresiuni repezi, cu care-i surprindea zgomotul acelei vieți la care erau martori și la cari luau parte fără de voie?

Cîte ceva vor fi prins și ei. Bună oară, ideea că au fost trimiși acolo ca să păzească...

Dar ce anume? In legătură cu ce întîmplări? Să păzească—în potriva cui?

Ce înțelegeau ei din existența organizmului care se chema o gazetă? Ce formă lua în imaginația lor—ceea ce noi atît de simplu înțelegem sub denumirea de „ziar“? Cării trebuinți sociale și-or fi închipuind ei că răspunde gazeta?

Lucruri greu de pătruns,—pentru că *noi* nu putem străbate în lumea *lor*, în lumea înțelegerei lor reduse, ori a lipsei lor de pricepere.

Sunt două lumi deplin deosebite, două lumi pe care le despart abisuri adînci, —adînci ca secolii și neîmpăcate, cum stau față în față întunericul și lumina, fără a se contopi și fără a se înțelege fie care cu orizontul ei, cu disciplina ei și — poate — cu rostul ei în lume.

Rodion

Lucruri extraordinare

Sub semnătura d-lui C. Rădulescu-Motru, profesor universitar, a apărut în ultimul număr din „Noua Revistă Romînă“ un minunat articol asupra procesului Cuza—Socor. După ce expune pe larg economia lucrării d-lui Em. Socor și dovezile aduse pentru a caracteriza opera d-lui Cuza drept plagiat, d. Rădulescu-Motru scrie:

„Oricare altul, în locul d-lui Cuza, în cazuri de asemenea natură, ar fi apelat mai curînd la judecata oamenilor competinți în materie de Economie politică, singuri în stare să se pronunțe asupra valoarei ce mai rămîne scrierii *Despre Poporație*, în care s'au dovedit pagini plagiate! D l Cuza însă, ca nimeni altul, apelează la judecata Curții cu jurați.

Iată primul lucru extraordinar, și de aci înainte lucrurile extraordinare se țin lanț.

Procesul s'a înfățișat zilele trecute la Iași. Cari au foăt pretențiunile d-lui Cuza? Să se condamne d. Socor fiindcă acesta prin broșura sa a defăimat persoana d-lui Cuza, cu intenția de a lovi în sfînta cauză a naționalismului! D-l Socor, zice d. Cuza, a luat ca pretext dovedirea paginilor plagiate, pentru a-l lovi pe dînsul, și a face astfel pe placul jidanilor!

Prin urmare, la o parte cu culpa delictului de plagiare, aci este vorba de ceva important, de ceva mai grozav... este vorba de nimicirea unui apostol al naționalismului! Dușmanii Romînismului vor să profite de un lucru de nimic pentru a cîștiga o victorie! Se impune dar ca rațiunea de Stat să intervină, și să nimicească planul dușmanilor. Jurații să nu se uite la textele puse pe două coloane; să nu examineze dacă acestea sunt identice sau nu; ci să se uite că în fața lor stă chiar el însuși d. A. C. Cuza, apostolul naționalismului, și că o achitare a d-lui Socor ar putea aduce o bucurie de partea evreilor! Să lase, jurații, dovezile de plagiat de o parte și să dea un verdict patriotic.

Cu un cuvînt, d. A. C. Cuza nu face parte din rîndul celorlalți cetățeni, ci dînsul ocupă în fața justiției un loc aparte. Delictele imputate persoanei sale sunt acoperite de rațiunea superioară a... Romînismului!

Plăcută pozițiune pentru d. Cuza, negreșit. Este întrebarea numai, cum este cu putință că acelaș d. Cuza, să fie și profesor într'o școală de drept; adică într'o școală, care trebue să propage supunerea deopotrivă a cetățenilor, dinaintea legilor țării?

Dar lucrurile extraordinare nu se opresc aci.

D. Cuza, ca profesor, are studenți. Care este atitudinea acestora? Studenții se solidarizează cu profesorul lor și amenință să zdrobească pe toți aceia, cari ridică vre-o bănuială asupra valorei d-lui Cuza. A zis magistru, că în acuzațiunile ridicate în contra sa, se ascunde un plan diabolic al vrăjmașilor naționalismului, atunci aceasta este de ajuns; discipolii n'au să mai cerceteze: jos cu jidanii; trăiască apostolul naționalismului!

Acești studenți, cînd vor ajunge cetățeni odată, vor fi tocmai bine pregătiți ca să se închine înaintea rațiunei de Stat. Ori și ce ticăloșie națională are să găsească într'înșii niște vajnici ocrotitori.

Felicitările noastre Universității, care a reușit să producă asemeni alese exemplare de viitori cetățeni luminați!

In cazuri analoage studenții de pe la Universitățile streine n'ar fi procedat la fel. Bine înțeles cînd zic streine nu zic jidovești, nici cumparate de Cahal... De acestea nici nu există.

Acum patru ani s'a întîmplat, bunioară profesorului de pedagogie, W. A. Lay, de la o școală superioară din Carlsruhe o neplăcere cam identică cu acea întîmplată d-lui Cuza. Profesorul Lay tipărise o admirabilă carte de *Didactică experimentală*, care în scurt timp își cîștigase favoarea cercurilor școlare. Pe baza ideilor desvoltate în această carte se înființă și revista de *Pedagogie experimentală*, în a cărei direcție figura numele lui Lay alături de acela a lui Ernest Meumann, o autoritate în știința pedagogiei.

La a doua ediție, *Didactica experimentală* găsi un recensent sever, — un fel de Socor — care pe lîngă că tăgăduia cărții valoarea ce i se atribuia mai înainte dar aducea și dovada că multe din paginile ei sunt plagiate. D'abia apăruse recensia în *Zeitschrift für Psychologie* (vol 43 pag. 290) că atît directorul de la revistă, E. Meumann, cît și editorul cărții în chestiune pretinseră lui W. A. Lay să se explice. Explicarea acestuia din urmă imediat, și nu tocmai copilărească. Se strecuraseră cîteva pagini traduse după autori străini, fără să fi fost citate din greșeala copistului. Lay își recunoștea greșeala; denunță chiar alte cîteva pagini traduse tot în aceleași condițiuni și care scăpase din vederea recensentului. Valoarea cărții, în fond, nu era atinsă prea mult...

Cu toate aceastea profesorul Lay fu silit să părăsească direcția revistei de *Pedagogie experimentală* și să înceteze și cursul său public. Doar ca *privatgelerhte* își continuă mai departe activitatea sa științifică. Mulți studenți, se folosesc și astă-zi de scrierea lui Lay; și unii sunt entusiasmați de ea. Nici un student însă, n'a gîndit să convoace o întrunire publică de protestare în contra recensentului, care a produs o așa de mare neplăcere lui Lay.

Dar negreşit, ţin să adaog că în Germania studenţii sunt simpli studenţi ; şi nici unul dintre ei nu doreşte să fie altceva. Răzbunarea celor prigoniţi, precum şi lupta omerică contra armatei Cahalului nu intră în competinţa lor. Apoi în mentalitatea studenţilor de aiurea extraordinarul joacă un prea mic rol. De aceea ei sunt prea puţin agitaţi !"

Litere-Ştiinţe-Arte

O **caterisire**.—In interminabilul proces care constituie conflictul sinodal—mai interminabil de cît seria de procese ale d-lui Cuza—plagiatul joacă un rol important.

Intre cele trei puncte pe care se o feră a le dovedi înaintea Sinodului, Episcopul de Roman este şi cel următor :

„Să dovedesc cu depunerea a două opere, că au plagiat două lucrări străine dîndu-le drept ale sale, şi plagiatul după învăţătura Sfîntului Ioan Gură de Aur, este asemenea furtişagului : şi deci I. P. S. Mitropolit Primat, D. D. Athanasie Mironescu, făcîndu-se vinovat de un furt literar, este vrednic de caterisire".

Toate ziarele au reprodus petiţia Episcopului de Roman cu toate rezervele cuvenite. Dar nu mai puţin se cuvine a se menţiona că vine tocmai la timp documentarea din partea Inaltului Prelat, privitoare la fapta plagiatului „care este asemenea furtişagului".

D. A. C. Cuza, care se crede obijduit de intelectualii eretici—pentru cuvîntul că şi-a scris „Poporaţia" „în ziua sfinţilor Arhangheli", va fi impresionat de subita intervenţiune a Sfîntului Ioan Gură de Aur, pe care-l va elimina din rîndurile Sfinţilor ca pe unul care nu ţine parte plagiatorilor.

Dar cum rămîne cu caterisirea sau cu... catedrisirea d lui Cuza de la Universitate şi Academie ?

Indură-te, Sfinte Ioan Gură de Aur !

*

A apărut „Curierul Judiciar" No. 34 anul XX cu un bogat sumar de jurisprudenţe nuoi şi importante.

*

Inaugurarea monumentului lui Paul Verlaine la Paris are loc astăzi, 28 Mai stil nou. Vor lua cuvîntul Leon Dierx, marele poet şi Edm. Lepelleier, fost prieten intim al poetului.

*

In „Figaro" de la 24 Mai se află o scrisoare a d-lui Charles Gr. Lahovary directorul ziarului „La Roumanie". Asupra conţinutului ei, de ordin literar vom vorbi mîine.

*

A apărut No. 14 din Biblioteca Lumina cu celebra nuvelă *Don Juan* de Prosper Mérimée într'o excelentă traducere de Sofia Nădejde.

Un volum 30 bani.

*

A apărut în editura „Lumen" „Omul" superior de Fr. Metxsche, „O idilă" de Maxim Gorki, „Un vis ciudat" de I. Turghenieff.

Preţul fiecărui număr 15 bani.

Grandioasa întrunire publică din Capitală

Partidul conservator-democrat de sub şefia d lui Take Ionescu a ţinut eri după amiază o mare întrunire publică cu numeroase delegaţiuni din provincie.

Sosirea d-lui Take Ionescu e salutată cu urale şi aplauze care nu mai contenesc.

A prezidat d. Cantacuzino-Paşcanu, preşedintele clubului conservator-democrat din Capitală.

D. Cantacuzino-Paşcanu.—Numărul şi valoarea delegaţilor la această întrunire dau dovada tăriei noastre.—Din toate guvernele acestei ţări cel de azi e cel mai slab, venit la putere fără partid, a siluit voinţa alegătorilor spre a se menţine la cîrma Statului.

Guvernul e condemnat şi în curînd va fi înmormîntat. Partidul conservator-democrat are încrederea ţărei şi venirea lui la cîrma Statului a ajuns o necesitate (apl.)

Discursul d-lui Xenopol

(Oratorul e salutat cu aplauze furtunoase şi strigăte de : trăiască cuconu Nicu Xenopol).

Sînt bolnav. Am părăsit patul spre a mă supune ordinului şefului meu de a vorbi la întrunire. Ce aş putea da şefului decît devotament ? Să-i dau sfaturi ? N'are nevoe, căci jumătate din capul lui valorează cît toate capetele junimiste. Take Ionescu e singura capacitate politică din ziua de azi în Romînia. Entuziasmul care vă cuprinde, deşi sîntem în opoziţie, dă dovada că sînteţi gata să daţi nu numai devotamentul ci şi viaţa d-voastră.

Veţi da viaţa ca şi acei grenadiri ai lui Heine, care spuneau că şi din morminte vor ieşi luptători.

Să dăm lui Take Ionescu entuziasmul nostru neţărmurit şi munca noastră, fără preget.

Cînd vă văd am iluziunea izbîndei.

Ni s'a spus că n'avem număr, talente, putere morală şi patriotism. De patru luni s'a făcut dovada unde e talentul, forţa morală şi patriotismul. Abia ajuns la putere guvernul Carp a făcut tot ce i-a stat în putere ca să capete numărul. A căpătat pleava ! Numărul cinstit a rămas la noi ! (apl. furtunoase).

Au numărul. Ce fac cu el ? Primăria e asediată de bătăuşi. Toţi cer locmale.

S'au lăudat cu inteligenţa. Cînd a vorbit cel mai mare orator al ţărei în Camera, îi s'a opus pe Pascal Toncescu. Mie în Senat mi s'a opus Emil Lăzărescu, iar marelui jurisconsult Dissescu, un Rahtivan.

Forţa morală ? Corupţia din alegeri dă dovada de cîtă forţă morală au junimişti.

Cercului de studiu înjghebat de liberali, junimiştii răspund cu clubul de la Constanţa.

Priviţi ce se petrece la fraţii de dincolo, despre care d. Carp spunea că sînt în stare de înflorire, se introduce limba maghiară în regimentele romîneşti.

Cînd un guvern, în aşa scurt timp, a dat faliment, putem zice că venirea partidului nostru se impune (apl).

De ce trebuie să venim ? Reprezentăm 2 idei, pe care le încarnează d. Take Ionescu, voim dispariţia minciunei constituţionale şi cerem că boeria şi numele să nu poată fi un privilegiu care să treacă înaintea meritului şi inteligenţei.

Cerem întronarea legalităţei şi respectul meritului (aplauze furtunoase).

Discursul d-lui V. Pilot

S'a petrecut în viaţa noastră politică un fapt neaşteptat. Atunci cînd credeam că suvernitatea naţională va deveni o realitate ne-am pomenit cu guvernul Carp.

Au plecat de la noi putregaiurile, dar au rămas crengile verzi cari se înalţă semeţ.

Nici odată, mai mult ca azi, nu s'a făcut dovada tăriei noastre. Dacă pînă azi am trăit prin luptă vom lupta şi de aici în colo şi vom învinge chiar cu preţul sacrificărei sentimentului de cumpătate care ne-a călăuzit pînă azi.

A venit guvernul Carp. Dar ce a rămas din el ? Nimic ! Azi d. Carp e un dispărut în partidul d-sale.

D. Marghiloman cu preţul terfelirei partidului conservator voeşte să se încoroneze la umbra aceluia pe care l'a înmormîntat.

Comedia carpistă a durat destul, e timpul să cadă cortina pînă ce nu flueră publicul.

Discursul d lui B. Paltineanu

Adversarii au spus că sîntem desfiinţaţi, ziua de azi dovedeşte contrariul şi am impresia că asist la încoronarea triumfului cauzei democrate.

Un conservator-junimist vorbind de partidul său spre a-l deosebi de a-l nostru îl denumea partidul conservator curat. Aş ruga azi pe acel conservator să-mi spue ce crede de mocirla junimistă.

Am fost acuzat de moliciune şi poate că în felul lor de a vedea aveau dreptate acei care mă acuzau. In felul meu de a înţelege politica sînt fericit că la baza inteligenţei, a partidului, am pus baza înfrînărei morale. Nu trebue să ne gîndim la succesul momentului şi să sacrificăm triumful viitorului pentru clipa de azi.

Trebue să curmăm cu guvernul de azi, alt-fel ne vom dovedi culpabili de laşitate. A sosit momentul răsturnărei. Şi dacă noi, cei acuzaţi de temperanţă, nu vom fi în fruntea mişcărei, toţi vor avea dreptul să se numească laşi.

Primul lucru ce trebue să facă partidul nostru după victorie e să aleagă grîul de neghină.

Un guvern a cărui naştere a fost o sfidare a ordinei de legalitate, trebue să plece. Ordinea materială, cea morală, economiile prevederile în materie financiară sînt vorbe pentru partidul de la putere.

Discursul d-lui N. Economu

De la alegerile generale se vorbeşte mereu că takismul a murit şi cu toate astea în Parlament a întrat o mare majoritate. Ce dovedeşte asta ?

Voci că partidul trăeşte.

Guvernul de azi nu face de cît să tragă poliţe asupra partizanilor săi. Vom vedea însă ce se va alege din acest guvern în ziua scadenţei.

Voci jos cu el.

D. Economu.—Aveţi dreptate ; Partidul nu va muri ; căci s'a născut din nevoile ţărei.

Dacă vom fi învinşi şi asta n'o cred — datoria noastră e să ne jertfim cauzei democraţiei.

Organizaţiile politice din provincie s'au spus, că sînt desfiinţate. Dar prezenţa atîtor delegaţii dau dovada de contrariu.

Ţara s'a pronunţat pentru junimişti ? Care ţară ? Cea legală ? Nu : căci aceasta s'a pronunţat pentru partidul nostru.

Majoritatea parlamentară care s'a născut din pacat îşi va plăti soarta.

Guvernul de azi trebue să cadă. Jurăm devotament şefului, el ne va duce unde trebue. Eu voi fi cel dintăi, care voi ridica piatra de voi primi porunca. Cangrena junimismului trebue operată.

La luptă şi de este o dreptate ea trebue să vie.

Discursul d-lui Toma Cămă ăşescu

Cu toată securea pusă în mîna ienicerului din capul ministerului de interne, ca să taie capul partidului nostru, ienicerul a dat greş. Au vorbit junimiştii de moralitatea politică dar ea s'a înecat în valurile de la Constanţa.

Infierează actualul guvern care a trimes în dealul Mitropoliei adunătura de gunoaie.

Idealul nostru e să fim stăpîni în propria noastră casă. Chipul cum s'a retras guvernul Brătianu, modul cum a venit guvernul Carp.

D. Cămărăşescu. — Modul cum s'au făcut alegerile dau dovadă că acest ideal s'a răcit.

Ce deosebire între romînul de dincolo, care votează cu jandarmul şi romînul de aici care e dus de jandarmul din Bucureşti.

Junimiştii au adus un mare rău Coroanei, căci a lăsat să se creadă că Coroana i-a favorizat.

Ce legătură mai poate fi între Coroană şi popor cînd regele ne a dat pe mîna junimiştilor, cu călcarea suveranităţei naţionale ?

Voim să protestăm contra acestei robii. Cu acest protest însărcinăm de d. Take Ionescu să lupte prin toate căile ca ţara să se guverneze prin ea şi numai prin ea.

Am încredere în paşii mintoşi pe cari îi va face şeful întru realizarea idealului de care vă vorbiam.

D. Take Ionescu are la îndemîna sa devotamentul şi toate virtuţile morale ale ţărei.

Avem răbdare. Pe cei nerăbdători i-a luat vîntul.

Dacă democraţia romînă nu va ajunge scopul de această dată vom rămîne slugi, nu stăpîni.

Discursul d-lui Al. Badareu

(Oratorul e primit cu aplauze furtunoase şi strigăte de trăiască vulturul nostru).

Am cerut acestă întrunire pentru ca provincia să ia contact cu Capitala.

Ce ne mai trebue discursuri cînd vedem ţara întreagă în comunitate sufietească cu şeful nostru. (Aplauze).

E un strigăt, de la un capăt al ţărei care cere ca frînele să fie încredinţate partidului nostru.

Nu-i cazul să spunem *la petit bon homme vit encore* căci la spatele nostru e un om mare, un om întreg.

Tăria noastră e dovedită nu cu entuziasm de paradă. Noi facem dovada forţei cu trupe războinice, rămase întregi. Şi azi găsim pe aceiaşi fruntaşi, căci nu lipseşte nici unul din ei. *Ştiam că sîntem tari şi totuşi am simţit nevoia să vă chemăm ca să vă organizaţi, căci la toamnă ne vom găsi la o răspîntie în care partidul nostru îşi va spune cuvîntul hotărîtor.*

Clasa socială pe care ne bazăm trebue să ştie că n'are nimic de aşteptat de cît de la propriile ei forţe.

Partidul nostru nu cere îndurare şi nici bunăvoinţă. El cere un singur lucru de la Coroană : *„dreptate"*. Guvernarea acestei ţări trebue încredinţată celor mai vrednici. Partidului de la putere îi cerem să facă dovada conştiinţei misiunei sale.

Partidul de la guvern a avut un an ca să facă această dovadă. De la manifestaţiile de la statui şi de la geamurile guvernanţilor liberali, pînă azi au trecut 12 luni şi totuşi n'a făcut această dovadă.

Junimiştii au pretins că ne-au dat cel mai superior guvern contopind elita numelui, a plutocraţiei şi a inteligenţei. Ei dacă din împreunarea acestor trei elite a eşit o stîrpitură ori căţelitele sunt false ori că sînt îmbătrînite.

Programul era compus din trei puncte : eftenirea traiului, repararea socială şi asanarea moravurilor.

Eftenirea traiului lasată pe mîna plutocraţiei ? E o nebunie. Elita plutocratică sătulă, nu crede pe cel flămînd.

Asanarea moravurilor ? Aţi văzut la ce s'a redus.

Ţara s'a cutremurat şi fieful contropitorului, Buzeul, l'a înfierat.

Ce frumos ne-au asanat moravurile plutocraţii, aţi văzut la alegerile universităţilor.

Junimiştii nu umblau după reparaţii sociale, ci după aceia a pungilor lor şi dovadă sunt casinurile şi tripourile.

In chestia bisericei am văzut pe semeţul d. Arion, spunînd că guvernul n'are nici o soluţie şi că ea e aşteaptată de la providenţă.

In capitala Moldovei am văzut poliţia şi administraţia, conspirînd cu copiii, contra părinţilor acestora.

O atare situaţie nu mai poate dăinui. Noi nu dorim moartea ci îndreptarea păcătosului. Dorim ca elementele de valoare să devie disciplinate.

Prevenim Coroana şi guvernul că dacă starea aceasta dăinueşte vom şti prin propriile noastre mijloace să-i punem capăt.

Adresîndu-ne către M. S., îi vom spune : Ai satisfacut arisiocraţia ţărei, dar ai jertfit interesele ţărei. Să fim gata pentru ziua de mîine.

Să ne despărţim cu angajamentul că partidul conservator-democrat îşi va face datoria, învingînd oligarchia. (Aplauze furtunoase).

Discursul d-lui Take Ionescu

(Şeful partidului conservator-democrat e primit cu aplauze furtunoase, urale şi strigăte : Trăiască şeful ; cari durează mai multe minute).

Acei cari şi-au închipuit că printr'o alegere măsluită se poate deslega ceea ce s'a legat de atîta vreme, ar fi trebuit să asiste aici.

Guvernul Carp e un factor care a contribuit la creşterea popularităţei noastre.

După 30 de ani, d. Carp a reuşit să guverneze ţara cu preţul unui întreit atentat.

Un atentat la ordinea constituţională. Alegerile au fost un atentat la ordinea legală. Guvernarea lui de azi e un atentat la ordinea morală.

Se poate cîte-odată înţelege străşnicie de alegeri cînd e vorba să dai ţărei un guvern superior. Dar să se calce Constituţia, să se facă alegeri spurcate ca să avem un guvern de stîrpituri e un atentat la demnitatea noastră.

S'a impus Bismark şi Cavour. Unde e Italia cea mare pe care ne-a dat-o d. Carp ? Unde e puternica Germanie ?

Ca să ai pretenţie să te impui Constituţiei, să ai pretenţie să te compari cu Cavour şi Bismark şi să ne dai ce ne-ai dat, justifici dispreţul cu care te privim.

Au început printr'o faptă imorală : apelul la toţi ticăloşii din toate partidele. După aceasta urmează o faptă plină de neprevederi dînd dregătoriile Statului pe mîna celor cari nu le merită.

Au venit la legislaţie. Ne-au dat cel mai rău budget. Au sporit budgetul cu 30 milioane. Şi fără ploile de eri, am fi început era deficitelor.

Au avut ambiţia ca şi eftenirea peştelui s'o strice şi au stricat-o.

Au venit cu legea cîrciumelor. Unde e libertatea comerţului la oraşe ? De unde făgăduise libertate au dat străşnicie.

Au spus că vor da despăgubiri cîrciumarilor de la sate. Unde sînt ?

Au furat voturile oamenilor cu făgăduieli.

Avem conflictul din Sinod.

De ce n'au modificat legea ?

Pentru că sînt incapabili.

Au uitat că dacă în trecutele guverne iscăleau cu cei cari guvernau ei nu iscăleau.

Cînd soluţia bisericească o găsesc în sacrificarea celui mai curat episcop, soluţia seamănă cu guvernul Carp.

In politica externă după ce ne-au umilit în relaţiile cu Grecia mai rămîne să ne umilească şi cu principatul Monaco.

Crearea celor 6 despărţăminte propuse la 63 şi respinse ca reacţionare de Camera de atunci a luat fiinţă azi.

Voim seoaterea administraţiei din politică; aceasta n'o pot face mîinele spurcate cari au făcut alegerile.

Magdalena cea care s'a căit a putut să şteargă picioarele Domnului dar nimeni n'ar fi primit'o să predice în pensionate de domnişoare.

De reforma electorală ei fug închipuindu-şi că dacă întorc spatele soarelui, soarele n'o să mai lumineze.

Pentra mine guvernul acesta e o ruină morală. El va fi veştejit multe reputaţii uzurpate şi va fi întinat pe cei cari meritau o soartă mai bună, dar ne a făcut mult bine. S'a dat dovadă tăriei şi hotărîrei noastre.

Moraliceşte azi sîntem instrument de construcţie.

La iveală a eşit şi forţa noastră intectuală.

Dacă toată viaţa o pui în combinaţia intrigilor dintre partide, cum vrei să produci în sfera slujbei pentru interesele ţărei.

Cei cari se nasc puternici şi bogaţi au avantaje, dar alături de munca noastră ar plesni după 2 luni.

Nevoia de a face dublă muncă îţi dă o putere de abnegaţie şi o pretenţie de ridicare în sus ceea ce n'au ei.

Gură mare în opoziţie, stîrpitură la guvern, iată în rezumat junimismul.

Partidul nostru a rămas credincios misiunei lui. Ce inimă de piatră aş fi dacă n'aş simţi obligaţia pe care mi-o impune avîntul d-voastră personificat în mine

Sînt umilul rob al unei idei. Cu ea trebue să trăesc, cu ea trebue să merg.

Guvernului acestuia îi voiu întoarce o vorbă pe care mi-o spunea d. Carp cînd eram la guvern cu toate răspunderile, dar fără drepturi. Mi s'a spus că am dus steagul în noroi şi sînge. Sîngele pătează, dar nu murdăreşte, noroiul se usucă, se scutură şi steagul îlfîe. Dar Carp însuşi şi-a plantat steagul în noroi. Or, aceste steaguri se ard.

La toamnă începem campania care nu poate să nu reuşească, căci e răzbunarea Constituţiei, a Adevărului şi-a Moralităţei.

Intrunirea s'a terminat la orele 5 d. amiază.

MANIFESTAŢIA PE STRADA

De la Eforie, imensul public a pornit să manifesteze la clubul conservator-democrat. In fruntea mulţimei era d. Take Ionescu. Calea Victoriei, de la Capşa pînă dincolo de piaţa Teatrului, era o mare de capete.

Mulţimea, cerînd ca d. Take Ionescu să vorbească din balconul clubului, şeful partidului conservator-democrat a apărut în balcon şi după ce a mulţumit manifestanţilor pentru dragostea ce-i arată, i-a rugat să se împrăştie, insistînd ca să nu treacă mai departe de strada Regală, spre a nu se interpreta ca o manifestare la adresa Palatului.

Apoi, în ovaţiunile mulţimei, d. Take Ionescu a plecat spre locuinţa sa, din strada Cătunului.

In strada Cătunului

Cetăţenii au pornit apoi spre locuinţa d-lui Take Ionescu.

Din calea Victoriei, mulţimea a trecut în strada Regală, apoi în strada Academiei.

In dreptul ministerului de interne, manifestanţii au fost opriţi de comisarii de poliţie, cari i-au rugat să nu treacă spre calea Victoriei. In urma asigurărilor date de către manifestanţi, că vor ocoli palatul, cortegiul a fost lăsat liber. Intr'adevăr, manifestanţii au trecut prin străzile Boteanu, Poşta-Veche şi Primărei, ajungînd apoi, pe la ora 5 şi un sfert, în strada Cătunului, la locuinţa şefului partidului conservator-democrat.

D. Take Ionescu a coborît în curte, în mijlocul manifestanţilor şi le-a mulţumit pentru dragostea şi devotamentul ce-i arată. Apoi i a rugat să plece liniştiţi acasă şi fie încredinţaţi că mai curînd de cît se aşteaptă, partidul conservator-democrat va fi chemat în serviciul ţărei.

După ce au mai făcut ovaţiuni şefului şi fruntaşilor partidului conservator-democrat, manifestanţii s'au împrăştiat.

INFORMATII

❑ Prin Monitorul Oficial de eri, s'a promulgat legea, prin care la facultatea de medicină din localitate, se înfiinţează 3 catedre şi anume : de bacteriologie, farmacologie şi geografie.

❑ D. căpitan în reservă Dimitriu Rafael, din reg. 3 de artilerie a fost numit în funcţiunea de cap al biroului de recrutare, din localitate.

❑ In ultimul număr al „Ordinei"—„Scrisorile din Iaşi" se ocupă de „Parada sanitară.—La ce foloseşte un zece Mai.—Oraşul economiei.—Apa de prisos.—Comuna săracă.—Paradoxul salubrităţii.—Teroarea higienică.—O arhivă de promisiuni.—Glossa vespasianelor.—Literatură dispărută.—O piaţă istorică.—Cine şi ce aşteaptă.—Loc de întâlniri.—Concertele Pieţei.

◑ Eri s'a internat la spitalul central secţia dr. Sculy, pe locuitorul Gheorghe Deleanu, din comuna Valea Lupului, grav rănit la cap cu o secure de locuitorul Vasile Trantomir.

❑ Bărbierul Vasile Mantea, din str. Dăncinescu No. 2 a încetat subit din viaţă, în timpul pe cînd lucra în prăvălie.

❑ Am anunţat la timp că în comuna Plugari s'a declarat epidemia de scarlatină. Din cele 18 cazuri anunţate, sunt trei mortale.

❑ D. Adolf Blumenfeld, arendaşul moşiei Tutova, s'a plîns autorităţilor cum că 3 muncitori sîrbi, anume Stan Pogoreanu, Gheorghe Ivanovici şi Th. Staicovici, au fugit din serviciu după ce mai întâi i-au furat o însemnată sumă de bani.

❑ Eri după amează pe la orele trei a căzut asupra comunelor : Hodura, Cotnari şi Zlădica o ploae torenţia'ă însoţită de grindină, cauzînd mari stricăciuni sămănăturilor şi viilor. Ploaia a durat 2 ore.

❑ Un puternic incendiu a distrus astă-noapte casa locuitorului Gh. Ciobanu din comuna Belceşti. Flăcările s'au întins şi asupra unei case şi două şuri, proprietatea femeei Anica a Petriloaei, Pagubele se urcă la suma de 3000 lei.

DIVERSE

— Astăzi a avut loc la prefectura de judeţ, licitaţia pentru aprovizionarea cu lemne a penitenciarului din Iaşi.

Aprovizionarea a fost adjudecată în mod provizor asupra d lui N. Cananău.

— Eri a încetat din viaţă, pe cînd se afla la o petrecere, locuitorul Ioan Costescu din comuna Belceşti.

Ultime INFORMAȚII

❑ In numărul de mîine, vom publica în extenso importantul discurs rostit de d A. A. Badareu conducătorul partidului conservator democrat din Iași, la marea întrunire de ieri din Capitală.

Cititorii noștri vor găsi însă în corpul ziarului un mic rezumat al acestui discurs în darea de seamă ce facem asupra întrunirei care a avut un extra ordinar succes,

❑ *Relațiunile între administrația comunală și serviciul tehnic comunal, au ajuns pe cuțite.*

Mare parte din devizele prezintate de serviciul tehnic, pentru diferite lucrări de edilitate, au fost date la o parte și înlocuite cu devize prezintate de alte servicii.

Serviciul tehnic, a fost de asêminea înștiințat a nu face nici o recepțiune de vre-o lucrare, dacă nu va fi de f ți-un membru al administrației. Alt-fel recepția va fi anulată.

In legătură cu aceste ordine, se vorbește de mari schimbări la serviciul tehnic comunal.

❑ *Concursul de oină, ce urma să aibă loc eri, a fost contramandat, în urmă unui incident iscat între delegatul ministerului și d. Cădere, inspector al învățămîntului secundar.*

La concurs avea să ieie parte și școala comercială, însă la aceasta s'au opus directorii școalelor secundare, arătînd că această școală nu posedă un maistru de gimnastică.

D. Cădere, a intervenit în favoarea școalei comerciale, însă d. Țaranu, delegatul ministerului, a răspuns că nu poate accepta aceasta, de oare-ce are o listă de școlile ce pot participa.

Neputîndu-se ajunge la o înțelegere, d. Țaranu a contramandat concursul, — urmînd ca ministrul să dezlege neînțelegerea.

❑ Sîmbătă seara, corul bisericei Sf. Spiridon se afla în repetiție, avînd a studia o composiție muzicală, adusă de d. Teodorescu, noul șef al acestui cor.

Mare însă a fost surpriza corului, cînd ușa se deschide și apare d. Stamatiu, inteligentul ajutor de primar.

După o pauză provocată de această intrare triumfală, d. Stamatiu, luînd cuvîntul zise:

—*„Domnule Teodorescu, continuați opera. Știu că sunteți un elev vrednic al regretatului Muzicescu și în numele partidului conservator, vă dorim ca în curînd să vă vedem alăturea de dînsul“.*

D. Stamatiu a plecat, dar corișiii rîd încă.

❑ D. dr. Bejan, medicul primar al spitalului Maternitatea, a înaint deasemenea un raport, prin care răspunde la adresa episcopilor Spiridoniei, asupra reducerilor ce ar putea realiza la așezămîntul pus sub conducerea d rului.

D. dr. Bejan a răspuns că pentru anul acesta s'ar putea reduce 10 din numărul paturilor existente, asemenea s'ar putea micșora cu 14 numărul elevelor interne și să se reducă cu 50 bani plata lunară, de 10 lei, ce primesc crescăturele.

Suma realizată din aceste economii s'ar urca la 15.000 lei.

❑ Depunerea raportului definitiv al analizei bacteorologice a apei de Timișești, va mai întărzia cîte va zile, din cauza îmbolnăvirei d-lui inginer Tancred Constantinescu, care are a mai da comisiunei cîte-va lămuriri tehnice.

❑ **De la consiliul de higienă.**—Sămbătă seara, s'au întrunit membrii consiliului de higienă al orașului, sub președinția d-lui dr. Flor.

Au participat d nii d-ri Mezincescu, Tudor, Negel, Acontz, Imervohl, Misir, Konya, Buzenchi, Grigoriu, Stenner precum și d. inginer Savul.

Inainte de a se intra în ordinea zilei, d. dr. *Menzincescu* relevă o declarație făcută de d. dr. Missir, cum că administrația comunală, n'ar voi să puie în aplicare decisiunea luată de consiliul de higienă, cu privire la instalația de tout à l'égout în străzile canalizate.

D. *Konya*, răspunde că a vorbit cu primarul în această chestiune și acesta s'a declarat de acord.

D. *Misir*, arată că primarul e de părerea consiliului de higienă, însă unii consilieri ar fi contra.

Consiliul roagă pe medicul primar, de a se interesa de această chestiune și a refera apoi consiliului.

La ordinea zilei, se află chestiunea vidanjărei closetelor, în străzile necanalizate.

D. dr. *Imervohl*, spune, că ar trebui menținut actualul sistem, însă ar trebui experimentat și cisternele casnice pentru epurația biologică, care aiurea au dat rezultate foarte bune.

D. dr. *Tudor* se declară de acord, însă cere, să se discute și chestiunea latrinelor provizorii, ce s'au clădit în anul trecut.

D. dr. *Mezincescu*, crede că ar trebui dat timp consiliului pentru a studia această chestiune. Se pronunță pentru instalațiuni casnice de epurație biologică.

D. dr. Buzenchi e de părere a se lasa ca Primăria să ție licitația anunțată, pentru darea în antrepriză a serviciului vidanjărei, de oare-ce azi acest serviciu lasă prea mult de dorit.

După discuție, consiliul ia votul următor;

„Consiliul, avînd în vedere, că chestiunea latrinelor în regiunea necanalizată, a orașului, e o cheste de importanță capitală pentru salubritatea publică și că trebue să i se dea o soluție cu desăvîrșire rațională.

Luînd în considerare, că astăzi există aparate casnice de epurație biologică, care dau rezultate cu desăvîrșire satisfăcătoare și că întroducerea acestui sistem, în zonele necanalizate ar constitui un avantagiu asupra sistemului actual de vidanjare.

Decide:

Numește o comisiune, compusă din d nii d-ri Flor, Mezincescu și inginerul Savul, să studieze chestia aceasta, precum și rezultatele ce s'ar putea obține din experimentarea mai multor aparate casnice de epurație biologică, iar în imediata legătură și chestiunea vidanjărei, acordîndu-se pentru acest scop, un termin de șase luni, după care să poată prezinta un raport documentat, cu concluzii practice.

Roagă pe primar, să puie la dispoziția consiliului suma de 3000 lei, pentru a se putea experimenta cîte-va epurații biologice“.

Consiliul a rezolvit azi mai multe cereri de autorizațiuni.

Ședința se rîdică la ora 7 seara.

❑ In ziua de 18 s'a dezlănțuit la Mărășești și în împrejurimi o ploaie torențială din care cauză circulația trenurilor a fost întreruptă.

Linia ferată între stațiile Serbești și Independența a fost inundată și ruptă pe distanță de 200 metri, făcînd comunicația imposibilă. Toate trenurile circulă prin transbordare.

Cele de marfă nu pot circula de loc. S'au cerut telegrafic ajutoare pentru restabilirea circulației.

❑ In cursul lunei Iulie se va ține la ministerul de industrie, concursul, pentru alegerea unui sistem unic de cotit.

❑ Eri, pe la orele 3 p. m., trei trăsuri, s'au ciocnit, în dreptul otelului Traian.—Un copil, care se afla în una din acele trăsuri, a fost destul de greu contusionat.

❑ Rectorul Universității se va prezinta Mercuri Suveranului, pentru a-i prezinta din nou programul sarbărilor jubiliare. Acest program, ajuns de pomină, probabil că rectorul va mai găsi prilejul, să-l prezinte de cîte-va ori.

❑ **Congresul Camerelor de comerț.**—Membrii Camerei de comerț din circumscripția Iași, vor pleca la congres, în ziua de 18 Mai, cu trenul de 10 și 15 m. Fiecare membru, pentru a obține reducerea cuvenită la căile ferate, are a prezinta casierului gărei adresa Camerei de comerț, a căreia delegat este.

Din *Iași* vor pleca d-nii: G. D. Șerban, Th. Jellea, I. C. Fleașcă, P. Iliescu, V. Hălăceanu, T. Lupescu, I. S. Ionescu, C. D. Papana și Gustav Uhlrich.

Din *Vaslui*, d-nii: Donciu și P. Butunoiu.

Din *Piatra-N.*, d-nii: G. I. Ionescu-Plessa, N. Ionescu. Alex. Lazariu și I. G. Ionescu.

Din *Roman*, d-nii: V. Aronovici, C. Pufaru, T. B. Tatos și Ștefan Palchievici.

Ziarele din localitate, vor fi deasemenea representate prin trimiși speciali.

❑ Eri pe la orele 12 jumătate, a încetat din viață doamna Hariclia P. Iliescu, în vrîsta de 26 ani, soția cunoscutului comerciant de librărie Petru Iliescu.

Pe urma sa rămîne un băețel de 5 ani.

Transmitem condoleanțele noastre mult întristatului soț.

❑ Eri s'a făcut la P. Neamț, alegerea pentru consiliul comunal la colegiul I.

A fost aleasă lista guvernamentală. Mîine, Marți, se va face alegerea la colegiul II.

❑ Ieri, Duminecă, a avut loc la corporația Metalurgică, alegerea noului comitet. Au luat parte la vot 48 membri și s'au ales d nii: Al. Stoian, Em Rogos, Comarnitzki, Paladi, D. M. Ionescu, V. Ostapovici, N. Ostapovici, L. Bogdan, Stîngaciu, Teodorescu, Popovici și V. Butnariu.

❑ Preotul catolic Iosif Clopanda, a reclamat prefecturei de poliție, că cu ocazia manifestației de protestare făcută de catolicii din localitate contra măsurei luată de Episcop, prin care preotul Veber fusese pe nedrept oprit să mai oficieze, cîți-va din manifestanți i-ar fi violat domiciliul, amenințîndu-l, sub motiv, că dînsul e contra preotului Veber. D-sa, roagă ca prefectura să cerceteze.

D. prefect de poliție a însărcinat cu facerea acestei cercetări pe d. comisar Stamate.

❑ Serviciul sanitar a fost înștiințat, că la spitalul Frumoasa și la cazarma companiei a 2 a de jandarmi, s'au constatat cîte un caz de febră tifoidă.

❑ D. Rădulescu, absolvent al școalei sanitare, a fost numit agent sanitar, pe lîngă serviciul sanitar din localitate, în locul d-lui Grigoriu, pus în disponibilitate.

❑ Brigada de siguranță a arestat eri pe indivizii Emil Simion și Ștefan Chiru, dovediți ca autorii spargerei prăvăliei lui Froim Bercu din Piața Unirei.

❑ Consiliile generale ale județelor Iași, Vaslui, Putna și Olt au fost convocate în sesiune extraordinară în ziua de 12 Iunie.

❑ Din județul Gorj ne vine știrea că Sîmbătă a căzut asupra județului zapadă ca în timpul ernei, și că frigul este strașnic.

❑ Eri a avut loc înmormîntarea scriitorului Ioan Adam, decedat în os piciul Socola Sîmbătă seara, în urma unei crude suferinți.

❑ La marea întrunire ee eri din Capitală, clubul conservator democrat din Iași a fost reprezentat prin următoarea delegație:

D nii: A. A. Badareu, G. Lascar, Nieu Cananău, P. Sadoveanu, Lascar Antoniu, C Chirilă, G. Stănilescu, căpitan Botez, A. Handoca, G. Tabacovici, prof. univ., Dr. Bălăcescu prof. univ., Vespasian Pella, Jaques Lewin, Anibal Ciurea, N. Alexandrescu (Spinoasa) căpitan Mihailescu, Șt. Georgescu, D. Longinescu, Em. Socor, Ilie Cocea, Cezar Simionescu, I. Rotbart, Liviu Sadvveanu, C. Jornescu, I. Constantinescu, I. I. Motăș, Mitică Ioan, Didi Hulubei, C. Papană, G. Maxim, G. Săvescu-Cotnari.

❑ Senatul universitar a fost iarăși convocat pentru astă-zi la ora 5 jum. pentru a se pronunța asupra ridicărei d-lui Șumuleanu la gradul de profesor.

❑ Inscrierile pentru examenele seziu noi de Iunie, încep la toate facultățile la 20 Mai.

❑ Consiliul profesoral al facultății de medicină, se întrunește mîine pentru a discuta modificarea programei acestei facultăți.

❑ **Judiciare**—Curtea de Apel s. I a judecat azi procesul de bancrută simplă și frauduloasă a falițiilor Haim Cruparu și Leiba Segal și a complicilor lor Froim Swartz și Avram sin Strul — cîte și patru condamnați la cîte un an închisoare de Trib. de Dorohoi.

Curtea a menținut numai delictul de bancrută simplă, a condemnat pe faliții Cruparu și Segal la cîte o lună închisoare, achitîndu-i împreună cu cei 2 complici, de bancrută frauduloasă.

Ultima oră

Bucureşti 16 Mai

In chestia Cuza-Socor

Bucureşti. — *Adevărul* de azi publică o scrisoare, a d lui L. Antoniu și V. Pella, a cărei text următorul.

Iubite amice Mille,

La scrisoarea d-lui A. D. Xenopol, apărută în „Adevărul“ de ieri, dă-ne voe să observăm următoarele:

Înțelegem sentimentul de delicateță al d-lui A. D. Xenopol, care vrea să apere pe d. prim-procuror Bercea. Ori cine va vedea însă că noi, ca apărători ai causei drepte a colegului nostru Em. Socor, nu eram ținuți să păstrăm discreția care de alt-fel, nici n'a fost cerută, asupra unui fapt pe care chiar d. A. D. Xenopol l'a comunicat unuia din noi.

Repetăm că acest fapt este: că d. prim-procuror Bercea, înainte de a se începe judecarea procesului Cuza-Socor, a făcut propunere d-lui A. D. Xenopol ca să accepte expertiza plagiatului Cuza.

Dacă d. prim procuror Bercea, i-a făcut o asemenea propunere, acasă la d-sa sau pe altă cale, nici noi n'am precisat în pledoaria noastră, nici nu schimbă întru nimic lucrurile.

De altfel, credem că d. A. D. Xenopol ne cunoaște în de ajuns pentru a ști că nu suutem capabili să avansăm afirmațiuni inexacte, ori unde, și mai ales înaintea unei instanțe judecătorească.

Datoram aceste explicațiuni pentru că dacă d. A. D. Xenopol s'a crezut obligat să acopere pe d. prim-procuror nu mai puțin noi avem de apărat situația noastră cu mult mai delicată, de avocați.

Primește, te rugăm, amice Mille, cîte o afectoasă strîngere de mînă.

15 Mai.

Holera la Graz

Bucureşti.—Direcția generală al serviciului sanitar, a fost oficial înștiințată, că un caz de holeră s'a constatat la Graz.

Boala a fost introdusă din Veneția.

Noi incidente la graniță

Sofia. — Azi dimineață turcii au început focul aeupra punctului Devebair, trăgînd și asupra posturilor bulgare din Bodjarna Kopriva. Bulgarii au respuns. Ministrul de răsboi a ordonat încetarea focurilor.

NUMIRE

Bucureşti.—D. Anghelescu, a fost mutat director al comptabilității ministerului de finanțe în locul d-lui Jipescu, demisionat.

Lupte cu rebelii, la plecarea lui Diaz

Newyork.—Se telegrafiaza din Veracruz că trupele conducînd pe fostul președinte al Mexicului, Diaz, au fost atrase într'o luptă crîncenă cu 700 rebeli lîngă Tepevahualos.

Insuși Diaz și fiul său colonelul Porfirrio, ar fi luat parte la luptă. Diaz a fost primit cu mare cinste la Vera-Cruz.

Intervenția Rusiei în chestia revoltelor

Constantinopole. — Diu informațiile porței, rezultă că Anglia și Italia și'au motivat atitudinea, respingînd invitațiunea Rusiei de a participa la un demers comun la Constantinopole spunînd că acest demers ar avea rost la Cetingie.

Alegerile din Portugalia

Lisabona. — Alegerile au decurs în liniștit. Sunt 231 deputați republicani independenți și socialiști sunt puțini. Mulți conspiratori au fost arestați.

Concursul de aviațiune Paris—Roma

Paris.—Cinci ofițeri aviatori au pornit din Vincennes, la ora 4 dimineața spre a lua parte la cursa Paris—Roma.

Ministrul de răsboi generalul Goiran și fiul d-lui Monis au fost fost față la plecare.

Sultanul din Fez, cere trupe franceze

Paris.—Ziarul „Matin“ află din Fez că într'o convorbire pe care Sultanul a avut o cu generalul Moinier, și cu consulul Franciei, Sultanul a exprimat dorința ca trupele franceze să fie sporite la 50,000 oameni care să nu mai părăsească Fezul.

Serbarea Jeanei d'Arc

Paris.—Cu ocazia sercărei Jeanei d'Arc manifestanții au depus coroane la picioarele diferitetor statui ale eroinei franceze.

CONFLICTUL BISERICESC

— Ședința de azi a Sinodului —

Bucureşti. — Azi a avut loc a doua ședință a Sinodului.

Asistă ministrul Arion și episcopul de Roman.

După deschiderea ședinței, episcopul de Roman cere să i se dea voie să citească o nouă adresă.

Mitropolitul Primat îl roagă să mai aștepte, pentru a se termina celelalte chestiuni puse la ordinea zilei, după care i se va da cuvîntul.

Se dă cetire scrisoarei Diaconului Calinic, prin care acesta reamintește acuzările aduse Mitropolitului Primat și cere darea sa în judecată.

Mitropolitul Primat cere ca Diaconul Calinic să fie pedepsit, după dispoziția luată de Sinod, față de toți acei cari vor rîdica astfel de acuzări.

Sinodul decide ca Diaconul Calinic, să fie oprit de a mai oficia.

Episcopul de Roman, cere din nou voie să dea cetire adresei.

Mitropolitul Primat refuză a-i da cuvîntul.

După stăruințele ministrului Arion, episcopul de Roman, citește adresa sa, prin care reamintește din nou toate acuzările aduse Mitropolitului primat și cere darea sa în judecată.

Mitropolitul Primat, adresîndu-se episcopului de Roman, zise:

— „Sunt calomnii, ai să regreți“.

Ep'scopul de Roman vrea să plece, însă e oprit de episcopul de Huși, care îl rugă să rămîie, pentru a contribui la restabilirea păcei în biserică.

Episcopul de Roman, răspunde că pleacă, pentru a nu influența asupra hotărîrei ce va lua Sinodul.

După plecarea episcopului de Roman, ia cuvîntul d. Arion, care roagă pe Inalții Prelați de a grăbi găsirea unei soluții, de oare ce conflictul bisericesc ia proporțiuni mari.

Episcopul de Huși, spune, că Prelații au a discuta chestia și nu se pot grăbi.

D. Arion, răspunde că el nu grăbește pe nimen, dar că trebue găsită soluția mai curînd, de oare ce ne facem de rîs.

Arhiereul Conon, propune ca chestia să fie amînată pînă ce Sinodul va termina discuția asupra modificărei legei Sinodale.

Propunerea e acceptată și urma să se aleagă o comisiune care să aducă un raport amînunțit, după cum s'a hotărît în ședința precedentă.

Față însă cu refuzul Mitropolitului Primat de a face parte din această comisiune, Sinodul decide, ca fie care Prelat să studieze chestiunea, a căreia discuțiune să înceapă în ședința viitoare.

Generalul Manu în agonie

Bucureşti.—Generalul Manu se află în agonie.

Vestea a produs în capitală o adîncă impresiune.

Alegeri comunale

Bucureşti.—Eri au avut loc alegeri comunale la Cegani. Cu toate ingerințele făcute de guvernamentali, a triumfat lista conservator democrată.

Grav accident de automobil

Bucureşti.—Un grav accident de automobil, s'a întîmplat eri, cu prilejul deschiderei Tîrgului Moșilor.

La o cotitură, automobilul d-nei Ivănescu, a călcat pe un soldat, care azi dimineață a încetat din viață.

Regina la Euxonograd

Euxonograd. — Escursiunea pe care Regina Romîniei avea s'o facă la Plevna, a fost contramandată.

Moartea generalului Manu

Bucureşti.—In ultimul moment ni se comunică din Bucureşti că generalul Gh. Manu a decedat.

Suferind de mai multa vreme, medicii pierdusera ori ce speranță și se așteptau dintr'un moment în altul la acest tragic deznodămînt.

Dezolații: Petru și Ionel Iliescu, Elizei și Ecaterina Mavrodin cu copii, Lascar și Elena Cihodariu cu copii, Dimitrie și Mihai Popescu, Ștefan și Aristița Popovici, Dimitrie și Ana Iliescu, Maria Iliescu, Valentina Handoca cu copii, au nemărginita durere a vă anunța pierderea prea iubitei lor soție, mamă, soră cumnată și nepoată

†

Hariclia P. Iliescu

în vrîstă de 26 ani

încetată din viață Duminică 15 Mai ora 12 jum. și vă roagă să asistați la la ceremonia înmormîntărei care va avea loc Marți 17 Mai ora 3 p. m.

Cortegiul va pleca de la Biserica Sf. Spiridon unde se află depus corpul.

APELE MINERALE

SLANIC

(MOLDOVA)

Vindecă sigur: bolile de stomah, intestine, ficat, rinichi, băsica udului, artritismului, gută, diatesă urică etc.

Izvorul No. 1 este cea mai higienică, digestivă și diuretică apă de băut cu vin sau simplă la masă.

Comenzile se fac la exploatator I. Werner, farmacist, furnizorul Curții Regale la Iași.

Broșura: Importanța și eficacitatea apelor minerale de băut de la Slănicul din Moldova, se trimite la cerere gratis.

FABRICA DE CORSETE

din str. Lăpușneanu

s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăți moderne,

Clinica BOALELOR DE OCHI

Dr. C. MICLESCU

OCULIST OPERATOR

S'A MUTAT str. Ștefan cel Mare No. 6

Casele magaziei Kahane Succesor

— *Consult. 63— p. m.*

Doamnele și Domnișoarele care doresc să fie în curent cu Moda Sezonului de vară și în acelaș timp să cumpere și cele mai frumoase Mărfuri, sunt rugate să poftească la Magazinul

„LA VULTUR“

vor cumpara aci de toate, bune și cu prețuri cît se poate mai eftine.

Mare asortiment de Mătăsuri Fularuri, Laize și Voalajuri. Ultimele noutăți în Bluze, Matiuele și Jupoane.

Mănuși și Gente moderne cu Șnururi,

Garnituri pentru Rochii și Furnituri complecte pentru croitorie.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC şi APERITIV PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală română din 1906. **BYRRH** de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANŢA
De vînzare
La toate magazinele de consum. din ţară

Peste 600 doamne bogate

Doresc căsătorie imediată. Reflectanţi serioşi chiar şi fără avere (ocupaţie religiae indeferent) să se adreseze lui
L. Schlesinger Berlin 18

maym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
BORNES ARTIFICIELLES. les 100 mèt. 25 f.

Cereţi numai:
Parfumul şi Eau de Cologne Superioare
A. RALLET & Co. — MOSCOVA
Furnisor al: Curţei Imperiale Ruse, Curţei Regale Romînă, Curţei Regale Muntenegru şi S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900
5 Medalii, Diplome
şi alte recompense
Eau de Cologne
A. RALLET & Co.
Se distinge:
prin mirosul lui plăcut, înlocuind cu totul esenţele
De vînzare la toate Drogheriile şi Mag. de Parfumerii din ţară.
Reprezentant general pentru Balcani
Alexandru Spivacoff
— RUSCIUC —

Dacă suntêţi suferinzi, dacă voiţi a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi şi ficat, întrebuinţaţi zilnic şi în timpul mesei produsele din
Noua Fabrică de Ape Mineralizate
SALVAREA
Iassy, str. Palat No. 9
Preparate în mod conştiincios şi avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind şi un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei şi a calculilor biliare.
Se recomandă în special de Onor. Medici.
De vînzare în toate magasinele mari de consum.
La cere trimetem la domiciliu.
Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia onor. public un mare
Depozit de Maşini de Cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară. Funcţionare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor
Întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.
BICICLET
Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.
Mobile, Pendule, Căruciore şi ori-ce accesorii

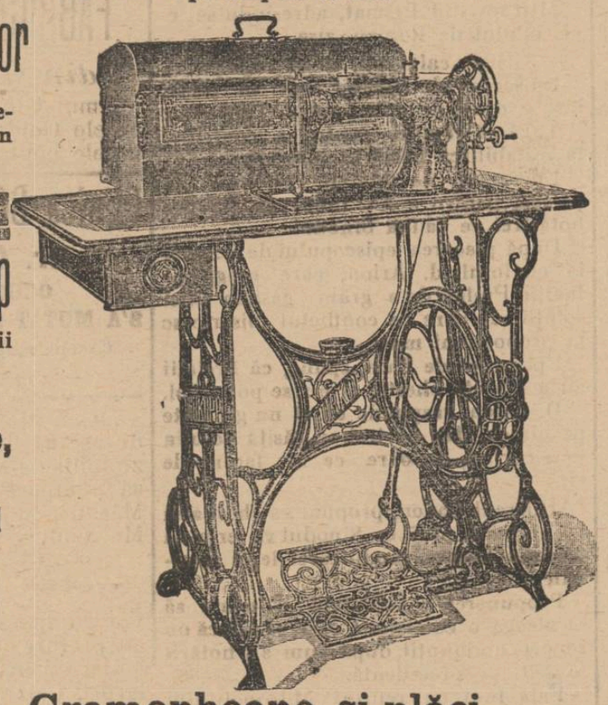

Gramophoane şi plăci.
Instrumente muzicale
TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA
Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.
Fondată în anul 1858
Sucursala stabilită în România de la anul 1869.
Fonduri de garanţii peste 200 milioane
Garanţii (efecte) depuse la casa de depuneri din Bucureşti, pentru asigurarii din Romînia.
LEI 7,142.000
Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.
Plăţi efectuate: peste 400 milioane lei.
Dividende plătite la asiguraţi pe 1910: LEI 1,701,027,78
Soc. Ancora încheie asigurări;
a) Caz de viaţă şi deces, cu sau fără participare la cîştig, cum şi cu scutirea de plata premiilor şi acordarea unei rente în caz de invaliditate.
b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.
c) Caz de deces, cum şi
Orice asigurări atingătoare de branşa vieţei.
Condiţiuni de asigurare extrem de liberale.
Direcţiunea pentru Romînia, Bucureşti.
Agent general pentru Iaşi:
IOSEPH POPPER,
Str. I. C. BRATIANU No. 166.
(foastă strada de Sus)

4 ani de succes 4
CIRCUL SIDOLI
In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă şi Duminică.
CINEMATOGRAFUL
Pathé Frères -- Paris
Program complect nou
de două ori pe Săptămînă
Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt
Absolut noue
Nu se va repeta nici odată vreunul din sujetele deja aratate.
Inceputul la 9 şi un sfert seara.
Preţurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.
Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.
Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă şi Duminică.

LABORATORUL
DE
Produse Farmaceutice
Ioan Werner
FURNISORUL CURŢII REGALE
IAŞI
Vin Tonic pe bază de China, Cola, Coca şi Glycerophosphate. Tonic şi reconstituant.
Două linguri pe zi. *Preţul 5 lei.*
Unguent Preservativ Cel mai bun mijloc pentru a combate şi a împedeca propagarea şi polipsirea boalelor infecţioase (lumeşti).
Preţul 50 b.
Glycerophosphat Granulat
Antineurastenic. Reconstituant a sistemului nervos—2 linguriţe pe zi în apă sau vin. *Preţul 2 lei.*

NOROCUL LUI SCHRÖDER E COLOSAL!
La tragerea clasei a VI-a loteria IX-a acum terminată, am avut plăcerea a plăti onor. mei clienţi:
Lei 100.000 pe No. 5443
după ce abia la loteria trecută am putut achita:
Lei 150.000 pe No. 59221
„ 100.000 „ „ 4642
Afară de acestea au mai căzut în colectura mea în ultimul timp următoarele câştiguri principale:
Lei 80000 pe No. 34304 — Lei 80000 pe No. 59118
„ 70000 pe No. 42650 — „ 50000 pe No. 33233
Lei 50.000 pe No. 34860
Din premiul divizibil de:
LEI 400.000
4 premii à Lei 20.000, deci Lei 80.000
şi anume:
Lei 20000 pe No. 11232 — Lei 20000 pe No. 44215
„ 20000 pe No. 29881 — „ 20000 pe No. 51056
APOI
Lei 20.000 pe No. 15395, Lei 20.000 pe No. 33598 şi nenumărate a Lei 5000, 3000, 2000, 1000 etc.
(Exactitatea numerilor de mai sus trebue confirmată prin lista oficială)
Tragerea clasei I loteria X va avea loc la
14 (27) IUNIE 1911
şi pentru această tragere, ţin la dispoziţia onor public o bogată colecţie de numere norocoase:
O optime Lei 1.50
Un sfert Lei 3. Una jum. Lei 6. Un los intreg Lei 12.
Cel mai mare câştig al acestei loterii evtl.
LEI 900.000
Comenzile din provincie se efectuează prompt şi conştiincios, contre plăţii anticipate, sau sub ramburs.
Rob. Th. Schröder Bucureşti
Centrala: Calea Victoriei No. 106.—Sucursale: Calea Griviţei No. 96 Str. Lipscani No. 71.—Iaşi, Str. Stefan cel Mare No. 8.—Galaţi, Domnească No. 14.—Craiova, Str. Unirii No. 69.
Sucursale noui deschise: Ploeşti, Str. Basarab No. 1.—Brăila, Piaţa Sft. Archangheli (casa Rally).

Fabrica de OGLINZI
ISRAEL BERGHER - IASI
Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910
Execută: Oglinzi veneţiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri şi mobile.
Execuţie din cele mai elegante şi moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.
Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste.
Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziţie permanentă de produsele fabricei, cum şi la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La administratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu No. 17—Instalaţiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuş şi electrician, Iaşi str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1315 Mercuri 18 Mai 1911

† GH. MANU

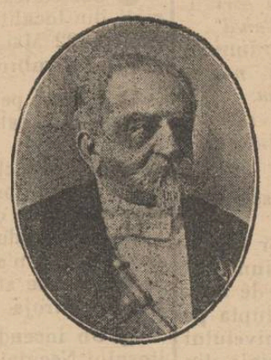

Telegraful ne-a adus ştirea aseară, că s'a stins din viaţă în casa sa din Calea Victoriei, acela ce în viaţă a fost Gh. Manu, general şi om politic.

Gh. Manu s'a născut în 1 Iulie 1834, în aceiaşi zi cînd Vodă Alexandru Ghica, domnul Munteniei punea temeliile oraşului Alexandria.

Scoborîtor din o veche familie, care a numărat mai mulţi *dikiofilacsi* ai patriarhiei din Ţarigrad, Maneştii apar în istoria Munteniei încă din secol al XVII, suind fie-care treptele politice ale puterii, pînă cînd părintele răposatului de azi a fost şi caimacan al Valahiei. Fiul s'a rîdicat la înălţimea născătorilor săi şi prin cariera militară şi prin cariera politică.

Ca militar, Gh. Manu a avut apogeul său în războiul de 1877, cînd a fost cel întâi, care a trecut Dunărea şi la ordinile ce i se dase de comandantul rusesc, el a răspuns mîndru că nu cunoaşte alt comandant de cît pe Domnul său, de la care aşteaptă ordine.

Politica liberală a lui 1877, a luat lui Generalul Manu o parte din laurii victoriei; cu toate aceste cetatea Vidinului datoreşte eliberarea sa vitejiei Generalului Gh. Manu, şi nu era an, în care primăria Vidinului, celebrîndu-şi aniversarea elirărei sale, să nu trimeată Generalului Manu adresă de adîncă recunoştinţă a oraşului pentru eliberatorul său.

Studiile sale serioase militare, făcute în Germania, în aceiaşi şcoală cu tînărul Carol de Hohenzollern, a făcut să fie apreciat în modul cel mai larg de Domnul şi apoi Regele României.

De la cariera armelor Generalul Manu a trecut la cariera politică, consacrîndu-şi toată energia în sporul ideii conservatoare.

Activitatea sa politică, discursurile sale sunt cuprinse în marele volum ce l'a scos d. Badea Mangâru, fost deputat; iar istoricul familiei Manu se găseşte pe larg în frumosul volum scris de C. G. Manu, unul din fiii Generalului, care face cinste şi familiei şi istoriei româneşti.

Partidul conservator a avut în generalul Manu unul din cei mai statornici stîlpi şi el era unul din cei puţini rămaşi în jurul steagului supt lunga guvernare a lui I. C. Brătianu. Intre 1888—1891, Generalul Manu a fost preşedintele guvernului de concentrare, fără a izbuti să aducă în partid pe d. Carp cu ai săi. Dar programul guvernului de atunci a rămas *decalogul* generalului Manu, cu *legea pensiilor*, cea mai esenţială. De la 1891 pînă în 1910 n'a fost guvern conservator, în care să nu fie şi generalul Manu, cînd la finanţe, cînd la interne. Presenţa sa în minister era tot atît de necesară în numele bătrînilor conservator, cum este a lui Take Ionescu în numele tinerimei conservatoare.

Amestecul junimismului în politica de partid, şi cedarea şefiei a silit pe general Manu să stea de o parte, neputînd admite din parte o capitulare a partidului la d. Carp.

Şeful organizărei conservatoare din Teleorman, general Manu a avut momente cînd a reprezentat partidul conservator ca ales al Iaşilor în 1898. Era prima victorie, ce se dă pe numele generalului Manu în urma întregirei partidului cu radicalii d-lui Manu.

De atunci generalul Manu a devenit cetăţan al Iaşilor, şi partidul nostru nu poate uita frumoasele pagini scrise în viaţa sa, de generalul Manu.

Azi generalul Manu, nu mai este.

Răceala morţii i-a cuprins trupul; şi pe mormîntul ce se deschide plîngem cu toţii, că cu generalul Manu se duce un om, cel mai întreg reprezentant al bătrînii generaţiuni, omul de bronz, care n'a ştiut să se mlădie de cît înaintea datoriei sale de militar şi luptător al ţării.

Trimitem din partea ziarului nostru cele mai adînci sentimente de admiraţiune pentru marele bărbat, şi în ecoul unanim al ţării ce plînge azi pe general Manu, cei din jurul lui să găsească toată mîngăierea ca şi toată înălţarea.

„OPINIA"

NOTE BIOGRAFICE

Gheorghe Manu s'a născut în Bucureşti, în anul 1838 din marele vornic Ioan Manu şi d-na Anna Manu, născută Ghica, fiul marelui ban Alexandru Ghica.

După ce a terminat învăţătura în şcoalele din ţară de pe atunci, a fost trimis la şcoala militară de la Potsdam din Germania.

Terminînd şcoala militară, fu avansat, cu învoirea guvernului romîn, sublocotenent în armata prusiacă, în anul 1853. Peste 5 ani, în 1858 se înapoie în ţară şi fu însărcinat cu organizarea artileriei. In armată George Manu rămase pînă în anul 1884, cînd a demisionat.

La 1869, George Manu, pe atunci colonel, intră în ministerul de sub preşedinţia lui Dimitrie Ghica, iar în anul următor în acel al lui Manolache Costache Epureanu, deţinînd în ambele, portofoliul războiului.

In anul 1874, George Manu e ales primar al Capitalei şi deţine această demnitate pînă în anul 1877. Sub primariatul său s'au făcut însemnate lucrări de edilitate, s'au deschis pieţe şi grădini s'a făcut primul plan al Bucureştilor şi studiul pentru canalizarea Dîmboviţei.

In 1877, isbucnind războiul ruso turc, generalul Manu e numit comandant al diviziei a 4-a şi însărcinat cu apărarea ţărei dealungul liniei Dunărei, de la Oltenița la Bechet, prin Turnu-Măgurele, Islaz şi Corabia. *E cel dintîi ofiţer romîn decorat cu VIRTUTEA MILITARA.* Apoi a luat parte la toată campania, pe cîmpiile Bulgariei, la Plevna şi Vidin. Această din urmă cetate s'a predat în mîinile sale.

După războiu, generalul Manu a ocupat funcţiunea de inspector general al artileriei, pînă în anul 1884, cînd a demisionat, retrăgîndu se cu totul din oştire.

Din acel an începe activitatea politică mai intensă a generalului Manu.

Timp de patru ani, generalul Manu, conservator convins, luptă în opoziţia unită, împotriva guvernului lui Ioan Brătianu, care e şi doborît în 1888.

In anul acesta, generalul Manu face parte din ministerele Th. Rosetti şi Lascar Catargiu, de la 12 Noembrie 1888 pînă la 5 Noembrie 1889, deţinînd portofoliul ministerului de război.

La 5 Noembrie, pentru a efectua unirea tuturor forţelor conservatoare, generalul Manu este numit preşedinte al consiliului de miniştri şi formează un minister, care durează pînă la 15 Februarie 1891.

In Noembrie 1891, generalul Manu intră în cabinetul prezidat de Lascar Catargiu şi ia portofoliul domeniilor, dar nu rămîne de cît cincisprezece zile în capul acestui departament căci e ales prezident al Camerei. Această din urmă demnitate o deţine pînă în 1895, cînd se ştie, partidul conservator s'a retras de la cîrma statului.

In 1899, în cabinetul prezidat de d. George Gr. Cantacuzino, generalul Manu a deţinut portofoliul finanţelor. In urma fuziunei de la 1900, generalul Manu se retrase odată cu cabinetul Cantacuzino, declarînd că rămîne conservator şi va aştepta guvernul Carp la lucru. Nemulţumit de politica guvernului Carp, generalul Manu contribui la acţiunea d-lor Cantacuzino şi Take Ionescu, cari provocară în Februarie 1901, faimosul vot de blam, care a determinat căderea cabinetului Carp.

In Decembrie 1904, după retragerea cabinetului prezidat de d. Dimitrie Sturdza, d. Gheorghe Gr. Cantacuzino, pe atunci şeful partidului conservator, fu însărcinat cu formarea guvernului. In cabinetul conservator de la 1904 pînă la 1907, generalul Manu deţinu portofoliul războiului.

Cînd, după retragerea partidului conservator de la cîrma statului, în 1907, d. Cantacuzino trecu şefia partidului d-lui Carp, singurul generalul Manu, care cunoştea dela 1888 şi de la 1900 rezultatele colaborărei d-lui Carp, se opune din răsputeri la această cedare a şefiei. Generalul Manu declară atunci că nu recunoaşte şefia d-lui Carp şi rămîne conservator, în afară de organizarea oficială a partidului. In adevăr, de la 1907 până astăzi, generalul Manu nu luă o parte activă la luptele ce se dădură în intervalul acesta.

In primăvara aceasta, generalul Manu primi să candideze în Teleorman, la colegiul I de deputaţi, şi fu ales. Dar, din cauza boalei, ce se ivise atunci, nu putu participa la lucrările Parlamentului.

Acum s'a stins, regretat de toţi cîţi l'au cunoscut.

*

Inmormîntarea se va face mîine Miercuri la orele 2 d. a.

Cortegiul va porni de la locuinţa defunctului, din calea Victoriei, la cimitirul Bellu.

Vor asista la ceremonia funebră A. S. R. Principele Ferdinand, din partea familiei regale; toţi d-nii miniştri aflaţi în Capitală; d nii preşedinţi ai corpurilor legiuitoare şi d. primar al Capitalei; deputaţii şi senatorii de Teleorman; o delegaţie de a ofiţerilor veterani etc.

Onorurile militare vor fi date de divizia IV, cu efectiv redus.

Decoraţiile vor fi purtate pînă la cimitir de ofiţeri superiori din artilerie.

Grandioasa manifestaţie de Duminică

— DISCURSUL D-LUI A. A. BADAREU —

— După note tachigrafice —

Iubiţi cetăţeni,

Am fost dintre acei, care am stăruit foarte mult pe lîngă şeful nostru ca să ne adune înainte de vacanţie, ca să ne punem în contact sufletesc, noi delegaţii şi reprezentanţii provinciei, cu dv. cetăţenii capitalei.

Prin întrunirea noastră mai doream să facem o demonstraţiune paşnică. Demonstraţiunea a întrecut toate aşteptările noastre. Măreţia acestei întruniri, atît de însufleţite, dovedeşte că ţara este în comunitate sufletească cu şeful nostru şi că dînsa îşi pune mare speranţă în conducerea guvernului ţărei de acest destoinic barbat.

In faţa probei de fapt, pe care o facem prin această întrunire, fiind că existenţa chiar a partidului nostru a fost contestată de adversarii de la guvern, le putem răspunde cu tărie adaptînd cunoscuta zicătoare—de oare ce nici cei mai aprigi adversari politici, cînd vorbesc de d. Take Ionescu nu i pot zice le petit bonhomme—că „le grand homme vit encore şi se află în plină desvoltare a geniului şi vredniciei sale, în capul celui mai numeros partid, cu cele mai puternice rădăcini în ţară.

Şi cei de la guvern se laudă că au astăzi trupe. Dar ce trupe! Trupe de mercenari, trupe de paradă, cu nasturii lustruiţi, cu burţile groase şi întinse de oameni înbuibaţi, chiar îndopaţi în ultimele luni; pe cînd trupele noastre sunt trupe de războiu, oţelite într'un răsboiu, răsboiu neleal, în care viclenia fără seamăn şi fără scrupul a inamicului ne au întins tot felul de curse şi din care răsboiu trupele au eşit cu moralul sporit şi cu o mai mare credinţă în voinicia generalului.

Mîndria noastră de partid mare, care am primit botezul focului, partid eşit din democraţie pe care elita socială o crede aşa de puţin rezistentă la tentaţiuni, trebue să fie cu atît mai mare, cu cît vedem astăzi pe şeful nostru înconjurat cu dragoste şi devotament de toţi fruntaşii partidului—toţi, pînă la unul—cari au oficiat şi la Ianuarie 1908 la sfinţirea steagului acestui partid.

V'am chemat, iubiţi prieteni, ca să ne spunem că împrejurările ne impun să nu suspendăm activitatea politică, nici în timpul vacanţiilor; să vă rugăm ca să lucraţi fără preget la complectarea şi întărirea organizaţiilor noastre, pentru ca la toamnă, în ajunul reluărei activităţei politice, ne vom găsi la o răspîntie şi cuvîntul partidului nostru va fi hotărîtor.

Trebue să ne convingem că un partid ca al nostru, care vine în numele unei clase atît de numeroase, atît de bogat în resurse sufleteşti şi în energii, n'are să se aştepte la buna-voinţă de la clasa privilegiată şi deci n'are nimic bun de aşteptat de la alţii, ci totul de la sine.

Democraţia nu vine cu tendinţa de cotropire, dar nu cere nici îndurare nici buna voinţă chiar de la nimine.

Cerem de la Coroană dreptate, nu pentru noi, ci pentru ţară. Cerem ca frînele guvernului să fie încredinţate celor mai destoinici şi mai vrednici dintre acei pe care îi voeşte ţara.

Cerem de la partidul conservator, care se află astă-zi la guvern cunoştinţa nevoilor reale ale ţărei, conştiinţa de misiunea unui partid conservator, de misiunea unui guvern.

După un an de guvernare a actualului guvern putem spune Majestăţei Sale că a greşit. A satisfăcut aristrocraţia ţărei, dar dînsa a jertfit interesele ţărei.

Putem face bilanţul guvernului pe un an întreg. Rezultatul: stîrpiciune pe toată linia.

Guvernul actual, în fond, are un an de existenţă. El a fost zemislit în Mai 1910, cînd în urma cunoscutelor tulburări de stradă, mutilări de statui, spargeri de geamuri, mîna regească a căzut pe autorii acestor turburări.

In Octombrie ziarele au publicat lista ministerială, lista prefecţilor, etc. care au apărut aidoma în „Monitorul Oficial", din Decembrie 1910.

In Octombrie 1910 în casa prematurului ministru de interne, s'au făcut copii de decrete pentru viitoarele numiri în magistratură, în administraţie, viitorii membri ai parlamentului etc.

La toate s'au gîndit conducătorii actualului guvern, afară de programul cu care au să guverneze. S'au gîndit la partizani; s'au gîndit pînă şi la transfugi — cei mai mulţi erau angajaţi nu în timpul cartelului nostru cu liberalii cum se pretinde, ci în timpul pe cînd d Carp trata cartelul cu liberalii — numai la nevoile ţărei nu se gîndeau, pentru că ţara nu cerea nimic de la dînşii, nu-i cerea nici pe dînşii, căci nu aştepta nimic bun de la dînşii.

A lasat programul pentru ziua instalărei şi atunci l'au formulat sub inspiraţia unui gazetar, preocupat de chestia la ordinea zilei în tîrguri: eftinătatea traiului.

Unde au ajuns cu guvernarea lor? Decepţie şi anarhie pe toată linia.

Au pretins că au dat ţărei cel mai mare guvern care a fost vr'o dată, de oarece s'au pus la un loc 3 elite: elita sîngelui, elita averei, elita intelectualităţei.

Vai de ţară, dacă din trei elite iesă aşa stîrpiciune de guvern.

Ori aceste 3 elite nu sunt elite reale, ori sunt aşa de sleite, că trebue să dispară, ca să nu mai amăgească speranţele ţărei.

Două din elite, cea intelectuală şi cea plutocrată, fiind prea nouă într'o ţară, ea însăşi nouă, este natural să nu ne aşteptăm la mare lucru de la arivismul lor.

Mai ales elita intelectuală a fost fabricată adhoc, prin decretele nevăzute a nu ştiu cărui mandarin junimist, necerîndu-se nici o dovadă la decretarea ei, decît că pretinsul intelectual e de ai noştri.

Cele 3 elite şi-au luat următoarele 3 sarcine:

Eftinirea traiului,
Asanarea moravurilor,
Reparaţiunea socială.

Cu eftinirea traiului s'a însărcinat elita averii: plutocraţia. Cei îmbogăţiţi din scumpirea traiului, urmau să eftinească traiul. In cei îmbuibaţi urma să se trezească adhoc conştiinţa de suferinţele flămînzilor.

Asanarea moravurilor au luat'o asupra lor intelectualii partidului sub direcţiunea marelui intelectual de la interne, în acelaş timp trăsătura de unire între plutocraţie şi intelectualitate.

Reparaţia socială urma să fie opera elitei de sînge, clasa veşnic oropsită de celelalte clase privilegiate.

Traiul nici odată n'a fost însă mai scump, de cît sub guvernul eftenirei traiului. S'a eftenit sarea pentru vite şi s'a scumpit carnea; s'a eftenit sarea pentru peştele sarat şi s'a scumpit peştele proaspăt.

Intelectualii au asanat moravurile deschizînd tarabă până şi în universităţi, unde s'a votat cu chee sau sub batistă.

Elita sîngelui în loc de reparaţie socială s'a pus pe reparaţia pungelor.

Cazinurile, cu tripourile şi anexele lor vor înflori în toate staţiunile noastre balneare şi climaterice.

Ni s'a făgăduit stabilirea ordinei şi liniştei în ţară, operă cu adevarat conservatoare.

Ce linişte! Ce ordine!

Avem tulburarea în Biserică, instituţia cea mai seculară şi cea mai fundamentală din ţară. Guvernul îşi încrucişează braţele; n'are nici o părere. Chiar un ministru semeţ, ca cel de la culte, care obişnuit are păreri în toate, declară că guvernul lasă restabilirea ordinei în Biserică, autorilor tulburărei.

Liniştea asigurată de organele administrative! La Iaşi administraţia conspiră cu cei ce ridică pe copii contra părinţilor, pe cei ce sfătuesc pe fiii noştri să asvîrle cu petre în casele noastre, în noi părinţii; ea primblă cu pompă pe strade pe copiii ameninţători şi apoi tot această administraţie cere certificate de mulţămire de la evreii pe cari pretinde că i-a aparat contra furiei copiilor.

Cum voiţi să nu aducem omagiile noastre bărbăţiei corpului electoral care zilele din urmă a înfierat în propriul său fief pe plutocratul intelectual de la interne şi pe intelectualul de la Universitatea din Bucureşti, căruia i s'a dat ca apanagiu asanarea moravurilor în judeţul Argeş.

Neputinţa de la centru se resimte în toate administraţiile. La Botoşani consilierii comunali se duc înarmaţi, pentru a se apara nu numai de agenţii cari îi asaltează, ci chiar unii contra altora. Nu se pot reproduce în public cuvintele cu cari se tratează colegii din acel consiliu.

La Piatra N. consiliul comunal a fost disolvat a treia zi după instalare, după ce votarea pentru primari şi ajutoare durase 2 zile.

Acum se vorbeşte că chiar primarul de Bucureşti n'a mai putut rezista sufocării moravurilor armate.

Noi, ca partid de guvern, avem răspundere către ţară şi nu mai putem lasa să dăinuiască o astfel de destrabalare, o atare anarhie.

Nu suntem pentru distrugerea celor 3 elite sociale şi cu atît mai puţin contra elitei de sînge, singura elită care nu-i impovizată ca elita intelectuală; dar cu condiţie să se disciplineze, să nu şi iee misiuni în disproporţie cu puterile lor. Sunt în toate aceste elite şi elemente de valoare, cari constituesc netăgăduit un capital al ţărei.

Cerem însă ca oligarhia care ne guvernează să nu se lese orbită de instinctul de clasă.

Nu ameninţăm pe nimene, dar ca oameni serioşi cu durere de ţară prevenim pe cei rătăciţi.

Dacă instinctul de clasă va orbi pînă în sfîrşit la cei ce ne guvernează, conştiinţa de partid şi de interesele ţărei, vom fi nevoiţi şi noi conservatorii democraţi, să dăm o luptă de clasă împreună cu democraţia liberală, pentru ca prin reforme constituţionale, să punem oligarhia conservatoare în neputinţă de a face rău.

Rău serviciu îşi face în ori-ce caz această oligarhie, cînd voeşte să ne dee o dovadă de tendinţele sale democrate prin faptul angajărei la partidul lor, a elementelor celor mai înjosite din cadrele celorlalte partide.

Această selecţiune de a îndoasele, dovedeşte că oligarhia noastră cu toate pretenţiuniie ei de elită n'are noţiunea de *select*.

Democraţia cea adevărată poate fi singură, ca d. Take Ionescu şi partidul său, în nici un caz nu vor jertfi interesele ei legitime.

OAMENI ŞI LUCRURI

Cînd nu mai suntem tineri....

Intr'un cerc mai numeros, unde se vorbea numai de lucruri serioase, aproape grave, ne-am lăsat cîteva minute răpiţi de farmecul vorbirii a doi tineri,—cei mai tineri, singurii *încă* tineri din cîţi eram adunaţi şi între cari nu era nici un „bătrîn".

Era atîta deosebire între tonul nostru şi al lor, în cît ei nu ne mai inspirau nici o încredere. Şi cu toate aceste, ori tocmai din această pricină, ne făcea plăcere entuziazmul cu care vorbeau, energia cu care tindeau să trezească în noi credinţa şi speranţa pe care le aveau şi pe care le rostiau cu sinceritate, cu frumuseţe şi cu avînt.

Pe noi toţi nu ne despărţia — de cei doi—de cît un număr relativ restrîns de ani. Şi cu toate aceste abisul părea de un secol !..

... După trecere de o oră—două, ascultăm într'o sală publică pe un eloquent şi erudit conferenţiar vorbind despre „Rostul vieţei". Intre rînduri el evoca anii trecuţi din propriile sale amintiri şi înfăţişa auditoriului acel trecut ca fiind excesiv de departe, enorm de diferit de anii lui de acum, ca gîndire, credinţă şi concepţiune.

Şi cu toate aceste între cele două stadii de timp nu era de cît vre-un deceniu, poate un deceniu şi jumătate, cel mult.

Din nou mă obseda reflecţia: cum pot asemenea mici diferenţe de timp să determine atari adînci contraste ? Care e biologia schimbărilor acestora şi căror însemnate prefaceri organice corespund ele în viaţa fie-căruia dintre noi ? De ce găsim astăzi aproape ridicule — ucruri, păreri, mişcări care ni se păreau sublime, sfinte, altă dată ?

S'ar zice că toate avînturile, toate credinţele, toate idealurile sunt numai nişte urmări fiziologice ale organismului tînăr şi că în mod fatal ele pier în vîrtejul anilor, aşa cum în retorta chimistului anumite fenomene sunt legate de anumite combinaţiuni şi numai de ele.

Tinereţea plăteşte naturii şi omenirii tributul de vigoare sub forma unor variate manifestări, indiferent dacă e vorba de iubire sensuală, ori de iubire altruistă, care iea forma luptei şi încrederei sociale... Iar odată cu slăbirea fatal legată de anii cari trec, — au dispărut şi acele manifestări ideale.

Dar ce repede, ce nesimţit se petrec toate aceste ! Ce insinuant succede decepţia—presumţiunii şi entuziasmului ; ce generală este la un moment dat *o boseala* sub toate formele ! Intr'o minunată piesetă a lui Blumenthal—„Wann wir altern..." — se analizează una din formele acelei slăbiri fizico-fiziologice corespunzătoare unor interesante stări sufleteşti ale vrîstei care nu *mai* aparţin tinereţii, deşi încă nu sunt ale bătrîneţei.

Modul de a gîndi, felul de a simţi plăceri ; gradul de emoţionalitate ; intensitatea în sensibilitate ; chiar de a vroi, de a crede, de a visà, — toate se preschimbă, fără să ai conştienţa momentului în care se produc schimbările, fără să simţi ce forme nouă a adus în firea ta prefacerea acea profundă care te-a sortit să fii *altul* de cum erai eri...

Intr'o seară, pe malul mării negre, în tovărăşia nenorocitului scriitor Ion Adam, care se adăposteşte astăzi în cimitirul iaşan — reflectam asupra uneia din cele mai frequente schimbări de asemenea natură: greutatea, lipsa de dorinţă de *a scrie*, de a produce, de la o anumită vrîstă,—cea dintăi care urmează primei tinereţe, tinereţei propriu zise.

Adam, de o fire cam vehementă, găsea explicaţiuni brutale, cari sfidau concepţiunile romantice ori delicate. Şi mi se părea că are dreptate.

...In faţa noastră se întindea, fără sfîrşit şi fără odihnă, Marea, ca un simbol al veşnicului neastîmpăr. Ea părea că vrea încă să întregească ironia violentă a tovarăşului nostru de vorbă şi ne îmbarbata, oarecum, în încheerile noastre sceptice. Ca şi cum ne-ar fi spus în vibrarea ei necontenită :

„Ce noroc că tinereţea nu durează ! Ce noroc că credinţele şi avînturile scad ! Ce noroc că dezgustul vine pe urma tuturor încîntărilor — şi că o singură credinţă, dreaptă, rămîne neclintită : credinţa că toate au un sfîrşit, că viaţa însamnă numai o pregătire pentru ziua cea de pe urmă !"

Rodion

† IOAN ADAM

Cum cade un brad lovit de trăsnet, aşa l'a doborît şi pe el furtuna vieţei. Pentru că era atîta putere şi atîta energie în omul acesta, în cît nici acum nu pot pricepe cum s'a putut stînge aşa de curînd. Şi s'a stins totuşi, viaţa această exuberantă, energia aceasta neînfrîntă ; s'au întunecat pentru totdeauna ochii aceia plini de vis, şi de inteligenţă.

In camera tristă de la ospiciu, unde l-am văzut întins, neînsufleţit, figura lui păstrase încă toată seninătatea veche ; nici o urmă de suferinţă, nici o umbră de părere de rău.

Pentru Adam însă viaţa n'a fost nici frumoasă, nici tristă. El începuse prin a fi învăţător ; dar nevoia de a da mai mult avînt energiei care dormea în el, dorul de a se înălţa şi de a-şi lărgi cîmpul activităţei sale, ambiţia legitimă de a pune în valoare calităţile sale sufleteşti, impulsul imaginaţiei sale aprinse, l'au făcut să părăsească mica şcoală a satului, pentru a întra el însuşi în şcoala cea mare a vieţei.

Şi cîtă trudă, cît zbucium, cîte nevoi, cîtă luptă, pînă să vadă titlul academic, cu care mai tîrziu a putut întra în magistratură. Adam era însă un brav.

Nimic nu-l dădea învins, nici o greutate nu i se părea peste puterile lui.

In cele mai apăsătoare ceasuri, găsea răgaz să întregească opera lui de povestitor şi de artist, cu care cîştigase în scurt timp un loc frumos în literatură. Numai morţii nu i-a putut ţinea piept, — însă nici în faţa ei n'a plecat capul, ci a înfruntat-o liniştit ca pe cel de pe urmă duşman cu care avea să lupte.

Ioan Adam lasă numeroase scrieri o întreagă operă de avînt şi de fantazie, plină de sanatate morală şi din care se desprinde un puternic parfum de viaţă rustică. El lasă mai cu seamă urmele şi amintirea unui suflet bun şi drept, iubitor de oameni, iubitor de viaţă, în care a înflorit cu belşug cel mai dulce şi cel mai nobil sentiment omenesc : amiciţia.

De ce a trebuit să moară aşa de curînd ?

H.

Moravuri Universitare

Activitatea extra universitare a studenţilor e în floare la Iaşi. Niciodată, însă, studenţimea aceasta n'a dovedit mai multă vitejie şi înţelegere, mai multă putere şi demnitate, ca în ziua, cînd voind să restabilească cinstea ştiinţifică a unui profesor al ei, s'a deslănţuit, în massă amorfă şi impunătoare, pe străzile sărace şi înfricoşate ale Iaşului.

Energia elegantă a discursurilor — a vorbit însuşi d. Ifrim — a arătat candida nevinovăţie în materie de cinste literară a d-lui Cuza, iar ecoul prelungit al urletelor nesfîrşite au vestit lumei întregi cît e de bravă, cît e de puternică, cît e de neobişnuită studenţimea romînească de la cea de a doua universitate.

După ce-au „huiduit timp de 15 minute" — la ferestrele ziarului „Opinia" ; după ce — într'o superbă exuberanţă a curajului lor tineresc — a făcut să se îngrozească familia Cananău, băgind în sperieţi pe bieţii copii închinaţi fără îndoială, cahalului; după ce au ţinut să răsplătească naţionalismul curat şi desinteresarea nobilă a „Evenimentului" ; — neînfricoşaţiii soldaţi ai idealului romînesc, au pătruns, ca o oaste încoronată de biruinţă, în curtea ospitalieră a celui, pe a cărui onoare o reîntegrau.

A apărut d. Cuza Vai ! cum am putea înfăţişa oceanul neguros care fierbea sguduindu-se năprasnic la picioarele apostolului. Fruntea sa, obosită o vreme, sub povara bănuelei ce începuse să sfîşie chiar sufletul celor mai credincioşi, se împodobea iară de nimbul luminos al stăpînirei pe care i-l aduceau acum ca o cucerire eroică oastea asta de nevinovaţi.

Luat pe sus şi purtat pe braţe, apostolul a fost aşezat pentru ca să cuvinte. A vorbit. A declarat : nu e vorba de mine *ci de noi*". Ceea ce vine că bieţii studenţi neprihăniţi sunt luaţi ca tovarăşi la păţania d-lui Cuza. Adică, plagiatul pe care opinia publică l'a recunoscut, şi pe care justiţia însăşi l'a judecat pe jumătate, cade nu numai în sarcina d-sale, dar că cei cari cred încă în naivitatea lor eroică, în buna credinţă a d-lui Cuza sunt datori să împartă cu d-sa condamnaţiunea şi urmările morale. Ne mirăm cum n'a cerut ca întregul neam romînesc să pretindă cinstea de a se solidariza cu plagiatul vrednicului naţionalist. La urma urmei, ar putea spune că l'a săvîrşit pentru binele naţiei... Pe urmă a stătuit pe studenţi „să nu mai permită". Studenţii au făgăduit că nu vor mai permite. Şi, pentru că d. Cuza dorea să ştie dacă tinerii sunt cu adevărat hotăriţi, ei au probat părintelui lor sufletesc, într'o ultimă încordare a coardelor lor vocale — aşa surmenate de atîta naţionalism ! — că sunt „hotăriţi".

„Imi voi face tot aşa datoria şi de acum înainte" — a adăogat d. Cuza. Dacă într'adevăr are această tristă intenţie, apoi ne grăbim îngrijorati să recomandăm eroului ultimei sesiuni a Curţei cu juraţi de la Iaşi, mai multă prudenţă şi să-i urăm mai mult noroc... Să nu dea iară peste ceasul cel rău. Totuşi, nu ne îndoim că studenţimea romînescă va veghea. Va veghea cu atîta sîrguinţă că nu va mai îndrăzni nimeni să dovedească vr'un plagiat naţionalist. D-l Cuza s'a convins că n'a lucrat fără folos şi că n'a făcut jerfa cea mai grea, ce o poate da sufletul unui om cinstit, fără răsplată. E mîndru deşi nu tocmai mulţumit. Dar, studenţii ? Ei sunt mulţumiţi. Ei nu cunosc cartea d lui Cuza şi au ştiut să dispreţuiască broşura d-lui Socor. D-l Cuza — însuşi o constată într'un No. al „Neamului romînesc", jelindu-se că s'a muncit de asurda cu confecţionarea „Poporaţiei" sale, pentrucă sunt prea puţini cei cari o citesc. Dar, ce însemnează aceasta, cînd tinerii noştri au o altă menire mai grea şi mai onorabilă : aceea de a pregăti mîntuirea naţiei. Deci, la întruniri publice, pe pieţe, în mahalale ca agenţi electorali, pe străzi ca schingiuitori ai ovreilor, în curţile şefilor ca slujitori ai „idealului", acolo, nu în biblioteci unde îşi risipesc energia cei „rătăciţi", nu în laboratorii şi în seminarii unde se străduesc cei „lipsiţi de ideal", acolo trebue să cauţi pe studenţi. Şi-i vei găsi, — îi vei găsi cîntînd, huiduind sau lovind. Ii vei întîlni mîndri în sărăcia lor mulţumită ; viteji în exaltarea lor continuă, sub stăpînirea puterilor ce se impun din afară de ei ; îi vei auzi repetînd cuvintele auzite la întrunirile „şefilor", cîntînd „Deşteaptă-te romîne" şi vei şti că sunt studenţi. Sunt tinerii cari slujesc cultura, cari se pregătesc să fie lucrătorii preţioşi la progresul ştiinţei şi al civilizaţiei. Sunt lumea de mîine. O priveşti şi fugi : mila şi desgustul te cuprind. N'ai timp să simţi desnădejdea ce trebue să se desfacă în faţa acestui spectacol.

Noi ne mai întrebăm încă : unde vom merge ? Şi nu ştim să răspundem ; nimeni nu ne-ar putea răspunde : unii de ruşine, alţii de nevoie.

Ca să mai îndemni studenţimea noastră la o reculegere e încă peste putinţă. Ea ar putea privi cum şi în Germania — celor mai rele deprinderi studenţeşti — se înfiripează acum o nouă viaţă însănătoşită de un spirit superior şi demn de vremea noastră. Aşa numitele *Finkenscnaften* de care raportează uttimul No. al revistei „Mercure de France", pot fi o pildă. Dar, acolo au început să apară alte mentalităţi, acolo „prin încercarea lor liberatoare şi creatoare totdeodată, aceşti tineri lucrînd să statornicească o universitate superioară, să smulgă umanitatea din puterile servituţii, din întunecimile rutinei imbecile şi barbare pentru a o ridica pînă la luminile ştiinţei şi moralităţii, ne învaţă că organizaţia noei lumi sociale de justiţie şi de solidaritate, nu se va putea face fără o mare sforţare a cugetării".

...Şi nu cu sforţări ale muşchilor sau ale coardelor vocale, entusiaştilor neprihăniţi din capitala Moldovei !...—*T.*—

(„N. R. R.")

Litere-Ştiinţe-Arte

Ioan Adam.—N'au fost nici coroane, nici flori, nici dric împodobit, nici invitaţii de înmormîntare. Abia din gazete, cu întîrziare, aflarăm că s'a stins în ospiciul iaşan al Socolei acel care fu cîndva veselul şi sfătosul povestitor Ioan Adam.

Vor fi fost poate cîteva „flori de cîmp", ca să aducă aminte puţinilor cari l'au petrecut la locuinţa de veci, că sub titlul acesta—Flori de cîmp—şi-a adunat odinioară primele încercări scrise într'o proză poetică.

A fost un frumos talent literar—şi mai mult încă, un temperament care părea foarte bine pregătit, foarte bine înarmat în lupta pentru existenţa. Şi cu toate aceste a fost numai o aparenţă ! Acel munte de om—căzu trăsnit ca o mlădiţă fără vlagă.

De două ori internat în ospiciu,—moartea l'a curmat repede, punînd capăt chinului care ameninţa să se prefacă într'o lungă, dureros de lungă agonie.

Acum vre'o trei ani în „Tribuna poporului" ce apărea zilnic în Capitală Ioan Adam a consacrat un articol elogios „Opiniei" şi colaboratorilor ei. Cu atît mai trist, că trebuie să ne plătim recunoştinţa către bietul scriitor, înregistrîndu-i moartea din cale afară timpurie şi în condiţiuni din cale afară dureroase.

Vom fi alături de prietenii lui, cînd vor lua iniţiativa unei comemorări mai trainice de cît acea de care, obişnuit, au parte la noi scriitorii de valoare stînşi în sărăcie.

R.

*

„Scrisori inedite de-ale lui J Jacques Rousseau" au fost editate la Paris. Afară de unele cari au un caracter prea intim şi de toate zilele,—mai sînt însă şi altele cari conţin fapte personale, un plan de pedagogie dedicat unei mame tinere şi o metodă curioasă şi originală de predat botanic a.

INFORMATII

❑ *La marele stat major al armatei se lucrează, precum se ştie la un proiect modificător al legei înaintărilor în armată.*

Suntem informaţi că modificările vor fi următoarele :

Sublocotenenţii, locotenenţii şi căpitanii să fie înaintaţi numai la vechime ; examenul pentru gradul de maior să fie menţinut.

Gradul de maior să se facă la alegere şi la vechime, iar de la gradul de locotenent-colonel înaintările să se facă numai la alegere.

❑ In chestia plagiatului Cuza, confratele *Ordinea*, publică următoarea notă foarte reuşită :

La urma urmei, ce atîta zarvă cu plagiatul d-lui Cuza ?

Plagiat-a oare pe nişte autori naţionali ? Doamne fereşte !

A plagiat pe nişte străini, din cari unii fac sau făceau parte din „Cahal".

Ei, destul ne-au exploatat străinii pe noi. E timp să-i exploatăm şi noi pe străini, cum putem şi cu ce putem.

In fond, plagiatul d-lui Cuza este un fericit început de restituire naţională—deci o operă profund patriotică.

❑ In Iaşi s'a înfiinţat „Asociaţiunea Culturală" Iaşi.

In potriva tuturor curentelor de în vrăjbire şi disimilare, Asociaţiunea aceasta va impune acţiunea ei de consolidare prin cultură şi va lupta pe toate căile pentru ridicarea nivelului moral al tuturor păturilor sociale din ţară.

Acţiunea ei va consta în darea de serate culturale-artistice, în răspîndirea învăţăturilor temeinice sociale şi politice, în cultivarea simţului de adevărată artă, literatură şi ştiinţă, prin diferite publicaţiuni.'

In acest scop va apărea în curînd în Iaşi „Biblioteca Apollo" care va publica traduceri din operele de valoare ale literaturilor străine, precum şi lucrări originale ; deasemeni va apărea şi o revistă lunară.

❑ **Inspecţiile A. S. R. Principele Ferdinand.**—A. S. R. Principele Ferdinand, inspectorul general al armatei a stabilit definitiv programul inspecţiilor pe care le va face în cursul acestei luni, înainte de a pleca la Londra.

Iată programul :

Luni 23 Mai la Craiova, regim. Dolj şi batalionul 5 vînători.

Marţi 24 Mai la Birlad, regimentul Cantemir 12 şi regimentele 2 şi 3 roşiori.

Mercuri 25 Mai la Galaţi regimentul Siret 11 şi bat. 7 vînători.

Joi 26 Mai la Ploeşti regimentul 7 Prahova.

Vineri 27 şi Sîmbătă 28 Mai, la Bucureşti batalionul 2 pioneri şi regim. 6 Mihai Viteazul.

A. S. R. va face inspecţii asupra şcoalei de companie şi escadron, perioada de instrucţie.

Va alege, din fie-care regiment sau batalion, cîte una sau două companii pe cari le va inspecta la toate categoriile de instrucţie ale perioadei.

A. S. R. nu face inspecţii administrative trupelor, care cad în competenţa comandanţilor de brigăzi, ci face numai inspecţii la instrucţia trupelor. Aşa se explică faptul că inspectorul general al armatei inspectează cîte unul şi două corpuri de trupă pe zi.

In inspecţiile pe care le va face în cursul acestei luni A. S. R. Principele Ferdinand va fi însoţit de d colonel Iliescu, şeful statului major al inspectoratului şi de adjutantul princiar de serviciu.

La toate localităţile unde merge în inspecţie A. S. R. va fi primit în mod oficial.

● Societatea Funcţionarilor Comerciali din localitate, dă în seara de Duminică 22 Mai o frumoasă serbare în grădina Zimbru.

❑ Aseară pe la orele 7, trăsura No. 10 cu un cal, în dreptul farmaciei Jellea, a lovit pe evreul Copel Abramovici, producîndu-i răni grave.

Numitul a fost transportat la farmacie de peste drum, unde i s'au dat ajutoare. Conducătorul trăsurei, un lipovan tînăr, n'a putut fi arestat, fiind-că în trăsură se afla d. Brief, amicul prefectului Stroja.

❑ Un incendiu a distrus casa locuitorului Neculai Puşcaşu, din satul Aroneanu, împreună cu două coşere şi o şură. Focul a luat naştere din neglijenţa unui copil. Pagubele se urcă la suma de 1000 lei.

❑ Invăţătorul D. Rota, dirigintele şcoalei din Ciurea, a fost numit învăţător de pomicultură pentru judeţele Iaşi, Vaslui şi Suceava. D. Rota va fi suplinit de preotul N. Popovici din acea comună.

❑ Ministerul Instrucţiunei Publice, în urma intervenţiei făcută de directorii şcoalelor Comerciale, Tehnică şi Militară, le-au admis a lua parte la concursul de oină, ce are loc astă-zi, la ora 2.

Comisiunea numită de minister e compusă din d-nii : I. Praja, Paul Bujor şi Bucovineanu.

❑ D. Peretz, inspector general, va reprezinta pe d. Arion la concursul de oină, ce are loc la T. Severin, în cursul săptămînei viitoare.

❑ Administraţia comunală a confirmat azi, primirea sumei de 22.000 lei primită din subscripţia *Adevărului* şi a d-lui Iorga, pentru aşezarea statuei lui Cuza-Vodă în piaţa Unirei.

Băile OGLINZI

3 kilom. de la tîrgu Neamţ, de unde pînă la băi transportul se face cu Tramcare, Brecuri, diferite echipaje şi Automobil.

50 % reducere prin gara Paşcani.

Sesiunea de la 1 Iunie la 15 Septembrie

Staţiune climaterică de primul rang, situată în munţii Neamţului, *la o altitudine de 500 metri* de asupra nivelului mărei, de unde domină toată regiunea înconjurătoare, ferită de curenţi, încunjurată fiind din 3 părţi cu o pădure seculară şi un parc splendid.

Clima temperată, aerul curat şi hygienic de aci, unite cu poziţiunea sa pitorească, îi dă coloritul şi farmecul încîntător al naturei bine făcătoare.

Băile saline de aci sunt din cele mai concentrate şi rivalizează cu băile similare din Hall, Ischl, Reichenhall etc.

Cabinele de Baie şi Hidroterapie instalate în modul cel mai higienic şi modern, **sunt toate în falanţă.**

Băile au efect miraculos asupra **Rheumatismului, scrophulosei, limfatismul, cloro-anemie, debilitate, rachitism, ischias, paralisii, neurastenie, sifilis, boale de piele, boale de copii şi de femei, leucoreea, metrită, peri şi parametritele, fibrome, sterilitate, etc.**

Un pavilion modern pentru inhalaţie cu apă minerală, esenţă de brad şi diverse substanţe medicamentoase apropriate.

HOTEL şi VILE

RESTAURANT EXCELENT cu bucătărie romînă şi franceză sub conducerea D lui M. Petersil, se serveşte Table d'hôte.

Pensiune (casă şi masă) de la Lei 6.50 pe zi de persoană.

O ORCHESTRĂ din cele mai bune amuzează publicul.

Pentru familiile care vor să facă menaj acasă, sunt vile şi camere cu bucătării, deosebite, cu luna şi sezon, cu preţuri convenabile.

Pentru distracţiuni clădire grandioasă, prevăzută cu săli : de dans, biliard, lectură, săli pentru diferite jocuri şi casino.—S'au construit din nou vile şi mai multe camere.

Eftin şi Folositor

Pentru persoanele ce nu se pot deplasa, recomandăm **sarea extrasă din apele minerale din Oglinzi**, care din cauză că e mult introdusă, ne-a pus în plăcuta posiţiune, a scădea preţul unei cutii de 2 kilo de la lei **1.50** la **1 20**.

Sarea minunată de Oglinzi se află depusă spre vinzare, în Bucuresti : la farmacia d-lui Stoenescu, şi *Centrala* ; în Iaşi la farmacia Fabini şi în Tg. Neamţ la Ad-ţia Băilor.

Serviciul medical este încredinţat d lui **Profesor Universitar Dr. V. Bejan**, modic şef al maternităţei din Iaşi, care va face şi operaţiunile cerute, asistat de d. Dr. *I. Rosenfeld.*

Persoanele cari nu vor să stea la Oglinzi, găsesc în Trg. Neamţ numeroase locuinţi confortabile şi eftine, cu sau fără menaj şi cari se vor transporta la băi cu tramcarele administraţiei la fiecare 15 minute.

Pentru orice informaţiuni a se adresa de pe acuma la subscrişii în Trg. Neamţ.

Concesionarii băilor Oglinzi : **Rudolf Fritz & Dr. I. Rosenfeld ; In Iaşi, d. Petersil,** antreprenorul Hotelului, **Str. de Sus 189.**

Ultime INFORMAȚII

❑ *Fiind-că dările de seamă ale ziarelor din București asupra discursului rostit de A. A. Badareu la București, au fost eronate mai ales într'un pasaj foarte important, reproducem și aci acel pasaj așa cum a fost zis de d. Badareu:*

După un an de guvernare a actualului guvern, putem spune Majestății Sale, că a greșit: a satisfăcut aristrocația, dar dînsa a jertfit interesele țării.

❑ *La clubul nostru din Iași s'a arborat stindardul de doliu, cu prilejul decesului generalului Manu.*

Comuna Iași ar trebui să depue o coroană pe cosciugul ilustrului defunct, care a pus atîta mare stăruință pentru votarea subvenției și împrumutului ce au fost necesare realizării alimentării orașului cu apă.

❑ *Delegația clubului nostru din Roman, care a participat la întrunirea din București, a depus cărți de vizită la otelul Frascati, pentru P. S. S. Episcopul de Roman.*

❑ **Discuțiuni furtunoase în Senatul Universitar.** — Senatul universitar s'a întrunit aseară, pentru a se pronunța din nou asupra ridicării d-lui Corneliu Șumuleanu la rangul de profesor la catedra de chimie la facultatea de medicină din Iași.

Inainte de a se intra în discuția chestiei, d-nii profesori Aurel Mănescu, P. Bujor și dr. Pușcariu, au atras atenția senatului, că nu se mai poate reveni asupra votului anterior cînd s'a ivit paritate de voturi, iar ministrul, potrivit legii, n'a aprobat ridicarea d lui Șumuleanu la rangul de profesor.

Pînă cînd d. Șumuleanu nu va aduce lucrări noi și pînă ce o comisiune de profesori nu se vor ocupa de lucrările lui și nu vor face cuvenitul raport senatului, pînă atunci senatul nu mai poate fi convocat.

Situația de astă-zi a d-lui Șumuleanu este identică cu acea de acum două luni, —cînd d. Șumuleanu n'a fost ridicat la rangul de profesor.

D. Dimitrie Alexandrescu, profesor de drept civil și decanul facultății juridice, care a fost apărătorul circiumarilor, în contra cunoștinților chimice ale d-lui Șumuleanu, ia cuvîntul, pentru a susținea pe d. Șumuleanu. Spune că paritatea nu însamnă vot hotărît și de aceea rectorul a fost în drept să convoacc senatul, fără să fi luat avizul cuiva.

D. profesor Bujor, spune că d. Șumuleanu n'are încă lucrări suficiente pentru a fi numit definitiv.

Dacă le are însă, Senatul să numiască o comisiune pentru a ne dovedi aceasta și nouă, care credem că d. Șumuleanu nu are nici o lucrare.

Se pune la vot chestiunea, dacă Senatul a fost legal convocat și dacă se poate discuta ridicarea d-lui Șumuleanu la rangul de profesor, fără ca acesta să fi prezentat vre-o lucrare originală, sau să aibă raportul comisiunei.

Votează pentru d-nii: Dimitrie Alexandrescu, G. Bogdan, A. Philippide, dr. Socor și I. Găvănescul.

Votează contra, d nii: Aurel Mănescu, dr. Pușcariu și P. Bujor.

In urma acestui vot cei trei profesori care au votat contra, părăsesc ostentativ sala de ședințe, declarînd că vor redacta un memoriu de protestare pe care îl vor înainta ministrului.

Cei cinci prietini ai d lui Șumuleanu, rămași singuri și anume: profesorul de drept civil, profesorul de medicină legală, profesorul de filologie, profesorul de oftamologie și profesorul de psihologie și morală—votează fără discuțiune ridicarea d-lui Șumuleanu la rangul de profesor de chimie.

*

De observat: 1) că rectorul, cu toate insistențele minorității a refuzat se pună la dispoziția ei, adresa ministrului prin care respinge ridicarea d-lui Șumuleanu la rangul de profesor; 2) că profesorul Socor, care la ședința precedentă se abținuse de la vot, a votat de această dată pentru.

De altmintreli d. profesor Socor a avut dăunăzi o ținută și mai sensațională: fiind convocat Senatul și consiliul facultății de medicină pentru a se pronunța asupra lucrărilor candidaților la catedra de histologie, de la facultatea din București, d. profesor Socor venise la o primă ședință cu un raport, care conchidea la recomendarea d-rului Mironescu și la respingerea d-rului Brukner. La o ședință următoare d-rul Socor veni fără de nici un raport, iar la votare dăduse votul său d-rului Brukner.

❑ Eri au depus jurămînt domniii Al. G. Hinna, înaintat consilier la Casație și M. Vidrașcu, numit procuror.

Domnul Hinna a fost introdus de domnii consilieri T. Crivăț și G. Buzdugan, iar d. Vidrașcu de domnii G. Buzdugan și Al. Hinna.

❑ Domnii profesori N. Filip, Riegler, Udrischi și Mantu au fost numiți membri în comisiunea veterinară de pe lîngă direcțiunea generală a serviciului sanitar.

❑ **Scutiri de vamă.** — La ministerul de industrie și comerț s'au primit mai multe cereri de scutire de vamă, pentru obiectele cari se pot fabica în țară. Spre a evita orice discuțiune cu cei interesați și a nu se interveni pentru scutiri de vamă de cît numai pentru acele obiecte care nu se pot face în țară, ministerul a intervenit pe lîngă toate fabricele, ca să trimită un tablou de toate articolele în țară precum și ori ce prospecte, prețuri curente, imprimate, desemne ori fotografii, referitoare la articolele ce fabricați, aceasta în interesul d-voastre de oarece cunoscînd în mod detailat articolele ce se pot face în țară ministerul nu va acorda scutiri de vamă pentru ele aducînd și la cunoștința celor interesați spre a nu le mai importa din străinătate.

❑ **Transportul cărnei pe C. F.**—Față cu începuturile serioase de export de carne din România, în Austro-Ungaria, spre a se da oare cari înlesniri celor interesați, căile ferate romîne, răspunzînd favorabil cererilor din Austro-Ungaria au luat următoarea dispozițiune:

Uneltele de încărcare ale transporturilor de carne, precum: cîrlige căpriori, prăjini și trunchiuri de lemn se vor „transporta gratuit", numai dacă transportul se taxează pe baza unei încasări de vagoane complecte.

Dacă transporturile s'au efectuat ca mărfuri colete de mare sau mică iuțeală, uneltele se expediază la înapoiarea lor în trafic întrerupt pînă la stațiunea de frontieră.

La întoarcerea unor asemenea unelte de încărcare se va procede conform vechilor dispozițiuni.

In scrisurile de trăsură cu care se înapoiază uneltele de încărcare, trebue să se înscrie mențiunea: „Intrebuințat la un transport de carne de... kg...".

Cu această dispozițiune se modifică pe viitor dispozițiunile paragrafului 40 al tarifului de mărfuri pentru traficurile directe.

Este interesant a se ști că pe baza aeestei dispozițiuni, căile ferate austro-ungare, au modificat și ele traficul direct cu căile ferate germane, acordînd transporturilor de carne aceleași avantagii acordate de C. F. R.

❑ Domnul D. Volanski, judecător la tribunalul Iași, a fost chemat de ministrul justiției, care i-a propus președinția tribunalului Vaslui.

Domnul Volanski a refuzat.

❑ Directorul general al teatrelor, d. I. C. Bacalbașa, a propus directorului teatrului din Iași, să dee acestui teatru piese ce se vor juca la iarnă la București, împreună cu decoruri și să trimeată și pe principalii interpreți ai pieselor spre a împlini rolurile la Iași.

Se așteaptă răspunsul directorului local, la propunerea orală ce i-a făcut-o d. Bacalbașa.

❑ Cu ocaziunea ultimei conferenți din anul acesta școlar, ținută la școala No. 6 „C. Negri", de sub direcțiunea d-lui Victor Munteanu, a avut loc Duminică la acea școală, o serbare dată de elevi pentru ieșirea la pensie a d-lui *I. Carare*, un distins institutor.

Au asistat corpul didactic din circonscripția a III-a și un numeros public.

D. *Victor Munteanu*, directorul școalei, descrie în cuvîntarea sa activitatea d lui I. Carare în cei 38 ani serviți în învățămîntul primar.

Elevul Nedelcu, citește o frumoasă felicitare din partea elevilor școalei, înmînînd iubitului institutor un mic dar, ca amintire, și buchete de flori.

Elevul *Pascu Gh.* cl. IV-a, ține o frumoasă dezertație despre datoriile către Patrie.

Mai mulți elevi recitează poezii și corul școalei execută mai multe cîntece.

La sfîrșit, d. I. Carare, mulțumește corpului didactic al școalei „C. Negri" pentru atențiunea ce a avut prin această serbare școlară înălțătoare, și cu lacrimele în ochi își ia rămas bun de la colegii și elevii săi.

◑ Membrii administrației comunale au avut azi o consfătuire cu medicul primar al orașului, in chestia îmbunătățirei, ce urmează a se aduce în serviciul curățirei stradelor.

❑ Ministerul de interne a înaintat administrației comunale suma de 150 mii lei, prima rată din subvențiunea anuală de 300.000 lei, pe care statul o acordă comunei Iași, pentru furnizarea apei necesare căzărmilor și școalelor.

❑ La Primărie a fost adusă o mașină, care costă cîte-va mii de lei, pentru rîdicarea animalelor moarte.

E drept că în orașele mari se întrebuințează aseminea mașini.

Dar cea adusă în localitate, este atît de grea, în cît, pentru a o transporta, vor trebui cel puțin trei perechi de boi, și un număr suficient de oameni care s'o puie în mișcare.

Din punctul de vedere practic, mașina nu va aduce nici un folos. Cel mult va fi un nou spectacol.

❑ D. Sadoveanu rămîne director al Teatrului Național, și d. Theodorini, rămîne director al Conservatorului de muzică.

La toate stăruințele puse, pentru ca ambii să fie înlocuiți, d. Arion a răspuns, că în ceia ce privește pe d. Sadoveanu, nu l poate înlocui, aceasta fiind dorința unor din colegii sei din minister.

Iar pe d. Theodorini îl menține, din pricina numărului mare de candidați cari solicită acest post.

❑ Eri a început examenul de docență în specialitatea Chimiei minerale a d-lui I. Costăchescu, înaintea comisiei compusă din d-nii: dr. E. Riegler, P. Bujor, An. Obregia și Aurel Mănescu.

❑ Au fost numiți în grefa secției II-a a tribunalului: d. Al. G. Mîndru, registrator, în locul decedatului Papafil și d. Emil A. Manariu, copist, în locul d-lui Mâudru.

❑ Se crede că d. I. Corjescu, consilier la Curtea de Apel din Iași, și D. Antonescu, consilier la Curtea din Galați, vor fi mutați, după a lor cerere, unul în locul celuilalt.

❑ Soldați din regimentul 7 roșiori, ducînd ieri remonți la gară, caii s'au speriat. In învălmășeală un soldat a fost trîntit la pămînt. Soldatul calcat de copitele cailor, a fost grav contuzionat și transportat la spital.

❑ D. I. Peretz, inspector general școlar a inspectat azi gimnaziul Ștefan cel Mare. Inspectorul, va cerceta și multele reclamații ce s'au primit la Minister contra profesorului Gîrcineanu.

Mîine d sa va inspecta școlile din Vaslui.

❑ Rabinul S. Taubes refuzînd să se prezinte la secția II a a Curții pentru a oficia la prestarea unui jurămînt, a fost condemnat la o sută lei amendă.

Faptul a fost făcut cunoscut administrației financiare.

❑ Noua Grădină Trajan se deschide poimîni-seară, Joi 19 Mai 1911, cu o grandioasă reprezentație cinematografică a teatrului Pathé Frères, sub conducerea d-lui A. C. Bottez de la Circul Sidoli.

In această grădină vor continua neîntrecutele reprezentații cinematografice de la Circul Sidoli, cari obțin succese grandioase de timp de patru ani neîntrerupt.

Noul program festiv, special alcătuit pentru această reprezentație de deschidere cuprinde între altele: Mistress Ellen Smithson, salvată de un hoț, mare roman de moravuri engleze, brodat pe întîmplări și aventuri adevărate.

Acest nou program cuprinde apoi: Hatmanul Nicolaeff, pagini reconstituite din Istoria trecutului—Mîncat de tigru sau pedeapsa lui Yann Cîntărețul, după o narațiune istorică— O excursiune în Carpații Ungariei, mărețul pisc Tatra etc. Luptele eroice între atleți japoneji, scene prinse absolut exact în țara vitejilor—O expediție în regiunile sălbatice ale Melaneziei (Australia) Jenița în vacanță, scene comice—Un ventilator brevetat, fantezie comică—Un tălhar înșelat, scene humoristice etc. etc.

Programele vor fi schimbate de două ori pe săptămînă: Lunia și Joia și reprezentațiile cinematografice vor avea loc în fiecare seară la noua Grădină Traian—Duminicele și sărbătorile Matineuri la 4 ore ziua în sala Circului Sidoli—cu prețurile populare obișnuite.

Bufet excelent—Absolut singurul local unde se debitează veritabila bere Sleeping Car (Bragadiru). Prăjituri și înghețată de la Tuffli.

Orchestra maestrului Dimitriu, acompaniază cu cele mai noue piese, desfășurarea sujetelor.

Prețurile locurilor: Loc Rezervat 1 leu 50 bani—Stal I, 1 leu—Galerie 50 bani.

❑ **Anunțăm pe toți amicii noștri și pe toți subscriitorii albumului conservator-democrat, că d. Al. Vlădăyanu, autorul acestui album, domiciliat Str. Știrbei Vodă No 60, București, a sosit în localitate, pentru a distribui albumul.**

D. Al. Vlădăyanu, în afară de volumele subscrise, mai posedă încă un stoc, pentru persoanele ce vor binevoi să și'l procure.

Pentru ori-ce informațiuni se pot adresa la clubul nostru.

DEBITUL BADAREU et Dr. MANOLESCU

De la Strunga

— Strada de Sus No. 189 —

Aduce la cunoștința onor. clientele că prețurile produselor s'a coborît la urm.

	Kg.	Litrul
Lapte dulce proaspăt, analizat de on. serv. san.		0.25
	oca	0.35
Caș proaspăt		1.20
Brînză de vaci proaspătă	0.60	
Castronul cu iaurt		0.15
Castronul cu iaurt mare		0.20
Brînză de Brăila grasă		1.80
Unt de gătit proaspăt	3.20	
Smântână dulce, centrifugată		2.20
Delicioasă brînză de munte nouă		1.40
Unt pentru cafea, ciaiu		5.00
Ouă zilnic proaspete		6.00 o/o
Gervais romînesc pachetul		0.50
Grăsime topită de porc	2.20 kg.	
Cașcaval de penteleu		2 40
Delicioasa urdă dulce		1.60
Zilnic sparanghel proaspăt		1.40

Ultima oră

București 17 Mai

Moartea generalului Manu

București.—Remășițele pămîntești ale regretatului general Manu, se află așezate pe un frumos catafalc, în salonul mare, ce dă în calea Victoriei.

Intregul catafalc este acoperit de jerbe de flori, depuse de numeroșii amici și cunoscuți ai regretatului.

La ora 12 jum. M. S. Regele, însoțit de un aghiotant regal, a sosit la locuința defunctului, exprimînd condoleanțele sale familiei generalului Manu.

Regele a depus o jerbă de flori pe cosciug.

La Primărie s'a arborat drapelul negru.

Inmormîntarea are loc mîine la orele 3.

Din partea guvernului, va vorbi d. Filipescu, ministru de război.

Demisia Mitropolitului Primat

București.—In cercurile guvernamentale se afirmă, că conflictul bisericesc se va termina prin demisia Mitropolitului Primat.

Se afirmă că Mitropolitul Primat va demisiona chiar astăzi.

In același timp se spune, că Episcopul de Roman, pentru a dovedi că acțiunea sa n'a fost provocată de ură personală, va demisiona de asemenea.

Țaranii atîțați la răscoala

București.—*Adevărul* de azi publică amănunte asupra unei întruniri ce a avut loc, și în care s'au atașat țăranii la răscoală.

Această întrunire a avut loc în comuna Dragușeni, din județul Suceava.

In chiar localul școalei, un grup de învățători, între cari și învățătorul Păunescu, au adunat pe locuitori și elevi.

A luat cuvîntul o persoană necunoscută în comună, bine îmbracat, care a aratat că averile jidanilor sunt făcute din sudoarea țaranilor și că aceștia trebuie să le smulgă din mîinele evreilor.

A terminat că răscoala este unicul mijloc pentru a se ajunge la scopul dorit.

Printre elevii, cari au asistat la acest discurs, erau și cîțiva elevi evrei, cari au comunicat părinților lor cele petrecute.

Familiile evreești au părăsit îndată comuna ducîndu-se unele la Fălticeni, altele la P. Neamț.

Grupul de învățători însoțit de misteriosul necunoscut, s'au îndreptat spre alte comune, pentru a continua propaganda începută la Drăgășani.

Ciocniri de Torpiloare

Kiel.—Eri noapte în cursul exercițiilor flotei în largul mărei, două torpiloare s'au ciocnit lîngă Skadyen. Un marinar a fost rănit de moarte.

Zece țarani asasinați Blocarea graniței

Salonic.—Lîngă Florina, zece țarani au fost găsiți asasinați. Torghout Pașa a început să trimită trupe din Tusi spre granița muntenegreană spre a o bloca.

Greva brutarilor din București

București.—„Epoca" anunță, că brutarii din Capitală se vor pune azi în grevă, din cauza refuzului administrației comunale de a li admite să urce prețul pînei.

Ziarul adaugă, că manutanța comunală, va fabrica pîine, în cantitate suficientă, pentru îndestularea Capitalei.

Intoarcerea Reginei

Varna. — Regina Romîniei a părăsit eri Varna, însoțită pînă la port de regina Eleonora.

La port 10,000 de oameni au făcut ambelor regine o primire entuziastă.

Muzica flotei bulgare cînta imnul romînesc și cel bulgăresc.

Despărțirea între ambele regine a fost foarte cordială.

Apoi regina României, s'a urcat pe vaporul „România" și la orele 1 jum. noapte a ajuns la Constanța.

Aci a fost primită de autorități și de un imens public, care a aclamat pe Suverană.

Regina s'a retras apoi, în Palatul regal din Constanța.

Cursa de aviațiune Paris—Roma

Paris.—Aviatorul Garoș își continuă cursa spre Roma.

Eri a ajuns la Nisa. La ora 5 a plecat spre Genua. Astăzi a sosit la Pisa și își continuă drumul spre Roma.

Holera la Graz

Graz.—Lucrătorul, care s'a îmbolnănit eri de holeră, a încetat azi din viață.

O enciclică Papală

Roma. — Vaticanul a publicat o enciclă către episcopii din lumea întreagă condemnînd legea portugheză de separațiunea bisericei de stat, declarînd-o nulă și fără valoare contra drepturilor inviolabile ale bisericei.

Enciclica laudă cu căldură, episcopatul și pe clerul portughez, care a condemnat această lege, declarîndu-se gata să sufere pentru biserică.

Mult întristații și îndurerații: Betty Schapira, soție; Bernhard, Moritz, Iosef, Clara, Zinca și Sofica, copii; Fica Schapira, nora; Sura Schapira, mama; precum și frații, surorile și rudele, au durerea a vă anunța pierderea iubitului lor

HERMAN SCHAPIRA

în etate de 53 ani

încetat din viață în ziua de 17 Mai c. după o scurtă și grea suferință, în locuința sa din str. Gh. Mărzescu 32.

Inmormîntarea se va face Mercuri 18 Maiu, a. c., ora 2 p. m., la cimitirul israelit.

Ape minerale naturale

STRĂINE ȘI INDIGENE

din 1911

au sosit la Farmacia I. WERNER

DIN PIAȚA UNIREI

Clinica BOALELOR DE OCHI

Dr. C. MICLESCU

OCULIST OPERATOR

S'A MUTAT str. Ștefan cel Mare No. 6

Casele magaziei Kahane Succesor

— Consult. 63— p. m.

INTREBUINȚAȚI NUMAI RENUMITUL

DENTOFIX

Cea mai igienică și întăritoare apă de gură și dinți.

Se vinde în cutii elegante de nickel conținînd 120 tablete

De vînzare la toate parfumeriile, farmaciile și drogheriile de lux.

Gheorghe Constandachi

inginer hotarnic se oferă a face măsurători de moșii, hotărnicii, parcelări la locuitori, diviziuni de moșii, etc.

Adresa *Str. Bărboi No. 8.*

Advocații KIRILOVICI

S'AU MUTAT

în Strada Mitropoliei 10

Lîngă Baia Comunală

A. TOMESCU

Concesionar pentru exploatarea Usinelor Comunale

Face cunoscut Onor. Public că a deschis un Biurou special pentru Instalații de Apă și Canal.

Executări prompt și conștiincios

Devise și proiecte la cerere

Strada Mitropoliei No. 6

Doamnele și Domnișoarele care doresc să fie în curent cu Moda Sezonului de vară și în acelaș timp să cumpere și cele mai frumoase Mărfuri, sunt rugate să poftească la Magazinul

„LA VULTUR"

vor cumpara aci de toate, bune și cu prețuri cît se poate mai eftine.

Mare asortiment de Mătăsuri Fularuri, Laize și Voalajuri. Ultimele noutăți în Bluze, Matinele și Jupoane.

Mănuși și Gente moderne cu Șnururi,

Garnituri pentru Rochii și Furnituri complecte pentru croitorie.

FABRICA DE CORSETE

din str. Lăpușneanu

s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăți moderne,

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziționea generală română din 1906. **BYRRH** de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA)

De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

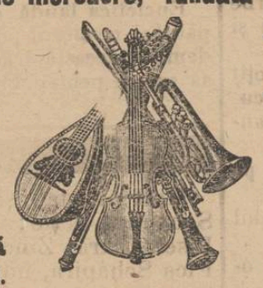

Instrumente Muzicale și Accesorii

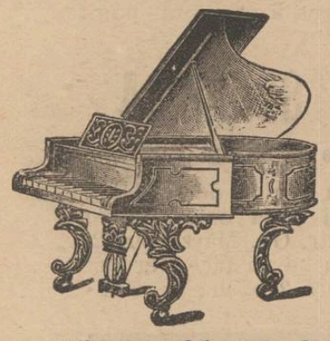

Piane Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI

STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vînzare și în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

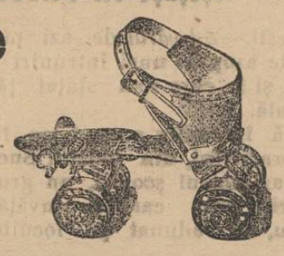

Pentru „Skating"

Calitate superioară

Prețuri reduse

Dacă suntețî suferinzi, dacă voiți a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

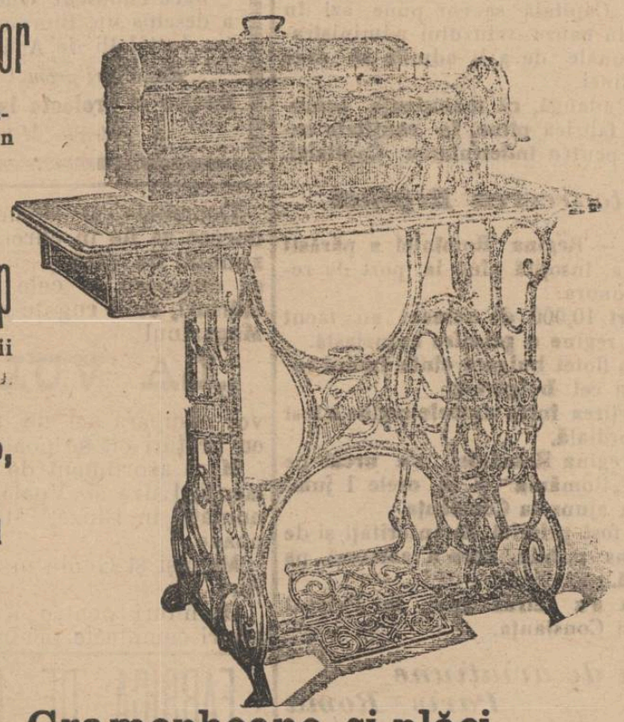

întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Cărucioare si ori-ce accesorii

Gramophoane și plăci. Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. Grossmann

LABORATORUL DE

Produse Farmaceutice

Ioan Werner

FURNISORUL CURȚII REGALE

IASI

Kola Granulat Tonic-Reconstituant al sistemului Muscular.—2 linguriţe pe zi în apă sau vin. *Preţul 2 lei.*

Vin Iodotanic Depurativ (curăţitor al sîngelui). Două linguriţe pe zi. *Preţul 2 lei 50 bani.*

Cremă camphorată pentru pete şi pistrui. După o scurtă întrebuinţare face să dispară ori-ce pete şi puncte de pe faţă, redînd culoarea naturală a pielei. *Borcanul 1 leu.*

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă şi Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut nouă

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Inceputul la 9 și un sfert seara.

Preţurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă şi Duminică.

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanţii peste 200 milioane

Garanţii (efecte) depuse la casa de depuneri din Bucureşti, pentru asigurarii din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăţi efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asiguraţi pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viaţă şi deces, cu sau fără participare la cîştig, cum şi cu scutirea de plata premiilor şi acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum şi

Orice asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Condiţiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcţiunea pentru Romînia, Bucureşti.

Agent general pentru Iaşi:

IOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(foastă strada de Sus)

Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER	355	17339	32013	19184	Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER
42827	Tragerea clasei I-iu: 14|27 lunie 1911				48002
48014	O optime Lei 1.50 — 1 sfert lei 3. — 1 jum Lei 6 — 1 loz întreg lei 12.				53948
53942	Cel mai mare câştig al acestei loterii evtl. LEI 900.000 — Comenzile din provincie se efectuează prompt şi conştiincios, contra plăţii anticipate, sau sub ramburs.				57547
42925	Rob. Th. Schröder — *Firmă fondată în 1870* — IAŞI — Str. Ştefan cel Mare No. 8 — Centrala: Bucureşti, Calea Victoriei No. 106.— Sucursale: Calea Griviţei No. 96, Str. Lipscani No. 71.—Galaţi, Str. Domnească No. 14.—Craiova, Unirii No. 69. —Brăila, Piaţa Sft. Archangheli (casa Rally).—Ploeşti, Str. Basarab No. 1.				48004
Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER	48015	43774	48070	48347	Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi veneţiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri şi mobile.

Execuţie din cele mai elegante şi moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziţie permanentă de produsele fabricei, cum şi la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureroase* cari au resistat tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se potu găsi la toţi Droghiştii şi Farmacistii.*

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu No. 17—Instalaţiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuş şi electrician, Iaşi str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mirzescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1306 Joi 19 Mai 1911

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Demisia Mitropolitului Primat

Conflictul sinodal este pe punctul de a fi rezolvat în parte. Zicem în parte, căci din coprinsul telegramelor ce am primit ieri din București și din știrile ce ne-au adus ziarele de azi, vedem că soluția rezolvărei conflictului s'ar mărgini la demisia Mitropolitului Primat, după care va urma și acea a Episcopului de Roman.

Este aceasta o soluție prin care se rezolvă definitiv și complect, conflictul care durează de mai bine de 2 ani?

Să examinăm faptele și să vedem din ce împrejurări a luat naștere acest conflict.

Guvernul liberal a crezut necesar, să modifice legea sinodală și în așa fel, că această modificare s'o facă împotriva canoanelor bisericești.

Pentru a reuși în modificarea proectată, d. Haret și-a asigurat sprijinul unora din prelați, printre cari a figurat în primul rînd actualul Mitropolit Primat, care se afla Episcop al T.-Severinului și care, pe prețul alegerei sale de Mitropolit, s'a pus în slujba d-lui Haret, pentru a face ce va voi, din legea Sinodală.

In potriva, atît a legei, cît și a prelatului pus în serviciul ministrului liberal, s'a ridicat cu energie, atît în Senat cît și în Sinod, Episcopul de Roman, aducînd grave învinuiri d-lui Haret, că a nesocotit biserica și legile ei fundamentale, iar Mitropolitului Primat că a calcat canoanele bisericești și e vinovat de fapte imorale.

Acuzația aceasta Episcopul de Roman a repetat-o ori de cîte ori s'au deschis sesiunile sinodale, și a cerut să fie dat judecății Sinodului, Mitropolitul, unde Episcopul de Roman se face puternic a produce toate dovezile acuzațiunilor sale.

De această judecată a fugit și d. Haret, și Mitropolitul și toți membrii Sinodului în timpul guvernărei liberale.

Și înțelegem această fugă. Liberalii au fost fripți odată cu un conflict și proces bisericesc, și au oroare să mai vadă încă unul petrecîndu se sub guvernarea lor.

In deosebi d. Haret, sub ministeriatul căruia s'a produs afacerea lui Ghenadie, și pentru care a fost nevoit să se retragă din minister și să ofere portofoliul cultelor decedatului Mîrzescu pentru a potoli conflictul și rezolva grava criză bisericească nu mai putea să admită încă un proces bisericesc.

Dar cu retragerea guvernului liberal, conflictul a fost din nou adus în discuție și prin redeschiderea sesiunei Sinodului criza bisericească a devenit și mai acută.

Ce face însă, d. Arion, ministrul de culte, conservator, care avea cu totul alte opinii în această afacere?

Fuge și d-sa ca și întregul guvern de soluția judecății!

„Vrem pace în biserică" — pare a spune ministrul de Instrucție—dacă pace se poate numi soluția demisiei Mitropolitului.

Dar d. Carp, care se rîdicase cu atîta violență în potriva Episcopului de Roman, în cît 'l amenință că 'l va scoate din înaltul cler, a dat înalta sa aprobare d-lui Arion, pentru a potoli conflictul prin retragerea Primatului din scaunul său, cînd tocmai, judecat și găsit,—dacă ar fi fost așa—nevinovat, Mitropolitul, d. Carp avea ocazia să facă răspunzător de calomnie pe Episcopul de Roman și să facă a i se aplica pedeapsa meritată.

Pe cînd așa, Mitropolitul—cu și fără scaun, rămîne în opinia publică și mai cu seamă în biserică sub acuzațiunea Episcopului de Roman, și fuga sa de judecată invederează pînă la proba contrarie temeinicia învinuirilor aduse de acel Episcop.

Dar se spune că între o judecată scandaloasă și o retragere umilită s'a preferat aceasta din urmă, și că Mitropolitul apare ca o victimă, în interesul sfînt al Bisericei.

Dar conflictul nu rămîne rezolvat prin acesta, căci un nou Mitropolit va ocupa scaunul părăsit azi de Arhiereul Mironescu.

Chestia este, ce se face cu legea sinodală?

Căci Episcopul de Roman a cerut ca condiție esențială, rezolvirea conflictului pe baza judecărei Mitropolitului și modificarea legei sinodale, care e dovedită a fi contrară canoanelor.

Se va modifica această lege? Adică, va avea curajul d. Arion să facă modificările cerute de Episcopul de Roman?

Ministrul pentru a scapa de glasul persistent al Episcopului, vrea să aibă și dimisia acestuia.

Cu modul acesta nu va mai avea cine să ridice voacea în Sinod și să ceară modificarea, așa că scapă de ori ce bocluc. Dar un alt prelat se va ridica admițînd ca Gherasim al Romanului se va retrage—și va cere modificarea. Și cu modul acesta conflictul va reîncepe din nou și pacea din biserică iarăși va fi tulburată.

De aceia, am zis că conflictul e numai în parte rezolvat și ca să conchidem vom mai adăuga că nu un asemenea guvern, cu un Arion la Culte, va fi în stare să-i dee soluția definitivă și mulțumitoare pentru biserică.

Făcătorii de... profesori

Domnului dr. Șumuleanu i-a venit vremea să fie numit definitiv la catedra de chimie pe care — vai! — o ocupă la biata facultate de medicină din Iași. Și ce s'a petrecut cu înalțarea d-lui Șumuleanu la gradul de profesor, merită să fie relevat, ca o gravă excepție la toate legile, la toate regulamentele, ca o nouă întinare a Universității în anul ei jubiliar.

Domnul Șumuleanu, contrar legei, n'a prezintat nici o lucrare originală, nici macar una feroce — originală ca a d-lui Cuza, spre a fi numit definitiv.

Fără de lucrare originală — n'a putut avea raportor, fără de raport consiliul profesoral al facultății de medicină, apoi Senatul universitar, — nu se puteau pronunța.

Ei, și! S'au pronunțat ambele—consiliul și senatul—și d. Șumuleanu, fără lucrare originală, fără raport, a fost recomandat spre a fi numit definitiv la catedra sa.

Cum se poate așa ceva? In secolul XX, în plină lumină, în plin progres? Ia se poate. Și să adăugim repede: așa ceva se poate la Iași, numai la Iași, nu pretutindeni în a doua Capitală—ci numai la Universitate.

Un învățător sătesc, ca să poată avea o catedră, trebue să treacă multiple și diverse examene și concursuri. Trebue să fii om învățat ca să poți ajunge dascal într'o comună rurală. Dar la Universitate, la cea din Iași, poți deveni profesor, mai ales cînd n'ai nici un merit.

Afacerea—adevărat „afacere"—se va întoarce din nou la minister. Acum o lună ministrul de instrucție a întors'o, refuzînd să-l facă profesor definitiv pe d. Șumuleanu.

Acum două luni, d. Șumuleanu n'a fost făcut profesor de cei în drept, fiindcă n'avea nici raport, nici lucrare originală. Acum a fost numit, fără raport, fără lucrare.

Dacă și ministrul va reveni la sentimente mai bune pentru d. Șumuleanu—rămîne de văzut.

Romîn sau Jidan?

Privind pe antisemitul Cuza mi-am pus cîte odată întrebarea: cărui neam poate aparținea un om de felul acestuia: la fizic, — statură mijlocie, tip oriental brun, nas aquilin, miop; la suflet, — inteligență ascuțită, cu predilecție pentru lucruri subtile, temperament de răzvrătit, tenace, fanatic, viclean, arogant și laș.

Și mi-am răspuns: toate aceste însușiri la olaltă, nu le poate întruni de cît un om, ai cărui strămoși au trăit, pe vremuri... în ghetto.

La fizic, e tipul evreului meridional, la suflet e ceva din evreul de pretutindeni, plămădit în ghetto și transformat puțin în civilizația modernă. Căci trecutul etnic al acestui neam a dezvoltat două (poate și mai multe) tipuri caracteristice, dar a lasat pretutindeni o esență sufletească unică. Evreii sînt inteligenți, și de o inteligență vioae, care a produs mari cugetători și oameni de știință (Spinoza, Lombroso, Brandès etc); lunga asurprire pe care au suferit-o, le-a născut acea luciditate extraordinară cu care privesc realitatea vieții, acel materialism îndărătnic, care face spiritul lor practic caracteristic, și care i-a făcut să deie cel mai mare contingent de răzvrătiți ai societăților (Marx, Lassalle, etc.); tenacitatea și perseverența lor, rezultantă a celor două însușiri de mai sus, sînt tipice (afacerea Dreyfus); fanatici în cultul lor, cînd îl profesează, fanatici în credințele lor sociale cînd perd ori-ce religiozitate; vicleni, cînd lupta economică îi despoae de alte arme de rezistență; îndrăzneți pînă la aroganță, de cîte ori pot ridica fruntea, ca o protestare inconștientă împotriva umilinței seculare; lipsiți nu numai de eroism, dar de cel mai mic sentiment de curaj în actele mărunte ale vieței, prin obicinuință atavică, prin bicisnicie ereditară.

Și, în adevăr, figura care n'are nimic daco-roman, nu e mai curînd o figură semită? Finețe lui intelectuală, plină de astucizm, nu e fineță de semit? Spiritul său de răzvrătire nu-l așază în familia lui Marx și a celorlalți? Tenacitatea și fanatizmul său au ceva românesc în ele? Viclenia lui, are ceva comun cu blajinătatea sufletului romîn? Cît despre aroganța sa, care, în procesul de pe urmă cu d. Socor, a culminat, ce o poate egala de cît lașitatea de a sfida o întreagă Curte, sub auspiciile studențimei iresponsabile?

Incît mă întreb încă: e romîn sau e jidan, d. Cuza?

Mephisto.

Primul Procuror

Am putea spune că nu înțelegem de ce ziarul carpist local se amestecă în „atacerile" privitoare pe primul procuror de Iași?

Dar de ce am spune că nu înțelegem, cînd înțelegem destul de bine: primul procuror, strîns cu ușa de noi, s'a văzut nevoit să se apere—și se apără prin *Evenimentul*.

Se apără și altmintrelea: prin scrisori desperate ce le distribue implorînd certificate de „desminţire" și prin intervențiile ce le face, spre a obținea asemenea desminţiri—d. A. C. Cuza.

Dar ca s'ajungi să te rogi, să implori și să ai și o presă—trebue să fii vinovat.

Și d. Bercea ie așa de vinovat, că ie de mirat că n'a fost învitat la petrecirile pe care ministrul de justiție le oferă magistraturei.. ideale—ie de mirat, că nu se vorbește încă de avansarea acestui ideal magistrat, omul d-lui Cuza și omul *Evenimentului*!

Omul d-lui Cuza, a fost din vremuri primul procuror. Chiar înainte de a fi făcut pe misitul și pe avocatul apostulului Romîniei — magistratul ideal, excelentul magistrat anumit, se speriase rău de complimentul văcsuitorului de ghete contra vieței apostolului.

Omul „Evenimentului", primul proprocuror a devenit abia acum, în timpul precupețiilor ce se urmează cu prilejul instituirei unei magistraturi ideale nababiste.

Abia acum—căci primul—procuror, pînă mai dăună-zi fusese așa rău văzut de grecinești, că urma să fie înlocuit prin d. Stoica.

Tempora mutantur.

Rușinea Universitară

Suflarea naționalistă poate, în sfîrșit, să înregistreze o victorie electorală, în votul pe care senatul universitar l'a dat pentru ridicarea d-lui Șumuleanu la rangul de profesor. Este drept că de cîtva timp, ne-am deprins să știm că voturile universitare se mai tocmesc cîte odată, în cît poate votul acesta, în care naționaliștii au reușit, să nu aibă atîta importanță ca voturile prin care au căzut la alegeri în toată țara, voturi mai puțin luminate, dar, de sigur, mai puțin dispuse la tocmeală.

Cu această ocazie s'a mai văzut încă odată ce calamitate a adus asupra țărei legea actuală pentru numirea profesorilor universitari,—lege după care Șumuleanu ajunge profesor universitar, dar n'ar fi putut ajunge nici odată învățător la sat. Este mai ușor, după legea actuală, să faci o combinație fericită, după o tocmeală bine aranjată, ca să te voteze profesor de universitate, de cît să reușești la examen învățător la Țiganași.

Ceea ce însă, ne arată într'o lumină foarte tristă mecanismul acestor alegeri, este spiritul de o josnică negustorie ce prezidează la aceste numiri.

Cînd zicem „prezidează", ne gîndim cu intenție la acel care, de fapt, prezidează alegerile universitare și care de la alegerea din Februar trecut, și-a căpătat o tristă celebritate din Măsluirea acestor alegeri. Rectorul universității a introdus în universitate cel mai ordinar spirit de satisfacere a intereselor personale, în paguba prestigiului instituției, care între nenorocirile ce lovesc mereu orașul nostru, n'a fost cruțată nici de acea de a fi scoborîtă la rolul de unelta ordinară, în mîinile unui om care nu poate privi mai departe de cît lungul scurtului său nas.

In votul pentru numirea lui Șumuleanu, Universitatea a fost din nou scoborîtă prin combinațiile ordinare care de cîtva timp au dat naștere monstrului cu două capete Cuza—Grecianu; rectorul Universității în calitate de moașă cu diplomă, pentru orice nașteri monstruase, a mai adăugat încă un titlu la acele numeroase ce le are deja, la scoborîrea universității noastre. A transportat la Universitate combinația ordinară care a pus pe naționaliști sub paza d-lui Grecianu și a făcut ca gloata de ilustre caractere ce împodobesc tabla de materii a clubului carpist, să voteze pe d. Șumuleanu. Cunoaștem statornicia tututuror celor ce au votat pe Sumuleanu și care, în afară de d. Philippide, al cărui vot are o origine mai personală, sunt toți carpiști; asta ne dovedește încă o dată, că universitatea e adevărat un cuib ordinar de aranjare a intereselor politice, iar spiritul rău care prezidează toate combinațiile de bas étage, este rectorul Universității.

Semnificația unei manifestații

Viața de luptă a partidului nostru e bogată în demonstrațiuni splendide a forței, însuflețirii și siguranței sale de victorie.

Nici o zi însă, n'a pus mai în evidență optimismul robust al democrației conservatoare și seninătatea cu care aceasta își urmează calea ce i-au tras-o destinele ei, de o parte, și geniul șefului ei de alta, ca ziua de Duminică.

Era mai mult de cît un partid mare, puternic, mîndru, ireductibil în scopurile ca și în mijlocele sale de acțiune, care dădea țărei priveliștea impunătoare a unei forțe politice ce crește mereu, în adîncime și întindere.

Era, însăși pătura cea mai organizată a democrației romîne, și cea mai ajunsă la maturitate, care sub steagul larg desfășurat al partidului conservator, și vibrînd de mîndria socială a unei clase cu braț viguros își cucerește un loc la soare, care își afirmă cu glas de tunet revendicările ei menite să triumfe, dreptul ei de a avea în sfîrșit cuvînt hotărîtor în conducerea țărei.

Și caracterul acesta al demonstrațiunei de la Eforie, l-a desluşit cu o deosebită putere și claritate iubitul nostru fruntaș d. Badareu, în discursul pe care l-am publicat în întregime.

Toată mîndria, tot avîntul de luptă, toată certitudinea triumfului final al democrației conservatoare, ca partid politic și ca forță socială, vorbește din această cuvîntare, care a electrizat adunarea, făcînd să comunieze miile de cetățeni în aceiași hotărîre neînfrîntă de a merge pînă la capăt, unde o așteaptă cea mai frumoasă chemare, chemarea de a face din Romînia un stat cu adevărat modern.

Dar, și mai bine încă decît oratorii, mulțimea însăși, cu admirabila intuiție ce o are în ceasurile mari ale desvoltărei naționale, cu simțul ei adînc și sigur al necesităților adevărate, a învederat rostul social și politic al acestei demonstrațiuni.

Nu oratorii însufleteau mulțimea, ci mulțimea, cu voința ei de a face să triumfe cu orice preț cauza democrației conservatoare, însufleţea pe oratori, dîndu-le acea energie, acea senină așteptare a zilei de mîine, acea voioșie de luptă care au caracterizat toate discursurile.

Ce este față de această forță în mișcare și în neîntreruptă creștere, lamentabila zdreanță de partid și rămășițele răzlețe ce'l urmează pe d. Carp.?

Dacă n'ar fi decît să dărîmăm guvernul Carp, ar fi aproape o biruință fără glorie.

Va fi însă mai mult, mult mai mult decît atît: Va fi instaurarea democrației ordonate, disciplinate și producătoare, în toate drepturile ei.

EXOTICI și NAȚIONALI

Romanul anului 1907.—Tipuri romîne în străinătate.—Maria de Hérédia în Romînia.—Scrisoarea d-lui Lahovary. Un Sonet. — Geniul latin. — Unde d. Cuza n'are cuvînt.

In suplimentul literar al marelui ziar vienez „Neue Freie Presse" de la 28 Mai un recenzent se ocupă despre noul roman al d-lui Marco Brociner: „Poporul se răscoală!", editat la Stuttgard, acum de curînd:

„Marco Brociner are, cum se știe, un domeniu literar propriu și de o culoare specială. E originar din Romînia; acolo, în țeara de unde răsună adeseori ecouri de lupte sociale și naționale și-a petrecut anii de copilărie și anii de tinerețe, în parte ca publicist activ.

Amintirile de tinerețe sunt cele mai trainice. De aceea nu e de mirat că povestitorul și dramaturgul Brociner și-a căutat și a regăsit, de multe ori cu destul succes, drumul către țeara sa. Peste această țeară, peste oamenii și destinele ei se întinde pentru noi o oarecare strălucire în culori. Nuanțele priveliștelor ei sunt mai luminoase, — chiar și temperamentele aparțin unui climat mai meridional; contrastele politice izbucnesc adeseori în modul cel mai violent. Intr'un cuvînt, o atmosferă plină de conflicte și teme dramatice. Din această lume cu pătimașe mișcări pe care Marco Brociner a zugrăvit-o în romanul „Ionel Fortunat" și în piesa de efect „Nunta din Văleni" — în puternice trăsături, scriitorul ne oferă acum un nou roman, captivant în unele privințe și cu o tendință socială puternic pronunțată. Ne aducem aminte de acea mare mișcare țărănească de acum cîțiva ani, care a zguduit Romînia. Acea țărănime răzvrătită formează fondul romanului bogat în acțiune, în interes și în culori meridionale."

După ce expune întreg subiectul scrierii, recenzentul încheie:

„Farmecul cuceritor al romanului nu stă însă în această acțiune, desfășurată cu claritate și bogăție, ci în vioiciunea culoritului ca peisagiu și tendința socială, după cum am spus și în figurile captivante desemnate în mod suggestiv și insinuant. Dintre acele figuri, acea a lui Nicu Ponta, marele avocat, politician și cinicul bon-vivant, cum și figurile unei delicioase perechi de copii — ne-au rămas cu deosebire întipărite în memorie."

*

Exoticii sunt la ordinea zilei.

Iată bună oară scrisoarea adresată de directorul ziarului „La Roumanie" ziarului „Figaro" și publicată în numărul de la 24 Mai al marelui organ parisan:

Domnule Director,

„Intr'un remarcabil articol publicat de d. Paul Adam în „Figaro", de astăzi se glorifică geniul latin cu prilejul apropiatei ridicări a unui monument în amintirea lui José-Maria de Hérédia

Se pomenesc puterile intelectuale latine, ca Italia, Spania, America latină, cari sunt datoare să iee o parte oficială și efectivă, alăturea de Franța, pentru sărbătorirea marelui poet.

D. Paul Adam nu pomenește de Romînia, țeară latină, avangardă latină, focar intelectual al latinismului, înconjurat de o civilizație orientală, dar avînd în tradițiunile sale, în limba sa, în activitatea sa, întipărirea profundă a puterei romane. Fost-a invitată oficial, Romînia, să iee parte la această impozantă manifestațiune? Nu știm. Ceea ce însă interesează mai ales, e că Franța și surorile ei latine să știe că dincolo de civilizația germanică există o țeară latină care nu va putea de cît să se bucure și să aplaude izbînda acelei inițiative, menită să mențină și să întărească printre veacuri energia geniului latin.

Primiți, d-le director încredințarea prea distinsei mele considerațiuni.

Charles Gr. Lahovary
fost deputat, director politic al ziarului «La Roumanie»

*

E de prevăzut că omisiunea va fi reparată. Romînia va fi primită între națiunile chemate să comemoreze pe marele poet latin de Hérédia, deși e locul să spunem—ilustrul poet a fost dintre cei mai puțin cunoscuți în țeară la noi.

Opera lui Heredia nu e dintre acele care se popularizează uşor. E un volum de sonete sculpturale, manifestări de înaltă poezie, prea puţin traduse şi traductibile în alte limbi. Cuprinsul, de o parte, forma impecabilă de altă parte, constitue greutăţi mari pentru traducători şi aciţ e una din cauzele pentru cari poezia lui Heredia—spaniol de origine, dar unul din cei mai mari poeţi francezi—a rămas cruţată de traduceri hibride. Cu toate aceste poetul a avut şi are admiratori la noi, cum dovedeşte scrisoarea d lui Lahovary. Cunoaştem şi o frumoasă bucată poetică, — un sonet al poetului M. Codreanu—sub titlul „La moartea lui José-Maria de Hérédia", apărută în „Viaţa Romînească":

Hérédia s'a dus! Cînd trista veste
Mi-a fulgerat sărmana cugetare,
Şoptii încetişor, într'o oftare:
„S'a dus cum a trăit, ca 'ntr'o poveste".

Căci umbra Lui, în timpurile aceste,
Părea ca o vedenie din zare,
Din depărtate clipe legendare,
Pe vremea lui Pilade şi Oreste.

— Silvani, centauri, nimfe şi naiade,
Cupole vechi şi mai străvechi arcade,
Treziţi-vă pierduta epopee,

Pentru a 'nalţa de-acum spre nemurire
Pe Cel ce v'a lăsat ca moştenire
Răsunetul măreţelor *„Trofee"*.

Singurul volum rămas pe urma ilustrului academician este cel intitulat: „Les Trophées". Gloria nu aşteaptă să numere paginele, ori volumele unui scriitor, ci îl încunună de îndată ce, prin însuşirile operei lui, a putut dovedi că poate contribui la cristalizarea unor forme literare nepieritoare. Acesta fu cazul lui Hérédia, originar dintr'o localitate spaniolă—o colonie exotică, ni se pare — ajuns în scurtă vreme unul din cei mai desăvîrşiţi maeştri ai poeziei franceze. Nimeni, în Apus, nu s'a gîndit—ce-i drept—să l măsoare după criteriile expuse de d. A. C. Cuza în ciudata carte despre „Naţionalitatea în artă".

Rodion

CONCENTRĂRILE ŞI MANEVRELE

Ordinul general al ministerului de războiu

Ministerul de război (statul major general), a dat ordinul general relativ la chemările şi concentrările pentru instrucţie şi manevre în anul 1911.

CHEMĂRILE PENTRU IMPROSPATAREA INSTRUCŢIEI

a). *Regimentele de infanterie* vor chema contingentele de complectare 1906.

b). *Batalioanele de vînători* vor chema contigentul de complectare 1906 şi contingentul de rezervă 1902.

c). *Batalioanele de rezervă* vor chema contingentul de rezervă 1902 (cari nu au fost concentraţi anul trecut).

Aceste chemări se vor face în cel mult patru serii, de cîte 13 zile fiecare, şi anume:

Seria I: Pentru toate corpurile de la 16 la 28 Mai.

Seria II: Pentru toate corpurile de la 31 Mai la 12 Iunie.

Seria III: Pentru toate corpurile de la 1 la 13 August.

Seria IV: Pentru corpurile 1, 2 şi 5 după terminarea manevrelor.

Pentru corpurile 3 şi 4 de la 15 la 27 August inclusiv.

Efectivul fie cărei serii şi numărul seriilor se va hotărî de corpurile de trupă, avînd în vedere înlesnirea echipărei şi uşurarea sarcinei instructorilor.

d). *Trupele de pioneri şi comunicaţii* vor chema contingentul de complectare 1906 în cel mult trei serii de cîte 13 zile fiecare, şi la aceleaşi date ca şi comptectaşii infanteriei (primele trei serii).

Compania de aerostaţie va chema complectaşii 1906 într'o singură serie, în perioada manevrelor.

e). *Escadroanele de tren* vor chema contingentul de complectare 1906, în cel mult patru serii de cîte 10 zile fiecare (numai oamenii varsaţi de alte corpuri), şi anume:

Seria I de la 16—25 Mai inclusiv.

Seria II de la 31 Mai la 9 Iunie inclusiv.

Seria 3 de la 1 August la 10 August inclusiv.

Seria 4 după manevrele corpului respectiv.

f). *Regimentele de artilerie de cîmp* vor chema contingentul de complectare 1906 şi contingentul de rezervă 1902, (destinate bateriilor, iar din cei destinaţi coloanelor de muniţiuni numai pe cei proveniţi din cavalerie), în mai multe serii de cîte 10 zile fiecare după terminarea manevrelor corpului de armată respectiv.

g) *Regimentele de artilerie de cetate* vor chema contingentul de complectare 1906 şi contingentul de rezervă 1902, în una sau mai multe serii de cîte 13 zile fiecare, la data cînd se va hotărî de comandamentele respective, însă afară de epoca de la 15 Iunie la 1 August.

h). *Regimentele de călaraşi şi roşiori* vor chema recruţii cu schimbul 1911 pentru 20 zile, de la 1—29 August inclusiv.

CONCENTRARILE PENTRU INSTRUCŢIE ŞI MANEVRĂ

Vor avea loc în cursul lunilor August, Septembrie pe divizii (infanterie şi cavalerie). Durata variază între 25—29 zile fără întrerupere.

La aceste concentrări se va executa mici manevre cu detaşamente de trei arme, a căror forţă va spori progresiv până la brigade mixte.

Concentrările se vor termina cu manevre parţiale de divizii contra divizii, iar două din corpuri vor mai executa, împreună cu diviziile de cavalerie şi manevre mari.

Pentru aceste concentrări şi manevre se vor chema:

a). *La infanterie* întreg contingentul de complectare 1909.

b). *Cavaleria* (roşiori şi călăraşi) contingentul 2 şi 3 cu schimbul şi eventual şi al 4-a contingent.

c). *Pioneri şi comunicaţiuni* oamenii din contingentul 1908 care n'au luat parte la concentrarea din auul trecut.

d) Companiile sanitare şi de subsistenţă; întreg contingentul 1906.

e). Ofiţerii de rezervă, vor fi aceia ai seriei şi perioada concentrărei şi vor fi chemaţi pentru ultimele 20 zile ale concentrărei.

Toţi chemaţii vor primi o prealabilă întrenare.

Pe timpul concentrărei se suspendă toate concediile de interes personal şi detaşările în ţară, ale ofiţerilor şi trupei.

Toţi oamenii chemaţi au drept a se transporta gratuit pe calea ferată până la corpul lor, dacă vor prezinta şefilor de gări biletul de chemare (verde) spre vizare.

Litere-Ştiinţe-Arte

Sub Cupolă.—Din nou a suflat şi suflă un vînt războinic sub Cupola Academiei Romîne.

Poetul Duiliu Zamfirescu s'a scoborît din nou la proza luptelor şi teoriilor, s'a scoborît din nou în arena polemicilor, cu ocazia unei dizertaţiuni poetico-linguistice.

Ca şi în anul trecut d-sa a găsit de cuviinţă să ilustreze oare cari teorii cu exemple din scriitorii noştri în viaţă şi cu aplicări la oarecari curente literare.

Cu deosebire a fost sever faţă de scriitorii ardeleni—exceptînd de astă dată pe Octavian Goga—şi cu poporaniştii, exceptînd însă şi aci pe unii scriitori poporanişti, ca d. M. Sadoveanu şi Sandu-Aldea.

E greu de judecat importanţa spuselor d-lui Duiliu Zamfirescu după extrasele apărute în gazetele cotidiane. E de prevăzut însă că după apariţia conferinţei în Analele Academiei furtuna discuţiilor va reîncepe şi că nici de astă dată—ca şi acum doi ani—poetul nu va fi pe deplin victorios.

De ce ţine însă excelentul poet să fie consacrat ca un mediocru polemist şi lipsit de obiectivitate?

*

S'au lansat invitaţiile pentru congresul monist ce va avea loc în Septembrie la Hamburg în prezenţa lui Ernst Haekel.

Vom publica detalii într'un număr viitor asupra organizării acestui congres.

*

Nu numai în Europa au loc numeroase congrese, ci şi în alte continente. La Allahabad, în India, s'a ţinut acum de curînd un mare congres pentru reforme sociale. In special s'a discutat chestiunea reformei căsătoriei.

*

In cursul anului acestuia va avea loc la Haaga un congres internaţional de educaţiune morală.

*

După o comunicare facută de Theophilo Braga corespondentului ziarului „Petit Parisien", s'au găsit în palatul Necessitades două scrisori ale Regelui Manuel, în care scrie mamei sale din două state diferite, pe care le a vizitat, că a făcut încercări de a obţinea de la miniştrii statelor respective asigurări, că va fi sprijinit în caz de pericol. Dar în loc de atari promisiuni a obţinut numai propuneri pentru convenţiuni comerciale.

*

Filosofia cea mai nouă, sigură omenească şi captivantă pe care dacă nu a creat-o ca sistem James, totuşi el o accentuă impunînd-o—îşi îmulţeşte zilnic bibliografia.

E. Le Brun a tradus „Pragmatismul" pe care l'a explicat Bergson însuşi în introducţia volumului. Boutroux o explică şi el într'o lucrare consacrată special gînditorului american, care în mijlocul crizei filosofiei a ştiut să reînsufleţească cugetarea omenească adîncind-o însă în realitatea însăşi, în ştiinţă, în viaţă.

*

Intre 12 şi 17 Iunie va avea loc la Stockholm un congres internaţional al Ligei pentru dreptul de vot al femeilor.

*

Asupra celebrei cîntăreţe Malibran, cea atît de mult proslăvilă de Musset, —nu exista pînă acum o biografie completă. La Plon Paris a apărut de curînd o lucrare pitorească asupra originei şi vieţei excepţional de agitată a marei cîntăreţe.

*

STRUNA ZILEI

UNOR DOAMNE

S'a deschis jocul de «Skating» în grădina din strada...
Multe doamne participă la exerciţii.
Ziarele.

Nu faceţi reflecţii indecente,
Vă dau numai un sfat, de vreţi:
Petrecerile-s inocente,
Cînd luneceţi, dar nu.., căderi.

Plagiator recidivist

D. Petre T. Gîdeiu, doctor în drept, avocat din Huşi, continuă a scrie articole de fond la „Curierul Judiciar". Cu toate că articolele apărute i s'au pus pe 2 coloane, arătîndu-i se că sînt copiate în întregime, fapt ce a ajuns la cunoştinţa sa, totuşi intenţionat îşi continuă opera de plagiare. Nu cred că d. I. Dimitriu, profesor la Universitatea din Iaşi, i-a permis să-i scrie cursul în curierul şi nu mă îndoesc cîtuşi de puţin că direcţia Revistei dacă ar cunoaşte de unde provin articolele, le-ar da publicităţii. Pînă cînd însă vom avea nefericirea de a ceti aceste articole în Curierul Judiciar, nu ştiu. Cred însă că direcţia revistei va lua măsuri, ca în viitor să nu se mai strecoare în ea, articole plagiate—fapt ce va face ca această revistă să şi păstreze şi în viitor reputaţia ce o are.

In „Curierul Judiciar" No. 32 din Maiu 1911 apare un nou articol de fond al d-lui P. Gîdeiu, tot din materia comercială ales, şi tot din cursul d-lui profesor V. Dimitriu copiat. Şi pentru ca opinia publică să fie bine edificată asupra celor zise, voi reproduce, pentru ultima oară însă şi acest articol.

Articolul
DESPRE AVAL

Dennmirea de aval *a fost interpretată în mod* diferit de autori. *Aşa* după unii autori ca Thöl, Ronând, această denumire şi-ar găsi originea în înţelesul pur *etimo'ogic* al cuvîntului aval-avallo, adică loc inferior, la vale *etc. Aceasta se explică prin aceea că* semnătura celui ce voeşte a da avalul, se pune pe un plan mai inferior de cît semnătura celui *garantat prin acese aval. Cu alte cuvinte*, avalul este semnătura celui care garantează, semnătură care stă de desubtul semnăturei celui garantat.

Alţi autori, din contra dau ca origină acestei expresiuni verbul *à valoir* a valora din care s'a făcut prescurtarea *aval*, păstrîndu-se cu toate acestea sensul cuvîntului, căci prin *acest* aval se face să se valoreze semnătura unei persoane *deja înscrisă ca obligată* în poliţă.

De aici se deduce şi difiniţia acestui mijloc de garantare, *de asigurare a* plăţei unei poliţe.

(şi mai la vale).

Ca definiţiune, avalul este „obligaţiunea unei persoane *străină* de cambie, de a plăti pentru vre-unul dintre cei obligaţi deja prin titlul *cambiar*".

Acea persoană străină, care vine şi garantează, luîndu-şi asemenea obligaţie de plată, se numeşte avalist sau dătător de valoare, iar persoana deja obligată prin cambie, însă garantată acum, se numeşte avalizat. Avalul se poate da pentru trăgător, pentru giranţi, sau unul din ei etc... în cazul *acesta din urmă cînd avalul se dă pentru giranţi*, se prezintă cu o utilitate caracteristică faţă cu legea specială a Băncii Naţionale şi anume: Pentru scomptul portofoliului unui bancher, admis de consiliul băncei, se cere ca pe fie care poliţă să existe trei codebitori solvabili. Bancherul nu *dispune* însă pentru moment de cît de două semnături, pentru a putea face *operaţiunea* de scompt, *conform cu legea specială a Băncii Naţionale, va* căuta a treia *semnătură* care împreună cu celelalte două asigură plata şi astfel banca încheie operaţia.

Şi ast-fel articolul pînă la fine e o copie fidelă a cursului.

Să sperăm însă că d. P. Gîdeiu va termina seria articolelor, observînd cum şi-a împărţit materia; Primul articol al d-sale tratînd despre *naşterea comerciantului şi faptele sale de comerţ*, a doilea despre *viaţa comerciantului* şi al treilea cred că va fi despre *falimentul comerciantului* şi a articolelor sale juridice.

Un licenţiat în drept.

Textul, cursului d-lui V. Dimitriu.
pag. 619.

AVALUL

Denumirea de *aval* se explică de diferiţi autori. După unii, (Thöl,Ronând) astă denumire şi ar găsi originea în înţelesul pur al cuvîntului: ava avallo-loc inferior, la vale, mai jos, căci semnătura celui ce vrea a da garanţie în o poliţă, se pune pe un plan inferior, se pune mai jos de cît semnătura celui garantat, cu alte cuvinte pe cambie în acest caz o semnătură (a celui ee garantează (stă de desubtul altei semnături a celui garantat).

Din contra, alţi autori dau ca origină acestei expresii verbul „à valoir" „a vallere" „a valora", din care s'a făcut prescurtarea „Aval", păstrîndu-se sensul cuvîntului, căci prin Aval se zice a vaiora semnătura unei persoane pe poliţă.

De aci se deduce şi definiţia acestui mijloc de garantare a plăţei.

Avalul e obligaţia unei persoane ce nu figurează pe poliţă, de a plăti pentru vre-unul din cei obligaţi prin acel titlu. Persoana străină ce dă garanţia poartă numele de „Dătător de Aval" sau „Avalist" iar cel pentru care se dă Avalul se zice „avalizat". Avalul poate interveni pentru ori-ce persoană din poliţă....

In loc de trăgător, Avalul se poate da pentru giranţi, în care caz se prezintă ca o utilitate caracteristică faţă cu legea specială a Băncei Noţionale şi anume: Pentru scomptul portofoliului unui bancher, admis de consiliul băncei se cere ca pe fie-care poliţă să existe cel puţin trei codebitori solvabili, dar bancherul n'are de cît două semnături; pentru a putea face scomptul mai caută o a treia care împreună cu celelalte. Asigură plata şi ast-fel banca încheie operaţia.

INFORMAŢII

Atelierul nostru tipografic fiind închis mîine, Joi, *Înălţarea Domnului,* **viitorul număr al** *Opiniei* **va apare Vineri, la orele obişnuite.**

In caz dacă-şi va da demisia, P. S. S. Eptscopul de Roman se va retrage la schitul Frăsineni, Vîlcea, schit întreţinut de înaltul prelat.

Amicul nostru Al. Dabija, avocat, împiedicat a participa la întrunirea de Duminecă, a aderat prin următoarea telegramă, trimisă preşetelui intrunirei:

— Cu inima în mijlocul partizanilor mei, salut pe şefiul partidului şi urez succes pentru triumful partidului conservator-democrat, a cărui soldat devotat am fost şi sunt fără şovăire.

Mîine, Joi, ora 4, are loc la Tărzii înmormîntarea regretatului Leonida A. Constantin, fost senator.

Domnul N. D. Popa a fost numit agent de constatare, pe lîngă administraţia financiară din Iaşi.

Domnul I. Vasiliu, agent de constatare la Iaşi, a fost mutat la Galaţi.

După cum am annnţat mai de mult d. dr. Andrei Andoniu, medicul spitalelor civile din Bucureşti, a fost numit medic inspector al băilor Slănic, în locul regretatului profesor Russ.

In schimbul acestei numiri, d. dr. Andoniu a renunţat la procesul de daune ce l'a intentat eforiei sf. Spiridon, pentru cunoscutele incidente petrecute vara trecută.

D. N. Filipescu ministru de război lucrează actualmente la modficarea legei de înaintare în armată.

Prin noua lege se introduce dispoziţiunea ca generalii de divizie să fie scoşi la pensie la etatea de 61 de ani, în loc de 63, cum era pînă acum; iar generalii de brigadă la 59 de ani în loc de 61.

Banca generală a fost autorizată de ministerul finanţelor să cumpere, pentru stat, rentă de patru la sută pentru şase milioane lei.

Duminică după amează a avut loc a doua întrunire a *Ligei femeilor din Romînia*, în localul şcoalei „V. Alexandri."

Deşi înfiinţată de curînd, Liga numără 92 de membre. Ea se află sub preşidenţia de onoare a d-nei Principese Olga Mihail Sturza.

D. I. Suchianu a fost numit inspector secundar în locul d-lui Valaori, demisionat.

Regimentul Ştefan cel-Mare No. 13, va face Vineri, sub comanda d-lui colonel Cernătescu, diferite lupte pe dealurile în apropiere de Mîrzeşti.

La inaugurarea palatului Camerei de comerţ din Bucureşti, ce se va face Luni 23 a. c., va asista şi cîte un delegat a Camerelor de comerţ din Viena, Berlin şi Paris.

V. Gh. Nicoläete şi Gh. Deleanu din Uricani, luîndu-se la ceartă, cel dintăi a lovit pe Deleanu în cap, lăsîndu l în nesimţire. Transportat la spital, numitul a încetat din viaţă astăzi. Criminalul a fost arestat.

Nişte făcători de rele au furat de la evreul Libaş Zelman din Hermeziu, 40 pielcele de miel. Se fac cercetări, pentru descoperirea hoţilor.

D. Hertz, autorul piesei *Biruinţa* a sosit azi în localitate.

D-sa va asista Luni la punerea în scenă a acestei piese, care urmează a fi jucată în stagiunea viitoare.

Piesa va fi pusă în scenă de d. Ionescu, director de scenă.

Astăzi dimineaţă compania din Reg. 13 de sub comanda d-lui maior Fărcăşanu, a făcut în gară exerciţii de îmbarcare.

S'a acordat cîte 15 zile concediu d-nei Hrisia Pantelimonescu, de la şcoala din Goroni-Tomeşti şi d-lui D. Mardare, învăţător la Minzăteşti-Boria.

Noua Grădină Trajan se deschide mîne-seară, Joi 19 Mai 1911, cu o grandioasă reprezentaţie cinematografică a teatrului Pathé Frères, sub conducerea d-lui A. C. Bottez de la Circul Sidoli.

In această grădină vor continua neîntrecutele reprezentaţii cinematografice de la Circul Sidoli, cari obţin succese grandioase timp de patru ani neîntrerupt.

Noul program festiv, special alcătuit pentru această reprezentaţie de deschidere cuprinde între altele: Mistress Ellen Smithson, salvată de un hoţ, mare roman de moravuri engleze, brodat pe întîmplări şi aventuri adevărate.

Acest nou program cuprinde apoi: Hatmanul Nicolaeff, pagini reconstituite din Istoria trecutului—Mîncat de tigru sau pedeapsa lui Yann Cîntăreţul, după o naraţiune istorică— O excursiune în Carpaţii Ungariei, măreţul pisc Tatra etc. Luptele eroice între atleţi japoneji, scene prinse absolut exact în ţara vitejilor—O expediţie în regiunile sălbatice ale Melaneziei (Australia)—Jeniţa în vacanţă, scene comice—Un ventilator brevetat, fantezie comică—Un tălhar înşelat, scene humoristice etc. etc.

Instantanee cinematografice de la cursele de aviaţiune Paris-Madrid: Aviatorul Train autorul involuntar al catestrofei de la Issy les Moulineaux, înainte de plecare—Catastrofa—Berteaux, ministrul de războiu omorît de helicea aeroplanului—Monis, Preşedintele Consiliului grav rănit,—Mulţimea pătrunde cu forţa pe cîmpul de aviaţiune.

Apoi: Serbările de 10 Mai la Bucureşti: Familia regală la paradă—Defilarea: vănătorii, artileria, cavaleria, mulţimea, parada etc. etc.

Totul este fidel înregistrat de trimisul special al casei Pathé-Frères.

Programele vor fi schimbate de două ori pe săptamînă: Lunia şi Joia şi reprezentaţiile cinematografice vor avea loc în fie-care seară la noua Grădină Traian—Duminicele şi sărbătorile Matineuri la 4 ore ziua în sala Circului Sidoli—cu preţurile populare obişnuite.

DEBITUL BADAREU et Dr. MANOLESCU

De la Strunga

— Strada de Sus No. 189 —

Aduce la cunoştinţa onor. clientele că preţurile produselor s'a coborît la urm.

	Kg.	Litrul
Lapte dulce proaspăt, analizat de on. serv. san.		0.25
	oca	0.35
Caş proaspăt		1.20
Brînză de vaci proaspătă	0.60	
Castronul cu iaurt		0.15
Castronul cu iaurt mare		0.20
Brînză de Brăila grasă		1.80
Unt de gătit proaspăt	3.20	
Smântână dulce, centrifugată		2.20
Delicioasă brînză de munte nouă		1.40
Unt pentru cafea, ciaiu		5.00
Ouă zilnic proaspete		6.00 0/0
Gervais romînesc pachetul		0.50
Grăsime topită de porc	2.20 kg.	
Caşcaval de penteleu		2.40
Delicioasa urdă dulce		1.60
Zilnic sparanghel proaspăt		1.40

Debitul de Vinuri e aprovizionat cu cantităţi însemnate de vinuri naturale excelente, noi şi vechi, din podgoriile proprii, cari vinuri s'au pus în consumaţii cu preţurile cele mai mici posibile.

Pentru comenzile de vinuri de la 10 litruri în sus, făcute verbal sau prin o carte poştală adresată Debitului, se trimite la domiciliu. **Administraţia.**

Ultime INFORMAȚII

❑ **M. R. Regele a ajuns în posesiunea unei fotografii de pe o scrisoare a Mitropolitului Primat, foarte compromițătoare pentru Inaltul Prelat.**

M. S Regele a atins existența acelei scrisori în audiența pe care Primatul a avut-o Duminica la Palat—și această scrisoare este adevăratul motiv al demisiei I. P. S. S.

In cercuri guvernamentale se crede că Mitropolit Primat va fi ales P. S. S. Nifon, Episcopul Dunărei de jos, care este susținut de dinastia Lahovary.

Alegerea va avea loc la toamnă.

❑ *Cunoscutul transfug C. N. Roiu, de la Roman, a votat în ultimele alegeri, la colegiul I Cameră, cu cenz fictiv, pe baza unui act simulat de cumpararea unui imobil al d-lui M. Costake.*

Amicii noștri din Roman au dat judecății pe leaderul junimist și procesul urma să se judece astă-zi înaintea juriului din Roman.

Cum, însă, d. Roiu, ca și prietinii sei Arion și Tutunariu, fug de justiție, chiar și de acea populară, de la Roman procesul n'a putut fi judecat, d. Roiu făcînd dovadă, că a cerut strămutarea procesului pentru suspiciune legală.

❑ *Șerul Grecianu s'a decretăt șeful conservatorilor din Iași, de și clubul nu l'a ales încă de președinte.*

P. ofitînd de moartea generalului Manu șerul a dat o telegramă văduvei ilustrului defunct „în numele conservatorilor din Iași".

❑ *Domnii Take Ionescu și A. A. Badareu vor fi Sîmbătă la Roman, pentru a prezinta felicitări d-lui C. Cantacuzino—Pașcanu, cu prilejul onomasticei fruntașului nostru.*

❑ *Farmacia sf. Spiridon, urmînd să nu funcționeze timp de cinci zile pentru a fi strămutată în noul ei local—epitropii au comunicat medicilor să se aprovisioneze cu medicamente pe acel interval de cinci zile*

Vrea să zică : medicii trebue să știe astă-zi ce medicamente vor trebui să prescrie bolnavilor timp de cinci zile viitoare ! !

❑ *Aflăm că d. C. C. Bacalbașa, autorul cunoscutelor articole în chestia împăcărei conservatorilor, s'a retras din direcția ziarelor* Epoca *și* Conservatorul.

❑ *Consiliul superior al magistraturii și-a dat avizul, până acum, asupra următoarelor numiri la Curțile de Apel: domnii Paraschiv, actual prim-președinte tribunalului Mehedinți și Cernătescu, procuror de secție la Curtea din Craiova, consilieri la acea Curte ; Lazăr Munteanu și Em. Miclescu, consilieri la Curtea de Galați.*

— Consiliul superior a respins propunerea pentru avansarea d-lui Bălușescu, președintele trib. Suceava.

— Domnul Iulian Teodorescu, judecător la trib. Iași, a fost chemat ieri la București, pentru a consimți să fie numit — așa se crede— președinte la trib. Iași, s. II.

— Domnul Haralamb Grigoriu, jude al ocolului Pungești, a consimțit a fi numit procuror la Iași, în locul d lui Winkler, care va trece membru de ședință la tribunalul Iași.

❑ *Polițaiul Romanului, celebrul Tutunariu, a fost condemnat astăzi de judecătoria ocolului urban de Ronan, la 200 lei amendă, pentru că, în ziua de alegerea col. III, ultragiase pe magistratul N. N. Gaue.*

❑ *Pe timpul campaniei electorale, în ziua de 19 Ianuarie, d. Take Ionescu venise la Roman, așteptat fiind la gară de numeroși partizani.*

Prefectul Arion, în fruntea unei bande de ciomăgași, așteptase în drum trecerea prietinilor noștri pe care cercase să-i atace.

Prefectul a fost dat judecății și procesul urma să se judece ieri înaintea Curții cu juri din Roman.

De și prefectul nu era față în momentul strigărei procesului, procurorul a cerut amînarea, arătînd că d. Arion a făcut cerere de strămutarea procesului.

Prefectul-bandit urmat de doi polițiști s'a prezintat mai tărziu, spunînd că rău a făcut Curtea „că nu l'a așteptat", cerînd să se ice acte de faptul, că se constitue parte civilă cu 50.000 lei.

Pentru prima oară un delicvent se constitue parte civilă—și ecte de observat că delicventul special est licențiat în drept.

Apoi prefectul urmat de comandantul garnizoanei și de bătăușul Malercă—a părăsit sala, amenințînd pe cei cari l'au dat judecății cu cuvintele : „vă voi învăța minte !".

❑ Tribunalul s. 2-a a reconfirmat astăzi mandatul de arestare al lui Gardinaloff, care a ucis pe săteanul Pruteanu din Bivolari.

❑ Domnul G. Rosetti Rosnovanu a declarat apel contra sentinței tribunalului, care a respins să-i ridice consiliul judiciar.

Termen la 15 Iunie la secția II-a a curții.

❑ Atragem atențiunea cititorilor, asupra anunciului din pag. 4-a a Colecturei principale *Rob. Th. Schröder.*

Cum tragerea clasei I se apropie recomandăm această casă de încredere în branșa loteriei.

1/8 Loz numai *Lei 1.50,* 1/4 *Lei 3,* 1/2 *Lei 6* 1/1 *Lei 12.*

Publicul ieșean poate să și procure lozuri norocoase de la sucursala *Rob. Th. Schröder,* str. *Ștefan cel Mare 8.*

O parte din lozuri cîștigătoare achitate la cl. VI-a lot. IX-a de numita colectură clienților sei, în sume de ; **Lei 100.000, 20 000,** sunt expuse în vitrina sucursalei locale.

❑ **O casă a săracilor.**—Mitropolitul Moldovei a propus primarului Iașului crearea în Iași a unei case a saraciior, care să fie întreținută din contribuțiile cetățenilor și subvențiile ce vor da comuna și județul.

In acea casă urmează să fie adăpostiți oameni cu adevat săraci și incapabili de a se hrăni din munca lor.

❑ **Consfătuirea de la Primărie.**—Aseară, a avut loc la Primărie, o consfătuire între membrii administrației comunale și medicul primar al orașului, în chestia reorganizărei serviciului de curățirea străzilor.

S'a crezut de acord a se experimenta timp de o lună, ridicarea gunoaelor prin tramvaie.

In acest scop se vor face diferite stațiuni, unde se vor strînge gunoaiele din diferite străzi în niște lăzi anume întocmite. Apoi aceste lăzi vor fi rîdicate și transportate prin tramvaie pînă la vărsătoarea provizorie, la barierа Socolei,

Gunoaiele vor fi rîdicate, începînd de la orele 12 noaptea, pînă la 6 dimineața.

Rămîne a se aștepta rezultatul acestei experențe, pentru a se proceda apoi la reorganizarea întregului serviciu.

❑ Adminisirația comunală a cerut medicului primar de oraș, să i recomande un farmacist, care să facă parte din consiliul de higienă.

❑ Curtea secția II-a a respins astă-zi apelul comerciantului I. Ch. Dresner, de a i se rîdica starea de faliment.

❑ In Iași s'a înființat „Asociațiunea Culturală" Iași.

In potriva tuturor curentelor de în vrăjbire și disimilare, Asociațiunea aceasta va impune acțiunea ei de consolidare prin cultură și va lupta pe toate căile pentru ridicarea nivelului moral al tuturor păturilor sociale din țară.

Acțiunea ei va consta în darea de serate culturale-artistice, în răspîndirea învățăturilor temeinice sociale și politice, în cultivarea simțului de adevărată artă, literatură și știință, prin diferite publicațiuni.'

In acest scop va apărea în curînd în Iași „Biblioteca Apollo" care va publica traduceri din operele de valoare ale literaturilor străine, precum și lucrări originale ; deasemeni va apărea și o revistă lunară.

❑ Joi, 19 a. c., orele 5 p. m. va avea loc ședința obișnuită a societății *Unirea Educatoarelor romîne,* în locul Externatului secundar de fete *„Oltea Doamna".*

Membrele sunt învitate să iee parte.

❑ D. A. D. Holban, a trimis o scrisoare d-lui P. P. Carp, prin care'i cere să iee măsuri pentru eftenirea zaharului.

D. Holban indică și măsurile ce ar trebui luate.

❑ Fostul avocat C. Stoica, aflător stabilit în New York, a fost condemnat ieri, de tribunalul s. I, la doi ani închisoare și 7000 lei despăgubiri către d-na Stăvrescu, pentru abuz de încredere..

❑ Domnul M. Ghinea Ionescu, procuror la Curtea de Iași, care convenise a fi transferat la Craiova și înaintat consilier, va rămînea la postul său, de oarece junimiștii din Craiova, se opun la numirea unui magistrat străin de localitate.

❑ Numirele de stagiari la Teatrul Național din Iași, se vor face în ziua de 1 August.

❑ Proprietarii din strada Tîrgul de Sus, s'au oferit ca să suporte cheltuelile pentru canalizarea acestei străzi, în care scop au adunat suma de 8000 lei.

Admnistrația comunală a convenit.

❑ D. Grecianu, întimpinînd dificultăți din partea primului său ajutor, pentru a pune în aplicare hotărîrea consiliului de higienă, relativ la instalațiunea de tout à légout în străzile canalizate, a găsit scaparea, înaintînd lucrările consiliului sanitar superior, pentru a se pronunța.

❑ **Conferințele pastorale.** — Mitropolitul Moldovei, a făcut cunoscut protoereilor de județe, că conferințele preuțești vor avea loc anul acesta de la 17—21 Octombrie inclusiv.

Preuții vor fi împărțiți în 2 serii :

Seria I-a se va întruni în zilele de 17, 18 și 19 Octombrie ; iar seria a II-a în zilelele de 19, 20 și 21, Octombrie. In ziua de 19, cînd ambele vor fi adunate va avea loc întrunirea membrilor societății preoțești „Ocrotirea".

❑ ***Orice anunțuri și abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce privește administrația acestui ziar.***

❑ Astăzi dimineață și după prînz au continuat jocurile de oină. Echipa învingătoare va pleca seara la Severin.

❑ Importantul proces pentru revandicarea moșiei Hudeștii-Mari, jud. Dorohoi, a fost amînat să se judece la Curte, la 18 Iunie.

❑ Parohia Zbereni, din județul Iași a devenit vacantă, prin decesul titularului preot P. Filoreanu.

❑ D. Alfons Cirilo, a fost numit copist în cancelaria Epitropiei Sfîntului Spiridon, în locul d-lui Butnărescu, avansat.

❑ Astăzi dimineață, cu trenul de 10, au plecat, spre a lua parte la congresul camerilor de comerț și industrie, ce va avea loc la Ploești, d-nii : Gh. D. Șerban, președintele camerei de comerț, Theodor Jellea, vice-președintele ei, Th. Lupescu, I. C. Fleașcă, Ulrich, C. D. Papana, I. S. Ionescu, Gh Mereuță, etc. etc., cum și reprezentanții ziarelor locale.

Congresul începe mîne dimineață.

❑ Cei mai mulți dintre membrii Camerei de comerț, au părăsit azi dimineață orașul, pentru a se duce la congresul din Ploești.

D-nii membri Ionescu și Motăș, vor pleca in astă-seară.

❑ Obștia locuitorilor din Saboani, jud. Roman, se află în mare fierbere. Ea a denunțat ministrului operațiile necinstite ale învățătorului Spataru, pe care actualii puternici ai zilei din Roman l'au făcut revizor școlar.

Spataru s'a făcut vinovat de următoarele, după reclamația făcută de obștie : 1) și-a însușit suma de 12.000 lei pe care a luat o de la săteni sub titlul de misitie pentru luarea în arendă a moșiei Luțca, proprietatea casei Sf. Spiridon ; 2) în registru a fost trecută suma de 5000 lei și apoi prefăcută în 12.000 lei ; 3) că în calitate de conducător al băncii populare „Frăția", a luat din casă 3000 lei, pe care a dat-o unui V. Crețu ca să-și deschidă o prăvălie, care a facut faliment ; 4) a dat unui alt sătean 4000 lei ; 5) a falșificat mulțime de procese verbale.

Inspectorul Matasariu se află de două zile în localitate și cum se bănuește, că ancheta va fi favorabilă lui Spataru, spiritele sunt foarte agitate.

Ultima oră

Bucureşti 18 Mai

CONFLICTUL BISERICESC

Darea în judecată a Episcopului de Roman

Bucureşti.—Ședința de azi a Sinodului e prezidată de Mitropolitul Moldovei. Azistă și Mitropolitul Primat precum și d. Arion, ministrul de culte.

Episcopul de Roman, protestează din nou în potriva nedărei în judecată a Mitropolitului Primat și spune că prin aceasta, Mitropolitul s'a osîndit singur.

Episcopul citește o nouă adresă, prin care repetă acuzările aduse Mitopolitului Primat și cere darea sa în judecată.

Episcopul de Roman vrea să plece, însă e oprit de Arhiereul Calist Botoșăneanul, care îl roagă să rămîe.

Episcopul de Roman, fără a mai răspunde, părăsește sala de ședințe a Sinodului.

*

După plecarea episcopului de Roman, ia cuvîntul d. Ministru Arion, care face declarațiunea următoare :

„In ultimul timp s'a produs în sinul bisericei o vie tulburare, care amenință, să ia proporțiuni din ce în ce mai mari. Nu voiu să aduc un prejudiciu deciziunei ce va lua sfîntul Sinod, dar în numele guvernului și pentru restabilirea păcei în biserică, cer darea în judecată a episcopului de Roman.

Archiereii Sofronie Craiovanul, Nicodem Bacăuanul și Teodosie Ploeșteanu, iau apoi cuvîntul și cer ca episcopul de Roman, să fie dat în judecată pentru răsvrătire.

Se pune la vot și darea în judecată este admisă cu unanimitate.

Se deleagă apoi pe Archiereii Calist și Meletie să facă cuvenitele chemări canonice și se hotărește ca judecarea să aibă loc Vineri 20 Mai.

Tribunalul sinodal va trebui să fie compus din cel puțin 12 arhierei, iar sentința ce se va da, urmează să poarte 12 semnături.

Episcopul de Roman, are dreptul, după Canoane, să refuze pe unii membri din Sinod.

Liberalii și conflictul bisericesc

Bucureşti.—Un mare număr de fruntași liberali, s'au întrunit azi la d. Ionel Brătianu și au hotărît să susție pe Mitropolitul Primat și să ceară caterisirea episcopului de Roman, ca resvrătitor.

Moartea generalului Manu

Bucureşti.—Eri s'a ținut, la ministerul de interne, un consiliul de miniștri sub președinția d-lui Carp.

S'a hotărît a se face regretatului general Manu funeralii naționale.

Ceremonia înmormîntărei remășițelor pămîntești ale regretatului general Manu, au avut loc la ora 3 p. m.

Cortegiul e urmat de un mare număr de fruntași, din toate partidele.

Au vorbit d nii Nicu Filipescu, C. Olănescu și Tache Ionescu.

Ceremonia înmormîntărei a luat proporții grandioase.

Toată Capitala se afla înșirată pe străzile, pe unde are a trece cortegiul.

La toate cluburile și instituții, se afla arborate drapele negre.

Printre coroane, se află una de rose, din partea regelui, cu inscripția următoare:

„Regele, viteazului soldat și credincios sfetnic, recunoscătoare amintire".

Serviciul religios a fost oficiat de Mitropolitul Primat.

Toate discursurile s'au rostit la locuința defunctului.

Răspunsul Turciei

Petersburg. — Șeful biroului presei a comunicat reprezentantului lui Volffbureau răspunsul Turciei la comunicațiunea d-lui Ciaricow, prin care declară că Turcia a fost foarte mirată de această comunicațiune și o regretă de oare ce nu corespunde cu adevărata stare de lucruri.

Se putea observa în vremea din urmă tapte din partea Muntenegrului, care nu armonizau cu îndatoririle internaționale și care meritau un oare-care reproș, totuși Turcia a avut pînă acum multă indulgență față de procedarea Muntenegrului ceia ce probează că Turcia nu este însuflețită de gînduri vrajmașe în contra Muntenegrului de care va depinde deci restabilirea raporturilor normale.

FABRICA DE CORSETE

din str. Lăpușneanu

s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăți moderne,

INȘTIINȚARE

Sub-semnatul *N. Constantinescu,* comerciant din com. Buciumi, aduc din nou la cunoștință publică, că fiul meu *Vasile Constantinescu* nu este autorizat de mine pentru a face împrumuturi de bani sau cumpărări de mărfuri pe credit, și declar, că nu voiu răspunde la nici un fel de operații făcute de el.

Aceasta ca să se știe.

N. Constantinescu

A. TOMESCU

Concesionar pentru exploatarea Usinelor Comunale

Face cunoscut Onor. Public că a deschis un Biurou special pentru Instalații de Apă și Canal.

Executări prompt și conștiincios

Devise și proiecte la cerere

Strada Mitropoliei No. 6

ROSA TAUBES

născută Slopkowitzer

Dr. SAMUEL TAUBES

CĂSĂTORIȚI

Iași *București*

In locul ori-cărei alte înștiințări

Clinica BOALELOR DE OCHI

Dr. C. MICLESCU

OCULIST OPERATOR

S'A MUTAT str. Ștefan cel Mare No. 6

Casele magaziei Kahane Succesor

— Consult. 63— p. m.

ISVORUL DE ECONOMIE

Doriți să fiți serviți sincer și eftin

Faceți cumpărăturile numai la Magazinul

„La Prețuri Fixe"

SAMOIL BACHMAN

Iași, str. Ștefan cel Mare 21 lîngă hotelul Dacia.

Specialități în articole de galanterie, broderie și furnituri

Unicul magazin în Iași, care vinde cu prețuri fixe.

Onor. Public numai în acest mod e sigur că va fi servit conștiincios, eftin și prompt.

Se dă rabat și cupoane de rabat.

Prețuri fixe pe fiecare obiect.

Zilnic sosesc noutăți.

Băile OGLINZI

20% reducere vor beneficia vizitatorii Băilor de la 1 pînă la 15 Iunie și de la 10 August pînă la 15 Septembrie.

Hotelier și Restaurator **M. PETERSIL**

Fabrica „FORTUNA" Iași

lîngă Strada Moțoc

Fondată în 1888

120 Cai putere *180 lucrători*

SCAUNE

MOBILE

PARCHETE

ROȚI de transmisiune

UȘI

FERESTRE

DUȘAMELE cu uluc și langhetă.

Ori-ce părți și accesorii de lemn pentru toate industriile. Lemn brut și fasonat, Scînduri și grinzi pentru tămplari, strungări, sculptori, caretași, dulgheri, bodnari, Architecți și Antreprenori. Specialitate Comenzi, pentru d-nii Antrepenori. Aburitul și uscatul lemnelor.

80 Mașini pentru prelucrarea lemnului cari se inchiriază și cu ora. Furnisare promptă. Prețuri eftine.

Fabrica „Fortuna" Iași

lîngă str. Moțoc.

Advocații KIRILOVICI

S'AU MUTAT

în Strada Mitropoliei 10

Lîngă Baia Comunală

Dacă voiți stomah sănătos cu digestiune ușoară ;

Dacă voiți a preveni sau a combate artritismul, gutta, nisipul în căile urinare, acreala exagerată a stomacului sau diabetul

INTREBUINȚAȚI CA APA DE BĂUT LA MASA NUMAI,

Apele Mineralizate Sinteza

cu bază de **Bicarbonat de Sodă și Lithină**

Preparate cu apă sterilizată de

Doctorul RATIANU Chimist și farmacist, Iași

Aprobate de Direcția Generală a Serviciului Sanitar

Depozit la Farmacia Dr. RATIANU, la farmacia Emil Flach, la Magazinul de Coloniale Ermacov, la Magazinul Trufanda Păcurari, la Magazinul Arghiropol Copou și la toate restaurantele și debitele de băuturi din oraș.

— Două trăsuri fac serviciul la domiciliu la cerere —

Observați bine pe plomba de inchidere și pe etichetă Marca Sinteza cu numele meu **Dr. A. Ratianu,** proprietarul Fabricei

BYRRH — Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV — PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziția generală română din 1906. **BYRRH** — de Vînzare 7 Milioane BUTELII — VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA) — De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

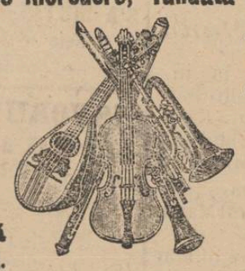

Instrumente Muzicale și Accesorii

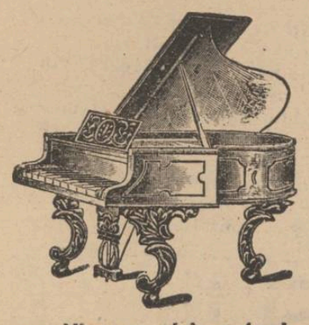

Piane
Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI

STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vinzare și în rate lunare fără acont — INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

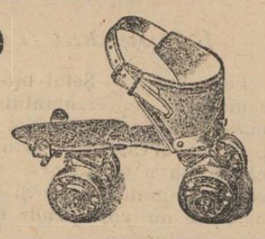

Pentru „Skating"

Calitate superioară

Prețuri reduse

Dacă sunteți suferinzi, dacă voiți a preîntimpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excès de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

Intrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Cărucioare și ori-ce accesorii

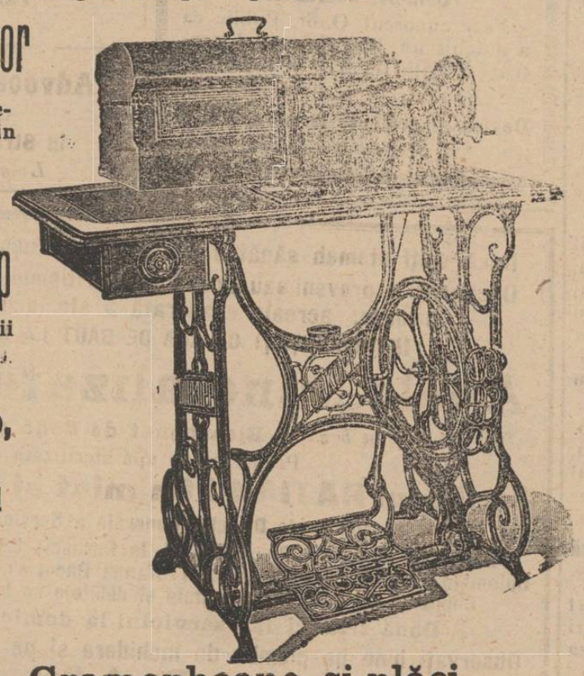

Gramophoane și plăci.
Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. Grossmann

LABORATORUL DE

Produse Farmaceutice

Ioan Werner

FURNISORUL CURȚII REGALE

IAȘI

Kola Granulat Tonic-Reconstituant al sistemului Muscular.—2 linguriițe pe zi în apă sau vin. *Prețul 2 lei.*

Vin Iodotanic Depurativ (curățitor al sîngelui). Două linguriițe pe zi. *Prețul 2 lei 50 bani.*

Cremă camphorată pentru pete și pistrui. După o scurtă întrebuințare face să dispară ori-ce pete și puncte de pe față, redînd culoarea naturală a pielei. *Borcanul 1 leu.*

4 ani de succes 4

CIRCUL SIDOLI

In fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică.

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi—al doilea în fiecare Sâmbătă ambele programe săptămînale sunt

Absolut nouă

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Începutul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Loja 8 lei, Rezervat 1 leu 50. Stal I-iu 1 leu. Balcon 70 bani, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Sâmbătă și Duminică.

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanție peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(foastă strada de Sus)

Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER					Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER
	355	17339	32013	19184	
42827	Tragerea clasei I-iu: 14/27 Iunie 1911				48002
48014	O optime Lei 1.50 — 1 sfert lei 3. — 1 jum Lei 6 — 1 loz întreg lei 12.				53948
53942	Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl. LEI 900.000				57547
42925	Comenzile din provincie se efectuează prompt și conștiincios, contra plății anticipate, sau sub ramburs. Rob. Th. Schröder — Firmă fondată în 1870 — IAȘI Str. Ștefan cel Mare No. 8				48004
Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER	48015	43774	48070	48347	Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER

Centrala: București, Calea Victoriei No. 106.—Sucursale: Calea Griviței No. 96, Str. Lipscani No. 71.—Galați, Str. Domnească No. 14.—Craiova, Unirii No. 69.—Brăila, Piața Sfț. Archangheli (casa Rally).—Ploești, Str. Basarab No. 1.

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgie, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureroase* cari au resistat tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potu găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mîrzescu No. 17—Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mirzescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1307 Sîmbătă 21 Mai 1911

Să se judece adevăratul vinovat

Astă-zi se începe la Sinod judecarea Episcopului de Roman, Gherasim Safirim, pentru răzvrătire contra autorității Sinodului și a Mitropolitului primat. Tema pe care s'a pus Sinodul de și-a formulat acuzarea, ascunde o prefăcătorie și vrea să se comită o nedreptate.

O prefăcătorie, *pentru că, dacă Episcopul de Roman ar fi în adevăr cel vinovat de răsvrătire, contra autorităților Sinodului, de ce atunci de pe urma acestei răzvrătiri Sinodul și-a formulat vederile sale, în ceia ce privește modificării de adus legii Consistoriului bisericesc? Am fi prea naivi a crede că Sinodul, care în marea lui majoritate admisese legea d-lui Haret, ar fi revenit la alte vederi mai aproape de canoane, dacă Episcopul de Roman n'ar fi stăruit în punctele sale de vedere.*

Deci, răsvrătirea în forma a Episcopului de Roman, este intrasigența *dogmatică a Episcopului Safirim, intransigență suptă din cultura sa teologică, nu isvorită din imoralitatea zilei și din interesul parvenirei. Episcopul de Roman n'a precupețit scaunul Metropolitan; Episcopul de Roman nu s'a făcut unelta în mîna guvernelor; Episcopul de Roman n'a silit pe nimene în cele politicești. Icoană vie a timpurilor vechi, el, prin persoana lui, e desaprobarea vie și întreagă a tuturor membrilor Sinodului, cu șira spinării ruptă, cu glasul stîns, cu voința legată, cu cerbicia îngenunchiată.*

Intransigența a mai fost în biserica noastră în luptele Episcopatului Moldovei cu puterea politică, cînd cu Miclescu și cu Scribăneștii. Nu s'a văzut însă atunci mișelia, ca însuși Episcopatul să vină și să acuze de răzvrătire pe un chiriarh al țării, că s'a arătat intransigent cu Statul laic, apărînd biserica; din contra aceasta a făcut'o statul, depunînd pe Episcop, ca acel Antim Ivireanul, ca Veniamin Costachi, ca Dosofteiu Mitropolitul, etc., etc.

Noi laicii putem acuza pe Episcopul de Roman, că se arată prea intransigent în cele ale biserirei, dar să vină Sinodul și să facă cap de acuzare contra fratelui în Hristos, e a întoarce lucrurile pe dos.

Acuzarea de răzvrătire e neavenită, întru cît Ministrul de Culte a făgăduit formal reforma legii Consistoriului pe baza cererilor și intransigenții Episcopului de Roman.

El, Saferim, a salvat biserica de o erezie, și a silit statul Romîn să nu-și atragă blăstămul congenerilor bisericei ortodoxe.

Și el, răzvrătitul!

Ori cît ar fi rămas în urmă lumea bisericească cu morala și cu legea, e de datoria societății laice să cheme la calea adevărului pe păstorii rătăciți, căci batevom păstorii și se va înțelepți turma.

Sinodul slujește prin pîra sa o cauză politică și se vede aceasta din atitudinea partidului liberal, care dorește de a rămînea în punctul seu de vedere, se rîdică contra Episcopului de Roman și îl acuza din nou. Mai face jocul guvernului, luînd cărbunii cu mîna Călugărilor, ca să se zică: iată cum judecă Sinodul în anul spăseniei lumei 1911.

Sinodul nu e al primatului României, Sinodul nu e unealta unui partid sau unui guvern; Sinodul e legătura cea mai veche și cea mai demnă a neamului nostru cu lumea creștină. Dacă el nu e la înălțimea chemării sale, dacă el e sinedrion de farisei și cărturari, blîndul Isus va eși învins și condemnat, dar sufletul lumii a bătut cu Isus, și nu cu fariseii și cărturarii falși ai Sinodului.

Iar vinovatul adevărat să se demită, căci nu mai poate cîrmui interesele bisericei autocefale ortodoxe române acela, ce

a călcat canoanele apărînd legea d-lui Haret

a călcat cinstea împăunîndu-se cu lucrările altora

a călcat morala pîngărind cele sfinte prin Sodomie.

Țara așteaptă cu nerăbdare verdictul Sinodului pentru a ști ce cale să apuce.

UN EROU

Sfîntul Sinod, prefăcut în consiliu de judecată, judecă astăzi pe un erou: pe un erou al cinstei, pe un adevărat slujitor al Bisericei.

Opinia publică, indiferent de ce va zice judecata, se închină cu respect înaintea acelui erou, P. S. S. Episcopul de roman, care a fost trimis în judecată, care va fi caterisit poate, pentru că a adus Mitropolitului Primat acuzarea de sacrilegiu.

Sunt doi ani de cînd Episcopul de Roman este acuzatorul Primatului. Acuzatul n'a găsit timp, în acest lung interval, să se explice. Guvernele — cel liberal și cel de astăzi—au voit să înăbușe glasul prelatului de la Roman, iar acum, cînd scandalul atinsese culmea, cînd, pentru liniștirea spiritelor, se anunțase, ca pozitivă, demisia Primatului, s'a hotărît acoperirea sacrilegiilor acuzatului prin darea în judecată a acuzatorului.

Singur el va apare înaintea tribunalului sinodal. El — eroul — care luptă pentru prestigiul Bisericei, care este un cinstit în înțelesul adevărat al cuvîntului, care nu luptă decît pentru puritatea Bisericei, dovadă că voia să se retragă în schitul său de la Vilcea, dacă și acuzatul, spre a pune capăt scandalului, n'ar fi preferat să necinstească Biserica prin prezența sa la cea mai înaltă demnitate bisericească.

Nu ambii vor fi judecați, părîtul și părîtorul—ci numai acesta din urmă. Primul va sta în umbră pentru a face să biruiască nedreptatea. Iar acuzatorul, cu toate probele ce va aduce, va fi condemnat.

Frea le cusută cu ață albă această josnică inscenare, pentru ca rezultatul să nu poată fi ușor ghicit. Dar trebue de reținut ce înseamnă astfel de judecată și la ce rezultate ne va duce.

Judecata aceasta înseamnă, evident, că sf. Sinod este convins de temeinicia acuzărilor ce se aduc Primatului. Dacă n'ar avea această convingere, ar fi tradus în judecată pe ambii Prelați, sau Primatul ar fi cerut să fie judecat pentru ca eventuala lui achitare, să fi avut de consecință alungarea acuzatorului din biserică.

Sinodul, însă, preferă să-i judece pe acuzator, să-l caterisească și să dee astfel exemplu, că oricine din prelați va descoperi din tainele acelor prinți ai bisericei, cari o necinstesc, va păți la fel.

Astfel se face jocul acelora, cari luptă contra bisericei și se expulzează din biserică pe adevăratul ei erou, pe sfîntul ei, pe cinstitul ei apostol—așa precum, cu toată siguranța, cronicarul imparțial va arăta viitorimei, că a fost în lupta ce a dus-o pentru demnitatea bisericei, P. S. S. Episcopul Safirim al Romanului.

Conflictul Sinodal

— Domnul Take Ionescu despre darea în judecată a P. S. S. Episcopului de Román. —

Un redactor al «Universului» a obținut de la d. Take Ionescu următoarele declarații în chestia conflictului Sinodal:

— Cum găsiți hotărîrea Sinodului de a da în judecată pe Episcopul de Roman, pentru abateri grave de la canoane și răzvrătire semnalată de guvern?

— Pur și simplu scandaloasă. Sft. Sinod, care s'a ilustrat așa de trist cînd cu afacerea Ghenadie și care de abia s'a putut atunci spăla, grație patriotismului oamenilor politici în frunte cu Lascar Catargi, ține probabil să scadă în opinia publică.

— Cum vă explicați acuzațiile ce se aduc Episcopului de Roman?

— Este o adevărată copilărie de a'și închipui cineva că învinuirile precise aduse Mitropolitului Primat, că a susținut ca raportor o lege pe care însuși o declarase colegilor săi, morți și vii, ca anticanonică; că a tîrnosit o biserică în stare de necurățenie trupească, ceea ce e un sacrilegiu, fără să mai vorbesc de cele mai mici, ce se pot acoperi prin închipuirea răzvrătirei și abaterilor canonice ale denunțătorului. Gurile rele pretind că aceasta se datorește unor dorințe mai întinse de a nu se prea zgîndări păcatele din viața privată și ale altora. Nădăjduesc că nu este așa. Dar dacă ar fi așa, se face o socoteală greșită; în afară de desbaterile de la Sf. Sinod, societatea laică are și interesul și mijlocul ca să facă lumină desăvîrșită.

— Nu admiteți toleranță pentru slăbăciunile omenești?

— Sunt foarte tolerant și aceasta este pricina pentru care am rugat presa partidului conservator democrat pînă acum să păstreze tăcere. Am tot nădăjduit să se ivească împrejurarea care să lase toate aceste în necunoscut. Cum se înfățișează însă astă-zi lucrurile, tăcerea ar fi o rușine.

— Ce veți face d-voastră?

— Aștept să văd dacă desbaterile și judecata Sinodului, de rîndul acesta vor fi omenești, adică cu garanțiile cunoscute ale justiției eterne. In urmă, după ce Sinodul își va fi judecat rolul cum va ști și încă odată nădăjduesc spre binele lui să și-l priceapă—va veni rolul societății civile.

„Nu uitați că la pacatul monstruos de cînd cu judecata lui Ghenadie, mîntuirea n'a venit din Sinod, ci din societatea civilă.

— Aveți d-tră un interes politic în această chestie?

— Absolut nici unul. Politica n'are ce căuta, s'au mai bine n'ar trebui să aibă ce căuta în chestii de ordine și de dreptate eclesiastică. Este însă la mijloc o chestie de dreptate și de civilizațiune, care nu poate să nu intereseze pe ori cine în afară de orice considerație politică.

„Ordonanța“ d-rului Cosmovici

Faimosul doctor Cosmovici, hilariantul pentru primar al Iașului, nu este numai un celebru orator care a înebunit mulțime de stenografi, dar natura, în veșnic neînțelesele ei capricii—natura a dăruit doctorului și o extraordinară peniță.

Cea mai recentă operă-comică-stilistică a pentru primarului Iașului, privește o chestiune gravă de edilitate, cu atît mai importantă, cu cît nici unul din predecesorii pro primarului nu s'a ocupat de dinsa: ie vorba de chestia placardărei afișelor pe zidurile—supranumite ospitaliere—ale scumpei noastre a doua Capitale, cum zic Iașului aghiotanții M. S. Regelui.

Chestia este atît de gravă, că d. pentru primar Cosmovici, înainte de a intra în obiectul determinant al odronanței, ține să explice ce ie aceea afișaj:

Și explică precum urmează:

Avînd în vedere, că afișajul, prin natura *sa,* se servă de instalațiuni *(placarde)* fixe, *de ziduri, împrejmuiri și că din* acest punct de vedere el interesează comuna și cade în atribuțiunile de control ale serviciilor sale.

Profesorul de zooloaie de la facultatea de științi din Iași, explică, deci, că afișajul este ceva viețuitor, care, prin natura sa, se servă de instalațiuni, cari instalațiuni se numesc, în paranteză, placarde fixe, instalațiuni placarde fixe de ziduri, grilaje și ‚împrejmuiri“ — „din care punct de vedere“, adică din acel al instalațiunilor placarde fixă, el—afișajul ca natură — „interesează“ comuna.

Dar nu ie numai atît—ar fi păcat să fie numai atît. Ci:

Avînd în vedere, că în *modul cum se* execută afișajul, are de obiect, în principal, *pieţile, stradele și* căile publice, în privința *cărora comuna are un* netăgăduit drept; *Considerînd, de asemenea, că afișajul interesează comuna și din punct de vedere al conținutului* spre a nu fi în atingere cu morala.

Vrea să zică: în modul cum se execută afisajul, *are de obiect* pieţele, stradele, „căile publice“, care toate sunt proprietatea comunei.

Afisajul are, deci, de obiect, căile publice și de aceea *conținutul afișajului* —nu doar al afișelor—n'ar trebui să vie în atingere cu morala, căci căile publice pe care se execută afișajul cu conținutul seu—acele căi sunt „un drept netăgăduit“ al comunei.

Dicționarul romîn, care era nedumerit asupra înțelesului cuvîntul afișaj s'a limpezit complect, grație explicațiilor d-lui pentru primar Cosmovici: „afișajul, prin natura sa, se servă de instalații fixe și, din acest punct de vedere, interesează comuua.

Afișajul are de obiect căile publice și cum conținutul lui poate fi și imoral, el interesează din nou comuna.

† GENERAL MANU

Discurs rostit de d. Take Ionescu—la locuința mortuară a ilustrului defunct

Jalnică adunare,

Ințelepciunea antică a spus că despre nici un om înainte de moarte nu se poate zice că a fost fericit.

Azi despre Gheorghe Manu, putem spune că a fost fericit.

Soț fericit, tată fericit, om fericit! Fericit de sigur cu toate relativitățile lucrurilor lumești.

Fericit și în chipul în care el și-a întrebuințat comorile cu cari îl înzestrase firea!

Și-a împărțit viața între cele două mai nobile ocupațiuni omenești: armele și guvernarea semenilor săi.

Ostaș, Manu a fost un ostaș fericit, nu numai pentru că i-a fost dat în atîtea rînduri să prezideze la întărirea armatei romîne și să lase și acolo urmele adînci ale puterei lui de organizare și ale spiritului lui de nepărtinire, dar și pentru că i-a fost dat, ceea-ce așa de rar se întîmplă ostașilor în vremurile noastre de pace armată, dar îndelungată, i-a fost dat să ia parte la război, scopul final și condițiunea de a fi a ori cărei organizări militare.

In război, Manu n'a desfășurat numai calitățile lui de știință, energie și bravură, dar a știut, —lucru mai greu, la un ceas care va rămîne spre veșnica lui slavă, să subordoneze avîntul lui războinic necesității de a scăpa demnitatea țărei.

In viața politică, Manu a fost tot așa de fericit. Nimic nu a lipsit acestui om. Asupra-i au venit toate onorurile, lui care n'a alergat după nici unul.

S'a bucurat și de acea încoronare a vieței politice care se numește popularitate și pe care Manu o prețuia. N'a avut'o de sigur sub forma îmbătătoare a dragostei frenetice, dar nici n'a căzut în lotul lui numai recele respect.

Manu a cunoscut popularitatea sub forma caldei încrederi, singura care se potrivea cu însușirile lui.

Dacă lui Manu soarta, la ale cărei hotărîri spiritul lui de abnegațiune a jucat rolul determinant în mai multe rînduri, nu i-a dat și ultima consacrare, aceia a diriguirei oficiale a unei mari organizațiuni politice, în schimb opiniunea publică l'a considerat decenii de-a rîndul drept factor determinant al întregei mișcări conservatoare din această țară.

Și opinia publică nu se înșela, căci Manu mai mult decît ori cine a simbolizat conservatorul romîn, așa cum putea fi el conceput de oamenii din generațiunea lui.

Istoria se întreabă cîte odată cum și prin ce împrejurări cutare om politic a fost slujitorul cutărei idei. Despre Gheorghe Manu, o astfel de întrebare nu se poate pune. A fost conservator într'un chip firesc: toți cîți l'au cunoscut nu și ar fi putut închipui să fie altceva.

Admirator al trecutului, dar fără superstițiune, temător față de inovațiuni, dar fără ostilitate, George Manu căuta temeliile acțiunei conservatoare în două idei: lealitatea către Coroană și respectul absolut al legalității.

Lealitatea generalului Manu devenită, prin căldura și neclintirea ei, legendară, el a reușit s'o păstreze fără eclipsă chiar atunci cînd organizările politice din care făcea parte, treceau prin vremuri de înfierbînteală.

Simțul lui de legalitate era așa de puternic, încît ușuraticii îl luau drept pedantism.

Acest simț de legalitate, generalul Manu nu'l rezerva numai pentru drepturile private ale cetățenilor, el îl ducea în domeniul drepturilor publice. Nimeni mai puțin decît dînsul n'a scuzat nici odată arbitrariul guvernamental.

Simțul lui de legalitate, generalul Manu îl ducea și în sferele mai înalte în sferele constituționale.

Nici odată elocința generalului Manu n'a fost mai desăvîrșită, nici odată el n'a pus toate darurile lui mai mult în slujba unei cauze mai înalte, de cît în veci neuitatul discurs pe care ca Ministru l'a ținut în Senatul României ca să hotărnicească drepturile suveranității naționale și prerogativele Coroanei.

Toate acestea însă, sunt împrejurările externe ale vieței.

Fericirea generalului Manu avea un isvor mai adînc și mai nesecabil în viața lui din năuntru.

Toată lumea a cunoscut și a admirat lealitatea generalului Manu, sinceritatea nestrămutată a cuvîntului dat, buna credință, pe care nimic nu o sguduia, nici chiar reaua credință a potrivnicului, limpezimea ideilor, curățenia hotărîrilor și energia aducerei lor la îndeplinire.

Aceste înalte însușiri isvorau toate dintr'o cauză unică: nimeni mai puțin de cît generalul Manu n'a fost chinuit de îndoială sub diferitele ei forme.

De aceia și opiniunea publică căuta în el un conducător pentru că era știut că în ori ce împrejurare, o singură linie de purtare putea să aibă generalul Manu.

Cu însușirile lui sufletești, cu această siguranță și în idei și în tendințe și în sentimente, mulțumirea este fatală, căci mulțumirea vine din echilibrul diferitelor noastre însușiri. Și cum viața nu i a fost vitregă și i-a dat din plin putința să'și desfășoare întreaga lui activitate sub toate tărîmurile în care a voit să o desfășoare, de aceia ziceam la începutul acestor puține vorbe că despre generalul Manu astăzi se poate spune că a fost un fericit.

Sunt oameni a căror strălucire te împiedică să măsori cu dreptate locul pe care îl ocupă în societatea omenească. Despre aceștia adesea se întîmplă că sunt uitați mult mai repede de cît și-ar fi putut închipui contimporanii.

Generalul Manu, înfățișează o icoană așa de limpede, încît putem măsura cu cea mai mare preciziune și locul pe care l'a ocupat în Societatea Romînă, și golul pe care îl lasă prin dispariția lui.

Foștii săi amici, foștii săi colegi, suntem siguri, că cel puțin în vremurile noastre acest gol nu se va împlini.

Fi-ei țărîna ușoară!

OAMENI ȘI LUCRURI

Glossa Păcatului...

Cuvîntul grozav e pe toate buzele—de cînd o problemă cumplită frămîntă mințile și sufletele tuturora. In mijlocul emoțiunei obștești se va judeca prosul ce amenință să zguduie situația celui mai înalt reprezentat al credinței—dar menit să zguduie poate și credința în multe suflete omenești.

„Credința“ presupune o logică foarte simplă, matematic de simplă. Și în puterea logicei acesteia s'ar cădea să nu existe posibilitatea de a se vedea împreunate în una și aceiași ființă—sfinția și păcatul, așa cum nu pot stăpîni în una și aceeași clipă lumina și întunericul.

Acei cari cunosc tainele vieței omenești și rostul așăzămintelor știu bine însă că—se poate. Muritori ca toți muritorii, reprezentanții ori cărui cult nu pot să se ridice la înălțimi cerești, iar traiul pe pămînt ascultă, înainte de toate, de poruncile și de legile unice ale existenței pămîntești. Ascetizmul, sfinția, resignarea pot fi *virtuți*,—dar nu sunt stări firești, întru cît sunt incompatibile cu omul, așa cum l'a lăsat natura ca să fie. Și marele cugetător Pascal—părintele scepticizmului—s'a întrebat cu drept cuvînt, dacă omul se cuvine să fie pedepsit pentru abateri la *care-l silește natura însăși!*

E oare nevoie de stăruit încă asupra acestui punct gingaș din cale afară?

Cenzorul Metellus Numidius spunea Romanilor: „Dacă ar fi cu putință să n'avem femei,—v'ași mîntui de răul acesta; cum însă natura a poruncit să nu putem trăi fără dînsele“... Iar Impăratul August spunea cavalerilor: „Nu doară ca să trăiți *singuri*, ramîneți celibatari“....

Și cu toate aceste pe același pămînt al Italiei fertile a înflorit instituția celibatului, fatalmente născătoare de grele păcate de neiertat din punctul de vedere religios.

Dar dacă poate fi deplorabilă greșala,—ce absurdă ni se pare pedepsirea ei. S'o pedepsească cine? Noi, profanii, cari nu găsim legătura cu cerul de cît prin mijlocirea *lor*, a reprezentanților pe pămînt ai divinității? Ce rost au însuși zeii aceștia ciudați, care se lasă pedepsiți ei singuri de mîni profane, și invocați de guri cari n'au rostit vre-odată o rugăciune în slava lor?

... Nu, nu!

Toate aceste ar fi numai parodii, dacă nu le am privi ca forme şi concepţiuni trecătoare. Credinţele religioase cu nenumăratele frămîntări din jurul lor— simple convenţiuni de azi pe mîne, în aşteptarea unei temeinice domnii a *altor* adevăruri, sigure şi veşnice.

„Nu sunt aşa de nebun, scrie Nietzsche, ca să neg că trebuie înlăturate multe acţiuni aşa zise imorale, că trebuie susţinute multe acţiuni aşa zise morale. Dar cred că aceste lucruri trebuie făcute pentru alte raţiuni de cît cele de pînă acum. Trebuie să schimbăm felul nostru de a vedea pentru a ajunge să schimbăm felul nostru de a simţi"...

Dacă omul biblic se scoboară din perechea „păcatului originar"— cine din semenii şi din urmaşii lui are dreptul să dee cu piatra, ca unul ca unul ce n'ar fi păcătuit?

Rodion

Imposibilitatea ştiinţifică, legală şi morală,

a numirei d-lui dr. Şumuleanu, ca profesor.

Opinie motivată a minorităţei

prezentată la şedinţa consiliului profesoral al Facultăţei de medicină din Iaşi, la 9 Maiu 1911.

Subsemnaţii profesori d-ri Riegler, Thiron şi Leon, din care cei doi dintăiu, au fost absenţi de la şedinţa din 24 Noembrie 1910, cînd d. dr. Şumuleanu agregat-definitiv, a fost votat de 7 colegi (din care un vot este al d rului Leon) să fie înaintat la gradul de profesor. Iar unul dintre noi (dr. Leon), a fost de avis încă în şedinţa citată, ca să fie numit un *raportor* (de către consiliu) *competint şi specialist în materia de chimie medicală şi biologică*, care să facă *un raport scris, detaliat şi motivat*, despre valoarea însemnată şi originalitatea lucrărilor, pe care d dr. Şumuleanu, le-ar fi publicat in cei trei ani de agregaţie şi care raportor să citească apoi acel raport şi să se discute în o şedinţă viitoare.

In vedere, însă că ceilalţi colegi ai zisei şedinţe, s'au mulţumit cu o expunere verbală a unui dintre profesori din consiliu, după care imediat a urmat şi votul, aşa că propunerea d rului Leon de a se amîna discuţia pe o altă şedinţă nu s'a admis, iar d. dr. Riegler nu era prezent la şedinţă; astfel d. dr. Leon a fost obligat a se ralia la majoritate, spre a nu se crede că voeşte a face dificultăţi sau personalităţi. Actualminte însă cînd d. ministru al Instrucţiei, înapoeşte procesul verbal al consiliului Facultăţei, precum şi celelalte acte relative la această înaiutare, pentru ca consiliul profesoral să iee din nou cazul în dezbatere, iar dr. Riegler fiind prezent la actuala şedinţă şi acceptînd a fi raportor, subsemnatul dr. Leon revin asupra votului meu anterior şi susţin propunerea mea din şedinţa de la 24 Noembrie 1910.

Considerînd că la senatul universitar a fost paritate de voturi şi deci divirgenţă de opinie, ceea ce ne îndrueşte a crede că, formalităţile cerute la 24 Noembrie 1910, de unul din noi, erau absolut necesare, însă neîndeplinindu-se a rezultat că dosarul cauzei ne fiind complect şi determinător, zisa înaintare în grad a d-lni dr. Şumuleanu nu s'a putut realiza şi nici ministerul n'a putut lua o deciziune, din cauza lipsei raportului scris şi a discuţiei subsecvente a conţinutului şi concluziilor, în consiliul profesoral al Facultăţei de medicină Iaşi.

Considerînd că antecedentele referitoare la înaintarea altor colegi ca d nii d-ri Bălăcescu şi Bacaloglu, s'au numit raportori specialişti în materie, care au făcut *raporte scrise, a urmat discuţii în mai multe şedinţe*, iar candidaţii au distribuit prealabil, toate lucrările d-lor, tuturor d-lor profesori spre a lua cunoştinţă de dînsele,—pe cînd lucrările d-lui dr. Şumuleanu, noi trei cel puţin, nu le am văzut, nu le am avut şi nu le cunoaştem de loc.

In vedere că d. dr. Riegler, este singurul competent şi specialist în chimie medicală şi biologică dintre toţi profesorii Facultăţei noastre de medicină; iar noi subsemnaţii d ri Leon şi Thiron avem toată încrederea şi convingerea că D-sa va face un raport ştiinţific, foarte exact asupra lucrărilor d-lui dr. Şumuleanu, că propunîndu-i astă delegaţie d-lui dr. Riegler în şedinţa actuală, d-sa a declarat că primeşte astă însărcinare.

Considerînd că, noi trei de şi suntem minoritatea; — însă prin propunerea noastră, aducem o lumină nouă în chestiune de absolută utilitate, atît pentru Senatul universitar cît şi pentru Consiliul permanent de instrucţie şi pentru d. Ministru.

In videre că majoritatea actuală în număr de 6 voturi nu poate impune în mod absolut, în această afacere de oarece actele s'au înapoiat de la minister spre a fi complectate, iar majoritatea persistă în primul său vot de procedură.

Subsemnaţii suntem de avis că, *pentru prestigiul Facultăţei*, este necesar să se numească un raportor competent ca d. dr. Riegler, care să constitue raportul să l prezinte în o şedinţă viitoare, iar lucrările d-lui Şumuleanu să fie distribuite tuturor membrilor consiliului profesoral, ca şi dînşii să aibă timpul necesar spre a le ceti, aprecia şi discuta la o şedinţă viitoare; după cum s'a făcut d-nii d-ri Bălăcescu şi Bacaloglu.

In rezumat socotim că, d. dr. Şumuleanu, *nu poate fi înaintat profesor*, înainte de a se îndeplini formalităţile, citate cu atît mai mult, cu cît aceste formalităţi s'au îndeplinit anterior cazului d-lui dr. Şumuleanu, — prin înaintarea d-lui dr. *Bălăcescu*, iar ulterior d-lui dr. Şumuleanu; prin înaintarea d-lui dr. *Bacaloglu*; — aceste antecedente şi precedente reglementare şi legale, nu se pot deci înlătura, în cazul de faţă.

Credem de asemenea că, — conform art. 27 din Regulamenul pentru numirea docenţilor etc. din 1902, — de oarece a fost paritate de voturi în Senatul Universitar, iar actele s'au înapoiat de minister, consiliului Facultăţei de medicină, înaintarea d-lui dr. Şumuleanu, — nu putea reveni în discuţia consiliului profesoral nl Facultăţei de medicină, — de cît după un an, adică la 24 Noembrie 1911 a. c. *avînd a se îndeplini atunci formalităţile ce cerem azi.*

Dr. Riegler, Dr. C. Thiron, Dr. N. Leon

Iaşi 9 Maiu 1911

Inmormîntarea lui Leonida Constantin

Eri Joi la orele 4 p. m. au fost înmormîntate la biserica din satul Tîrzii, rămăşiţele pămînteneşti ale lui Leonida Constantin fost senator liberal şi propr. marelui domeniu al Tîrziilor, din jud. Fălciu. Suferind mai multă vreme, s'a supus operaţiunii dr. Roux din Lausanne şi după 5 zile de la operaţie a sucombat. Trupul îmbalsamat a fost adus în ţară Luni 16 Maiu şi a fost expus în biserica din Tîrzii unde a şi fost îngropat.

Vestea morţii a produs întristare în toate satele megieşe; d. L. Constantin fiind un reputat proprietar, bine voitor sătenilor. Oficiul religios a fost servit de păr. Ir. Hagiu, protoereul judeţului Fălciu, asistat de 8 preuţi de prin satele din prejur.

Intre numeroasa asistenţă observăm, toţi membrii familiei: d-na Maria Constantim (mamă), d-na Lucia Constantin cu fii Anton şi Costică, d-na şi d. Iorgu Constantin, frate; d-na Elena Divani (soră), d-na şi d. Staicovici (soră), d. G. Cavalioti, Leonida şi Em. Nicolaide cumnaţi, d-nii col. Solacolu şi Anast. Calioti, nepoţi; At. Constantin, Alexandru Grosu. At. Vragnioti, Gh. Grigorescu, Ştef. Stoicovici; apoi d. Em. Porumbaru, Neron Lupaşcu, N. Cişman, Ed. Ghica, C. Bastachi, Em. Buznea, Gh. Ghibănescu, Alex. Rişcanu, Ir. Gheorghiu, Gh. Rişcanu, Gh. Vezbianu, Gh. Cepescu, d-na şi d. Teacă, Gr. Perticari, dr. Lapteş, Gh. Vîntu, C. Dinescu, V. Gheorghiu, Iorgu Berea, general Gh. Teleman, D. Gociu, căp. Mustea, Gh. Teodoru, Andr. Brighiu, C. Iamndi, Pan. Bogdan, căp. Petrescu, I. Atanasiu, N. N. Cişman, D. R. Ralea, C. Cozma, C. Popov, D. Dimitriu, I. Ulea, Gr. Agarici, Manea şi alţii.

Au fost depuse foarte multe coroane, parte de flori naturale, din care notăm cite-va:

Regrete eterne iubitului meu fiu—Maria Constantin; Iubitului şi scumpului meu soţ—Lucia; Iubitului meu tată, recunoştinţa eternă—Toni, idem—Constantin; Scumpului şi iubitului meu frate—Jorj; Iubitului meu cumnat—Iulia; Iubitului meu cumnat— Aurelia şi Constantin; Regrete eterne prea iubitu**lui** meu cumnat—G. N. C., Iubitului **nostru** frate—Elise, Jean; à mon chê e et regreté beau—frére—Leonides Nicolaidès; idem— Em. Nicolaides.

Mult iubitului meu frate—Elena Divani; Scumpului meu unchiu—Aurica; Iubitului nostru unchiu—Maria şi colonel Solacolu; Valorosului luptătar—clubul naţional-liberal Fălciu; Neuitatului prieten—Intim Club Huşi; Amintiri eterne regretatului Leonida Constantin—autorităţile comunale, clerul şi locuitorii din Tîrzii.

Regrete eterne colegului lor—membrii societăţii de încurajare din Brăila; Iubitului meu Leonida Constantin—Stefan Stoicovitz; Regrete eterne lui Leonida Constantin—Familia N. Teacă; Regrete eterne lui L. C. -D. R. Ralea; Mult regretatului Leonida Constantin—obştia Docolina, com. Albeşti; Iubitului nostru Leonidas—Argentina şi Alex. Grosu; Sincere regrete—Familiile Kaufmann şi Crassnasselsky; Regrete eterne—Ath. Wragniotis; Lui Leonida Constantin sincere regrete—Familia Ludvig Beer.

Slujba prohodului a fost oficiată la biserică, în ograda căreia era adunat tot poporul din Huşi. Corul Episcopiei din Huşi a fost adus anume, sub conducerea d-lui Dimitriu. Discursurile au fost ţinute la biserică de protoereul Irimia Hagiu, de d. Alex. Rişcanu fost deputat, şi învăţătorul Manea.

După aceia corpul defunctului a fost pus pe un camion tras de 4 perechi de boi şi primblat prin sat, ca să se treacă şi pe la Curte. Aici în faţa locuinţei defunctului s'au ţinut discursuri de d. Em. Porumbaru şi Ir. Gheorghiu, după care s'a făcut îngroparea, în jalea tuturor celor de faţă.

Norodului s'a împărţit lumînări, pîine şi vin după obiceiul tradiţional.

Sătenii din jur pierd prin moartea lui Leonida Constantin, un bun părinte şi un bun sfătuitor, iar obştia *Docolina* pe întemeietorul ei.

Litere-Ştiinţe-Arte

„Revista din Turkestan".—Am amintit în numărul trecut al ziarului desdre noua „ieşire" anti-poporanistă a d-lui Duiliu Zamfirescu, facută într'o recentă şedinţă a Academiei. In acea dizertaţie scriitorul, polemizîud cu direcţia literară a revistei iaşane „Viaţa Romînească", o desemnează sub ironica denumire: „O revistă din Turkestan..."

Cînd asemenea atacuri au loc sub auspiciile unei înalte instituţiuni culturale ca Academia Romînă, ele capătă o importanţă mult mai mare de cît dacă ar fi făcute, bună oară, în o publicaţiune periodică oare care.

Şi nu fără curiozitate aşteptăm să vedem dacă şi în Analele Academiei, unde se tipăresc de obiceiu comunicările şi conferinţele făcute în şedinţe publice, vom întîlni expresiuni ca aceasta; „o revistă din Turkestan".

In afară de d. Duiliu Zamfirescu şi încă foarte puţini scriitori însemnaţi—bună oară Gherea-Dobrogeanu—aproape toţi literaţii în viaţă au colaborat ori colaborează la revista iaşană. De aceia e cel puţin ciudat să vedem de numindu-se în sînul Academiei cu o poreclă atît de trivială o publicaţiune care va rămînea în istoria publicisticei noastre cu o reputaţiune bine meritată.

*

A apărut „Sănătatea", excelenta publicaţiune de popularizare medicală, cu data de 15 Mai. Ca de obiceiu numărul nou apărut cuprinde un sumar variat şi bogat.

*

„Scrisorile din Iaşi" din „Ordinea" de astăzi se ocupă de:

„Lucruri mari şi mici—Babilonie iaşană—Religiile ameninţate—Amestec de confesiuni—Un zeu şi mai mulţi apostoli—In jurul unui erou—Pentru a crea o atmosferă—Intre proză şi romantism—O aniversare—Amintiri despre 16 Mai—Ce a fost în 1899—Mărturii istorice—Spre Anarhie.

*

STRUNA ZILEI

OPTICA INTERESATA

După ce d-rul Socor votase contra chimistului Şumuleanu, s'a răsgîndit şi a votat de astă dată pentru.

Ziarele.

Prin dumniata—acel chimist
Işi face daraverile...
Dar cum, ilustre oculist
Iţi schimbi mereu... vederile?

INFORMATII

Din cauza sărbătoarei, *Opinia* **nu va apare mîne Simbătă.**

In comisia examinatoare de docenţă în fisiologie a d-lui dr. Emil Socor, au fost numiţi din partea facultăţii de medicină din Iaşi domnii profesori Bejan, Juvara şi Bălăcescu.

Urmează să fie numiţi delegaţii ministerului.

Academia Romînă a decernat premiul „princesa Alina Ştirbei", de 8,500 lei, d rei Margareta Miller—Verghi, autoarea cărţii de citire „Copiii lui Rasvan.

D-rul Ehrlich din Francfort pe Maiu, inventatorul Salvarsanului (606) şi d-rul Ronchard, profesor la facultatea de medicină din Paris, au fost aleşi ieri membri onorifici ai Academiei Romîne.

Cei unsprezece elevi din localitate, cari au reuşit la concursul pentru limba romînă, pleacă în astă seară la Bucureşti, unde va avea loc mîne, distribuţia recompenselor.

Distribuţia se va face în sala Senatului.

In chestia Şumuleanu.—Cu privire la cele petrecute în şedinţa Senatului Universitar, cînd s'a hotărît ridicarea d-lui Şumuleanu, la rangul de profesor, mai aflăm următoarele.

Totul a fost ticluit, fără a se îndeplini formele legale, cerute în aseminea ocaziuni.

Membrii minorităţei, au protestat în primul rînd, că nu s'a ivit, nici un fapt nou, care să aducă chestia în discuţie, abia o lună, după ce Senatul Universitar s'a pronunţat.

Dar nu numai senatul universitar, ci şi ministrul a fost indus în eroare.

Astfel, membrii Senatului au putut lua cunoştiinţă de o adresă a ministrului, prin care acesta nu intervine pentru a cere din nou punerea la ordinea zilei a înaintărei d-lui Şumuleanu, ci răspunde numai la o întrebare ce i s'a făcut anume, că pentru o atare înaintare, se cere nu numai votul Senatului ci şi acel al facultăţei respective, unde candidatul funcţionează.

Cu alte cuvinte, a fost un truc pentru a se obţine un răspuns al ministrului, fără ca acesta, să fie avizat că e vorba, a se pune din nou în discuţiune avansarea d-lui Şumuleanu, refuzată categoric de ministru acum o lună.

Mai mult, la dosar nu se află măcar o nouă cerere venită din partea d-lui Şumuleauu, care să fie indrituit pe rector, de a provoca răzvotul cunoscut.

Congresul cercurilor comerciale.—După cum am anunţat, congresul cercurilor comerciale, va avea loc în localitate, în zilele de 29, 30 şi 31 Mai. Iată programul congresului.

Ziua I-a

La ora 8 a. m.: Intrunirea tuturor societăţilor şi a membrilor locali în „Piaţa Unirei", de unde vor pleca la gară în corpore, cu drapelele şi musica Regimentului 13 Infanteriei, în frunte cu Primarul şi Prefectul oraşului intru întîmpinarea congresiştilor, care vor sosi din toată ţara la ora 8.50 a. m.

La ora 9 a. m.: Pornirea cortegiului din gară la sediul „Cercului" local, unde se vor face prezintările.

La ora 10 a. m.: Congresiştii cu societăţile din Iaşi, vor porni în corpore la Mitropolie unde se va face sfinţirea drapelului „Cercului comercial şi industrial" din R. Sărat, precum şi serviciu divin pentru congres. Se va parcurge Piaţa Unirei şi str. Stefan cel Mare.

De la ora 12—2 p. m., Masa.

De la 2—6 p m: Şedinţa congresului în sala teatrului naţional, avînd a se desbate următoarele puncte:

a). Activitatea tuturor cercurilor din ţară.—b). Comerţul ambulant.—c). Taxele de licenţă pe consumaţie.—d). Legea repausului duminical.—e). Monopolul circiumilor.—f). Chestia cooperativelor.— g) Scutirea de taxe de timbru pentru acţiunile mai mici de o sută lei. De la 6—8 seara, Masa.

La ora 8 seara o mare serbare în grădina publică (Copou) în onoarea congresiştilor.

Luni 30 Mai
(Ziua II-a)

De la ora 8—12 a. m.: Continuarea discuţiunilor din ziua antecedentă în sala teatruiui naţional.

De la ora 12—2: Masa.

De la 2—7 p. m.: Vizitarea diferitelor instituţiuni culturale şi economice, precum şi a împrejurimilor Iaşului.

La ora 7 jum. sera va avea loc masa comună a tuturor congresiştilor.

Marţi 31 Mai
(Ziua III-a)

Excursiune la malul Prutului (Ungheni).

*

Comitetul organizator roagă pe d-nii congresişti, să binevoiască a lua trenurile aşa fel ca să ajungă la Iaşi, Duminea(a (29 Mai) ora 8.50 a. m.

Congresiştii din Bucureşti vor pleca Sămbătă 28 c. seara ora 9 şi se vor întîlni în staţia Chitila cu cei ce vor sosi din direcţia Vîrciorova, la orele 9.15.

Biletele sunt valabile din ziua de 27 Mai a. c. până la 2 Iunie, individuale, putînd pleca de la ori-ce staţie. Vor putea beneficia de reducerea de 75% şi familiile congresiştilor.

Toate cercurile vor veni cu drapelele lor şi fiecare port-drapel va fi îmbrăcat în costum naţional.

Insignele pentru cunoaştere le vor avea fiecare cum va crede mai potrivit.

Astă-seară Vineri 20 Mai, are loc a doua reprezentaţie a teatrului cinematografic Pathé Frères, în noua grădina Traian.

Noul program festiv, special alcătuit pentru reprezentaţiile de deschidere cuprinde între altele: Mistress Ellen Smithson, salvată de un hoţ, mare roman de moravuri engleze, brodat pe întîmplări şi aventuri adevărate.

Acest nou program cuprinde apoi: Hatmanul Nicolaeff, pagini reconstituite din Istoria trecutului—Mîncat de tigru sau pedeapsa lui Yann Cîntăreţul, după o naraţiune istorică— O excursiune în Carpaţii Ungariei, măreţul pisc Tatra etc. Luptele eroice între atleţi japoneji, scene prinse absolut exact în ţara vitejilor—O expediţie în regiunile sălbatice ale Melaneziei (Australia)—Jeniţa în vacanţă, scene comice—Un ventilator brevetat, fantezie comică—Un tălhar înşelat, scene humoristice etc. etc.

Instantanee cinematografice de la cursele de aviaţiune Paris Madrid: Aviatorul Train autorul involuntar al catastrofei de la Issy les Moulineaux, înainte de plecare—Catastrofa—Berteaux, ministrul de războiu omorît de helicea aeroplanului—Monis, Preşedintele Consiliului grav rănit,—Mulţimea pătrunde cu forţa pe cîmpul de aviaţiune.

Apoi: Serbările de 10 Mai la Bucureşti: Familia regală la paradă—Defilarea: vănătorii, artileria, cavaleria, mulţimea, parada etc. etc,

Totul este fidel înregistrat de trimisul special al casei Pathé Frères.

Programele vor fi schimbate de două ori pe săptămînă: Lunia şi Joia şi reprezentaţiile cinematografice vor avea loc în fie-care seară la noua Grădină Traian—Duminicele şi sărbătorile Matineuri la 4 ore ziua în sala Circului Sidoli—cu preţurile populare obişnuite.

La 31 Maiu se vor vinde mărfurile de manufactură ale firmei falite J. Ch. Dresner, Iaşi, str. Stefan-cel-Mare, mărfuri evaluate la suma de 134,973 lei.

Băile OGLINZI

3 kilom. de la tîrgu Neamţ, de unde pînă la băi transportul se face cu Tramcare, Brecuri, diferite echipaje şi Automobil.

50 % reducere prin gara Paşcani.

Sesiunea de la 1 Iunie la 15 Septembrie

Staţiune climaterică de primul rang, situată în munţii Neamţului, *la o altitudine de 500 metri* de asupra nivelului mărei, de unde domină toată regiunea înconjurătoare, ferită de curenţi, încunjurată fiind din 3 părţi cu o pădure seculară şi un parc splendid.

Clima temperată, aerul curat şi hygienic de aci, unite cu poziţiunea sa pitorească, îi dă coloritul şi farmecul încîntător al naturei bine făcătoare.

Băile saline de aci sunt din cele mai concentrate şi rivalizează cu băile similare din Hall, Ischl, Reichenhall etc.

Cabinele de Baie şi Hidroterapie instalate în modul cel mai higienic şi modern, **sunt toate în faianţă.**

Băile au efect miraculos asupra **Rheumatismului, scrophulosei, limfatismul, cloro-anemie, debilitate, rachitism, ischias, paralisii, neurastenie, sifilis, boale de piele, boale de copii şi de femei, leucoree, metrită, peri şi parametritele, fibrome, sterilitate, etc.**

Un pavilion modern pentru inhalaţie cu apă minerală, esenţă de brad şi diverse substanţe medicamentoase apropriate.

HOTEL şi VILE

RESTAURANT EXCELENT cu bucătărie romînă şi franceză sub conducerea D lui M. Petersil, se serveşte Table d'hôte.

Pensiune (casă şi masă) de la Lei 6.50 pe zi de persoană.

O ORCHESTRĂ din cele mai bune amuzează publicul.

Pentru familiile care vor să facă menaj acasă, sunt vile şi camere cu bucătării, deosebite, cu luna şi sezon, cu preţuri convenabile.

Pentru distracţiuni clădire grandioasă, prevăzută cu săli: de dans, biliard, lectură, săli pentru diferite jocuri şi casino.—S'au construit din nou vile şi mai multe camere.

Eftin şi Folositor

Pentru persoanele ce nu se pot deplasa, recomandăm **sarea extrasă din apele minerale din Oglinzi,** care din cauză că e mult introdusă, ne-a pus în plăcuta posiţiune, a scădea preţul unei cutii de 2 kilo de la lei **1.50** la **1.20**.

Sarea minunată de Oglinzi se află depusă spre vinzare, în Bucuresti: la farmacia d-lui Stoenescu, şi *Centrala*; în Iaşi la farmacia Fabini şi în Tg. Neamţ la Ad-ţia Băilor.

Serviciul medical este încredinţat d lui **Profesor Universitar Dr. V. Bejan,** modic şef al maternităţei din Iaşi, care va face şi operaţiunile cerute, asistat de d. Dr. *I. Rosenfeld.*

Persoanele cari nu vor să stea la Oglinzi, găsesc în Trg. Neamţ numeroase locuinţi confortabile şi eftine, cu sau fără menaj şi cari se vor transporta la băi cu tramcarele administraţiei la fiecare 15 minute.

Pentru orice informaţiuni a se adresa de pe acuma la subscrişii în Trg. Neamţ.

Concesionarii băilor Oglinzi: **Rudolf Fritz & Dr. I. Rosenfeld; In Iaşi, d. Petersil,** antreprenorul Hotelului, **Str. de Sus 189.**

Ultime INFORMAŢII

❑ *Se dă ca hotărîtă data că pe ziua de 1 Octombrie a. c. se vor ţinea examenele de capacitate pentru toate şcolile secundare şi profesionale din ţară.*

Programele de ţinerea acestor examene se întocmesc la minister şi se vor publica la 1 Iunie pentru a fi timpul necesar legal. In acest senz se vor aduce cîteva modificări în Regulamentul ţinerii acestor examene, cari acum sunt în studiu la consiliul permanent al Instrucţiunii.

❑ *Profesorii universitari junimişti ca Sim. Meh dinţi, Ern. Pangrati şi Sava Ştefănescu, s'au desistat de la pretenţiunile lor la ministerul de instrucţie pe motivul că d. C. C. Arion e avocat şi nu profesor. Li s'a dat a înţelege că în ziua cînd se va face acest lucru se va face şi retragerea guvernului.*

❑ *Au fost aleşi membri activi ai Academiei Romîne, domnii: I. Simionescu, profesor de geologie la facultatea de ştiinţi din Iaşi, în locul decedatului Gr. Ştefănescu şi generalul Crăiniceanu, fost ministru de război, în locul d-rului Grecescu.*

Membri corespondenţi au fost aleşi domnii: D. Dobrescu, profesor de Istoria bisericească la facultatea de teologie şi V. Pârvan, profesor de Istoria vechie la facultatea din Bucureşti.

Domnii Jensen şi Friedwanger, au fost aleşi membri onorifici.

*

Domnul Ion Simionescu, excelentul profesor de geologie de la facultatea noastră de ştiinţi, este un tînăr savant cunoscut prin cercetările sale ştiinţifice, precum şi prin articolele ce le-a scris în privinţa anarhiei de la Universitatea din Iaşi.

Chemarea d-lui Simionescu sub cupolă este o resplată bine meritată şi noi ne grăbim a felicita pe sărbătoritul învăţat.

❑ *Domnul I. C. Corjescu, consilier la Curtea de Apel din Iaşi, a plecat astăzi în străinătate în baza unui congediu pînă la 25 Iunie.*

Domnul Corjescu a fost transferat la curtea din Craiova şi plecarea sa va fi regretată de toată lumea în Iaşi.

— Consiliul superior al magistraturii a dat aviz pentru numirea d-lor D. Antonescu şi C. Toneanu, de la Curtea din Galaţi, consilieri la curtea de Apel din Iaşi. Se crede că d. Toneanu va fi delegat procuror general.

— Domnul Pîrăianu, prim procuror la tribunalul Mehedinţi, va fi numit prim preşedinte al aceluiaşi tribunal, în locul d-lui Paraschiv, care va trece consilier la Craiova.

— Domnul Bădescu-Roşiori, actual inspector judecătoresc al tribunalelor din Muntenia, va fi numit consilier la Curtea din Galaţi şi delegat procuror general. Inspector judecătoresc va fi numit d. Oprişanu, preşedintele trib. Muscel.

— La Curtea din Craiova va mai fi numit consilier, cu delegaţie de procuror general, d. Geblescu, actualminte procuror general amovibil.

— Consiliul a dat aviz defavorabil avansărei d-lui Th. Grigoriu, jude instructor trib. Vaslui.

❑ Armonia în sînul administraţiei comunale e perfectă.

Am aratat la timp neînţelegerea ivită între d-nii Grecianu şi Cosmovici, cu privire la aplicarea unui vot, luat de consiliul de higienă.

D. Cosmovici a învins.

In adevăr, cu toate că d. Grecianu a declarat în şedinţa publică a consiliului de higienă, că nu va trimite chestia în studiul consiliului sanitar superior, de oare ce e în acord cu consiliul de higienă, totuşi, faţă cu opunerea d-lui Cosmovici, a înaintat lucrările serviciului sanitar superior.

Dar alta mai boacănă i-a făcut o d. Stamatiu.

Sesizat de capelmaistrul muzicei comunale, d. Grecianu dăduse ordin serviciului tehnic, de a chibzui să se instaleze două lămpi electrice la pavilionul din grădina Copou, unde urmează să cînte muzica în tot timpul verei.

D. Grecianu adause a se chibzui ca cheltuelele de instalare să nu treacă peste o sută lei.

Serviciul tehnic execută ordinul, la toate dispoziţiunile necesare şi prezintă lucrările spre semnare d-lui Stamatiu, de oare ce d. Grecianu era în voiajiu,

D. Stamatiu profită de ocazie şi trînteşte d-lui Grecianu, resoluţia următoare:

„—Se respinge ca inutilă, urmînd ca pavilionul să fie iluminat cu „lămpi de petrol".

Intre cei doi ajutori de primar, relaţiunile sunt aproape rupte şi ultima dispoziţiune luată de d. Cosmovici le-a înăsprit încă.

Acum cîteva zile, d. Cosmovici, dădu la lumină o dispoziţie prin care obligă pe măcelari a vinde carnea, după preţurile afişate, în fie care zi.

Ori Abatorul şi marea chestie a vînzărei cărnei, se află încredinţată în mîinele destoinice ale d-lui Stamatiu care acum se crede încălecat pe d. Cosmovici.

❑ In seara de 30 Mai va avea loc în grădina Copou, prima serbare populară organizată de comitetul corporaţiei Confecţionilor, cu ocazia patronului acelei corporaţii. Va fi o serbare unică în felul ei; prin surprizele ce se vor oferi publicului.

❑ După dispoziţia ministerială statistica meseriaşilor din localitate înterprinsă de Camera de meserii, va trebui să fie complect terminată la 25 a lunei curente.

❑ Domnul Emil Girleanu a fost numit director al teatrului Naţional din Craiova.

❑ Domnul Virgil Arion a fost numit raportor al consiliului permanent de instrucţie pentru examenul de docenţă, în dreptul civil de la facultatea juridică din Iaşi, al d-lui Aurel Zeuleanu.

❑ Ministrul instrucţiei va interveni la direcţia C. F. spre a obţine o reducere de 50 la sută, pentru profesorii de geografie,—ca să li se uşureze călătoriile ştiinţifice prin ţară.

❑ Celebrul agent poliţienesc Uţă urmează a fi numit comisar la secţia II-a, în locul d-lui D. Stamate.

Aşteptăm să vedem.

❑ Domnul Ilie Sibianu a fost numit definitiv la catedra de piano de la conservatorul de muzică din Iaşi.

❑ Biletele permanente pe C. F. pentru presă, vor fi eliberate cu începere de la 18 Iunie (1 Iulie st. n.).

❑ **Cazul Şumuleanu.**—Judicioasa şi bine motivata opinie separată a minorităţii din consiliul profesoral al facultăţii de medicină — pe care o publicăm în pag. II-a al No. de astăzi — ne suggerează cîteva întrebări:

Cum se face, că d. Şumuleanu e atît de *grăbit* să atingă rangul de profesor, cînd mai eri abia fusese respins de senatul universităţii sesizat de cererea sa în acelaş senz?

Cum se face, că d. Şumuleanu, agregat definitiv, bucurîndu-se deci de toată siguranţa situaţiei şi catedrei sale, nu mai aşteaptă un an, doi, spre a obţine, prin lucrări ce ar putea face ulterior, rangul de profesor aşa cum prescrie regulamentul?

Da ce preferă d. Şumuleanu să obţină profesoratul în contra dispoziţiilor legale, prin mila şi stăruinţile unor profesori prieteni, întrînd astfel în Universitate cu noul titlu — dacă va fi numit profesor — prin portiţa de dindos; şi nu acceptă perspectiva onorabilă, că în conformitate cu regulamentul şi în baza unor lucrări meritorii, să intre pe poarta mare, largă de din faţă?

De ce stimă se va bucura d. Şumuleanu printre colegi, şi ce ascendent va avea asupra studenţilor săi, dacă şi profesoratul, ca şi agregaţia, îl obţine prin stăruinţi şi bileţele, prin milă şi pomană?

Se zice, că d. Şumuleanu se bucură de protecţiunea unui ministru cu care ar avea bune relaţiuni de mai înainte. Rudă a d-lui Haret — unicul său titlu la agregaţie; prieten cu un actual ministru — unicul său titlu la profesorat; d. Şumuleanu ţine cu orice preţ să terfelească demnitatea universitară. Şi poate ar reuşi, dacă n'ar mai exista un consiliu permanent şi un ministru de resort responsabil de actele sale.

❑ Inscrierile la examenele facultăţii de litere încep astă-zi şi vor dura pînă la 30 a lunei.

❑ Domnul C. Mavrocordatu, fost stagiar la judecătoria din Iaşi, va fi numit stagiar la parchetul de Ilfov.

❑ Mîine fiind hramul bisericei Sf. Constantin şi Elena serviciul religios la acea biserică va fi oficiat de părintele Şerban, Ţincoca şi asistat de preoţii Păun şi Arion.

❑ Gardistul, care făcea ieri paza la administraţia financiară, observă că una din lăzile de fer a rămas deschisă. Venind alt gardist la schimb, el fu trimis de gardistul de zi să dee de ştire.

Procurorul de serviciu şi administratorul financiar, sosind la casierie, făcură situaţia şi constatară, că din casă nu lipseşte nici un ban.

❑ Un accident de automobil a avut loc ieri la Bivolari: automobilul condus de d-na M. Drăghici răsturnîndu-se, conducătoarea s'a ales cu mai multe leziuni.

Ceilalţi aflători în vihicul au scăpat cu spaima.

❑ Iată ce numiri va cuprinde mişcarea în magistratura în privinţa tribunalului Iaşi: d. Vespesian Erbiceanu, actual preşedinte, prim preşedinte; d. Iulian Teodorescu, actual membru de şedinţă, preşedinte la secţia II; d. Emil Lefter, fost magistrat, membru de şedinţă la secţia II — cu promisiuni că va fi delegat jude instructor în locul d-lui Gr. Kessim.

❑ In două rînduri, la intervale de cinci minute, au căzut astăzi dimineaţă ploi torenţiale, însoţite de piatră, asupra Iaşului.

Unele vii din jurul Iaşului au suferit. Dar în comunele din jurul oraşului a plouat fără piatră.

❑ Autorii a două crime, comise în Botoşani, una în Noembrie 1903, cealaltă în Martie 1904, au fost descoperiţi acum. Crimele au fost făptuite de numiţii: V. Ionescu, care are încă cinci porecle şi V. Puianu, V. Lozneanu şi V. a Marandei.

Ei au ucis şi pradat pe Profira Leon Calmuski, iar în a doua crimă pe Toma Gheorghiu Soponariu.

Criminalii au fost trimişi în judecata Curţii cu juri din Botoşani.

❑ Iată rezultatul complect al jocului de oină executat de elevii şcoalelor secundare din Iaşi: liceul „C. Negruzzi" şi şcoala normală „V. Lupu", cîte 10 puncte; gimnaziul Ştefan cel Mare—8 puncte; liceul naţional şi gimnaziul „Alex. cel Bun" cîte 7 puncte; şcoala comercială—5 puncte; şcoala de meserii—4 şi seminarul pedagogic, trei puncte.

De fapt şcoala normală întrunise 11 puncte, dar, acuzată de juriu, că ar fi fost „în cartel" cu alte şcoli, s'a scăzut şcoalei un punct, iar învingătoare a fost proclamată echipa liceului „C. Negruzzi"—care pleacă de seară la Severin, spre a participa la concursul general între echipele biruitoare.

❑ Domnul S. Helman a cerut declararea în stare de faliment a lui Aizig Silberstein, proprietarul fabricei de ape minerale „Salvarea"—din str. Palat.

Termen la 26 Mai.

❑ ***Orice anunţuri şi abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce priveşte administraţia acestui ziar.***

Ultima oră

Bucureşti 20 Mai

Greva din Fiume

Fiume.—Cu toate că greva generală a fost proclamată, toate stabilimentele din acest oraş lucrează în mod regulat afară de muncitori din port şi de tipografi, poliţia se ţine gata şi supraveghează stabilimentele industriale. Pănă acum nu s'a întîmplat nici un incident. Lucrătorii fabricei de torpiloare au aderat la greva impiegaţilor societăţei de navigatzie ungaro croată.

Holera în Austria

Graz.—Cumnata impegatului Franzki, care a murit la Graz, s'a îmbolnăvit de aseminea de holeră.

Femeea şi familia ei au fost transportate în pavilionul de izolare.

Starea bolnavei este gravă.

Boala prinţului Ioachim

Berlin.—Principele Ioachim a petrecut o noapte foarte rea, adormind numai spre dimineaţă. Principele a suferit şi în timpul zilei dureri violente.

Cursa Paris-Roma

Roma.—Aviatorul Garos a sosit la ora 5 şi un sfert pe cîmpul de aviaţie, unde a fost primit de o mulţime entuziastă.

Intoarcerea Imparatului Austriei

Viena.—Imparatul Francisc Iosef s'a întors la Viena, azi, la ora 5 şi 55 minute.

Suveranul s'a dus într'o trasură la Schoenbrunn, fiind salutat pe tot parcursul de ovaţiunile entuziaste ale populaţiunei.

Suveranul se află în cea mai bună dispoziţie.

Cum e vremea

Bucureşti.—La Brăila şi Constanţa cerul e nouros.

La Viena şi în întreaga Europă timpul e frumos.

PRIMARIA COMUNEI IAŞI

In ziua de 1 Iunie a. c., oara 11 a. m., se va ţine în Camera acestei Primării licitaţie prin oferte închise, pentru facerea unui ascensor la spălătoria Băilor Comunale. Valoarea lucrării după deviz lei 355.

Garanţia provizorie 50 lei.

Dispoziţiunile art. 72—83 din legea comptabilităţei publice sunt aplicabile acestei licitaţiuni.

Devizul se poate vede în fie-care zi de lucru la Serviciul Administrativ.

No. 08682 17 | 30 Mai 1911

Renumitele INCALŢAMINTE
DE DAME ŞI BARBAŢI
„SALAMANDRE"
CU UNICUL PREŢ LEI 23.50

Unicul depozit la:
Fraţii Polingher
IAŞI
Strada Ştefan cel Mare

Conflictul bisericesc

Judecarea episcopului de Roman

— Interwiev cu fostul Mitropolit Ghenadie —

Episcopul de Roman şi alegerile generale

Bucureşti. — Sinodul a fost convocat azi, pentru judecarea Episcopului de Roman.

P. S Episcopul de Roman soseşte la ora 9 dimineaţă.

La ora 9 jumătate soseşte la Palatul Sinodal Mitropolitul Primat şi d. Boroianu, directorul casei bisericelor.

Pînă la ora 10 se adună ceilalţi membri ai Sinodului, în număr de 12 şi şedinţa se redeschide.

Inainte de a se intra în judecarea fondului, se ridică un incident, anume a se şti, dacă sinodul este convocat după toate formele canonice.

Discuţia cu privire la acest incident, durează mai bine de o oră.

La urmă, episcopul de Roman, este rugat, de a-şi da părerea în această privinţă.

Episcopul de Roman, respunde că convocarea sinodului este în conformitate cu legile canonice.

Incidentul acesta fiind tranşat, se intră în fondul chestiunei. Archiereul Nifon Ploeşteanul, vicarul Mitropoliei, citeşte actul de acuzare.

Cetirea aceasta durează pînă la orele 12 din zi.

La această oră se respîndise svonul în Capitală, că episcopului de Roman i-a venit rău şi a leşinat.

Din fericire svonul nu era întemeiat.

*

După amează, episcopul de Roman, luînd cuvîntul, ceru ca să se anexeze procesul Mitropolitului Primat, cu acel de azi, sau să se judece întâi procesul Mitropolitului Primat, pentru a se aduce convingerea că acuzările ce i-a adus sunt întemeiate.

Episcopul de Roman prezintă în acelaşi timp o fotografie, despre care se zice că e foarte compromiţătoare pentru Mitropolitul Primat.

S. Sa mai propune o listă de martori, între cari, d-rele Katty Varlam, Olimpia Vasilescu, Horvard, precum şi numeroşi profesori şi preoţi.

După aceasta, Sinodul rădică şedinţa, rămânînd ca în şedinţa de luni, să statueze asupra incidentului de conexarea proceselor, rădicat de episcopul de Roman.

*

Adevărul publică în numărul său de azi un interwiev cu fostul Mitropolit Ghenadie, cu privire la procesul de azi.

*

Fostul Mitropolit Genadie a declarat, că episcopul de Roman nu poate fi condemnat.

Spune că Mitropolitul Primat e vinovat şi că i-a trimis o scrisoare cerîndu-i să demisioneze.

Fostul Mitropolit a mai declarat, că îşi va pretinde drepturile sale ca Mitropolit Primat, drepturi de care a fost lipsit cu forţa şi pe nedrept.

*

In unele cercuri se afirmă, că acel care urmăreşte mai cu osebire condemnarea episcopului de Roman, e d. Haret.

Cu privire la d. Haret, se afirmă, că la alegerile generale, Prefectul de Roman, d. Arion, crezînd că prin influenţa episcopului va paraliza alegerea d-lui Haret.

In adevăr Prefectul s'a dus la episcop şi i-a cerut ajutorul său, pentru a combate candidatura d-lui Haret.

La aceasta, episcopul a răspuns:

— „Aceasta nu o pot face fiule, nu pot să lovesc nici în duşmanul meu cel mai mare".

Holera la Veneţia

Viena. — Din Veneţia se comunică, că s'au constatat acolo 300 cazuri de holeră.

Caruso la Rege

Bucureşti.—D. Caruso, noul ministru al Greciei la Bucureşti, a fost primit azi în audienţă de Rege.

Au asistat Principele Ferdinand şi d. P. P. Carp.

Prima Societ. de Economie
din
Urbea IAŞI

CONVOCARE

Domnii membri ai Primei Societăţi de Economie, din Urbea Iaşi, sunt convocaţi în adunare generală pe *Duminecă 22 Mai 1911*, ora 1 jum. p. m., în localul propriu al Societăţii, din Strada Ştefan cel Mare şi Palat No. 1.

La ordinea zilei, sunt următoarele chestiuni:

1) Raportul Comitetului de Administraţie, asupra mersului afacerilor Societăţei în lunile de la 1 Ianuarie pînă la 30 Aprilie 1911.

2) Raportul Comisiunei de control privitor la constatările făcute de dînsa prin verificarea registrelor de compbilitate, precum şi a operaţiunilor efectuate în intervalul de mai sus.

3) Alegerea comisiunei de control conform art. 29, 41 şi 47 din Statute pentru verificarea gestiunei pe timpul de la 1 Mai—31 August 1911 şi care comisiune va lua parte şi lucra la alegerea şi împărţirea dividendului pe anul curent social 1910—1911.

4) Restituirea garanţiei de 1125 lei cu dobînda legală, la care a fost condamnată Societatea către un antreprenor, care cu 21 ani în urmă a fost angajat a face oare-care reparaţiuni la imobilul Societăţei.

5) Chestiunile ce se vor ivi în cursul şedinţei.

Preşedintele Comit. de Ad-ţie
V. I. RADU

ISVORUL DE ECONOMIE

Doriţi să fiţi serviţi sincer şi eftin

Faceţi cumpărăturile numai la Magazinul

„La Preţuri Fixe"

SAMOIL BACHMAN

Iaşi, str. Ştefan cel Mare 21 lîngă hotelul Dacia.

Specialităţi în articole de galanterie, boneterie şi furnituri

Unicul magazin în Iaşi, care vinde numai cu preţuri fixe.

Onor. Public numai în acest mod e sigur că va fi servit conştiincios, eftin şi prompt.

Se dă rabat şi cupoane de rabat.

Preţuri fixe pe fiecare obiect.

Zilnic sosesc noutăţi.

Cu stimă
Samoil Bachman

INŞTIINŢARE

Sub-semnatul *N. Constantinescu*, comerciant din com. Buciumi, aduc din nou la cunoştinţă publică, că fiul meu *Vasile Constantinescu* nu este autorizat de mine pentru a face împrumuturi de bani sau cumpărări de mărfuri pe credit, şi declar, că nu voiu răspunde la nici un fel de operaţii făcute de el.

Aceasta ca să se ştie.

N. Constantinescu

Monteur für Kanal und Wasserleitung tüchtiger Kalculator in ungekündigter Stellung möchte selbe gegen gute Konditionen ändern.

Gefällige Antrage an B. Sternberg Czernowitz Dreifaltigkeitsgasse No. 26.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV — PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. **BYRRH** — de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA)

De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Peste 600 doamne bogate

Doresc căsătorie imediată. Reflectanți serioși chiar și fără avere (ocupație religiae indeferent) să se adreseze lui

L. Schlesinger Berlin 18

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE Of 30 c.

Maym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES. les 100 mèt. 5 f.

Cereți numai:

Partumul și Eau de Cologne Superioare

A. RALLET & Co. — MOSCOVA

Furnisor al: Curței Imperiale Ruse, Curței Regale Romînă, Curței Regale Muntenegru și S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900
5 Medalii, Diplome și alte recompense

Eau de Cologne

A. RALLET & Co.

Se distinge: prin mirosul lui plăcut, înlocuind cu totul esențele

De vînzare la toate Drogheriile și Mag. de Parfumerii din țară.

Reprezentant general pentru Balcani
Alexandru Spivacoff
— RUSCIUC —

Dacă suntețî suferinzi, dacă voiți a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excès de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

Intrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruciore și ori-ce accesorii

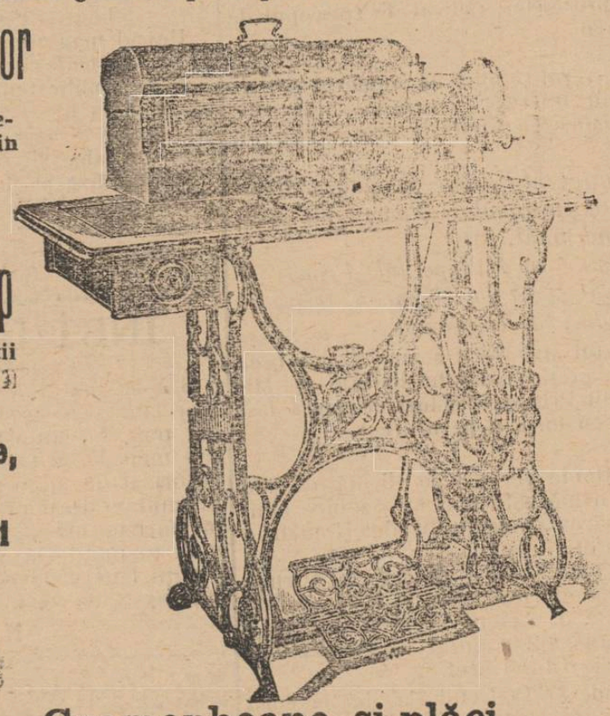

Gramophoane și plăci.
Instrumente muzicale
TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA
Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

LABORATORUL DE

Produse Farmaceutice

Ioan Werner

FURNISORUL CURȚII REGALE
IAȘI

Kola Granulat Tonic-Reconstituant al sistemului Muscular.—2 linguriițe pe zi în apă sau vin. *Prețul 2 lei.*

Vin Iodotanic Depurativ (curățitor al sîngelui). Două linguriițe pe zi. *Prețul 2 lei 50 bani.*

Cremă camphorată pentru pete și pistrui. După o scurtă întrebuințare face să dispară ori-ce pete și puncte de pe față, redînd culoarea naturală a pielei. *Borcanul 1 leu.*

5 ani de succes 5

GRADINA TRAJAN

In fiecare seară

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi — al doilea în fiecare Luni ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja aratate.

Începutul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Stal I-iu 1 leu. Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Duminică. și serbătorile la Circul Sidoli

„ANCORA"
(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.
Fondată în anul 1858
Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanție peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asiguratii din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER,
Str. I. C. BRATIANU No. 166.
(foastă strada de Sus)

Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER

42827	355	17339	32013	19184
48014				
53942				
42925				

Tragerea clasei I-iu:

14|27 Iunie 1911

O optime Lei 1.50

1 sfert lei 3. — 1 jum Lei 6
1 loz întreg lei 12.

Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuează prompt și conștiincios, contra plății anticipate, sau sub ramburs.

Rob. Th. Schröder

— Firmă fondată în 1870 —

IAȘI

Str. Ștefan cel Mare No. 8

Centrala: București, Calea Victoriei No. 106.— Sucursale: Calea Griviței No. 96, Str. Lipscani No. 71.—Galați, Str. Domnească No. 14.—Craiova, Unirii No. 69. —Brăila, Piața Sfț. Archangheli (casa Rally).—Ploești, Str. Basarab No. 1.

53948				
57547				
48004				

Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER

48015	43774	48070	48347	

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămădult, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* cari să resistă la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se potu găsi la toți Droghistii și Farmacistii.*

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mînzescu No. 17—Instalațiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII — No 1308 Marți 24 Mai 1911

Scandalul de supt obroc

Politica liberală și în special a d-lui Haret a ținut supt obroc 2 ani de zile chestia Sinodală. Era o tactică privită dintr'un spirit de proselitism politic, de a atrage în apele liberale pe cei 2 mitropoliți, și a lupta pe toate căile contra Episcopului de Roman, alesul camerelor conservatoare.

Lupta această surdă, dusă în Sinod contra Episcopului de Roman; eșirea inopinată din Senat a d-lui Haret, a desvălit putrezicimea politică a partidului liberal în chestiile bisericești.

S'a arătat la vreme, că după ce d. Haret acaparase corpul didactic rural, luptă să acaparze și clerul rural, care simțea politicește mai mult pentru Take Ionescu. Și a găsit formula în legea Consistoriului, scoțînd acea procedură hibridă și *aleși* și *numiți*. Ei bine, cei doi mitropoliți au slujit politicește de minune pe d. Haret, fiind siliți să declare în Senat că legea e canonică și că chiar de ar fi o erezie, nu strică să se experimenteze erezia.

Autorii morali ai scandalului Sinodal sînt liberalii; e d. Haret în special; căci d-sa a mers pînă la *necuviință* în polemica cu Episcopul de Roman. Nici un protest din partea băncii prelaților la acest conflict, așa de tare fusese vîriți în vâltoarea liberalismului cei 7 episcopi eparhioți. D. Haret se credea stăpîn și cu toate acestea, de partea ministrului liberal nu era nimenea. Opera lui e o operă hibridă, care nu slujește nici preoțimei, nici Sinodului.

Cel care-i combătea opera era d. C. C. Arion, care nu-l credem să fi fost dus și mînat numai de spiritul de a face opoziție, ci era adînc convins, că tema legală e în afară de canoane. Luase Senatul atunci locul Sinodului, și pe cînd prelații slugăreau pe miniștri, parlamentari încercați ca C. Dissescu, C. Arion, N. Economu și alții, au frămîntat legea ca niște teologi absoluți.

Doi ani politica d-lui Haret a înădușit biserica, a înădușit opinia publică, a înădușit adevărul și lumina. Era ceva grotesc între Ministru și primatele Romîniei, care nu știa cum s'o grăbească ca să înădușe glasul Episcopului de Roman.

Iată că, acum guvernul e silit să facă lumină; ba s'o facă în așa fel, ca să transforme Sinodul țării în o Curte cu juri, unde să se aducă scrisori de dragoste, flacoane cu Brou, rețetele medicale pentru sifilis, apoi fete, preotese, diaconese, directoare de aziluri, marturi, teologia toată; lumea laică și fețe bisericești, din răsărit și din apus, pentru a se dovedi că moravurile Vlădicăi de R.-Vâlcei au fost de așa natură că nu cadrează cu chemarea sa de Vlădică.

Dacă guvernul, crede că e bine pentru biserică, pentru țară, pentru străinătate, s'o facă, pînă la fund, să dea obrocul jos de pe masă și la lumina slabă și licărindă a lumănării să se facă tot felul de expertize de medicină legală. Iar dacă vrea să fie complect, să întindă dosarul la toți prelații:

1) Care e starea civilă a Mitropolitului Moldovei; ce vorbește Bucureștii de el; ce cată în anumită stradă, la anumit număr?

2) Cîte poliți false, a iscălit Episcopul de Buzeu? Ce afaceri veroase a avut cu frații Lupescu de la Rîmnic?

3) Ce a făcut la o bae populară, un anumit Arhiereu, care azi se face acuzator Episcopului de Roman?

Și cîte de acestea. Nu se poate, ca privind în față pe asanatorii bisericei să nu li se cutremure fața ca de tremurul lui Cain.

Nici un membru al Sinodului n'are demnitatea morală de a judeca un caz de morală. Starea civilă li e așa de întinată, că repugnă milii de laic in a le privi fața.

De aceia ne întrebăm: la ce bun scoaterea la iveală a tot adevărul? Voește guvernul să curăță Sinodul de cei impuri și nedemni, dîndu-i afară din casa Domnului, ca oarecînd Hristos pe zarafi din templul lui Solomon! Și chiar de ar voi o poate face?

De la politica de obroc a d-lui Haret, la politica de sfoară în țară a d-lui Arion, e o mare săritură. Amîndouă sînt rele; cea întâia trăda venin, ură, răutate, fariseism, dar avea o *jenă*; aceasta de acum e totătărnică, voind a pastra neatins la locul lui pe adevăratul vinovat.

Iar dacă Mitropolitul primat și a pierdut rușinea mai stînd în judecată, ce spectacol voește guvernul să dea țării, confruntînd marturi asupra unor lucruri, cari fac să roșască și o babă, necum un Arhiereu. De sigur că și-au perdut mințile și cei din Sinod și ministrul.

Dacă urmarea e, că primatele trebue să se demită, căci nu-l mai poate tolera țara—ce vreți să fie mișcare religioasă de stradă?—apoi cu ce a căștigat biserica, dacă mădularul vinovat se tae după scandal și nu înaintea scandalului deschis?

Iar dacă între cei 4 părești ai Sinodului, pertractarea procesului pare a fi ceva de rînd, dincolo de Sinod, în țară, e atîta vîlvă, că s'a scoborît colosal vaza bisericei prin păcatele celor ce o administrează. Se prea poate ca duși de spiritul de castă și de lingușire, erarhii judecători să condamne pe Episcopul de Roman, ce țară va fi aceia ca să înghită o așa hotărîre, cînd la fapte vădite, nu cel ce le-a făcut, ci denunțătorul e luat și înhățat de gît.

Guvernul e pus la un mare impas. Ori care ar fi mersul procesului, Primatele Romîniei trebue să se ducă; se va duce însă după scandal, cînd va fi alungat de acolo de unde stă, pentru că a ținut 2 ani sub obroc adevărul, iar cînd a isbucnit, n'a știut să se dea de o parte, pentru a nu întina biserica prin josnica sa persoană.

Cartelul contra sfîntului

Domnul Carp, prevăzut totdeauna cu soluții energice—cu șrapnele contra țăranilor, cu gubernii contra tîrgoveților, cu declararea în stare de faliment a comunelor și eforiilor—n'a putut să n'aibă soluție și contra Episcopului de Roman. Incă de la ivirea primelor incidente sub liberali, șeful junimiștilor amenințase că va recurge la soluția de frizer și în acest sens, va „rade barba popei".

Dacă nu i-a fost dat d-lui Carp să aibă cadavre țărănești pe conștiința sa, dacă sistemul gubernilor, după patru sau cinci ani de anunțare, se află încă în studiu; dacă nici o comună și nici o eforie n'au intrat, cu toată dorința șefului guvernului, în tărbacă cu creditorii lor—apoi una din soluțiile drastice ale d-lui Carp, una și singură, este în mers spre realizare: „popa de la Roman va fi ras".

In bună înțelegere cu liberalii, avînd ambele partide—cel de la guvern și cel liberal—la dispoziția lor întreg sf. Sinod, caterisirea episcopului Gherasim este absolut sigură.

Dacă judecata va dura mai multe sau mai puține zile, e indiferent. Din momentul ce episcopul a fost dat judecății, el singur, din oficiu, nu de acel pe care l'a acuzat, evident că totul se reduce la o combinație și rezultatul poate fi publicat d'inainte.

Combinația constă într'un întreit cartel: guvernul, partidul liberal și membrii sf. Sinod s'au înțeles între ei ca să scape de un om care prea a spus adevăruri. A spus adevăruri, avea să le spună încă, a afurisit, a acuzat.

Acuzatul care a tîrnosit o biserică în stare de necurățenie trupească, care s'a făcut vinovat de un furt literar, care a procedat in materie de legi canonice, nu după cerințele bisericei, ci după gustul stăpânitorilor—acest acuzat, cel mai mare demnitar al bisericei—asistă la proces ca simplu spectator..

Pe cînd celalalt,—acuzatorul, luptătorul pentru puritatea bisericei, este supus unui simulat de judecată și ca mîine va fi expulzat din biserică, pentru ca tîrnosirile bisericilor in starea trupească cunoscută, pentru ca injecțiile cu ichtyol, hapurile Midy și combinațiile cu nitrat de argint—să poată fi familiar cunoscute, fără teamă de denunțare, I. P. S. S. Primat.

Două partide politice s'au cartelat pentru a menținea această stare scandaloasă în biserică și pentru a face ca societatea laică să intre în drepturile ei și să ieo dînsa apararea bisericei și apărarea unui sfînt, care urmează a fi caterisit pentru că n'a voit peirea credinței.

E foarte ușor să te cartelezi și să ai la dispoziția ta 12 prelați. Dar consecințele vor fi dezastroase; vor fi dezastroase, fiind-că ceea ce se face cu episcopul de Roman, va avea de consecință o slăbire totală a credinței.

NECOMERCIANȚII

După propunerea Camerei de Comerț din Botoșani, congresul Camerelor și-a exprimat dezideratul pentru lărgirea articolului 3 din codul de comerț, în înțelesul ca și agricultorii, cari se bucură de credite, să poată fi declarați în stare de faliment.

Dezideratul acesta, care n'a convenit ministrului comerțului, este, totuși, de o mare importanță și ar fi de dorit ca el să fie tradus în fapt.

Articolul trei din codul nostru de comerț, privește numai pe comercianții propriu ziși, adică pe acei, cari, avînd prăvălii, au firmele intabulate la tribunal.—Un astfel de comerciant poate fi cerut în faliment de creditorii sei, pentru o datorie cît de minimală, sau poate fi declarat din oficiu, dacă are o serie de polițe protestate.

Altfel agricultorul. De și el se bucură de credite foarte mari, de și aceste credite constau numai în bani gata, el nu este comerciant și plata datoriilor ce le are contractate, depinde de bună lui voință.

Pe piața Iașului, ca și pe piețele restului Moldovei, cele mai multe și mai însemnate transacții de bani se fac cu agricultorii. Și am văzut cazuri în cari agricultori, avînd pasive de milioane, au înstrăinat averile lor, iar creditorii nu s'au ales cu nimic.

Intru cît agricultorul, care face daraveri cu bani luați împrumut, este el mai puțin comerciant—legea spune că nu este de loc comerciant — de cît negutitorul cu prăvălie?

Oare fiind-că bunul mers al afacerilor sale depinde de capriciul vremei? Dar nu depinde tot de vreme și băcanul, și manufacturistul și cîrciumarul?

Ba chiar, într'o țară în care totul se reduce la producția pămîntului, bunul mers al tuturor afacerilor, de ori-ce soi, depinde de ce produce pămîntul.

Recolte bune, calități bune și prețuri bune — aduc și statului și particularilor excedente budgetare. Cînd este pîine multă, în toată țara ie belșug. Marile falimente din 1899 și de mai incoace, au stat în strînsă legătură cu recoltele rele, precum ele adusese țara să-și pună amanet produsele Regiei și tot el adusese o mare scădere a efectelor statului, o depreciare a imobilelor rurale și urbane—cari toate s'au rîdicat enorm de cînd avem ani agricoli buni.

Cel mai mare și însemnat comerciant este, deci, în țară la noi, agricultorul—adică comerciantul de pămînt și tocmai pe el nu vrea să-l considere legiuitorul ca atare.

Ca și el și particularul, care se bucură de credite mari. De ce n'ar putea fi chemat la răspundere și declarat în stare de faliment—particularul pe care-l vedem figurînd protestat, cu sume mari, în tabloul polițelor protestate?

Constrîngerea corporală, cari figura în legiuirea vechie, a căzut în desuetudine. Ea a dat naștere, însă, cametei depravate, căci cine împrumută unui particular, știindu-l neexpus rigorilor legei, ia procente cît mai multe—cum se iau la afacerile riscate.

O legiferare în senzul dezideratului Camerei de Comerț din Botoșani, ar pune capăt unei stări de lucruri ilegale și ar avea de consecință două momente importante: mai multă cinste și mai multă siguranță în comerț și o ieftenire a procentelor.

Eroii de la Roman

Ministrul de interne, antreprenorul alegerilor generale, plătește, în num le guvernului, ignominiile pe cari le-a comandat ca să ajungă la succesul de care nu se poate consola partidul reacționar.

Administrația din Roman, în special, reprezintă obrazul, cinstea și moralitatea d-lui Marghiloman. Prin această administrație se aplică guvernului palmele pentru cari s'a înscris pe cînd „asana moravurile publice".

Săptămîna teecută s'a judecat acolo procesul intentat de prefect unui învățător sătesc, care nu voise să se ticăloșească după porunca imundului ispravnic.

Tribunalul, judecînd împrejurările, a achitat pe învățător și a înfierat pe prefect în dispozitivul sentinței.

O palmă pentru ministrul de interne.

A doua zi, același tribunal, a judecat pe polițaiul guvernului, pentru acte mizerabile săvîrșite cu prilejul scandalului ce organizase cînd a fost la Roman șeful partidului conservator-democrat în ajunul alegerilor.

Tribunalul l'a osîndit pe polițai, pentru faptele săvîrșite din ordinul prefectului, care lucra în numele guvernului.

Altă palmă pentru domnul Marghiman.

A treia zi era chemat în judecată d. Roiu, închiriat de ministrul de interne ca să înlesnească jocul stăpînirei. Acest luat cu chirie fruntaș al partidului reacționar, luase deja un acont din pedeapsă, cînd fusese *invitat* de baroul avocaților să se demită din sarcina de decan, ca nevrednic. Acum, la înfățișare, d. Roiu a fugit de judecată — pentru că, neindrăznind să înfunte hotărîrea magistraților cari îl *cunosc*, a cerut strămutarea procesului la un tribunal, pentru care e necunoscut.

A treia palmă, deci, pentru d. Marghiloman.

Și prefectul, în fine, a fost chemat să se înfățișeze alaltăeri, ca să răspundă de sălbateca i purtare pe care a avut-o pe cînd pregătea tîlhărește succesele guvernului.

Acest reprezentant al d-lui Marghiloman, însă, demnitarul mare care reprezintă în județ pe toți miniștrii, n'a îndrăznit, nici el, să privească în față pe judecătorii săi naturali.—ci a fugit, cerînd și el strămutarea procesului la un tribunal, care să nu-l cunoască ca prefect, prin urmare ca reprezentant al d-lui Carp.

Asta nu mai e palmă pentru ministrul de interne — asta e dovada vădită că cel mai murdar regim, pe care l'a îndurat vreodată țara romînească, este guvernul de „reparație socială", guvern care a venit să „asaneze moravurile publice".

Și nu i-au trebuit d-lui Carp decît patru luni ca să se facă odios...

OAMENI ȘI LUCRURI

Două școli

Modestul învățat, profesorul universitar Simionescu, pe care Academia Romînă l'a chemat acum în sînul ei a fost —și este—dintre cei mai energici și mai hotărîți adversari ai funestei școale universitare pe care tinde s'o întemeieze apostolul naționalizmului iașan.

Cu deosebire „actual" găsim articolul publicat de noul academician în „Noua Revistă Romînă" din 28 Martie 1910 și din acel articol vom reaminti un pasagiu, care-și găsește în chip minunat aplicarea profetică în întîmplările recente:

„..Avînd drept principală țintă a vieții reclama, iar drept dorință supremă un loc în parlament, toate mijloacele permise și nepermise le întrebuințează d. A. C. Cuza în acest senz fără alegere, fără deosebire. *Ajuns la universitate prin raportul unui slavist și prin lichidarea afacerilor din ultima zi a unui guvern*, își găsește un cîmp nou de activitate în sensul scopurilor urmărite.

„Profitînd de împrejurări, avînd la îndemînă și o armă foarte prețioasă — examenul — își găsește în totdeauna un stat-major vremelnic, care să-i ajute, prin telegrame, prin aclamări, la întinderea reclamei din jurul numelui său. Inainte de această nefastă influență, nu se auzea ca studenții — unii studenți — să șuere pe profesorii lor, după cum nu se întîmpla ca „Imnul Regal" și „Deșteaptă te Romîne" să alterneze cu șuerături eșite din aceleași piepturi.

„..Nemulțumindu-se cu cei pe cari putea să-i aibă, vremelnic și imediat, în jurul său, setea de reclamă și de aplauze îl îndreaptă spre lumea mai ușor de captivat a liceanilor. Se știe cîtă zarvă au făcut chiar printre părinți, acele prelegeri de uconomie politică ținute în aulă, în care profesorul imita, cu o perfectă asemănare, e drept, vorba și gesturile evreești în aplauzele entuziaste ale elevilor ce-și neglijau lecțiile lor, în orice caz mai fosositoare.

Intîmplarea iarăși i-a dat prilejul să prindă că a mai rămas o tagmă, de care să se folosească la răspîndirea reclamei și a popularității. Imediat a îmbrățișat și funcția de strașnic apărător al credinței strămoșești. Trebuiau însă oare cari purificări pentru acest pas. Cu ușurință le-a făcut. A renegat în primul rînd poeziile ateiste din tinerețe, punîndu-le pe seama minței de sugar ce avea la 26 ani. A făcut mototol, în cîte va cuvinte, pe un Haeckel, pe un Vogt, ori pe un Darwin. A debitat calomnii, cu atît mai de condamnat, cu cît a lăsat să se înțeleagă de cetitor ori ce grozăvenii contra unui fost prieten al său, care a îndrăzoit să scrie asupra monismului!

Cu acest chip a intrat în grațiile preoțimei înalte care a uitat pilda fariseilor din învățăturile lui Christos. Căci, și în această ocazie, și-a dat pe față unul din cele mai urîte cusururi ale unui om, nesinceritatea și desconsiderarea vorbelor proprii.

— „Mon cher, nici eu nu cred"—era vorba de formele religioase—„dar... sunt necesare pentru naționalism"—sunt cuvintele rostite către unul din colegii săi în sala senatului universitar.

„... Cahalul, jidanii, jidoviții și iarăși Cahalul, jidoviții,—la repetirea acestor cuvinte se reduce întreaga problemă socială a vremurilor de azi, întreaga activitate științifică a profesorului de economie politică. Dacă le cetești, mereu trîmbițate, din ce în ce mai *fortissimo*, cu cît auzul se deprinde cu ele, îți aduci aminte de ideile fixe ale celor de la *Maison de Bois*".

... Cuvinte arzătoare prin sinceritatea cu care le-a scris omul de știință, dornic de a vedea pe studenți la lucru și nu la întruniri publice și în agitații de stradă.

Dar „Centrul studențesc" nu se va bucura de loc de triumful universității iașane prin alegerea eruditului profesor Simionescu în sinul Academiei. Nu va ilumina, nu va pune placarde în vitrină, nu va jubila. Ce are de a face o victorie a științei—numai a științei—iașane, dacă acea știință nu aprinde tămîie pe altarul naționalismului zgomotos?

Rodion

Tălmăcirea unui precept pedagogic

O chestiune care a fost pusă în discuția membrilor corpului didactic primar la conferințele lunare este și înțelesul și însemnătatea preceptului pedagogic: *A ști pe din afară, nu însamnă a ști.*

Aceasta este teza favorită a lui Montaigne, scriitor francez, care trăește între 1533 și 1592.

Această teză, pe care astăzi o susțin toți pedagogii raționaliști, a fost susținută și de Rabelais înaintea lui Montaigne și de alți filosofi înainte de Rabelais. Horace Mann, un pedagog american, o enunță: *a ști însamnă a face*, iar Gustave Le Bon, scriitor francez contimporan: *a ști însămnă a face să treacă conștientul în inconștient.* Iar de obiceiu pedagogii raționaliști de astăzi o enunță: *atîta știi, cît poți.* Pentru că o școală nu se judecă după succesele elevilor la examen. O școală se judecă după rezultatele ce dă, după ceea ce sunt școlarii după ce părăsesc băncile ei. Școala face cît face și pregătirea școlarului pentru viață, pentru societate.

Montaigne este un șef de școală în materie de educație. Locke și Rousseau i-au împrumutat multe din idei. El primi din partea tatălui său o educație foarte îngrijită, învățînd latinește în copilărie, de la servitorii săi, cari trebuiau să știe această limbă. Montaigne este unul din cei mai mari novatori pe terenul metoadelor de educație.

In critica ce o face el instrucțiunei ce se da pe timpul său, el se ridică în potriva savanților pedanți, cu capul plin de cunoștinți luate din cărți și cari sunt capabili de a vorbi despre orice, dar incapabili de a face ceva. El se ridică și protestează atît împotriva numărului de cunoștinți și a felului lor, cît și asupra metoadelor ce se întrebuințează pentru cîștigarea acestor cunoștinți. Căci metoda de învățămînt nu este lucru secundar. Numai anumite metoade duc la rezultate bune. Și Montaigne găsește rele metoadele, care se întrebuințau, pe vremea lui, în școală la educația copiilor. Metoadele de învățămînt duc la pedantism. „După cum plantele, zice el, se înădușă de prea

multă umezeală şi lămpile de prea mult uleiu, tot aşa şi spiritul se înăduşă de prea mult studiu şi de prea multe materii."

Acesta este un adevăr contra căruia pedagogia şi astăzi duce o luptă aprigă şi în contra căruia n'a cîştigat multe puncte.

Montaigne se revoltă contra învăţării din cărţi, în contra învăţării cu ajutorul memoriei şi este cel mai mare adept al învăţării tuturor cunoştinţelor prin propria experienţă, prin practică şi prin lucruri. „Nu se mai încetează de a ţipa la urechea noastră, ca şi cum ar fi de umplut un vas, zice el. Noi nu lucrăm de cît a umplea memoria şi lăsăm inteligenţa şi cunoştinţa deşarte." „După cum păsările cari îşi hrănesc puii, aduc în cioc grăuntele fără a-l atinge, tot aşa şi pedanţii noştri, culeg în cărţi ştiinţa pentru a o pune numai pe vîrful limbii spre a o răspîndi apoi în vînt." Pentru Montaigne ştiinţa în sine n'are nici o valoare dacă nu ajută a exercita şi a perfecţiona spiritul. Căci scopul educaţiei, după Montaigne ca şi după pedagogii moderni, nu este de a transmite cunoştinţi, ci de a forma spiritul. Transmiterea cunoştinţelor presupune memorie. Ori cît de desvoltată ar fi aceasta, i ar fi imposibil să poată reţine toată ştiinţa sau formulele ştiinţifice, cari s'au acumulat pînă acum în cărţi. Incît cel mai bun lucru ce ne rămîne să facem este de a pune spiritul, mintea, în stare de a lucra spontan şi după felul ei de a fi. Trebue să ne silim, cu alte cuvinte, de a desvolta inteligenţa, adică facultatea, puterea de a înţelege şi de a asimila faptele, care nu se fac decît servindune de cunoştinţi. Prin urmare cunoştinţele au să ne servească ca mijloc de a ne desvolta mintea, şi nici decum n'avem să ne servim de aceasta pentru a îngrămădi cunoştinţi.

Iată însămnătatea principiului a şti pe din afară, nu însamnă a şti.

Din cele două concepţii asupra educaţiei, cari constau, însă în a *forma* mintea copilului pentru a judeca după anumite vederi al altora şi alta în a *ajuta* mintea ca să se desvolte după felul ei original de a fi, Montaigne alege pe cea din urmă. Dar din acest punct de vedere, nu orice obiect de învăţămînt poate servi scopului educaţiei la orice etate.

Inainte de toate un obiect de învăţămînt să nu cuprindă materii pur abstracte, pe care mintea copilului prea puţin desvoltată să nu fie în stare să le pătrundă, să şi-le asimileze. Copilul trece prin diferite studii în ceea ce priveşte desvoltarea facultăţilor mintale. Şi ar fi o mare greşală din partea noastră de a veni cu nişte materii înaintea copilului, pentru care el nu are încă desvoltarea necesară a facultăţilor respective pentru a le putea prinde. Iată unul din cele mai importante puncte pe care cercetările pedalogiei le-a resolvit în parte şi pe care pedagogia oficială ar trebui să le primească.

Vorbele sunt numai hainele sub cari se prezintă ideile, iar ideile nu se pot capăta de cît în baza intuirei, a observării, singura facultate de care este înzestrat copilul chiar din primele momente ale desvoltărei inteligenţei sale. aici marele interes pentru formarea judecăţi copilului şi a întregii lui vieţi sufleteşti de a-i pune la îndămînă şi de a-i deştepta atenţiunea asupra lucrurilor ca să le observe, să le compare să le descopere calităţile şi defecţile, etc. De aice însemnătatea jocurilor pentru copil şi aşezarea lui într'un mediu care să-i deştepte pe deoparte curiositate, să-l intereseze iar pe de altă parte să nu-i strice desvoltărei sale fizice. De aici însemnătatea învăţămîntului intuitiv, aşa după cum l-a conceput Pestalozzi şi l'a generalizst şi sistematizat mai apoi Froebel. Ori ce altfel de învăţămînt care nu este bazat pe spiritul de observaţie a copilului, care este prematur, adică care vine înainte de a se fi desvoltat facultăţile respective pentru ca copilul să le poată pricepe, umple numai mintea cu vorbe şi este dăunător întregii vieţi intelectuale a individului.

In contra acestui fel de învăţămînt prea abstract, numai prin vorbe, care vine prea înainte, se ridică Montaigne căruia el atribue pedantismul învăţaţilor timpului sau şi în contra aceluiaşi rău luptă astă-zi pedagogia modernă.

C. V. Buţureanu

INŞTIINŢARE

Sub-semnatul *N. Constantinescu*, comerciant din com. Buciumi, aduc din nou la cunoştinţă publică, că fiul meu *Vasile Constantinescu* nu este autorizat de mine pentru a face împrumuturi de bani sau cumpărări de mărfuri pe credit, şi declar, că nu voiu răspunde la nici un fel de operaţii făcute de el.

Aceasta ca să se ştie.

N. Constantinescu

TAXELE DE MAGAZINAGIU ŞI LOCAŢIUNE

— O dispoziţie a C. F. R, cu privire la cazurile cînd taxele nu se achită în staţia de predare. —

Direcţia c. f. r. a constatat că unele staţiuni procedează în mod greşit cu taxele de magazinagiu şi locaţiune, cînd predătorii cer ca ele să se plătească în staţia de destinaţie.

Astfel unele staţiuni cartează aceste taxe în foaia de expediţie, considerînd-o francată şi încarcă cu modul acesta de două ori casa, adică odată în raportul de magazinagiu sau locaţiune şi odată în foaia de expediţie.

Alte staţiuni procedează şi mai greşit, cartînd în foaia de expediţie taxele de magazinagiu şi locaţiune ca transmise.

In acest ultim caz, casa rămîne încărcată cu aceeste taxe şi dese ori trece un timp îndelungat pînă se descarcă, făcîndu-se în acelaş timp încurcătură în comptabilitatea acestor taxe.

Secţia cpmercială a c. f. r. pe de o parte fiind interesaţi ca aceste taxe să fie regulat încasată, direcţia c. f. r. a luat o nouă dispoziţiune şi anume:

In caz cînd taxele de magazinagiu sau locaţiune ce încarcă un transport la predare nu se achită în staţia de pornire, ci predătorii cer ca ele să se plătească în staţiunea de destinaţie, aceste taxe se vor înscrie în raportul de magazinaj sau locaţiune ca plătite la predare.

Pentru descărcarea casei suma respectivă se va nota în scrisoarea de trăsură şi foaia de expediţie ca deburs şi se va înscrie în dreptul taxei, numărul poziţiunii de magazinagiu sau locaţiune

Litere-Ştiinţe-Arte

A ceti.. Se anunţă pentru seara de Miercuri 25 Mai prima serată literară ştiinţifică organizată în sala Pastia de noua „Asociaţie culturală" întemeiată în Iaşi de un cerc de iubitori şi închinători ai frumosului şi ai binelui.

Programul cuprinde o dizertaţie sociologică-filosofică şi un însemnat număr de producţiuni literare cetite de autorii lor. Va fi dară o şezătoare artistică în înţelesul cel bun al cuvîntului, va fi începutul unei nuoi îndrumări către o activitate ştiinţifică şi beletristică, binevenită în urma unei perioade sterpe. Căci nimic nu este mai neproductiv, mai sterp decît lipsa de entuziasm pentru frumos, lipsa de avînt pentru ocupaţiuni şi preocupări pur intelectuale. Numai în atari epoce înfloreşte zgomotoasa, dar dezastroasa activitate, în care „frumosul" nu are nici un loc, în care se pune mai presus larma sterilă decît modesta şi utila producţiune ştiinţifico-literară, obiectivă înainte de toate, nepărtinitoare şi cu totul străină de meschine preocupări şi învrăjbiri zadarnice.

Urăm toată izbînda nouei organizaţiuni, căreia, drept deviză, i-am propune această simplă formulă: *a ceti.*

Să samene în juru-i dorinţa, plăcerea, pasiunea cetitului, aşa cum se făcea odinioară în acest oraş al culturii şi al inteligenţei. Şi atunci va binemerita pentru totdeauna.

*

Tenorul Jean Nadolowitsch s'a retras de la Opera Comică din Berlin după o activitate de 6 ani. Reprezentaţia de adio s'a dat cu „Bohema" în care Nadolowitsch are o creaţiune minunată.

*

Un număr de prieteni si admiratori ai lui Pierre Loti au luat iniţiativa de a pune candidatura romancierului la premiul Nobel.

*

La congresul muzical ţinut în Berlin s'a discutat influenţa dezastroasă a operetei asupra poporului şi în special asupra muzicanţilor.

Gustul publicului sufere profund de pe urma melodiilor şi cupletelor vulgare. De fapt opereta nu este de cît un copil vitreg, cum îl numeşte cu spirit un critic francez, eşit din căsătoria forţată a comediei cu muzica. In dorinţa cîştigului şi a unei glorii momentane se poate găsi şi explica fiinţa operetei.

Congresul a propus remedii pentru înlăturarea acestui rău prin ţinerea de multe concerte populare cu muzică bună, care să arăte şi să înveţe pe public a face deosebirea dintre frumos, simplu şi vulgar, apoi tipărirea în ediţii populare a celor mai buni compozitori cu preţuri foarte eftine.

*

Pentru a ţinea în curent pe numeroşii săi admiratori, savantul Ernst Haeckel a adresat cu data de 18 Mai 1911, o circulară tipărită în care le arată că în urma fracturei ce a suferit la 20 April va mai avea nevoe de mai multe luni repaos, de oare ce la vrista de 78 de ani cicatrizarea se face foarte cu încetul.

Piciorul va rămînea mai scurt. Din cauza accidentului a fost nevoit a suspenda pentru un timp planul de lucru şi anume ordonarea arhivei phyletice şi redactarea memoriilor.

*

STRUNA ZILEI

NUME FATAL

Fiind atins de boli lumeşti, I. P. S. S, s'a dus să sfinţească biserica Turburea din judeţul...

Episcopul.

Biserica în chestiune,
Chiar după nume, mi se pare
Predestinată să aducă
Aşa de adîncă... turburare.

DISCURSUL

Învăţătorului Manea din Albeşti, ţinut la înmormîntarea lui Leonida Constantin, Tîrzii

Intristată adunare,

In numele obştiei „Dacolina", căreia d. Leonida Constantin, răposatul, cu cinci luni înaintea încetării sale din viaţă i a arendat moşia, viu a vărsa o lacrimă pe mormîntul său, nu pentru că s'a dus din viaţa pămîntească, în viaţa veşnică, în care mai curînd sau mai tărziu toţi îl vom urma, dar suntem întristaţi în sufletul nostru, pentru că s'a dus dintre noi tocmai în puterea vieţii lui trupeşti şi sufleteşti, cînd înţelepciunea sfatului său, cînd autoritatea personalităţii lui, era de neapărată trebuinţă familiei, comunei, judeţului, ca şi nouă obştenilor.

De şi unul dintre cei mai mari proprietari din judeţ şi de şi se zice că clasele de sus, stau departe de contactul cu poporul, el, însă, împins de sufletul său nobil, de inima sa bună, ştia să se facă iubit de popor.

Era trebuinţă de un ajutor de dat bisericei, şcoalei, sau sătenilor; facerea unui pod, a unei fîntîni, sau aliă nevoie de interes obştesc, şi Leonida Constantin, nu sta mult pe gînduri: să ajute sau să nu ajute, ci ca o scînteie ce sare fără veste, săreau cuvintele sale pline de mulţumire că i-a venit prilejul să facă un bine. Şi sătenii plecau mulţumiţi şi veseli că boerul foarte bucuros le-a făgăduit sprijinul lui.

Altă însuşire, care-l făcea să fie iubit din suflet de săteni, a fost că era comunicativ, nu fudul, îngăduitor şi ertător celor ce-i greşeau.

Şi ca dovadă că aşa a fost este ultima lui dorinţă de a fi înmormîntat la biserica din satul cu moşia, unde şi-a petrecut copilăria, tinereţa şi parte din viaţa de om matur, până cînd dornic de a-şi scăpa viaţa de o crudă boală, tocmai a perdut-o pe pămînt străin. De aceia noi asociindu-ne la durerea ce a încercat familia şi toţi cei ce l'au cunoscut şi au fost legaţi cu el prin comunitate de interese, rugăm pe Dumnezeu să ne întărească a putea suferi cu bărbăţie lovitura dată; iar lui, unind rugile noastre a tuturor, — Dumnezeu să-i ierte păcatele, să i fie ţărîna uşoară şi să-l aşeze acolo, unde, cum zic cărţile sfinte, nu este nici bucurie, nici întristare, nici durere, nici suspin, ci viaţa fără de sfîrşit.

INFORMAŢII

❑ **Vagoane pentru bolnavi.**—In interesul sănătăţei publice şi în urma cererei Direcţiunei Serviciului Sanitar, C. F. R. au luat importantă dispoziţiune cu începere de la 1 Iunie st. n. a. c. Persoanele evident bolnave, care ar dori să călătorească cu trenurile, să prezinte la cerere şefilor de staţiune, şefilor şi conductorilor de tren, un act medical prin care să se constate că nu sînt atinse de o boală molipsitoare.

Conform regulamentului de transport al C F. R, persoanele, atinse de o boală molipsitoare, precum şi acele evident bolnave, însă cari n'au acte medicale constatatoare că nu sînt atinse de o boală molipsitoare, vor fi admişi a călători cu calea ferată numai în vagoane sau compartimente de vagon separate, şi numai atunci cînd li se vor putea pune la dispoziţie vagoane sau compartimente de vagoane separate.

Vagonul care, în total sau în parte a servit la transportul persoanelor bolnave, imediat după efectuarea transportului se va plumbuit şi desinfectat.

❑ Ospătăria „Popovici", pendinte de spitalul central al sf. Spiridon, va fi închisă pe tot timpul verei cu începere de la 31 Mai seara.

❑ Prefectului judeţului Iaşi i s'a protestat o nouă poliţă în valoare de 1785 lei.

Creditul reprezintantului guvernului a început să scadă, până acum poliţile protestate fiind totdeauna de mai multe mii lei.

❑ Hramul paraclisului Paşcanu, în ziua de 30 Mai, va fi oficiat de arhiereul Nicodem Munteanu şi de preuţii sf. Spiridon.

❑ Vor fi numiţi inspectori ai băilor Slănic, domnii: Ilie Nedelski, pe luna Iunie, T. Pogor, Iulie şi Friciu pe luna August.

❑ **Banchetul Litzica**, ce a avut loc la Bucureşti, sala Oteteleşanu, a fost organizat de profesorii junimişti din Capitală, cari sub motivul că în consiliul de inspectori a susţinut să se ridice şi la profesorii secundari salariile cu 60 lei lunar—*dar şi cu 3 ore de curs în plus*,—au căutat să sărbătorească pe directorul învăţămîntului secundar.

De fapt motivul a fost altul: Haret prin moartea lui D. A. Teodoru, a rămas descoperit faţă cu corpul didactic secundar, căci nici C. Gh. Ionescu, nici Spiridon Popescu, mai puţin îmbuibatul Bogdan Duica nu pot grupa în juru-le pe profesori. Cel mai simpatic din profesorii junimişti fiind d. C. Litzica, s'a crezut că în jurul persoanei dumisale s'ar putea grupa foarte mulţi profesori.

Apoi mai voesc profesorii din capitală să dea o luptă surdă contra Ieşanilor, care—se zice—au acaparat ministerul.

❑ La teatrul Naţional s'a ţinut ieri licitaţie pentru furnisarea de lemne şi pentru închirierea bufetului teatrului.

Furnisarea lemnelor a fost adjudecată asupra firmei Cananău şi Comp. iar bufetul d-lui G. Nicolau.

❑ Sfinţirea drapelului cercului comerciantilor din R.-Sărat, va avea loc Duminică în catedrala Mitropolitană din Iaşi, cu prilejul congresului.

La acel congres vor asista peste 4000 comercianţi.

❑ **Examenele la Conservator.**—Examenele la Conservatorul de muzică din Iaşi vor începe la 1 Iunie, cu violoncel şi bas (de la 9—12), oboi şi clarnet (de la 2—4).

La 2 Iunie: corn, trompetă, trombon şi flaut, de la 9—1, 3 Iunie: canto, de la 9—12, 5 Iunie: violina, de la 3—6, 6 Iunie: piano (prof. d-ra Sion), de la 3—6, 7 Iunie: teorie şi solfegiu, anul I, elevi şi eleve, 9—12, anul II idem, 2—4, 9 Iunie: piano, profesor Sibianu, de la 9—12, 12 Iunie: Declamaţia, de la 9—12 şi de la 3—6.

❑ Consiliul comunal a fost convocat pentru Joi 26 Mai, la oarele 5 seara.

❑ Camera de meserii a recomandat pe d. D. Pipa ca agent încasator, pentru corporaţiile din Buhuşi.

❑ Camera de meserii a intervenit la ministerul de finanţe, pentru a acorda un ajutor de 3000 lei Băncei Populare ce se creiază la Piatra N.

❑ O alegere originală avut loc la 19 Mai, *după miezul nopţii*, la societatea personalului tramvaiului electric. Au fost aleşi: V. Neculau preşedinte, casier general Const. Ene, vicepreşedinţi Petrovanu şi Sabadini, controlori: C. Petrovici şi Jirghiuţă, secretari: Margian şi L. Petrovici.

Societatea e recunoscută ca persoană morală.

❑ In cursul săptămînii se vor forma comisiunile pentru examenul particularilor de curs primar. Nu s'a hotărît încă dacă vor fi două ori trei comisiuni.

❑ Domnii Al. Coroi, controlor fiscal în Iaşi şi D. Ştiubei, controlor la Constanţa au fost mutaţi unul în locul celuilalt,

❑ Domnii doctori Nicolaescu, Boghen şi Stenner, au fost însărcinaţi cu găzduirea medicilor, cari vor participa la congresul din Iaşi.

❑ Producţia generală a elevilor şi elevelor conservatorului din Iaşi, va avea loc la 16 Iunie, în sala teatrului Naţional.

❑ D-ra Ida Simionescu, absolventă a şcoalei „Reuniunea" din Iaşi, a fost numită maistră de lucru la orfelinatul „Radu Vodă" din Bucureşti.

❑ In No. 30 al *Opiniei* s'a publicat o notiţă, care arată nemulţumirile ce există între protestanţi contra pastorului lor din Iaşi.

Spre răspuns la cele publicate, primim următoarele din partea pastorului:

„Nu răspund la acuzări anonime. Pe acei, însă, cari cred, că-mi pot aduce vre o învinuire, îi invit s o facă sub proprie iscălitură, direct mie sau autorităţei de care depind şi a cărei adresă o pot afla de la mine".

(s) *Pastorul Perschmann*

❑ Domnul căpitan T. Balmez, din batalionul IV Vînători, a fost numit comandant al jandarmilor pedeştri din Iaşi, în locul d-lui Roiu, care a fost mutat la regimentul XIII.

La compania din vînători, în locul d-lui Balmez, a fost mutat d. căpitan Vizanti.

❑ Licitaţia pentru darea în arendă a băilor Slănic, a fost fixată pentru ziua de 10 August. Darea în arendă se va face pe timp de 15 ani, pe preţ de 180,000 lei anual.

❑ Banchetul pe care eforia sf. Spiridon îl va oferi la Slănic, medicilor congresişti, va fi servit de birtaşul Jaja din Galaţi.

❑ O reducere permanentă de 50 la sută pe C. F. R, cl. I şi II, a fost acordată tuturor artiştilor dramatici din ţară.

❑ Astă seară, Luni, mare reprezentaţie cinematografică a teatrului Pathé Frères în noua grădină Trajan (lîngă marele Hotel Trajan).

Programul, nou în toată cuprinderea lui, conţine între altele: Bastilia, mare dramă istorică, care ne reconstitue epoca revoluţiei franceze—după celebra scriere a lui Charles Dickens.

Această măreaţă reconstituire este cea mai mare înscenare cinematografică pînă în prezent.—Franţa în 1757—Nobilii—Poporul—Intre două iubiri—Bastilia—Ghilotina funcţionează etc. etc. etc.

Noul program mai cuprinde: Splendide vederi din Italia—Piticul şi Rosalia, o comedie plină de haz—Cel mai nou număr din Pathé Journal cu ştirile, modele şi sporturile săptămînei redate însufleţit.—Baloane de sopon, mare roman contimporan — Hărleţul, scene comice şi multe vederi sportive, educative etc. etc.

Programele vor fi schimbate de două ori pe săptămînă: Lunia şi Joia şi reprezentaţiile cinematografice vor avea loc în fie-care seară la noua Grădină Traian—Duminicele şi sărbătorile Matineuri la 4 ore ziua în sala Circului Sidoli—cu preţurile populare obişnuite.

Orchestra Maestrului Dimitriu, acompaniază cu cele mai noue piese, desfăşurarea sujetelor.

❑ Batalionul IV de vînători, a intervenit la administraţia comunală, cerînd pavarea stradei Codrescu şi facerea unui canal colector în această stradă.

❑ D. Leon Bogdan, a intervenit la ministrul de interne, plîngîndu-se de daunele ce cauzează judeţului Neamţ, dispoziţiunea luată de Mitropolitul Moldovei, de a nu permite vilegiatura la Mînăstiri.

D. Bogdan, a prezentat un tablou, după care pagubele ar întrece de un milion.

Faţă cu aceasta, d-nii Marghiloman şi Arion au intervenit pe lîngă Mitropolit şi se creee că I. P. S. S. va reveni asupra deciziunei luate.

❑ Indivizi, rămaşi necunoscuţi, au tras ieri focuri de puşcă asupra numitului I. al Tomei, paznicul moşiei Gropniţa.

Rînitul a fost transportat la Iaşi şi internat în spital.

❑ Pe linia Iaşi-Paşcani, în dreptul satului Uricani, trenul de 5, a izbit ieri rînindu-l grav, pe locuitorul M. Soltuz.

❑ ***Orice anunţuri şi abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce priveşte administraţia acestui ziar.***

DIVERSE

— O fetiţă ca de două luni a fost găsită lepadată pe str. Vovidenia.

— In faţa Universităţii a fost găsit un pachet ce conţinea mai multe efecte militare şi o baionetă.

— Un caz de scarlatină a fost constatat în strada de Sus.

— Soldatul dezertor C. Munteanu, autorul unui furt comis în prejudiţiul comerciantului Lazăr Munteanu, a fost prins şi arestat de jandarmii rurali din comuna Copou.

Dacă voiţi stomah sănătos cu digestiune uşoară;
Dacă voiţi a preveni sau a combate artritismul, gutta, nisipul în căile urinare, acreala exagerată a stomacului sau diabetul
INTREBUINŢAŢI CA APA DE BĂUT LA MASA NUMAI,

Apele Mineralizate Sinteza

cu bază de **Bicarbonat de Sodă şi Lithină**
Preparate cu apă sterilizată de
Doctorul RATIANU Chimist şi farmacist, Iaşi
Aprobate de Direcţia Generală a Serviciului Sanitar
Depozit la Farmacia Dr. RATIANU, la farmacia Emil Flach, la Magazinul de Coloniale Ermacov, la Magazinul Trufanda Păcurari, la Magazinul Arghiropol Copou şi la toate restaurantele şi debitele de băuturi din oraş.
— Două trăsuri fac serviciul la domiciliu la cerere —
Observaţi bine pe plomba de inchidere şi pe etichetă Marca Sinteza cu numele meu **Dr. A. Ratianu,** proprietarul Fabricei

Ultime INFORMAȚII

❑ **Cazul Șumuleanu.**—După cum am anunțat la timp, trei membrii ai Senatului Universității din Iași, au făcut părere osebită în „afacerea“ rădicărei d-lui Șumuleanu la rangul de profesor definitiv la facultatea de mediciuă din Iași.

Acești trei profesori: domnii dr. E. Pușcariu, P. Bujor și Aurel Mănescu, au consemnat părerea lor într'un memoriu pe care l'au înaintat ministrului de instrucție.

Iată cuprinsul, în linii mari, al acelui memoriu:

Cei trei profesori arată că rectorul a pus din nou în discuție ridicarea d-lui Șumuleanu la rangul de profesor definitiv, de și aceasta chestiune a fost discutată și neaprobată în ședința senatului din 17 Ianuarie.

Intervenția din nou a rectorului n'a fost justificată de nici un motiv de lege sau regulament și cum situația d-lui Șumuleanu a rămas ac iași, și această revenire a rectorului nu se poate atribui *de cît* nepriceperei sau unei intențiuni oare care a rectorului,

De la prima ședință a Senatului (17 Ianuarie), cînd s'a hotărît nerădicarea d-lui Șumuleanu, nu s'a adus înaintea senatului nici un motiv de discuție și de revenire, în care caz semnatarii acestui memoriu ar fi primit revenirea asupra acelei recomandări.

Cum „însă“ asemenea motive nu s'au ivit, ci s'a menținut din contra vechea procedură, în contra căreia s'a protestat—semnatarii memoriului sunt și acum de părere a nu se mai reveni, în mod ilegal și incorect, *asupra acestei chestiuni, căci asemenea procedee* ar jigni adînc prestigiul Senatului Universității.

In consecință, semnatarii memoriului au părăsit sala de ședințe, considerînd decizia ce o va lua Senatul ca un răzvot, lăsînd toată răspunderea asupra acelora, care vor lua o nouă hotărîre în această chestie și vor crea astfel un precedent periculos *pentru prestigiul Universității.*

❑ Un incident foarte violent a avut loc la tribunal și apoi pe stradă între avocații P. Bogdan și Abgar Buicliu, care a fost pus la locul seu de primul.

Domnul P. Bogdan va fi anexat a nexă la jidanii în presă și proclamat membru al Cahalului.

❑ A. S. R. Principele Ferdinand a sosit astă-zi în Bărlad, în inspecție.

Comandantul corpului IV de armată a plecat și el la Bărlad, spre a fi față la inspecția princiară.

❑ *Domnul Take Ionescu va sosi Mercuri în localitate, spre a pleda, la secția II a Curții, în procesul de trimitire Millas-Violatos.*

❑ *Comitetul executiv al clubului nostru din Iași, a fost convocat să se întrunească Mercuri, 25 c., ora cinci.*

❑ D. Gh. Teodoru, directorul școalei primare din Tg.-Frumos, luîndu și concediu pentru îngrijirea sănătății, cu suplinirea la directorat a fost însărcinat d. Vlaicu, *pensionar*, partizan al guvernului.

S'a trecut ast fel peste drepturile ce au actualii institutori de la acea școală, numindu-se o persoană străină de învățămînt.

❑ Consiliul de războiu al corpului IV de armată va ține ședinți în zilele de 27 și 28 Maiu.

❑ Elevii școalei de Cavalerie din București au sosit în Tg. Neamț pentru a face timp de 15 zile, rădicări și exerciții topografice.

Efectivul de elevi și ofițeri este de 400 suflete.

❑ Cuvioșia sa maica Lupu, a fost numită econoamă a mînăstirei Agapia, în locul maicei Mereuță, demisionată.

❑ Ni se scrie că cu prilejul examenului de definitivat d. C. Praja a crezut obligatorie prezența d lor institutori, pe unde se țineau lecțiuni practice să asiste și la critica lecțiilor.

Inovarea aceasta, fără rost didactic, întru cît critica privește pe candidat și cel mult pe inspectorul școlar, ca organ administrativ, pentru a-și cunoaște pe învățători mai bine, n'a fost vestită în prealabil pe la toate școalele, așa că foarte mulți institutori, și institutoare n'au asistat.

Cu toate aceste din ordinul d-lui inspector școlar, C. Praja, d na Stătescu, institutoare la școala de fete „Alex. Lambrior“ a fost notată cu 2 ore lipsă în condică, cu ordin expres de a fi amendată.

Cu toate că d-na Statescu este asupra facerii, d-na directoară a școalei s'a executat și ordinul inspectorului școlar îndeplinit.

Și pentru ce mă rog toate acestea?

❑ Domnul inginer T. Leca, actual director al uzinei de electricitate din Iași, a fost numit inginer inspector al comunei Iași, în postul nou creat.

Angajamentul d-lui Leca, e cu contract pe cinci ani, însă cu rețineri pentru a-i servi la dreptul de pensiune.

Salarul anual e de 18.000 lei. Angajamentul va intra în vigoare de la 1 Iulie a. c.

❑ **Școlare.**—Eri s'a început examenele de capacitate la școalele normale primare din țară. Pentru anul acesta numai 3 școli normale au clasa VI: Iași (băeți) Bărlad și Cîmpu-Lung, așa că seria învățătorilor absolvenți e foarte mică, mai puțini de o sută. La Iași au absolvit clasa VI-a 32 elevi; dar pentru examenul de capacitate s'au mai înscris și 12 Seminariști.

In comisia pentru citirea tezelor au fost numiți d-nii Petre Bogdan și dr. Scriban, profesori la Liceul internat

Eri Duminică s'au dat tezele la limba Romînă, o compoziție cu subiect istoric, pedagogic și literar. După norma veche se prevedea în regulamentul școalei că se vor da cîte 2 chestiuni din Pedagogie, 2 chestii din literatură și una de istorie.

Pentru a se preîntîmpina abuzurile ce se făceau cu această reglementare, că unii elevi își propuneau de la începutul anului să trateze chestii din pedagogie, și neglijau cu vădită voință celelalte obiecte, s'a fost dispus că toate 5 chestiunile să fie din cîte un obiect.

De data aceasta s'a trecut peste această prevedere practică și s'a revenit iarăși la vechiul sistem.

Iată cele 5 chestiuni date:

1). Argumentele psihologice întru aplicarea treptelor formale (Pedagogie)

2). Cu ce dorinți îți vei începe tu cariera de învățător? (pedagogie).

3). V. Alexandri ca poet național (literatură).

4). Pentru ce limba populară e cel mai bogat izvor pentru limba literară? (literatură)

5). Care din cele 3 revoluții de la 1848 (Moldova, Muntenia și Ardeal) a fost mai serioasă și a avut urmări mai hotărîtoare? (istorie).

Din 46 candidați 33 au ales chestia a 8-a: „cu ce dorinți îți vei începe tu cariera de învățător?“ întru cît fondul e mai puțin precis și se poate bavarda mai mult.

*

Astăzi s'au dat tezele la Matematici, după regulament se dau 2 chestiuni: una de aritmetică și alta de geometrie.

Aritmetică. Un negustor cumpără cu 165 Hl. grîu, recoltă nouă cu 1.65 lei *dl.*, avînd 76 kgr. la Hl. greutate; l'a revîndut cîștigînd 12 25 lei la sută. Să se afle cu ce preț a revîndut cîntarul metric, știind că grîul uscîndu se a pierdut 3½ kg. la Hl.?

Geometrie. Se dă o tinichea care are forma unui dreptunghiu cu laturi de 0 m. 3 și 0 m. 4. Să se afle: a) capacitatea în litri a vasului cilindric obținut prin curbarea tinichelii, așa că laturile AB și CD să coincidă. b) Capacitatea în decalitri a vasului obținut prin curbarea tinichelii ca laturile AB și BC să coincidă. c). raportul acestor 2 capacități.

Tezele sigilate în plicuri vor fi expediate astăzi la București și vor fi cetite de o comisie de 3 profesori.

Se crede că până la 1 Iunie să se cunoască rezultatul examenului înscris, pentru a se începe oralul.

❑ In legătură cu examenul de capacitate, ce se ține astă-zi la școala Normală, amintim că anul trecut ministerul observînd că tezele la matimatică de la școala centrală de fete ar fi prea bune și prea uniforme, a bănuit că ar fi copiate. Urmarea a fost că s'a trimis în anchetă pe d. Spiridon Popescu. Care nu fu mirarea directorului din minister, cînd află că departe ca tezele să fie copiate, era urmarea unei metodice pregătiri făcută de profesorul școalei d. D. V. Ghibănescu, care e un foarte conștiincios profesor, și tocmai rezolvase cu eleve sale probleme identice.

S'a fost convins directorul atunci că măsura nu e dreaptă. Cînd elevele de la Azil au făcut teze prea slabe n'a casat examenul; iar la Iași fiindcă elevele făcuse tezele prea bune era să se caseze examenul.

❑ Membrii Jochey Clubului, dau în astă seară un banchet d-lui Hinna, care s'a stabilit în București, fiind numit consilier al Curții de Casațiune.

Domnul Hinna, a oferit ieri, la Trajan, un dejun foștilor săi colegi de la Curtea de Apel.

Astăzi a luat rămas bun de la personalul grefelor Curții.

❑ **Jurisprudență.**—O interesantă jurisprudență a înaltei Curți de Casație s. I a este următoarea:

Deși prin art. 1191 c. civil se prevede că dovada despre un lucru oare care, de o valoare mai mare de 150 lei, nu se poate face de cît prin act autentic sau printr'un act sub semnătură privată, **totuși în cazul cînd o parte voește să dovedească existența unei convecțiuni de locațiune de serviciu între adversarul său și un al treilea,** *proba cu martori este admisibilă, de oare ce în acest caz, partea care invoacă o asemenea dovadă a fost în imposibilitate să-și procure proba scrisă despre existența acelei convențiuni.*

Prin derogare de la principiile stabilite în dr. civil, Inalta Curte statuează că dovada cu martori, pentru stabilirea unei convențiuni de o valoare mai mare de 150 lei, este admisibilă, cînd este cerută de o parte, care chiar dacă a luat parte la întocmirea ei, nu este parte contractantă și deci nu poate avea dovada scrisă a convenției.

Speța a fost un contract de locațiune de serviciu și pe aceste motive, Inalta Curte s. I-a a admis proba cu martori în dovedirea existenții contractului.

❑ Din Mînăstirea Agapia se comunică acum, că în ziua de zece Mai, a nins acolo și prin împrejurimi ca în toiul iernei.

Zăpada era mare de jumătate metru și, pe alocurea, circulația a fost întreruptă.

❑ **Judiciare** — Domnul George Krupenski, fost multă vreme avocat al casei defunctului principe Dimitrie Sturza, a intentat astăzi acțiune contra erezilor principelui, cerînd ca aceștia, personal și ca erezi, să fie condemnați a-i plăti onorarii de avocat în sumă de două milioane opt sute patru zeci și trei mii una sută șase zeci lei.

Acțiune la fel a intentat erezilor Sturza și avocatul Papadopol-Calimachi, care pretinde 40.000 lei onorar.

— Clementina Răzuș, femee cu moravuri ușoare, a fost descoperită de agenții poliției, că exploata pe o fetiță de 12 ani, pe care o ținea ascunsă în garderob—spre a nu fi descoperită de poliție.

Numita a fost dată judecății pentru conrupere de minore. Afacerea urmează a fi judecată astăzi la secția II a tribunalului.

— La secția I a tribunalului se va judeca Joi procesul falimentului Antoniade.

— La secția I-a a Curții s'a judecat astăzi procesul privitor la neregularitățile făptuite la primăria Podul-Iloaei, în anii 1906—1907, de funcționarii Lăzărescu, Tescu și doi frați Calarașu, cari, învinuiți de falșificări de bilete pentru vînzări de vite, fusese condemnați de tribunal la cîte un an închisoare.

Curtea, reformînd în totul sentințele, a pronunțat astăzi achitarea tuturor inculpaților.

❑ Epitropii Spiridoniei sunt pe ca'e a da moșia Borșa în administrația d-lui G. Baltă, avocat.

Ultima oră

București 23 Mai

Conflictul bisericesc

Convocarea Parlamentului

Demisia Mitropolitului Primat

Fac-similul unei scrisori compromițătoare

București.—In cercurile guvernamentale, se afirmă, că guvernul e hotărît a grăbi, soluția în conflictul bisericesc.

In acest scop, Parlamentul va fi convocat în seziune extraordinară, pe ziua de 3 Iunie, pentru a cita modificarea legei sinodale și alegerea unui nou Mitropolit Primat.

Demisia actualului Mitropolit Primat este iminentă. Se afirmă chiar, că demisia se află în mîinele guvernului.

*

La Galați a avut loc eri o mare întrunire publică, în chestia conflictului bisericesc.

După cuvîntări, s'a votat o moțiune, prin care se protestează cu cea mai mare energie, în potriva acuzațiilor ce se aduc P. S. S. Episcopului de Roman, care n'a făcut, decît să apere prestigiul bisericei ortodoxe.

Se cere deasemenea îndepărtarea imediată a Mitropolitului Primat și se declară, că lupta nu va înceta, pînă nu se va da Episcopului de Roman, complecta satisfacțiune și dreptate.

Intrunirea s'a terminat cu strigătele repetate: „Trăiască episcopul de Roman!“.

*

Adevărul de azi, publică în fac-simile, textul scrisoarei compromițătoare pentru Mitropolitul Primat, și de pe care Episcopul de Roman a depus o fotografie la Sinod.

Scrisoarea e datată din Mănăstirea Cozia și e adresată d-lui Chiriicescu.

Intre altele, se poate ceti în această scrisoare:

„— Te rog a face pe d. secretar, să înțeleagă, că demnitatea mea, la serviciile ce am a îndeplini, reclamă imperios această clipă, — iar tu fă bine și vezi să mi le expediezo, împreună cu ceva medicamente, însă nu mai mult de aceste din urmă, ci de celelalte, interne, în flacoane, vr'o patru, iar externe Brou. Mai bine îmi priesc acele.“

Toate cercurile așteaptă cu nerăbdare, desfășurarea ședinței de azi a Sinodului.

De vînzare un rînd de case compus din 7 odăi antret, bucătărie, camera rece, pivniță, magazii de lemne, strada Căpitan Păun No. 10 bis.

Doritorii să se adreseze la d. Teodosie Motăș, Creditul Urban.

PROCESUL BISERICESC

Ședința furtunoasă de azi

Intimpinările episcopului de Roman

Senzaționala hotărîre a Sinodului

București.—Ședința de azi a Sinodului, a fost furtunoasă. La ora 9 dimineață, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei sosește cel dintăi. Curînd sosesc și ceilalți înalți Prelați.

La orele 9 jum. sosesc d-nii Arion, Ministru de Culte și Boroianu, directorul Casei bisericelor. La orele 10 jum. sosește Mitropolitul Primat.

Se află de aseminea și Episcopul de Roman.

Ședința se deschide la orele 10. Prezidează I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei.

Indată după deschiderea ședinței, episcopul de Roman, prezintă două întămpinări proprii și una din partea d-lui Chiriacescu, profesor la Facultatea de Teologie.

In prima sa întîmpinare Episcopul de Roman, protestează în potriva faptului, că arhierei Theodosie, Evghenie și Nicodem cari au semnat actul de acuzare sunt în același timp și judecători.

Acest fapt a contrar canonului 118 cartaginian, — căci nu pot fi judecători, de îndată ce s'au constituit în acuzători.

Prin a doua întîmpinare, I. P. S. S. Episcopul de Roman, protestează în potriva faptului că I. P. S. S. Mitropolitul Primat, prezidează de fapt ședința sinodului și influențează vădit.

„—Am consimțit — zice episcopul de Roman—ca I. P. S. S. Mitropolitul Primat, să asiste la ședință, ca să susție chiar acuzarea în contra mea, dar de fapt prezidează și influențează, ceia ce nu se poate admite.

Ședințele sinodului fiind secrete, nu pot admite să asiste, în afară de judecătorii mei, de cît numai d. ministru Arion și smerenia mea. Ceilalți insă, nu pot fi de față.

Cer deaseminea ca și d. Boroianu, directorul Casei bisericilor să părăsească sala.

D sa nu s'a sfiit să provoace în contra mea svonuri tendențioase, comunicînd reporterilor de ziare, că la ședința precedentă mi s'a făcut rău și am leșinat.

Episcopul de Roman, termină cerînd, ca toate aceste persoane, să se retragă în altă sală.

Prin întîmpinarea sa, d. Chiriacescu, profesor la Facultatea de Teologie, arată, că în 1905, fiind director al Tipografiei bisericești, a fost chemat de actualul Mitropolit Primat, pe atunci episcop a Rîmnicului, care l-a trimis la R.-Vîlcea pentru a i aduce medicamente uzitate la boalele lumești.

Mai spune că a fost înlocuitde la tipografia bisericească, fiind-că n'a putut ajuta pe un nepot al actualului Mitropolit Primat, să ajungă profesor universitar.

*

In acest moment, Mitropolitul Primat, care părăsise un moment ședința, intră din nou în sală.

Sf. Sa cere să i se acorde cuvîntul.

Mitropolitul Moldovei însă îl oprește.

Se nasc cîteva incidente furtunoase.

Mitropolitul Primat cere cu insistență cuvîntul însă e oprit de Mitropolitul Moldovei care spune:

— „Nu pot să ți acord cuvîntul, pînă ce nu voi consulta Sinodul“.

Membrii Sinodului consultați, refuză să acorde Mitropolitului Primat autorizațiunea cerută.

Mitropolitul Primat, revoltat, părăsește ședința și se retrage într'o sală alăturată.

Se suspendă ședința.

Episcopul de Roman se retrage de aseminea din sala de ședință.

*

Membrii sinodului, se retrag în Camera de deliberare, pentru a se consfătui asupra incidentelor rădicate de episcopul de Roman.

Deliberarea durează aproape o oră.

In Camera de deliberare, arhiereul Conon, a cerut ca sinodul să se grăbească a lua un vot de răspundere căci conflictul bisericesc în starea în care se găsește, nu mai poate dăinui.

Ceilalți Inalți Prelați erau de aceiași părere.

*

La redeschiderea ședinței, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, anunță că sinodul în unanimitate a hotărît să aleagă două comisiuni care mîne dimineață să se prezinte Mitropolitului Primat și Episcopului de Roman, și să le ceară demisiile, aceasta pentru a se stabili pacea în biserică.

Comisiunea, care se va prezinta Mitropolitului, se compune din I. P. S.S. L.L. Pimen Mitropolit al Moldovei, Canon Episcop de Hași și Ghenadie, Episcopul Rîmnicului.

Comisiunea, care urmează să se prezinte Episcopului de Roman, se compune din archiereii Nifon, Calist Botoșăneanu și Sofronie Craiovanu.

*

Inainte de a părăsi ședința, Mitropolitul Primat, a depus o întîmpinare prin care, arată, că episcopul de Roman, care cerea într'una să se judece, acuma fuge de judecată. Cît pentru acuzările ce se aduc Smereniei sale, ele sunt calomnii, — iar în ceia ce privește boala ce i se împută, spune, că azi sunt oameni de știință, cari se pot pronunța în această privință.

Cu alte cuvinte Mitropolitul Primat pare a vroi, să se supue unei expertize medicale.

Terminînd, Mitropolitul Primat, spune că va da în judecata tribunalelor pe toți calomniatorii săi.

Viitorul Mitropolit Primat și noul episcop de Roman

București.—Se afirmă că Mitropolit Primat va fi ales archimandritul Scriban, iar ca episcop de Roman, va fi ales archiereul Calist Botoșăneanul.

Inaugurarea Palatului Camerei de Comerciu

București. —Azi a avut loc, cu mare solemnitate, inaugurarea noului Palat, al Camerei de Comerciu din București.

Azistă M. S. Regele, A. S. Principesa Maria, cu principele Carol și principesa Elisabeta.

Aseminea miniștri, Marghiloman, Arion și Nenițescu.

După oficiarea unui serviciu religios rostesc cuvîntări ocazionale d-nii Hagi Tudurache, prezidentul camerei de Comerț, Nenițescu, ministru de industrie și M. Blanc.

Apoi a răspuns M. S. Regele, care a relevat progresele realizate de comerțul și industrie, aducînd elogii activității camerelor de Comerț.

Șezătoarea literară din Constanța

Constanța.— Eri a avut loc aci o șezătoare literară, organizată de d. Cincinat Pavelescu, sub patronajul reginei.

La ora 4 jumătate sala consiliui era archi plină. Suverana a fost primită cu aclamări. Orchestra casinului, intonă imnul regal.

Au cetit bucăți, d-nii Tănăsescu, Davila, Gîrleanu, Anghel și alți, după care s'a jucat piesa *Gringoire*, de către d ra Cocea și d-nii Davila și Manolescu.

Șezătoarea a obținut un succes desăvîrșit.

Toți participanții au fost invitați pentru azi. în pavilionul reginei.

Sborul pêste Capitală

București.—Aviatorul Martincz a sburat eri deasupra Capitalei obținînd un succes desăvîrșit.

Aviatorul a pornit de la Chitila, a trecut la Cotroceni, la o înălțime de 200 metri, apoi a făcut un sbor, deasupra Capitalei, după care s'a întors la aerodromul din Chitila.

Bandă de falșificatori

Galați.—Poliția de aci, a descoperit o bandă, care se îndeletnicea, cu falșificarea bancnotelor de 20 lei.

Autorii principali par a fi indivizii C. Zaharia și Spiridonoff.

Moartea unui aviator

Rio de Janiero. — Aviatorul Suraris căzînd de pe un monoplan a încetat din viață după cîteva minute.

Telegrama președintelui Fallieres

Paris.—Președintele Fallierés, a telegrafiat regelui Italiei că se asociază împreună cu franța și guvernul republice în onoarea fostului rege Victor Emanuel al 2-lea.

Băile OGLINZI

20% reducere vor beneficia vizitatorii Băilor de la 1 pînă la 15 Iunie și de la 10 August pînă la 15 Septembrie.

Hotelier și Restaurator

M. PETERSIL

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC şi APERITIV PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. **BYRR**

de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANŢA)

De vînzare La toate magazinele de consum. din ţară

Peste 600 doamne bogate

Doresc căsătorie imediată. Reflectanţi serioşi chiar şi fără avere (ocupaţie religia e indeferent) să se adreseze lui

L. Schlesinger Berlin 18

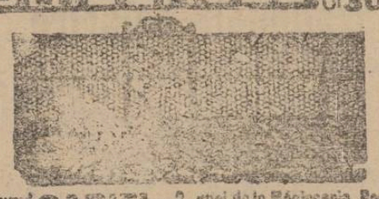

Cereţi numai:

Partumul şi Eau de Cologne Superioare

A. RALLET & Co. — MOSCOVA

Furnisor al: Curţei Imperiale Ruse, Curţei Regale Romînă, Curţei Regale Muntenegru şi S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900
5 Medalii, Diplome
şi alte recompense

Eau de Cologne
A. RALLET & Co.

Se distinge:
prin mirosul lui plăcut, tinocuind cu totul esenţele

De vînzare la toate Drogheriile şi Mag. de Parfumerii din ţară.

Reprezentant general pentru Balcani
Alexandru Spivacoff
— RUSCIUC —

Dacă suntéţi suferinzi, dacă voiţi a preîntimpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi şi ficat, întrebuinţaţi zilnic şi în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conştiincios şi avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind şi un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei şi a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.
De vînzare în toate magasinele mari de consum.
La cere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Depozit de Maşini de Cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară. Funcţionare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE
Puch şi Dürkopp

Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruciore şi ori-ce accesorii

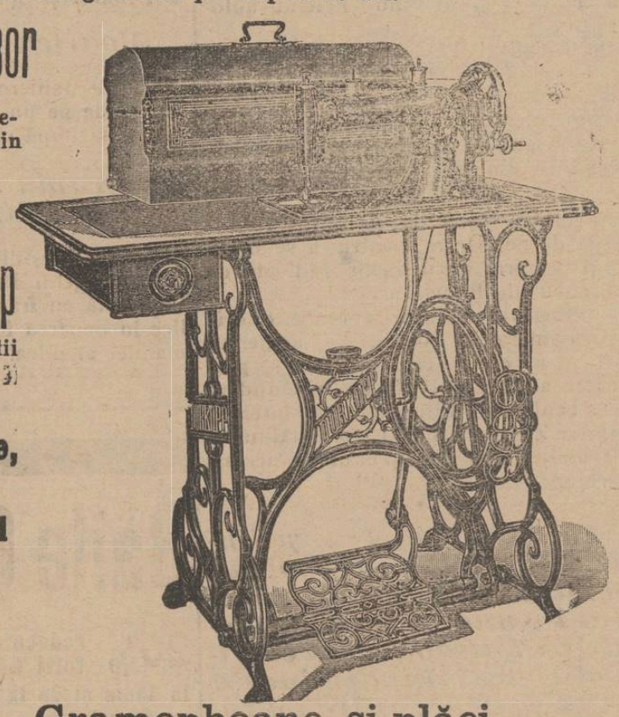

Gramophoane şi plăci.
Instrumente muzicale
TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA
Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

LABORATORUL DE
Produse Farmaceutice
Ioan Werner
FURNISORUL CURŢII REGALE
IASI

Kola Granulat Tonic-Reconstituant al sistemului Muscular.—2 linguriţe pe zi în apă sau vin. *Preţul 2 lei.*

Vin Iodotanic Depurativ (curăţitor al sîngelui). Două linguriţe pe zi. *Preţul 2 lei 50 bani.*

Cremă camphorată pentru pete şi pistrui. După o scurtă întrebuinţare face să dispară ori-ce pete şi puncte de pe faţă, redînd culoarea naturală a pielei. *Borcanul 1 leu.*

5 ani de succes 5

GRADINA TRAJAN

In fiecare seară
CINEMATOGRAFUL
Pathé Frères — Paris
Program complect nou
de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi — al doilea în fiecare Luni ambele programe săptămînale sunt **Absolut noue**

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Inceputul la 9 şi un sfert seara.

Preţurile: Stal I-iu 1 leu. Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Duminică, şi serbătorile la Circul Sidoli

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.
Fondată în anul 1858
Sucursala stabilită în România de la anul 1869.
Fonduri de garanţie peste 200 milioane
Garanţii (efecte) depuse la casa de depuneri din Bucureşti, pentru asiguraţii din Romînia.
LEI 7,142.000
Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.
Plăţi efectuate: peste 400 milioane lei.
Dividende plătite la asiguraţi pe 1910:
LEI 1,701,027,78
Soc. Ancora încheie asigurări;
a) Caz de viaţă şi deces, cu sau fără participare la cîştig, cum şi cu scutirea de plata premiilor şi acordarea unei rente in caz de invaliditate.
b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.
c) Caz de deces, cum şi
Orice asigurări atingătoare de branşa vieţei.
Condiţiuni de asigurare extrem de liberale.
Direcţiunea pentru Romînia, Bucureşti.
Agent general pentru Iaşi:
IOSEPH POPPER,
Str. I. C. BRATIANU No. 166.
(foastă strada de Sus)

Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER					Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER
	355	17339	32013	19184	
42827	Tragerea clasei I-ia: **14/27 Iunie 1911**				48002
48014	O optime Lei 1.50 1 sfert lei 3. — 1 jum Lei 6 1 loz întreg lei 12.				53948
53942	Cel mai mare câştig al acestei loterii evtl. **LEI 900.000** Comenzile din provincie se efectuează prompt şi conştiincios, contra plăţii anticipate, sau sub ramburs.				57547
42925	**Rob. Th. Schröder** — *Firmă fondată în 1870* — IAŞI Str. Ştefan cel Mare No. 8 **Centrala:** Bucureşti, **Calea Victoriei No. 106.**— **Sucursale: Calea Griviţei No. 96, Str. Lipscani No. 71.**—Galaţi, **Str. Domnească No. 14.**—Craiova, **Unirii No. 69.** —Brăila, **Piaţa Sft. Archangheli (casa Rally).**—Ploeşti, **Str. Basarab No. 1.**				48004
Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER	48015	43774	48070	48347	Aceste lozuri se găsesc numai la SCHRODER

Fabrica de OGLINZI
ISRAEL BERGHER - IASI
Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi veneţiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri şi mobile.

Execuţie din cele mai elegante şi moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziţie permanentă de produsele fabricei, cum şi la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureroase* cari nu resistă la toţi celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiu să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: LES VERITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potu găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

La administratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu No. 17—Instalaţiune cu motoare electrice executata de Iohan Krzyzanoski, lăcătuş şi electrician, Iaşi str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mirzescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1309 Mercuri 25 Mai 1911

Biserica și școala

De aproape doi ani trăim, din pricina conflictului bisericesc, sub amenințarea unor grave tulburări, care ar putea să sdruncine din temelie organizația noastră de stat. Dacă acest conflict a fost privit în mod aproape indiferent, cît timp soluția conflictului se amîna, astă-zi, însă, ori care ar fi soluția pe care evenimentele o precipită, sdruncinarea va fi tot așa de violentă, în cît nu poate să ne mai lase indiferenți.

Nu vom cerceta atingerea gravă ce acest conflict aduce prestigiului bisericei noastre; din diferite împrejurări, a căror răspundere nu vrem s'o căutăm, biserica noastră vede slăbind pe fie-care zi legătura sufletească, care altă dată a dat țărei și pe domnii evlavioși și pe marii arhierei și pe filantropii cărora țara le datorește atîtea instituții de bine-facere închinate bisericilor. Pentru aceea, poate, conflictul bisericesc n'a tulburat pînă acum prea mult mersul vieței noastre publice, căci toți acei cari au socotit că biserica este o legătură spirituală, care nu ne poate împedica de la preocupările de sigur mai puțin spirituale ale vieței, au lasat ca biserica să descurce singură conflictul în care singură a întrat.

Ori cît ar fi, însă, de atenuată această legătură sufletească și ori ce păreri am avea în privința necesității unei aseminea legături, am primit'o cu toții, au admis'o chiar acei pe cari evoluția spiritului științific modern îi face să privească lumea dintr'un punct de vedere, care nu acordă cel mai mare rol legăturei spirituale—și am primit'o ca o moștenire, de sigur scumpă, a trecutului nostru, în care biserica a avut în jurul ei și pe cărturari și pe oștenii viteji, cari s'au luptat în numele credinței și ne-au păstrat țara, pe care vremurile o amenințau.

Dacă, însă, în trecut, marii arhierei au știut să împună prestigiul bisericei în așa fel, în cît autoritatea lor mergea de sigur alături cu a Domnitorului, astă-zi autoritatea bisericei cade din ce în ce mai mult sub influența guvernului, care de cele mai multe ori uită că biserica este a țărei și o trece în sfera de acțiune a partidului său politic. Starea aceasta de lucruri este provocată și de legile noastre, care dau parlamentului alegerea episcopilor și mitropoliților, dar este întreținută de sigur și de zelul acelora, care de și în predică arată că toate sunt deșertăciuni, nu le este, totuși, indiferent un bun scaun episcopal, pentru a cărui obținere subordonează puterea spirituală, celei lumești.

Dacă aceasta este origina răului, care produce acea slăbire a legăturei sufletești despre care am vorbit, atunci gestul Episcopului de Roman ne arată că acest prelat departe de a fi un răsvrătit, este singurul chiriarh pătruns de însemnătatea sarcinei ce poartă și e singurul caracter, care a știut să nu'și îndoae spinarea la cerințele politice, de oare-ce se rîdică hotărît în clipa cînd Primatul țărei s'a pus în serviciul guvernului.

Toate acestea ne arată, că ori cît am vrea ca biserica să fie considerată ca o legătură spirituală, totuși uneori tot politica pretinde a conduce și cele spirituale. Această constatare ne face să ne amintim, că la zile mari miniștrii nu uită a declara cu tot patriotismul pe care momentul îl cere, că biserica și școala sunt temelia pe care se ridică progresul unui popor, bine înțeles cu condiția ca acești doi factori de progres să sprijine în același timp și interesele electorale ale ministrului și partidului său. Dacă, însă, în biserică nu sunt de cît 8 arhierei chemați ca episcopi să împartă cu Ministrul avantajele puterei spirituale, în școală avantajele acestea sunt mai lumești, slujitorii științei mai numeroși, în cît autoritatea ministrului poate găsi un teren mai larg, caractere mai variate și mai dispuse ca să împartă cu ministrul onoarea de a fi temelia pe care se sprijină progresul țărei.

Acest amestec al politicei în școală, poate să aducă acesteia o atingere cu totul serioasă. Dacă, precum spuneam, evoluția spiritului științific modern face pe mulți să accepte biserica cu rezervele pe care le impune știința, aceasta însamnă, că pentru acei la cari aceste rezerve aduc o modificare mai adîncă a credinței, locul credinței celei vechi îl iea dogma cea nouă, a științei, pe care ne-o dă școală. Prin urmare, biserica și școala nu sunt numai temeliile pe care, în stilul de zile mari, se sprijine progresul țărei, ci sunt cele două credințe cărora se închină și unii și alții. Dacă, prin urmare, mulți au lasat ca biserica să descurce singură conflictul său, nu putem lăsa ca și credința celor ce se închină științei, să fie amenințată și ea din temelii, căci ar însămna să ajungem în starea acelor cari își distrug mereu idolii și trăesc o viață fără nici o înalțare sufletească.

Nu este, însă, greu de constatat, că școala trece din ce în ce mai mult sub influența politică și aceasta este și cauza curentelor curioase ce se observă în spiritul generațiilor cari cresc sub auspiciile unei aseminea stări de lucruri. Cine nu știe că tinerimea noastră duce chiar din școală lupte politice; cine nu știe, că prestigiul autorității școlare scade mereu, căci elevii nu se sfiesc a răspunde măsurilor mai serioase ce li se împun, prin siguranța ce au că aceste măsuri se vor schimba cînd va veni alt ministru, care va schimba și pe directorul care le-a decretat.

Dacă, însă, în școlile secundare, elevii nu judecă influența schimbărilor politice de cît din punctul de vedere al ușurărei măsurilor de disciplină, în Universitate influența politică este de natură a sdruncina în mod foarte serios credința acelora cari văd, că pe altarul științei oficiază preoți cari au tămîiat mai întăi porțile miniștrilor. Nenorocirea o aduce legea actuală a instrucțiunei, după care numirea profesorilor rămîne în ultimă instanță absolut la discreția ministrului, iar în primă instanță este rezultatul unor combinațiuni electorale, în care profesorii ce trebue să aleagă pe viitorul lor coleg, sunt supuși la aceleași tentațiuni, de care ascultă ori care alegător. In aseminea împrejurări, se naște credința, că în Universitate nu se poate ajunge de cît prin voința ministrului, care are în mînă tentațiunile despre care vorbeam.

Starea aceasta de lucruri nu este de natură a stimula la muncă cinstită pe acei cari au chemarea de a sluji știința și dacă decepția ajunge să'i ducă pe calea pe care cei nechemați au străbătut mai ușor, vina nue ste de cît a acelora, cari n'au știut să închidă zăgazurile care opreau la poarta Universității influența politică.

Pentru aceia vechiul sistem de numire prin concurs la o catedră universitară, cu toate cusururile lui și cu tot cîmpul ce oferea și el pentru influența străină de meritul adevărat, avea cel puțin avantajul de a fi cinstit și de a impune, celor ce dădeau numirea, sancțiunea opiniunei publice, sancțiunea unor merite văzute, nu a unor stăruințe oculte.

Dacă acesta este răul care atinge școala noastră la treapta ei cea mai înaltă, paralela ce am făcut cu criza ce atinge astă-zi biserica ne silește să conchidem că și într'un caz și în altul dacă turma păstorită își perde credința, vina este a slujitorilor care n'au știut să stea drept la cultul sfînt ce oficiază. Politica prin firea ei este silită să ceară: credința cea adevărată, însă, prin menirea ei este datoare să nu se aplece la cerințe care ating cultul. Pentru aceia este datoria celor prepuși la cultul științei, să nu lase ca o criză mai rea de cît acea din Biserică, să atingă școala.

Doctor Stefănescu-Galați

Decizia de ieri a Sinodului

— Care e situația actuală a celor doi prelați? —

Este cu totul senzațională turnura ce a luat'o conflictul sinodal, în urma deciziei de ieri a sf. Sinod, care, precum se știe, a cerut demisia ambilor înalți Prelați.

In ce-l privește pe episcopul de Roman, demersul ce s'a hotărît este absolut nedrept. Episcopul a făcut o denunțare ce se referea, în acelaș timp, la fapte precise și la dogme.

Pentru partea dintâi a denunțărei, P. S. episcop de Roman a prezintat, din primă ședință a Sinodului, un început de dovadă materială, pe care judecata a găsit o peremptorie de vreme ce, pe temeiul acesta, a pornit să ceară demisia mitropolitului.

Pentru partea spirituală a procesului, episcopul de Roman e triumfător întru cît și Sinodul, anul trecut, și guvernul, de astă dată, sunt de acord să recunoască cum că modificările aduse legei sinodale, modificări contra cărora a protestat P. S. episcopul de Roman, sunt anticanonice și trebuesc neaparat îndreptate.

Va să zică și dintr'unul și din celalt punct de vedere, episcopul de Roman a cîștigat procesul, dreptatea i-a fost recunoscută: vinovăția mitropolitului.

Atunci pentru ce demisia ierarchului de partea căruia s'a dovedit dreptatea, de ce pedeapsă pentru nevinovat.

Judecata aceasta din partea unui sfînt corp, e mai greșită de cît cea mai nedreaptă sentință rostită vreodată de un laic pătimaș.

Cît despre situația mitropolitului primat, e clară și potrivită împrejurărilor: găsit vinovat de invinuirile ce i s'au adus, capul bisericei, este prin hotărîrea Sinodului, invitat să depue cîrja păstorească.

Ce va urma, de acum, e ușor de prevăzut. Dacă vor demisiona amindoi prelații, criza va înceta. Dacă nu, va urma judecata — judecata episcopului de Roman, căci primatul, oxclus din episcopat prin invitația ce i s'a făcut este, în ceea ce-l privește, judecat definitiv.

Chestii scolare

Invățămînt-paradă

Invățămîntul nostru public n'a eșit încă din faza părăzii, și a formalismului reclamă. Cînd s'a început școala publică, cu limba de predare cea romînească, față cu greutățile timpului cum și cu mentalitatea păturii diriguitoare, era o necesitate vădită ca școlarii să fie examinați în public, ca să se convingă lumea că și în romînește se poate învăța ceva carte, ca să se predea științiile. Cu ce lacrimi de bucurie s'a asistat la primele examene, și cît n'a plîns un Veniamin Costachi, cînd a văzut răspunsurile bune ale elevilor, ca și primele vorbe romînești pe o scenă improvizată de teatru!

Zeci de ani învățămîntul public a fost stăpînit de acest curent al formalismului exterior, al reclamei, al părăzilor. Examene, premii, spectacole școlare cu totul să se petreacă în afară de școală. Boala reclamei scolare s'a copt. Cît sporește învățămîntul pe fiecare an nu mai e treaba publicului, ci a școalei, a profesorilor, a autorității școlare.

Azi nici examene, mîine nici note; nici tu premii, nici tu fanfară, nimic, nimic, nimic. Că e mai bine, că e mai rău, noi profesorii n'avem ce ne tîngui de scăderea nivelului cărții, de interesul de carte. S'au modificat întratita programele că s'au scos din școală metoadele gramaticale și de bucureală și s'au introdus metode literare, lectură explicată, experiențe și analize, escursii, colonii școlare, totul ca să se facă învățămîntul mai atrăgător, mai ușor, mai plăcut. Dacă ici pe colea s'a scăzut nivelul, e că ori ce s'ar zice cultura e un privilegiu al aristocrației intelectuale, și cu cît democratizezi bazele și deschizi portița la mai mulți, vor fi foarte mulți *chemați* și prea puțini *aleși*. Democrația cere pîne, cere ocupație, cere productivitate grăbită; și pentru ea se vor modifica și simplifica toate; decît chiar așa scăzut și ușurat învățămîntul în metoade, totuși s'a scos parada din școli. Azi nu se mai învață pentru ochiii lumei, ci ca să se știe. Profesorul și conferința școalei sînt suverani pe clasificarea elevilor la carte.

Dar obiceiul cel vechiu al *învățămîntului parada*, a trecut la *îndeletniciri paradă*. Azi, exercițiile fizice nu se mai fac ca să ajute la desvoltarea armonică a corpului și a sufletului, ci maestrul va năzui să prepare *anume* serii de elevi pentru *anumite* părăzi publice. Exercițiile fizice nu sînt un complex al culturii, și din 50 elevi, 40 iau parte în privitori și numai 10 elevi în activi. Nici arta desenului și a caligrafiei, de și selecționează talente nu trece pragul școalei. Fiecare școală își face expoziția sa școlară, de scriere, de desemnuri, de lucru manual. Vezi la un loc toată activitatea de peste an. Dar atita. Fiecare elev, și toți la un loc, lucrează sub privigherea maeștrilor ca să sporească în învățămîntul artistic *pentru ei*, nu pentru ochii lumei, și dacă talentul se impune, el încolțește din cuprinsul școalei, nu din privala lumei.

Iar d. Haret, mintosul d. Haret, care a organizat învățămîntul public de l'a prăpădit a scos iscusitul joc al *oinei* în privala țării și de 13 ani asistăm la scandaluri școlare, cari indignează lumea, provocînd între elevi rivalități, împărecheri, adrese necuviincioase: țopărlani, mojici, pokii, negustorii, ciocoeșii, etc. Apoi sfezi între profesori, între directori, între maeștri, că azi toți au cerut desființarea acestor jocuri de oină, ca scandaloase și nedrepte. Eri maeștrii au cerut și căpatat desființarea concursului de coruri școlare, azi se cere desființarea jocului de oină în public. Pentru ce? pentru că parada e o molimă care falsifică noțiunea valorii.

Noi toți cari am jucat *hîlca* sau oina pe vremea noastră fără concursuri, știm că era cel mai recreativ joc, fără să fie cel mai iscusit în exercițiile corporale. *Țicul* în 8 era mai ghibaciu; *Cucul* era mai simplu, dar mai plăcut, iar la hîlcă se împlea cîmpul de copii, fără să se aleagă fiecare cu temeri, ce folos și exerciții de mișcare. Toate incidentele hălcei se vidau de copii, ei în de ei; azi au ajuns chestii de stat, grație iscusinții d-lui Haret.

***

Repaosul duminical

Iată o chestie foarte curioasă.

Revendicată de păturile sociale interesate timp îndelungat, ea a capatat o soluțiune prin legea respectivă, care impune repaosul unei zi pe săptămînă: și totuși soluțiuneu deși legală, deși definitivă este supusă unei critice atît de înverșunate, în cît se pare că ne găsim în primele faze ale chestiei, în faza revendicării de la început.

Ba mai mult. Congresul camerilor de comerț, ținut zilele trecute la Ploești, aduce în discuție repaosul duminical.

Insuși lucrul acesta pare curios. Dar mai curioasă este încă, „soluțiunea“ ce o dă congresul.

„Soluțiunea“ aceasta constă în amînarea discuțiunii pentru mai tîrziu!

Va să zică, nici cei mai chemați a-și da părerea în chestie nu pot face nimic. Nu-i curios?

Noi nu vom discuta chestia în amănunt, soluțiunea posibilă în modalitățile ei. Ceea ce vom pune este un mare principiu, care nu poate fi încălcat de nimeni.

Indiferent de intereselé particulare alé cutărei sau cutărei bresle, statul are interesul superior de a veghea asupra sănătății fizice și educațiunii intelectuale a tuturor producătorilor avuției naționale Intre alte măsuri menite a contribui la sănătatea și educația poporului este netăgăduit și rèpaosul complect a unei zile pe săptămînă. Prin urmare chestia repaosului duminical nu poate avea altă soluțiune, de cît în sensul acesta, și acei cari discută chestiunea acum, sau vor discuta-o mai tîrziu, nu pot trece peste acest principiu de interes general și superior.

Se pot găsi modalități mai convenabile!; nu se poate găsi însă un principiu mai just, mai sănătos. Și cînd și categoriile de producători interesate se mișcă, se agită cerînd respectarea repaosului duminical, nimănui nu-i este permis să se atingă de acest principiu cîștigat definitiv legislațiunii sociale în Romînia.

De aceia propunerea unora cu înjumătățirea repaosului, ni se pare nu numai stranie, ci și anti-socială.

Scandalul rămîne deschis

După informațiile ce le avem din București, atît Mitropolitul Primat, cît și Episcopul de Roman, vor răspunde negativ la invitațiile ce li se vor face astă-zi, de către comisiile delegate de Sinod, de a demisiona.

Cînd a fost vorba, înainte de judecată, ca Mitropolitul Primat, care a necinstit Biserica, să demisioneze—Episcopul de Roman—sfîntul—declarase că va demisiona și el, pentru a dovedi, cu un nou gest eroic, că nu ura, nu invidia, nu interese personale l'au pus în pîră cu Primatul, ci interese pur superioare: să scape biserica de un preut nedemn.

Atunci s'au cartelat două partide politice și acel cartel avuse de urmare o strigătoare la cer intervertire de roluri: ocuzatorul devenit acuzat, iar acesta, bun cunoscător al leacurilor contra boalelor venerice, avea dreptul să sfideze pe acuzatorul devenit vinovat.

Partidele istorice, procedînd astfel, uitase, se vede, că există și o opinie publică, că de fapt există și țara, care va pierde răbdarea față de astfel de procedee.

Țara, însă, a dovedit imediat că există, că nu va lasa ca odioasa crimă să se făptuiască și atunci s'a recurs la trucul de a cere demisiile ambilor prelați, pentru a pune capăt scandalului.

Cerînd demisia Primatului, care nu figurează în proces, Sinodul a recunoscut pertinaminte, că înaltul Prelat este vinovat. Și dacă el este vinovat, cum mai poate fi vinovat și acuzatorul seu?

Partidul liberal și celalalt, de la guvern, vor să scape de Episcopul de la Roman. Aceasta este evident.

Vor să scape biserica noastră de un sfînt, singurul pe care-l are.

Dar nu se poate ca sfîntul de la Roman să demisioneze pentru a face gustul partidelor politice.

Să demisioneze celalalt, protejatul, care necinstește biserica. Dar Episcopul de Roman trebue să rămîie, căci prezența lui este o garanție, că biserica nu va fi pîngărită.

„POLYPHEM“

— In noua colecție literară „Apollo“ —

Polyphem e îndrăgostit de nimfa Galatea; fiind peste măsură de urît, iubirea lui e respinsă. Galatea iubește pe frumosul păstor sicilian Acis. Fiind zăriți, strînși în brațe, într'o noapte cu lună, Polyphem nu îndrăznește să-i ucidă, ci afundîndu-se în codru, își scoate ochii.

*

Aceasta e tema poetică în jurul căreia scriitorul Albert Samain a brodat acțiunea plină, cînd de un dulce lirism, cînd de un viguros dramatism, scriind poemul dramatic „Polyphem“ pe care ni-l oferă în traducere — într'o foarte bună traducere — d. I. M. Rașcu, cunoscut prin numeroase și reușite producțiuni poetice proprii. Lucrarea va forma primul număr al nouei colecțiuni literare „*Apollo*“ — ce apare zilele aceste în Iași, sub auspiciile „Asociației culturale“. Iată un fragment după care cetitorii vor putea să judece calitățile traducerei:

Acis (luînd o frunză mare)
Să-ți fac vînt cu-astă frunză?

Galatea
Da, aeru i ferbinte.

Acis
Vreai oare să te legăn ca pe-un copil cuminte?
(o leagănă o clipă, privind spre munte).

Galatea
La ce te uiți?

Acis
La steaua ce-apune'n depărtare...
Dar, spune-mi, nu e ora cînd tainic pe cărare
Stăpînul tău soseste?

Galatea
O, nu! tîrziu el vine...
Pe munte-ades stă noaptea gîndindu-se la mine

Acis
Și singur, veșnic singur... purtat de gînduri rele,
Din zori și pînă'n seară, visează sus pe-acele
Gigantice masive de munți— și l'am văzut Ades așa; odată că-i singur a crezut...
Găsitu-l'am atuncia pe tainicele stînci,
Vorbind, nebun, ca tine, tîrîndu-se pe brînci,
Gemînd în lungi suspine, plîngînd lacrimi amare...
In sufletu-mi pătruns-a nespusa-i desperare.
E foarte trist sărmanul...

Galatea
De jale am să mor...
Dar sper că nu-mi vei cere, nebună să-l ador.

Acis

Ah, singuri să ne vadă !...

Galatea (enervată)

Nu taci ?
(încet) ...şi seara vine,
N'auzi frunzişul verde cum murmură'n suspine,
N'auzi şoptind în taină cu note adormitoare
Duiosul cor de ape şi gingaşe isvoare ?
Din deal coboară turme, lin soarele-ar s'apună,
N'auzi în noapte cornul păstorilor cum sună ?...
Tăcere...
(In depărtare se aud acorduri vagi, apoi un cîntec)

Corul

Nimfe din codri, nimfe de isvoare
Naiade încinse cu trestii uşoare
Nimfe din rîuri fermecătoare
Ce veşnic peste lacuri păşiţi ca peste oglinzi,
Pe nuferii plutinzi...
Zefirul lin porneşte pe drumurile mute..
Ieşiţi din grotele tăcute
Dind vînturilor braţul duios să vi-l sărute.

S'au stîns căldurile barbare,
Zefiru aduce-o sărutare
Potirolor triste de floare

Pe valul mărei fermecate
Plutesc spre Athena pînze umflate,
Priviţi-vă 'n oglinda fîntînilor curate.

Palpită marea roză de Apus înflorată;
Slăvit să fie Astrul ce piere încet în mare,
Slăvită ziua caldă ce palidă dispare,
Slăvită seara dulce şi atît de parfumată.

Cîntări acum spre noptea în valu-i de (dantele
Cu albastrele-i picioare pe norii din abis,
Ce poartă 'n taină-adîncă sub mantia-i (de stele
Crepusculul de vis.

Nimfe din rîuri, din albe isvoare,
Nimfe din codri, din cîmpuri cu soare
Incingeţi-vă 'n horă sub umbrele ce mint,
Dansaţi cu rochii scumpe de-azur şi (hyacint

Incîntă mare-a ei durere,
Se 'nchid şi florile 'n tăcere
Şi luna-i plină de mistere.

(Vocile se îndepărtează încetul cu încetul; la cele din urmă note, Polyphem se apropie tîrîndu-se şi se ascunde după Acis şi Galatea)

Galatea

O, ce noapte divină, de iubire...
Atît de sfîntă-i pacea şi doarme 'ntreaga (fire !
Pe templul lui Hercule o rază-i adormită.
Ce straniu e... cînd palid crepusculul (palpită,
De apururi simt în taină cum sufletu-mi (se strînge,
Şi ochi mi pentru-o vorbă s'ar umezi (şi-ar plînge.

Acis

Chiar astfel, lîngă mine, te simţi înfio- (rată ?

Galatea

O, da ! 'n această seară mai mult ca nici-odată,

. . . . . .

*

Albert Samain s'a născut în 1858 la Lille şi a murit de ftizie în 1900. E prea puţin cunoscut în ţeară la noi, cu toată încercarea făcută acum doi ani de „revista Celorlalţi" de a populariza figura şi literatura reposatului poet.

Credem însă că excelenta traducere a d-lui Raşcu, va fi cea mai bună contribuţiune pentru a face cunoscută opera lui Albert Samain, din ale cărui versuri s'au publicat zilele aceste şi în limba germană o cuiegere ce formează un volum întreg.

Rodion

DIN HUŞI

Abusuri şi călcări de legi. — Guvernul d-lui Carp, a venit la cîrma ţărei pe tema moralităţei, reparaţiei sociale şi a aplicărei şi respectărei legilor.

Fălcienii erau sătui de abuzurile şi călcările de legi ale fostului prefect liberal dr. Lupu şi sperau în o administraţie cinstită şi respectarea legilor din partea conservatorilor; ceia ce i-a îndrituit să le acorde întregile sufragii, cu ocazia alegerilor generale; credeau cetăţenii Fălcieni că interesul general al populaţiei va prima intereselor particulare şi gheşefturilor ce fac unii politicieni. Mare decepţie, amarnică înşelăciune. Nici n'au apucat bine să guverneze şi să se facă cunoscuţi centrului ca personalităţi cu greutate morală şi intelectuală şi au şi pus la mezat, intervenţionismul personal pentru satisfacerea intereselor personale. In timpul perioadei electorale au traficat cu slujbele pentru asigurarea reuşitei la alegeri; unii însă din candidaţi au făcut şi afaceri personale, luînd bani de pe la locuitori pentru a le da pămînt—loturi de ale statului; afacere nerezolvită încă.

Toţi îşi pusese încrederea în ministru de finanţe P. P. Carp, care toată viaţa a făcut caz de cinste şi moralitate politică, că nu va îngădui că tocmai la ministerul său să tolereze traficuri din partea partizanilor deputaţi, prin călcări de legi şi tocmai a legilor făcute de d-sa, pentru aplicarea căreia a avut atita îndrăzneală şi tenaticitate. E vorba de legea pentru monopolul vînzărei băuturilor spirtuoase, făcută de liberali cu concursul junimiştilor şi modificată de d. P. P. Carp, prin legea din 22 Aprilie 1911.

Huşenii au avut fericirea ca să aleagă un deputat, care să întrebuinţeze atita putere de convincţie pe lîngă ministrul de finanţe, d. P. P. Carp, în cît să l facă să calce legile a căror aplicare era idealul său politic, pentru satisfacerea intereselor personale a unui cîrciumar şi pentru înlesnire de cîştig a unui partizan politic. Iată în ce stă afacerea. Comerciantul D. C. Pivniceriu, ia cu chirie localul de cofetărie şi beráric a d-lui Danil Mănăstireanu, cu dorinţa de a capăta o nouă licenţă pentru localul închiriat, renerunţînd la vechiul său local unde conducea comerţul. Dimitrie C. Pivniceriu, face ministerului cerere de a-i se acorda licenţă de băuturi pentru noul local închiriat, ministerul nu aprobă. D. Pivniceriu se instalează în noul local şi Duminică 8 Mai, face inaugurarea localului, fără a avea aprobată licenţa de băuturi, şi continuă a vinde în zilele următoare. Administratorul financiar, fiind încunoştiinţat de contravenţia făcută de d. Dimitrie C. Pivniceriu, însoţit de un agent poliţienesc, păşeşte la faţa locului şi constată contravenţia, fără a-i aplica rigorile legii,— sigilarea localului şi confiscarea mărfurilor puse în consumaţie,—comerciantul văzîndu-se aşa de grav amendat şi ameninţat în comerciul său au alergat imediat la deputatul regimului, care face afaceri, pentru a-i cere sprijinul.

Deputatul şiret şi şmecher cum este l'a sfătuit ca să se ducă la d. general Teleman, prefectul judeţului la moşia Hîrtop din com. Lunca Banului — şi să capete o scrisoare către secretarul general al ministerului de Finanţe pentru susţinerea intereselor sale, iar el — Deputatul — se va duce la Bucureşti şi va sprijini scrisoarea generalului, zis şi făcut, căci generalul nu s'a închipuit şiretenia deputatului. Deputatul plecat la Bucureşti s'a împiedicat de textul *categoric al art. 37 din legea m. v. b. spirtoase* care glăsueşte: *„Numărul cîrciumelor aflate la promulgarea legei de faţă, fie în comunele urbane, fie într'o rază de un kilometru de la bariera acestor comune, nu se va mări in nici un caz Dacă raza de un kilometru ar tăia în două un sat sau un cătun, întreg satul sau cătunul va intra în regimul comunelor Urbane. De la promulgarea legei de faţă nici un debit nou de băuturi spirtoase nu va mai fi îngăduit a se deschide în comunele urbane* (1910 Martie 18"); de şi modificată legea în 1911 de d. P. P. Carp însă aliniatul acesta din art. 37 a rămas neatins suprimîndu-se cu desăvîrşire aliniatul I din art. 39 care glăsuia că regulele prescrise la art. 37 nu se apliniă la stabilimentele urbane cu vin şi bere aşa că după legea modificată a d-lui P. P. Carp nu se mai acorda în comunele Urbane licenţă chiar pentru vin şi bere de cît numai în razele unde numărul debitelor sunt mai puţine de cît unul de fie-care 300 suflete.

La Huşi însă împrejurarea a făcut ca să fie mai multe debite de cît prescrie legea şi cu toate aceste d. P. P. Carp, şi-a calcat legea şi a acordat debitantului D. C. Pivniceriu o nouă licenţă pentru vin şi bere şi a făcut prin această călcare de lege înlesnire deputatului, stăruinţei de a cîştiga ceva monedă, anulînd şi contravenţia constatată de d. Administrator Financiar în ziua de 10 şi 11 Mai 1911.

Toţi însă vor zice dovada materială a acestei călcări de lege şi a încurajărei imoralităţei printre partizani. Noi Huşenii le cunoaştem şi nu avem nevoe de dovadă nici pentru ţară vom arăta că ceruse primă a d lui D. C Pivniceru, comerciant din Huşi pentru acordarea licenţei a fost respinsă de minister, iar cererea a doua presentată de deputatul stăruitor a fost primită de Minister şi înregistrată la No. 2915 din 13 Mai a. c. şi licenţa i s'a acordat cu No. 21045 din 16 Maiu. Legea d-lui P. P. Carp este votată de corpurile legiuitoare la 21 şi 22 Aprilie 1911, promulgată la 1 Mai No. 1616 şi lecenţa d lui D. C. Pivnicariu, este acordată pe ziua de 16 Mai.

Nu suntem în contra acordărei licenţei d-lui D. C. Pivniceriu, am ţinut însă să arătăm ţărei ca acest guvern pretins moral de reparaţie socială şi de respectarea legilor calcă el însu şi legile făcute chiar de el, incurajind imoralitatea şi mituirea.

Deputatului mijlocitor, căruia nu i facem cinstea de a-l numi, îi făgăduim că i vom da la iveală toate matrapazlicurile sale, ca astfel unite cu sprijinul evreilor de la Roman, cu excrocarea comandorului Irimescu să mai adauge la activul seu şi specularea nevoilor cetăţeneşti, spre a nu-şi mai face titlu de glorie că lucrează desinteresat. In viitor culisile numirilor în magistratură.

Corespondent.

Plaga Monumentelor

Văzînd în ziarul „Adevărul" No. 7776 din 6 Maiu c. a publicat la informaţiuni, că monumentul foastei Regine Victoria a Angliei a costat 8 jum. milioane lei şi că abia a putut fi terminat în decurs de 9 ani, m'am îngrozit gîndindu-mă, că s'a aruncat o sumă aşa mare de bani pe o piatră rece de mărime colosală în jurul căreia sunt sigur că vor tremura de frig şi prăpădiţi de foame mulţi nenorociţi; ast-fel că fără voe m'am gîndit la o scrisoare ce mi s'a dat la lumină în un număr al ziarului menţionat mai sus în anul 1903 şi prin care am demonstrat, că sunt contra înmulţirei monumentelor şi statuelor.

Asemenea văzînd că s'a luat un avînt cam mare să se ridice multe statui şi la noi în ţară, îmi voi permite a reaminti cele spuse în scrisoarea menţionată şi a pune iarăşi întrebarea că:

Nu ar fi oare mai bine, mai folositor şi mai uman chiar, că în amintirea oamenilor mari să se înfiinţeze instituţiuni măreţe care să poarte pentru vecie numele scump al acelora care sunt capabili a face mult bine şi fapte mari ?

Dacă s'ar face un început de acest fel, sunt sigur că cu timpul nu s'ar mai umplea oraşele şi satele cu *grămezi de bolovani reci*, în jurul cărora vor dănţui tremurînd de frig şi istoviţi de foame mulţi nenorociţi orbi, schilozi, bătrîni gîrboviţi de ani şi de mizerie şi copilaşi orfani, nevinovaţi poate de soarta lor tristă şi prea dureroasă.

Nu am mai asista nici la spectacole de acelea să nu se poată găsi un loc potrivit care să poată mulţumi pe toţi locuitorii unui oraş, unde să se aşeze un monument sau statue cum s'a întîmplat cu statuea lui Cuza la Iaşi.

Fiind sigur că în curînd se va lua iniţiativa ridicărei *unui monument sau statui răposatului general George Manu, căci merită asemenea frumoasă răsplată*; mă grăbesc a atrage bine voitoarea atenţiune a acelor care l'au iubit şi stimat, să binevoiască a lua iniţiativa unei mari subscripţiuni naţionale, în fruntea căreia sunt sigur că va figura *M. S. Regele Carol I*, după care că vor urma toţi bogaţii şi bogataşii acestei ţări, cum şi toţi aceia care vor putea oferi chiar din strictul necesar.

Astfel că adunîndu-se o sumă mare de bani, să se înfiinţeze o frumoasă instituţiune, care să poarte numele de: *Orfelinatul general George Manu*, în care să se dea creştere frumoasă şi bună îngrijire la mulţi *copilaşi orfani, fii de invalizi militari şi de foşti soldaţi şi grade inferioare, care s'au găsit, îşi găsesc, sau îşi vor găsi în viitor cruda moarte în timp de pace, loviţi de cai, striviţi de tunuri şi alte accidente, sau cu ocazia potolirei răscoalelor.*

Cînd acei care 'şi sacrifică viaţa, pentru apărarea şi progresul ţărei şi binele tuturor locuitorilor, cum o sacrifică şi armata de funcţionari, agenţi şi lucrători de la C. F. R., vor şti că urmaşii lor *au să fie crescuţi în mod umanitar, atunci să fim siguri că nimeni nu se va teme de nemiloasa moarte, ci vor deveni mai viteji*, făcînd serviciul cu mai mare devotament.

La poarta orfelinatului să se ridice un frumos bust al mult regretatului general, iar pe laturile piedestalului care va susţine bustul, *să se scrie cu litere săpate în piatră toate faptele frumoase ce a săvîrşit în viaţă.*

Eu dau numai la lumină ideia care o cred bună, rugîndu-i pe cei în drept să facă cu ea ce vor.

Buzău, 19 Maiu 1911.

N. Şerbănescu

Litere-Ştiinţe-Arte

La Kirghizi... De oare ce ne-am coupat de aluziile academicianului Duiliu Zamfirescu la publicaţiunea poporanistă iaşană—şi la literatura poporanistă in genere reproducem după rezumatul „văzut şi autorizat de d. Duiliu Zamfirescu" şi publicat în „Noua R. Romînă", pasagiul în chestiune. Nu ne îndoim că „Viaţa Romînească" va răspunde academicianului:

„...D. Goga stă pe o treaptă mai jos. Şi acesta este un om de talent. şi o fericită îndreptare se constată la d-sa, de cînd a eşit din pîcla poporanistă. Dar în trecut sensorialitatea d-lui Goga atingea culmile ridiculului, printr'un amestec de naivitate şi de plasticitate excentrică:

Voi să i daţi lui popa Naie
Liturghii o lună 'ntreagă,
Că-i sărac şi popa Naie
Şi n'are bucate, dragă.

Acest „şi n'are bucate, dragă" ar putea să fie dedicat d-lui dr. Cantacuzino, a cărui nobilă preocupare de tot ce „n'are bucate", îl face—pe d sa, om serios şi învăţat—să figureze pe coperta unei Reviste, ce apare la un popor nomad, răspîndit pe ambele maluri ale Uralului, la Kirghizi.

D. Goga scrie strofe admirabile, pline de întindere şi de înţelesuri, cînd iese din sensoriu. Vezi *In codru.*

Pe treapta cea mai de jos stau poroniştii,—probabil cei de la Revista *ce apare la un popor nomad.*

Lipsiţi de nerv şi de gust; fără naivitatea poporului; fără fineţea oamenilor culţi,—ei desfăşură chilometri de platitudine, cu o atît de stăruitoare inconştienţă, încît toată lumea e dezarmată.

De la aceştia nu se poate cere preocupare de artă. Ei sunt doctrinari. Doctrinarii sunt sclavi şi toţi sectarii sunt discursivi, prin urmare pierduţi în lumea inferioară a demonstraţiunii.

Nenorocirea este că găsesc naivi cari să-i urmeze.

Aşa, de cîtva timp, un domn I Agîrbiceanu, care se zice că e preot, umple lumea, cu proza nuvelelor sale, poporaniste şi amoroase".

*

Suntem informaţi că nici în numărul din „Viaţa Romînească" ce apare zilele aceste nu va fi vorba de... plagiatul Cuza.

Cetitorii marei reviste iaşane sunt oameni cu răbdare şi vor aştepta verdictul... juraţilor.

*

STRUNA ZILEI

CA IN PROVERBE...

«Invoc pe D-zeu în sprijinul dreptăţii mele».
Episcopul de Roman.

E un proverb —pentru norod
L'au născocit cuminţii...
Că pîn'la Domnul în — Sinod —
Te cam mănîncă.. sfinţii.

INFORMATII

❑ Pe lîngă d-nii profesori dr. Leon, Juvara şi Bălăcescu, numiţi de către consiliul profesoral în comisiunea pentru examenul de docenţă a d-lui dr. Emil Socor; ministerul a mai numit pe d-nii profesori dr. Thiron şi Negel.

Examenul va începe în ziua de 2 Iunie a. c.

❑ Celebrul transfug C. Roiu, căruia i s'a pretins să se demită din demnitatea de decan al baroului de Roman, a dat ascultare părintescului sfat.

Alegerea de decan va avea loc la 29 Mai. Vor candida d-nii: Scarlat Stan şi Al. Mustea.

❑ Invăţătorul C. Ursu, dirigintele şcoalei elementare de meserii din Porceşti, care fusese legat şi dat judecăţii de prefectul Romanului, apoi achitat de tribunal, a fost acum îndepărtat din funcţie.

❑ Echipa elevilor liceului internat din Iaşi, care a plecat să iee parte la concursul general de oină, la Severin, s'a retras din luptă, în urma unui incident.

❑ **Congresul Corpului didactic primar.**—După cum am anunţat la timp, în zilele de 27, 28 şi 29 Iunie va avea loc la Craiova, congresul membrilor corpului didactic primar urban şi rural din ţară, după care va urma o excursiune pe Valea Jiului şi şoseaua Lainici în munţii Corjului.

Iată subiectele ce se vor discuta în acest congres:

— Şcoalele de îndreptare (corecţie) pentru copiii cu deprinderi rele; pentru întîrziaţii în dezvoltarea lor intelectuală şi imbecilii.

— Şcoalele primare complimentare.

— Mijloace pentru perfecţionarea membrilor corpului didactic primar urban.

— Imbunătăţirea stării materiale a Corpulut didactic primar urban, prin mărirea salariului şi înfiinţarea gradaţiei V-a.

Acei cari doresc să vorbească în congres, asupra unora din chestiunile de mai sus, sunt rugaţi a trimite pînă la 20 Iunie un scurt rezumat al cuvîntării pe adresa preşedintelui societăţii Institutorilor, strada Mihai Vodă, No. 50, Bucureşti.

Orice alte relaţiuni relative la congres se vor face cunoscut prin ziare.

Alte înştiinţări individuale nu se fac.

❑ In „Ordinea" de astăzi 24 Maiu „Scrisorile din Iaşi" se ocupă de „O comemorare amînată—O veche actualitate—Diversiunea necesară—Un proces şi o tangentă—Pentru a ocoli un verdict—Spontaneitate şi artificiu — Unde lipseşte sinceritatea—Epizode din viaţa universitară—Pagini uitate—Monopolul naţionalist—Poorocul în pustiu— Antidotul entuziasmului—Studenţii în politică—O profesiune rentabilă".

❑ In oraş s'au constatat 3 cazuri noi de febră tifoidă.

◔ Eri, în strada Crucei, calul de la o trăsură luă vînt şi cu greu a putut fi oprit.

In trăsură se afla un domn, I. Zelg, care căzînd, s'a ales cu grave leziuni.

❑ Preuţii din localitate au ţinut ieri o consfătuire pentru a face să apară n Iaşi o revistă bisericească.

❑ S'a cerut declararea în stare de faliment a comerciantului de peşcărie Iancu Liber din Iaşi, piaţa Sfîntul Spiridon.

❑ Numitul Gh. Zuzu, din strada Vladimirescu No. 6, în urma unei certe avută cu nevasta sa a încercat să se sinucidă, luînd o cantitate de sublimat corosiv.

❑ De la domiciliul d-lui Ion Aur, str. St. Atanasie, a dispărut fiica sa Elisa, în vrîstă de 13 ani.

DIVERSE

— Domnul St. Păunescu a fost numit practicant la moşia Cucuteni jud. Iaşi, proprietatea casei rurale.

Băile OGLINZI

3 kilom. de la tîrgu Neamţ, de unde pînă la băi transportul se face cu Tramcare, Brecuri, diferite eshipaje şi Automobil.
50 % reducere prin gara Paşcani.
Sesiunea de la 1 Iunie la 15 Septembrie

Staţiune climaterică de primul rang, situată în munţii Neamţului, *la o altitudine de 500 metri* de asupra nivelului mărei, de unde domină toată regiunea înconjurătoare, ferită de curenţi, încunjurată fiind din 3 părţi cu o pădure seculară şi un parc splendid.

Clima temperată, aerul curat şi hygienic de aci, unite cu poziţiunea sa pitorească, îi dă coloritul şi farmecul încîntător al naturei bine făcătoare.

Băile saline de aci sunt din cele mai concentrate şi rivalizează cu băile similare din Hall, Ischl, Reichenhall etc.

Cabinele de Baie şi Hidroterapie instalate în modul cel mai higienic şi modern, **sunt toate în faianţă.**

Băile au efect miraculos asupra **Rheumatismului, scrophulosei, limfatismul, cloro-anemie, debilitate, rachitism, ischias, paralisii, neurastenie, sifilis, boale de piele, boale de copii şi de femei, leucorea, metrită, peri şi parametritele, fibrome, sterilitate, etc.**

Un pavilion modern pentru inhalaţie cu apă minerală, esenţă de brad şi diverse substanţe medicamentoase apropriate.

HOTEL şi VILE

RESTAURANT EXCELENT cu bucătărie romînă şi franceză sub conducerea D lui M. Petersil, se serveşte Table d'hôte.

Pensiune (casă şi masă) de la Lei 6.50 pe zi de persoană.

O ORCHESTRĂ din cele mai bune amuzează publicul.

Pentru familiile care vor să facă menaj acasă, sunt vile şi camere cu bucătării, deosebite, cu luna şi sezon, cu preţuri convenabile.

Pentru distracţiuni clădire grandioasă, prevăzută cu săli: de dans, biliard, lectură, săli pentru diferite jocuri şi casino.—S'au construit din nou vile şi mai multe camere.

Eftin şi Folositor

Pentru persoanele ce nu se pot deplasa, recomandăm **sarea extrasă din apele minerale din Oglinzi**, care din cauză că e mult introdusă, ne-a pus în plăcuta posiţiune, a scădea preţul unei cutii de 2 kilo de la lei **1.50** la **1.20**.

Sarea minunată de Oglinzi se află depusă spre vinzare, în Bucuresti: la farmacia d-lui Stoenescu, şi *Centrala*; în Iaşi la farmacia Fabini şi în Tg. Neamţ la Ad-ţia Băilor.

Serviciul medical este încredinţat d lui **Profesor Universitar Dr. V. Bejan,** modic şef al maternităţei din Iaşi, care va face şi operaţiunile cerute, asistat de d. Dr. *I. Rosenfeld.*

Persoanele cari nu vor să stea la Oglinzi, găsesc în Trg. Neamţ numeroase locuinţi confortabile şi eftine, cu sau fără menaj şi cari se vor transporta la băi cu tramcarele administraţiei la fiecare 15 minute.

Pentru orice informaţiuni a se adresa de pe acuma la subscrişii în Trg. Neamţ.

Concesionarii băilor Oglinzi: **Rudolf Fritz & Dr. I. Rosenfeld; In Iaşi, d. Petersil,** antreprenorul Hotelului, **Str. de Sus 189.**

Ultime INFORMAȚII

❑ **Intrunirea comitetului executiv al clubului nostru din Iași, anunțată pentru mîine, Mercuri, a fost contramandată pentru altă zi, care va fi anunțată la timp.**

❑ *Domnul Take Ionescu, reținut la București, nu va mai sosi mîine în Iași.*

❑ *Consiliul superior al magistraturii se va întruni astăzi pentru ultima oară. Decretele noilor numiri vor fi semnate Vineri de M. S. Regele.*

In ce privește Curtea de Iași, s'a hotărît definitiv numirea de consilieri a d-lor C. Toreanu și Corneliu Botez și transferarea aci a d-lui D. Antonescu, în locul d-lui I. Corjescu.

Tustrei magistrați sunt din Galați.

❑ *In urma analisei bacteorologice a apei din basenul principal de la Copou, s'a simțit nevoia, de a se ordona o desinfectare radicală a acestui basen.*

Din cauza aceasta, probabil că se va întrerupe pentru cîteva zile distribuirea apei de Tîmișești.

In vederea aceasta, are loc azi la Primărie, o consfătuire intimă, în care se vor discuta măsurile ce sunt de luat pentru sus arătata eventualitate.

❑ *Cînd pleacă doctorul Bacaloglu.*

Domnul profesor Bacaloglu, care a fost numit provizor la clinica medicală a regretatului profesor Russ, în schimbul înscrierei sale la carpiști, va pleca la 1 Iunie la băile Monteoru.

In timpul lipsei d-lui Bacaloglu — pînă la 1 Octombrie — clinica va sta închisă.

Fără alt comentar.

❑ *Medicii primari au fost avizați, că farmacia Spiridoniei nu va funcționa încă cinci zile.*

Iată un sistem fericit de a face economii!

❑ *Afacerea judecătorului G. Ioan.*

In cursul desbaterilor de răspuns la Adresă, la Senat, se iscase, precum se știe, o vie polemică între domnii Stelian și Mișu Cantacuzino, polemică privitoare la dispariția unui raport al fostului inspector judecătoresc, d. Mateiu Balș, raport referitor la d. G. Ioan, judecător la tribunalul Suceava.

Ministrul justiției a cerut acum transferarea d-lui G. Ioan la alt tribunal, pe motivul că magistratul acesta are prea multe rude în Fălticeni.

Consiliul superior al magistraturii a fost convocat pentru Joi, 26 c., spre a-și da avizul de transferare.

Din partea Curții de Iași vor figura în consiliu, domnii: I. T. Burada, prim-președinte, delegatul ministrului și G. Sturza consilier, care a fost tras la sorți din partea Curții.

❑ Asanări cu moșiile Spiridoniei.

In timp, ce fără încetare, eforii actuali polemizează cu eforii din ultima guvernare liberală, asupra modului cum aceștia au administrat averea Spiridoniei—eforii actuali nu se dau îndărăpt să asaneze moravurile cu moșiile Spiridoniei.

Cînd n'ai cum satisface pe un partizan, îi dai, pe degeaba, cîte o moșie a Spiridoniei, ca s'o administreze. Acesta este sistemul.

O moșie a fost dată unui apărător de judecătorie de pace, o alta unui Dimitriu, vechil pe moșia soției unui om politic—o a treia—Borșa—a fost dată, cu începere din Aprilie 1913, adică cu un scont de trei ani, cunoscutului domn Baltă, care n'a putut fi numit consilier la Curtea de conturi.

Se asanează...

❑ Ministerul de interne comunică prefecturei de județ, se facă cunoscut primarilor din comunele rurale, ca atunci cînd eliberează bilete pentru vînzare de vite să observe dacă acele vite nu sunt amanetate, aceasta pe motivul că mulți proprietari vînd vitele deja amanetate la bănci sau credite.

❑ Lucrările ordonate pentru fundațiile necesare la așezarea statuei lui Vodă Cuza, au fost contramandate, până la sosirea d-lui Romanelli, care are a se pronunța, asupra punctului, unde urmează a se așeza statuia.

D. Romanelli sosește peste cîte-va zile.

❑ Medicul Circ. Copou, comunică prefecturei de județ că în comuna Plugari s'a declarat epidemia de scarlatină. Locuitorii au ținut faptul ascuns, netăcînd declarație, decît cînd au fost cazuri mortale. D-sa constată că contigentul mai mare de bolnavi l'au dat copiii de școală, din cauza nedeclarărei la timp a epidemiei, și cere darea în judecată a locuitorilor vinovați.

❑ Cu facerea fondațiilor în piața Unirei, pentru așezarea statuei Cuza-Vodă, a fost însărcinat inginerul Gr. Bejan, care va lucra sub conducerea d-lor ingineri Lecca și Savul.

❑ Direcția societății de electricitate din Nürinberg, concensionara iluminatului orașului Iași, a primit demisia d-lui Lecca din postul de director al uzinei din Iași.

❑ La 30 Mai, va avea loc la Vaslui serbarea punerei pietrei fundamentale a palatului Societății „Valea Racova".

❑ Eri seara a avut loc banchetul dat de membrii clubului Jochey din Iași, în onoarea d-lui Al. Hinna, vechiu membru al clubului, cu prilejul plecărei d-lui Hinna din Iași prin avansarea sa la Casație.

La șampanie au tuastat domnii: general Skeletti, Matei Cantacuzino, N. Cananău, dr. Cosmovici, G. G. Mîrzescu și C. L. Negruzzi — cărora a răspuns d. Hinna.

❑ Locuitorul Gh. Buruiană din satul Borșa a reclamat autorităților că fiul său Ghiță Buruiană, de 13 ani a dispărut de la casa părintească.

❑ Din comuna Balțați aflăm că, grindina căzută pe teritorul acelei comuni, a cauzat mici stricăciuni popușoilor.

❑ D. I. Cojocaru, Epitropul bisericei din comuna Aroneanu, a fost revocat din această demnitate, dovedindu-se în sarcina sa mai multe neregularități.

❑ Un ieșan, aflător actualminte în Venezzia, ne scrie, că sunt perfect exacte știrile ziarelor despre ravagiile pe cari holera le face în acel oraș.

După inaugurarea monumentului lui Umberto, se va declara oficial epidemia.

❑ Eri seara a fost ședința săptămînală a membrilor societății „Archiva".

S'a cetit darea de seamă, făcută de d. Valeriu Hulubei, asupra lucrărei d lui Gr. Demetrescu, art. 409 pr. civilă.

Domnul T. Patriciu a făcut o dare de seamă asupra „Mecanicei" domnului Haret.

Domnul Gh. Savul dare de seamă asupra lucrării *Pascarul* de Oscar Wilde și „Povestea celor necăjiți" de Anghel.

S'a citit apoi o schiță literară „Popasul" de d. C. A. Tătăranu.

Domnul August Scriban a citit mai multe etimologii din dicționarul etimologic al limbei romîne, cu care lucrare a ajuns pînă la litera C.

❑ **Judiciare.**—Societatea în comandită Smilovici, pentru fabricare de ape minerale artificiale, a fost chemată în judecată de direcția sursei Giesshübler, proprietatea Matoni, pentru contrafacere de etichete.

Tribunalul s. III a condemnat societatea ieșeană la un leu despăgubire. Afacerea urma să se judece astăzi la s. I a a Curții, dar s'a amînat la 13 Septembrie pentru că d. avocat Anibal Teodorescu, procuristul casei Matoni, să și dovedească calitatea.

— Judecătorul instructor Sculi instruește astăzi afacerea falșificării de pașaport de care s'a făcut vinovat rabinul Gutman.

— Haralamb Andronic, în calitatea sa de primar al comunei Hreațca, jud. Dorohoi, făcîndu-se vinovat de falșuri în acte publice, a fost condemnat la 3 ani închisoare corecțională.

— Procesul de conrupere de minore care urma să se judece ieri la secția II, s'a amînat pe la Septembre.

❑ Inmormîntarea generalului Manu, funeraliile, carul mortuar, cortegiul, imensa mulțime — instantanee înregistrate de cinematograful Pathé Frères de către un trimis special la București sunt redate tot cinematografic astă seară, Marți în noua grădină Trajan (lîngă marele Hotel Trajan).

Programul, nou în toată cuprinderea lui, conține între altele: O rază de speranță, o splendidă narațiune, rolurile sunt magistral intrepretate de artiști sublimi — Tribunul Sebastian, reconstituire istorică — Din viața popilor; Sixt al 5-lea (1521—1590).

Noul program mai cuprinde: Splendide vederi din Italia—Piticul și Rosalia, o comedie plină de haz—Cel mai nou număr din Pathé Journal cu știrile, modele și sporturile săptămînei redate însuflețit.—Baloane de sopon, mare roman contimporan — Hărletul, scene comice și multe vederi sportive, educative etc. etc.

Programele sunt schimbate de două ori pe săptămînă: Lunia și Joia și reprezentațiile cinematografice au loc în fie-care seară la noua Grădină Traian—Duminicele și sărbătorile Matineuri la 4 ore ziua în sala Circului Sidoli—cu prețurile populare obișnuite.

Orchestra Maestrului Dimitriu, acompaniază cu cele mai noue piese, desfășurarea sujetelor.

❑ ***Orice anunțuri și abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce privește administrația acestui ziar.***

Local de Fabrică de vănzare

Local construit în 1910, solid și după ultimele cerințe hgienice, în str. Bucșinescu No. 12.

A se adresa la d. Moritz Rechler, fabrica de Ciorapi și Tricotage.

Localul a fost construit pentru o fabrică de Uleiu.

Ultima oră

București 24 Mai

Conflictul bisericesc

Ambii prelați refuză demisiunile

București.—In urma hotărîrei Sinodului, cele două comisiuni s'au prezintat azi Mitropolitului Primat și Episcopului de Roman, pentru a li cere demisiunile, căci numai ast-fel înțelege Sinodul a restabili pacea în biserică.

La ora 10 dimineață, comisiunea compusă din I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, P. S. S. Ghenadie, episcop al Rimnicului, și P. S. S. Conon, episcop al Hușului, s'au prezintat Mitropolitului Primat, cerîndu-i în numele Sinodului și pentru restabilirea păcei în biserică, să-și dea dimisia.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat, a răspuns comisiunei, că nu și va da demisia, căci asta ar însemna o osîndire pro prie și întru cît nu se simte cu nimic vinovat, va continua să-și păstreze înalta sa demnitate, pentru a apăra religia strămoșească, a căreia vrednic apărător se socoate.

*

Tot la ora 10 dimineață, comisiunea compusă din P. S. S. Nifon, episcopul Dunărei de jos și P. P. S. S. L. L. Archiereu Calist Botoșăneanul și Sofronie Craioveanu, s'au prezintat I. P. S. S. Episcopului de Roman, comunicîndu-i hotărîrea luată de Sinod și rugîndu-l să-și dea demisia, contribuind ast-fel la restabilirea păcei.

Episcopul de Roman, a răspuns, că demisia sa nu e prin nimic justificată și ca atare nu-și va da demisia.

P. S. S. a adăugat, că pentru mîne va prezinta Sinodului, o întîmpinare, prin care va motiva refuzul său de a demisiona.

Prințul Ferdinand la Bîrlad

Bîrlad. — Prințul Ferdinand a sosit aseară la Bîrlad. D-sa a petrecut noaptea în vagon.

Azi dimineață, prințul a inspectat garnizoana locală.

Un banchet

București.—Aseară, a avut loc banchetul organizat de Camera de Comerț din Capitală, cu prilejul inaugurărei noului Palat.

Au rîdicat tuasturi, d-nii: Ioan Lahovary, Hagi Tudurache, A. Blanck, W. Pohl, Al. Hussar.

D. Emil D. Fagure a vorbit în numele presei.

In tot timpul banchetului, a domnit cea mai mare animație și cordialitate.

*

Tot aseară s'a inaugurat noul cerc financiar, comercial și industrial.

Sediul acestui cerc e în palatul Camerei de Comerț.

O declarație a d-lui Tache Ionescu

București. — Ziarele guvernamentale continuă a exploata chestia candidaturei d-lui Fleva, la alegerea parțială ce urmează să aibă loc în Capitală, tot reamintind comunicatul apărut, că partidul conservator democrat nu va pune candidatură la această alegere.

D. Take Ionescu, întrebat de un prietin asupra acestei candidaturi, a răspuns:

—„După alegerile generale, am propus d-lui Fleva, de a candida la alegerile parțiale. Fleva a refuzat categoric. Cu această hotărîre, Fleva a plecat în străinătate.

După cît a comunicat și acum în urmă, Fleva a declarat, că nu va candida".

Instigații revoluționare

București.—Se știe că în timpul alegerilor generale, ziarele guvernamentale anunțaseră, că s'ar fi descoperit urme despre o instigație revoluționară, în județul Olt.

Acele svonuri abia acuma încep a se concretiza.

Ast fel se afirmă, că guvernul a adunat dovezi despre acea instigație.

Fapt ie, că aseară, procurorul din Slatina, a arestat pe Elefterie Ionescu, funcționar la Banca Oltului, care a fost înaintat judelui de instrucție.

Cercetările continuă.

Audiență

București.—D. și d na A. D. Xenopol au fost primiți în audiență de Suveran.

Audiența a durat trei sferturi de oră.

D. A. D. Xenopol, a prezentat Suveranului cele două volume asupra istoriei partidelor politice din România.

D-na A. D. Xenopol (Riria) a cetit începutul actului al 5-lea, din opera sa „Ion Vodă cel Cumplit".

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI ȘI APA DE GURĂ

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris.

Représentant: Sam. Löbl, Bucuresti.

CONFLICTUL BISERICESC

Hotărîrea ce va lua Sinodul

Darea în judecată a d lui Cirjacescu

Greva unor profesori universitari

București. — Sinodul se va întruni mîine, la ora 10 dimineață, pentru a lua act de răspunsurile date de Mitropolitul Primat și Episcopul de Roman, cu privire la cererea ce li s'a făcut de a demisiona.

In ședința de mîine, Sinodul va hotărî procedura de urmat, pentru a judeca pe ambii prelați, cît mai repede.

*

D. Arion, ministru de culte, va da în judecata Senatului Universitar pe d. Chiriacescu, profesor la Facultatea de Teologie, pentru faptul că a transmis Episcopului de Roman, o scrisoare intimă, ce i-a fost încredințată.

*

In același timp aseară, a avut loc o consfătuire a mai multor profesori universitari, în frunte cu d. Em. Antonescu.

Ei au hotărît a interveni pe lîngă d. Arion, pentru darea în judecată a d lui Chiricescu.

In cazul cînd d. Arion nu va da curs cererei lor, ei sunt hotărîți a se pune în grevă, zicînd că nu vor să aibă drept coleg, pe un om, care a transmis o scrisoare intimă, trimisă lui de un amic.

Agapele d-lui Mișu Cantacuzino

București.—D. Mișu Cantacuzino, Ministru de justiție, terminînd cu agapele consilierilor de Casație, a inaugurat o serie de serate la care au fost invitați consilierii Curților de apel.

Continuînd astfel, probabil că d. Cantacuzino, va inaugura five-oclocuri pentru magistrații de tribunale și picnicuri pentru judecătorii de ocoale.

Abia după toate aceste, va apărea mult așteptata mișcare în magistratură.

Holera la Berlin

București. — Direcțiunea serviciului sanitar, a fost înștiințată, că un caz de holeră s'a constatat la Berlin.

Duminică seara, o fată tînără, s'a îmbolnăvit și medicul chemat a diagnosticat holera.

Cercetările ulterioare au doved t, că în adevăr este un caz de holeră.

S'au luat toate măsurile de izolare.

O deraiare de Tramwai 10 persoane grav rănite

Staly hridgée (havcaster). — In urma deraerei unui vagon de tramvai, 40 persoane au fost rinite în mod grav.

Accident pe calea ferată mecanicul și fochistul ucisi

Constantinopole.—Un tren de marfă de al drumului de fer din Anatolia, trecînd un pod între Vesiohan și Biledsik și podul fiind stricat din cauza inundațiilor fluviului Karason, a deraiat locomotiva și cîteva vagoane au căzut în fluviu.

Mecanicul și fochistul au fost uciși, sunt și trei persoane grav rinite.

Noi incidente la granița Turcă

Cetinge.—O Santinelă a tras asupra unui muntenegrean. Guvernul a făcut un nou demers pe lîngă Poartă pentru această a doua incalcare a teritorului muntenegrean în cîteva zile.

Atentat la viața Sultanului Turciei

Paris.—Agenția Havas, află din Salonic, că s'a descoperit lîngă Koeprulî, pe drumul pe care trebuia să treacă Sultanul, în călătoria sa, 42 kgr. dinamită precum și material pentru fabricarea de bombe.

Accident de automobil

Londra. — Deputatul Dillon, a fost grav rănit în urma unui accident de automobil l îngă Dunkalk în Irlanda.

Amînarea călătoriei regelui la Paris

Belgrad.—Un comunicat semi oficial spune că consiliul de miniștri de astăzi ar fi hotărît să amîie pînă la toamnă călătoria regelui la Paris din motive de stat.

Un mare uragan cu grîndină. Pagube enorme

Petersburg.—Se semnalează mari furtuni în guvernămintele Kiev și Kerson a căzut grindina ca oul de porumbel multe case din Asalkalaki au fost incendiate de trăsnete. Regiuni întregi devastate.—Pagubele sunt foarte mari.

PRIMARIA COMUNEI IAȘI

In ziua de 26 Mai a. c. ora 11 a. m. se va ține în Camera acestei Primării licitație prin oferte închise pentru sprijinirea terasamentelor și a pavagiului din Strada Brandușa în dreptul proprietăților Haimovici și Silberman. Costul lucrărei după deviz lei 575, bani 50.

Garanția provizorie 50 lei.

Dispozițiunile art. 72—82 din legea comptabilității publice se vor aplica acestei licitațiuni.

No. 09510 23 | 5 Mai 1911

ISVORUL DE ECONOMIE

Doriți să fiți serviți sincer și eftin

Faceți cumpărăturile numai la Magazinul

„La Prețuri Fixe"

SAMOIL BACHMAN

Iași, str. Ștefan cel Mare 21 lîngă hotelul Dacia.

Specialități în articole de galanterie, boneterie și furnituri

Unicul magazin în Iași, care vinde numai cu prețuri fixe.

Onor. Public numai în acest mod e sigur că va fi servit conștiincios, eftin și prompt.

Se dă rabat și cupoane de rabat.

Prețuri fixe pe fiecare obiect.

Zilnic sosesc noutăți.

Cu stimă

Samoil Bachman

Ape minerale naturale

STREINE ȘI INDIGENE

din 1911

au sosit la Farmacia I. WEINER

DIN PIAȚA UNIREI

INTREBUINȚAȚI NUMAI RENUMITUL

DENTOFIX

Cea mai igienică și întăritoare apă de gură și dinți.

Se vinde în cutii elegante de nickel conținînd 120 tablete

De vînzare la toate parfumeriile, farmaciile și drogheriile de lux.

Gheorghe Constandachi

inginer hotarnic se oferă a face măsurători de moșii, hotărnicii, parcelări la locuitori, diviziuni de moșii, etc.

Adresa *Str. Bărboi No. 8.*

FABRICA DE CORSETE

din str. Lăpușneanu

s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăți moderne,

Clinica BOALELOR DE OCHI

Dr. C. MICLESOU

OCULIST OPERATOR

S'A MUTAT str. Ștefan cel Mare No. 6

Casele magaziei Kahane Succesor

— *Consult. 3—6 p. m.* —

Advocații KIRILOVICI

S'AU MUTAT

în Strada Mitropoliei 10

Lîngă Baia Comunală

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV — PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. **BYRRH**

de Vînzare 7 Milioane BUTELII — VIOLET FRERES (THUIR FRANŢA) — De vînzare La toate magazinele de consum. din ţară

Peste 600 doamne bogate

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Doresc căsătorie imediată. Reflectanţi serioşi chiar şi fără avere (ocupaţie religia e indeferent) să se adreseze lui

L. Schlesinger Berlin 18

daym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
BORDES ARTIFICIELLES. les 100 mèt. 5f.

Cereţi numai:

Parfumul şi Eau de Cologne Superioare

A. RALLET & Co. — MOSCOVA

Furnisor al: Curţei Imperiale Ruse, Curţei Regale Romînă, Curţei Regale Muntenegru şi S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900
5 Medalii, Diplome
şi alte recompense

Eau de Cologne

A. RALLET & Co.

Se distinge: prin mirosul lui plăcut, înlocuind cu totul esenţele

De vînzare la toate Drogheriile şi Mag. de Parfumerii din ţară.

Reprezentant general pentru Balcani
Alexandru Spivacoff
— RUSCIUC —

Dacă suntéţi suferinzi, dacă voiţi a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi şi ficat, întrebuinţaţi zilnic şi în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conştiincios şi avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind şi un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei şi a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.
De vînzare în toate magasinele mari de consum.
La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Depozit de Maşini de Cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară. Funcţionare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch şi Dürkopp

Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruciore şi ori-ce accesorii

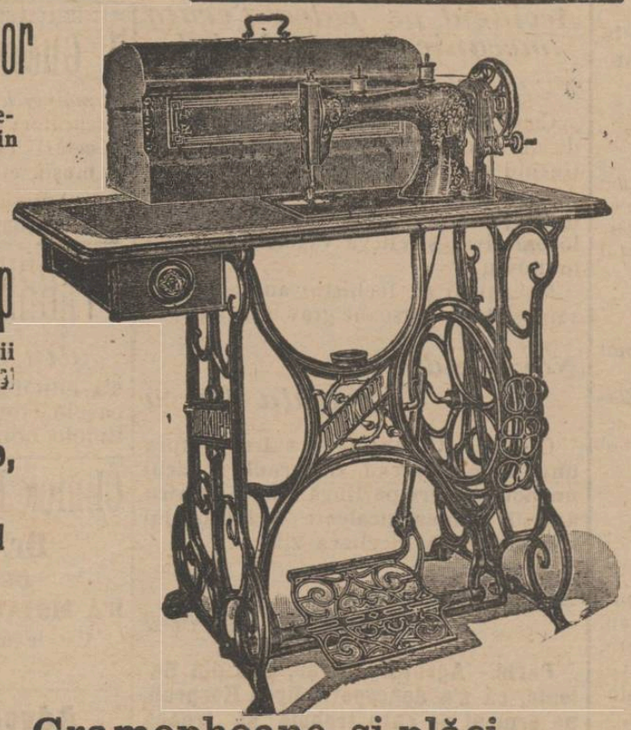

Gramophoane şi plăci.
Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

LABORATORUL DE

Produse Farmaceutice

Ioan Werner

FURNISORUL CURŢII REGALE
IAŞI

Sirop hypophosfit compus.

Remediu special contra Neurasteniei şi întăritor puternic la persoane slăbite prin *surmenagiu. Tonic muscular şi cerebral, combate maladiile şi debilităţile nervoase.*

Doza pentru adulţi 2 linguriţe pe zi, amestecat cu apă, copii în jumătate.
Costul sticlei 4 lei.

„Siropin". Lincoare contra tuturor *afecţiunilor de plămîi şi a căilor respiratoare ca Bronchite acute şi cronice emfiseme, tuberculosă, tusă convulsivă la copii.*

Doza pentru adulţi 3 linguriţe de desert pe zi.—Copii 3 linguriţe de cafea pe zi. *Costul sticlei 3 lei 50 b.*

Valerianat de Amoniac Medicament special contra tuturor afecţiunilor provenite din sdruncinarea nervilor, recunoscut de toate somităţile medicale din Europa,

Doza pentru adulţi 1—2 linguriţe de cafea pe zi în puţină apă zaharată.—Pentru copii 1/3—1/2 din doza pentru adulţi. *Costul sticlei 2 lei 75 b.*

5 ani de succes 5

Grădina Trajan

In fiecare seară

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris
Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi — al doilea în fiecare Luni ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja aratate.

Inceputul la 9 şi un sfert seara.

Preţurile: Stal I-iu 1 leu, Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Duminică, şi serbătorile la Circul Sidoli

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanţii peste 200 milioane

Garanţii (efecte) depuse la casa de depuneri din Bucureşti, pentru asiguraţii din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăţi efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asiguraţi pe 1910: LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viaţă şi deces, cu sau fără participare la cîştig, cum şi cu scutirea de plata premiilor şi acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum şi

Orice asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Condiţiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcţiunea pentru Romînia, Bucureşti.

Agent general pentru Iaşi:

IOSEPH POPPER,
Str. I. C. BRATIANU No. 166.
(foastă strada de Sus)

CINE RISCĂ CÂSTIGĂ

Şi dacă tot joc

JOC LA

SCHRÖDER!

Tragerea clasei I-a:

14 (27) Iunie 1911

1/8 loz numai lei **1.50**

1/4 Lei 3. 1/2 Lei 6. 1/1 Lei 12.

Cel mai mare câştig al acestei loterii evtl.:

Lei 900.000

ROB. TH. SCHRÖDER

Firmă fondată în 1870

IAŞI

Str. Stefan cel Mare No. 8

Centrala: Calea Griviţei 106 **Bucureşti**,

Sucursale: Calea Griviţei 96, Str. Lipscani 71; **Brăila:** Piaţa Sft. Archangheli (casa Ralli); **Craiova:** Unirii 69; **Galaţi:** Domnească 14; **Ploeşti:** Str. Basarabilor 1.

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi veneţiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri şi mobile.

Execuţie din cele mai elegante şi moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziţie permanentă de produsele fabricei, cum şi la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mirzescu No. 17—Instalaţiune cu motoare electrice executata de Ioban Krzyzanoski, lăcătuş şi electrician, Iaşi str. Păcurari No. 17

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17

Sub direcțiunea unui Comitet

Anul VIII—No. 1310 Joi 26 Mai 1911

Şedinţa de azi a Sinodului

Astăzi Sinodul ţine una din cele mai importante şedinţe, de cînd s'a ivit criza bisericească. Cetitorii vor găsi la ultima oară informaţiuni preţioase asupra modului cum s'au urmat desbaterile, atît în sedinţa de dimineaţă cît şi în cea de după amează—precum şi hotărîrile pe care sinodul le-a luat în chestia incidentelor de procedură rîdicate de Episcopul de Roman, cu privire la rezolvarea procesului seu.

Ceia ce voim să discutăm aci—este situaţia extrem de delicată, pe care guvernul şi în deosebi ministrul de culte d. C. Arion, 'şi-a creiat-o prin soluţia ce a crezut că trebue să dee acestui dureros conflict, care durează de aproape doi ani şi lipsa vădită de ori ce orientare atît în guvern cît şi în Sinod pentru terminarea în mod drept şi fără urmări triste pentru biserică a conflictului.

La început guvernul a arătat o complectă indiferenţă. Acuzaţiunile Episcopului de Roman, n'aveau nici o importanţă, iar chestia reformărei legei sinodale era o chestie de ordin absolut secondar.

Pentru d. Carp—tot conflictul n'avea nimic comun cu politica şi ca atare nici o însemnătate de natură a impune intervenţia autorităţei guvernului.

Dar, deschiderea sesiunei sinodale a redeschis şi chestia ridicată de doi ani într'una de Episcopul de Roman şi de a cărei rezolvare guvernul liberal a fugit.

Guvernul a fost nevoit să iasă din pasivitatea sa şi să intervină pentru aplanarea conflictului.

Soluţia a fost găsită—şi mărturisim, era de natură să aplaneze pentru moment—şi în parte, criza ivită.

Ea consistă în obţinerea demisiunei mitropolitului Athanasie, după care ar fi urmat—aşa se afirmă—şi aceia a Episcopului Saferim. Pe de altă parte, sinodul accepta în principiu modificarea legei sinodale prin alegerea comisiunii de studiare a tuturor lacunelor şi defectelor legei—şi astfel sesiunea s'ar fi închis pînă la toamnă cînd şi timpul şi împrejurările ar fi adus sau schimbat în bună parte faţa lucrurilor.

Dar de o dată se abandonează cu desăvîrşire această soluţie şi ministrul de Culte, d. Arion, care pînă atunci nu-şi exprima nici o părere în chestia conflictului—cere sinodului să proceadă de urgenţă la rezolvarea conflictului, liniştea şi ordinea bisericească fiind grav compromisă. Şi Sinodul, ca şi cum ar fi ştiut de mai înainte ce are să ţi ceară ministrul, hotăreşte, spre uimirea generală, darea în judecată a Episcopului de Roman, ca şi cum prin închiderea glasului acuzatorului, se înmormînta o chestie atît de gravă şi compromiţătoare pentru biserică.

Totul n'a fost însă, de cît o intimidare şireată, exercitată de şiretul ministru de Culte, cu sprijinul mai mult sau mai puţin inconştient al sinodului, pentru a face pe Episcopul de Roman să bată în retragere şi să renunţe la pretenţiunile sale, atît în ce priveşte modificarea legei sinodale, cît şi a pedepsirei Mitropolitului Primat.

Dovadă de aceasta, avem în primul rînd în faptul că nu s'a dispus de Sinod întâi judecarea Mitropolitului, judecare care ar fi determinat sau nu şi judecarea Episcopului—iar mai pe urmă soluţia găsită de Sinod de a se întrerupe brusc procesul şi de a se muşamaliza toată murdăria călugărească a Mitropolitului, pusă în vileag de Episcopul Gherasim—prin alegerea a două comisiuni care să obţină de la ambii prelaţi demisiunile din eparhiile lor.

Ei bine, asupra răspunsului dat de ambii prelaţi acestor comisiuni, are în primul rînd să se ocupe azi Sinodul. Şi ziarele din Bucureşti ne spun că şi Mitropolitul şi Episcopul au refuzat categoric să dimisioneze şi e natural să fie aşa.

Mitropolitul, pentru că ori-care va fi judecata Sinodului, tot însemna pentru el, mai puţin de cît judecata ce şi-ar da-o însuşi prin recunoaşterea prin demisiune a complectei sale vinovăţii;—Episcopul, pentru că nu în atitudinea de administrator al eparhiei Mitropolitane, 'l acuza pe Mitropolit, ci în aceia de arhiereu, de înalt prelat bisericesc—ori prin demisiune Mitropolitul rămîne totuşi arhiereu, fără scaun, pe cînd Episcopul cere detronarea lui Athanasie din înaltul grad ce ocupă, prin caterisire.

Prin urmare, ambii prelaţi refuzînd să se demită din scaunele lor — continuarea procesului se impune, cu toată fuga d-lui Arion de acest proces, căci trebue să se ştie că numai Ministrul a sfătuit Sinodul să încerce obţinerea demisiilor acestor prelaţi, de vreme ce Ministrul s'a asociat de îndată la această propunere făcută de unul din membrii Sinodului, de şi ca jurist consumat, d. Arion ştia, că un proces, odată început nu se poate curma în modul acesta.

Şi dacă, continuarea procesului şi deci a scandalului ivit cu procesul — se impune, cum are să hotărască Sinodul în chestia incidentului rîdicat de Episcop, pentru conexarea procesului lui de resvrătire în potriva bisericei — cu acel al Mitropolitului de imoralitate, erezie şi plagiat?

Această conexare de asemeni se impune, şi din punctul de vedere al procedurei de judecată, şi a strînsei legături ce există între ambele afaceri şi a terminărei conflictului şi scandalului bisericesc mai repede.

Dacă Sinodul va admite conexarea, atunci printr'una şi aceiaşi judecată se va hotărî asupra soartei ambilor prelaţi. Va fi dreaptă sau nedreaptă această judecată, va avea urmări grave pentru pacea bisericească, şi chiar pentru guvern, aceasta este o altă chestiune, şi nu ne vom ocupa acum de acest lucru.

Dar, care sunt judecătorii în număr de 12, care trebue să rezolve şi incidentul de conexare şi chiar procesul Episcopului, cînd trei din ei, au fost cu drept cuvînt recuzaţi de Episcop, ca unii ce au semnat actul de acuzare în potriva lui.

Nu poţi fi şi judecător şi acuzator în acelaşi timp. Este o chestie elementară în materie penală—şi d. Arion ştie lucrul acesta—şi ca unul ce este azi jurisconsultul Sinodului — are datoria să facă ca Sinodul să fie bine constituit ca judecători pentru a nu produce esenţiale viţii de formă şi fond pe care o altă instanţă judecătorească bisericească ortodoxă să le considere ca fără nici o sancţiune, prelungind astfel la infinit conflictul şi agravîndu-l în aşa mod că toate minţile luminate şi drepte să nu-l poată cu uşurinţă aplana.

Guvernul de partea Mitropolitului primat

Procesul deschis de Sinod contra Episcopului de Roman se încurcă. Se dovedeşte că membrii sf. Sinod n'au lucrat şi nu lucrează de capul lor, ci se lasă a fi conduşi de ură Mitropolitului contra fratelui său în Hristos, şi de culisele politice a 2 partide: junimiştii şi liberalii.

Liberalii au interes să-l apere pe Mitropolit din 2 puncte de vedere: 1) că l'au ales ei ca Mitropolit, şi 2) că adversarii săi nu le sînt prieteni politici. Prin presa veninoasă a d-lui Haret şi prin politica orientală a d-lui Ionel Brătianu Mitropolitul primat crede a fi salvat, fără a şti, sarmanul, că peste căpetele lor, ori cine ar fi ei, şi chiar al I. P. S. S. stă biserica, stă ţara, stă opinia publică agitată.

Liberalii ştiau lucrurile tot aşa de bine şi în 1909, ca şi azi în 1911, — dar 2 ani de zile d. Haret a lungit-o şi şi-a bătut joc de erarhul de la Roman. Avea în fond o scuză: nu voia să dea în vileag toate turpitiudile Erarhilor. Sau in definitiv aşa a crezut d. Haret că poate sluji biserica şi pe Mitropolitul primat.

S'a înşelat amar; şi azi d. Haret a rămas descoperit în faţa ţării ca un pătimaş ordinar, care pentru scop de gaşcă liberală ştie să terfelească din senin pe ori şi cine. Haret ministrul, este azi pensionarul Haret, iar Episcopul de Roman e tot păstorul unei Eparhii şi omul de caracter, căruia i s'a mlădiat şi Sinod şi guvern şi totul, căci dreptatea e cu el.

Dar mitropolitul primat a ajutat mult guvernul în alegeri, chiar contra liberalilor; şi mai ales contra Takiştilor, iar de la noi a rupt pe directorul Casei bisericei, pe d. D. Boroiano, care s'a făcut azi apărătorul mitropolitului. Senatorul Arion ajuns ministru şi-a uitat ţinuta şi azi se dă de partea mitropolitului, înlesnind Sinodului o judecată sumară a Episcopului de Roman, declarînd că face pe imparţialul, ca doar-doar va smulge de la Sinod un vot de condemnase şi deci să rază pe Episcopul de Roman; îngăduie ca acuzatul să stea în şedinţă, mai mai să prezidze; mai mult, înlesnind o largă desfăşurare a faptelor pentru a înegri şi mai mult biserica.

Mai mult încă; întinde acţiunea contra d-lui Chiricescu, profesorul de la facultatea de teologie, că a divulgat o scrisoare intimă, că a călcat legile prieteniei, de şi în specie, provocatorul e de partea acuzatului. Tărînd în proces şi altă lume de cît pe cei 2 erarhi, lărgeşte cercul învestigaţiilor, porcăria se face mai mare, şi în definitiv biserica nu va fi slujită şi mitropolitul apărat. Iar atunci dezastrul moral fiind mare, va trage în prăpastie şi pe însuşi ministrul Arion. Profesorii junimişti se agită contra colegului lor takist, ca să facă divertisment în opinia publică, acuzînd pe Chiricescu de laşitate. Şi atunci, gurile fiind slobode, vor vorbi mai mult şi vor atinge şi pe alţi erarhi, cu pacate multe în spate.

Am dori ca focul procesului să se localizeze, şi d. Ministru Arion să facă pe pojarnicul politic, *să stingă focul, căci dacă va sări la vecini, nu se ştie cine va mai arde. Vor sălta de pe fotolii şi miniştri şi prelaţi; nu e aici cazul de a se lăuda ministrul că e un mare jurisconsult; nu e cazul aici de a se lăuda cu o aparentă imparţialitate; este aici ceva mai scump în joc: demnitatea bisericei şi a statului.*

Liberalii tocmă untdelemn peste foc; guvernul d-lui Carp se arată tembel şi incapabil. Au mai saltat ei miniştri din scaunul lor cu scandalurile bisericeşti; se prea poate ca mîine să salte şi d. Arion, căci un lucru nu ne dumerim: de ce se întinde focul, cînd tot au să moară şoarecii rozetori ai celor sfinte?

Iar dacă puterea politică nu e capabilă, şi nici Sinodul nu e vrednic de sine, cu cele Bisericeşti, ţara se uită la Rege, care e supremul arbitru şi cere ritos: Măria ta, adă-ne pace în biserică, că ne istovim.

Iarăşi rudele!

Facultatea noastră de medicină este din nou în ferbere. Abia cîteva luni după ce atît profesorii, cît şi studenţii se ridicaseră în potriva sistemului de a pune în demnităţile universitare rudele neisprăvite ale profesorilor, se organizează un nou atentat, de astă dată mai scandalos, pentru a pune o nouă rudă, de astă dată mai neisprăvită, în corpul didactic universitar. Doctorul Socor proectează de a pune pe fiul său docent de fisiologie la Facultatea de medicină. Este o pretenţiune pe care chiar prietenii săi nu pot s'o admită fără discuţie şi pe care studenţii în medicină declară că n'o pot tolera, fiind că corpul profesoral universitar n'a ajuns încă un institut de reeducaţiune pentru copiii întîrziaţi.

Studenţii în medicină, acea tinerime care a arătat de atîtea ori prin greve, memorii şi delegaţiuni la toate autorităţile, cît este de doritoare de a se instrui, acei studenţi cari s'au ridicat de atîtea ori şi au arătat că pricina stării de inferioritate a Facultăţei noastre de medicină, este sistemul de a se pune rudele în slujbele universitare, nu pot admite să li se pună din nou în frunte o rudă profesorală, mai ales cînd ştiu că eri—alaltăeri, acest viitor luceafăr al şcoalei de medicină, trebuia, pentru a trece examenele, să capete comisiuni speciale, din care să fie excluşi profesorii titulari prin abuzul decanului de atunci şi să se închidă uşile sălei de examene, pentru ca ştiinţa candidatului să nu tulbure liniştea oraşului.

Astăzi se organizează o nouă comedie, identică, pentru examenul de docenţă a fiului Socor. Comisiunea de examen, numită după regulament de către decan, adică de către dr. Socor, este compusă din doctorii Bejan, Juvara şi Bălăcescu, cari reprezintă poate specialităţi atingătoare — mai de aproape sau de foarte departe — cu fisiologia, dar nu sunt specialişti în materie. Ministerul a numit din partea sa pe doctorii Thiron şi Negel, iarăşi doi nespecialişti, în cît din toată comisiunea aceasta, menită să ne dea poate—ferească Dumnezeu—un viitor profesor de fisiologie, nici un judecător nu este specialist în materie.

Ori cît am fost de indiferenţi, faţă de starea de lucruri de la Facultatea de medicină, comedia nu mai trebue să dureze; cu parodii de examene nu se ridică prestigiul unei instituţii care şi aşa este ameninţată foarte serios.

Dacă în comisiunea aceasta nu putea fi numit specialistul local de fisiologie, fiind-că acesta este tocmai tatăl candidatului, trebuia să se ia un specialist de la altă Facultate, ceea ce regulamentul permite. Se putea lua profesorul de Fisiologie de la Facultatea de Ştiinţe sau cei 2 specialişti de la Bucureşti, doctorii Paulescu şi Athanasiu, cari sunt nişte profesori cu renume european; pentru prestigiul şi buna regulă a acestor examene, lucrul s'a mai făcut şi este prevăzut chiar în regulament.

Este de datoria acelor, cari ţin la prestigiul Universităţei noastre, profesori şi studenţi, să nu lase ca un nou act de favoritism să umple cupa deja prea plină a hatîrurilor care au prezidat la recrutarea corpului didactic universitar. Este de datoria studenţilor să urmărească acest examen şi să oprească la timp un act, mai scandalos de cît toate cele de până acum şi este de datoria judecătorilor din comisiune, să pună prestigiul şcoalei mai pre sus de cît alte consideraţii şi să nu accepte a se face examenul, până ce nu va fi numit în comisiune cel puţin un specialist.

Congresul medical

Peste cîteva zile oraşul nostru va avea cinstea să adăpostească în el corpul medical al ţărei, reunit în Congres anual. Alegerea Iaşului ca loc al acestui congres, este—precum s'a anunţat la timp cu tot fastul cuvenit — rezultatul stăruinţilor Doctorului Bogdan, neobositul organizator al tuturor sporturilor în care poate să prezideze.

Fiindcă acest congres poate servi ca un fel de repetiţie generală pentru punerea în scenă a unor sărbători mai mari, acele ale jubileului universităţei, pe care le organizează tot renumitul rector jubilar, este foarte interesant să vedem ce înţelege să arăte musafirilor în Iaşi, marele organizator al acestor sărbători. Programul congresului medical ne luminează pe deplin în această privinţă.

In adevăr în acest program, afară de discuţiile profesionale, pentru care sunt rezervate şedinţele congresului şi care au loc după amiază, timpul de dimineaţă este lăsat—cum se face de obicei—pentru vizitarea instituţiunilor de igienă aplicată şi de asistenţă din Iaşi, cum zice programul. Din cele trei zile cît ţine congresul, în dimineaţa primei zile, comitetul nu are ce arăta congresiştilor şi'i lasă să umble prin Iaşi cum vor şti. In cele lalte două zile nu găseşte de arătat ca instituţiuni de asistenţă şi igienă aplicată, decît abatorul într'o zi şi ospiciul Socola în a doua zi.—Ei bine, este o adevărată ruşine ca într'un oraş cu spitale, cu o Facultate de medicină, să nu găsească nimic de arătat străinilor ce vin să ne vadă, decît cum se tae boii şi cum se ospitalizează nebunii!

Oraşul nostru nu se mîndreşte cu instituţiile de tăerea boilor, nici cu spitalele de nebuni; se mîndreşte de a fi un centru universitar, cu spitale bine organizate, cu o Facultate de medicină unde sunt destui profesori, cari se ocupă cu ceva mai mult decît cu organizarea de festivităţi destinate să le ridice persoana mai mult decît şi-o pot ridica singuri. Avem un institut de Anatomie, din care spiritul de organizare a d-lui doctor Juvara, a făcut un aşezămînt, care nu se găseşte uşor în alte părţi; avem secţiunile de spital a d-lor Doctori Sculy şi Juvara, care pot fi cu foarte mult folos arătate ca modele, acelora cari ar vrea să ştie cum trăim şi ce lucrează oraşul nostru. Vizitatorii ce ne vin sunt medici şi ar vrea de sigur să vadă spitale, nu abatoare şi case de nebuni.

Avem în apropierea Iaşilor sanatoriul de tuberculoşi de la Bîrnova, construit cu mari cheltueli, după ultimele cerinţe ale ştiinţei; vizitarea acestuia era mai indicată de cît a abatorului.

De acea credem, că programul vizitelor ce vor face congresiştii, este de natură a ne compromite cu desăvîrşire, căci musafirii noştri nu vor şti, cum ştim noi, cît plăteşte îngîmfarea marelui organizator, ci îşi vor zice că de sigur acest oraş universitar n'are nimic de arătat.

Dacă la acest congres, în care invităm numai medici din ţară, programul vizitelor este aşa de ridicul, ne gîndim ce va fi programul festivităţilor jubilare ale Universităţei, de care se ţine rectorul ca de ultima reprezentaţie menită să încoroneze în mod demn o carieră de emfază şi reclamă. Ce vom arata străinilor, dacă chiar la ai noştri nu găsim de arătat de cît abatorul şi Socola? Pentru străini este prea puţin chiar vizitarea aşezămintelor ce am citat mai sus şi care, totuşi, fac bună figură pentru un oraş fără pretenţii ca al nostru. Chiar acestea, însă, pe cît vedem, nu fac parte din sfera adoraţiunilor rectorului, în cît serbările noastre jubilare, dacă nu ne va lumina prudenţa de a renunţa la ele cît mai este timp, vor fi o nouă ocaziune de a constata că ceea ce ese din emfază este umflat, dar nu e plin.

Impresii din Apus

— Istoricul Rinului —

Rinul este unul din fluviile cele mai însemnate din lume, luînd în samă faptele la care a fost martor. El este şi un isvor de poezie, căci a dat naştere nenumăratelor legende ce au trecut de la generaţie la generaţie, îmbogăţind literatura şi nutrind imaginaţia atîtor suflete, care în mister şi în chin şi-au petrecut viaţa. Printre eroii imaginari, mulţi au fost în carne şi în oase cum e *Roland* care nu moare după legendă la Roncevaux ci în valurile Rinului, istovit de dragoste; *Carol cel Mare* asupra căruia s'au debitat sumedenie de invenţii; *Impăratul Othon*, *Frederic Barbăroşie* şi alţii.

Germanii au o admiraţie profundă pentru Rin. El cuprinde istoria Europei întregi, căci pe malurile lui s'au făcut şi desfăcut gloriile puterilor mari; de pe malurile lui gînditorii au împrăştiat lumina şi adevărul în toate unghiurile Europei. El e „fluviul nobil, feodal, republican, imperial, demn de a fi tot odată şi francez şi german" zice V. Hugo, care a scris trei volume pentru a-l descrie de la isvor şi pînă cînd se aruncă în Ocean.

Acest ilustru poet al secolului al XIX-lea face *biografia* bătrînului fluviu într'un chip minunat. Şi credem că am comite o mare greşală, dacă vorbind despre Rin, n'am reda în esenţă — cel puţin — istoricul ce ni-l prezintă nemuritorul poet.

Descrierea vieţii Rinului se începe din timpurile preistorice. Inainte de a apărea omul, pe cînd în locul vulcanilor stinşi se închegau formele munţilor, zapada se grămădise printre ei, dînd naştere la două mari cursuri: unul pleca spre ocean, iar altul spre Mediterana; unul era *Rinul*, celalalt *Ronul*.

Cel întâi popor pe marginile Rinului fură Celţii. După aceştia Romanii, cari trecură Rinul sub Cesar. După aceasta urmară o mulţime de colonii, în care timp se clădiră castele frumoase şi fortăreţe: cum fură cele ale lui Traian şi Adrian; ale lui Julian şi Valentinian. Cu acestea Rinul devine roman.

Trecură însă, oamenii de la Nord spre Sud — Invazia barbarilor. Aceştia dărîmă tot ce întîlnesc în cale şi deci şi bariera granitică şi militară a citadelelor. Şi prin secolul al XVI-lea malurile înalte ale Rinului erau încoronate numai de ruine romane după cum astăzi sunt încoronate de cele feodale.

Carol cel Mare însă, le restaurează; cu toate acestea Rinul nu mai are înfăţişarea din trecut.

Creştinismul sămănat în *Rhingau* încă din anul 70 de a 22-a legiune romană sub Crescenţius, începe de acum a se lăţi. Civilizaţia se iveşte, şi legendele şi fabulele abundă. Fiecare munte, fiecare apă, fiecare colţuşor îşi are eroul fantastic, a cărui origină putea să fi fost şi un erou omenesc.

Se inventează tot felul de uriaşi, de fantome, de monştri, de hidre, de sfinţi şi sfinte cari populează pădurile, stîncile, văile şi castelele. Aceste idei fac pe cei mulţi să şi audă în timpul nopţii sgomot, sunete de harpă, cîntece melodioase, hohote de rîs, strigăte de ale trecătorilor misterioşi, etc.

Dar odată cu apariţia civilizaţie mai temeinice, umbrele se împrăştie şi poveştile dispar. Istoria îşi reia cursul. Rinul devine martor alegerilor de împarat de către cei 4 electori, cari se întîlniau la *Königsthul*. Tot în acest loc se întrunesc notabilii din Coblenz şi Rhens — comuna şi burghezia — sub pretext de sărbătoare. Acesta fu începutul democraţiei.

Tot pe Rin, între anii 1380 şi 1418 se adunară şi alchimiştii care nu căutau să producă aur, ci să găsească legile ştiinţei.

Mănăstirile se înmulţesc şi Rinul ia un aspect religios şi militar totodată.

Prinţii eclesiastici ridică edificii însemnate. Ordinele cavalereşti cum e

cel teutonic si cavalerii de Rhodes se instalează tot pe Rin.

Comerțul începe a înflori fundîndu-se mai multe colonii.

In acest timp însă se ridică conții și baronii — stăpîni absoluți acasă la ei — cari pradă bogățiile Rinului devenind adevărați briganzi.

Alături de aceste schimbări se produce încă o schimbare — invizibilă — care străbate rîul în sus și în jos; e spiritul de erezie, cercetarea și libertatea cugetării omenești care inspiră pe *Jean Huss* de la Konstanz — unde fu și ars.

Rinul vuzuse începutul artileriei la Nürenberg în secolul al XIV-lea; iar în secolul al XV începutul imprimeriei la Strasburg, — cele două instrumente care au ajutat așa de mult civilizației. Deci tot pe Rin avură loc și marele schimbări aduse de războaie și de cugetări.

Rinul a oglindit în apa lui mai toate figurile oamenilor mari cari au strălucit în vechiul continient.

Cesar trece Rinul urcîndu-se de la Sud; Atila îl trecu coborîndu-se de la Nord. Carol cel Mare și Bonaparte l-au stăpînit; iar Frederic Barbă-roșie și Frederic I au ajuns aci mari și victorioși. Ludovic al XIV-lea încă a văzut Rinul.

Pentru un cugetător două mari acvile planează neîncetat deasupra Rinului; acvila legiunilor romane și acvila regimentelor franceze.

Pentru „Homer" Rinul nu exista. Pentru „Virgiliu" era fluviul înghețat. Pentru *Schakespeare însă* era *frumosul Rin*. „Pentru noi — zice Victor Hugo — până cînd Rinul va deveni chestia Europei este escursiunea pitorească la modă, primblarea celor, ce n'au ce face, din Ems, din Bade și din Spa".

Așa dar Rinul a trecut prin 4 faze bine distincte: epoca antideluviană și poate preadamită — în timpul vulcanilor; epoca istorică veche — lupta Germaniei cu Roma în care strălucește Cesar; epoca strașnică cu Carol cel Mare; și epoca modernă — luptele Germaniei cu Franța, în care domină Napoleon — al treilea milenar din Istoria europeană — după cum numește poetul pe acești trei mari războinici.

Acest fluviu e o comoară pentru geolog, pentru istoric, pentru omul politic dar mai ales pentru poet. Și pentru a da o idee cît mai fidelă despre acest fluviu, vom cita tot pe V. Hugo care-l cunoaște așa de bine și l'a apreciat așa de mult:

„Rinul cuprinde totul. El e repede ca Ronul, lat ca Loira cu malurile înalte ce Meuza, întortochiat ca Sena, limpede și verde ca Soma, istoric ca Tibru, regal ca Dunărea, misterios ca Nilul, stropit cu aur ca un rîu din America, bogat în fabule și fantome ca ca un fluviu din Asia".

„Și după ce și-a primblat prin marele furnicar european sgomotul veșnic al valurilor, care pare a fi sfada neîncetată a Nordului cu Sudul; după ce a primit 12000 cursuri de apă, după ce a udat 114 orașe, după ce a despărțit sau mai bine zis a împărțit 11 națiuni, rostogolindu-se în spumă și amestecînd în larma sa istoria a 30 de secole și a 30 de popoare, se pierde în mare".

Așa că citind părerile spiritelor mari, nutrești în suflet dorința de a vedea și tu cel puțin — tu muritor comun — locurile ce au vorbit atît de mult celor cari au știut să le asculte și să le înțeleagă...

Cu adevărată evlavie privești malurile pline de trecutul bogat în fapte, căutînd urma celor ce au trăit strălucind sau suferind prin aceste meleaguri... Fiecare stîncă, fiecare ruină, își are legenda pe cari cu sete cauți a descoperi și a ghici adevăratul spirit ce se ascunde în ea...

Și o călătorie pe Rin nu-i o primblare distractivă numai...

Maria C. Butureanu

OAMENI ȘI LUCRURI

In căutarea unui leac

Un ziar din Capitală — ziarul care și-a făcut o specialitate: a înregistra pe larg vizitele delegațiunilor de doamne la Mitropolitul Primat in audiențe solemne—e în căutarea soluțiunii și remediului față cu situația penibilă creată de gravele conflicte sinodale. Articolul pare scris de un cunoscător al împrejurărilor și se încheie indicînd mijloacele eroice de scăpare:

„... Găsim că pentru predarea învățămîntului moral nu e locul în București sau Iași și nici în alt oraș. Cei cari se pregătesc pentru misiunea de propăvăduitori ai învățăturilor evanghelice n'au ce căuta în orașe, unde pot fi tentați spre toate relele cărora nu le pot rezista.

Tineretul destinat să formeze clerul, să fie educat și instruit departe de cuiburile de stricăciune morală și fizică. Numai în mijlocul naturei, în locuri depărtate de păcatele orașelor, pot primi viitorii preoți educația potrivită cu misiunea lor. Cînd vor ajunge preoți, vor fi oameni maturi și deci în stare să mai pună frîu patimelor. Dacă însă sunt ținuți în orașe la vrista fragedă, cînd pasiunile și instinctele rele sunt mai puternice de cît judecata minței, e cu neputință ca seminariștii și studenții în teologie să primească și să-și apropie o educație potrivită misiunei de preot.

Avem prin munți mînăstiri frumoase cu încăperi îndestulătoare.

Să fie mutate la mînăstiri seminariile. Acolo să se dea educație viitorilor preoți nu la București, Iași și în alte orașe.

Acolo profesorii de teologie și de seminarii își vor face numai datoria și nu se vor mai lupta pentru cele lumești, de la orașe, iar seminariștii și studenții teologi vor fi în apropierea țăranilor pe cari vor avea să-i păstorească în viitor".

Da, sunt frumoși munții; sunt superbe mînăstirile cu împrejurimile lor fermecătoare, cu tăcerile lor evlavioase. Dar sunt oare toate aceste chezășii pentru înfrînarea patimilor omenești și a gîndirilor profane? Cercetați numai cronica — cea știută și cea discretă—a locașurilor de rugăciuni și de smerenie... Cîte întîmplări cari fac să se ridice părul vîlvoiu; cîte scandaluri mai mult ori mai puțin înnădușite în umbră!

In apropierea țăranilor,— e ușor de zis. Dar ce se vor face... țărancele, față cu năvala de suflete evlavioase? Cine le-ar garanta oare că vecinătatea școlilor nu le-ar răpi căsniciilor țărănești liniștea rustică și nu le ar fi primejdioasă?

Țarancele, prin firea lor, prin inculturа lor, prin sensualitatea lor—firească într'o stare ce corespunde mai mult naturii primitive—sunt cu desăvîrșire expuse într'o atare vecinătate și de aceea nu vedem de fel garanția pe care o indică ziarul menționat. Nu a reușit ideea alăturării mînăstirilor de maici,— cu atît mai puțin vecinătatea între călugări și țarance.

Buffonul regelui în „Torquemada" lui Victor Hugo, cunoaște lucrurile foarte bine, cînd spune Regelui și starețului mînăstirii:

Sunt ursuline-aproape, nevinovate oițe
Berbecii stau de pază, Seniore!..
Cînd trăiesc
Barbații 'n mînăstire, la ei se spovedesc
Măicuțele de alături. Ertarea e deplină,—
Pot săvîrși păcatul cu inema senină.
Iți pierzi virtutea, maică? Recapeți inocența...
Minuni la spovedanii mai face Providența!...
... Ce lucru de mirat?
Din locurile sfinte Isus e alungat—
Și un zeu păgîn, Amorul, gîndirea stăpînește.
Cînd Papa Sixt, el singur, copii din flori își crește,
Călugării au dreptul să fie ca și el....

... Așa e de cînd lumea și de cînd există mînăstiri. Numai în ironie Shakespeare face pe Hamlet să exileze pe Ofelia la mînăstire. El știe foarte bine că numai de cuminţenie nu vorbește natura frumoasă, în susurul codrilor, în murmurul izvoarelor, în liniștea nopților, cînd ispitele se trezesc ca să tortureze carnea pururea doritoare de plăceri, de voluptăți sau macar—de spasme dureroase și de sterile înflorări.

Rodion

Litere-Științe-Arte

Medicina la distanță. — In ajunul congresului medical subiectul poate fi de actualitate.

In unele ziare din Capitală continuă a figura foarte suggestive și atrăgătoare, anunciurile și reclamele unui așa zis „institut Mann" din Paris care vindecă toate bolile din lume — era să scriem... lumești—ce la distanță oferind în același timp corespondențe, lămuriri în toate limbile.

Numeroși cetitori ne întreabă adeseori ce e cu acest faimos institut. De aceea credem că-i poate interesa următoarea informație judiciară apărută în „Le Matin" din Paris acum cîtva timp:

„A zecea cameră corecțională, în urma rechizitorului substitutului Pierr Tostat și după pledoaria d-lui Charles Cornet, a dat următoarea hotărîre:

„...In vedere că dacă oare cari bolnavi afirmă sincer că s'au găsit vindecați ori ameliorați prin acest total de practice medicale, mijloace înșelătoare minciuni, manopere obișnuite și frauduloase prin care Mann a escrocat o parte din averea corespondenților lui, —faptele nu scad vinovăția inculpatului, „în vedere că din dezbateri rezultă că Mann a organizat o vastă întreprindere de escrocherii mondiale..."

Pentru toate aceste d. Guillaume Mann a fost condemnat la 6 luni închisoare și 3000 lei amendă.

Iar complicele său Pierre Carrique, pentru exercițiul ilegal al medicinei, la 500 franci amendă.

...Dar anunciul universal urmează a figura în gazete și poate că daraverile merg tot așa de bine ca înainte...

*

Criticul danez Georg Brandes e unul din puținii fericiți cari se văd imortalizați în timpul vieței.

Artista sculptoare Karola Nielsen execută, după o însărcinare oficială, statuea calare a Regelui Cristian IX, tatăl regelui actual al Danemarcei, comandată pentru palatul Regal din Christiansborg.

Pe soclul monumentului artista va modela figurile celor mai însemnați barbați din vremea domniei lui Christian IX.

In una din grupele sculptate va figura și Brandes, împreună cu cei doi foști prieteni ai lui, acuma răposați, Holger Drochmann și I. P. Iacobson.

*

Cu ocazia ultimei vizite la Londra, Imparatul Wilhelm a fost impresionat de cîntecul unui violonist de stradă, un tînăr de 14 ani, David Paget.

Suveranul a atras atenția asupra cîntărețului și Jan Kubelik, genialul maistru s'a însărcinat cu complectarea educațiunii lui artistice.

*

La Buenos Ayres a avut loc premiera nouei opere a lui Mascagni „Isabeau" sub conducerea compozitorului. Lumea s'a aratat entuziasmată.

*

In curînd se va ținea în Londra o licitație publică pentru vînzarea a vreo 300 pînze celebre, datorite celor mai de seamă pictori francezi. englezi, italieni, flamanzi, etc.

*

In ziua aniversării nașterii marelui poet Swinburne, s'a deschis la Londra o expoziție cuprinzînd manuscrise, diferite edițiuni ale operelor lui, și o mulțime de schițe cari au ilustrat volumele de poesie—datorite lui D. Gabr. Rossetti.

*

STRUNA ZILEI

SIRENELE

«Maicele găzăuiau pe tîrgoveți, iar în escursiuni serviau adese ori și de călăuze vizitatorilor»

«Minerva».

O călătorilor, un sfat:
Nu vă lăsați conduși de ele...
Cu aerul nevinovat,
Vă duc ades pe drumuri.. rele.

INFORMATII

❑ Doi magnifici: magnificul Rector și magnificul doctor Cosmovici.

Domnul Bogdan, magnificul Rector, publică în *Evenimentul* un „articol" intitulat: „d. dr. Gh. Bogdan, Rectorul Universității, în audiență la M. S. Regele".

Dacă n'ar fi fost să-și publice audiența, domnul Bogdan nici n'ar fi mers la Palat. Ci a mers ca să mai vorbească el despre el în ziar — după cum în toată chestia jubileului Universității, n'a fost și nu este vorba, nici despre jubileu, nici despre profesori — ci numai despre magnificul Rector.

Magnificul își autoistorisește astfel audiența: „Duminică, 22 Mai, ora șase jumătate seara, a fost primit în audiență, care a durat aproape o oră, fiind primit de Rege cu *multă bunăvoință*."

Descrierea aceasta seamănă a act de naștere: cuprinde anul, ziua, luna, ora, minutele. Apoi magnificul Rector, primit de Rege cu multă bună-voință, povestește — deși convorbirile cu un Suveran sunt discrete, povestește ce a vorbit cu el Suveranul — privitor, firește, la serbările jubiliare universitare: „s'a (cu s mic) interesat de statuia lui Cuza-Vodă și Cogălniceanu (o statuie pentru amîndoi) și a spus că este foarte *vesel* că s'a aplanat incidentul..." „M. S. a atras atenția, că *străinii* să fie găzduiți la domnii profesori, nu la oteluri.

S'a interesat apoi de igiena orașului, de apă și străzi și a fost asigurat de Rector, că totul va fi în perfectă regulă".

A ajuns Rectorul să dee garanții și pentru starea stradelor — nu numai pe polițiști!

*

Celalalt magnifie — d. Cosmovici — își publică discursul ce l'a ținut la banchetul oferit d-lui Hinna. Discurs, care, după cum spune *Evenimentul*, s'a sfîrșit „cam în felul acesta": „înalta magistratură *cîștigă prin tine*, Hinna; noi, însă, perdem, și dorindu-ți viață îndelungată *acolo* unde meritele *al* chiemă."

Domnul Cosmovici vorbește apoi și de „uralele exprimate prin tuasturi" și asigură că „masa a fost frumos decorată."

Magnific tip!

❑ Un ziar oficios publică numirile principale ce le va cuprinde mișcarea în magiătratură, ce urmează să apară Vineri și cari corespund exact informațiile date de noi.

Data aceasta a fost bine informat și „oficiosul..."

❑ Am anunțat într'un număr precedent că în orașul Fălticeni se va constitui o nouă bancă.

Noua instituție se va numi „Banca Fălticeni" și a fost fondată de d-nii Seb. Moruzzi, A. Gorovei, D. Sturdza, G. Străjescu, I. Goldner, Dr. Haimovici, Frații Iancu cari au depus la Trib. Suceava spre autentificare actul constitutiv al societății pe acțiuni „Banca Fălticeni". Acțiunile sunt la purtător, și au valoare de 500 lei acțiunea. Primul vărsămînt e de 30 la sută.

S'au emis acțiuni în valoare de 140000 lei și se vor putea emite pînă la suma de 500000 lei.

Sediul Băncei e în orașul Fălticeni. Operațiunile vor fi sconturi, împrumuturi și mai ales înlesnirea micului comerț, operațiuni Financiare și de Bancă comision și avansuri asupra mărfurilor.

❑ Comisiile examinătoare pentru elevii preparați în particular, vor fi publicate Vineri.

❑ Al 40-lea regiment de infanterie înființat de curînd își va avea garnizoana la Botoșani.

Catedrele active ale acestui regiment vor fi formate dintr'un batalion din din reg. Rahova No. 25 și un batalion din reg. M.-Basarab No. 35.

❑ D-na Sofia Löbel, domiciliată în str. de Sus, aflîndu se ieri în strada Gării s'a simțit rău. Transportată fiind la spital — a încetat din viață.

❑ In strada Albă s'a constatat ieri un caz de febră tifoidă.

❑ Domnii locotenent D. Drăghici de la liceul militar din Iași, și d. locotenent Gh. Damian, din regimentul de excortă regală, au fost mutați unul în locul altuia.

❑ Persoanele cari au primit invitațiuni pentru serata de astă-zi 25 Mai, a „Asociației culturale" și cari n'au putut fi vizitate, sunt avizate că vor găsi bilete de intrare, la cassa teatrului Pastia.

❑ *Monitorul* publică, pe mai multe pagini, numele militarilor cari au fost decorați de 10 Mai.

Veți căuta zadarnic în acel lung pomelnic, numele unui ofițer din Iași sau din restul corpului IV de armată.

❑ **Școlare.**—D. V. Botez, profesor de istorie la liceul Național, a obținut de la Minister, un concediu de la 23 Mai pînă la 11 Iunie, fiind suplinit de d. Badiu Vizireanu, student în litere.

— Casa școa'elor face cunoscut direcțiunilor școalelor secundare din țară că le-a expediat cîte 8 arme, model 1893 cu baionete și accesoriile lor, cartușe reduse model 1909 și accesorile necesare. Rastelul, țintele și celalalt material necesar se vor expedia în urmă.

— Ministerul Instrucțiunii face cunoscut școlilor secundare din Iași, că a hotărît să se țină la prefectura județului la 31 Mai a. c., o a doua licitație pentru aprovizionarea cu lemne de foc necesare școlilor în iarna 1911—1912 și să asiste și directorii atît la ținerea licitației, cît și la facerea contractului.

— Ministerul Instrucțiunii a cerut școlilor secundare din țară să trimeată pînă la 1 Iunie a. c., lista imprimatelor și registrele necesare în anul școlar viitor 1911—1912, specificînd că ori-ce cerere de imprimate și registre în cursul anului nu va fi satisfăcută.

— D. V. Teodoreanu, profesor de matematică la liceul Național a obținut un concediu de la 18 Maiu pînă la 10 Iunie a. c., fiind suplinit de d. C. Romanescu, licențiat în matematici.

— D. Lucian Roiu, profesor de șt. naturale s'a reîntors la catedră pe ziua de 24 Mai a. c.

— Ministerul face cunoscut școlilor secundare că asociația maeștrilor de desemn din țară va organiza o expoziție de lucrările de desemn. Expoziția va avea loc în zilele de 26, 27, 28 și 29 Iunie la liceul „Alexandri" din Galați.

— Se aduce la cunoștiința elevilor preparați în particular, că la secretariatul liceului Național au sosit programele analitice, care cuprind materia din care vor fi examinați, conform circulării ministerului Instrucțiunii Publice.

❑ ***Orice anunțuri și abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce privește administrația acestui ziar.***

❑ Inmormîntarea generalului Manu, funeraliile, carul mortuar, cortegiul, imensa mulțime — instantanee înregistrate de cinematograful Pathé Frères de către un trimis special la București sunt redate tot cinematografic astă seară, Mercuri în noua grădină Trajan (lîngă marele Hotel Trajan).

Programul, nou în toată cuprinderea lui, conține între altele: O rază de speranță, o splendidă narațiune, rolurile sunt magistral intrepretate de artiști sublimi — Tribunul Sebastian, reconstituire istorică — Din viața popilor; Sixt al 5-lea (1521—1590).

Noul program mai cuprinde: Splendide vederi din Italia—Piticul și Rosalia, o comedie plină de haz—Cel mai nou număr din Pathé-Journal cu știrile, modele și sporturile săptămînei redate însuflețit.—Baloane de sopon, mare roman contimporan — Hărletul, scene comice și multe vederi sportive, educative etc. etc.

Programele sunt schimbate de două ori pe săptămînă: Lunia și Joia și reprezentațiile cinematografice au loc în fie-care seară la noua Grădină Traian—Duminicele și sărbătorile Matineuri la 4 ore ziua în sala Circului Sidoli—cu prețurile populare obișnuite.

Orchestra Maestrului Dimitriu, acompaniază cu cele mai noue piese, desfășurarea sujetelor.

❑ Biblioteca mult regretatului profesor Gr. Buțureanu din Iași, va fi cumparată de casa școalelor pentru școala normală „V. Lupu".

❑ D. P. Carp a luat dispoziția ca debitele de tutun să nu mai vîndă biletele de loterie ale Ligei Culturale.

Consecința este că pînă acum nu s'au vîndut de cît 1000 de bilete de loterie.

❑ In comisia pentru cetirea tezelor absolvenților normaliști la examenul de capacitate au fost numiți d-nii Ștefan Velovan, Th. Neculau și I. Petrovici.

Cetirea tezelor se va începe mîne Joi la București, în localul ministerului, și se crede că în 3 zile va fi isprăvită seria aceasta de absolvenți fiind cea mai mică, 80 elevi.

Oralul va începe astfel la 1 Iunie.

❑ Domnul D. Grecu a fost numit intendent al cimitirului „Eternitatea", în locul diaconului Buznea; d. Musteață a fost numit copist la primărie, în locul d-lui Gîrcineanu, îndepărtat.

❑ Inspectorul judecătoresc al Curților de Apel, d. E. Ștefănescu, consilier la Casație, a sosit astă-zi în Iași și a început inspectarea grefelor Curții.

❑ Judecata d-lui G. Ion, membru de ședință la tribunalul Suceava, va avea loc mîne la orele 11 a. m., într'o sală a ministerului de justiție.

❑ In localitățile Podul-Iloaie și Erbiceni a plouat ieri torențial, cu piatră. Sămanăturile au suferit mult.

❑ Școalele secundare, vor lua vacanță la 8 Iunie, urmînd ca elevii claselor superioare, să facă escursiuni, în zilele de 9 și 11 Iunie.

❑ Pe ziua de azi s'au constatat în oraș 3 cazuri de febră-tifoidă și unul de scarlatină.

❑ A apărut într'un elegant volum: *„Femeile ciudate"* piesă într'un act de *Al. T. Stamatiad și C. Riuleț*. Reprezentată pe scena „Teatrului Modern" din București și pe scena „Teatrului Național" din Iași, de către „Compania Davila".

Prețul unui exemplar 1 leu.

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

DEBITUL BADAREU et Dr. MANOLESCU

De la Strunga

— Strada de Sus No. 189 —

Aduce la cunoștința onor. clientele că prețurile produselor s'a coborît la urm.

	Kg.	Litrul
Lapte dulce proaspăt, analizat de on. serv. san.		0.25
	oca	0.35
Caș proaspăt		1.20
Brînză de vaci proaspătă	0.60	
Castronul cu iaurt		0.15
Castronul cu iaurt mare		0.20
Brînză de Brăila grasă		1.80
Unt de gătit proaspăt	3.20	
Smîntînă dulce, centrifugată		2.20
Delicioasă brînză de munte nouă		1.40
Unt pentru cafea, ciaiu		5.00
Ouă zilnic proaspete		6.00 0/0
Gervais romînesc pachetul		0.50
Grăsime topită de porc	2.20 kg.	
Cașcaval de penteleu		2 40
Delicioasa urdă dulce		1.60
Zilnic sparanghel proaspăt		1.40

Debitul de Vinuri e aprovizionat cu cantități însemnate de vinuri naturale excelente, noi și vechi, din podgoriile proprii, cari vinuri s'au pus în consumații cu prețurile cele mai mici posibile.

Pentru comenzile de vinuri de la 10 litruri în sus, făcute verbal sau prin o carte poștală adresată Debitului, se trimite la domiciliu. **Administrația.**

Ultime INFORMAȚII

❑ Un discurs inaugural.

Magnificul rector fiind numit membru în consiliul sanitar superior, a debutat prin un discurs inaugural pe care-l publică, în extenso *Evenimentul*.

„In numele său și al d-lui dr. Riegler, d. Bogdan a rădicat chestiunea orei la care ar trebui să aibă loc ședințele consiliului".

Chestia aceasta este foarte importantă pentru starea sănătății țării și relevarea ei de către d. rector, în numele lui și al d-rului Riegler, face onoare Iașului medical.

❑ Numirea d-lui dr. L. Șeptelici în postul de medic al pavilioanelor de izolare ale Spiridoniei din Iași, a fost făcută pe ziua de 1 lunie.

Pe aceeași zi a fost numită și d-ra dr. Aspasie Macarowicz în postul de medic secundar al clinicei infantile.

❑ O familie întreagă cu care s'au asanat moravurile—este onor. familie Popovici—Știubei, domiciliată în vechia capitală a Moldovei.

La venirea asanatorilor la putere, familia citată fusese trecută ca rău pentru guvern. Și ca să-i se dovedească sentimentele guvernului față de dînsa, se făcuse următoarele: d. Mihai Știubei, judecător provizor la Șipote, fu destituit în baza unui raport al procurorului general; d. I. Știubei, comisar, fu mutat în altă secție și primit... rece, la raport; d. D. Știubei, controlor fiscal, mutat la Constanța; consiliul comunal din Țiganași, care avea de primar pe d. T. Popovici, fu disolvat.

Toate acestea s'au întîmplat la început. Apoi veni rîndul lucrurilor bune pentru familie: judecătorul de la Șipote se află reîntegrat; comisarul a fost înaintat inspector polițienesc, controlorul fiscal a fost readus în localitate; disolvatul primar a fost reales primar; profesorului Popovici, fost delegat al d-lui Xenopol în alegerea senatorială de la Universitate, i s'au dat zece mii lei pentru excursiuni botanice.

Asanarea en gros, Fericit partid, fericită familie!

❑ Ministrul justiției face cunoscut, că acțiunile de confirmări, de hotărnicii au a fi făcute pe timbru ca toate acțiunile iar nu pe timbru de 30 de bani.

❑ **Oina** și jocul ei a dat mult de furcă maeștrilor și directorilor de școli. S'a semnalat un cartel în regulă între unele școli, și între unii maeștri. Din cartel a tras folos liceul internat, care a avut noroc ca să i se coteze ca punct bun o nelovire și să i se scadă ca punct rău o lovire.

Cine a asistat la jocul de oină, a văzut cu ochiu alaiul mai mult ca scandalos cu care au fost conduși victoriații și și-a dat samă că e ceva putred în organizarea acestui joc.

Ca urmare a acestui scandal e că însăși comisia prin președintele său d. Bujor a hotărît ca statueta să rămîe și anul acesta la școala normală „V. Lupu" crezînd suficient ca să se înlesnească liceului internat un dus până la Turnu-Severin, de unde nu s'au ales cu nimica.

Ministerul de Instrucție fiind sesizat de cele petrecute prin însuși secretarul general, va dispune modificări adînci în jocul de oină, ori desființînd concursul, ori reglementîndu-l în altfel.

❑ **Excursie.**—Duminică și Luni 29 și 30 Maiu a. c. profesorii Școalei Normale „Vasile Lupu" vor face o escursie școlară cu un grup de 40—50 elevi, spre Hîrlău. In acest scop primarele din Hîrlău, d. avocat Deleanu, s'a grăbit să anunțe că va face toate înlesnirile escursioniștilor normaliști, fiind pentru tîrgoveții din Hîrlău o sărbătoare frumoasă vizita școalei Normale.

❑ Parchetul general a delegat pe primul procuror să asiste la întocmirea tabloului jurații lor, pe un nou period de patru ani.

❑ Pe ziua de 1 Iulie vor fi trecuți la pensie următorii notari din județul Iași: D. Iordăcheanu, Ion Ionescu, G. Nicolau, M. Sandovici, D. Tăutu, P. Țuțurman și V. Cucu.

❑ Comercianții din Tg. Frumos, s'au plîns Camerei de Comerț, în potriva repausului duminical.

Din cauza acestei legi, tîrgul a decăzut, căci nu se mai face nici un fel de transacțiuni comerciale cu țăranii, cari își procură toate din alte tîrguri.

❑ O femee bătrînă, a cărei identitate urmează să fie stabilită, a fost isbită astăzi dimineață, în dreptul farmaciei Blumenfeld, de un vagon de tramvai.

Nenorocita a fost internată în spital, în stare gravă.

❑ O discuție cu totul în afară de știință a avut loc ieri, la ședința medicilor naturaliști, între doi doctori.

Grație intervenției profesorului Demetriade, discuția n'a degenerat în batae

❑ Consiliul de higienă, se'ntrunește mîine, la orele 4 p. m., avînd a discuta mai multe chestiuni importante.

❑ Aseară 24 Mai, a început în grădin Copou, să cînte Muzica Comunală de sub conducerea distinsului profesor și șef de muzică D. Atonio Cirillo.

Cu mare plăcere putem constata că această muzică, abia înființată se prezintă în condițiunile cele mai bune, pentru care d. Cirillo a primit felicitări din partea auditoriului din grădină.

După frumosul repertoriu care ni l'a asigurat d. Cirillo, de sigur că vara aceasta, grădina va fi vizitată de toți doritorii de muzică frumoasă și aleasă.

❑ **Modestie încăscută.**—Cercul cultural modern, adică de cultură științifică și-a ținut Luni ședința sa obișnuită. Au luat parte un *agregat*, un *suplinitor*, un *judecător* de instrucție, un *docent*-conferențiar și *modestul* profesor de slavistică de la Universitatea de Iași.

Prezența atîtor titrați la așa solemnă ședință, ne explică importanța comunicărilor; așa suplinitorul de arheologie a comunicat o noutate de acum 12 ani, că la Argeș s'a fost descoperit monede vechi grecești de după perioada Omerică și pînă la veacul al 7-lea a. Hr., și anume: *ovolos* „frigare" de oare ce pe acea vreme banii erau frigări lungi de 1 m 20, de fer, modestul dătător de samă scrie de aceste frigări-monete, că de și erau lungi de 1 m. 20 erau și patrate „avea forma pătrată de lățimea obișnuită a unei frigări".

Cu asemenea frigări monede, și *lungi* și *patrate*, mi se pare că modestul recensent pune în frigare cercul cultural modern. căci ori ce ar fi dar și modestia în știință slujește la ceva!

❑ **Judiciare.**—Acțiunea intentată de d. I. Cîmpineanu pentru anularea testamentului defunctei colonel Rosnovanu, urma să se judece astă-zi la s. II-a a Curței. Procedura nefiind împlinită judecarea a fost amînată pentru 24 Octombrie.

— Aceiași secție avea să judece astăzi procesul de daune Millas-Violatos, din Brăila, venit la Iași prin casare.

Nerespunzînd, la apel nici una din părți afacerea a fost pusă în suspensie.

— Trei frați Plumb, dovediți hoți de cai, au fost depuși astă-zi.

Ultima Oră

Bucureşti 25 Mai

CONFLICTUL BISERICESC

Sinodul acceptă cererea episcopului de Roman

Bucureşti.—Cu o mare nerăbdare lumea aștepta azi, hotărîrea ce o va lua Sinodul, în urma zvonurilor, ce circulau, că ambii înalți Prelați au refuzat să-și înainteze demisiile.

Ședința Sinodului s'a deschis la ora 11.

Prezidează I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei.

Mitropolitul Primat, declară că nu demisionează. In primul rînd, pentru că Sinodul, după legile canonice, nu-i poate cere demisia.

Sinodul are dreptul să-l judece, și să-l pedepsească, dacă il va găsi vinovat.

Episcopul de Roman, a prezintat o lungă întîmpinare, prin care refuză propunerea ce i s'a făcut de a demisiona, și cere ca înainte de toate sinodul să se pronunțe asupra incidentelor rădicate, anume de a judeca întâi pe Mitropolitul Primat, sau să conexeze ambele judecăți.

Sinodul se retrage spre deliberare.

După un timp, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, comunică hotărîrea sinodului, care a admis conexarea ambelor procese, a cărora judecare urmează să aibă loc chiar azi, la ora 1 p. m.

Banchet

Bucureşti. — Aseară a avut loc, în Palatul Camerei de comerț, un banchet dat cu prilejul intemeiarei cercului industrial și financiar.

A asistat d. ministru Lahovary și elita comerțului capitalei.

La Academie

Bucureşti.—In asiă seară, are loc o ședința publică la Academie.

D. Sturza va face o comunicare.

Doctorul Racovski la Sofia

Sofia.—Azi apare aci primul număr din ziarul socialist cotidian *Napred*.

Ziarul e pus sub conducerea d-lui dr. Racovski.

Incendiul din Londra

Londra.—Un incendiu îngrozitor a isbucnit la Luna-Park, din cauza unui circuit.

Panica a fost mare.

Holera la Constantinopol

Bucureşti.—Direcțiunea serviciului sanitar a fost oficial înștiințată, despre cazurile de holeră constatate la Constantinopol.

Direcția a luat măsurile cuvenite.

O lămurire în chestia incidentului de la graniță

Constinopole. — Ministrul de resboi, publică o depeșă a comandantului superior din Albania, din care rezultă că atacatorii în număr de cîteva sute au avut intențiunea de a ocupa o fortăreață și cîte-va puncte de la Alesio, și să jefuească depozitul de arme.

Liberalii și conflictul Sinodal

Bucureşti.—D. Emil Costinescu, s'a întors eri în Capitală, pe deplin restabilit.

Abia întors, d. Costinescu, s'a hotărît să între în luptă, imprimînd partidului liberal o atitudine mai precisă în chestia conflictului bisericesc. In acest scop, o consfătuire intimă, a avut loc azi, la d. Costinescu, la orele 10 dimineață.

S'a hotărît, ca față cu refuzul I. P. S. S. Mitropolitului Primat de a demisiona, partidul liberal să se solidariseze cu cauza Mitropolitului Primat și a nu permite ca biserica să fie batjocurită.

Nu se cunosc încă mijloacele pe care le va adopta partidul liberal, pentru apărarea cauzei ce și-a propus.

Accidentul unui aviator

Londra.—Aviatorul Latan a făcut eri cîteva sboruri reușite.

El avuse grija, să se lege de cîrma aparatului și bine i-a servit aceasta.

In adevăr, la al 3-lea sbor, din cauza furtunei Latamm nu mai putu să stăpînească aparatul, care se lăsase în jos.

Faptul însă că era legat de cîrmă, l'a scăpat pe Latamm de la o moarte sigură.

Lupta pentru dreptul de vot al femeilor

Newyork.—Ziarul „Newyork Times" află din Mexico că în timpul manifestației partizanilor votului femeilor, s'ar fi produs o serioasă încăerare cea ce a provocat moartea a nouă persoane.

Alegerea parțială din Capitală

Bucureşti.—Candidatul guvernului la alegerea parțială din Capitală, este d. C. Miclescu.

Se știe, că d. Miclescu, a căzut la Suceava, unde își pusese candidatura la alegerile generale.

Moartea unui fost ministru

Sofia.—Alexandru Radev, fost ministru bulgar a murit alaltăeri în o clinică privată din cauza unei slăbiciuni a inimei după ce suferise acum 3 zile o gravă operație.

Alergări la Tg.-Ocna

Bucureşti.—In vederea alergărilor ce au loc joi la Tg.-Ocna, s'a acordat o reducere de 50 la sută pe căile ferate.

A. S. Principele Ferdinand a promis să asiste la aceste alergări.

Direcția c. f. r. va organiza trenuri speciale pentru Tg.-Ocna.

Presa și d. Filipescu

Bucureşti.—Reprezentanții presei s'au prezintat eri la ministerul de răsboi, cerînd să vorbească cu ministru de răsboi, pentru a-l ruga, a permite a se acorda tuturor ziarelor informațiuni de la acest minister, după cum se obicinuește la toate autoritățile.

D. Mișu Cantacuzino a adus răspunsul ministrului.

D. Filipescu a răspuns că ministerul de răboi are două gazete: *Monitorul Oficial* și *Epoca*.

Modificarea tarifului vamal

Paris. — Senatul, a adoptat o propunere modificătoare a tarifului general a vămilor, privitor la drepturile asupra sărurilor de nicotină.

Instigațiile din Olt

Bucureşti.—La percheziția făcută lui Elefterie Ionescu, funcționar la Banca Oltului, se zice, că s'ar fi găsit manifeste revoluționare, pe care el le-ar fi împrăștiat în timpul alegerilor.

Mandatul de arestare a fost confirmat.

Holera la Triest

Triest.—Un caz de holeră s'a constatat oficial aci. Bolnavul este un călător, care a sosit la Triest, venind din New York, pe bordul vaporului Saxonia.

Pe vapor se aflau 427 călători. Analiza bacteorologică a dovedit că e în adevăr holera aziatică.

Bolnavul a încetat din viață aseară.

PRIMĂRIA COMUNEI IAȘI

In ziua de 18 Iunie a. c. ora 11 se va ține în camera acestei Primării licitație publică orală cu respectarea dispozițiunilor art. 72—83 din legea asupra comptabilității publice pentru vinderea următoarelor terenuri, proprietatea comunei.

1) Locul viran în suprafață de 405.60 m. p. situat în Mahalaua Broscăriei lîngă No. 30. Licitația va începe de la 70 bani metru patrat. Garanția 50 lei.

2) Locul viran în suprafață de 209.30 m. p. situat în strada Broscăriei, între proprietățile D-lor N. Bercovici, Leia Șloimovici și proprietatea Comunei.

Licitația va începe de la 1 m. p. Garanția 50 lei.

3) Locul în suprafață de 563.12 m. p. pe care a fost vechia Barieră Salhana. Acest loc se vinde cu condițiunea ca ori de cîte ori comuna va avea nevoie să facă lucrări de edilitate la pîrîul Ciricului, să aibă liber acces la el și cu condiția că atunci cînd cumpărătorul va înalța terenul dinspre pîrău, taluza rambleului să fie situată toată pe terenul ce i se vinde, iar dacă pîrăul va inunda, cumpărătorul să nu aibă dreptul a pretinde nici un fel de daune, de orice natură. Garanția 100 lei.

4) Locul viran în suprafață de 629 m. p. situat în strada Tăietoare No. 25.

Acest loc se vinde cu condițiune ca comuna să nu răspundă de evicțiune. Garanția 100.

Condițiunile de licitație precum și planurile acestor locuri se pot vedea în fiecare zi de lucru la Serviciul Administrativ al Comunei.

No. 09363 20 | 2 Mai 1911

ANUNCIU

In ziua de 31 Mai 1911 ora 3 p.m. se vinde prin licitație publică activul falimentului Ch. Isr. Dresner din Iași, strada Ștefan cel Mare No. 56, compus din ștofe de lînă, atlas, matasă, sifon, satin, etc. evaluat la suma de 143,978 lei.

Judecător sindic **Dimitrescu**

Secretar *C. Boian*

INȘTIINȚARE

Sub-semnatul *N. Constantinescu*, comerciant din com. Buciumi, aduc din nou la cunoștință publică, că fiul meu *Vasile Constantinescu* nu este autorizat de mine pentru a face împrumuturi de bani sau cumpărări de mărfuri pe credit, și declar, că nu voiu răspunde la nici un fel de operații făcute de el.

Aceasta ca să se știe.

N. Constantinescu

Băile OGLINZI

20% reducere vor beneficia vizitatorii Băilor de la 1 pînă la 15 Iunie și de la 10 August pînă la 15 Septembrie.

Hotelier și Restaurator

M. PETERSIL

Doamnele și Domnișoarele care doresc să fie în curent cu Moda Sezonului de vară și în acelaș timp să cumpere și cele mai frumoase Mărfuri, sunt rugate să poftească la Magazinul

„LA VULTUR"

vor cumpara aci de toate, bune și cu prețuri cît se poate mai eftine.

Mare asortiment de Mătăsuri Fularuri, Laize și Voalajuri. Ultimele noutăți în Bluze, Matinele și Jupoane.

Mănuși și Gente moderne cu Șnururi,

Garnituri pentru Rochii și Furnituri complecte pentru croitorie.

Fabrica „FORTUNA" Iași

lîngă Strada Moțoc

Fondată în 1888

120 Cai putere *180 lucrători*

SCAUNE

MOBILE

PARCHETE

ROȚI de transmisiune

UȘI

FERESTRE

DUȘAMELE cu uluc și langhetă.

Ori-ce părți și accesorii de lemn pentru toate industriile. Lemn brut și fasonat, Scînduri și grinzi pentru tîmplari, strungări, sculptori, caretași, dulgheri, bodnari, Architecți și Antreprenori. Specialitate Comenzi, pentru d-nii Antrepenori. Aburitul și uscatul lemnelor.

80 Mașini pentru prelucrarea lemnului cari se inchiriază și cu ora. Furnisare promptă. Prețuri eftine.

Fabrica „Fortuna" Iași

lîngă str. Moțoc.

Clinica BOALELOR DE OCHI

Dr. C. MICLESCU

OCULIST OPERATOR

S'A MUTAT str. Ștefan cel Mare No. 6

Casele magaziei Kahane Succesor

— *Consult. 3—6 p. m.* —

Preparator special

de franceza, germană, latina, matematici, contabilitate, curs primar, secundar. Metod exersat și succes garantat.

V. Emil, profesor, Profesor str. Sf. Theodor No. 36 (în curte).

Local de Fabrică de vănzare

Local construit în 1910, solid și după ultimele cerințe hgienice, în str. Bucșinescu No. 12.

A se adresa la d. Moritz Rechler, fabrica de Ciorapi și Tricotage.

Localul a fost construit pentru o fabrică de Uleiu.

Dacă voiți stomah sănătos cu digestiune ușoară;

Dacă voiți a preveni sau a combate artritismul, gutta, nisipul în căile urinare, acreala exagerată a stomacului sau diabetul

INTREBUINȚAȚI CA APA DE BĂUT LA MASA NUMAI,

Apele Mineralizate Sinteza

cu bază de **Bicarbonat de Sodă și Lithină**

Preparate cu apă sterilizată de

Doctorul RATIANU Chimist și farmacist, Iași

Aprobate de Direcția Generală a Serviciului Sanitar

Depozit la Farmacia Dr. RATIANU, la farmacia Emil Flach, la Magazinul de Coloniale Ermacov, la Magazinul Trufanda Păcurari, la Magazinul Arghiropol Copou și la toate restaurantele și debitele de băuturi din oraș.

— Două trăsuri fac serviciul la domiciliu la cerere —

Observați bine pe plomba de inchidere și pe etichetă Marca Sinteza cu numele meu Dr. A. Ratianu, proprietarul Fabricei

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziațiunea generală romînă din 1906. **BYRRH**

de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA)

De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

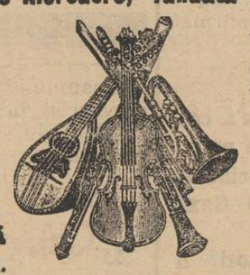

Instrumente Muzicale și Accesorii

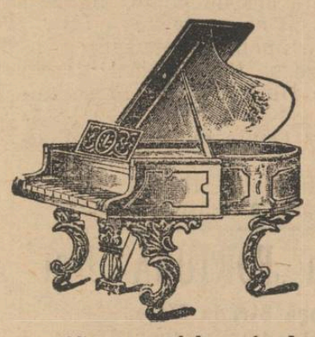

Piane

Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI

STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vinzare și în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

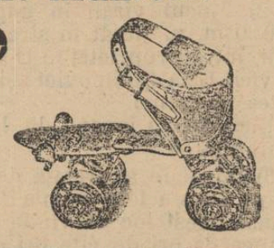

Pentru „Skating'

Calitate superioară

Prețuri reduse

Dacă suntêți suferinzi, dacă voiți a preîntimpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

Intrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Cărucioare si ori-ce accesorii

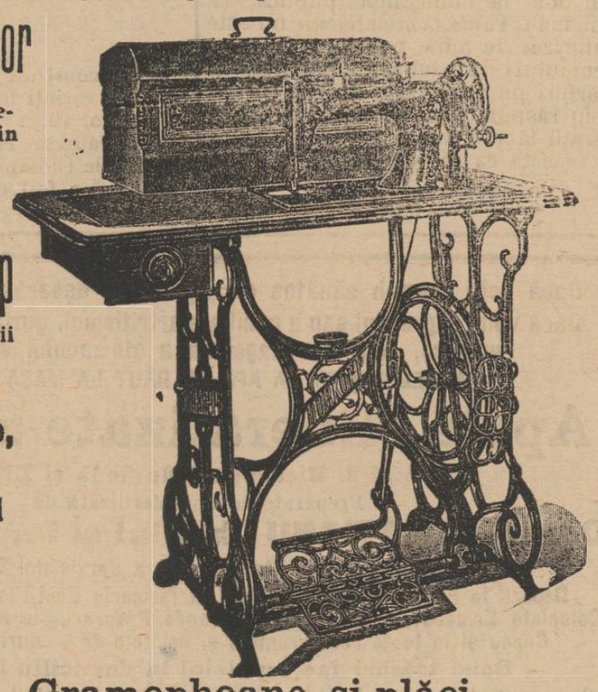

Gramophoane și plăci.

Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. GROSSMANN

LABORATORUL DE

Produse Farmaceutice

Ioan Werner

FURNISORUL CURȚII REGALE

IASI

Sirop hypophosfit compus.

Remediu special contra Neurasteniei și întăritor puternic la persoane slăbite prin *surmenagiu. Tonic muscular și cerebral, combate maladiile și debilitățile nervoase.*

Doza pentru adulți 2 linguriţe pe zi, amestecat cu apă, copii în jumătate.

Costul sticlei 4 lei.

„Siropin". Lincoare contra tuturor *afecțiunilor de plămîi* și a *căilor respiratoare ca Bronchite acute și cronice emfiseme, tuberculosă, tusă convulsivă la copii.*

Doza pentru adulți 3 linguriţe de desert pe zi.—Copii 3 linguriţe de cafea pe zi. *Costul sticlei 3 lei 50 b.*

Valerianat de Amoniac Medicament special contra tuturor afecțiunilor provenite din sdruncinarea nervilor, recunoscut de toate somitățile medicale din Europa,

Doza pentru adulți 1—2 linguriţe de cafea pe zi în puțină apă zaharată.—Pentru copii 1/3—1/2 din doza pentru adulți. *Costul sticlei 2 lei 75 b.*

5 ani de succes 5

Grădina Trajan

In fiecare seară

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi — al doilea în fiecare Luni ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din sujetele deja aratate.

Inceputul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Stal I-iu 1 leu. Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiécare Duminică. și serbătorile la Circul Sidoli

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asiguraţii din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asiguraţi pe 1910:

LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(foastă strada de Sus)

CINE RISCĂ

CÂSTIGĂ

Și dacă tot joc

JOC LA

SCHRÖDER!

Tragerea clasei I-a:

14 (27) Iunie 1911

1/8 loz numai lei **1.50**

1/4 Lei 3. 1/2 Lei 6. 1/1 Lei 12.

Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.:

Lei 900.000

ROB. TH. SCHRÖDER

Firmă fondată în 1870

IAȘI

Str. Stefan cel Mare No. 8

Centrala: Calea Griviţei 106 **București.**

Sucursale: Calea Griviţei 96, Str. Lipscani 71; **Brăila:** Piața Sft. Archangheli (casa Ralli); **Craiova:** Unirii 69; **Galați:** Domnească 14; **Ploești:** Str. Basarabilor 1.

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venetiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La administrația ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mihăescu No. 17— Instalațiune cu motoare electrice executata de Ioban Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17

Sub direcțiunea unui Comitet

Anul VIII—No. 1311 Vineri 27 Mai 1911

MITROPOLITUL PIMEN

S'au întrebat de sigur toți, ca și noi, unde e Mitropolitul Moldovei Pimen, în afacerea atît de încurcată a conflictului Sinodal? Se zice, că Mitropolitul Pimen prezidează ședințele Sinodului, la care azistă și Ministrul de Culte, d. C. C. Arion. Am mai cetit că Mitropolitul Moldovei a fost rînduit *și el* în comisia, care să se prezinte Primatului spre a-i cere demisia. Tot telefonul ne-a adus știrea că Mitropolitul Pimen a comunicat hotărîrea Sinodului, că s'a admis incidentul rîdicat de Episcopul de Roman și că procesele s'au conexat.

Pururi cetim că Mitropolitul Pimen e *în funcțiune de alții* și că el, numai comunică hotărîrile altora. Și cine dă tonul în luarea acestor hotărîri? Episcopul de Huși, Conon Arămescu Donici! Sărmane Sinod, pe ce mini ai încăput, ca Episcopul Conon *el* să dea tonul și Mitropolitul Pimen, el să prezideze! De aceia se încurcă lucrurile! De aceia de la o zi la alta se iau alte hotăriri! De aceia nimeni nu va ști bine și lămurit ce drum va apuca,procesul și care va fi rezultatul.

In buclucul care s'a iscat la Sinod, de sigur că persoana Mitropolitului Moldovei interesează pe toți, căci de la cuvîntul și cumpătul său va atîrna dreapta cale în judecată. De ce oare Mitropolitul Pimen se dă afund? De ce Mitropolitul Pimen dă pasul Episcopului de Huși? Să fie oare vrîsta? Să fie oare doxia la cap? Să fie oare prudența momentului?

Credem a fi altceva la mijloc. Mitropolitul Moldovei e o personalitate *relativă*. Rădicat la rangul de Episcop al Dunărei de jos, Pimen a fost socotit omul cel mai de aproape de duhul d-lui Haret. I. P. S. S. e arhiereul, care a ținut să întrupeze în cler ceia ce d. Haret a căutat să facă în școală. Orbit de puterea și rostul activității extrabisericești, I. P. S. S. a făcut minuni—*ridicule*—și la Galați, și continuă a le face... și la Iași. Misiunea apostolică a preutului ca și a Ierarhilor e un *verbiaj* și sub vorba rară și apăsată. *El* ascunde o foarte mare golăciune sufletească.

Măgulit și I. P. S. S. de Haret și d. Haret de I. P. S. S. Episcopul Pimen, era sorocit de fostul ministru ca *El* să fie ales Mitropolit Primat. Așa se și combinase lucrurile în consiliul de miniștri. Iată însă că Episcopul de Rîmnic, avizat de mersul lucrurilor, pune piciorul în pragul Sinodului și cu ton amenințător a îngrozit pe candidatul ministrului să cedeze pasul.

In virtutea căror titluri cerea pentru sine Episcopul Athanasie dreptul de Mitropolit Primat? El se credea în Sinod cel mai cărturar, cel mai abil după Mitropolitul Partenie. Stăpîn pe tipografia cărților bisericești, în mai multe atingeri cu teologia, unde fusese profesor, cu nițică pretenție de scriitor în ale teologiei, Episcopul Athanasie a izbutit și a mănat la Iași pe Episcopul Galaților.

Mai mult încă; dacă Episcopul Athanasie avea o muscă pe căciulă, Episcopul Dunărei de jos avea și el 2 muște pe căciulă.

Și acum iată morala celui cu musca pe căciulă!

Cel mai grijuliv în mersul procesului deschis la Sinod e Mitropolitul Moldovei; și cu toate că situația îi dă lui cuvîntul hotărîtor, îi place a se lăsa pururi în funcțiune de altul. Și norocul a dat să găsească pe Episcopul Conon, în situația actuală *singurul fără* cusur. De ce n'ar veni Episcopul Buzeului? De ce n'ar veni Episcopul Dunărei de jos? De ce n'ar veni chiar Episcopul de Argeș? S'ar rîdica atîtea muște cîte comanace! Episcopului de Huși n'are cu ce i se scoate ochii. Și cum procesul de față va prileji să sară focul și la vecini,—căci d. C. C. Arion s'a arătat rău *pojarnic duhovnicesc* la Sinod—pe cel dintăi care-l va arde va fi I. P. S. S.

Ce n'ar da Mitropolitul Pimen să se isprăvească o dată buclucul acesta! Cît de jenant pentru Inalta sa situație nu e acest proces? Prezidentul Sinodului n'are nici o părere; iar Episcopul de Huși are prea multe și variate hotăriri! Iată de ce Sinodul ne pregătește surprize. Episcopul de Roman se știe tare pe dreptatea lui, dar se mai știe tare în față cu judecătorii săi!

Mitropolitul Moldovei se ferește de a ceti în Pidalion Canoanele Sfinților părinți și ale Ecumenicilor Sinoade, căci se îngrozește de cuprinsul lor; iar Episcopul de Huși în situația lui se îngrozește de tartagiile Pidalionului; de aceia citatele curg, canoanele se coraborează, dar judecătorii le trec cu vederea!

Mitropolitul Pimen e prea fericit de scaunul Mitropolitan al Moldovei; și dacă distanța e bună la ceva, e foarte bună la Mitropolie! Clerul Ieșan în special se felicită de chiriarhul lor, și doresc să-l mențină, fără a protesta însă, dacă va fi înaintat în rang.

Noi de la Iași, privim cu tot interesul mersul procesului, dar și cu adîncă mirare, știind că dezbaterile sînt conduse de Mitropolitul Pimen, cel mai puțin decis dintre Ierarhi, că și hotărîrile se iau de Episcopul Conon, cel mai des decis dintre Ierarhi.

Iar ministrul Arion, ori cît de jurisconsult ar fi, nu va putea ținea cumpăna dreptății între 2 judecători de așa calibru!

Fraudatorul decorat

Pentru un barbat decorativ și grav, cum este magnificul Rector al Universității din Iași, decorațiile sunt lucruri foarte plăcute, precum plăcut este orice fast exterior, cînd interiorul ie vid.

In afară de doctorul Bogdan, nu există alt profesor universitar, care veșnic să poarte cu el servieta savantă, în care servietă nu se află nimic. Dar în exterior este o servietă, despre cari naivii cred că ie veșnic plină de studii serioase.

In afară de doctorul Bogdan, n'a fost încă profesor universitar, care să fie conferinți în toate orașele mici, nici odată însă în Iași—fiind-că provincia o poți fermeca cu titlurile pe cari le ai și care, la Iași, sunt considerate ridicule.

Decorațiile sunt tot exterioare. Nu știm cîte o mai fi avînd savantul, dar știm că de zece Mai, prefectul—de poliție sau de județ—i-a procurat una nouă: mare ofițer.

Mare—firește. Pentru oameni mari, distincții mari. Și era nevoe mare să-l facă ofițer mare—în urma ruginării universității din Iași, la ultima alegere.

Basmaua, conrupția, cheile, cumpărăturile, au fost în fine resplătite și în persoana marelui fraudator.

Unul a capatat o catedră, altul o clinică. al treilea o poliță, al patrulea parale pentru scopuri științifice. De ce avea să rămîie pe jos cel mai mare, ilustrul magnificul?

A așteptat din Februarie pînă în Mai și aniversarea proclamărei regatului, i-a adus și lui răsplată.

Inadius i s'a dat acum decorația de mare ofițer, pentru că, cu prilejul jubileului, în Septembre, să-i se poată da o decorație mai mare, pe care o vor saluta cu delir copiii de la Focșani, cînd d. Bogdan, savantul va veni să conferințieze despre frigurile puerperale la bărbați.

Incă un sub titlu, deci, la marea monografie Bogdanistă: mare ofițer al Coroanei.

Foarte mare, enorm de mare!

„Accident du cher"

O, zei! Zei plini de mizericordie pentru noi, chiar în aceste momente în cari genicoci prea sfinți, sunt la ordinea zilei.

Pe cale de publicitate vă mulțumim, zei plini de milă! Vă mulțumim pentru că a-ți isprăvit să faceți ca prea șerul barbat de stat al României să scape neatins din un grav accident de automobil.

Cum și ce fel descrie șarmanta gazetă a șerului și zice:

Un grav accident *de automobil s'a întîmplat ieri, Marți, pe cînd d. Grecianu venea de la Stînca, spre Iași: o roată s'a desfăcut de automobil, fiind aruncată la o distanță* bună. *Grație presenței de spirit a șofeurului, care a știut să întoarcă* cîrma, nu s'a întîmplat nimic: *distinsul și iubitul fruntaș a scapat neatins.*

Dacă a fost grav accident, cum spune știrea la început, cum de nu s'a întîmplat nimic—cum glăsuește spre sfîrșite. Și cum de nu s'a întîmplat nimic, dacă a fost un accident *grav*?

In privința aceasta suntem perfect nedumeriți. Fapt este, că o roată de la vehicul s'a desfăcut și că roata, care ar fi putut fi aruncată la o distanță *rea*, a fost, grație zeilor, aruncată, cum spune știrea oficială, la o distanță *bună*.

Și mai ie ceva: ie că șofeurul a știut să întoarcă *cîrma*. Dacă a știut să întoarcă cîrma, ie fapt că gravul accident, în care nu s'a întîmplat nimic, s'a petrecut, nu în automobil, cum se spune, ci într'un balon, căci numai ele au cîrme.

Confuzia aceasta de mașină, ne transportă în altă nedumerire: automobil n'a putut fi, fiind-că avea cîrmă. Avînd cîrmă era, evident, balon. Dar ni se vorbește de roată, care a fost aruncată la o distanță „bună". Avînd roată, mașina în care se afla șerul, nu putea fi balon căci balonul n'are roată, precum automobilul n'are cîrmă.

Treaba istoricului imparțial, cînd va trece în cronica vremei întîmplarea selectă de Marți, să stabilească el genul mașinei.

Noi, cei presenți, știm un lucru: „un grav accident de automobil s'a întîmplat. Grație șofeurului, care știa întoarce cîrma automobilului, nu s'a întîmplat nimic cu prilejul gravului accident."

Mulțumim zeilor!

Pogromul din „Culiceni"

Cu legea seriilor nu te joci. Chiar ca fantezie ea își urmează cursul normal. De și noi nu știm nimic—Moldova continuă să fie în plină revoluție. Revoluția a început cu sîngeroasele manifestații petrecute în Iași cu prilejul, spunea un ziar italian, neînțelegerilor dintre catolici. Au fost cu acea ocazie: focuri de revolver, morți, grav răniți.

Apoi, în continuarea seriei, atacul, cu pietre, cu focuri de revolver, răniți, nu și morți — atacul redacției și tipografiei ziarului *Opinia* — după știri vieneze ale ziarului *Berliner Tagblatt*.

De ce n'ar avea și alt german știri sîngeroase din România? *Leipziger Abendzeitung*, în numărul seu de la 3 Iunie, număr pe care un cititor a avut atenția să ni-l trimeată, publică o telegramă din București, cu conținut foarte senzațional. Titlul ie deja plin de senzație: „Rumänische Pogroms". Iar subtitlul: „Iudenverfolgungen in Nordrumänien."

Gravele excese antisemite, după informațiile ziarului din Lipsca, au avut loc în orașul Culiceni. Dacă i-ar fi zis Chiuliceni, am fi înțăles păcăleala.

Culicenii, tot după informațiile gazetei citate, au fost teatrul unor orori groaznice, operate de bande puse sub conducerea unui supus rus.

Bandele operează după plac și nimeni nu intervine.

Vom vedea ce va fi în continuarea seriei.

POLIȚIE ȘI ELEVI

Pentru a doua oară de cînd este prefect d. Stroja, a avut prilej să corespondeze cu direcțiile școalelor secundare din Iași. Odată a făcut cunoscut numerile de pe chipie ale bravilor elevi, cari formase selectul și distinsul auditor la o întrunire, în beneficiul moral al d-lui Cuza; iar acum, în reluare, a raportat numerele unor elevi, bravi elevi, cari au făcut chef la o cîrciumă din Păcurari.

Primul caz a fost anchetat, al doilea urmează să fie cercetat. Dacă cum-va va avea soarta primului, vom afla și acum, că agenții polițienești au raportat falș numerele elevilor, de oare ce prima anchetă stabilise, că elevii, ale căror numere au fost raportate, au putut dovedi—toți—alibiul: toți nu ieșise din casă în ziua întrunirei.

Raportat-au falș polițiștii, sau bine voise direcțiile școalelor să mușamalizeze lucrurile? Ori cît am fi dispuși să avem părere rea despre brigadirii,—de siguranță și ceilalți,— d-lui Stroja, înclinăm a crede, că direcțiile iarăși au mușamalizat afacerile.

In liceele din Iași, există de ani un cuib de anarhie. Se face politică de către elevi, se face cuzism. Șepci numerotate sunt de văzut pretutindeni; la cursul universitar al bravului profesor, la centru, la venirea d-lui Iorga, la întruniri—acum și la cîrciumi—căci atîta pojar pentru Patrie — are drept și la ceva răcoreală.

Admit direcțiile școalelor secundare ca elevii să fie veșnic urmăriți de polițiști, admit ele ca elevii să petreacă prin taverne?

Toate au fost admise pînă acum. Probabil că și petrecerile cu vin vor fi îngăduite. Iarăși se va stabili alibiul, iarăși se va spune, că toate numerile, dar absolut toate, raportate de poliție, au fost date pe ghicitele.

Așa că anchetele ce se fac, în loc să aibă sancțiune legală, îndeamnă și mai mult pe elevi la anarhie și desfrîu, căci elevul știe că, ori-ce v'ar face, direcția îl va scoate basma curată.

Dacă ne pare rău, că elevii au ajuns să fie urmăriți de poliție, ne pare și mai rău, că se ia așa ușor, la direcțiile amintitelor școli, cazuri de o gravitate excepțională și credem că a ajuns timpul, ca să se ia măsuri energice, cari să contribue la stîrpirea răului și la așezarea lucrurilor după cum ar trebui să fie.

OAMENI ȘI LUCRURI

IN SALA PASTIA

Revăd aceeași sală,—mica și familiara sală a fostului teatru Pastia—acum un an și mai bine. Se invitase publicul ieșan să iee parte la o întrunire de comemorare a nefericitului Francesco Ferrer. Pe scenă un profesor universitar —decanul facultății de științi—arăta intențiunea de a lua cuvîntul.

Scriem „intențiunea" — pentru că n'a izbutit măcar să deschidă gura de cît pentru a riposta unele violențe la adresa grupului de studenți, care, din loji, îl sfidau și-l înnădușeau sub fluere brutale.

Din sală se alcătui un grup compact de contra-manifestanți, avînd în frunte un alt profesor de la facultatea de științi. Se schimbară apostrofe brutale, amenințări, ca între două tabere adversare, pînă cînd poliția, fericită în felul ei, putu sa îndeplinească instrucțiunile „de sus" și să dizolve întrunirea.

Evocam—fără de voie—amintirea obsedantă a acelei zile, privind aseară asistența liniștită, aproape disciplinată și respectuoasă, care venise, în aceiași sală, să asculte numai cuvinte de pace și de prietenie.

Ce este mai pașnic, mai prietenos, ca muzica și ritmul versului? Ce cheamă oare mai cu tărie și mai cu izbîndă sufletele, simțirile omenești în templul frăției și bunei înțelegeri obștești, de cît graiul frumos al cîntăreților?

Poeți consacrați prin activitatea lor publicistică, poeți mai nou-veniți dar mult promițători, vin rînd pe rînd să-și dee obolul lor de frumusețe, cetindu-și, cu acea sincera emoțiune care însoțește dragostea fiecăruia pentru copilul imaginației și simțirii sale, cîte ceva din operile lor.

E fără îndoială o inovație prețioasă și interesantă acea de a se ceti uneori bucățile poetice cu acompaniament de muzică, cum au fost cetite unele bucăți ale d lor Codreanu și Rașcu.

Muzica instrumentală, întregia ca prin farmec, orizontul apercepțiunii și făcea să răsară, ca din adîncuri necunoscute, noțiuni mai depline, mai largi; făcea să crească intuiția în mintea auditorului și în același timp senzația frumosului. Dar nu este ritmul însuși o muzică dăruită simțirii poetice?

Nu poartă oare versul singur, frumusețea veacurilor de vis și de avînt? N'aduce el pe aripele sale toată vraja trecutului și nu vibrează în el toate făgăduințele viitorului?

Fără această muzică eternă n'ar putea versul să înfiripeze atîtea plăceri, să nască în juru-i atîtea încîntări și să ajute așa de mult la domnia păcii și armoniei în univers.

Căci poeții sunt, înaintea tuturor, solii păcii și înfrățirii în lume. De aceea nu se putea ceva mai nimerit de cît concertul strofelor cetite, recitate și acompaniate de viori — drept prolog la conferința d-lui dr. Zosin. O dizertație nu numai de erudițiune științifică, nu numai istoricește documentată, dar și spusă cu avînt, cu credință, cu vigoare suggestivă, cum se cuvine să fie rostită ori-ce cuvîntare ce urmărește îndoita țintă, acea de a lumina și acea de a semăna încredere într'un viitor apropiat, care va să aducă omenirii domnia unei solidarități mai întinse, mai generale, pe ruina instinctelor de învrăjbire și de inveninare, cu atît mai sterpe cu cît sunt cultivate de farisei interesați.

O seară instructivă și frumoasă, în care poezia și știința au semănat cuvîntul bun și rodnic fraternizînd într'un acord desăvîrșit și într'un avînt generos.

Rodion

CRIMELE PASIONALE

In actuala sesiune, jurații din Ilfov au avut priiejul să se pronunțe asupra unui caz deosebit. Acuzatul era un avocat. Nu i lipsea oarecare cultură. Cultură nesigură, fără îndoială, în orice caz puțin profundă. Trăia în concubinaj cu o femee, ceeace nu-l împiedica să aibă și alte metrese. Un motiv sentimental i-a determinat altădată hotărîrea de a se sinucide. Ducea o viață agitată și tulburată. Lipsit de puterea frenatrice asupra impulsiunilor lui, el lua o mie de rezoluțiuni contradictorii. Echilibrul lui psichic era nimicit. In ultimul timp, făcu cunoștință cu o femee tînără, Eliza C. Se înamoră de dînsa. Dar insistențele lui maladive, și natura lui arzătoare au fost note rele în fața Elizei C. Și păunița galantă, reacționînd împotriva tiraniei de tigru a acestui amant bizar, căuta prilejul și provoca prilejul de a se scăpa de el. Cu cît însă dînsa se smulgea din cușca de fier a balamucului conjugal, cu cît însă omnipotența lui simțea că se duce, cu atît el creștea în furie și creștea în delir. A încercat cu binele. Aranjamentele nu au isbutit. Biata femee văzînd că nu are nimic bun de așteptat în urma cedărilor repetate, își căuta amici cari să o susțină. Ea voia un refugiu, și în desperarea ei, nu mai știa la cine să alerge. Căzu pe mîini rele. Elemente dubioase se iviră în calea ei. Și preferințele, și gusturile și trădările ei, fie din convingere, fie din nevoie, exacerbează nebunia acuzatului. Scurt: toată iubirea o preface în ură, și în loc să se retragă și să o ocolească, așa cum ar fi făcut un om normal, el, dimpotrivă, se înverșunează și mai mult. El cade în furia vîntului. O serie de delicte, din ce în ce mai curioase, tind să-l compromită și să-l facă ridicul: el unge cu materii imunde ferestrele femeei ideale, tipărește manifeste cu enunțări injurioase. Și cum era de așteptat, efectul acestor acte de dezechilibru, fiind contrar celui presupus de dînsul, inculpatul se hotărește a se înscrie în armata crimei. Sugestiunea crimei germinează în creerii lui. El trage gloanțe în carnea roză în armonia căreia plutise de atîtea ori.

Desnodămînîul e vulgar, nu este așa?

Dar tocmai în vulgaritatea lui el prezintă un interes social. Acest caz se reproduce adeseori în identitatea lui. Analele criminologice sunt pline de asemenea drame, în care eroii joacă acelaș rol și în care sunt victimele aceloraşi procese sufletești.

Nu voiu insista asupra procesului rezolvat. Deducțiunile etice ale d-lui procuror general au fost interesante. Forma rechizitorului a fost impecabilă. M'a impresionat tendința d-lui procnror general de a lua apărarea victimei. Femeea, în definitiv, ce era ea vinovată? Ea, după părerea ei, căuta mîntuire din teroarea amantului, pe care îl considera drept un fel de Vautrin histeric, spre a o modela după trebuințele și după gusturile sale.

Intr'adevăr, concepțiunea acuzatului era de tot sălbatică și primitivă, dacă o desbrăcăm de elementele sale patologice. Era odată posibilă o asemenea concepțiune. Spencer, în *Justice*, relatează cazul lui Angevin Foulques le Noir. El a dat foc femeei lui. Și la națiunile primitive, la Fidjieni și Australieni, femeile pot să fie spintecate și mîncate. Da, este în firea omenească tendința spre o supremație masculină, manifestată nu numai prin legi, dar chiar prin intuiție. Societatea a ajuns însă la un grad de moralitate așa de superioară, încît a făcut loc femeei nu numai alături, dar moralmente mai presus de bărbat. Asupra acestor considerațiuni elementare, nici o obiecție.

Astăzi deci, a ucide o femee că nu se pleacă poftelor unui bărbat impetuos, este inadmisibil. A ucide pe acela sau pe aceea care nu te mai voește, care nu te mai iubește, pare monstruos. Pare îngrozitoare concepție — și în Franța s'a votat de curînd o lege utilă, prin care s'a șters dinire scuzele crimei

flagrantul de delict de adulter.

Aşa este din punct de vedere penal. Din punct de vedere psichologic însă, chestiunea se prezintă sub alte aspecte şi ea suscită cu totul alte chestiuni.

Enrico Ferri, în *Omicidio*, insistă asupra repugnanţei pe care omul moral o are în faţa crimei. Conştiinţa lui morală se revoltă profund. Şi mai există în sufletul lui şi teama de consecinţele legale şi de veştejirea opiniei publice.

Nevrozaţii pasionali nu mai ţin seamă de aceste consideraţiuni. Ei sunt naturi slabe. Ei au o energie, dar o energie rău canalizată. Ei o concentrează într'o singură direcţie' şi odată aglomerată, torentul debordează. Nici o persuasiune, nici o putere omenească nu mai dictează acestor porniri sinistre. Voci interne nebiruite îi poruncesc să omoare, şi la urma urmelor asasinul cedează. Este pentru el o fatalitate neînduplecată, fatalitate pe care au poetizat-o îndestul poeţii antichităţii. Formă stranie de nebunie, împotriva căreia zadarnic propun remedii criminologii pozitivişti. Represiunea e inutilă. Represiunea învinge pornirea primejdioasă cînd raţiunea luminoasă, fie cît de redusă, domină celelalte porniri subsecuente ale naturii omeneşti şi ale complexităţii ei.

Cu toate acestea, sunt de făcut oarecari distincţii.

Uneori sujetul criminal e şi pervers. Uneori culminează crima cu un fel de cinism, cu un fel de seninătate îngrozitoare, care trădează o profundă analgezie morală. Răul e fără remediu. Societatea trebue să ia măsuri.

Alte ori sujetul sufere această teroare impulsivă, pînă în momentul comiterii crimei. Odată crima consumată, lucrurile se schimbă. O turburare complectă se produce, nu numai în natura sa psichică, dar chiar în structura sa fiziologică. Nervii se destind, muşchii se contractă, halucinaţii terifiante se impun. Figuri nevăzute şi voci neauzite se produc în creerii lui surexcitaţi. Viaţa devine atunci acel supliciu pe care Victor Hugo l-a caracterizat în poema sa *Conscience* şi pe care psichologii îl constată în stările de psichoze sistematizate sau în stările de invaziune ale demenţei catatonice şi hebefrenicei. El aleargă cu ochiul rătăcit şi părul vîlvoi, cu nervii sbîrliţi, în prada unei nelinişti indescriptibile. Adescori nu rezistă acuzaţiunilor fulgerătoare ale conştiinţei lui surescitate, şi, după nopţi de insomnie, fie că se denunţă singur şi cere pedeapsă, fie că se sinucide, cum se întîmplă.

Intr'o crimă atroce, pe care Scipio Sighele o raportează în cartea sa *Perechile criminale*, există cele două tipuri de asasini unul lîngă altul. Un mizerabil, Sougaret, a ucis pe concubina sa, Francisca, cu ajutorul celeilalte concubine, Maria.

„Crima făptuită, spune Sighele, Sougaret, arătînd trupul victimei, — Să o îngropăm în noaptea asta, spune el. şi în aşteptare, hai să dormim undeva. Hai să fugim. Maria a încercat să se supună. Ea n'a putut. Cuprinsă de un cutremur nervos simţea în gît un fel de sufocare. La vederea corpului inert al victimei, oroarea morţii îi apăru deodată şi împinsă de o putere nevăzută, ea căzu în genunchi, lîngă cadavru, Cînd s'a trezit, era pe jumătate nebună. Şi o porni pe străzi, sbierind sălbatic pînă cînd fiind arestată mărturisi totul".

In acest caz, sunt bine determinate, cele două tipuri criminale. Deoparte, Sougaret, asasinrl cinic, perversul primejdios, fără remuşcare. E tipul infam al criminalului, înăscut în tipul brutei inconştiente, împotriva căruia societatea se cuvine să ia măsuri energice represive şi preventive. De altă parte, Maria, victima unei porniri funeste, lucrînd ca într'o hipnoză pentru care o pedeapsă ar fi o monstruozitate.

Cîte odată, aceşti reprezentanţi ai crimei dovedesc o generozitate şi sentimente puţin comune. Aceste sentimente izvorăsc dintr'un fond de conştiinţă, care dovedeşte că putrefacţia morală nu este atît de întinsă. El trebue să cumpănească în cugetul juraţilor, înainte de a pronunţa verdictul.

In acelaşi tratat, Sigele povesteşte următorul caz: a fost un depravat, corupt pînă în măduva oaselor, criminal, care îşi abrutiza, femeea şi metresele. Intr'o zi, el întinse în pat pe propria lui fiică, îi închise gura cu mîna o paraliza cu ameninţări şi o violă. Désirée, „o copilă de optsprezece ani. blondă, slabă, cu trăsături rale şi obosite, de un caracter foarte dulce", a trebuit de aci înainte să satisfacă poftele tatălui său împreună cu celelalte concubine ale lui. Desgustată de această viaţă infamă, ea a voit să fugă din casă: tatăl său a adus-o înapoi. Ea fu însărcinată, şi, obosită de împotriviri inutile, lăsă să se practice asupra ei un avort. Foerlin arse fătul.

După toate aparenţele, Désirée, în cursul procesului, ar fi trebuit să acuze pe tatăl ei, să arunce asupra acestei hidoase figuri răspunderea faptei sale: dimpotrivă. Ea refuză mai întâi să-l denunţe. Apoi, forţată să facă mărturisiri, ea căută o scuză. „Cît despre mine spunea ea juraţilor, dacă mă credeţi vinovată, închideţi-mă, dar, vă rog, aveţi milă de părul cărunt al tatălui meu, care a fost orbit de patima sa nenorocită". Şi la prima confruntare cu tatăl ei, în loc de a-i reproşa faptul, ea îi zise: „m'am rugat pentru tine!".

...Oricine poate să înţeleagă că din aceste două rînduri de vinovaţi, societatea nu are interes să pedepsească de cît pe cei cari se întăţişează cu acea diformitate psichică şi cu acea perversitate radicală, în cît conştiinţa lor nu mai funcţionează. Aşijderea, asemenea crime nu pot fi lăsate pe mînile magistraţilor de carieră, care se cred obligaţi să aplice legea în rigoarea ei abstractă, ordecîte ori se produce faptul concret. Admirabila instituţie a juraţilor, împotriva căreia pledează pedanţii şi ignoranţii, are menirea tocmai să cerceteze faptele omeneşti în complexul lor, să ignoreze legile uneori făţarnice şi profund imorale, să salveze din ghiarele dezonorărei sociale şi ale închisoarei pe acei ce au făptuit greşeli, dar cari nu vatămă societatea, să nu considere legea ca un instrument de răutate, de ambiţie demoniacă şi de răzbunare şi să nu o aplice de cît acolo unde trebue, unde cangrena tinde să se întindă şi unde nu mai e putinţă de lecuire.

Iuliu Dragomirescu
Avocat

Litere-Ştiinţe-Arte

„Fecioară din Lună".—Pentru întâia dată avem o traducere—şi o minunată traducere în limba romînă din literatura japoneză.

Incercarea a făcut-o maestrul Caragiale prin bucata intitulată „Fecioara-din Lună" şi publicată în „Romînul" din Arad. Bucata e însoţită de următoarea notiţă literară:

Această poveste minunată, pe care o dăm aci, in traducere liberă după „Japanische Novellen und Gedichte" ale lui Paul Enderling—se găseşte într'o carte vechie, „Takotori-Monogatari", cuvintele astea însemnează pe japoneşte: *Culegere de povestiri.*

Iată ce spune, în introducerea sa, învăţatul literat german despre culegerea aceasta:

„Taketori-Monogatari a fost scrisă cam pe la mijlocul veacului X, într'o limbă concisă, scurtă. Autorul ar fi Minamatono-Jun, mort în 983 d. Chr. —De printre străvechi legende japone răsar ici colo motive budiste.—Limba în care e scrisă culegerea stă cam în acelaş raport cu japona modernă ca „Niebelungenlied" cu germana de astă-zi.

Chiar pentru japonai e o carte grea de citit, din pricina nenumăratelor ei jocuri de cuvinte".

(In privinţa modului particular de traducere în romineşte, traducătorul îşi reservă toate drepturile literare potrivit legii. *I. L. Caragiale.*

*

Un clasic exemplu de indiscreţie literară dă acum la Viena, „domnişoara" Marianne Beskiba—artistă-pictor de felul ei prin publicarea unui volum în care povesteşte legăturile ei cu defunctul primar Lueger.

Dorinţa de celebritate a determinat această publicaţiune cu totul lipsită de scrupul. Dar cartea nu e mai puţin senzaţională şi picantă. Fostul primar al Vienei apare cum era ştiut că este: un cinic foarte inteligent care şi făcea interesele prin cine putea. Cu deosebire cu ajutorul... evreilor şi cu concursul femeilor. N'a ramas degeaba celibatar!

*

La Zurich, în parcul „Belvoir" se poate admira de cîtva timp o privelişte extra-ordinară. Acolo se vede un lac a cărui floră acvatică şi riverană egalează pe aceia a ţărilor tropicale.

Fpt ul surprinzător se explică prin o simplă aplicare a unei încălziri centrale.

S'a instalat în lac o circulaţie de apă caldă a căreia temperatură e menţinută la 30 grade, cu ajutorul unor conducte de gaz aşezate în pămînt sub formă de serpentine.

*

Consiliul municipal al Parisului a autorizat organizarea unui concurs muzical internaţional şi serbări orfeonice la Paris în anul viitor.

Patronat de un comitet ce cuprinde cei mari maiştri francezi, proiectul acesta va fi realizat sub controlul unei comisiuni care a ales ca director general pe compozitorul André Geise.

*

Cu ocazia centenarului lui Thackeray va apărea la Londra o ediţie completă a scrierilor lui, cu o biografie şi amintiri inedite scrise de fiica marelui scriitor lady Ritchie.

*

STRUNA ZILEI

AMAR ŞI DULCE

D. A. D. Holban a scris d-lui P. P. Carp o energică scrisoare în chestia scumpirii zaharului.
Un ziar.

Zaharu-l preocupă tare,
Nu ca să-i treacă de urît,—
Ci pentru că motive are
Să fie foarte... amărît.

Congresul cercurilor comerciale

— Apelul Cercului din Iaşi —

Cetăţeni Ieşeni,

Cîteva zile ne mai desparte pînă la marele congres general al cercurilor comerciale şi industriale din ţară, care va avea loc în Iaşi în zilele de 29, 30 şi 31 Mai cor.

La acest congres va veni peste 600 delegaţi ai comerţului şi industriei româneşti, şi o datorie sfîntă ni se impune, nouă cetăţenilor din a doua capitală a ţărei, să ne aratăm ospitalieri şi primitori faţă de o clasă socială aşa de importantă ca acea despre care vorbim.

Duminică 29 Mai orele 8.30 dim.

Trenul va sosi în Iaşi cu mulţimea de congresişti ce va veni din toate ungherile ţărei, şi cari vor fi primiţi în gară de către comitetul şi membrii cercului comercial şi industrial din Iaşi, primarul comunei cu o delegaţie de consilieri şi prefectul oraşului, precum şi toate societăţile de bine-facere din Iaşi şi din provincie ce vor porni din piaţa Unirei, în spre gară pentru intîmpinarea oaspeţilor noştri.

Deci tot ce este comerciant şi cetăţan al Iaşului, are datoria să vie, cu mic şi mare, în dimineaţa zilei de 29 Mai a. c. orele 8.50 dim. la gară, pentru că, alăturea de autorităţi, să urăm bună venire şi muncă rodnică pentru revendicarea drepturilor economice ale clasei comerciale şi industriale din ţară.

Nu ne îndoim că comercianţii şi cetăţenii Iaşului vor primi cu bucurie apelul nostru şi că 'şi vor îndeplini ca în totdeauna, o mare datorie faţă de oaspeţii sei.

De asemenea facem apel călduros către toţi comercianţii din localitate, fără deosebire de naţionalitate, să arboreze steag tricolor la prăvăliile d-lor ca un semn de înaltă stimă şi consideraţie către congresişti, cnre vin în Iaşi pentru a discuta şi hotărî reformele ce trebuesc aduse pentru înflorirea şi prosperarea comerciului şi industriei ţărei noastre.

Comitetul: N. V. Ştefăniu, preşedinte, I. D. Martinescu, vice-preşedinte, Iustin Adace, casier, S. Dobrovici, secretar. Membri: C. Al. Croitoru, I. Constantinescu, Th. Gheorghiu, M Geanău, Al. Toma, N. Zaharia, D. Pascu, Gh. Dima, C. N. Botez, I. Boldur, R. Ledvinca.

INFORMATII

❑ Ataşatul nostru comercial din Constantinopol, face cunoscut, prin ministerul comerciului, că ori ce instalaţie de comerciu în Orient, să se facă cunoscută ataşatului comercial din localităţile respective, —iar în caz cînd nu va fi acolo să se facă cunoscut ataşatului comercial din Constantinopol.

Numai astfel interesele comercianţilor vor fi proteguite.

❑ In zilele de 27, 28, 29 şi 30 Mai, se vor elibera bilete cu 50 la sută reducere pentru Bucureşti, cu prilejul serbătorilor ce vor avea loc în Parcul Carol.

In zilele de 29 şi 30 Mai se vor elibera din nou asemenea bilete, cu prilejul concursului hipic ce va avea loc în Bucureşti

❑ Direcţia generală a Poştelor a înfiinţat o agenţie specială de poştă telegraf şi telefon, la Ţibăneşti, fieful d-lui Carp.

❑ Numitul Mihail Rîndaşu, de 13 ani, din satul Zberani, a fost adus la parchet, dovedit că a dat foc unei şuri de pe moşia Cîrjoia.

La interogatorul ce s'a luat numitului, s'a putut constata că este autorul. Medicul legist va examina astă-zi pe pacient.

❑ *Unde eşti?* — este titlul unei romanţe, cuvinte de G. Kernbach, muzica de d ra Lucreţia Burada.

❑ S'a vorbit în ziar despre delapidarea ce a fost operată la depozitul din Iaşi al produselor R. M. S. de funcţionarul Van Saanen.

Acesta, după ce a isprăvit banii, s'a predat singur consulului Romîniei din Geneva şi acum urmează a fi extradat.

Domnul judecător de instrucţie Buşilă instrueşte afacerea. Sunt dovezi că mai mulţi debitanţi de tutunuri erau complicii lui Van Saanen.

De altmintreli, în conrespondenţa pe care numitul a predat-o consulului nostru din Geneva, s'au găsit scrisori de ale unor tutungii din Iaşi, cari confirmă complicitatea lor.

❑ Papuci cu împrumut.

Din spirit de economie nu s'au cumpărat papuci pentru bolnavii de la ospiciul Socola.

Cum însă, medicii congresişti vor veni să vadă ospiciul, se umblă acum după papuci cu împrumut.

Vorba ceea: la baie!

❑ Ziarele guvernamentale, anunţă, că nici o decoraţie n'a fost acordată de 10 Mai, membrilor Parlamentului, cari le vor primi abia de anul nou.

Atunci de ce a fost decorat d. Bogdan, senatorul Universităţii din Iaşi?

❑ Medicilor congresişti şi soţiilor lor, cari vor veni la Iaşi li s'a acordat o reducere de 50 la sută.

Aceiaşi reducere va fi şi pe distanţa Iaşi-Tg.-Ocna.

❑ Prefectul Romanului, celebrul Arion, fuge de judecată la Roman, lucru mare. De aceea a cerut casaţiei strămutarea tuturor proceselor electorale ce i-au fost intentate.

Ivindu-se divergînţă, la termenul de ieri, s'a pus termen din nou la 31 c.

❑ Consiliul general al judeţului Botoşani fiind disolvat, alegerile judeţene se vor face după cum urmează. Colegiul I la 19 Iunie, colegiul II la 21 şi colegiul III la 23 Iunie. Alegerea delegaţilor se va face la 9 Iunie.

❑ Direcţia generală a vămilor a dat eri următoarea decizie:

Introducerea în contrabanda a aparetelor de aprins ţigarete luînd o proporţie păgubitoare monopolului, vă invităm să exercitaţi cea mai strictă supraveghere ca aceste aparate să nu se importeze în mod clandestin, dresînd procese de contrabandă conform art. 192 şi următorii din legea generală a vămilor, celor cari vor fi prinşi că introduc asemenea aparate.

❑ A apărut într'un elegant volum: *„Femeile ciudate"* piesă într'un act de *Al. T. Stamatiad şi C. Rîul-ţ.* Reprezentată pe scena „Teatrului Modern" din Bucureşti şi pe scena „Teatrului Naţional" din Iaşi, de către „Compania Davila".

Preţul unui exemplar 1 leu.

❑ Astăzi urma să se judece la secţia I-a a tribunalulni proesul falimentului Antoniade, fost băcan.

Cum, însă dosariul falimentului n'a fost remis de la Casaţie, judecarea s'a amînat pentru Septembre.

❑ Un cetăţean ne roagă să atragem atenţia administraţiei comunale, că lămpile cu petrol, puse se ilumineze, stradele din periferii, nu s'aprind nici-odată, aşa că acele strade sunt totdeauna în în întuneric.

❑ Domnul Doroftei a fost repus copist în grefa parchetului tribunalului Iaşi.

❑ ***Orice anunţuri şi abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce priveşte administraţia acestui ziar.***

EPITROPIA GENERALA
a
Casei spitalelor şi ospiciilor
Sft. Spiridon din Iaşi

Face cunoscut că în ziua de 1 Iunie 1911 orele 10 dim. se va ţine în camera acestei Epitropii licitaţie publică prin oferte sigilate pentru aprovizionarea cu carnea necesară spitalului Central, Paşcanu, Inst. Grigorian. azilul Balş şi ospiciul Galata pe timp de un an.

Licitaţia se va ţine conform art 72 –83 din legea comptabilităţei generale a statului.

Concurenţi sunt învitaţi a se prezenta în acea zi însoţiţi de o garanţie provizorie în sumă de 2000 lei în numerar sau efecte publice.

Condiţiunile şi orice informaţiuni se pot vedea şi lua în orice zi de lucru în cancelaria Epitropiei la serviciul Ad-tiv.

No. 03768 25 Mai 1911

❑ In penitenciar a încetat din viaţă numitul D. Wolf, condemnat de tribunal la 5 ani închisoare, pentru falşificări de monede.

Complicele lui Wolf, Rubensaft a murit şi dînsul în închisoare.

❑ Azilul confesional din strada Pantelimon No. 7, proprietatea lui d. Şefer, va fi închis, din cauza rălelor condiţii igienice în care se află.

❑ Teatrul cinematografic Pathe Freres din vasta şi splendida grădină Trajan, cuprinde în noul său program de astă seară Joi 26 Maiu, următoarele subiecte:

Revolta, (La Jacquerie); Reminiscenţe însufleţite din trecutul glorios al poporului francez. In 1356—Seniorii şi poporul—Orgoliul secular—Revolta, prefaţa îndepărtată a marei revoluţii franceze—Grandionse reconstituiri istorice.

Noul program cuprinde apoi: Romain Kalbris, înscenare după celebrul roman al lui Hector Malot—Butelia de lapte, comedie—Culesul şi comerţul portocalelor—Prince şi ziua de 13—Sporturi în Chili—Din paţaniile lui Smintilă—Serbările centenarului Italiei recepţiile misiunilor străine—Credincios până la moarte, roman însufleţit—Jenny şi ziua nunţei sale, comedie etc. etc.

Programele sunt schimbate de două ori pe săptămînă: Lunia şi Joia şi reprezentaţiile cinematografice au loc în fie-care seară la noua Grădină Traian—Duminicele şi sărbătorile Matineuri la 4 ore ziua în sala Circului Sidoli—cu preţurile populare obişnuite.

Orchestra Maestrului Dimitriu, acompaniază cu cele mai nouă piese, desfăşurarea sujetelor.

Băile OGLINZI

3 kilom. de la tîrgu Neamţ, de unde pînă la băi transportul se face cu Tramcare, Brecuri, diferite eshipaje şi Automobil.
50 % reducere prin gara Paşcani.
Sesiunea de la 1 Iunie la 15 Septembrie

Staţiune climaterică de primul rang, situată în munţii Neamţului, *la o altitudine de 500 metri* de asupra nivelului mărei, de unde domină toată regiunea înconjurătoare, ferită de curenţi, înconjurată fiind din 3 părţi cu o pădure seculară şi un parc splendid.

Clima temperată, aerul curat şi hygienic de aci, unite cu poziţiunea sa pitorească, îi dă coloritul şi farmecul încîntător al naturei bine făcătoare.

Băile saline de aci sunt din cele mai concentrate şi rivalizează cu băile similare din Hall, Ischl, Reichenhall etc.

Cabinele de Baie şi Hidroterapie instalate în modul cel mai higienic şi modern, **sunt toate în faianţă.**

Băile au efect miraculos asupra **Rheumatismului, scrophulosei, limfatismul, cloro-anemie, debilitate, rachitism, ischias, paralisii, neurastenie, sifilis, boale de piele, boale de copii şi de femei, leucorea, metrită, peri şi parametritele, fibrome, sterilitate, etc.**

Un pavilion modern pentru inhalaţie cu apă minerală, esenţă de brad şi diverse substanţe medicamentoase apropriate.

HOTEL şi VILE

RESTAURANT EXCELENT cu bucătărie romînă şi franceză sub conducerea D lui M. Petersil, se serveşte Table d'hôte.

Pensiune (casă şi masă) de la Lei 6.50 pe zi de persoană.

O ORCHESTRĂ din cele mai bune amuzează publicul.

Pentru familiile care vor să facă menaj acasă, sunt vile şi camere cu bucătării, deosebite, cu luna şi sezon, cu preţuri convenabile.

Pentru distracţiuni clădire grandioasă, prevăzută cu săli: de dans, biliard, lectură, săli pentru diferite jocuri şi casino.—S'au construit din nou vile şi mai multe camere.

Eftin şi Folositor

Pentru persoanele ce nu se pot deplasa, recomandăm **sarea extrasă din apele minerale din Oglinzi**, care din cauză că e mult introdusă, ne-a pus în plăcuta posiţiune, a scădea preţul unei cutii de 2 kilo de la lei **1.50** la **1.20**

Sarea minunată de Oglinzi se află depusă spre vînzare, în Bucuresti: la farmacia d-lui Stoenescu, şi *Centrala*; în Iaşi la farmacia Fabini şi în Tg. Neamţ la Ad-ţia Băilor.

Serviciul medical este încredinţat d lui **Profesor Universitar Dr. V. Bejan,** modic şef al maternităţei din Iaşi, care va face şi operaţiunile cerute, asistat de d. Dr. *I. Rosenfeld.*

Persoanele cari nu vor să stea la Oglinzi, găsesc în Trg. Neamţ numeroase locuinţi confortabile şi eftine, cu sau fără menaj şi cari se vor transporta la băi cu tramcarele administraţiei la fiecare 15 minute.

Pentru orice informaţiuni a se adresa de pe acuma la subscrişii în Trg. Neamţ.

Concesionarii băilor Oglinzi: **Rudolf Fritz & Dr. I. Rosenfeld; In Iaşi, d. Petersil,** antreprenorul Hotelului, **Str. de Sus 189.**

Ultime INFORMAȚII

❑ *Eforii Spiridoniei au publicat comunicate peste comunicate, pentru a desminți știrile noastre, că lefurile tuturor funcționarilor, medicilor și preoților, pendinți de casa sf. Sinod, vor fi micșorate, pentru a se realiza, în parte, economiile impuse de actualul guvern.*

Cu toate acele desminți̇ri, eforii au trebuit să recurgă la scăderea lefurilor cu cinci la sută, pe timp de zece luni, adică de la 1 Iunie 1911, pînă la 1 April 1912.

In afară de aceste scăderi, s'au suprimat 230 paturi din spitale: 100 la Iași, 20 la Roman și restul la celelalte spitale; s'au suprimat 20 infirmiere, 4 spălătorese, 2 asistenți și un ajutor de bucătar.

❑ *Alegerea consiliului de disciplină a baroului din Iași, va avea avea loc Duminecă, 12 Iunie, în sala de ședințe a Curții s. I.*

❑ *La secția I a a tribunalului s'a judecat astă-zi apelul facut de I. Rang, actual stagiar la tribunalul Bacău, contra cărții de judecată, prin care numitul fusese condemnat la o sută lei amendă pentru ultrajiarea doctorului Steuermann.*

Primul procuror, rudă cu Rang, a făcut presiuni asupra magistraților, ca să achite pe condemnat.

Triunalul, după o oră de deliberare, a respins apelul.

❑ Inspectorul judecătoresc al Curților de Apel, a inspectat astă-zi, de la orele 10—12 a. m., grefa secției II a Curții.

Inspectorul a felicitat pe grefierii ambelor secții, pentru ordinea și buna regulă în care a găsit grefele.

❑ Grefa Curții cu jurați din Iași va remite mîine Casației recursul făcut de d. A. C. Cuza contra deciziei Curții, care a numit expert atunci cînd jurații s'au declarat neluminați.

❑ Studenții în drept din Iași se vor prezinta la 28 Mai la secretariatul decanatului, pentru a-și fixa zilele de examen.

❑ Examenul de docență al d-lui I. Dragomirescu va continua Duminică.

❑ Examene la facultatea de drept. De la 6—12 Iunie inclusiv, d. profesor I. Teodorescu; de la 15—17, d. profesor Tabacovici; de la 15—20, d. Zeuleanu, licență anul I civil; de la 10—15 Iunie, d. Zăuleanu, internațional III.

❑ Comisiunea locală pentru organizarea congresului medical, se 'ntrunește din nou în astă seară.

Se va prezinta lista exactă a membrilor cari vor participa la congres, pentru a lua măsuri ca găzduirea să se facă în condițiunile cele mai bune.

❑ Fata Emilia Pădureanu, în serviciul manufacturei de tutunuri, a cercat să se sinucidă astăzi dimineață la locuința ei, din strada Zugravilor.

Luînd pastile de clorat de potasiu drept sublimat corosiv, fata, desperată din cauza unui amor nenorocit, a fert acele pastile în spirt și a înghițit soluția.

Un student medicinist, domiciliat în apropriere, a dat ajutoare fetei, care se află, firește, în afară de orice pericol.

❑ Numitul Policarp I. Ilovlaschi, soldat în regimentul 46 infanterie din Rusia, a fost prins și arestat de jandarmii din Ungheni, pe cînd trecea Prutul înnot, în dreptul comunei Prisacani.

❑ Concediul d-lui dr. V. Roșculeț, medicul primar al județului Iași, a fost prelungit încă cu trei luni, în care timp va fi suplinit de d. dr. Tatos, medicul spitalului din Voinești.

Domnul dr. V. Roșculeț se află în Londra unde se fac experimente cu însemnata sa invenție: benzina consolidată.

❑ D-l V. Gheorghiu, proprietarul moșiei Cucuteni, a fost dat în judecată, conform legei agricole, pe motiv că refuză a da islaz locuitorilor de pe teritoriul comunei Cucuteni—Ruginoasa.

❑ Mai mulți membrii ai clubului liberal din Iași, pleacă astăzi la București, pentru a lua parte la prima ședință a Cercului de studii sociale al partidului liberal.

❑ **Judiciare.** — Insemnatul proces pentru revendicarea domeniului Ștefănești, sorocit a fi judecat mîine la s. II a Curții, se va amîna din cauza boalei d-lui avocat V. Sculy, unul din apărătorii reclamanților.

— Procesul de trimitire dintre societatea apelor din Galați cu V. Scutari, pentru daune, urmează a fi cercetat astă-zi la s. I a Curții.

— Divergința ivită în procesul falimentului Lupu Lemel Weinștein, se va judeca Sîmbătă la s. II a Curții.

❑ O companie franceză a făcut o ofertă foarte favorabilă pentru luarea în arendă a băilor Slănic, cu condiția, însă, să se permită jocul de ruletă.

Această de pe urmă condiție, nu va fi admisă.

Ultima Oră

București 26 Mai

CONFLICTUL BISERICESC

Acuzările aduse de Episcopul de Roman

HOTARIREA SINODULUI

București. — După cum am arătat, Sinodul a fost convocat pentru eri, la orele 4 p. m. urmînd să judece pe ambii Inalți Prelați, în conformitate cu hotărîrea Sinodului, de a conexa ambele procese.

La ora 4, toți membrii Sinodului sînt adunați în sala de ședințe.

Asistă și d. Arion, Ministrul Cultelor.

Prezidează I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei, care invită pe Mitropolitul Primat, de a motiva recuzarea pe care o face episcopului de Roman.

Mitropolitul Primat, citește o întîmpinare, prin care arată că Episcopul de Roman e un reu, și ca atare Sinodul n'ar trebui să ție în seamă acuzările ce aduce.

Sinodul respinge acest incident rădicat de Mitropolitul Primat.

*

E rîndul Episcopului de Roman.

P. S. S. Episcopul de Roman, rădică mai multe incidente, cu privire la constituirea legală a Sinodului, precum și la recuzarea celor trei archierei, cari au semnat darea în judecată a smereniei Sale.

Zice că, după canoane, poate face recuzările în timpul cînd se judecă fondul procesului, cu toate aceste pentru a nu stingheri mersul judecății e hotărît a nu recuza pe nimeni.

— „Consimt — zise episcopul de Roman — a mă judeca înaintea I. P. S. S. Mitropolitul Pimen, dacă I. P. S. S. are conștiința impăcată că n'a comis nici un act de erezie, susținînd reforma Sinodală în contra legilor canonice.

Consimt să mă judec înaintea P. S. S. canon, firește, dacă-i permite conștiința, că nu s'a făcut vinovat de erezie, cîtă vreme a fost raportorul unei legi anticanonice.

Deasêminea, continuă a spune episcopul de Roman, consimte a se judeca și înaintea celorlalți, dacă conștiința lor e curată și nu se cred cu nimic vinovați.

*

In altă intîmpinare, Episcopul de Roman spune că nu poate accepta ca judecător pe archiereul Nicodem Munteanu, în potriva căruia planează o gravă acuzare, de o faptă săvîrșită la o bae din Iași.

„—Unul dintre martorii pe cari îi voi pune,—spune Epitcopul de Roman, —profesor la seminariul Veniamin din Iași, mi-a trimis o scrisoare, care cuprinde grave invinuiri la adresa archiereului Nicodem Munteanu. Voiu pune această scrisoare la dispoziția Sinodului.

Archiereul Nicodem nu s'a aparat în mod consciincios de grava acuzare de imoralitate ce i s'a adus.

De altfel archiereul Nicodem face parta din eparhia mea; dar refuză de a veni la Roman, se află în răsvrătire față de mine.

S Sale îi este frică să vie la Roman, căci știe că l'ași fi silit să se desvinovățească de acuzarea de pederastie ce i s'a adus.

De aseminea trebue să recuz pe archiereul Teodosie Ploeșteanul, și contra căruia ziarul *Vestitorul*, pe baze de acte oficiale, l'a acuzat de adulter, spunînd că a trăit cu sora nevestei sale.

Are multe din pacatele ce se reproșează Mitropolitului Primat și în acest caz are tot interesul, să fie contra mea.

Sinodul, după o scurtă deliberare, respinge incidentele de recuzare, rîdicate de Episcopul de Roman.

*

In urma acestora, Episcopul de Roman, cere să se fixeze terminul procesului, punînîndu-i la dispoziție dosarul cancelariei Sinodului pentru a lua cunoștință de actele referitoare la această judecată.

Pentru fixarea terminului, nu cere un timp îndelungat, ci numai cîte-va zile.

Sinodul declară că refuză a pune la dispoziția Episcopului de Roman, dosarul cancelariei Sinodului, pe care însă Sinodul îl putea cerceta la ședințele Sinodului.

*

E rîndul Mitropolitului Primat. I. P. S. S. spune, că legile canonice îi dau dreptul să refuze acceptarea unor anumiți martori.

Și în baza acestui drept, recuză pe profesorii universitari și cei de la Facultatea de teologie, citați.

In orice caz, recuză pe d-nii Chiricescu, Gomoi și Dragomir Dimitrescu.

Aseminea refuză a accepta mărturiile d-rei Catty Varlam și al d lui Spiru Haret, cere însă, ca d. dr. Cornoi, să fie citat.

La aceasta, d. Arion răspunde, că e o chestie, asupra căreia are a decide Sinodul, a căruia hotărîre urmează, să fie ascultată.

Mitropolitul Primat protestează și cere să se aducă ca martori pe toate rudele după tată și mamă ale d-rei Olimpia Vasilescu.

D. **Arion**.—„Ceia ce cere I. P. S. V. e lucru cam greu. Noi nu le cunoaștem și nici nu știm de unde să le aducem. Dasă însă I. P. S. V. ne poate da indicații mai precise..."

Mitropolitul Primat: —„Nu știu unde locuesc, dar cer ca acești marturi să fie aduși!"

Arion: —„Dacă insistați, vom căuta să satisfacem această dorință".

Cu aceasta incidentul era terminat și sinodul intră în deliberare.

*

După un timp membrii sinodului se întorc în sala de ședințe și I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, comunică hotărîrea sinodului, care a fixat zilele de Marți 31 Mai, Mercuri 1 Iunie și Joi 2 Iunie, pentru ascultarea marturilor propuși.

Comisiunea, care va primi aceste dispoziții, se compune din archiereii Calist Botoșăneanul, Meletie Constantianul și Sofronie Craioveanul.

Mitropolitul Primat și Episcopul de Roman, vor putea fi de față la ascultarea marturilor.

Sinodul mai hotărăște ca judecarea procesului în fond, să înceapă Vineri în 3 Iunie.

REGELE BOLNAV

București.—Eri au circulat în Capitală știri alarmante cu privire la sănătatea suveranului.

La Palat a fost chemat d. dr. Mamulea.

Se spunea, că s'a telegraflat reginei, care se află la Constanța, care urmează să sosească cu un tren special. Această din urmă știre nu era exactă.

In cercurile oficiale, se spune că regele este puțin obosit.

*

In Monitorul Oficial de azi, a apărut un comunicat cu privire la boala Regelui.

După acest comunicat, Regele a suferit de colici biliare.

Azi însă se află mult mai bine și va trebui numai să se odihnească cîte-va zile.

După aceasta, Suveranul va pleca la Sinaia.

In aceiași zi Regina va părăsi Constanța pentru Sinaia.

Demisia guvernului belgian

Bruxeles.—Gnvernul a demisionat.

Catastrofa din Mexic

Viena.—Din Mexico se comunică că în urma unui puternic cutremur de pămînt, sute de case s'au prăbușit.

De sub dărămituri s'au scos sute de cadavre.

Palatul Senatului

București — Locul, pe care urmează să se clădească Palatul Senatului, a fost definitiv ales.

Palatul va fi ridicat în apropiere de Palatul de justiție, pe locul unde a fost vechiul Palat Brâncovanu.

Darea în judecată a d-lui Chiricescu

București. — D. Arion, Ministrul instrucțiunei Publice, a trimis în judecata Senatului universitar pe d. Chiricescu, profesor la Facultatea de teologie, învinuit de a fi dat publicității o scrisoare cu caracter intim.

Turcia acuzată de nerecunoștință față de albanezi

Viena.—Ziarul oficios „Fremdenblatt" spune că știrile grave din Albania, fac să scadă speranțele că această țară se va bucura de foloasele păcei. După doi ani, guvernul turcesc s'a arătat nerecunoscător față de poporul albanez, în urma ajutorului dat de liberala populație albaneză.

Franța și Anglia contra măsurilor Spaniei pentru Mexic

Paris.—Ziazul „Echo de Paris", scrie că Franța a declarat guvernului spaniol că după părerea sa ocuparea orașelor Tetuan și Lorache nu era impusă de evenimente și că aceste fapte ar putea să producă complicațiuni. Guvernul englez a sfătuit de asemenea guvernul din Madrid să fie prudent. Totuși guvernul spaniol, nu pare dispus a asculta aceste sfaturi și va avea a suferi urmările atitudinei sale.

Cazurile de holeră se înmulțesc

Constantinopol.—Pînă în momentul de față cinci cazuri de holeră au fost constatate aci, din care 2 mortale.

Hotărîri în chestia Albaniei

Roma. Camera.—D. Cheisa, republican, a desvoltat în cameră o moțiune invitînd guvernul italian să ia inițiativa unei acțiuni internaționale energică spre a obține aplicarea art. a din Berlin privitor la situația actuală din Albania.

D. Cheisa, a afirmat dreptul și datoria Europei de a asculta vocea poporului care-și apără libertatea cu prețul sîngelui.

Guvernul și conflictul bisericesc

București. — In cercurile politice, a produs o rea impresie faptul, că Mitropolitul Primat, în loc a se desvinovăți, refuză pe toți marturii citați.

Se crede că Mitropolitul Primat face aceasta, cu consimțimîntul guvernului, care a găsit acest mijloc pentru a mușamaliza chestia.

Scandalul din Cameră la discuția budgetelor

Buda-Pesta.—In cameră urmînd discuția budgetelui instrucțiunei și a cultelor, s'au ivit controverse sgomotoase în timpul discursului deputatului Varadz, din partidul Muncei, care a vorbit în contra congregațiunilor. Insulte au fost schimbate între deputații poporului și partizanii d-lui Justb, precum și între deputatul Farkas și colegii săi Huszar și Szrecsany. Acest din urmă a provocat pe Farkas la duel cu sabia, care a avut loc astăzi. D. Szrecsany a fost rînit ușor.

ANUNCIU

In ziua de 31 Mai 1911 ora 3 p.m. se vinde prin licitație publică activul falimentului Ch. Isr. Dresner din Iași, strada Ștefan cel Mare No. 56, compus din ștofe de lînă, atlas, matasă, sifon, satin, etc. evaluat la suma de 143,978 lei.

Judecător sindic **Dimitrescu**

Secretar *C. Boian*

INȘTIINȚARE

Sub-semnatul *N. Constantinescu*, comerciant din com. Buciumi, aduc din nou la cunoștință publică, că fiul meu *Vasile Constantinescu* nu este autorizat de mine pentru a face împrumuturi de bani sau cumpărări de mărfuri pe credit, și declar, că nu voiu răspunde la nici un fel de operații făcute de el.

Aceasta ca să se știe.

N. Constantinescu

A. TOMESCU

Concesionar pentru exploatarea Usinelor Comunale

Face cunoscut Onor. Public că a deschis un Biurou special pentru Instalații de Apă și Canal.

Executări prompt și conștiincios

Devise și proiecte la cerere

Strada Mitropoliei No. 6

FABRICA DE CORSETE

din str. Lăpușneanu

s'a mutat în strada Gh. Mîrzescu 17 casele Goldner, asortîndu-se cu ultimele noutăți moderne,

INTREBUINȚAȚI NUMAI RENUMITUL

DENTOFIX

Cea mai igienică și întăritoare apă de gură și dinți.

Se vinde în cutii elegante de nickel conținînd 120 tablete.

De vînzare la toate parfumeriile, farmaciile și drogheriile de lux.

Intristații: Buium David soț, Solomon, Eti, Moritz, Pascal copii; Șapsa și Riva David, Naftali și Fani David, Șmil și Haia David cumnați; Moise Bercovici și soția, Uren Beir Bercovici și soția, Șmil Bercovici și soția, frați; Sofie, Frieda Pascal și Leon David nepoți, au durerea a înștiința perderea ce au suferit prin decedarea prea iubitei lor

Pine David

în etate de 55 ani

săvîrșită din viață, Mercuri 25 Maiu 1911, după o lungă și grea suferință.

Inmormîntarea va avea loc Vineri 27 Mai ora 10 dim. Cortegiul va pleca de la spitalul israelit.

Negrești, Mai 1911.

PRIMĂRIA COMUNEI IAȘI

In ziua de 25 Iunie a. c. ora 11 a. m. se va ține în Camera acestei Primării licitație publică orală cu respectarea dispozițiunelor art. 72—83 din legea comptabilității publice pentru vinderea unui loc în suprafață de 2015 m. p. situat în șoseaua Trei Calici lîngă casele cu No 28.

Garanția provizorie 50 lei.

Condițiunile de licitație și planul locului, se pot vedea în fiecare zi de lucru la Serviciul Administrativ.

No. 09519 23 | 5 Mai 1911

Gheorghe Constandachi

inginer hotarnic se oferă a face măsurători de moșii, hotărnicii, parcelări la locuitori, diviziuni de moșii, etc.

Adresa *Str. Bărboi No. 8.*

ISVORUL DE ECONOMIE

Doriți să fiți serviți sincer și eftin

Faceți cumpărăturile numai la Magazinul

„La Prețuri Fixe"

SAMOIL BACHMAN

Iași, str. Ștefan cel Mare 21 lîngă hotelul Dacia.

Specialități în articole de galanterie, boneterie și furnituri

Unicul magazin în Iași, care vinde numai cu prețuri fixe.

Onor. Public numai în acest mod e sigur că va fi servit conștiincios, eftin și prompt.

Se dă rabat și cupoane de rabat.

Prețuri fixe pe fiecare obiect.

Zilnic sosesc noutăți.

Cu stimă

Samoil Bachman

Ape minerale naturale

STREINE ȘI INDIGENE

din 1911

au sosit la Farmacia I. WEINER

DIN PIAȚA UNIREI

Doamnele și Domnișoarele care doresc să fie în curent cu Moda Sezonului de vară și în acelaș timp să cumpere și cele mai frumoase Mărfuri, sunt rugate să poftească la Magazinul

„LA VULTUR"

vor cumpara aci de toate, bune și cu prețuri cît se poate mai eftine.

Mare asortiment de Mătăsuri Fularuri, Laize și Voalajuri. Ultimele noutăți în Bluze, Matinele și Jupoane.

Mănuși și Gente moderne cu Șnururi,

Garnituri pentru Rochii și Furnituri complecte pentru croitorie.

Local de Fabrică de vănzare

Local construit în 1910, solid și după ultimele cerințe hgienice, în str. Bucșinescu No. 12.

A se adresa la d. Moritz Rechler, fabrica de Ciorapi și Tricotage.

Localul a fost construit pentru o fabrică de Uleiu.

ANUNCIU

In ziua de 31 Mai 1911 ora 1 p. m. se face din nou vînzarea mărfurilor firmei falite Schnürer et. din Iași str. Ștefan cel Mare No. 48, compuse din barchet, mouselină, stofă de lînă, chifon, etc. avaluate la suma de 97,805 lei 48 bani.

Judecător Sindic **Gr. Gr. Dimitrescu**

Secretar C. Boian

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV

PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziționea generală romînă din 1906.

BYRRH

de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA)

De vînzare La toate magazinele de consum. din țară

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

Asortiment complect după programa Conservatorului.

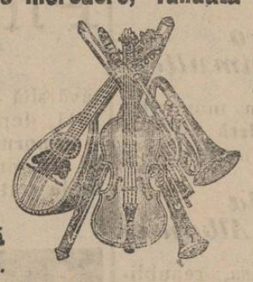

Instrumente Muzicale și Accesorii

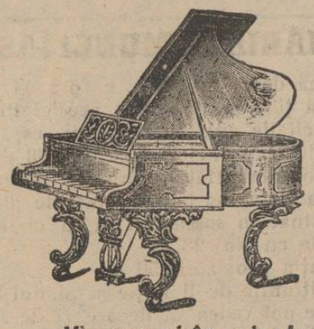

Piane

Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI

STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vînzare și în rate lunare fără acont — INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

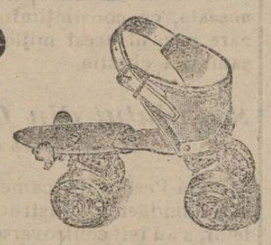

Pentru „Skating"

Calitate superioară

Prețuri reduse

Dacă suntêți suferinzi, dacă voiți a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

Intrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Cărucioare și ori-ce accesorii

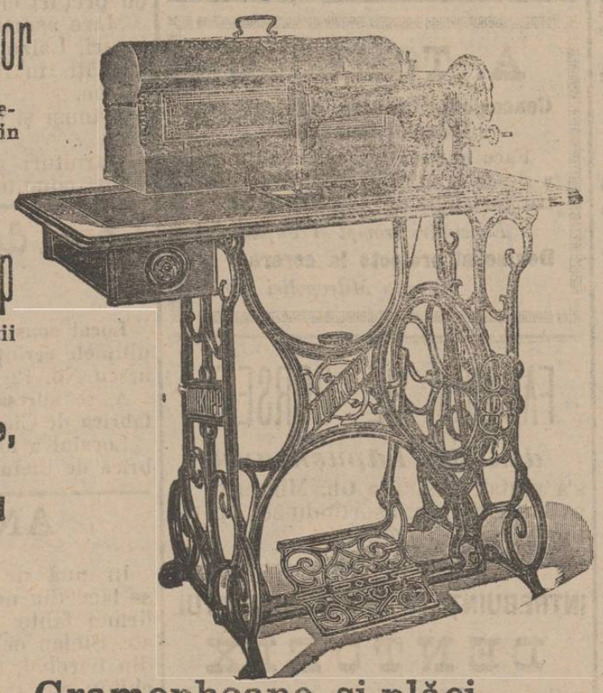

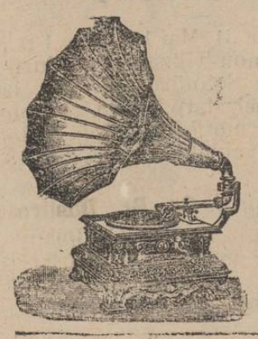

Gramophoane și plăci.

Instrumente muzicale

TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA

Magazinul comerciului in rate

S. L. Grossmann

LABORATORUL DE

Produse Farmaceutice

Ioan Werner

FURNISORUL CURȚII REGALE

IASI

Sirop hypophosfit compus. *Remediu special contra Neurasteniei* și întăritor puternic la persoane slăbite prin *surmenagiu. Tonic muscular și cerebral, combate maladiile și debilitățile nervoase.*

Doza pentru adulți 2 linguriițe pe zi, amestecat cu apă, copii în jumătate.

Costul sticlei 4 lei.

„Siropin". Lincoare contra tuturor *afecțiunilor de plămîi și a căilor respiratoare ca Bronchite acute și cronice emfiseme, tuberculosă, tusă convulsivă la copii.*

Doza pentru adulți 3 linguriițe de desert pe zi.—Copii 3 linguriițe de cafea pe zi. *Costul sticlei 3 lei 50 b.*

Valerianat de Amoniac Medicament special contra tuturor afecțiunilor provenite din sdruncinarea nervilor, recunoscut de toate somitățile medicale din Europa,

Doza pentru adulți 1—2 linguriițe de cafea pe zi în puțină apă zaharată.—Pentru copii 1/3—1/2 din doza pentru adulți. *Costul sticlei 2 lei 75 b.*

5 ani de succes 5

Grădina Trajan

In fiecare seară

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi — al doilea în fiecare Luni ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Începutul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Stal I-iu 1 leu. Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Duminică și sărbătorile la Circul Sidoli

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910:

LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente în caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(foastă strada de Sus)

CINE RISCĂ

CÂSTIGĂ

Și dacă tot joc

JOC LA

SCHRÖDER!

Tragerea clasei I-a:

14 (27) Iunie 1911

1/8 loz numai lei 1.50

1/4 Lei 3. 1/2 Lei 6. 1/1 Lei 12.

Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.:

Lei 900.000

ROB. TH. SCHRÖDER

Firmă fondată în 1870

IAȘI

Str. Stefan cel Mare No. 8

Centrala: Calea Griviței 106 București.

Sucursale: Calea Griviței 96, Str. Lipscani 71; Brăila: Piața Sft. Archangheli (casa Ralli); Craiova: Unirii 69; Galați: Domnească 14; Ploești: Str. Basarabilor 1.

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstrația ziarului se primesc anunciuri cu prețuri convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mirescu No. 17— Instalațiune cu metoane electrice executata de Ichan Krzyzanoski, lăcătuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1312 Sîmbătă 28 Mai 1911

Sfîrșitul începutului

Procesul ce se judecă la Sinod și a cărui început va fi de abia săptămîna viitoare, a pus pe toată lumea în mirare să se întrebe: cum se va isprăvi acest proces?

Început procesul la Sinod, el se întinde la facultatea de teologie și obrazul fin al d-lui Em. Antonescu, obrazul fin a d-lui N. Iorga, situația delicată a d-lui C. C. Arion, au făcut să se cheme în judecată pe d. profesor Chiricescu, ca abuz de încredere, denunțînd opiniei publice conținutul unei scrisori particulare.

Ca fineța de simț moral să răsară la un profesor junimist și în special la d. Emanoil Antonescu, pudicul elector de la Argeș, un model viu de asanator de moravuri, nu ne miră. Era chemat ca d. Manolachi Antonescu să se agite întâiul. Tot așa de pudic e și d. N. Iorga, cel ce a aruncat cu călimara în Tocilescu și dacă n'a fost deasupra a fost dedesubtul d-lui M. Dragomirescu în însăși cancelaria Universității, și speculatorul naționalismului de paradă.

Ei bine, d. Arion a sesizat comisia de judecată și inspectorul general secundar, d. I. Peretz, profesorul cu moravuri puritane din str. Păcurari, Iași, va susținea acuzarea, cerînd *destituirea*. Pînă să se isprăvească judecata la Sinod, cum se va isprăvi, Universitatea de București, va tîrî în proces pe fostul decan al Teologiei și va da prilej ca în fața comisiei de judecată să se desfășure o parte din procesul de la Sinod. Ceia ce nu se va putea spune la Sinod, se va spune la Universitate și nu știe nimene ce va eși.

Se prea poate ca mîne să sară focul și la Iași, căci și la Iași este teren de acțiune sinodală și la Iași trăesc Vlădici, și la Iași se știe cîte-ceva din cele sfinte ale Inalților Ierarhi.

Dar fără a prejudeca întru nimic mersul procesului, credem că neprevăzutul ne va procura multe și interesante surprize în desnodămîntul acestui proces, ce pasionează țara și neamul.

Și toți ne întrebăm, cam care poate fi sfîrșitul acestui proces?

Procesul ce se judecă la Sinod cuprinde trei părți: erezia, plagiatul și imoralitatea. In prima parte Episcopul de Roman a întins acuzarea canonică asupra Mitropolitului primat, căci el, ca șef al bisericii a fost raportor al legii și a afirmat în Senat, că legea e canonică. Dacă pe Mitropolit l'a acuzat în față, pe ceilalți Episcopi i-a acuzat de copărtași la erezie, dîndu-le cu ibrișin pe la nas în recuzări.

In partea întâia a procesului Episcopul de Roman e în tot cîștigul de cauză, de oare-ce și Sinodul în plenul lui a cerut și Ministrul de Culte a făgăduit reforma legii Consistorului. Cine are dreptate? Cine are cîștig de cauză? Cine va eși învingător din această luptă? Putea-va da Sinodul un vot de condemnare Ierarhului, care le-a deschis ochii și i-a readus la calea adevărului? In lupta cu Sinodul, cîștigul moral e de partea Episcopului de Roman, și sîntem mai mult ca siguri, că Sinodul va hotărî că de oare-ce guvernul și-a luat angajamentul de a modifica legea, acuzarea de erezie cade de la sine, fără a constitui un punct de acuzare Primatului ori Sinodului în întregime.

Dar partea întâia a procesului va rîdica sus în ochii țării figura Episcopului de Roman, și va dovedi că se poate cîștiga cauza, cînd dreptatea e cu dînsul, chiar luptînd *unus contra omnes*.

In partea a doua a procesului, e chestia plagiatului. De sigur, că nici Primatul nu e cel întâi, nici cel din urmă care s'a folosit de lucrările literare ale altora. Și mai ales în teologie, unde s'a zis și s'a scris aceiași și aceiași. Se va institui o comisie de 3, sau se va alege un arbitru, care să citească textele și să le confrunteze, ca să se dovedească că a *furat* lucrarea altuia. Iar la chestia, că el Primatele unei biserici ortodoxe, a furat ideile și frazele din lucrarea unui protestant ori catolic apusan, și deci a putut împărtăși idei eterodoxe, nu e cel dintâi caz în biserica noastră. In ori-ce caz se va arăta că prin plagiatele teologice Vlădicii noștri gîndesc puțin, muncesc puțin și țin a și da aere de mari cărturari, traducînd, compilînd, plagiind. Și cum Sinodul are mulți neliterați, cum va putea condemna Episcopul Buzeului sau al Galați lor pe cel ce a tradus fără nume din nemțește o carte creștinească!

Cît despre chestia a treia, se știe că nu Episcopul de Roman e cel ce a început polemica. El și-a însușit-o pentru a urni procesul. De ani de zile presa teologică la noi a dus și duce o campanie violentă contra Episcopatului romîn. Ce nu s'a scris în acest timp? Mișcatu-s'a cine-va? Păsatu-i-a cuiva de acest scandal al presei bisericești? Avut-a curaj d. Haret să ia vre-o măsură? Pe cît se știe d. Haret chiar a încurajat cu scandalul contra Mitropolitului Partenie. Directorii revistelor de scandal continuau de a fi funcționari ai regimului liberal, și se credea că așa trebue să meargă lucrurile.

Episcopul de Roman atunci și-a însușit acuzarea, ca doar-doar se va limpezi atmosfera. Doi ani însă d. Haret a dat bir cu fugiții și s-a făcut complice cu Primatele, să considere ca *nule* și *neavenite* ori-ce întîmpinări a Episcopului Safirim.

Iar dacă chestia a treia se ia de mulți ca o chestie personală între Vlădică și Mitropolit, se înșală. Pertractarea acestei a treia părți va sili pe foarte mulți să vorbească și să se vorbească de foarte mulți Episcopi. Iată un punct asupra căruia nu putem prevedea nimic, căci procesul s'a deschis din 2 părți, și nu ne vom mira cînd îl vom vedea deschis din 3 părți, cu dovezi contradictorii și cu scandal mai mare.

Toți cari au denunțat prin publicitate vre-un fapt în sarcina Ierarhilor țării au cuvîntul să iasă la iveală, pentru a se prăbuși mai multă lume și a face ca păstorirea Mitropolitului Atanasie să fie plină de fapte penale, rubrică bogată în fapte, dar nu spre cinstea bisericei autocefale romîne.

Și acum întreb și eu cu cetitorii: care va fi sfîrșitul începutului?

Cazul profesorului Chiricescu

Domnul dr. C. Chiricescu, profesor la facultatea de teologie, poseda o scrisoare trimisă lui, de actualul Mitropolit Primat, scrisoare foarte compromițătoare pentru acesta.

După ce conținutul acelei scrisori transpirase în public, acum, cu prilejul conflictului d'intre Primat și episcopul de Roman, ea a fost fotografiată și publicată prin ziare.

Pentru acest fapt și pentru acel, că d-rul Chiricescu a refuzat să pună originalul la dispoziția Sinodului, ministrul instrucției a trimis pe profesor înaintea comisiei superioare de judecată, autorizînd pe inspectorul însărcinat cu susținerea acuzării, să ceară juriului destituirea profesorului de la facultatea de teologie.

Intre Mitropolitul Primat și profesorul citat, existau foarte cordiale relații de prietenie. Trebue să fi atins recordul acele relații, cînd, după cum arată scrisoarea facsimilată, înaltul Prelat vorbește prietenului seu despre o revenire a unei boli venerice, și-l roagă să implinească comisionul delicat de a tîrgui pentru Inalt Prea Sfintul diverse hapuri și lichide, pe cari chiar un laic, neînsurat, cînd are nevoe de ele, le cere farmacistului la ureche.

Evident, o asemenea scrisoare iese din cadrul corespondenței propriu zise. Ea capătă, din contra, caracterul unei spovedanii, ea constitue un mare secret și n'are a fi comunicată nimănui.

Domnul Chiricescu, din contra, a publicat acel secret și ministrul îl găsește cu atît mai vinovat, cu cît înalta poziție socială ce o ocupă fostul „confident al Primatului, i impunea mai multă delicateță de suflet de cît ori cărui alt muritor.

Dar de ce a fost publicată scrisoarea? Aci ajungem la cauză, care trebuia să aibă și efect.

Mitropolitul Primat, cel mai bun prietin al profesorului, precum zice decizia ministerială de dare în judecată, venea în casa prietinului și devenise prietenul casei în înțelesul romantic al cuvîntului, făcuse, adică, din d. Chiricescu, „cel mai bun prietin al seu"—ceea ce italianul numește „il terzo incommodo".

Legea pedepsește adulterul. Legea acordă divorsul, fără a mai aplica anul de încercare, barbatului, care dovedește infedilitatea soției sau vice-versa. Mai mult încă: legea, cu toată rigoarea ei, vede o scuză în crima ce ar săvărși-o, ucigînd pe infidel, pe infidelă, sau pe stricătorul casei conjugale—acel sau aceea ce ar descoperi adulterul.

Mînia soțului sau soției, ura și setea, de răzbunare contra ticălosului—sunt deci scuzate de lege, fiind-că sunt naturale.—De ce n'ar fi dar explicație pentru „indiscreția" profesorului.

Că a lasat să treacă vreme, că și-a ales momentul de răzbunare cînd a voit el—astea îl privesc. Fapta lui ie o răzbunare, răzbunarea lui ie legală.

Dar un fapt foarte important reese din decizia ministrului de instrucție: ea nu atacă în fals facsimilul publicat, ea nu spune că profesorul s'a servit de o scrisoare contrafăcută.

Asta înseamnă, că Primatul a fost bolnav de boli lumești, că boala venerică de care a suferit, coincizînd cu data sfinții rei unei biserici de către bolnav, acea tărnosire se făcuse de Primat în stare de necurățenie trupească.

Și atunci: cum mai poate sta,—indiferent de cazul Chiricescu—cum mai poate sta în capul bisericei un asemenea necurat?

„Dumneasa" la Abator

Cronica veselă n'a mai avut prilej, de vre-o opt zile, să înregistreze din comicăriile ce le operează d. I. Stamatiu în calitatea sa extra de edil al Iașului.

Domnul Stamatiu a avut, însă, buna inspirație să onoreze, ieri, Abatorul, cu presența sa matinală și iată ne în stare fericită a cita iarăși ilustrul nume.

Eminentele edil s'a ivit la orele cinci dimineața la locul citat „spre a vedea, spune un comunicat semi-oficial," ce este adevărat în reclamația ce i-a fost făcută de doi casapi, cum că sunt șicanați de hahami „cu carnea cușer".

Persecuție fără precedent, neînțeleasă, pe care „dumneasa"—spune comunicatul—a găsit-o nefundată.

Mai departe ie mai interesant: „cu această ocaziune, așa continuă comunicatul—„dumneasa" a inspectat întreg localul abatorului, care urmează a fi vizitat de medicii, cari vin la congres".

După părerea „d-sale", va fi, deci, un congres al veterinarilor, căci ce au să caute medicii de oameni, într'un local pentru vite.

„Pretutindeni, se spune în cotinuare, „domnea o curățenie exemplară, pentru care fapt „dumneasa" a felicitat pe medicul veterinar."

Felicităm și noi pe „d-sa", că s'a sculat așa dimineață, ca să ancheteze „șicanele de la carnea cușer" și că, cu asemenea nenorocit prilej, „d-sa" a inspectat abatorul, pe care, găsindu-l curat, „dumneasa" a felicitat pe directorul Abatorului.

Bravo „dumisale".

Bugetul Spiridoniei rectificat

De la centru s'a impus eforilor Spiridoniei să facă reduceri budgetare spre a realiza suma de 450 000 lei, rămasă deficit.

După îndelungate cazne s'a făcut rectificare de budget, realizîndu se economii în sumă de 233.664 și 30 bani, rămînînd ca restul — adică aproape tot atît—să se rectifice în viitorul budget.

Dacă sunt unele economii pe cari le admitem, apoi protestăm contra reducerilor de paturi, protestăm contra reducerilor făcute în alocațiile zilnice pentru hrană.

Credem că numărul paturilor și hrana ce se dă suferinzilor, corespund cu voințele testatorilor și a reduce din paturi și din hrană, înseamnă a nu satisface dorințele exprimate de testatori.

Spitalului central din Iași i s'au luat o sută de paturi, institutului Gregorian din Iași 20 paturi, iar celorlalte opt spitale din țară, li s'au luat 84 paturi. Toate aceste pe timp de zece luni, adică pe tot timpul verei și pe tot timpul iernei—ceea ce se va face și la anul, căci dacă epitropii, în procesul verbal încheiat, spun că la anul nu se vor mai reduce din lefuri, nu spun de loc că va fi tot așa și cu paturile pentru bolnavi și așa va fi, de vreme ce, pentru budgetul viitor, mai rămîn peste 200.000 lei economii de făcut

In ceea ce privește hrana bolnavilor, pe lîngă că reducerea celor 120 paturi din spitalele din Iași, aduce o economie de 84 bani pe zi de fie-care pat, apoi și la restul de peste 200 paturi s'au redus cîte zece bani pe zi.

Aceasta înseamnă evident, o deghizată închidere a spitalelor pe timp de zece luni, fără a ținea seamă de epidemiile ce se pot ivi vara.

Risipa destrăbalată are de consecință economia. Știm sceasta. Dar economii în materie de sănătate publică, economii criminale cum sunt închiderile de spitale sau reducerea lor la strictul necesar—asta nu se poate.

Spitalele sf. Spiridon, cu averile lor de milioane, au fost create pentru bolnavi. Cînd expulsezi pe acei bolnavi din spitale, cînd hrana lor o reduci, lăsînd cumpărăturile pe seama inimoșilor intendenți, faci operă de criminal.

Statul n'are spitale în Iași. Statul are nevoe de cetățeni sănătoși, dar de sănătatea lor nu se îngrijește. In Iași avem numai spitalele Spiridoniei, cari există din inițiativă, privată și dacă și acelea se închid, în bună parte, pentru suferinzi—întrebăm unde vom ajunge?

Vom continua a protesta cu energie contra economiilor criminale, căci nu vom obosi luptînd pentru sănătatea Iașului.

ECONOMII

In cearta care a adus pe arenă trecuta Epitropie liberală a Sfîntului Spiridon, cu Epitropia actuală, am lăsat ca dansul milioanelor luate de pe spinarea bolnavilor din spitalele Epitropiei, să facă numai obiectul lungilor coloane a celor două ziare locale, care reprezintă interesele celor doi beligeranți. In toată această discuție, în care Epitropia actuală, publică sub formă de articole politice, procesele verbale de serviciu ale administrației lor, putem constata că noi nu reprezintăm nici unul din interesele în luptă; prin urmare suntem singurii cari putem spune un cuvînt nepărtinitor, un cuvînt care să se refere și la bolnavii din spitale.

După o trudă de două luni, în care timp tot soiul de svonuri au circulat asupra economiilor ce vor face în actualul buget, Epitropii au găsit, în sfîrșit soluția, în cît eri ziarul local al guvernului, a publicat procesul-verbal al acestor economii. Nu vom discuta împrejurările cari fac că aceste reduceri să fie singura scapare din faliment a acestui bogat așezămînt; vom arăta numai, că în toată munca ce a pus pentru a combina aceste reduceri, mîna măiastră care le-a aranjat, n'a avut în vedere de cît interesele electorale și nu s'a gîndit la nimic alt ceva.

In adevăr din totalul reducerilor, de 233.000 lei, personalul dă numai 22.000 iar bolnavii restul. In tot procesul verbal, Epitropii au grijă să nu supere personalul—adică pe acei cari votează—și subliniază că reducerile de 5 la sută asupra lefurilor sunt temporare, că nu știrbesc de loc drepturile la pensie și alte multe rezoane, doar nu se va supăra personalul. Despre bolnavi însă, nici o vorbă: le suprimă din paturi, le tae din albituri, le tae din hrană, le iea din medicamente, dînșii nu vor protesta, în cît procesul verbal nu subliniază ce cred Epitropii despre viitorul acestui spital, în care se tae toate mijloacele, care și acum sunt foarte reduse, pentru îngrijirea bolnavilor.

In schimb, cînd e vorba să se menajeze alte interese, politice, fac risipă înființînd chiar locuri din nou, acolo unde trebuința nu cere, sau chiar, dacă ar cere se pot amîna pentru vremuri mai bune; căci nu e frumos să se creeze din nou, atunci cînd se impun sacrificii tuturor acelora, cari au drepturi mai tari de cît acelea consacrate prin angajamente electorale. Pentru aceea toți acei cari au consimțit la reducerile de 5 la sută își vor face o tristă idee despre moralitatea acelora care tae de la unii, ca să dea unui client electoral.

In această categorie intră și numirile din nou făcute, a doi medici, din care unul la pavilioanele de izolare. Numirea aceasta este de natură a rîdica și ultimul credit ce s'a putut acorda actualei Epitropii.

In scurtul timp de cînd funcționează, actualii Epitropi au găsit mijlocul de a numi în posturi medicale nu mai puțin de cît 4 clienți electorali, ceea ce este o sfidare la care n'a ajuns pînă acum nici o administrație. Toate aceste numiri sunt absolut în potriva legilor și regulamentelor, iar ultima le întrece pe toate, căci s'a numit la pavilioanele de izolare un medic, care de sigur nu are dreptul de cît la recunoștința electorală.

Această numire este o lovitură ce se aduce și Facultății de Medicină, de oare ce după toate regulele, la aceste pavilioane trebuia să fie de drept medic, profesorul de boale de copii. Pe lîngă faptul că e singurul în măsură a cunoaște boalele de copii, apoi este absolut necesar că profesorul acesta să poată învăța pe studenți boalele contagioase a copiilor. Numindu-se un alt medic, se calcă și interesele învățămîntului și se face și o risipă, de oare ce profesorul de clinică ar fi făcut acest serviciu fără leafă, precum îl face deja de atîta timp.

Să nu ni se aducă motivul că dacă ar fi același medic la boalele contagioase și la cele interne, ar duce contagiunea de la pavilioane la secția internă. Este un rezon copilăresc, care nu-și are locul față cu atîtea măsuri de apărare ce se pot lua.

Nu cunoaștem intențiile Epitropiei în privința rolului ce va avea acest medic; înțelegem doar după leafă că va fi considerat ca medic secundar. Nu știm dacă aceasta înseamnă că medic primar va fi profesorul de clinică; în tot cazul este o risipă a se crea din nou pe vremuri grele, atunci cînd personalul actual era suficient.

Prin urmare este lucru dovedit, că în potriva celor mai elementare considerații de interes, at't a bolnavilor, cît și a învățămîntului, Epitropii au numit pe cale politică un medic la pavilioanele de izolare.

N'am dus pînă acum nici o luptă în potriva actualei Epitropii, căci am crezut că împrejurările excepționale în care a luat în mîni administrația acestor așezăminte, impun tolerarea măsurilor de care nu actualii conducători sunt vinovați.

Cînd vedem însă, că se transformă așezămintele sfîntului Spiridon, tocmai pe vremurile grele ale crizei sale financiare, într'un azil pentru plasarea tuturor angajamentelor electorale, ne credem datori alături cu protestarea noastră, să arătăm că dacă aseminea măsuri vor mulțumi un stomah—două, vor stîrni însă indignarea tuturor oamenilor de bine, a tuturor medicilor tineri cari știu să facă răspunzătoare influența politică pentru aseminea acte care compromit pentru totdeauna prestigiul partidului care le face.

Sfîntul de la Roman

Suntem o generație nenorocită.

Trăim în deplină decadență: n'avem curajul nici faptelor, nici cugetului nostru.

Ne bîntue o criză generală, pe toate terenurile de activitate publică.

Se zice că acesta e efectul fatal al unei legi imutabile, care guvernează lumea de la începutul ei și o va guverna cît va fi, — *legea evoluției*.

Fie. E singura noastră consolație.

Dar lucrul să fie bine stabilit: e altceva „*evoluție*" în sensul de „*neputință*" și cu totul altceva în sensul de „*nevoință*".

„De unde nu e, nici D-zeu nu poate lua", — sună o zicătoare populară; dar de unde este, or-cine poate pretinde.

Ceea ce se petrece la noi nu este „neputință", căci putință este; dar nu este bună-voință, sau mai exact „este rea voință, — rea concepție".

Iată realitatea.

Iată rĕul.

Voim a spune ceva despre „Scandalul bisericesc" e singura titulatură ce se potrivește cu situația.

De unde s'a iscat?

— Necontestabil, de la votarea actualei legi sinodale, patronată de fostul Ministru de Instrucție, liberal, d. Spiru Haret. S'au ridicat atunci protestări din sînul Sinodului, atacîndu-se legea ca contrară dispozițiunilor vechilor canoane, — care sunt „Constituția Religiei". Intre cei ce au protestat la început, alăturea de actualul sfînt Episcop al Romanului, era — faptul e stabilit, — și actualul Mitropolit Primat, pe atunci numai Episcop de Vîlcea. De altfel aceasta era părerea intimă a tuturor Sfinților Prelați, dar cari dintr'un sentiment de condescendență și exces de disciplină, față de fostul Ministru Haret, au lăsat o moale cu apărarea dogmelor, arătîndu se smeriți înaintea puterei timporale, după comodul principiu: „capul plecat, nu l tae sabia„.

KALODONT

PASTĂ DE DINŢI ŞI APA DE GURĂ

de vânzare la: PARFUMERIĬ, FARMACIĬ, DROGUERIĬ etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris.

Représentant: Sam. Löbl, Bucuresti.

Dacă atunci Sinodul ar fi stăruit în apărarea aşezămintelor bisericeşti, în spiritul conoanelor, e cert că actuala lege Sinodală, n'ar fi văzut lumina zilei, — tristă lumină şi rele zile a adus cu ea, îndelungat timp de aproape trei ani, constituind un adevărat şi perpetuu scandal de atunci pînă azi!

Aceasta e realitatea.

Et bine, cel ce a determinat votarea legei, a fost actualul Primat Athanasie, care, ca cel mai energic dintre Episcopi, s'a tîrguit cu Guvernul Liberal şi cu Ministrul respectiv, — termenul e tare, dar e singurul potrivit, — ca să'l facă pe S. S. Mitropolit Primat şi S. S. se obligă şi garantează votarea legei.

Şi aşa s'a făcut.

Fostul Episcop Athanasie de Rîmnic, — care se exprimase chiar în scris despre necanonicitatea legei, — devenit Primat, a dat la o parte conoanele şi cu influenţa S. S. de Mitropolit Primat, precum şi cu marea S. S. energie de om, — pe care vedem că vrea să îşi facă reclamă faţă de toată lumea, că o posedă, pe toate terenurile, — S. S. a schimbat părerile tuturor Prelaţilor, a netezit drumul urmărit de guvernul Liberal şi Ministrul Haret: şi legea s'a votat!

Un singur Prelat a rămas în picioare, tare pe convingerea şi conştiinţa Sa, de apărător al Bisericei, — Episcopul de Roman, — dar a fost suficient ca greutatea lui morală să cumpănească mai mult ca a tuturor celorlaiţi la un loc: de unde vedem, ceia ce vedem.

Ce reesă din acestea?

— Că s'a comis o mare greşală de Guvernul Liberal, în deplin concert cu capul Bisericei, Primatul Athanasie şi cu tacita aprobare a aşa zisului, sfîntul Sinod.

Toată lumea e convinsă azi de acest lucru.

Ceva mai mult, cei chemaţi îşi recunosc azi greşala şi încep a pleca capetele, — e drept, cam timid, nu făţiş. Azi şi Guvernul şi Ministrul actual Arion şi acelaş aşa zis sfînt Sinod, nu văd mîntuirea de cît în modificarea Legei Sinodale, în sensul cererei Episcopului de Roman.

Concluzia logică?

— Dacă o greşală mare s'a comis, un singur om a luptat la îndreptarea ei, cu mari riscuri: acela e Sfîntul Episcop de Roman. Departe dar de a i se găsi cea mai mică vină, numai Lui îi revine întregul merit, al îndreptărei Rĕului.

Trecem acum la partea a doua: Pîrile personale aduse de Episcop, capului Bisericei, Mitropolitului Primat Athanasie.

In fond se recunoaşte de cei chemaţi, că aceste pîri sunt, din nenorocire, fapte adevărate, — dar că ele nu trebuiau a fi aduse în discuţiune şi mai ales date la iveală, în public. Aceasta e problema, în întregul ei.

Nu e de loc nici logic, nici moral, ca cunoscînd fapte urîte, să le ascunzi. Admitem însă, pentru raţiuni înalte, că nu era bine ca faptele cunoscute de Sfîntul Episcop de Roman, despre Primatul Ţărei, să fie date în vileag.

Dar dacă e vorba că aceasta constitue o vină, cine o suportă?

— Oare, dacă Sfîntul de la Roman, ar fi fost un răsvrătitor, — cum i se zice, — sau suflet mic, doritor de reclamă şi răsbunare: de ce n'a dat în vileag aceste acte compromiţătoare de cit azi, după 3 ani?

Cine în locul S. S. ar fi mai avut înţelepciunea şi ingereasca Sa răbdare? S. S. a văzut răul ce se făcea bisericei; avea conştiinţa limpede că acest rău e datorit în mare parte Mitropolitului Primat Athanasie, — după cum am arătat mai sus; — şi de aceia S. S. îşi a făcut datoria de a atrage atenţia celor în drept treptat — treptat: la început făcînd aluzii; apoi arătînd fapte imorale; apoi precizîndu-le şi numai cînd a văzut persistenţa tuturora în calea răului, cari căutau a-l distruge tocmai pe S. S. împrejurările l'au forţat a da în vileag acte şi fapte, despre cari cei în drept aveau datoria de a le evita. *Nu S. S. dar e vinovat, ci guvernele şi Miniştrii respectivi, cari nu au avut prevederea suficientă de a evita scandalul.*

Cum, acest destăinuiri şi fapte scandaloase, pe cari sfîntul de la Roman cu durere în suflet şi silit de micimea sufletelor altora, le-a dat la lumină: constitue din partea S. S. un act de răsvrătire la adresa Capului Bisericei? Dar apoi dacă acest şef al Bisericei, ar fi avut cît de puţină consideraţie pentru prestigiul Ei, ar fi lăsat ca lucrurile să avanseze unde sunt azi?

Or cum s'ar examina chestia cu totul alţii şi alţii es vivovaţi, vinovaţi din cei mari, — şi dreptatea şi lumină deplină nu va fi de cît numai la restabilirea deplină a curatului adevăr.

Şi purul adevăr este că sfîntul de la Roman, în împrejurările de faţă s-a dovedit a fi singurul apărător sincer şi curat al Religiei strămoşeşti, — căruia îi revine *esclusivul* şi marele merit, că cel puţin pentru viitor, Biserica, noastră va fi scutită de asemenea scandaluri.

Se cuvine dar, a aminti aşa zisului Sfîntul Sinod, că judecata Sa va fi o judecată istorică, în bine sau în rău.

Dacă va învinge partea binelui, — ceia ce este de dorit, — acest Sinod îşi va spăla partea sa de contribuţie la actualul scandal bisericesc, — şi va trebui să mulţumească smerit lui D-zeu că le-a hărăzit în mijloc un sfînt ca cel de la Roman, — care i-a spălat pe toţi de păcat. Nu va face aceasta, Sinodul îşi va încărca conştiinţa pe vecie şi va provoca noui tulburări de toate felurile, pe toate terenurile, în mult încercata noastră ţară, — care tocmai de acest fel de afaceri n'are nevoe în momentele de faţă.

Gh Skarlet

OAMENI ŞI LUCRURI

LIGA VIRTUŢII

Despre virtute, despre pudoare, despre „cinste" se vorbeşte mult, la noi şi pretutindeni. La noi,—cu prilejul nenorocitei afaceri mitropolitane în care se vor perînda ca pe pînza unui cinematograf, figuri şi întîmplări,—martori şi mărturii, povestiri, scrisori, mahalagisme,—toate învîrtindu-se în jurul unei şi aceleiaşi mari probleme: a virtuţii.

Nume de femei, portrete de femei, scrisori de femei, rude de femei,— iată elementele cari, în măsură însemnată, vor desfăşura şi vor desemna conturul unei mari,—mai drept unor mari—drame sociale. Căci sunt sociale, măcar că s'au petrecut şi ar fi putut fi înnăbuşite în umbra unor ziduri monahale discrete. Ar fi putut,—dar nu a fost dat pe semne să fie aşa!

Spuneam că problema „virtuţii" e o preocupare obştească. Iată bună oară că presa străină ne aduce la cunoştinţă, în rîndul curiozităţilor zilei bine înţeles, formarea unei *Ligi* de natură cu totul originală. Pe cînd dăunăzi s'a vorbit mult despre o „Ligă a Amorului liber," intemeiată în Italia, cu ramificaţii mondiale, — nu departe, în oraşul austriac Linz, s'a fondat acum o ligă a Fecioarelor, organizaţie ale cării statute s'au tipărit şi împrăştiat în scop de a se cîştiga un cît mai mare număr de aderente şi de ligi—surori:

„Scopul ligilor noastre are de scop de a feri tineretul femeesc de ori ce conrupţiune de moravuri, să l îndemne a cultiva virtuţile creştine şi cu deosebire a păzi „sfintele pudori".

„Orice membră a ligei noastre trebue să fugă de ocaziuni primejdioase în care ar putea păcătui, să ocolească ori ce cunoştinţe, ori ce întîlniri netrebuitoare, ori ce comunicaţie între patru ochi, ziua ori noaptea, cu persoane de alt sex; tot aşa trebuie să evite dansul, afară dacă e obligată să iee parte prin o datorie de disciplină ori de prietenie, ceea ce urmează să aprecieze duhovnicul. Nici la ceremonii de nunţi să nu rămînă mai mult decît e strict necesar..."

„Membre ale ligei noastre pot fi numai domnişoarele cari şi au pastrat virtutea fecioriei *cel puţin* în faţa lumei..."

E lesne de văzut urechea iezuitului în umbra tuturor acestor statute, redactate cu acea divină hipocrizie iezuitică.

Fecioară... de ochii lumei măcar—şi e de ajuns. Incolo cine ce treabă are cu virtutea în sine?

Va vrea domnişoara membră să se folosească ceva mai cu indulgenţă de disciplina statutului? Foarte bine. O să judece duhovnicul—dacă se cuvine ori nu să-i dee voie,—bună oară de a dansa. Cine însă-i garantează... virtutea în această convorbire cu duhovnicul între patru ochi? Se poate foarte lesne ca să fie şi el un om tînăr, un om dornic de plăceri cu totul altele de cît ce-i dă meditarea cărţilor sfinte în umbra chiliilor tăcute; se poate ca el însu-şi să-i arăte cu insinuare, atunci, că „sărutul nu i păcat"—în anumite condiţiuni, adăogînd ast-fel vre un nou articol adiţional, statutului destul de elastic şi absolvind păcatul în puterea cine ştie cării virtuţi supraomeneşti...

Ni se par cu totul ciudate şi neserioase aceste ligi ale virtuţii. Ele măresc doară făţărnicia, dar nu austeritatea moravurilor. Ele sunt din cale afară slabe, şubrede faţă de ingeniozitatea miraculoasă a instinctului de iubire şi de plăcere. Iar membrele ligei--de ce n'am spune-o? cu sau fără voia duhovnicilor pot cădea la cea dintăiu atingere a... vîntului de primavară, pot cădea în braţele celor „primejdioşi", recitînd articole vagi din statut; pot cădea fără multă remuşcare „cu morala lor cu tot..."

Rodion

Litere-Ştiinţe-Arte

Academia maltratată. — După cum am prevăzut „Viaţa Romînească" reia campania în contra d lui Duiliu Zamfirescu,—dar în acelaşi timp admonestează şi Academia Romînă. Nu fără cuvînt:

„Locul pe care şi l'a ales d Zamfirescu ca să-şi verse focul, e Academia Romînă, *pentru care, mărturisim—nu avem nici o simpatie şi nici destulă stimă ca s'o deplîngem de halul în care a ajuns.*

Ne mirăm numai cum preşedintele ei (ori cine-o fi mai mare peste dînsa), permite unui om, pe cît se vede puţin stăpîn pe gură-i, să insulte oamenii cari nu se pot apara acolo. Dacă „oratorul" n'a învăţat cea mai elementară bună cuviinţă în Marile Capitale, în care se laudă că s'a civilizat, ci a ramas tot ca acel suflet injurios al strămoşilor săi adoptivi din Fanar, ar trebui să-l cheme la realitate cineva de acolo, dacă Academia asta vrea să fie o academie".

N'am cetiţ încă logosul d lui Zamfirescu în extenso. Il vom ceti cînd va apare în „Epoca" şi în „Convorbiri".

Am văzut însă din rezumatele publicate de ziare, că ne-a înjurat în cel mai *academic* stil—pe noi şi pe scriitorii ardeleni".

Se ştie că în parte a răspuns şi d. N. Iorga atacurilor d-lui Duiliu Zamfirescu şi anume celor relative la scriitorii ardeleni.

*

A apărut într'o elegantă broşură de 60 de pagini „Polypham" de Albert Samain, poem dramatic în două acte, traducere în versuri de I. M. Raşcu.

Preţul 0.30 bani.

*

Numărul 4 anul VI din „Viaţa Romînească" cuprinde articole, nuvele, poezii, studii, polemici, semnate de I. Al. Brătescu-Voineşti, A. D. Xenopol, M. Sadoveanu, Jean Bart. Catistrat Hogaş, G. Murnu, I. Nădejde, M. Codreanu, T. A. Bădărău, G. Rotică, Isabela Sadoveanu, I. G. Duca, Nicanor et Co. Recenzii, Revista Sevistelor etc.

*

La serata literară a „Asociaţiei culturale" din sala Pastia, în seara de 25 Mai au cetit versuri d nii M. Codreanu, Al. G. Doinaru, E. Furtună, M. G. Bacovia, I. M. Raşcu.

A doua producţinne a „Asociaţiei" va avea loc în sala Institutului de Anatomie.

*

Japonia e atît de civilizată, în cît are şi... plagiatorli săi literari. „Mercure de France" arată că scriitorul Kavakami, soţul celebrei artiste Sada Yaco a copiat într'o serie de piese opera lui Jules Verne.

Aviz d-lui A. C. Cuza.

*

A propos de Japonia. In lupta ce duce ministerul Katsura în contra „teoriilor revoluţionare" s'au pus la index operile unui mare număr de scriitori între cari: Tolstoi, Turghenief, Bernard Shaw, Maxime Gorki, Guy de Maupassant şi alţii.

*

La Bruxelles a avut loc de curînd o manifestaţie literară în onoarea lui Cyriel Buysse, unul din cei mai buni povestitori în limba flamandă, cu ocazia reprezentărei unei piese a acestui scriitor pe scena teatrului Naţional. A fost serbătorit ca un erou. Revista „De Week" (Săptămîna) a tipărit un număr festiv.

*

STRUNA ZILEI

UNUI ARHIEREU

«în potriva căruia planează o gravă acuzare de o faptă săvîrşită la o bae din Iaşi».

Cetind aceste într'o foaie,
Nedumerit m'am întrebat:
Cum ai putut tocmai din baie
Să ieşi atît de... necurat?

❑ ***Orice anunţuri şi abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce priveşte administraţia acestui ziar.***

INFORMAŢII

❑ **Comisiunile examinătoare.**—Ministrul instrucţiunei a numit următoarele comisiuni profesorale la examenele elevilor din Iaşi, preparaţi în particular:

Comisia elevilor preparaţi în familie: D-nii: T. Nicolau, preşedinte şi şt. naturale); părintele I. Andriescu, (religia); I. Manoliu, (filosofia); părintele Popescu, (romîna); August Scriban, (latina); I. Popescu-Muşata (greaca); I. Sibi, (franceza); Em. Călinescu (istoria) d-na Blanche Nicolescu (engleza); Tr. Bratu (germană), G. Costin Veiea (geografia), V. Popescu (şt. fizice), D. Ghibănescu (matimatici); Dr. Aug. Müller (higiena), Ilie Burghelea (caligrafia şi desemn), T. Berescu (gimnastica), I. Teodorescu (muzica), D. Borcea (drept şi economie politică).

*

Liceul Humpel. — Dr. L. Cosmovici, preşedinte, S. Ghiorghiu (latina), păr. I. Gotcu (religia), d na V. Dragomir (romîmîna), Oct. Erbicenu (greacă), d-na Alexandrina Neculau (germana), I. Tufescu (geografia), A. B. Brandia (istoria), părintele E. Savin (drept. econ. politică), R. Manoliu (filosofia), I. Borcea (şt. naturale), P. Bogdan (şt. fizice), C. Popovici (matematica), d-ra Olga Conta (higiena), d-na Crudu (desemn şi caligrafie) d-na Iuga (muzica), Dobriceanu (gimnastica), Ella Negruzzi (franceza).

*

Liceul prof. asociaţi şi comerţ. — D-nii D. Pompei preşedinte, P. Culianu (matematici), Al. Frunză (latina), G. Aramă (religia), P. Gărcineanu (romîna), V. Castano (franceza), I. Tufescu (geografia), C. Dosios (germana); V. Dumitrescu (istoria), F. Finţescu (şt. naturale), M. Ţilenschi (şt. fizice), S. Mureşianu (desemn, caligrafie), Ilie Burghele (gimnastica), Aug. Müller (higiena), V. Radu (drept şi econ. politică) R. Tufli (contabilitate), C. Georgescu (birou comercial), D. Ionescu (muzica).

❑ In seara de 30 Mai, are loc la grădina Copou o serbare organizată de corporaţia confecţiunelor.

❑ In localitate s'a constatat azi un nou caz de anghină difterică.

❑ Duminică în 29 Mai are loc examenul ucenicilor, din şcoala de desemn, a societăţei „Vulturul".

D. Gh. Jellea, este delegat din partea camerei de meserii.

❑ Ministerul de instrucţie a înaintat cererea din nou camerei de comerţ şi meserii ca ancheta privitoare la meseriaşi, să fie gata pe ziua de 1 Iunie.

❑ In „Ordinea" de azi 27 Mai „Scrisorile din Iaşi" se ocupă de: „Cele două universităţi — Minoritatea care abuzează—Cum era altă dată—De la „Datoria" la „Solidaritatea"—Un dosar discret—Raportul unui decan— Rolul buretului—Din rău în mai rău—Un rector amabil—Două categorii de profesori—Vitrina Centrului—Asociaţia culturală—Fiat lux!

❑ **Colete postale pentru Serbia.** — Direcţia poştelor din Serbia a făcut cunoscut direcţiei noastre poştale următoarea dispoziţiune, cu privire la importul de mărfuri în acea ţară, din Romînia, şi anume:

Fiecare colet va trebui să fie însoţit de buletinul de expediţie original şi de două declaraţiuni vamale, *în limba franceză*, în care să se arate:

Numele şi pronumele destinatarului, locul de destinaţie, numărul coletelor, natura şi calitatea mărfei conţinută în colet, denumirea comercială, calitatea şi valoarea, locul şi ziua, unde şi cînd s'a formulat declaraţiunea, numele expeditorului şi locul de origină.

Pe buletinul de expediţiune şi pe declaraţiile vamale trebue să se arate greutatea brută şi neto a trimeterilor.

Coletele cu vinuri şi liqueruri sau alte spirtoase, trebue să fie însoţite de certificate de origină, liberate de *Camerile de comerţ* din Romînia.

In lipsa acestora se admite viza biurourilor vamale, autorităţilor poliţieneşti sau comunale. Se acceptă şi viza legaţiunilor şi consulilor Serbiei.

Aceste certificate trebue să cuprindă: numărul bucăţilor, marca, numărul coletelor, greutatea lor brută, numirea mărfei şi numele expeditorului.

Mai trebue să se specifice neapărat *dacă marfa este indigenă sau străină.*

Fiecare colet poştal, trebue să fie însoţit de o factură a expeditorului, în care să se arate preţul mărfei conţinută în colet.

De oarece unele din aceste dispoziţiuni sunt considerate ca măsuri îngreunătoare pentru exportul mărfurilor din Romînia în Serbia, vom reveni, arătînd ce sunt aceste măsuri şi scopul pentru care au fost dictate de guvernul din Serbia.

❑ Aducerea apei de la Timişeşti a înlesnit a se face o îmbunătţire de care se simţea absolută nevoie la baia comunală. Serviciul de Hidroterapie, care pînă astăzi, fiind numai într'o singură parte, se făcea în anumite ore pentru domni şi doamne, ceiace aducea neapărat stingherealǎ şi înghesuială, cu începere de Mercuri 1 Iunie a. c. va funcţiona deosebit pentru fiecare sex, în tot cursul zilei.

❑ D. V. Ionaşcu, controlor financiar al judeţului, a fost transferat, pe ziua de 1 Iunie, la Constanţa.

❑ Domnul general Musteaţă a inspectat astăzi şcoala de escadron a regimentului 7 roşiori.

❑ Acum cîtva timp o spargere a fost făptuită la magazinul Kahane succesor din localitate.

Unul din autorii spargerei, Moise Somon, a fost prins şi arestat la Siret (Bucovina) şi va fi extradat.

❑ Acum cît-va timp a evadat din penitenciarul local numitul Cosmovici, fost funcţionar comunal, deţinut preventiv pentru escrocherii.

Graţie faptului, că Cosmovici are rude în poliţie, el n'a putut fi prins. Se crede că numitul s'ar afla refugiat la o moşie din jud. Botoşani, al cărei administrator este o rudă a lui Cosmovici.

❑ Direcţiunea generală a poştelor şi telegrafilor a făcut cunoscut oficiilor că scrisorile cari vor purta pe plic cuvintele *declaraţiune de boală infecţioasă* şi vor fi adresate medicilor de judeţe, de plăşi sau de oraşe, vor fi primite şi expediate ca recomandate chiar atunci cînd vor fi depuse de persoane particulare.

❑ Citim în ultra oficiosul „Conservatorul";

La ministerul de justiţie se va judeca azi, de către consiliul superior al magistraturei, la orele 10 dimineaţa, procesul magistratului Gh. Ioan din Fălticeni.

D. Ioan este fratele d-lui deputat St. C. Ioan, profesor în Bucureşti.

Vrea să zică: domnul Ioan are pacatul de a fi fratele unui deputat liberal!

❑ Congresul corpului didactic urban va avea loc anul acesta la Craiova în zilele de 14—18 Septembre.

◔ Gara Iaşi şi pieţele de manevre vor fi iluminate în fine cu electricitate. Consiliul de miniştri a aprobat lucrarea, care va fi efectuată de uzina de electricitate din Iaşi şi va costa 20 mii lei.

❑ Comercianţii din T. Frumos au trimis o adresă ministerului de interne prin care arată că **legea repausului duminical** a avut ca urmare decăderea tîrgului, de oare ce nu se mai fac aproape de loc transacţiuni comerciale, ţăranii cumpărîndu-şi cele trebuincioase din tîrguşoarele vecine.

❑ Administraţia comunală, a intervenit pe lîngă consiliul de higienă, de a-şi da avizul pentru deschiderea unei noi farmacii, în strada Tatarăşi.

❑ Consiliul de higienă al oraşului, se 'ntruneşte azi la orele 6 p. m. spre a discuta mai multe chestiuni importante.

❑ Direcţia generală a serviciului sanitar, a comunicat autorităţilor locale, măsurile luate, pentru a evita o introducere a microbului holerei din Constantinopol.

DIVERSE

— Domnul Tăutu, notarul comunei Sculeni, a fost transferat la comuna Găeşti, în locul d-lui G. Mihalescu care trece la Sculeni.

— Prefectura judeţului Iaşi a cerut ministerului de interne ca să aprobe disolvarea sfatului sătesc din com. Badarăi, recomandînd pe d. Petru D. Badareu, ca delegat special.

— Parchetul a cerut să i se trimită dosarele cu ancheta relativă la corporaţia constructorilor.

— Duminică au loc examenele de fine de an, la şcoala de adulţi, înfiinţată pe lîngă societatea „Vulturul".

DEBITUL BADAREU et Dr. MANOLESCU

De la Strunga

— Strada de Sus No. 189 —

Aduce la cunoştinţa onor. clientele că preţurile produselor s'a coborît la urm.

	Kg.	Litrul
Lapte dulce proaspăt, analizat de on. serv. san.		0.25
	oca	0.35
Caş proaspăt		1.20
Brânză de vaci proaspătă	0.60	
Castronul cu iaurt		0.15
Castronul cu iaurt mare		0.20
Brînză de Brăila grasă		1.80
Unt de gătit proaspăt	3.20	
Smântână dulce, centrifugată		2.20
Delicioasă brînză de munte nouă		1.40
Unt pentru cafea, ciaiu		5.00
Ouă zilnic proaspete		6.00 o/o
Gervais romînesc pachetul		0.50
Grăsime topită de porc	2.20 kg.	
Caşcaval de penteleu		2.40
Delicioasa urdă dulce		1.60
Zilnic sparanghel proaspăt		1.40

Debitul de Vinuri e aprovizionat cu cantităţi însemnate de vinuri naturale excelente, noi şi vechi, din podgoriile proprii, cari vinuri s'au pus în consumaţii cu preţurile cele mai mici posibile.

Pentru comenzile de vinuri de la 10 litruri în sus, făcute verbal sau prin o carte poştală adresată Debitului, se trimite la domiciliu. **Administraţia.**

Ultime INFORMAȚII

❑ *Consiliul comunal s'a ocupat eri de aşezarea statuei lui Vodă Cuza. S'a dat cetire unei scrisori, prin care sculptorul Romanelli se plînge contra aşezărei statuei în piaţa Unirei, de oare-ce d-sa a executat statuia, după indicaţiile ce a primit, în vederea unei pieţe mai restrînse. Aşezată astfel, statuia va perde din frumuseţa ei, ceea ce va dăuna reputaţia sa artistică. D. Romanelli spune, că e gata a supune chestia unui arbitragiu de artişti, pentru a se pronunţa.*

Consiliul decide în principiu, ca statuia să fie aşezată ast-fel, ca să respecte, dorinţa generală, însă locul anume, să fie stabilit după ce d. Romanelli va sosi în localitate.

De pe acuma însă, după indicaţiile date de d. primar, consiliul renunţă a se aşeza statuia în rotunda din piaţa Unirei, ci în faţa caselor Braunştein, aşa ca că se găsească în dreptul statuei lui Ştefan cel Mare, cînd se va face strada nouă, proectată mai de demult.

Nu vrem să anticipăm, — dar după proectul actualei administraţiuni comunale, statuia lui Vodă Cuza nu va mai fi aşezată în piaţa Unirei, ci în str. Săulescu.

Dar, nu aceasta e dorinţa generală.

❑ *In şedinţa de aseară, consiliul comunal a hotărît să perceapă o taxă de 3 la sută asupra imobilelor, ca taxă de canal.*

❑ *Ministerele de finanţe şi de industrie, au făcut azi cunoscut Camerei de Comerciu, că prin modificarea legei băuturilor spirtoase, nu se mai permite înfiinţarea de noi debite de vin sau bere.*

Prin urmare, Camera de Comerciu este invitată a nu mai acorda nici un fel de autorizaţie nouă.

❑ *Consiliul superior al magistraturii întrunit ieri, a dat aviz pentru strămutarea la alt tribunal a d lui G Ioan, membru de şedinţă la tribunalul Suceava.*

Ministrul justiţiei va deschide acum o anchetă contra aceluiaşi magistrat, în ce privesc gravele acuzări ce i-a adus fostul inspector judecătoresc, d. Matei Balş.

❑ *Alegerile pentru camerile de comerţ vor avea loc în toată ţara în ziua de 19 Iunie.*

❑ Aflăm că d. C. C. Arion va lua congediu pe timp de 40 zile, cu începere de la 11 Iunie.

Interimatul ministerului de instrucţie va fi ţinut de d. Delavrancea.

❑ Domnul Mateiu Cantacuzino, a avut o lungă convorbire cu d. Grecianu, privitoare la direcţia actuală a ziarului „Evenimentul".

❑ Subvenţia pe luna Maiu a studenţilor de la cantina Universitară va fi distribuită Mercuri, 2 Iunie.

❑ Incidentul între, cei doi medici, despre care s'a relatat în ziar, n'a avut loc la societatea de medici şi naturalişti, ci în localul societăţei de medeci şi farmacişti.

❑ Acum trei luni primul procuror a făcut raport de destituire contra unui funcţionar inferior din grefa parchetului.

Fără să aştepte răspunsul ministrului, primul procuror destitui de fapt pe funcţionar.

După trecere de trei luni, vine în fine, şi răspunsul ministrului, care în loc de destituire, aplică funcţionarului suspendarea pe timp de 5 zile.

Acum funcţionarul pretinde să-i se dee leafa pe timp de trei luni şi primul procuror refuză, fiind-că el „îl consideră destituit".

❑ In fiecare dimineaţă, în faţa biroului de primire al spitalului central, staţionează un mare număr de căruţe, care aduc bolnavi din satele învecinate.

In urma intervenţiunei medicului primar al oraşului, administraţia comunală a cerut epitropiei sf. Spiridon, de a dispune ca vehiculele şi bolnavii să nu mai staţioneze în stradă, ci în interiorul Curţei.

Epitropii au refuzat categoric, zicind că administraţia comunală să se îngrijească de un loc, dacă nu vra ca vehiculele să staţioneze în stradă.

❑ **De la Cercul institutoarelor.**—Joi, 26 a. c., a avut loc întrunirea cercului la care au luat parte 15 institutoare.

D na Maria C. Buţureanu pune în discuţie tema romanului scriitorului rus Potapenko: *In slujbă adevarată.*

Se scoate în evidenţă tipul preotului Chiril Ignatievici, care, avînd putinţa să ocupe demnităţi mai mari în cler—date fiind studiile ce făcuse — totuşi el preferă să se ducă la ţară, unde este mult de lucru şi unde îşi propune să trăiască fără a exploata pe ţărani, refuzînd ori ce plată pentru serviciile religioase, refuzînd şi rachiul indispensabil la praznice—lucru de care oamenii mult se miară.

Starea lucurilor din Rusia, avînd multă asemănare cu cea de la noi, citirea romanului ne-ar fi de mult folos. Acest roman este tradus în româneşte de către d. dr. I. Duscian şi costă 60 bani.

Intrunirea viitoare va avea loc la 9 Iunie.

❑ **Şcolare.** — La congresul corpului didactic primar urban ce se va ţine la sfârşitul lunei Iunie la Craiova, se va vorbi şi despre „şcoalele de corecţie şi şcoalele nedesvoltaţilor la minte. In acest scop, revizoratul şcolar va întocmi, cu ajutorul directorilor de şcali primare, un tablou de copiii nedesvoltaţi la minte, incorigibili, imbecili, etc. pe care îl va înainta d-lui C. Teodorescu, preşedintele societăţei institutorilor şi institutoarelor din Bucureşti.

— Invăţătorul C. Fîntînă de la şcoala din comuna Laza jud. Vaslui, a fost transferat pe ziua de 1 Septembre la şcoala din comuna Holboca, în locul învăţătoarei decedate Ecaterina Brăila.

— Revizoratul şcolar a aprobat ca şcoala din comuna Hlincea (Galata), să dea o serbare şcolară, pentru adunarea unui fond din care să se cumpere material de studiu.

— S'a aprobat un concediu de 20 zile d lui G. Teodoru, directorul şcoalei din Tg. Frumos.

❑ Comercianţii din Roman s'au plîns ministerului de industrie, contra unui anumit comerciu, ce se practică în acel oraş, în preajma Iarmarocului anual, şi care consistă în desfacerea de mărfuri, provenite din falimente.

Acest comerciu spun comercianţii din Roman—ruinează comerciul local.

❑ Comitetul local pentru organizarea congresului medical, ne roagă să anunţăm că toţi d nii congresişti, sosind la gara din localitate să se intrunească în sala de aşteptare clasa I-a, unde vor fi aşteptaţi de comitetul de recepţie, adunaţi în jurul steagului societăţei.

❑ Domnul Paul Bujor, profesor de morfologie, a cerut ministerului să dispună construirea unui lac, în grădina Universităţii, care va fi plantat cu plante şi populat cu animale pentru studii.

❑ Societatea romînă de gimnastică şi sport, organizează pentru 5 Iunie, o serbare intimă la Bîrnova.

Nu vor participa de cît membrii societăţii, cu familiile lor.

❑ Aseară a avut loc şedinţa la soc. de Medici şi Naturalişti, sub preşidenţia d lui dr. Demetriade.

S'au făcut următoarele comunicări:

D. dr. Bacaloglu, prezintă 1) o bolnavă sifilitică terţiară (cu paralizie) vindecată cu Mercur şi 2) o bolnavă cu scleroză laterală amiotrofică.

D. dr. Anghel, prezintă 1) un bolnav trepanat căruia i s'a interpus o proteză metalică (operaţie după procedeu propriu), 2) mai mulţi bolnavi cu autoplastii prin metode speciale.

D. dr. Vrînceanu, prezintă o bolnavă operată de d-sa de *varus equin.*

D. dr. Demetriade, prezintă un bolnav cu dublă epididimită Drou ameliorat în urma tratamentului antisifilitic.

A avut loc discuţia asupra pseudotumorilor albe (de natură sifilitică).

❑ Serviciul sanitar al comunei, se va muta zilele aceste în casele Paşcanu.

Aceasta în urma unui vot luat de consiliul comunal.

❑ **Consiliul comunal.**—Aseară a avut loc o întrunire a membrilor consiliului comunal.

S'a aprobat angajarea d lui inginer Leca, ca inginer inspector al comunei, cu salar anual de 18.000 lei. Angajamentul se face prin contract, pe termin de 5 ani, cu începere de la 1 Iulie a. c.

Se numeşte în comisiunea de apel contra impunerilor comunale pe d-nii consilieri Ienea, Martinescu şi Dimachi.

Se votează mai multe credite şi scutiri de taxe.

❑ Personalul medical al băilor Slănic se compune anul acesta din d nii doctori: docent Al. Brăiescu, dr. Antoniu şi din asistenţii: I. Paul, A. Costiniu, C. Michiu şi d rele: El. Forăscu, Ec. Ioan, Vera Bancov şi doamna dr. Jenny Docmann.

Luni seara vor pleca toţi la Slănic.

❑ Studenţii şcoalei de electricitate de pe lîngă facultatea de ştiinţi din Iaşi, au fost admişi să se poată bucura şi ei de reducerea de 50 la sută, ce se acordă, pe c. f. studenţilor.

❑ D şoara Elena Gavrilescu a fost proclamată ieri doctor în medicină.

❑ Am anunţat că ministerul lucrărilor publice a acordat o reducere de 50 la sută pe c. f. r, tuturor artiştilor dramatici, în mod individual.

Ministrul a revenit astăzi, în parte, asupra acelei dispoziţiuni, hotărînd ca reducerea să fie acordată numai artiştilor dramatici de la cele trei teatre subvenţionate.

❑ Camera de comerţ şi societatea viticolă, au intervenit la ministerul de finanţe cerînd ca vinul produs din transformarea strugurilor importaţi, să fie supus la aceleaşi taxe vamale, ca şi vinul importat din alte ţări.

❑ O ploae torenţială, însoţită de grindină, a căzut eri, după amiază, pe teritoriul comunei Dumeşti, cauzînd mari stricăciuni, pe o întindere de 300 hectare grîu.

❑ Mîine se va desconcentra prima serie din contigentele 1902 şi 1906.

❑ In ziua de 5 Iunie, va avea loc adunarea generală a societăţei viticole. Se va discuta chestia organizárei unei expoziţiuni de struguri şi fructe.

❑ Domnul Virgil Arion, fiind frate cu ministrul instrucţiei, coleg la liga culturală cu d Şumuleanu şi preşedintele comitetului permanent, se pun mari insistenţe pe lîngă el, ca să obţie ratificarea votului pentru rîdicarea d lui Şumuleanu la rangul de profesor definitiv.

Domnul Şumuleanu are sistemul de a parveni prin stăruinţi.

❑ Administraţia comunală a dat ordin serviciului de ecarisaj, să prindă cîinii pe stradă numai pînă la orele 6 dimineaţa.

❑ D-nii d-ri Paul Anghel şi Ernest D. Juvara au fost numiţi membri în consiliul de higienă şi salubritate publică al judeţului Iaşi.

❑ Tînăra Debora Sîrcu, din Tg.-Frumos, de 26 ani, s'a otrăvit eri, bînd o cantitate de acid fenic. A fost transportată la spitalul din Podu Iloaei, unde i s'au dat îngrijirile trebuitoare.

❑ Teatrul cinematografic Pathe Freres din vasta şi splendida grădină Trajan, cuprinde în noul său program de astă seară Vineri 27 Maiu, următoarele subiecte:

Revolta, (La Jacquerie); Reminiscenţe însufleţite din trecutul glorios al poporului francez. In 1356—Seniorii şi poporul—Orgoliul secular—Revolta, prefaţa îndepărtată a marei revoluţii franceze—Grandionse reconstituiri istorice.

Noul program cuprinde apoi: Romain Kalbris, înscenare după celebrul roman al lui Hector Malot—Butelia de lapte, comedie—Culesul şi comerţul portocalelor—Prince şi ziua de 13—Sporturi în Chili—Din paţaniile lui Smintilă—Serbările centenarului Italiei recepţiile misiunilor străine—Credincios până la moarte, roman însufleţit—Jenny şi ziua nunţei sale, comedie etc. etc.

Programele sunt schimbate de două ori pe săptămînă: Lunia şi Joia şi reprezentaţiile cinematografice au loc în fie-care seară la noua Grădină Traian—Duminicele şi sărbătorile Matineuri la 4 ore ziua în sala Circului Sidoli—cu preţurile populare obişnuite.

Orchestra Maestrului Dimitriu, acompaniază cu cele mai nouă piese, desfăşurarea sujetelor.

❑ Primim din partea „Cercului Comercial şi Industrial din Iaşi" următorul apel:

Către comercianţii, meseriaşii şi toţi locuitorii ieşeni

In zilele de 29, 30 şi 31 Mai a. c., are loc, în oraşul nostru, un congres al Cercurilor comerciale şi industriale din ţară, care are de scop îndreptarea condiţiilor economice şi complectarea lipsurilor de care simt nevoie aceste bresle.

Un număr de peste 6000 comercianţi şi meseriaşi şi-au anunţat participarea la acest congres.

Locuitori ieşeni

In totdeauna aţi dat dovadă de solidaritate cînd a fost vorba, de interesul şi binele întregei ţări.

Vă invităm a primi cu toţii, fără deosebire de religie şi naţionalitate, pe aceşti oaspeţi şi a-i găzdui pe la locuinţele domniilor voastre, dînd prin aceasta o nouă dovadă de sentimentele de dragoste şi ospitalitate, de care sunt caracterizaţi cetăţenii şi bunii ieşeni.

Comitetul cercului comercial şi industrial din Iaşi

P. S.—Din cauza marelui număr de congresişti şi a totalei lipse de camere la hoteluri, rugăm pe fiecare a găzdui pe congresişti în număr pe cît posibil.

❑ **Judiciare.**—Contractul de arendare al moşiei Lişna a fost declarat reziliat astă-zi, după cererea proprietarei, d-na Alice Nanu.

Arendaşul, d. dr. Bucşenescu, a fost condemnat la 6000 lei despăgubiri.

— Negutitorul Strul Rapaport a fost condemnat astă zi la 50 lei amendă pentru faliment simplu.

— Tribunalul s. II a confirmat mandatele de arestare ale celor trei fraţi Plumb, deţinuţi pentru furturi de cai.

❑ **Cu ocaziunea inaugurărei noului Palat al Camerei de Comerţ din Bucureşti, ziarul „ARGUS", singurul organ comercial şi judecătoresc din ţară, a apărut într'un număr special, cuprinzînd 16 pagini cu numerease ilustraţiuni şi o bogată materie pe hârtie velină.**

Ziarul comercial „ARGUS", publică zilnic articole comerciale, cronici financiare, agricole, industriale, jurisprudenţe, actele de comerţ şi notariat din intreaga ţară, publicaţiile şi rezultatele de licitaţii, poliţele protestate, falimentele etc., etc.

Acest ziar, redactat în felul marilor organe similare din străinătate, este absolut necesar tuturor agricultorilor, industriaşilor, comercianţilor, instituţiilor de credit, avocaţilor, magistraţilor, tuturor acelor cari se interesează de licitaţiunile publice.

Pentru ori-ce informaţiuni a se adresa la birourile ziarului „ARGUS", Bucureşti, str. Sărindar 12. Telefon 7/11.

Ultima oră

Bucureşti 27 Mai

Subscripţia pentru societatea Sinaia

Bucureşti.—Subscripţia pentru societatea Sinaia s'a închis azi. Suma a fost acoperită de 3 ori, dintre care 1 jum. în străinătate.

Băncile liberale au subscris puţin. Consiliul de administraţie au fost compus din d-nii Take Ionescu, Grigore Cantacuzino, dr. Leonte, dr. Anghelescu-Buzeu, D. Grecianu, C. Miclescu, Rosetti Bălănescu, N. Lahovari, şi Pascal Toncescu.

Preşedinte al consiliului de administraţie a fost ales d. Tache Ionescu.

Criza din Belgia

Bruxela.—Regele a însărcinat pe Marchizul de Brucville, cu formarea guvernului.

Mare faliment

Londra.—Marea Bancă Briclec, a încetat plăţile. Pasivul e pe 7 milioane.

Holera

Constantinopol.—In localitatea Unich s'a constatat un nou caz de holeră.

Starea regelui

Bucureşti.—Suveranul se află mult mai bine şi azi a părăsit patul.

Sinuciderea din Capitală

Bucureşti.— Astă noapte s'a sinucis într'o trăsură, în apropiere de hotelul Bristol tînărul Nicolae Torgescu, — fiul unui şef de birou din direcţia generală a serviciului sanitar.

Torgescu se'ndrăgostise de o cîntăreaţă şi plecă cu dînsa la Constanţa. După cîteva zile cîntăreaţa plecă în Ungaria, iar Torgescu, întors în Capitală se hotărîse să-şi curme firul vieţei.

Procesul Oginski

Petesburg.— Procesul Oginscki care se începuse la 4 Mai s'a isprăvit eri. Viljarjarski tatăl, Kaspandievşe alţi doi inculpaţi au fost achitaţi. Viljarjarski fiul a fost condemnat la doi ani închisoare.

Se ştie că e vorba în proces de inculparea de falşificarea testamentului principelui Oginski, făptuită de Viljarjarski şi alţii.

Chestiunea suprimărei delimitărilor regionale

Paris.—Consiliul de cabinet a convenit asupra sensului declaraţiunei ce d. Caillaux, va face la cameră în cazul cînd s'ar ridica chestiunea suprimărei delimitărilor regionale, cabinetul se va opune la ori ce propunere de asemenea natură şi va pune chestiunea de încredere. Pentru viitor, guvernul ar primi să nu se mai facă noi delimitări regionale.

Accidentul mortal al aviatorului Raimondo Marra

Roma.—Azi trebuia să aibă loc proba eliminatoare pentru circuitul aerian al Tibrului, aviatorul Raimondo Marra care rămăsese singurul concurent s'a înalţat în aer la o înălţime de 2 klm, dar la vre-o 3 klm. de aerodrom aparatul s'a răsturnat în urma exploziei motorului.

Raimondo Marra a murit pe cînd era transportat la spital.

Discuţia raporturilor dintre Italia şi Turcia

Roma. (Camera) — Camera continuă discuţia bugetului externelor.

Deputatul Foscari, aminteşte mai multe incidente politice din Constantinopole şi Tripolitania şi afirmă că reprezentanţii italieni se bucură de puţină consideraţie din partea autorităţilor turceşti, Oratorul invită pe ministru, să garanteze mai bine prestigiul şi interesul italiei.

Mari inundaţii. Cutremure de pămînt

Tiflis. (Caucazia).—Fluviu Terek, s'a revarsat pricinuind mari devastări. Vremea e extraordinar de friguroasă. In mai multe localităţi s'au simţit puternice cutremure de pămînt.

Crearea unei regiuni Champagne

Paris.—Oficialul publică decretul prin care se creiază o regiune denumită Champagne şi o a doua zonă cuprinzînd majoritea judeţului, Aube şi o-parte din judeţele Marue Honte, care va fi numită Champania de a doua zonă.

Guvernamentalii din Teleorman

Bucureşti.—Guvernamentalii din Teleorman s'au divizat în 3 grupuri disidente: unii voind ca şef pe d. Marghiloman, alţii pe d. Grig. Cantacuzino şi al treilea grup doreşte pe d. Nicu Filipescu.

Pentru a paraliza acţiunea d-lui Nicu Filipescu, cei de la centru vor să impuie ca şef local la Teleorman, pe d. Marghiloman.

Conflictul bisericesc
SORA OLIMPIA

Bucureşti.—„Adevărul" publică în numărul său de azi amănunte asupra „Sorei Olimpia", despre care s'a pomenit în discuţia conflictului bisericesc.

Olimpia se zice, că este de origină franceză. Mama ei ar fi fost întreţinuta unui archimandrit.

Intr'una din zile, s'a prezintat la Azilul Surorilor de Caritate", cu o recomandaţie din partea fostului episcop al Rîmnicului, actualul Mitropolit Primat, cu rugăminte de a fi primită.

Directoarea de atunci d-na Caty Varlam, a primit-o.

Din cînd în cînd, Olimpia primea cadouri din partea Mitropolitului Primat, care la început spunea că e nepoata sa, — şi la urmă că e o rudă îndepărtată.

După un timp însă Olimpia, a declarat că nu e de loc rudă cu Mitropolitul Primat.

Olimpia a părăsit în ultimele zile Azilul surorilor de caritate.

Un svon ciudat

Bucureşti. — Prin satele din Olt, s'a răspîndit svonul printre săteni, că toţi copiii de şcoală, vor fi operaţi la gît, de către nişte medici trimişi anume din Bucureşti.

In multe comune, locuitorii au pătruns în şcoli şi au scos copiii cu forţa. La Zimnic, şcoala a fost devastată.

Autorităţile cercetează.

Situaţia gravă în Albania

Bucureşti.—Ştiri sosite din Constantinopol arată că în cercurile guvernamentale, a produs mare nelinişte comunicatul guvernului austriac apărut în „*Fremdenblatt*" şi prin care se cere guvernului turcesc de a pune capăt stărei de lucruri, încetînd războiul din Albania, de oarece acesta nu va fi tolerat.

In mod oficial guvernul turcesc spune, că ştirile din Albania sunt exagerate. In realitate însă situaţia e de tot gravă.

Mîrdiţii s'au unit cu malisorii şi mişcarea revoluţionară ia din ce în ce proporţii mai mari.

Mii de Mîrdiţi au ocupat oraşul Lich, unde a avut loc o luptă crîncenă cu trupele turceşti.

Turgos Paşa a cerut noi ajutoare şi ministrul de războiu a expediat acolo 20,000 de oameni.

PRIMĂRIA COMUNEI IAŞI

In ziua de 4 Iunie a. c. ora 11 a. m. se va ţine în Camera acestei Primării licitaţie prin oferte închise, conform art. 72—83 din legea comptabilităţei publice, pentru furnitura a 25000 litruri petrol, necesar serviciului de ecleraj public pe timp de un an, de la data semnărei contractului.

Garanţia provizorie 1500 lei în numerar sau efecte garantate de Stat.

Condiţiunile de licitaţie şi caetul de sarcini se pot vedea în fiecare zi de lucru la Serviciul Administrativ.

No. 09791 26 | 8 Mai 1911

Băile OGLINZI

20% reducere vor beneficia vizitatorii Băilor de la 1 pînă la 15 Iunie şi de la 10 August pînă la 15 Septembrie.

Hotelier şi Restaurator

M. PETERSIL

FAINA LACTATA NESTLÉ

Nutriment complect pentru copii, bolnavi şi bătrâni.

Conţine cel mai bun LAPTE din ALPII.

Se vinde la toate drogheriile şi famaciile din Ţara.

Cutia „NESTLE" Lei 2

Repr. Sam. Löbl *Bucureşti strada Justiţiei No. 11.*

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV PREMIAT la toate expozițiunile din lume și la expoziționea generală romînă din 1906. **BYRRH** de Vînzare 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA)
De vînzare
La toate magazinele de consum. din țară

Magazinul Conservatorului

IAȘI — Str. Lăpușneanu 32 — IAȘI

— Casă de încredere, fundată în 1892 —

NOTE DE MUZICA

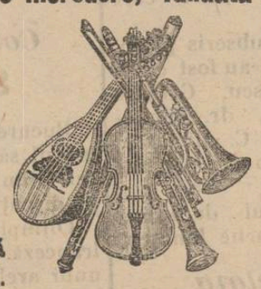

Instrumente Muzicale și Accesorii

Asortiment complect după programa Conservatorului.

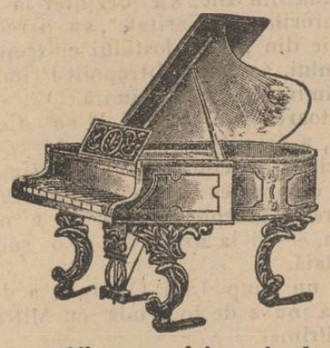

Piane
Pianine

REPREZENTANȚA RENUMITELOR FABRICI
STEINWEG, ROSENKRANZ SCHIEDMEYER

Vînzare și în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.

Patine cu rulete

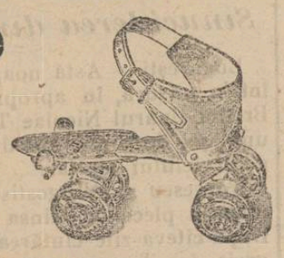

Pentru „Skating"
Calitate superioară
Prețuri reduse

Dacă suntêți suferinzi, dacă voiți a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi și ficat, întrebuințați zilnic și în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conștiincios și avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind și un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei și a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.

De vînzare în toate magasinele mari de consum.

La cerere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Depozit de Mașini de Cusut

pentru industriași și pentru familii, de calitate superioară. Funcționare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

Întrebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE

Puch și Dürkopp

Intrebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruioare și ori-ce accesorii

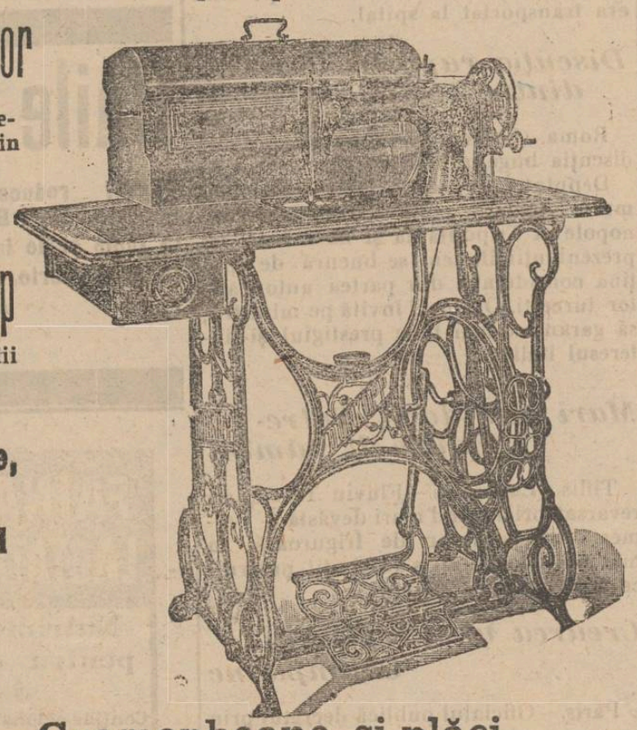

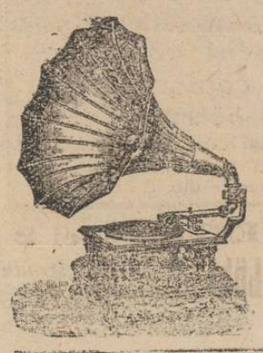

Gramophoane și plăci.
Instrumente muzicale
TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA
Magazinul comerciului in rate
S. L. G[illegible]

LABORATORUL DE

Produse Farmaceutice

Ioan Werner

FURNISORUL CURȚII REGALE
IASI

Sirop hypophosfit compus.

Remediu special contra Neurasteniei și întăritor puternic la persoane slăbite prin *surmenagiu. Tonic muscular și cerebral, combate maladiile și debilitățile nervoase.*

Doza pentru adulți 2 linguriițe pe zi, amestecat cu apă, copii în jumătate.

Costul sticlei 4 lei.

„Siropin". Lincoare contra tuturor *afecțiunilor de plămîi* și a *căilor respiratoare ca Bronchite acute și cronice emfiseme, tuberculosă, tusă convulsivă la copii.*

Doza pentru adulți 3 linguriițe de desert pe zi.—Copii 3 linguriițe de cafea pe zi. *Costul sticlei 3 lei 50 b.*

Valerianat de Amoniac Medicament special contra tuturor afecțiunilor provenite din sdruncinarea nervilor, recunoscut de toate somitățile medicale din Europa,

Doza pentru adulți 1—2 linguriițe de cafea pe zi în puțină apă zaharată.—Pentru copii 1/3—1/2 din doza pentru adulți. *Costul sticlei 2 lei 75 b.*

5 ani de succes 5

Grădina Trajan

In fiecare seară

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi — al doilea în fiecare Luni ambele programe săptămînale sunt

Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja arătate.

Începutul la 9 și un sfert seara.

Prețurile: Stal I-iu 1 leu. Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Duminică. și serbătorile la Circul Sidoli

„ANCORA"

(ANKER)

Societatea de asig. asupra vieței și de rente în Viena.

Fondată în anul 1858

Sucursala stabilită în România de la anul 1869.

Fonduri de garanții peste 200 milioane

Garanții (efecte) depuse la casa de depuneri din București, pentru asigurații din Romînia.

LEI 7,142.000

Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.

Plăți efectuate: peste 400 milioane lei.

Dividende plătite la asigurați pe 1910:

LEI 1,701,027,78

Soc. Ancora încheie asigurări;

a) Caz de viață și deces, cu sau fără participare la cîștig, cum și cu scutirea de plata premiilor și acordarea unei rente in caz de invaliditate.

b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.

c) Caz de deces, cum și

Orice asigurări atingătoare de branșa vieței.

Condițiuni de asigurare extrem de liberale.

Direcțiunea pentru Romînia, București.

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER,

Str. I. C. BRATIANU No. 166.

(fostă strada de Sus)

CINE RISCĂ CÂSTIGĂ

Și dacă tot joc

JOC LA

SCHRÖDER!

Tragerea clasei I-a:

14 (27) Iunie 1911

1/8 loz numai lei **1.50**

1/4 Lei 3. 1/2 Lei 6. 1/1 Lei 12.

Cel mai mare câștig al acestei loterii evtl.:

Lei 900.000

ROB. TH. SCHRÖDER

Firmă fondată in 1870

IAȘI

Str. Stefan cel Mare No. 8

Centrala: Calea Griviței 106 **București.**

Sucursale: Calea Griviței 96, Str. Lipscani 71; **Brăila:** Piața Sft. Archangheli (casa Ralli); **Craiova:** Unirii 69; **Galați:** Domnească 14; **Ploești:** Str. Basarabilor 1.

Fabrica de OGLINZI

ISRAEL BERGHER - IASI

Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi venețiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri și mobile.

Execuție din cele mai elegante și moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste.

Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziție permanentă de produsele fabricei, cum și la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La administrația ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mirzescu No. 17—Instalațiune cu motoare electrice executata de Ioban Krzyzanoski, lăcatuș și electrician, Iași str. Păcurari No. 17

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1313 Duminică 29 Mai 1911

De la Ștefan Vodă la Cuza Vodă

In curînd Iașii vor vedea înălțindu-se în piața Unirii statuia Aceluia Care a înfăptuit Unirea. Celui mai mare Vodă, cel mai bun loc! Așa au crezut și cred Iașii, așa se va face. Iașii vor mai căpăta prin statuea lui Cuza Vodă consacrarea de oraș istoric, oraș al amintirilor, de oraș al faptelor mari.

De la Stefan Vodă cel mare, care a rîdicat din pajiște pe creasta dealului ce stăpînea vechea Curte de Iași, încă din 1490, vechea biserică a sf. Ierarh Nicolae pentru proslăvirea și pomenirea născătorilor săi; orașul care cu 20 ani mai înainte îi slujise de strajă și veghe în pîndirea mișcărilor lui Mahomet, care l'a fost stropșit la Valea albă cu mulțimea oștirilor sale; Iașii au înscris în analele sale, analele unui neam întreg, și sute de ani viața sa a fost viața Moldovei și ca mișcare politică, și ca mișcare culturală și religioasă.

Figura marelui Voevod a lăsat urme adînci în sufletul și imaginația poporului nu atît prin lungimea sa —47 ani, 2 luni și 3 săptămîni (14 April 1457—2 Iulie 1504), ci prin intensitatea faptelor de arme, de credința, de moșie, însădind proprietatea și legînd pe sute și mii de inși de glie, de pămînt.

In legătura de pămînt ce a însădit așa de adînc Stefan cel Mare stă temeiul amintirii numelui său în popor; în desele sale lupte a dat prilej țării să-l vază ca un leu în apărare la ori-ce colț al țării, ca domn evlavios n'a rămas tîrg, n'a rămas ungher binecuvîntat, care să nu vază înălțîndu-se o biserică de marele Voevod.

Și alți Voevozi au legat pe romîn de pămînt, dar l'au robit economicește, cum a fost *legămîntul* lui Mihai Vodă al *Rumîniei*, al *vecinității*.

Stefan Vodă a însădit proprietatea în Moldova în o largă și mare măsură, așa că el nu putea și robi pe sătean. Imprejurările vitrege de mai apoi l'au robit și din secolul al XVI a început *Șerbia*; secl. al XVII a întins'o; secl. al XVIII a pus bazele problemei agrare prin urbarele Voevozilor țării, începînd de la 1749 pentru a nu se isprăvi nici astă-zi cu legea de la 1907:

In seria Voevozilor mari, care a contribuit mai mult la dezlegarea chestiei economice rurale a fost Cuza Vodă. Dacă Stefan Vodă a însădit proprietatea la sute, la mii de inși; Cuza Vodă a însădit'o la sute de mii. Peste 600000 de capi de familii au fost proclamați deplin și legalminte stăpîni pe hliza lor de pămînt, asupra căreia traiul vechiu și necesitatea raporturilor între stăpîni și săteni, le creiase un drept de folosință ereditar, din tată în fiu și cu obligațiune pentru stăpîn de a se întinde pînă la ²/₃ din totalul moșiei.

Cuza Vodă a mai reparat prin legea sa o veche și mare nedreptate socială. Proprietatea mare la noi își are obîrșia nu atît în marile donațiuni și mile ale Voevozilor vechi, cît în folosința și abuzul de nevoile văduvelor și ale orfanilor, de restriștile războaelor, de greutățile birurilor, de ocolirea legilor. Bizuiți pe puterea de stat ce au avut'o, boerii și-au înmulțit și rotunzit moșiile din vremi, cînd prețul lor era derizoriu și măsoriștea dreaptă cam lipsia.

Miile de expropiați prin vînzări silnice, miile de răzeși vînduți au fost căzut la stare de vecinătate și urmașii lor s'au amestecat cu țara. Cuza Vodă prin împroprietărirea sa a redat la foarte mulți răzeși vînduți răzeșiile lor.

Iată de ce numele său e strîns legat de sufletul țării, de la Dorohoi la Severin, căci în scurta domnie a înfăptuit mari și generalnice fapte.

Cu 28 ani în urmă, prin inițiativă particulară s'a fost rîdicat în piața din fața Palatului, statuia Marelui Voevod Stefan. Era alt palat, era altă vedere. Astăzi cu prefacerile ce a luat Palatul, statuea equestră a marelui Stefan stă turtită de marele portal din fața palatului.

Apropos; cînd te pui în fața statuei și privești colosul fațadei palatului, ți se pare că Ștefan întră cu cal cu tot în portalul palatului, care, chiar așa cum e întocmit, își pierde din estetic prin lărgimea deschiderii la bază și bagdadia joasă; ca și cum ar fi o întrare de clopotniță, la Golia, ori la Barnowski, proporțiile schimbate.

Soclul statuei lui Stefan Vodă e mic față cu calul, dar azi va fi și mai mic față cu noua fațadă a palatului.

Iar statuea lui Cuza Vodă așezată în piața Unirei, ori care i-ar fi proporția și dimensiunile, va întrupa pentru noi generațiunea de astă-zi idealul unei epoce, lăsînd viitorului ca față cu noile prefaceri ce vor lua Iașii în deschiderea arterei centrale, o stradă dreaptă din piața Unirii la Palat, să dea de lucru urmașilor noștri a meremetisi și întregi ceia ce generațiunea noastră a făcut.

Cu stradă sau fără stradă centrală; cu vedere sau fără vedere, de la un capăt la altul, străinul, care va veni în Iași și va vedea cele 2 statui va ști să cetească în chipul celor 2 mari Voevozi singura trăsătură de Unire: *că ei amîndoi au fost cei mai mari însăditori ai proprietății, legînd pe cît mai mulți fiii ai țării de pămînt, întemeind statul pe temeliile sănătoase ale brazdei cîmpului.*

Iar cînd, în clipa desvălirii statuei lui Vodă Cuza vom avea putința de a ne lega în minte firul istoriei neamului nostru, vom găsi prilej de a înălța imnuri de laudă ce'or mai mari Voevozi, cari au pus sub paza soarelui, vîntului și a ploii lui D-zeu, soarta unui popor întreg, căci din brazda dătătoare de hrană, romînul a știut și știe să se rîdice cu mintea și la D-zeul neamului, zicînd un *Doamne-ajută!*

Gh. Ghibănescu

Cele două congrese

O mulțime mare de străini va fi în mijlocul nostru mîine și poimîne. Două congrese, absolut cu caractere diferite, și-au ales Iașul ca oraș al desbaterilor lor ambele vor avea loc în aceleași zile.

Salutăm cu aceeași simpatie și congresul științei medicale și pe acel al cercurilor comerciale și industriale și dorim ca desbaterile ce se vor urma să fie de folos medicinei, să fie de folos micului comerț și micii industrii, care totdeauna au dat viață marelui comerț și marei industrii.

Mosafirilor Iașului le adresă, un inimos bun venit. Dorim ca dînșii să păstreze bune amintiri despre orașul care îi va primi cu cea mai caldă ospitalitate, despre orașul fără multă viață ca exterior, dar rămas încă cu toate tentativele spre o anumită anarhie, orașul frumos, plin de idealuri, cu speranța încă vie, că el se va putea rădica și ca centru economic.

Noi, din parte-ne, dorim ca Iașul să fi fost, pentru ambele congrese, orașul intelectual și pacinic din vechi, unde s'au plămădit totdeauna chestii folositoare, unde au avut loc, în toate privințile, discuții cu miez și locul și unde s'a revărsat atîta lumină multă și îmbelșugată.

Ca atare dorim, ca discuțiile ce vor avea loc, unele în aula Universității, altele în sala teatrului, să nu fi fost discuții sterpe și ocazionale—ci ca din ele să tragă profit medicina, din ele să se reverse lumină pentru înălțarea comerțului și industriei.

Nu putem uita, că se cuvine ca ambele congrese, de și diferite prin natura lor, să aibă loc în Iași, unde a fost sediul primilor doctori în medicină și unde, altă dată, înfloarea comerțul.

Repetăm cele mai simpatice urări de bun venit miilor de congresiști ce vor fi Duminică și Luni în Iași, repetăm și dorința unei munci spornice și de folos.

Măsuri contra falimentelor

Camera de comerciu din Iași, prin organul meu, a presentat desbaterei congresului Camerilor de comerciu, ținut anul acesta la Ploești, o serie de măsuri pentru a combate falimentele.

Ca ori ce lucrare, negreșit și propunerile mele au găsit critici, care ar fi adus reale servicii comerciului cinstit, dacă critica lor ar fi fost o critică obiectivă, iar nu o insultă ca multe altele, care pleacă de la acei ce s'ar simți contrariați sub imperiul unei nuoi legiuri comerciale, relativ la falimentele frauduloase.

Recurg la publicitatea cea mai întinsă, pentru a lămuri cît mai bine chestiunea, și aceasta pentru bunul motiv ca nu prin inducere în eroare să se creeze o atmosferă nefavorabilă lucrărei de care ne ocupăm.

Falimentele în ultimul timp, au luat proporții îngrijitoare, atît ca număr, cît și ca pasive, care se rădică la sume fabuloase și deci, măsuri de prevenire sunt mai mult ca indicate, pentru a feri de desastru comerciul cinstit și buna reputație, de care trebue să se bucure comerciul țărei românești.

Măsurile propuse contra falimentelor să razimă pe motive de fapt, culese din practica vieței comerciale a faliților și pe părerile economiștilor, care s'au ocupat cu chestia funcționărei și rolului creditului în afaceri comerciale.

Creditul, nu este un act de libertate, sau un act de dăruire, săvîrșit de creditor în folosul debitorului sau debitorilor.

Creditul se acordă numai acelora, care presintă, cel puțin aparent, garanția plății la termenile fixate și la locurile anume stipulate în cambiile, ce servesc ca instrument a dovedi existența unei datorii comerciale.

Asupra acestui lucru, cred că onorații mei contrazicatori, fără a comite năbădăi, vor cădea de acord, „dacă sunt de bună credință".

Informațiile sau referințele, asupra solvabilității solicitatorilor de credit, sunt permise ori cărui creditor, atuncea cînd e solicitat a acorda creditul.

Mai mult, s'a constatat că cel mai important rol în acordarea de credit, este ținut de serviciile de informațiuni, servicii care s'au organizat în toate țările civilisate și la noi chiar s'a acordat toată atenția asupra acestui serviciu.

Acuma chiar, Ministeriul industriei și comerciului, a luat măsuri, a se crea pe lîngă fiecare Cameră de comercin, sub direcția secretarului Camerei, un serviciu de informațiuni.

Comisionarii sau agenții de comerciu, care în țara noastră practicau profesia lor în plină libertate; de la crearea legei asupra comerciului ambulant din 17 Martie 1884, au fost supuși la anumite obligațiuni; pentru a putea exercita profesiunea lor.

Or, dispozițiile legei relative la comisionari au creat acestor importante organe comerciale o situație legală cu mult mai importantă ca acea în care se găseau înainte de legea de la 1884. Și negreșit, tendința acelora ce se ocupă în mod serios de desvoltarea comerciului nostru, trebuie să fie, a da o organizare mai demnă, acestei însemnate clase de activitate comercială internațională și internă.

M'am ocupat în rîndurile de mai sus de aceste trei chestiuni, pentru că contradictorii, ca să nu zic insultătorii mei, s'au ocupat de ele.

Să vedem acuma care e practica vieței comerciale cu referire la aceste 3 chestiuni, pentru a putea face deducțiunile cele mai apropiate de adevăr în causă.

Să începem cu creditul.

Astăzi, din toate falimentele,—1205 la număr,—cîte s'au declarat la 25 județe, de Tribunalele respective, în timp de 5 ani dela 1 Ianuar 1906 până la 31 Decembre 1910 se constată că pasivul acestor falimente se urcă până la suma de 31,458,630 lei 30 bani față cu un activ de 16,019,846 lei 65 b.

Cifrele ne arată. că acești faliți, în operațiile lor comerciale, au uzat de un credit care s'a urcat până la suma de 314,586,30 lei 30 bani, nici la unul negăsindu-se măcar urmele capitalului inițial, sau urmele averei posedate vre-o dată de acei foști comercianți.

E admisibil oare, ca acești oameni, să fi usat de credit atît de mare, fără ca ei să posedeze vreun capital ca avere a lor?

Acei ce critică lucrarea mea, cred, că ori cine poate fi negutitor engroist, fără se posede vreun ban drept capital, putînd uza de credit ori cît de mare, fără nici o garanție?

Dacă luăm la întîmplare, din lista faliților, pe unul, ori care ar fi el, pentru a-i cerceta situația, spre a ne convinge, dacă nu cumva acest negutitor a căzut în faliment din causă că a practicat comerciul într'o țară saracă, păcătoasă și deci dînsul este victima sărăciei acestei țări, perzînd pe lîngă munca și tinerețe lui și capitalul său și dota soției sale; cercetarea ne arată evident, că acel negutitor n'a fost decît un... — las altora să-i dea calificativul,— căci găsim că, ori n'a avut nici un capital, ori dacă în cazul cel mai fericit, a posedat drept capital inițial de cîte-va mii lei, în cîți-va ani, s'a urcat prin credit la datorii ce depășesc milionul, ajungînd apoi prin aranjament, fie judecătoresc sau privat, la capital mulțumitor pentru el, continuînd comerciul pe numele soției, ajunsă ca prin minune comerciantă de clasa întâia.

Cînd acesta e resultatul cercetărilor, după ce toată piața s'a simțit concurată neleal de un negutitor improvisat, ne-serios, care a avut total de căștigat și nimic de perdut, acestei stări de lucruri, n'a venit vremea să i se pună capăt?

Dar se va obiecta, că dacă la un pasiv de 31458630 lei 30 bani, s'a găsit un activ de 16,019846 lei 65 bani, ceia ce represintă peste 50 la sută, aceasta încă e o notă bună, căci creditorii n'au perdut de cît jum. din avutul lor.

Acestei obiecțiuni respundem. Activul de 50 la sută constatat de Tribunal se reduce la 30 la sută, până la distribuirea lui la creditor. Dar nu numai aci e chestiunea, ci mai este încă, ceva care nu e lipsit de importanță.

Să urmărim statistica.

Din acești 1205 faliți, la 239 quota a fost sub 1 la sută. La 205 quota a fost de la 1—10 la sută. La 133 quota a fost de la 10—25 la sută. La 77 quota a fost de la 25 la sută în sus. La 122 quota a fost de 60 la sută prin concordat. Puși în capul afacerilor 3. Rădicat starea de faliment la 95. Inchis din lipsă absolută de activ 150 In curs de judecată sunt 142. S'a plătit numai datoriile priviligiate la 11. Rădicat falimentul prin achitarea creditorilor la 20. Moratorii la 8.

Din aceste date e de reținut partea principală că 239 falimente a dat quoto de la 0 — la 1 la sută, 205 falimente a dat quota de la 1—10 la sută și 150 falimente s'a închis prin lipsa totală de activ.

De sigur, nu greșim dacă ne întrebăm care să fie causa acestor falimente?

Suntem o țară tînără, a căreia bogăție și valoare de producție nu sunt în stare a alimenta suficient un comerciu cinstit?

Consumatorii de la sate, sunt atît de săraci și pungași că comerciul cinstit nu poate prospera?

La aceste chestiuni vom răspunde în tr'un viitor număr.

G. D. Șerban

OAMENI ȘI LUCRURI

MORAL și IMORAL

E cunoscută acțiunea neobosită a senatorului francez Bérenger în potriva ori-cărei încercări de conrupție a moravurilor.

Acum în urmă austerul cerber a întins cercul vigilenței sale și în alte domenii, după cum dovedește protestarea semnată de multe personalități, între cari Alfred Naquet, Laurent Tailhad, Salomon Reinach, Pierre Ouillard și alții, protestare adresată lui Bérenger în coloanele unei reviste. E vorba de Neo malthusismul persecutat de moraliștii din școala pudicului senator francez:

„... Neo malthusismul teoretic și practic n'au nimic imoral ori obscen. Izvorît din lucrări și descoperiri ale unor cugetători eminenți ai tuturor țărilor și tuturor epocilor, el nu ofensează întru nimic „bunele moravuri".

Limitarea nașterilor—susțin neo-malthusienii—e absolut necesară. Demnitatea, independența, moralitatea indivizilor și a familiilor atîrnă în mare parte din prudența în procreare.

Propagat în rîndurile proletarilor, neo-malthusismul va ajuta mult la îndreptarea sănătății publice, la desfințarea prostituției, la dispariția avorturilor, la suprimarea războielor internaționale, la rezolvirea chestiunii sociale.

Clasele mai avute, practicînd și ele de bună voie neo-malthusismul, a arătat imensa lui însemnătate individuală, familială și socială.

... E oare imoral, e oare obscen de a arăta în chip cinsit nenorociților, a căror progenitură e osîndită la suferință fizică, la degenerare și la moarte prematură,—mijloacele științifice de a ocoli mizeria, de a înlătura durerea, toate chinurile și toate temerile ce seamănă în jurul ei procrearea necugetată?

E oare mai imoral și mai obscen de a îndemna la prudență în populare de cît a povățui la supra-populare?

E oare imoral, e obscen de a da femeei istovite— amenințată de boală ori de moarte prin sarcini prea dese—putința de a se apara în contra brutalității unui barbat inconștient și de a păstra o mamă sănătoasă pentru copiii născuți înainte?

E obscen, e imoral de a opune rațiunea—instinctului, voința — nepăsării, științei—ignoranței?

Apoi neo-malthusienii s'au păzit cu sfințenie de a provoca pe cineva la voluptatea sexuală pentru ea însăși, de a îndemna la excese genezice de ori ce natură; învățămîntul lor se adresează numai oamenilor căsătoriți ori în vrîstă de a fi căsătoriți.

Nimic în scrierile lor, în cuvîntările lor, nu îngăduie vr'o îndoiala în această privință.

Protestăm dară cu energie contra contuziunei ce vor unii să creeze înaintea tribunalelor"...

Mult obijduitul Malthus—care a fost la noi în țeară de actualitate grație plagiatului Cuza—nu ar fi sperat nici odată că filosofia lui simplistă va ajunge o sistemă socială îmbrățișată de apologiști atît de marcanți.

Dar,—ori cît Malthuzianismul n'ar reprezenta cuvîntul ultim al științei, al economiei politice, al filosofiei sociale, —a l urmări ca o simplă obscenitate, cum încearcă să facă rușinosul Bérenger,—însamnă a face un exces de zel și de a lovi în libertatea gîndirii sub una din formele ei esențiale.

Rodion

Căsnicia lui Byron

Nu numai poeții englezi Thackeray și Swinburne sunt la ordinea zilei în Anglia. Dar a revenit în mijlocul actualităților și numele genialului poet Byron, cu ocazia recentei publicări a unor scrisori ale lui.

Zilele aceste ele au apărut și în volum la Calmann Levy, în Paris. Dar cu deosebire interesante sunt acele scrisori ce se referă la... căsnicia lui Byron, unul din cele mai curioase epizode din aventuroasa existență a scriitorului.

Iată pe ce cale a ajuns a se vorbi cu deosebire despre epizodul în chestiune.

*

Marea revistă franceză „Revue de Paris", a publicat cîteva scrisori curioase ale marelui poet, datînd din primele timpuri ale șederii lui în Italia. In timpul acela scriitorul a fost alungat din Anglia, din pricina scandalurilor sale conjugale, și-și căută mîngîerea în aventuri sub cerul Italiei.

Revista „Renaissance Contemporaine" dă tot acum alte scrisori nu mai puțin interesante, în care Byron își vestește prietenii că s'a logodit, apoi că s'a căsătorit și le descrie noua sa viață de familie.

*

Autorul lui „Childe Harold" cunoștea de multă vreme pe aceia care avea să devină mai tîrziu lady Byron. Incă la 1813 el scria în jurnalul său: „E o femeie cu totul superioară și foarte puțin alintată (lucru curios la o moștenitoare, fică unică și o savantă). E poetă, matematiciană, fisiciană și cu toate acestea foarte bună, generoasă și dulce, cu foarte puține pretenții.

Jumătate din asemenea calități ar fi întors capul ori cărui altul.

Miss Milbanke îl cunoștea de asemenea, căci îi refuzase mîna altădată; dar orbită fără îndoială de gloria poetului, ea s'a răsgîndit și l'a vestit că consimte să-i devie nevastă.

*

„Scumpul meu Moore, — scria atunci Byron unui prieten al său, — mă căsătoresc. Mama viitorilor mei Grachi, este un model perfect al copilului unic și e învestită de „stima daurită" a tot felul de oameni „însușirile cele mai bine cuvîntate ale însuși Desdemonei".

„Ea trece drept moștenitoare, dar nu știu nimic pozitiv asupra acestui punct și nu mă voiu informa asupra chestiei. Știu că are talente și excelente calități, și nu vei nega că are gust, de vreme ce m'a acceptat pe mine refuzînd pe șase alți pretendenți. Acum dacă ai de zis ceva contra, te rog zi o Sunt decis,

absolut hotărît, voiu asculta deci vocea raţiunei, căci ea nu-mi poate strica nimic."

*

„Cunoaşteţi femeia — zice el aiurea — ea n'are alt defect de cît că e prea bună faţă de mine. Eu trebue să-i scuz defectul dacă alţii nu i-l iartă.

Lucrul s'ar fi putut întîmpla acum doui ani şi aşi fi evitat astfel un univers de plictiseli. Aşi fi dorit ca lucrul să ia sfîrşit de mult, căci nu-mi place zarva casnică şi nu există casătorie fără asta. Şi apoi să mă căsătoresc în haină neagră, mi se zice, şi eu detest haina albastră".

Din acestea se vede că logodnicul nu era prea emoţionat de viitorul său noroc, şi că era cu capul întreg ca şi la 1813.

*

Cu toate acestea Byron insistă asupra desinteresării lui. „E probabil că Miss Milbanke va fi o partidă mare"; dar nu pentru aceasta îi face curte.

Ce zestre va avea? Nu vrea să ştie; aceasta ie chestie care interesează pe oamenii de lege.

„Nu credeam că are vreo înclinaţie pentru mine. O credeam foarte rece; de cît m'am înşelat. In ce priveşte virtuţile ei, nici nu trebue să vorbesc. E bica unul din noi să aibă o asemenea celebritate, adecă de a fi virtuos"...

Examenele Particulare

Iată instrucţiunile relative la examenele particulare date de ministerul instrucţiunei publice:

Zilele de examen pentru şcolarii pregătiţi în particular, vor fi de la 1 la 20 Iunie inclusiv, fără deosebiri de Duminici şi sărbători. Orele de examen vor fi de la 7 jumătate la 11 jumătate a. m. şi de la 2 la 6 p. m.

Pentru clasa IV şi VIII zilele de examen vor fi de la 1 la 18 Iunie.

— Indată după constituirea sa comisiunea determină programul şi normele sale de lucru. In zilele ce mai rămîn libere pînă la 1 Iunie, se va face examinarea elevilor corigenţi şi a acelor cu examene sumare. Modalităţile pentru aceste examinări, se vor stabili de comisiune, conform instrucţiunei de mai jos, aplicabile acestor examene.

Elevii corigenţi se vor promova dacă vor obţine la fiecare obiect media 6 şi dacă nici una din cotele oralului ori a scrisului nu va fi mai mică de cît 4.

Notarea examenelor de diferenţă sau a celor sumare, se vor face în conformitate cu normele examenelor integrale.

Pentru examenele integrale, comisiunea face programul întreg al zilelor de examinare.

Cînd un membru examinator nu se prezintă spre a face examinarea, în ziua hotărîtă, preşedintele comisiunei, va delega pe un alt membru de specialitate înrudită sau va cere ministerului numirea unui alt membru.

Examenul pentru toate materiile de studii afară de dexterităţi, va consta din două probe: o lucrare scrisă sub privigherea unuia din membrii comisiunei şi un examen oral.

Examenul pentru dexterităţi va avea de scop să dovedească îndemnarea firească sau cîştigată prin stăruinţa depusă în timpul anului şcolar.

Elevele cari dau diferenţă de lucru de mînă de la liceu la şcoala secundară de fete vor fi examinate de această diferenţă odată cu examenul ultimei clase la acel obiect; notarea însa se va face separat şi pentru fiecare clasă anterioară.

Pentru desen şi pentru lucru de mînă se va putea da dispensă, însă numai candidatelor ce ar avea o infirmitate a mînei drepte sau a ochilor, care să-i împiedice de a se servi cu totul de aceste organe pentru acest scop.

Pentru muzică dispensa se va putea acorda numai candidaţilor a căror voce ar fi în mod permanent stinsă sau răguşită în chip evident.

Pentru gimnastică dispensa se va putea acorda numai candidaţilor cari au vre-o infirmitate sau boală care i-ar împiedica de a face exerciţii fizice.

Aseminea dispense se vor acorda de comisiune în urma cererei justificative a celor interesaţi; pentru aceasta comisiunea va încheea un proces-verbal care se va supune aprecierei ministrului.

— Studiul religiunei este obligatoriu pentru şcolarii de confesiune creştină ortodoxă.

— Examinarea fie-cărei grupe va începe cu lucrarea scrisă. Lucrarea scrisă va fi supusă aceloraşi condiţiuni, ca şi lucrările scrise în timpul anului de la şcoalele statutui. Elevii vor fi înştiinţaţi din ajun, prin afiş, dacă trebue sau nu să aducă dicţionare, cărţi, etc.

Se vor da cîte patru (4) subiecte din carii elevii vor alege două: unul pentru a răspunde scurt, celălalt pentru a-l desvolta. Jumătate din subiecte se vor raporta prin urmare la chestiunile generale şi fundamentale a căror recunoaştere nu poate fi îngăduită sub nici un cuvînt.

Pentru fie care lucrare se va da o oră.

— După lucrarea scrisă începe cercetarea orală a elevilor.

Aceştia nu pot fi chemaţi mai mult de trei la olaltă şi pentru cercetarea lor se va întrebuinţa de atîtea ori 10 minute cîţi elevi sunt chemaţi.

In acest examen profesorul este dator să ia toate măsurile ca să dea elevilor putinţa de a-şi dovedi toate puterile sale; se va feri de ironii, de discuţiuni, de aprecieri descurajatoare, nici va întinde curse, nici va înlesni răspunsul. El va căuta să se încredinţeze dacă elevul ştie, dacă judecă, dacă exprimă bine.

Nota se va da imediat cu cerneală pe catalogul trimis de minister şi fără îndreptări. După ce profesorul isprăveşte examenul său, îşi depune catalogul în mîinele preşedintelui semnîndu-l.

Dacă elevul examinat este pregătit în institut particular şi dacă preşedintele şi examinatorul găsesc cu cale, examinarea propriu zisă o va putea face profesorul respectiv al institutului, însă numai din chestiuni indicate lui de către examinator. Notarea elevilor aparţine exclusiv membrului respectiv al comisiunei.

— Dacă vre-unul din membrii comisiunei fac examenul cu o vădită părtinire, în ori ce sens ar fi, preşedintele este dator a-i atrage atenţiunea, şi dacă nu este îndreptare, să raporteze telegrafic ministerului. Acesta va putea dispune anchetă şi în caz de trebuinţă va lua de urgeaţă măsurile necesare, la nevoe se va anula examenul rău făcut şi membrul în cauză se va înlocui cu altul, care va face examen de a doua oară. Contra membrului ast fel înlocuit se vor putea lua măsuri disciplinare.

— Indată ce toate clasele şi materiile au fost examinate în oral şi scris, are loc conferinţa de încheerea situaţiilor definitive a candidaţilor.

Această situaţie se va stabili pe temeiul acelor două note, una pentru lucrarea scrisă, a doua pentru oral.

Elevul se va promova dacă pentru fie-care obiect nota la oral va fi cel puţin 5 (la dexterităţi tot cel puţin 5), dacă media oralului cu scrisul pentru fiecare obiect va fi de asemenea tot cel puţin 5; precum şi dacă are o medie între 4 şi 5, dar toate celelalte sunt peste 6.50

Elevii cari au cel mult două medii între 5 şi 3 vor fi declaraţi corigenţi la obiectul sau obiectele respective. Toţi ceilalţi se vor declara repetenţi.

Promoţiunea se decide după notele de la materiile de studii (la care se adaugă lucrul de mînă şi gospodăria pentru fetele ce urmează programul special al şcoalelor de fete, desemnul liniar pentru elevii secţiei reale şi caligrafia pentru elevii şcoalelor comerciale) şi după notele de la dexterităţi.

Pentru elevii cari au la dexterităţi note inferioare lui 5, comisiunea va decide dacă, avînd în vedere rezultatul general al examenului lor, li se poate acorda promoţiunea sau corijenţa. Deciziunea aceasta motivată se va comunica în procesul verbal.

In chestia unei docenţe

Zilele acestea am citit în ziarul „Opinia" un foarte judicios articol în privinţa examenului de docenţă, în specialitatea Fisiologiei, a d-lui doctor Emil Socor.

Nu vreau să ştiu din ce sentimente a fost publicat acel articol, însă acele constatări erau din cele mai juste. Trebue să înceteze sistemul protecţiilor! Cu protecţie mai poate trece cineva un examen la Universitate, dar nu poate să ajungă profesor. Nulităţile să se mulţumească că au putut obţine un titlu universitar şi atîta tot.

Tînărul Bubi Socor a întrerupt studiile de medicină de la Facultatea din Nancy, fiind prea multă severitate, mai multă chiar de cît la Paris.

S'a reîntors în ţară şi a trecut primele examene cu mult menajament „fiind debil", în urma unei grele maladii de febră-tiphoidă,

Ultimele examene le-a trecut cu comisiuni ad-hoc, cu uşile închise — aţi fost bine informaţi — şi pe toate la limită. Teza de doctorat a susţinut-o tot aşa, a fost însă o scenă foarte emoţionantă atunci.

— L'oncle Bogdan în loc să'l examineze, i-a ţinut o cuvîntare, care suna aşa:

„D-le Candidat. Te felicit din toată inima, căci ştiu cine eşti. Iţi doresc succes în cariera d-tale şi îţi prevăd un mare noroc. D-ta eşti fiul norocului! Te ai născut fericit, din părinţi bogaţi şi ai fost adorat de dînşii. Ai fost grav bolnav, dar ai răpus boala. Acum faci un mariaj din cele mai fericite. Mîne te aşteaptă Parisul, unde îţi vei îmbogăţi cunoştinţele şi de unde vei veni pregătit de luptă. Te felicit încă odată şi îţi doresc succes."

Candidatul a început a plînge de emoţiune, l'oncle cu lacrimile în ochi s'a ridicat să'l îmbrăţişeze, Papà idem, pe urmă toată comisiunea.

Succesul lui Bubi a fost mare şi de aceia a obţinut maxima notă. Singura notă maximă din viaţa lui! La dracu, după atîta emoţiune se cădea o aşa notă.

„Fiul norocului" a plecat la Paris să facă specialitatea Fisiologiei. Ambiţia e mare lucru, mai ales la oamenii simpli.

S'a înscris la Facultate şi visa „doar o biată catedră de Universitate". Astă toamnă eram la Paris, cînd s'a prezentat la examen.

„Fiul norocului" n'a avut de fel noroc, căci acolo norocul nu face două parale la facultăţi. A căzut cu succes, cu mare succes şi grăbit s'a întors în ţară.

Căzut la examen, dar pofta unei catedre nu l'a părăsit. Iată'l candidat de Docenţă — pour le commencement — cu o comisiune ad-hoc, cu Papà de o parte, cu son beau-père şi l'oncle Bogdan de ceal'altă parte, pretinzînd docenţa pe baza meritelor şi talentului său!

Ruşinea aceasta trebue să înceteze, pentru respectul marei instituţii, pentru respectul opiniei publice şi pentru respectul bunului simţ.

Nulităţile nu trebue să rîvnească catedre universitare.

Acolo trebue să pătrundă „fiul operilor sale", a muncei şi a meritului.

„Fiul norocului" să joace la loterie!

Medicus

Litere-Ştiinţe-Arte

De ce e cerul albastru?—Mulţi învăţaţi se ocupă de multă vreme cu această chestiune. Eu, (care bine-înţeles nu-s savant) nu mă ocup cu această chestiune de cît de o lună. Pînă atunci cerul era pentru mine o boltă albastră, cum mi se pare şi acum şi cum

De atunci înainte frumosul cer alaastru, a început să mă atragă.

De aceia am început să mă ocup şi eu, căutînd pricinele pentru care cerul e albastru.

Unii savanţi atribue această culoare polorizaţiunei luminei solare. Profesorul universitar din Liege, M. W. Spring atribue culoarea cerului oxigenului lichid din aer.

Alţii, picăturilor de apă cari stau suspendate în aer şi prin cari se refractă vibraţiunile razelor solare.

Eu cred că pricina este aerul.

Raza vederii noastre este de vre-o 9 km. pe mare. Pe uscat desigur că i mai mică. Privind de pe un deal sau de pe un munte, raza vederii noastre e indoită, întreită, împătrită etc, după cum e muntele de înalt şi după cum obstacolele de dinaintea vederii noastre sînt mai neînsemnate, ori lipsesc.

Privind un deal care-i la vre-o 2—3 km. departe de noi, vedem că dealul, acoperit cu iarbă, n'are înfăţişarea verde, ci mai mult albastră. Cu cît dealul e mai departe cu atît ni se pare că-i mai albastru.

Dealurile din orizont ne par albastre ca şi cerul, care parcă se sprijină pe vîrful dealului, ce abia se distinge.

Privind de pe un deal, un altul opus care-i la vre-o 20 de km. distingem şi mai bine. Dealul sau cimpia pe care o privim, ne pare acoperită cu o pîclă. Copacii sau oamenii ne par nişte umbre, ce abia se zăresc, întocmai cum am privi un corp care-i în dosul unui geam traslucid, sau cum am privi mîna prin porţelan.

Dacă am privi de exemplu dealul nostru printr'o sticlă roşie, dealul şi tot cerul ni se pare de foc. Dacă am privi printr'o sticlă verde, dealul s'ar părea verde. Dar dacă nu privim prin nimic? Adică dacă privim prin alt ceva, prin aer?

Atunci dealul e albastru. Asta înseamnă că corpul prin care privim e albastru. Cum aerul transparent, aerul încolor e albastru? Corpuri transparente absolut nu există. Sau poate există. Numai vidul e perfect transparent.

Dacă am privi printr'o sticlă groasă de tot, de sigur că n'am vedea bine printr'insa. Dacă privim spărtura unui geam, vedem că-i verzuie. Apa în mare cantitate ne pare verzie-albastră.

Aerul licheiat e albastru ca cerul.

Orizontul, locul unde ni se pare că cerul se sprijină pe pămînt e albastru. Dealurile privite de la o distanţă de 2—3 km. ne par albastre.

Să revenim la exemplul de mai sus. Dacă privim cerul printr'o sticlă roşie, cerul ne pare roş. Dacă sticla e foarte slab înroşită, atunci cerul ne pare aproape albastru, cum este. Dacă sticla e roşie tare, cerul ne pare roş ca focul. Asta înseamnă că puterea colorătoare a sticlei e mai puternică ca puterea colorătoare a cerului, căci dacă am privi soarele, acesta ni s'ar înfăţişa aşa cum este şi nu roş.

Dacă dealul acoperit de verdeaţă ne pare albastru, asta e din cauza arătată mai sus. Intr'adevăr puterea colorătoare a unui strat de aer de 2—3 km., e mai mare ca a dealului, şi cu cît stratul de aer e mai gros, cu atît obstacolul are o înfăţişare mai albastră.

O casă albă, de departe nu ne pare tocmai albastră, dar nu i aşa de albă la vedere, cum este în realitate.

Deci se înţelege lesne de ce cerul e albastru, căci cerul (adică părţile superioare ale atmosferei) e la o distanţă de vre o 70 de km. Un astfel de strat gros, de sigur că trebuie să ne apară mai albastru ca dealul nostru de la 2—3 km. şi care e verde. Şi într'adevăr cerul e albastru.

Lumina lunei şi a stelelor desigur că i puţin modificată. Nu numai că lumina astrelor e puţin modificată, dar şi apareuţa lor.

Ast-fel atît luna care-i la un pas de pămînt, cît şi luminosul Sirus, cît şi misterioasele Pleiade şi toate stelele ne par înfipte în bolta cerească. Dacă atmosfera ar fi transparentă perfect, cerul ar avea o altă înfăţişare.

Precum pe sticla translucidă a unui aparat fotografic se aşează umbrele corpurilor ce sînt înaintea aparatului şi precum toate corpurile, la ori care distanţă ar fi, ne par aşezate pe sticlă, tot aşa ni se pare că stelele sînt înfipte pe bolta cerească, pe sticla translucidă albastră.

Corindon.

*

STRUNA ZILEI

ESCULAPII IN CONGRES

Din toate oraşele ţării se anunţă numeroşi medici la congresul din Iaşi.

Ziarele.

In oraşele din care
Pleacă doctorii în masă
Lumea—cum se face oare
Că-i atît de... sănătoasă?

INFORMATII

❑ Relativ la un incident în care a fost citat greşit, ca loc unde incidentul s'a petrecut, societatea de medici şi naturalişti, preşedintele acelei societăţi, d. prof. dr. Demetricde, ne trimite următoarele:

Domnule Redactor,

In numărul din urmă al ziarului „Opinia" s'a publicat o informaţiune, anume că în localul acestei societăţi, s'ar fi petrecut o ceartă între doi membri. Vă rog să bine-voiţi a rectifica, că nici odată n'a avut loc în acest local acea discuţiune, urmată de altercaţiuni.

Societatea nici n'a ţinut vr'o şedinţă de la 12 Mai pînă la 26 Mai, adică aseară. S'au discutat numai lucruri ştiinţifice şi s'au prezintat cazuri interesante (bolnavi din clinicile medicale, chirurgicale şi dermatologice)

Incidentul, la care faceţi aluzie, s'a întîmplat în localul asociaţiei medico-farmaceutice şi nici acolo în timpul vre-unei discuţiuni ştiinţifice sau profesionale. *A fost un incident pur personal, care l'am aplanat pentru moment*, iar după sărbările congresului va fi lămurit.

Primiţi, vă rog, asigurarea deosebitei stime şi consideratiuni.

Preşedintele soc. de med. şi nat.
Dr. Demetriade

❑ In Romînia se va vorbi şi romîneşte.

Inspectorii învăţămîntului particular au raportat ministrului, că elevii şi elevele şcoalelor particulare vorbesc foarte stricat romîneşte, aceasta din cauză că, în orele de recreaţii, acei elevi sunt puşi să vorbească numai limbi străine.

Ministrul a impus direcţiunilor respective, ca în timpul recreaţiilor, elevii să vorbească numai romîneşte.

❑ Ştefan Mihailescu, trăgînd în gaz dă la o casă din Nicolina, a uitat un revolver în căruţă. Băiatul Moisă Nuhăm, de 9 ani, găsind acel revolver şi trăgînd, glontele l'a lovit în piciorul stîng.

Băiatul a fost internat în spital.

❑ Domnul Al. Farra, directorul general al închisorilor, a inspectat ieri şi va continua astăzi inspecţia penitenciarului central din Iaşi.

Localul în care se află instalat penitenciarul fiind foarte defectuos, directorul general va interveni la minister ca să clădească un nou local, care urmează a fi ridicat sau din dosul fabricii de frînghii, sau la Nicolina.

Domnul Farra va interveni şi la prefectura de judeţ, ca să contribue la suma necesară clădirei.

◓ Institutorii I. Carare şi C. Tăzlăoanu din Iaşi, au fost decoraţi cu răsplata muncei cl. I.

❑ Sumarul numărului de mîine din „Noua Revistă Ramînă", de sub direcţiunea d lui C. Rădulescu-Motru este:

Noutăţi: Pentru „Romînul" din Arad.—Cazul d-lui agregat dr. Şumuleanu.

Cestiuni actuale; C. Rădulescu-Motru. Criza bisericească.

Cestiuni sociale: Artur Gorovei. Pe urmele răscoalelor (Insemnări din călătorie). C Sudeţeanu.—Tendinţele utilitariste ale evoluţiunii morale.

Psihologie: I. Nisipeanu.—Psihologia grabei.

Istorie medicală: Dr. Flores Simionescu. — Medicina la Roma înaintea imperiului.

Literatură: E. C. Decusară. — Scrisori din Paris.

Discuţii: Octavian Goga.—Ce e „Tribuna" zilelor noastre?

Insemnări: Cazul profesorului Chiricescu.—Politica şi afacerile.—O Fräulein subversivă.—Sinaia şi Constanţa.

Revista revistelor: Luceafărul.—La Nuova Antologia.—La Critica.—Revue Bleue.—Les Annales.

❑ Declararea în stare de faliment a comerciantului Iancu Liber din piaţa Sf. Spiridon a fost anulată după însăşi cererea d-lui Isidor Feldstein care a fost îndestulat de suma de 78 lei ce avea de luat.

❑ **Cazul d-lui agregat dr. Şumuleanu.**—Privitor la acest caz scrie „N. R. R."

Principalul titlu al d-lui dr. Şumuleanu, pentru a fi ridicat de la gradul de agregat la acela de profesor la Universitatea din Iaşi, este de a fi totdeauna present la întrunirile cu scandal pe care le provoacă studenţii în acest oraş.

Titlurile ştiinţifice ale d-lui dr. Şumuleanu sunt aproape invizibile. De aceia prietenii săi şi protectorii săi (suntem sub regimul boerilor, mă rog!) fac tot posibilul, ca d-lui Doctor să nu i se aplice dispoziţiunile legei; adică pentru dînsul să nu se numească un raportor care să-i examineze lucrările, şi consiliul facultăţei să se pronunţe asupra opiniunei raportorului, etc.; prietenii şi protectorii d-lui dr. Şumuleanu vor ca acesta să ajungă la catedra de profesor pe deasupra legei, prin simplă votare, ca la alegerea aşa ziselor comitete naţionaliste.

Prietenii şi protectorii au încercat odată acest *iureş* cu recomandaţia d-rului Şumuleanu, dar Onor. Ministerul (vîndut Cahalului, bine înţeles) a întors lucrările înapoi la Iaşi, cu observaţia: să se intre în lege. Acum prietenii şi protectorii pregătesc un al doilea iureş. De astă dată consiliul profesoa devenit mai atent. D-nii profesori dr. Riegler, dr. Thiron, dr. Leon au semnat un protest în regulă, cerînd ca lucrările (dacă vor fi existînd) d-rului Şumuleanu să fie examinate de un raportor competinte, cum este doctorul Riegler.

Afacerea stă deocamdată aci. Probacă în curînd vom auzi de convocarea unei mari întruniri de protestare a studenţilor din Iaşi, în care se va vota ridicarea d-lui Dr. Şumuleanu la gradul de profesor.

❑ Pentru călătoric în clasa 3-a de la Iaşi la Bîrnova şi înapoi în ziua de 14 Iunie cît a unui număr aproximativ 100 de persoane, compus din elevi ai şcoalei germane evanghelice din Iaşi, cu părinţii şi institutorii lor, sub conducerea directorului acestei şcoli, se va percepe 50 la sută din taxele tarifare în tregi. Se vor emite buletine de transport notîndu-se în ele numărul acestu ordin.

❑ Au fost scutiţi de plata taxelor universitare: d-rele Clemence Grecea, Natalia Mărgineanu, M. Popescu, Liliana Rosler, Elise Dimitriu, Hortanse Păun şi Elena Capşa şi d-nii I. Gheţu, Raşcu M. I., Andrei C. B. G. Comiciuc, Rudolph Cronwald, H. Dăscălescu, I. Vasilescu, Th. Simenschy, C. Alexandrescu şi M. Bantaş.

❑ Direcţia C. F. olandeze şi neerlandeze şi-a procurat un număr de 500 bilete Itzkani — Paşcani, cl. III pentru emigranţii, cari se întorc în Romînia prin Olanda.

❑ Aseară expresul No. 20 Iaşi-Bucureşti, la eşirea din staţia Tecuci a suferit un accident fără urmări grave — trenul nefiind în plina lui viteză — datorit desfacerei unei piese chiar în mersul trenului de la frîna Westinghause, ceea ce a provocat o oprire bruscă producînd nelinişte printre pasageri. Pentru moment atît călătorii cît şi personalul trenului, nedumeriţi de această oprire, crezîndu-se în faţa unui pericol au scoborît de prin vagoane spre a afla adevărata cauză a taptului.

In urma cercetărilor s'a stabilit că oprirea a fost datorită plesnirei conductei ce face comunicaţiei între vagoane la frînă care golind aerul a provocat imediata frînare a întregului tren. Operaţiunile de restabilire au durat aproape 10 minunte după care trenul şi-a urmat cursa.

Trenul avînd o viteză relativ mică—faptul fiind întîmplat chiar la eşirea din staţie — nu sunt de înregistrat nici accidente de persoane şi nici avarii la tren.

❑ Direcţia Generală a Siguranţei Statului, atrage autorităţilor atenţiunea că în Buda Pesta s'a înfiinţat o bancă sub firma „Banca Ungară Mercur", Societate pe acţiuni—Budapest—V. Palais Greham—şi care se ocupă cu plaserea unor livrete, care dădeau dreptul la participare de lozuri. Livretele se plăteau prin cotizaţii lunare, care se încasează de bancă în profitul cumpărătorilor, care pe lîngă că aveau dreptul a participa la cîştigul lozurilor eşite la sorţi, mai aveau şi un capital al lor în păstrarea băncei.

S'a constatat, însă, că acest sistem, atît de simplu în aparenţă, de fapt nu era de cît cea mai îndrăzneaţă excrocherie, întru cît banca, compusă numai din excroci, încasa cotizaţiile fără a organiza vre-o loterie.

Victime ale acestei excrocherii au fost numeroase în Romînia şi încă cu însemnate sume de bani.

Pentru a se evita pe viitor a se mai înşela şi alte persoane Direcţia Poliţiei şi Siguranţei Generale roagă prefectura a aduce aceasta la cunoştinţa publicului.

Ultime INFORMAȚII

❑ **Luni, de și sărbătoare, ziarul nostru va apare la orel obișnuite și va conține dări de seamă asupra celor două congrese**

Acest număr excepțional nu va fi distribuit abonaților.

❑ *Se zice, că mai mulți profesori universitari, vor să ceară chemarea în judecata Senatului Universitar a d-lui Al. Popovici, profesor Universitar, care fiind delegatul d-lui Xenopol, la alegerea pentru un reprezentant al Universității, ar fi făcut propagandă pentru celălalt candidat.*

Profesorii spun, că acest caz are multă asemănare cu învinuirea ce se aduce d-lui profesor Chiricescu.

❑ *Cercul Comercial și Industrial din Iași în urma zvonurilor rău voitoare răspîndite în localitate și cărora li să dau fel de fel interpretări, să crede dator să aducă la cunoștința generală că nu face nici o deosebire de naționalitate, între negustori, motiv pentru care nu s'a crezut îndreptățit a face nimănui invitații speciale și că ori-ce comerciant va fi bine venit la Congresul cercurilor comerciale și industriale.*

*

La Congresul cercurilor comerciale și industriale ce are loc în localitate mai mulți comercianți din Focșani și Iași vor propune ca în cercuri să facă parte tot ce é comerciant și Industrias fără deosebire.

❑ In vederea manevrelor regale, vor fi concentrați pe ziua de 27 August toți oamenii din contigentele 1908 și 1909. Concentrările vor dura, la regimentele respective, 20 zile, după care se vor începe manevrele, cari vor dura 5 zile.

*

La aceste manevre vor participa 2 corpuri de armată, iar defilarea trupelor se va face la Iași în fața Regelui și a atașaților străini.

❑ *Găzduirea membrilor congresului cercurilor comerciale și industriale se face în mod foarte anevoios, din cauza că numărul participanților e foarte mare.*

In această privință, a fost eri o vie discuție între d-nii D. Grecianu și Stroja.

D. Grecianu făcea aspre observațiuni prefectului de poliție, că nu a luat nici o măsură și a tolerat a se aduce în Iași un număr așa de mare de participanți, cari nu vor găsi nici unde să se odihnească, nici unde mînca.

La rîndul seu, d. Stroja, replică că aceasta ar fi fost de datoria primarului.

— Eu n'am agenți la dispoziție — zice d. Grecianu — nici nu pot să știu ce încăperi se pot găsi în Iași. Aceasta e datoria poliției.

Convorbirea această interesantă și a cărei autencitate o garantăm, s'a oprit aci.

❑ *Eforii sf. Spiridon, ca să facă reclamă ministrului de interne, care s'a purtat ciocoiește-parvenit cu acea instituție, anunță că acel ministru a admis să dee o sumă de 100.000 lei pentru reparațiuni necesare ospiciului Socola și că suma a și fost pusă la dispoziție.*

Adevărul este, că suma citată se afla la serviciul sanitar superior ca activ al Spiridoniei din Iași, rest din suma ce fusese destinată clădirei ospiciului Socola.

Prin urmare: epitropia a întrat în posesia unui avut al ei—dar de dat nu i s'a dat nimic.

❑ *Societatea lucrătorilor brutari și franzelari din Iași, aduce la cunoștința publicului, prin un apel ce publică că patronii brutari s'au cartelat pentru a ridica prețul hilogramului de pîine cu cinci bani.*

Asupra faptului atragem atenția administrației comunale.

❑ **Camera de Comerț** —Membrii Camerei de Comerț, s'a întrunit azi în ședință extra ordinară, în vederea congresului cercurilor comerciale și industriale.

D. G. D. Șerban, președintele Camerei, comunică faptul, că această cameră a fost invitată să participe la congresul cercurilor și pune chestia în discuție.

D-nii Șerban și Jellea critică în parte atitudinea comitetului cercului comercial și industrial, care ar fi trebuit să se consulte cu membrii camerei de comerț, care i-ar fi călăuzit mai bine în organizarea acestui congres, ținînd seama că membrii camerei de comerț au experiența necesară și cunosc chestiile referitoate la comerciu și industrie.

După o discuțiune, la care iau parte mai mulți membri, camera decide să să participe la eongresul cercurilor comerciale și industriale, în anumite condițiuni.

Deci, după intrevederea pe care președintele camerei o va avea cu președintele cercului, se va consimși ca lucrările congresului să fie călăuzite de camera de comerț, atunci membrii acestei camere va lua o parte activă.

In caz contrar însă, camera tot va participa, însă nu va lua parte efectivă la lucrări, ci va lua note de chestiunile ce vor fi desbătute, pentru a le discuta în sinul camerei.

❑ Studenții și studentele facultății de științi vor face Duminică o excursiune botanică între Ciurea și Bîrnova.

❑ Medicii comunali din Iași, au trimis în judecată pe toți proprietarii de brutării locali, fiind-că aceștia, cu toate ordinele repetate, n'au trimis pe lucrătorii brutari spre a fi examinați de doctori.

❑ Continuarea examenului de docență a d-lui P. Dragomirescu, fixat pentru mîine, s'a amînat pentru altă zi, din cauza boalei președintelui comisiei examinatoare, d. D. Alexandrescu.

❑ In cercuri judecătorești se afirmă că d. I. Corjescu, consilier la Curtea de Apel din Iași, nu se va mai lasa transferat la altă curte.

❑ Domnul A. C. Cuza declarase recurs contra deciziei Curții cu juri, care a admis cererea juriului de a se numi expert în procesul plagiatului.

Eri d. Cuza a făcut declarație de renunțare la acel recurs, ca nemai fiind utile în cauză.

❑ Domnul Cezar Partenie Antoni, judecătorul ocolului Podul-Iloaie, va fi înaintat președinte al tribunalului Vaslui, în locul d lui Viforeanu, care și-a regulat drepturile la pensie.

❑ **Cele două congrese**.—Mîine Duminică, se vor deschide în Iași, cele două congrese: congresul medicilor și acel al cercurilor comerciale și industriale.

Congresul medicilor: (Ora 2 p. m., în Aula Universității).

1) Deschiderea congresului de către Președintele Asociațiunei d. dr. Turbure, înconjurat de întregul comitet central.

2) Raportul secretarului general, d. dr. Burghelea, asupra activității comitetului central, în timpul anului expirat.

3) Raportul casierului central, d. dr. Drugescu, asupra gestiunei financiare a Asociațiunei, din anul expirat și proectul bugetului viitor..

4) Alegerile biroului Congresului.

5) Alegerea comisiunei de verificarea gestiunii financiare.

6) Chestiunile puse în discuțiune:

a) Mijioacele de apărare a țărei contra ciumei și cholerei; raportori: d-nii d ri Martinescu (București), Stavrescu (Galați) și profesor Bacaloglu (Iași).

b) Convențiunea sanitară internațională din Paris, 1903, față de legislațiunea noastră sanitară și mijloacele de combatere, d. dr. Tălășescu (Constanța).

*

Congresul cercurilor: La ora 8 a. m.,: Intrunirea tuturor societăților și a membrilor locali în „Piața Unirei", de unde vor pleca la gară în corpore, cu drapelele și muzica Regimentului 13 Infanterie, în frunte cu Primarul și Prefectul orașului, întru întîmpinarea congresiștilor, care vor sosi din toată țara la ora 8.50 a. m.

La ora 9 a. m.: Pornirea cortegiului din gară la sediul „Cercului" local, unde se vor face prezintările.

La ora 10 a. m: Congresiștii cu societățile din Iași, vor porni în corpore la Mitropolie unde se va face sfințirea drapelului „Cercului comercial și industrial" din R.-Sărat, precum și serviciu divin pentru congres. Se vor parcurge Piața Unirei și str. Ștefan cel Mare.

De la ora 12—2 p. m., Masa.

De la 2—6 p. m.; Ședința congresului în sala teatrului național, avînd a se desbate următoarele puncte:

a) Activitatea tuturor cercurilor din țară.—b). Comerțul ambulant.—c). Taxele de licență pe consumație.—d). Legea repauzului duminical.—e). Monopolul cîrciumilor.—f). Chestia cooperativelor.—g). Scutirea de taxe de timbru pentru acțiunile mai mici de o sută lei. De la 6—8 seara, Masa.

La ora 8 seara o mare serbare în grădina publică (Copou) în onoarea congresiștilor.

❑ In vederea congresului ce are loc mîine agenții poliției colindează pe la negustori, cerîndu-le să fie deschise prăvăliile mîine, Duminică.

La rîndul ei, comitetul societății funcționarilor comerciali, au trimis telegrame de protestare ministrului de interne și celui de industrie, prin care cer a se pune în vedere autorităților locale de a face să se respecte legea repausului duminical.

❑ **Școlare**. — Revizorul școlar va asista la examenul de absolvire la acele școale unde învățătorii au cerut înscrierea la examenul de înaintare pe loc. care se va ține la anul viitor.

— Examenul de absolvire al școalelor rurale se vor ține pe centre școlare între 1 și 20 Iunie.

❑ Aseară pe la oarele 5 funcționarii comerciali de la toate prăvăliile din Iași, au făcut o manifestație de protestare patronului firmei la „Balonul Verde", care nu s'a supus dispoziațiunei de a închide prăvălia la ora 8 jum. Cu toate protestările făcute de manifestanți, patronul nu a voit să închidă prăvălia și a continuat a o ține deschisă pînă la orele 12.

Pentru astă seară funcționarii comerciali sunt hotărîți a protesta mai energic, silind pe patron să se supue acelei dispoziții.

❑ Domnul consilier Em. Cernătescu, a tost tras la sorți să prezideze Curțile cu juri din Dorohoi (1—10 Iunie) și Suceava (1—10 Iulie), în locul d-lui consilier I. Corjescu, aflător în concediu.

❑ **Consiliul de higienă**.—Consiliul de higienă s'a întrunit aseară, sub președinția d lui dr. Flor. Au participat d nii d-ri: Mezincescu, Tudor, Grigoriu, Imervohl, Misir, Acontz, Stenner, Buzinki; farmaciștii Konya și Răteanu și d. inginer Cugler.

S'a citit și s'a aprobat procesul-verbal al ședinței precedente.

S'a citit o adresă, venită din partea administrației comunale, prin care cere că consiliul să-și dea avizul, privitor la înființarea unei farmacii în suburbia Tatarași. Această propunere, provoacă o discuție.

D-nii farmaciști Konya și Răteanu, ridică cu acest prilej, o chestie nouă, anume faptul că farmaciile Beceanu și Fabini, din care una urma să fie așezată în Tatarași și alta în Păcurari, s'au mutat totuși în centrul orașului.

După d. Konya, Tatarașii au o farmacie, foasta Beceanu. care trebue obligată să se mute acolo și deci nu mai e nevoe de alta nouă.

D. dr. *Tudor*, crede că farmaciștii, cari au obținut concesiuni pentru o anume parte a orașului, trebue să-și păstreze locul ales, și nu să se mute în centrul orașului.

D. dr. *Mezincescu*, spune că datoria consiliului de higienă nu e de a se interesa de breaslă, ci de nevoile orașului, de a furniza populațiunei medicamente la îndemînă. Nu e nevoe de farmacii de lux, dar de farmacii modeste, care să aibă la îndemînă medicamentele necesare.

Recunoaște că pe nedrept, farmaciștii cari au obținut anume locuri, nu puteau să le părăsească, dar că în tot cazul aceasta are s'o supraveghieze alte autorități. Acești farmaciști ar putea azi, după 18 ani de toleranță, să invoace posesiunea de stat. E de regretat că nu există azi contenciosul, care mai ușor ar rezolvi această chestiune.

Situația de azi însă e alta. Populația Iașului s'a mărit și azi e de 73,312 locuitori, deci în virtutea legei sanitare, suntem obligați a încuviința cererea încă a două farmacii.

D. *Răteanu* se ridică cu vehemență în potriva acestor zise. D-sa spune că farmaciile nu sunt de lux, dar bogat asortate, că în Iași nu sunt de cît 4 farmacii în bine, iar celelalte abia trăesc. Unii lasă rabaturi ilegale și dau materiale inferioare, în locul medicamentelor prescrise.

D. *Konya* adaugă și d-sa cîte-va amănunte la această părere.

D. dr. *Mezincescu*, regretă că d nii farmaciști Konya și Răteanu apără breasla, pe cîtă vreme aci e vorba de nevoia populațiunei.

Nu crede că farmaciștii din Iași să fi ajuns în halul de a falșifica medicamentele,—și în tot cazul este un serviciu de control, care are a se pronunța. D-sa propune a se acorda învoirea cerută.

După ce mai vorbesc alți domni membri, chestia, după propunerea d-lui dr. Floru, se amână pentru ședința viitoare.

*

Tot în ședința de azi, consiliul de higienă a luat hotărîrea, de a nu mai reveni asupra nici unui vot,—lăsînd ca eventualele nemulțumiri, să se rezolve de consiliul sanitar superior.

Discuția acestei chestiuni, a provenit din faptul, că pentru a doua oară, administrația comunală, a trecut peste votul consiliului de higienă, acordînd morei Grünspan un nou termin până la 1 Septembrie, pentru a aduce acestei mori o sumă de îmbunătățiri, pe care oonsiliul hotărîse să le execute până la 1 Mai.

Se știe că prima calcare a votului consiliului de higienă, a fost acea privitoare la mutarea grajdului fabricei Sanitas.

❑ Asupra lucrărei d-lui dr. A. Scriban „Dicționarul etimologic al limbei Romîne" revenim azi cu o informație mai precisă, întru cît s'a publicat din eroare că d sa a ajuns la litera *C*. Dl. Scriban a ajuns la litera *S*. care va fi gata în cursul lunei lui Iunie.

Dl. Scriban voește să facă un *Larousse* românesc, publicînd un dicționar ilustrat. Lexicologia provincială va avea loc pe o scară întinsă, iar prin etimologiile sale va pune la îndămîna tuturor o lucrare demnă de toată atenția.

❑ Consiliul de disciplină al baroului de Iași se va întruni la 5 Iunie, spre a se asculta raportul asupra formărei unei federații a avocaților.

❑ Elevii liceului militar din Iași, vor pleca mîine la Hîrlău în excursiune.

Tot acolo vor pleca și elevi ai școalei „V. Lupu".

❑ Intre membrii corpului didactic primar urban din Iași, medaliați cu răsplata muncii pentru învățămîntul primar cl. II sînt:

D-nele Natalia Gh. Lateș, D-na Eloiza I. Constantinescu, Julia Teodosie Motăș toate institutoare la școala primară de fete din strada Muzelor.

❑ **Judiciare**.—Fostul agent de siguranță Botez, învinuit de abuz de încredere, fusese condemnat la un an închisoare de judecătorul de ocol.

Eri, în apel, la secția II-a a tribunalului, pedeapsa a fost redusă la trei luni.

— La secția II-a a Curții s'a amînat astăzi, procedura neflind împlinită, judecarea divergînței în procesul falimentului fraudulos Lupu Lemmel Weinstein.

— In vremuri s'a vorbit mult de falimentul Baras din Botoșani, care devenise celebru prin polemica procurorului Tufescu contra tribunalului Botoșani.

Afacerea acestui faliment s'a judecat astăzi la secția II-a a Curții. Ea a respins apelul a minima făcut de procuror, a redus podeapsa lui Baras de la 7 la 3 luni, achitînd pe S. Klein, fostul contabil al firmei.

❑ Teatrul cinematografic Pathe Freres din vasta și splendida grădină Trajan, cuprinde în noul său program de astă seară Sîmbătă 28 Maiu, următoarele subiecte:

Revolta, (La Jacquerie); Reminiscențe însuflețite din trecutul glorios al poporului francez. In 1356—Seniorii și poporul—Orgoliul secular—Revolta, prefața îndepărtată a marei revoluții franceze—Grandionse reconstituiri istorice.

Noul program cuprinde apoi: Romain Kalbris, înscenare după celebrul roman al lui Hector Malot—Butelia de lapte, comedie—Culesul și comerțul portocalelor—Prince și ziua de 13—Sporturi în Chili—Din pațaniile lui Smintilă—Serbările centenarului Italiei recepțiile misiunilor străine—Credincios până la moarte, roman însuflețit—Jenny și ziua nunței sale, comedie etc. etc.

Programele sunt schimbate de două ori pe săptămînă: Lunia și Joia și reprezentațiile cinematografice au loc în fie-care seară la noua Grădină Traian—Duminicele și sărbătorile Matineuri la 4 ore ziua în sala Circului Sidoli—cu prețurile populare obișnuite.

Orchestra Maestrului Dimitriu, acompaniază cu cele mai nouă piese, desfășurarea sujetelor.

Mîne Duminică matineu la 4 ore ziua în sala Circului Sidoli—și mîne Duminică seara, reprezentație în grădina Trajan.

Luni 30 Mai, program nou.

❑ ***Orice anunțuri și abonamente se primesc la Tipografia H. Goldner singura în drept a încasa ori ce sumă pentru tot ce privește administrația acestui ziar.***

Telegrame

❑ ***Firul telefonic cu București este deranjat astăzi.***

Catastrofa din Mexic

Newyork.— Newyorktimes află că în Mexic în urma cutremurului au pierit 1500 de persoane, iar la Zaplotan 500.

Situația în Maroc

Paris.—Ministerul de externe nu primise azi diminiață confirmarea știrei dată de Daily telegraph, după care trupele franceze ar fi intrat în Mequinez.

Vas ars, toți călătorii pieriți

Blagovecensk.—Vaporul Amur a ars cu pasageri și cu încărcătură din cauze necunoscute.

Călătorii au sărit în valuri. Se crede că cei mai mulți au pierit.

Svon desmințit

Viena.—Corespondența Wilhelm declară cu totul neîntemeiată știrea răspîndită aci, despre predarea tuturor afacerilor guvernamentale, Arhiducelui Francisc Ferdinand din cauza stării sănătății Imparatului.

Tulburările din Albania

Constantinopole.—Trupele turcești au ocupat satele albaneze Osuja și Selce. Ziarul „Ikdam" publică știri oficiale după cari comitetele secrete muntenegrene se silesc a face pe Mirdiți să se răsvrătească. 50 de malișori cari fugiseră în Muntenegru s'au predat.

Preparator special

de franceza, germană, latina, matematici, contabilitate, curs primar, secundar. Metod exersat și succes garantat.

V. Emil, profesor, Profesor str. Sf. Theodor No. 36 (în curte).

EPITROPIA Sp'talului ISRAELIT — IAȘI

CONVOCARE

Domnii membri donatori și cotizanți ai Spitalului Israelit, sunt rugați a lua parte la *Adunarea generală* ce va avea loc irevocabil, *Duminică 29 Mai a. c. ora 3 p. m.* în localul școalei „Cultura" str. Mirzescu.

La Ordinea zilei fiind:

1) Darea de seamă și bilanțul pe 1910 | 11.

2) Votarea budgetului pe 1911 | 12.

3) Diverse propuneri.

Cu deosebită considerație

Președinte, **L. Iuster**

Clinica BOALELOR DE OCHI

Dr. C. MICLESOU

OCULIST OPERATOR

S'A MUTAT str. Ștefan cel Mare No. 6

Casele magaziei Kahane Succesor

— Consult. 3—6 p. m. —

Fabrica „FORTUNA" Iași

lîngă Strada Moțoc

Fondată în 1888

120 Cai putere *180 lucrători*

SCAUNE

MOBILE

PARCHETE

ROȚI de transmisiune

UȘI

FERESTRE

DUȘAMELE cu uluc și langhetă.

Ori-ce părți și accesorii de lemn pentru toate industriile. Lemn brut și fasonat, Scînduri și grinzi pentru tîmplari, strungări, sculptori, caretași, dulgheri, bodnari, Architecți și Antreprenori. Specialitate Comenzi, pentru d-nii Antrepenori. Aburitul și uscatul lemnelor.

80 Mașini pentru prelucrarea lemnului cari se inchiriază și cu ora. Furnisare promptă. Prețuri eftine.

Fabrica „Fortuna" Iași

lîngă str. Moțoc.

De vînzare un rînd de case compus din 7 odăi antret, bucătărie, camera rece, pivniță, magazii de lemne, strada Căpitan Păun No. 10 bis.

Doritorii să se adreseze la d. Teodosie Motăș, Creditul Urban.

Monteur für Kanal und Wasserleitung tüchtiger Kalculator in ungekündigter Stellung möchte selbe gegen gute Konditionen ändern.

Gefällige Antrage an B. Sternberg Czernowitz Dreifaltigkeitsgasse No. 26.

Local de Fabrică de vănzare

Local construit în 1910, solid și după ultimele cerințe hgienice, în str. Bucșinescu No. 12.

A se adresa la d. Moritz Rechler, fabrica de Ciorapi și Tricotage.

Localul a fost construit pentru o fabrică de Uleiu.

ANUNCIU

In ziua de 31 Mai 1911 ora 1 p. m. se face din nou vînzarea mărfurilor firmei falite Schnürer et. din Iași str. Ștefan cel Mare No. 48, compuse din barchet, mouselină, stofă de lînă, chifon, etc. avaluate la suma de 97,805 lei 48 bani.

Judecător Sindic **Gr. Gr. Dimitrescu**

Secretar C. Boian

ANUNCIU

In ziua de 31 Mai 1911 ora 3 p.m. se vinde prin licitație publică activul falimentului Ch. Isr. Dresner din Iași, strada Ștefan cel Mare No. 56, compus din ștofe de lînă, atlas, matasă, sifon, satin, etc. evaluat la suma de 143,978 lei.

Judecător sindic **Dimitrescu**

Secretar *C. Boian*

Vaccinări si Revaccinări

practică

Dr. A. STEUERMAN

— str. Golia 13 —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIV — PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. **BYRRH**

de Vînzare 7 Milioane BUTELII — VIOLET FRERES (THUIR FRANŢA) — De vînzare La toate magazinele de consum. din ţară

Peste 600 doamne bogate

Doresc căsătorie imediată. Reflectanţi serioşi chiar şi fără avere (ocupaţie religia e indeferent) să se adreseze lui

L. Schlesinger Berlin 18

Maym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES. les 100 mèt. 5 f.

Cereţi numai:

Parfumul şi Eau de Cologne Superioare

A. RALLET & Co. — MOSCOVA

Furnisor al: Curţei Imperiale Ruse, Curţei Regale Romînă, Curţei Regale Muntenegru şi S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900
5 Medalii, Diplome
şi alte recompense

Eau de Cologne
A. RALLET & Co.

Se distinge:
prin mirosul lui plăcut, inlocuind cu totul esenţele

De vînzare la toate Drogheriile şi Mag. de Parfumerii din ţară.

Reprezentant general pentru Balcani
Alexandru Spivacoff
— RUSCIUC —

Dacă suntéţi suferinzi, dacă voiţi a preîntimpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi şi ficat, întrebuinţaţi zilnic şi în timpul mesei produsele din

Noua Fabrică de Ape Mineralizate

SALVAREA

Iassy, str. Palat No. 9

Preparate în mod conştiincios şi avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excés de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind şi un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei şi a calculilor biliare.

Se recomandă în special de Onor. Medici.
De 'nzare în toate magasinele mari de consum.
La rere trimetem la domiciliu.

Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Depozit de Maşini de Cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară. Funcţionare perfectă garantată pe timp de 10 ani.

Biciclete Brenabor

întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

BICICLETE
Puch şi Dürkopp

Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

Mobile, Pendule, Căruciore si ori-ce accesorii

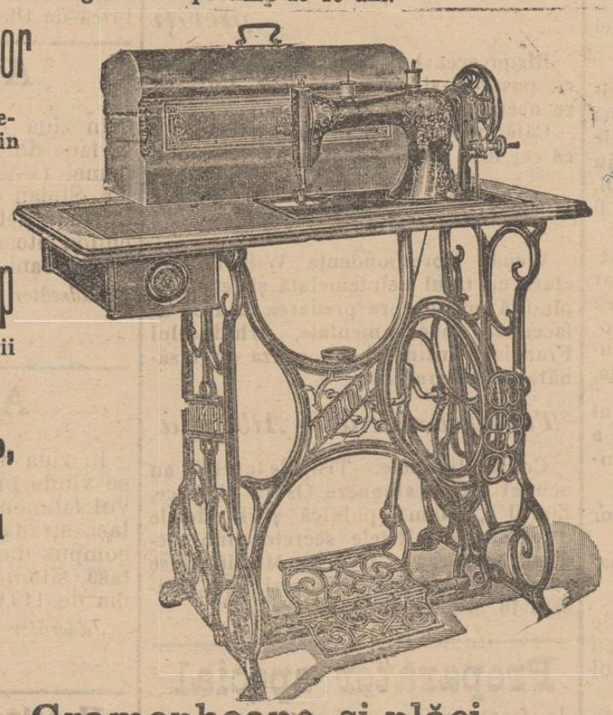

Gramophoane şi plăci.
Instrumente muzicale
TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA
Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

LABORATORUL DE
Produse Farmaceutice
Ioan Werner
FURNISORUL CURŢII REGALE
IASI

Sirop hypophosfit compus.
Remediu special contra Neurasteniei şi întăritor puternic la persoane slăbite prin *surmenagiu. Tonic muscular şi cerebral, combate maladiile şi debilităţile nervoase.*
Doza pentru adulţi 2 linguriţe pe zi, amestecat cu apă, copii în jumătate.
Costul sticlei 4 lei.

„Siropin". Lincoare contra tuturor *afecţiunilor de plămîi şi a căilor respiratoare ca Bronchite acute şi cronice emfiseme, tuberculosă, tusă convulsivă la copii.*
Doza pentru adulţi 3 linguriţe de desert pe zi.—Copii 3 linguriţe de cafea pe zi. *Costul sticlei 3 lei 50 b.*

Valerianat de Amoniac Medicament special contra tuturor afecţiunilor provenite din sdruncinarea nervilor, recunoscut de toate somităţile medicale din Europa,
Doza pentru adulţi 1—2 linguriţe de cafea pe zi în puţină apă zaharată.—Pentru copii 1/3—1/2 din doza pentru adulţi. *Costul sticlei 2 lei 75 b.*

5 ani de succes 5

Grădina Trajan

In fiecare seară
CINEMATOGRAFUL
Pathé Frères -- Paris
Program complect nou
de două ori pe Săptămînă

Primul program începe în fiecare Joi — al doilea în fiecare Luni ambele programe săptămînale sunt
Absolut noue

Nu se va repeta nici odată vreunul din subiectele deja aratate.

Inceputul la 9 şi un sfert seara.
Preţurile: Stal I-iu 1 leu. Galeria 50 bani.

Orchestra proprie sub conducerea maestrului Dimitriu.

Matineurile urmează regulat în fiecare Duminică, şi serbătorile la Circul Sidoli

„ANCORA"
(ANKER)
Societatea de asig. asupra vieţei şi de rente în Viena.
Fondată în anul 1858
Sucursala stabilită în România de la anul 1869.
Fonduri de garanţii peste 200 milioane
Garanţii (efecte) depuse la casa de depuneri din Bucureşti, pentru asiguraţii din Romînia.
LEI 7,142.000
Asigurări în vigoare; peste 625 milioane lei capital asig.
Plăţi efectuate: peste 400 milioane lei.
Dividende plătite la asiguraţi pe 1910: LEI 1,701,027,78
Soc. Ancora încheie asigurări;
a) Caz de viaţă şi deces, cu sau fără participare la cîştig, cum şi cu scutirea de plata premiilor şi acordarea unei rente in caz de invaliditate.
b) Zestre (cu scutire de plata premiilor după decesul parintelui) cu sau fără examen medical.
c) Caz de deces, cum şi
Orice asigurări atingătoare de branşa vieţei.
Condiţiuni de asigurare extrem de liberale.
Direcţiunea pentru Romînia, Bucureşti.
Agent general pentru Iaşi:
IOSEPH POPPER,
Str. I. C. BRATIANU No. 166.
(foastă strada de Sus)

CINE RISCĂ
CÂSTIGĂ
Şi dacă tot joc
JOC LA
SCHRÖDER!

Tragerea clasei I-a:
14 (27) Iunie 1911

1/8 loz numai lei **1.50**
1/4 Lei 3. 1/2 Lei 6. 1/1 Lei 12.

Cel mai mare câştig al acestei loterii evtl.:
Lei 900.000

ROB. TH. SCHRÖDER
Firmă fondată in 1870
IAŞI
Str. Stefan cel Mare No. 8

Centrala: Calea Griviţei 106 **Bucureşti.**
Sucursale: Calea Griviţei 96, Str. Lipscani 71; **Brăila:** Piaţa Sft. Archangheli (casa Ralli); **Craiova:** Unirii 69; **Galaţi:** Domnească 14; **Ploeşti:** Str. Basarabilor 1.

Fabrica de OGLINZI
ISRAEL BERGHER - IASI
Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910

Execută: Oglinzi veneţiene, Tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, picturate, legate în metale pentru clădiri şi mobile.
Execuţie din cele mai elegante şi moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.
Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste.
Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziţie permanentă de produsele fabricei, cum şi la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstraţia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mirzescu No. 17—Instalaţiune cu motoare electrice executata de Ioan Krzyzanski, lacatus şi electrician, Iasi str. Păcurari No. 17

NUMAR EXCEPŢIONAL

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacţia şi Administraţia: IAŞI, Str. Gh. Mironescu 17 | Sub direcţiunea unui Comitet | Anul VIII—No. 1314 Marţi 31 Mai 1911

Politică sanitară

Imprejurarea că oraşul nostru are onoarea de a adăposti în el congresul asociaţiei generale a medicilor din ţară, ne face să ne folosim cu plăcere de această ocaziune, pentru a arăta că ştim să preţuim atît onoarea ce se face vechei capitale a Moldovei, cît şi silinţele ce acest luminat corp îşi dă, pentru a afirma în fie-care zi progresele mulţumită cărora ţara noastră se poate mîndri de a vedea că corpul său medical, format în ţară la noi, la nevoile ţărei noastre, a ştiut să ne ţină în chestiunile sanitare, între naţiunile cele mai înaintate în această direcţie.

Silinţele ce şi în acest an îşi dă această Asociaţie, de a discuta în un congres general chestiunile generale de apărare sanitară a ţărei, ne arată că corpul nostru medical continuă a fi cea mai sigură garanţie a dezvoltărei noastre şi că studiarea aşa de conştiincioasă a chestiunilor de tactică sanitară, ne îndreptăţeşte a crede că aceşti modeşti soldaţi ai apărărei ţărei, fac de sigur pentru ţară cît şi oştirea, care se pregăteşte cu mai multe onoruri şi cheltueli, pentru o apărare care n'o pune în toate zilele la postul de luptă cu duşmanul.

Lupta în care corpul nostru medical a biruit în anul trecut, cînd a oprit holera ce izbucnise în ţară, ne arată că am făcut dovada bunei noastre organizări sanitare şi că ne putem bizui pe sprijinul ce această oştire a păcei, îl dă pentru progresul ţărei.

Dacă faptul, că în anul acesta se discută în congres apărarea ţărei în potriva holerei şi ciumei, ne arată că Asociaţia generală a medicilor stă în fruntea problemelor mari sanitare ce interesează ţara, apoi, nu mai puţin, discutarea legei sanitare şi a roadelor ei, ne arată că aceşti adînci cunoscători ai stării noastre sanitare, sunt totdeauna în căutarea mijloacelor de a ameliora legiuirile noastre sanitare.

Faptul că congresul medicilor se ocupă acum mai mult de chestiunile generale sanitare, este de natură a ne bucura, nu numai pentru folosul ce soluţia acestor probleme aduce ţărei, ci şi pentru faptul că corpul nostru sanitar, eliberat de grija situaţiei sale, se poate ocupa mai cu folos de chestiunile de sănătate publică. In adevăr, în primii ani ai funcţionărei sale, Asociaţia generală a medicilor a fost înfiinţată mai mult pentru a asigura situaţia corpului sanitar, faţă de organele administrative cu care venea în atingere. Pentru aceea, în primii timpi Asociaţia a trebuit să apere de multe ori demnitatea corpului medical, în conflictele cu administraţia şi pentru acea toţi medicii funcţionari s'au grupat în jurul singurului organ către care se puteau adresa deschis şi unde plîngerile lor erau ascultate de nişte suflete care le înţelegeau.

Este, de sigur, departe timpul cînd congresele medicale erau pline numai de reclamaţiile ce medicii făceau împotriva administraţiei, dar este departe şi timpul, cînd guvernele considerau Asociaţia medicilor ca un organ duşmănos. In acele timpuri Asociaţia era un organ de opoziţie şi dacă de cîtva timp a devenit mai înclinată către unele guverne, vina nu este a preponderenţei ce au luat în Asociaţie elementele favorabile unui guvern mai mult de cît altuia. Dacă în ultimul timp Asociaţia a dat concursul său guvernului liberal, nu trebue să căutăm pricina în preponderenţa, în comitetul ei, a elementelor militante liberale, ci în faptul că medicii au putut să constate pentru întăia oară, că Asociaţia a fost considerată ca organ autorizat al intereselor sanitare, că a fost consultată asupra modificărilor legei sanitare şi că cuvîntul ei a fost ascultat cînd a fost vorba să se rezolve chestiunea eternă a legei sanitare.

Nu este greu de constatat că această înclinare este şi acum foarte naturală, dacă punem alături de conduita în adevăr civilizată, care a dictat această apropiere de asociaţie, conduita actualului guvern, care cu gestul boerului, care cumpără cu bani orice, a considerat pe medici ca slujbaşi ai lui, fiind-că îi plăteşte şi i-a desconsiderat complect.

In scurtul timp de cînd destinele sănătăţei publice au trecut pe alte mîni, s'au putut constata în mersul treburilor sanitare două efecte de o potrivă de prejudiţiabile pentru organizaţia noastră sanitară; unul în Bucureşti numai, prin modificarea pe bază politică a compunerei consiliului sanitar, altul în toate unghiurile ţărei, unde există un medic—şi acolo, tot prin modificarea pe bază politică a organizărei serviciului sanitar.

La Bucureşti întroducerea în consiliul sanitar a cîtorva medici de casă a miniştrilor, a stricat tot principiul specializărei întrodus în legea sanitară; acest rău poate să aibă numai un efect local, căci nu e întăia oară cînd prin legi se consfinţeşte căpătuială politică, cu care sûntem deprinşi. La ţară, însă, amestecul politicei în treburile sanitare, a distrus toată organizaţia, pe care ani de trudă cu greu au reuşit s'o introducă în spiritul public. Ipertrofia care a atins administraţia, de cînd aceasta s'a văzut singura salvatoare a guvernului, a făcut că aerele de atotputinţă din timpul campaniei electorale, în care administraţia a reprezentat ţara, să se perpetueze după cum sunt interesele zapciilor şi pomojnicilor. Medicii au văzut atunci ruina complectă a sistemului ştiinţific de îngrijire sanitară şi reîntronarea sistemului cînd administraţia porunceşte medicului.

Pentru aceia ziceam, că este fatală îndepărtarea simpatiei medicilor de la un asemenea sistem de administraţia sanitară. Această îndepărtare mai este însă pricinuită şi de imprejurarea, că medicii sanitari, prin calitatea lor de funcţionari, dispreţuesc politica şi se ţin de parte de ea; pentru aceia ştiu să dispreţuiască autoritatea superioară, care se sprijină numai pe merite politice şi s'o deosebească de aceia care se sprijine pe situaţia şi valoarea personală. Cînd conducerea treburilor sanitare este în mîni, cari au primit'o ca un dar de la un ministru care vrea să fie generos cu devotaţii săi, aceste mîini nu au de cît grija de a se ţine cît mai bine de fotoliul în care stau şi pentru asta preocupările mari sunt cu totul îndepărtate.

Pentru aceia un abis se sapă între miile de medici cari au ajuns prin o muncă şi o specializare asiduă, să cunoască fondul chestiunilor sanitare şi între aceia, cari ajunşi prin un gest generos, în fruntea unor trebi pe care nu le cunosc, arată la cel dintăi pas că n'au ştiut să aibă tăria de a rezista unei glorii eftine, care'i condamnă pentru totdeauna în stima corpului medical.

Amestecul politicei în treburile sanitare este, deci, de natură a face că politica sanitară, care ori unde are înţelesul unui sistem întreg de administrare sanitară, la noi să aibă înţelesul pe care-l dă acei ce văd din rolul lor superior numai laturea politică. Corpul medical sanitar, pătruns de înalta sa misiune, nu poate de cît să regrete cînd vede că ori cîte silinţi ne dăm în ramura sanitară, e destul o singură zi de amestec al politic i, pentru ca totul să fie distrus. De aceia acest corp se va ţine totdeauna departe de acei cari în această singură zi, nu au tăria de a rămîne în sfera nobilei lor chemări.

Doctor Ştefănescu-Galaţi.

N'A PREZIDAT!

Veşnicul prezident al tuturor comitetelor şi comiţiilor, Dr. Bogdan, a scăpat eri ocaziunea de a prezida, tocmai cînd ar fi dorit din tot focul umflatei sale persoane să mai adaoge şi acest titlu la celelalte. Ar fi dorit acum mai ales, pentru că mîine ziarul d-lui Bogdan şi al d-lui Bercea să poată striga în cele 4 unghiuri, la toţi Romînii pe care nu i a deşteptat încă alarma lui Mureşianu, că singurul om vrednic, în tot corpul medical este Dr. Bogdan; că toate infamiile pe care le-a debitat opoziţia la adresa sa sunt spulberate, de oarece corpul medical in liberis sufragiis tot pe d-sa l'a ales ca reprezentantul cel mai vrednic. N'a eşit, însă astfel! A ţinut eri toată ziua conciliabule cu toate autorităţile, a concentrat la congres pe toţi prietenii, a pus congresul într'o situaţie penibilă şi tot n'a fost ales. Medicii din ţară, cunoscători ai valoarei d-sale n'au vrut să'l aleagă şi cu toată stăruinţa unora din ieşeni, cu tot cuvîntul dat de Directorul general al serviciului sanitar, cu toată dorinţa ce ar fi avut musafirii noştri să fie galanţi faţă de gazdele lor, numele Doctorului Bogdan n'a putut să le iasă din gură. Congresul a stat jumătate de oră în suspensie, din cauza că Dr. Bogdan pretindea să fie preşedinte şi medicii nu vroiau: au trebuit să'l pună preşedinte de onoare — mare onoare — cum au mai trebuit să pună încă 3 preşedinţi de onoare, pentru a putea face ca congresul să'şi urmeze lucrările.

Nu mai discutăm ce are de fără simţ această pretenţie, dar luăm act cu plăcere de verdictul pe care i l'a dat colegii, pe care nu-i ameţeşte cu promisiuni de laboratoare şi slujbe.

Fraudatorul decorat

Cu acest titlu, pe care l'a consacrat şi gazeta locală a guvernului în numărul său de eri, magnificul rector al Universităţei noastre îşi mai îmbogăţeşte arsenalul de titluri, cu care concetăţenii săi îl decorează mai bine meritat de cît „le crachat"—cum îi zic Francezii—pe care i l'a decernat guvernul său.

Avem destul desgust pentru procedeurile acestui îngîmfat personaj; totuşi spre a arăta că şi cititorii francezi ai ziarelor de la noi, vor şti să aprecieze meritele cu care s'a impus recunoştinţei ţărei, vom da, în traducere, aprecierea ce confratele „la Roumanie" face în articolul de fond al numărului său de alaltăeri.

In timp ce guvernul este aşa de minuţios în ce priveşte manierele frumoase, caută la cea d'întăi ocaziune să necinstească ordinul Coroanei Romîniei.

Intre decoraţii cei noi se găseşte acordată placa de mare ofiţer al Coroanei Romîniei, d lui Bogdan rectorul Universităţei din Iaşi, acel care pentru a fi ales senator al Universităţei de Iaşi, prezidase biuroul electoral şi stampilase fraudulos buletinele de vot, pentru a suprima secretul votului şi a profita de fraudă.

Dar jurnalele guvernului vor zice că faptul ce atribuim d-lui Bogdan este o acuzaţie de opoziţie, pe care guvernul o crede nedreaptă.

Cu toate că nici un om cum se cade nu poate să afirme pe onoare, între patru ochi, că crede pe d. Bogdan nevinovat, să ne punem totuşi pe tema guvernului. Fie! d. Bogdan nu e vinovat şi n'a fost de cît o greşală din partea lui.

Rămîne însă, un alt fapt, de astă dată material şi care nu poate să fie tăgăduit: d. Bogdan, noul mare ofiţer al Coroanei Romîniei, era prezent la toate şedinţele Senatului, în care se discuta alegerea lui. D. Bogdan a auzit pe toţi oratorii opoziţiei, pe toţi, acuzîndu-l pentru frauda sa indiscutabilă cu energie şi convingere, şi în limbajul pe care-l merita. A auzit chiar loviturile de biciu cu care-l loveau oratorii opoziţiei şi senatorul universităţei de Iaşi a tăcut în tot timpul; n'a cerut cuvîntul pentru a protesta de nevinovăţia lui n'a tresărit sub lovituri, n'a îndrăznit să facă măcar o întrerupere, un cuvînt un strigăt, un gest.

Şi un asemenea om, care înţelege în aşa fel demnitatea sa de profesor de Universitate, este înaintat la gradul de mare ofiţer al Coroanei Romîniei!

Hotărît lucru, Romînia este singura ţară din lume, în care carnavalul ţine 365 zile.

Spiritul de corp în corpul medical

Dedicat confraţilor membri ai asociaţiunei medicilor din ţară şi ai congresului medical din Iaşi.

Congresul medical al nu ştiu cîtelea acum la Iaşi, înfăţişază în formă şi în imaginaţiune activul concentrat şi solemn al unuia dintre cele mai numeroase şi mai docte corpuri sociale din ţară; iar în realitate .. o asistenţă restrînsă de medici în strălucitoarea, şi nu marea, aulă a universităţii, asistenţă hiperfrofiată întru cîtva prin persoanele streine de corp, venite acolo, să zicem, spre a se edifica de puterea corpului medical, spre a se familiariza cît de cît, cu o îndeletnice atît de specială, spre a culege în definitiv lumini şi a se pătrunde astfel cu un moment mai înainte de cele ce se vor realiza prin acest parlament în felul lui; căci ţările, de astăzi înainte, au a se conduce mai puţin de parlamentele politice şi mai mult de aceste parlamente corporative.

O, alintătoare şi sarbede iluziuni ce se cultivă de mai bine de o decenie, iluziuni mai mult pentru aceia ce nu fac parte din corp; căci cît priveşte corpul însuşi în substanţa lui, cît priveşte medicii luaţi cu toţii în general ori fie-care în parte, ei nu mai au nici macar iluziuni, ei au decepţiuni; drept care se şi ilustrează prin lipsa lor în general de la atari manifestaţiuni, lăsînd ca anumiţi dintre dînşii, cu slabe alternanţe şi cu slabe modificări mai totdeauna aceiaşi, să îndeplinească necesara dar neîndestulătoarea muncă de vestale.

Căci într'adevăr au un rol de curate vestale aceia cari se ţin stăruitor pena da măcar aparenţa unei vieţi ce nici înfiripată bine nu-i, pentru a da iluzia unui corp despre care cată să te întrebi dacă există în realitate pe cîtă vreme îi lipseşte aceia ce face strict vorbind vitalitatea unui corp social caşi a unui corp organic: spiritul. Unde-i tocmai spiritul de corp al corpului medical cînd dintr'un număr de vre o mie şi cinci sute de medici cîtu-i are aproximativ ţara romînească, la congres vin abia vre-o sută şi cincizeci, sprea a se rîdica la vre-o două sute de reprezentanţi cu cei localnici, şi dintre aceştia la dezbateri, adică tocmai acolo unde ar fi să clocotească spiritul de corp, abia să vezi vre-o patruzeci-cincizeci?

Şi totuşi hotărîrile să meargă în numele corpului întreg, cînd acel corp există fireşte numai materialmente, pe cînd spiritualmente e cazul să te întrebi de-i macar în embrion ori poate nici viabil nu-i! Căci e lesne de înţeles că 50 de inşi nu pot fi 1500 şi nu pot fi mai ales aşa cum tot merg lucrurile, şi parcă merg fără nădejde de îndreptare, că în cei 50 ce de fapt întocmesc şi fac un congres nu răsună aspiraţiunile reale ale restului de 1450: cifrele sînt simbolice; dar grosso modo redau realitatea în toată cruzimea şi necurmarea ei.

Se înţelege că n'ar putea fi vorba ca toţi cei 1500 de medici să se găsească într'un moment dat in corpore în congres. Sunt obligaţiuni cari reţin pe mulţi. Dar iarăşi a se socoti că 200 de inşi reprezintă maximul numărului emulativ ce urmează să-l dea acest doct corp pentru un congres proporţional numărului total al membrilor săi, ar fi de sigur a se tăgădui realitatea mai ales cînd din acei 200 oficial înscrişi ca printr'un fel de „noblesse oblige" 150 înţeleg să se distreze numai, să se ocupe de alte chestiuni ori pur şi simplu să-şi vadă de treburile zilnice.

Nu-i emulaţiune; nu-i spirit de corp; iată neajunsul de care sufăr în genere corpurile sociale la noi şi în special acel medical, Acesta-i substratul imediat al situaţiunii reale a acestui corp: lipsa de spirit de corp. Nevoile şi trebuinţele există individual, sunt chiar imperioase; dar acele nevoi şi acele trebuinţi încă nu se repercută reciproc, ele n'au devenit colective sau sociale. In cît acţiunea ce este de făcut e aceia de a colectiviza nevoile corpului medical, colectivizare ce nu poate avea loc de cît prin interesarea în total a tuturor membrilor săi.

Congresele dezbat chestiuni ştiinţifice şi medico-politice cari şi-ar putea avea rostul lor în congrese ad hoc sau mai bine în asociaţiunile respective, cum sunt cea a medicilor şi naturaliştilor din Iaşi şi cea a ştiinţilor medicale din Bucureşti, pe cînd aceste congrese, ale asociaţiunii corporative din toată ţara, ar trebui să dezbată în primul loc mai ales chestiuni profesionale şi de interes individual, pentru ca în primul loc medicul—mai ales acela ce-i redus esclusiv la traiul din clientelă—să ajungă la o viaţă mai omenească.

Astfel se va naşte spiritul de corp în breasla medicală. Şi astfel, poate cu surprindere, vor afla aceia cari îndeplinesc de altminteri onorantul rol de vestale —căci dînşii nu lasă cel puţin să se stîngă focul din care va porni cîndva spiritul de corp—că sunt centre în ţara romînească unde vizita medicală a ajuns un leu şi chiar 50 de bani, că în asociaţiuni de aşa zis sprijin mutual confraţi de-a-i noştri îşi istovesc ştiinţa şi vlaga poate pentru o şi mai minimă şi insultătoare răsplată. Şi durerile aceste, deşi neglăsuite, sunt reale, în orice caz cu mult mai reale de cît combinaţiunile de înaltă politică sanitară ce se dezbate cu atîta pasiune chiar, dar pe care la urma urmei o stabileşte tot copistul profan.

Iată încotro văd eu că trebuie să se orienteze atenţiunea congreselor corpului medical spre a-i da spiritul ce-i lipseşte şi fără de care ori cît ar apare de trupeş, tot fără de viaţă se va chema. Atunci aceia cari strălucesc prin absenţă, pentru că n'au nici-o nevoie de sprijinul asociaţiunii medicale, se vor arata şi ei, riscînd altminteri să îndure oprobul întregului corp. Astăzi în parte nepăsători şi vinovaţi de trista stare a corpului medical, dînşii vor simţi atunci aprinderea căldurii acelui spirit de corp şi vor înţelege că nu se pot izola nestînjeniţi: precum astăzi interesul îi îngădue să stea nepăsători, tot interesul le va dicta atunci să fie păsători şi să se pătrundă de spiritul de corp.

Supunînd aceste scurte consideraţiuni la atenţiunea confraţilor, ţintesc spre vremea în care în fie ce centru de viaţă mai populat al ţării să fie şi un cerc al corpului medical, astfel ca vibrarea durerilor ca şi a bucuriilor unuia să se repercute în tot cuprinsul corpului medical; să fie congresele medicale o necesitate ce imperios să decurgă din nevoi şi aspiraţiuni reale, iar nu, ca astăzi, mai mult o formalitate în modă şi de prisos. Fie ca exemplul mult mai viu, dat de corpul negustoresc mai puţin doct dar mai vînjos, al cărui congres avu loc simultan, să inculce doctului dar debilui corp medical suflul de viaţă, spiritul ce i lipseşte încă.

Şi, spre a se face cel dintăi pas în această direcţiune, spre a se da putinţă spiritului de corp să se dezvolte, va trebui a se mistui virusul ce i se împotriveşte: virusul politic descompune întreaga noastră viaţă publică, dar mai cu deosebire categoriile intelectuale ale ţării, aşa că în loc de a apare în corpuri sociale bine întocmite prin spirite bine precizate, apar mai de grabă ca cenacluri politice. Congresele medicale în special apar, după timpuri, călăuzite de o anumită inspiraţiune politică, potrivit cu preponderenţa relativă a acelora dintre membri ce, conştient ori chiar inconştient, se inspiră de acest rol politic. Putem chiar s'o mărturisim: desbaterile iau caracterul liberal sau conservator, după nuanţa politică a acelora ce predomineazâ în congres.

In astfel de condiţiuni despre spiritul de corp nu poate fi cuvînt, pentru că el este din capul locului înăduşit de spiritul politic. In cît se impune ca şivoiul intereselor mari şi adînci ale corpului medical, să pătrundă ca o avalanşă în mijlocul acastei scolastice ce-i mai mult un mediu de cultură pentru spirketii politici, spre a se face acel lavaj general, acea therapia sterilisans magna, acea cură radicală eliminătoare a virusului politic şi a elementelor ce i-au căzut pradă, ca să se deschidă cu adevărat calea spiritului de corp, ca să se dezbată în sfîrşit şi de ceia ce-i arde şi-i doare pe medici în de obşte.

Dr. P. Zosin.

CONGRESUL MEDICAL

Congresul Asociaţiunei generale a medicilor din ţară, a adus în oraşul nostru numeroşi medici din Bucureşti, şi din toate regiunele ţărei. Incă de Sîmbătă dimineaţă trenurile au început a aduce pe acei cari de teamă ca sosind prea tîrziu să nu poată fi încartiraţi, s'au grăbit a sosi înainte de dimineaţa zilei de Duminică, fixată pentru sosirea congresiştilor.

Incartirarea care a întîmpinat dificultăţi în primele momente, a fost rezolvită mulţumitor prin îngrijirea d lui doctor Burghelea, secretarul general al Asociaţiei, care a sosit din Bucureşti şi a aranjat împreună cu doctorul Stenner găzduirea oaspeţilor.

Duminică dimineaţă trenul a adus iarăşi o bună parte din congresişti, cari au continuat să sosească şi cu trenurile de Duminică ziua. Primirea ce li s'a făcut a fost cît se poate de cordială. Iau parte la congres 130 medici cu cei locali. In dimineaţa zilei de Duminică o bună parte din congresişti au vizitat spitalul Sfîntului Spiridon şi institutele de Anatomie şi Igienă ale Facultăţei de med cină. Dejunul de Duminică s'a luat pe grupuri prin diferite restaurante.

Şedinţa de Duminică 29 Maĭ 1911

Şedinţa nu s'a putut deschide de cît la ora 2 jum, din cauza întîrzierei sosirei preşedintelui comitetului local, dr. Bogdan, care a venit însoţind pe d. dr. Bărdescu, directorul general al serviciului sanitar.

D. Dr. Bogdan deschizînd şedinţa are pe lăturile sale pe d-nii C. Negruzzi, prefectul judeţului şi dr. Cosmovici ajutor de primar. D sa salută pe congreşti în numele comitetului local de organizare şi le mulţumeşte şi în numele d sale personal „unul din organizatorii congresului". Rolul său fiind împlinit, trece cuvîntul domnului preşedinte al Asociaţiei generale a medicilor din ţară.

Dr. Şuabner-Iuduri deschizînd congresul mulţumeşte leşenilor de frumoasa primire făcută congresiştilor, salutînd reprezentanţii autorităţilor superioare, autoritatea comunală din Iaşi, societatea naturaliştilor care are 75 ani de existenţă fiind cea mai veche din ţară.

Preşedintele asociaţiunei noastre, doctorul Bardescu, fiind numit director al serviciului sanitar, prin aceasta asociaţia medicilor a căpătat o mare forţă morală; totuşi cred că trebue să se ştie ca în asociaţie noi nu facem politică deşi fie care din noi facem parte din diferite partide politice.

Legea sanitară votată în Decembre 1910 conţine multe din principiile anteproectelor asociaţiei, discutate în comitetele trecute şi în congresele noastre, totuşi nu s'a putut reuşi ca 19 amendamente, din care unele foarte importante, să fie votate.

Corpul medical să plînge cu drept cuvînt că legea votată şi promulgată de 5 luni nu este pusă în aplicare.

Arată modificările făcute de curînd noului legi sanitare şi crede că modificările ce se vor mai face de data aceasta vor fi comunicate la timp de direcţiunea serviciului sanitar comitetului central a Asociaţiei ca astfel ele să fie ştiute şi discutate.

Anul acesta s'a înfiinţat comitetele auxiliare şi prin aceasta se va strînge şi mai mult legătura de solidaritate în corpul medical.

Anul trecut am făcut prima excursiune la staţiunile balneare de pe valea Oltului, iar acum vom merge de a studia frumoasa staţiune balneară a Moldovei, Slănicul.

Pentru viitor trebue să ne hotărîm a face cît mai curînd *casa de ajutor a corpului medical* aşa cum este în Franţa şi Germania.

Asemenea trebue ca să clădim *casa noastră proprie: Ateneul medical* unde toate societăţile medicale să fie întrunite.

Termină mulţumind tuturor că au luat parte la marea sărbătoare a corpului medical din ţară şi declară deschis al XV congres al medicilor.

După facerea formalităţilor de constituire, se întră în discuţiunile ştiinţifice.

— Se dă cuvîntul d-lor raportori ai chestiunei *apărărei ţărei în potriva primejdiei de holeră şi ciumă.*

— D l vice preşedinte *dr. Botescu* o cupă fotoliul presidenţial.

— Domnii doctori *Bacaloglu* (Iaşi), *Martinescu* (Bucureşti), *Stavrescu* (Galaţi) şi citesc rapoartele ce au făcut în aceste chestiuni.

— In timpul citirei se naşte un incident între dl. dr. Bacaloglu şi dl vicepreşedinte, de oare ce raportul d-lui dr. Bacaloglu fiind prea lung, s'a atras atenţiunea că regulamentul prevede numai 15 minute; i s'au acordat două prelungiri de cîte 5 minute şi în urmă d sa declară că isprăveşte pentru a nu face nervos pe d. vice-preşedinte.

— Dl. vice preşedinte arată că nu este nervos d-sa, ci regulamentul care acordă numai 15 minute şi d-nii membri ai congresului, cari au părăsit sala în timpul acestei citiri prea lungi.

— După citirea acestor 3 rapoarte, se dă cuvîntul pentru discuţia chestiunei

Dl. dr. Tălăşescu (Constanţa) spune că a auzit în raportul d-lui dr. Stavrescu, că a constatat la bastimentele ce veneau pe Dunăre la Galaţi, după ce trecuseră prin Constanţa, că desinfectarea nu s'a făcut suficient la Constanţa. D-sa spune că în adevăr nu s'a făcut desinfectarea riguros ştiinţifică, de oare ce nu are la Constanţa mijloace să dea băi de desinfecţie şi alte măsuri necesare. Această lipsă de organizaţie se datoreşte construcţiei portului, care a pus mereu pedici; abia de 4 luni de zile s'a făcut cheiul de desinfectare şi crede că de acum se va pune în funcţiune desinfectarea mai riguroasă.

D. dr. Mezincescu (Iaşi). D-sa regretă că rapoartele au fost puţin ascultate, din cauză că raportorii n'au adus în discuţie chestiunea aşa cum le-a fost pusă de Asociaţie, adică măsurile ce sunt de luat în privinţa apărărei ţărei noastre de primejdia invaziunei holerei şi ciumei; unii din raportori au reprodus după broşuri toată chestiunea apărărei în potriva boalelor pestilenţiale în alte ţări. Nimic nou, nici interesant nu s'a adus şi crede că numai dr. Stavrescu în raportul seu a înţeles şi dezvoltat bine chestiunea.

— Dl. *Dr. Bacaloglu* întrerupe: „mai „puţină" (?!) modestie n'ar strica".

— Continuînd *d. dr. Mezincescu* arată că chestiunea aceasta trebuia rezolvată cu referire la ţara noastră, cu atît mai mult cu cît d. Ministru de Interne, în telegrama sa, arată că aşteaptă în aceasta direcţie staturi de la congres, pe care se angajează a le urma. Spune că măsurile de desinfecţiune şi de apărare nu se pot lua de cît după indicaţiunile ce dă examenul bacteriologic. Cu actuala organizare, însă, acest examen este imposibil, de oare ce în toată Moldova nu este nici un laborator în care să se poată face diagnosticul de holeră. Din pricina acestei lipse şi a depărtărei laboratoarelor, d-sa a văzut cazuri cînd materii trimise la laborator de la Tecuci, au făcut 3 zile până să ajungă la laborator. Crede, deci, că este absolut necesar să se ceară a se complecta măsurile pornite de foasta Direcţia sanitară, şi a se face posibil diagnosticul de holeră. Legea sanitară votată acum cîte-va luni, prevede un număr suficient de laboratoare, pe cînd acum nu există de cît două.

Sunt apoi lipsuri, aratate de dr. Stavrescu, în supraveghearea bolnavilor şi suspecţilor de holeră; de acea e de părere ca congresul să ceară Direcţiei generale ca ţara să înch e convenţiuni cu statele vecine, alături cu convenţiunea de la 1903, pentru ca bolnavii de pe teritorii străine, să fie supraveghiaţi la trecerea în altă ţară Supraveghiarea, apoi, a celor două fluvii care mărginesc ţara, Dunărea şi Prutul, trebue să fie mai efectivă. A observat, ca medic al portului Sulina, că toate vapoarele de pe Dunăre, care nu ating porturile romîne, nu sunt de loc supraveghiate, de şi primejdia prin ele este tot aşa de mare, de oare ce dejecţiunile de pe bastiment contaminează basinul fluvului, ceia ce este tot aşa de periculos. Este, deci, absolut necesară în acest sens o convenţie cu Bulgaria şi Rusia.

Măsurile de desinfectare la frontieră sunt, apoi, absolut ridicule: pulverizarea sau stropirea ancestrală cu acid fenic nu este o măsură ştiinţifică şi nu serveşte la nimic; aduce numai întîrzieri şi stricarea obiectelor. Crede că e absolut necesar a se face la toţi călătorii suspecţi, examene dese a materiilor fecale, cea ce nu e greu.

In ce priveşte ciuma, suntem cu desăvîrşire nepregătiţi. Arată cum la Brăila în ultimul timp sosind un vapor încărcat cu orez din Indii, s'a găsit într'o magazie prea mulţi guzgani morţi şi s'a speriat toată lumea din pricina primejdiei de ciumă ce aceştia puteau prezinta. Măsurile de desinfecţiune ce ar fi fost de luat după conveţiune, sunt nule în aceste cazuri, de oare ce cît timp vaporul e încărcat, Sulful cu care se face desinfectarea, are o putere de penetraţiune mică. Dar chiar de ar fi o bună măsură, ce trebue să se facă cu marfa? S'o întoarcem la Indii? Convenţiunea zice că marfa să se pună timp de 2 săptămîni într'un loc ferit de guzgani şi toată lumea nu ştiea cum să facă aceasta. In sfîrşit se ajunsese la măsura de a se aduce 15 şlepuri pentru a descărca marfa în ele şi apoi a desinfecta vaporul. In acest mod, dacă primejdia de ciumă ar fi fost reală în acest caz, în loc de un focar de ciumă, se făceau 15. Toate acestea arată că în privinţa ciumei suntem absolut nepregătiţi şi că trebuesc obligaţi proprietarii mărfurilor a'şi face magazii pentru depozitarea mărfurilor în timpul celor 2 săptămîni de supraveghiare. Din toate acestea se vede că mijloacele noastre de apărare în contra holerei şi ciumei nu sunt perfecte şi trebue prelungită discuţiunea, pentru a putea supune Direcţiunei generale sanitare, măsuri efective de apărare în potriva acestor boale pestilenţiale.

D. *Dr. Sion* (Bucureşti) face complimente d-lui dr. Mezincescu, pentru modul cum a pus chestiunea. Trebue, însă, a să limita chestiunea, în senzul de a se vedea precis, în ce chip nişte regule bine stabilite se pot aplica la noi.

A fost exact dr. Mezincescu în toate punctele, afară de acela care priveşte obligaţia ce Statul ar trebui să impună frizeriilor din Brăila, de a'şi face ma magazii pentru depozitarea mărfei în timpul de supraveghiare. Crede că după Convenţiune, aceste cheltueli trebue să le facă Statul. Crede şi d-sa că examenul bactereologic este singurul în măsură a ne da siguranţa diagnosticului şi pentru acea congresul e dator a arăta un dizederat expres în senzul înfiinţărei laboratoarelor prevăzute de noua lege sanitară. Congresul e dator a protesta în potriva tentativei de atentat ce s'a făcut prin neînfiinţarea laboratoarelor prevăzute de lege. In acelaş timp s'a făcut un atentat şi prin reducerea lefilor şefilor de laboratoare, căci acum, cînd suntem în epoca ieftenirei traiului (?) cu aceste lefuri nu se poate trăi.

D. *Dr. Mişulescu* (Craiova) atrage atenţiunea că raportorii au adus osanale şansei ce ţara a avut de a nu fi atinsă de holeră. Un ministru a inspectat linia Prutului în timpul primejdiei de holeră din anul trecut şi a găsit că măsurile de pază nu erau suficiente; prin urmare e un noroc că n'am avut holeră şi nu se poate zice că graţie măsurilor energice ţara a fost scapată de primejdie. Cere d lui dr. Tălăşescu să i răspundă ce măsuri de dezinfecţie a luat asupra d-nei contesa Talievici, care intrînd în ţară pe la Constanţa, medicul portului a dat telegramă pentru supravegherea sa timp de 5 zile, iar cînd d-sa s'a prezentat Doamnei, d-sa a spus că la Constanţa nu i s'a desinfectat de loc efectele. Ştie că anul trecut desinfectarea se facea prin pulverizaţie, cea ce e absolut insuficient.

D. *Dr. Demetriade* (Iaşi) laudă pe raportori. Crede că Congresul e dator să lumineze ştiinţificeşte chestiunea, iar guvernul are organele sale care să-ţ lumineze. E te şi d-sa de părerea de a se înfiinţa neaparat laboratoare. A văzut la Hamburg organizarea laboratoarelor, căci Hamburgezii au învăţat minte din dezastrul din 1892, cînd în Altona, vecin de aproape, nu murea nimeni, iar în o stradă vis-a-vis, în Hamburg, mureau ca muştele, de holeră; pricina era că Hamburgul avea apă rea. Atunci s'a înfiinţat laboratoare şi nu numai în centru, dar şi la basinul de decantare

In ce priveşte ciuma, în Viena au fost 3 cazuri şi graţie măsurilor energice epidemia a fost cantonată şi chiar Roux de la Paris i-a asigurat că măsurile sunt suficiente şi să n'aibă grijă. De altfel în alte oraşe mari nu tremură lumea de frica ciumei şi holerei, ca la noi, căci sunt siguri pe măsurile ce se vor lua. — Crede că chestiunea apărărei e cea mai importantă.

D. *Dr. Pădvănescu* (Brăila) atrage atenţiunea asupra paşapoantelor sanitare, care se fac cu uşurinţă şi în grabă, iar medicul se mulţumeşte a da o telegramă la locul de destinaţie al călătorului, pentru a fi urmărit timp de 5 zile; crede că acest sistem e defectuos. Ar propune ca la toate punctele de observaţie să se pună un personal eşit din o selecţie serioasă, nu puşi la întîmplare în ultimul moment. In acelaş timp să se formeze un registru exact, în care să se treacă nu numai numele, ci să se cerceteze toate actele, ca să se formeze convingerea că declaraţia călătorului este exactă. In cazuri dubioase, de persoane care nu-şi dau adresa exact, aceste persoane să fie ţinute în observaţie, pînă ce poliţia de frontieră va avea deslușiri asupra ei. Acest aviz să se trimeată şi medicului din locul de destinaţie şi Direcţiei sanitare, pentru a controla executarea măsurilor

D. *Dr. Ţurcanovici* (Roman) crede că măsurile de supraveghiare la frontieră sunt iluzorii, căci i s'a întîmplat să primească telegramă pentru a supraveghia timp de 5 zile un călător şi că acesta n'a putut fi găsit acasă de cît a 6-a şi cînd s'a întors de la Bucureşti. Nu e bine ca aceşti oameni să fie lasaţi slobozi, ci să fie daţi în paza unui agent sanitar. Crede că toate măsurile de frontieră sunt mofturi, dacă cordonul sanitar nu e serios, căci majoritatea celor ce pot da boala mai ales din Rusia, trec prin contrabandă.

D. *Dr. Popescu* (Argeş) crede că e necesar ca la fie-care punct de frontieră să fie un medic. Pentru răspîndirea cunoştinţelor de apărare, Asociaţia ar trebui să înfiinţeze conferinţe de Igienă. Crede încă în necesitatea ca alături de laboratoare, care de sigur au importanţa lor, să fie şi un medic practic, pentru a diagnostica boala după simptome.

D. *Maior Dr. Popescu* (Bacău) vorbeşte în chestia cordoanelor sanitare şi spune că la Prut pentru ca paza să fie eficace, trebue ca oamenii de pază — soldaţii — să nu fie mai depărtaţi de 50 de metri unul de altul, pentru că trecerea frauduloasă e foarte uşoară din cauza zăvoaelor de sălcii.

D. *Dr. Apostoleanu* (Dorohoi) crede că pentru supravegherea suspecţilor, trebue că un agent sanitar să-i ia în primire de la vapor sau de la tren, şi să-i conducă pînă a'i da în primirea autorităţilor la destinaţie.

D. *Dr, Cănăşeanu* (Ilfov crede că a-această măsură e bună de oare ce în comunele rurale telegramele de urmărire a suspecţilor ajung după o săptămînă.

D. *Dr. Stavrescu* (Galaţi) spune că în raportul său n'au făcut reproşuri d-lui dr. Tălăşescu, în privinţa modului cum se face desinfectarea la Constanţa, dar crede că un singur agent sanitar pentru un vapar este insuficient; ar trebui un medic. — Crede că contesa despre care vorbea d. dr. Mişulescu nici nu trebuia supusă la măsurile de desifecţiune a efectelor, de oarece călătorea în clasa I şi după convenţiune călătorii de cl. I nu se desinfectează.

Este contra uneia din părerile d-lui dr. Mezincescu, aceia de a se face examene bacteriologice 'dese la toţi suspecţii, de oare-ce pentru a se face un diagnostic bacteriologic de holeră, îi trebuesc 3 zile, pe cînd măsurile de desinfecţiune nu trebue să întîrzie nici un ceas. In ce priveşte norocul de care se spune că au fost favorizaţi ne avînd holeră anul trecut, crede că numai norocul ne-a scăpat, ci măsurile energice ce s'au luat; norocul a fost numai că s'a prins primul caz care ar fi putut apoi purta boala.

D. *dr. Sion* ai avut noroc că ai avut un dram de minte.

D. *dr. Stavrescu* meritul e al direcţiei sanitare, care a organizat măsurile de apărare. Crede că e bun sistemul de supraveghiare prin un agent sanitar, care să urmăreasră bolnavul. D-sa l'a exercitat deja dînd în primire şefilor de trenuri pe care trebuiau daţi în seama autorităţilor de la locurile de destinaţie. In ce priveşte telegramele de supraveghiare pe 5 zile, n'a putut urmări, de cît 10 la sută. In chestia oprirei paşapoartelor, a oprit toate paşapoartele, căci ne oprindu-le, 90 la sută scapă de supraveghiare; crede, deci, necesară oprirea paşapoartelor.

D. *dr. Tălăşescu* spune că prin Constanţa intră anual 35—40 mii de călători, din cari 80 la sută din Constantinopol sau Asia mică; pentru ca la un transport de 300 călători să se poată aplica toate măsurile de desinfecţiune cerute, trebue să se întîrzie 24 ore călătorii. In ce priveşte chestiunea paşaportului, articolul 181 al Regulamentului pentru prevenirea boalelor contagioase, modificat în 1906, arată că se pot reţine paşapoartele In acest regulament mai este art. 203 care prevede că acei cari se sustrag de la vizita de 5 zile pot fi amendaţi. Aţi aplicat vre unul amenda, chiar dacă aţi găsit pe cel urmărit? Crede că amenda de 100 lei trebue mai desaplicată, pentru a da exemplul bun. Sunt apoi călători care se duc în locuri unde nu sunt medici şi trebue să-i supravegheze vătăjelul, ceea ce este foarte problematic. Spune apoi că oamenii care trebuesc mai ales urmăriţi şi desinfectaţi, sunt cei din clasa de jos, cari vin din mahalalele murdare şi cu grijă de higienă corporală puţină, nu contesele. Ar trebui deci, ca aseminea oameni să poată fi reţinuţi, pentru a li se face cît mai des examenul fecalelor. De aceia e absolut necesar numărul de laboratoare prevăzut în noua lege sanitară.

D. *dr. Sion* spune că măsura de a reţine paşapoartele e bună, dar chestia nu se poate tranşa uşor din cauză că un articol de drept internaţional prevede că nici un călător nu poate fi lipsit de paşaportul său sub nici un cuvînt; ori de cîte ori s'au luat paşapoartele, au fost intervenţii la ministerul de externe, din partea miniştrilor străini. La toamnă, cînd se va discuta modificarea convenţiei, se va putea stabili un acord în această chestiune, dar cum e de prisos a o discuta, din cauză că ridică dificultăţi internaţionale.

D. *vice preşedinte* citeşte şi congresul aprobă, următoarele deziderate:

1) Să se înfiinţeze laboratoarele prevăzute de legea sanitară nouă.

2) Să se complecteze instalaţiile din porturile mai ameninţate mai ales la Brăila.

3) Să se facă demersuri pentru a se ajunge la o înţelegere cu statele vecine în privinţa supravegherei rîurilor şi fluviilor limitrofe.

4) Să se întreprindă lucrările de apă şi canal şi măsurile de asanare a oraşelor mai ameninţate.

D-sa spune că, dacă raportorii n'au putut, din cauza timpului scurt prevăzut de regulament, să citească rapoartele lor complecte, congresul să admită numai pentru această singură dată ca aceste rapoarte şi discuţiunile ce au urmat, să fie tipărite în comptul Asociaţiei şi să formeze un volum care să apară în cel mult 7—8 zile spre a fi înaintat Direcţiunei sanitare şi guvernului.

Şedinţa se ridică la ora 6 jum.

Seara congresiştii au asistat la masa oferită de primărie în sala otelului Binder; Luni dimineaţa se va vizita Universitatea şi apoi cu tramvaiul congresiştii vor merge să viziteze ospiciul Socola.

*

Agapa medicilor

In sala otelului Binder, a avut loc aseară agapa, medicilor Congresişti.

Iau loc la masă 115 congresişti, prezidaţi de către d. dr. Augustin.

D. dr. Bardescu, directorul general al serviciului sanitar, neputînd participa, a trimis presidentului scrisoarea următoare

Iubite Domnule Preşedinte,

Regret foarte mult, că din cauza doliului ce port, nu pot participa la banchetul asociaţiunei. Rog a mă scuza pe lîngă colegi şi a li arăta salutările mele.

Dr. Bardescu

D. dr. *Augustin*, deschide seria tuasturilor, inchinînd pentru M. S. Regele:

Apoi mulţumeşte ieşenilor pentru buna primire.

D. dr. *Demetriade*, bea pentru d. dr. Cosmovici şi pentru d-nii d-ri Cantacuzino şi Bogdan.

D. dr. *Cosmovici*, temîndu-se, ca nu cumva o disertaţie ştiinţifică să aducă o indigestie, se mulţumeşte, ca în numele consiliului comunal, să ureze spor la muncă, în interesul ştiinţei romîne.

D. dr. *Ţurcanovici*. La o intrunire în care se discută chestii atît de importante, şi în special de apărarea ţerei în contra microbilor de afară şi de apărarea ei internă, e firesc să ne gîndim la d. dr. Cantacuzino, care prezintă icoana vie a luptei pentru binele general.

Profesorul Cantacuzino e o fală a ţerei, el a fost apărătorul, a luptat pentru rădicarea corpului medical.

El este acel care s'a gîndit la populaţia rurală, şi a alcătuit legea, care a adus o îmbunătăţire în starea satelor. Şi a adus o îmbunătăţire acolo, unde de zeci de ani nu se cunoştea ca medic de cît pe babe din sat şi ca medicament apa descîntată.

In asemenea împrejurări, să ne daţi voe să inchin paharul pentru doctorul Cantacuzino, care a întrupat multe din aspiraţiunile ţerei (vii şi lungi aplause).

D. dr. *Dimitrescu-Brăila*—vorbeşte d. dr. Asrgescu—şi închină pentru Cantacuzino.

D. dr *Botescu*. Acest congres— spune d-sa—dovedeşte cu prisosinţă importanţa asociaţiunei noastre, care datează de 15 ani.

Şi fapt îmbucurător, este pentru prima oară, cînd preşedintele asociaţiune, pleacă direct de la asociaţie spre direcţia sanitară, care echivalează cu un minister.

Misiunea d-lui dr. Bărdescu e grea, şi reuşita sa depinde şi de concursul ce-i veţi da.

S'a zis că asociaţia nu trebue să facă politică.—Eu cred că da, dar să facem o politică cinstită, a intereselor generale. Şi să nu urmăm felul politicei generale de azi, politica meschină, care face tocmai contrariul de ce faceţi dv, dacă sacrifică interesul general pentru cel individual—şi *aţi avut ocazie, să vedeţi aşa fel de politică, tocmai în Iaşi.*

Pe de o parte 6000 de vînzători de alcool, au fost primiţi cu alaiu, cu fanfare şi drapele naţionale, iar noi cei 80 reprezentanţi ai intereselor sănătăţei generale, nu am putut avea o atare primire din partea reprezentanţilor electorali ai Iaşului.

Doctorul Cosmovici părăseşte, banchetul,—fapt ce este foarte fin ironizat de către d. dr. Botescu.

Organizaţiunea noastră continuă doctorul Botescu trebue să manifesteze în aşa fel, în cît să se dea corpului medical locul ce merită, în parlament, în guvernul ţerei, poate că acest corp are grija preponderentă al interesului general.

Revenind la doctorul Bărdescu, d. dr. Botescu îi urează sănătate şi putere de muncă, şi o scoborîre frumoasă, adică cu mulţumire, să satisfacă multe nevoi.

Felicitînd pe corpul sanitar din Iaşi, pentru înzestrarea oraşului cu apă de Timişeşti—roagă pe d. Bardescu, să caute ca toate oraşele să rezolve chestia apei, atît de importantă pentru viaţa oraşelor.

D. dr. *Mezincescu* Imparatul Wilhelm a întrebat odată, amănunte asupra unui grup, care, la o recepţie stătea ţanţoş la o parte.—I s'a răspuns sunt reprezentanţii ştiinţei germane.

Urează corpului medical, ca şi pentru dînşii să se zică: Majestate, sunt reprezentanţii ştiinţei romîne.

D. dr. *Văleanu* pentru Bardescu, Cantacuzino şi Sion.

D. dr. *Ştefănescu-Galaţi* — Aminteşte vieaţa lui la Universitatea din Bucureşti şi prietenia cu doctorul Bardescu. Imprejurările l'au adus la Iaşi. D-sa regretă că nu poate vorbi ca ieşan,—în împrejurările de azi, şi constată că cei mai mulţi congresişti sunt din şcoala din Bucureşti, foarte puţini din Iaşi şi mai puţini încă profesorii ieşeni.

Constată că corpul sanitar de azi e în mare parte eşit din şcoli de medicină din Bucureşti, care a dat acestui corp nu numai dorul de muncă dar şi sufletul său entuziast pentru propăşire.

Inchină pentru şcoala din Bucureşti, care e coroana de pe fruntea ştiinţei romîne.

D. dr. *Tanaseanu-Ilfov* inchină pentru doctorul Botesce.

D. dr. *Stavrescu-Galaţi* pentru doctorul Tulbure.

La ora 9 jum. agapa era terminată.

*

Ziua a 2-a

La ora 8 jum. medicii au vizitat Universitatea după care cu vagoane speciale se duc de vizitează Ospiciul Socola.

Sunt primiţi de directorul Ospiciului d. dr. Brăescu d'impreună cu personalul medical care le urează bună venire — şi le dă explicaţii asupra sistemului de tratare

care e cel german combinat cu sistemul scoţian apoi sunt conduşi la vizitarea pavilioanelor, începînd cu pavilionul celor liniştiţi, sala de teatru, sala de masă, pavilionul furioşilor, pavilionul celular şi pavilionul muzeu unde sunt expuse diferite lucrări manuale, efectuate de bolnavi în diferite perioade a boalei.

D. dr. Brăescu explică apoi că mijloacele de constrîngere sunt centura, mănuşile, bromură se dă în cazuri rare şi atunci maximum 6 grame pe zi la ora 11 jum.. medicii părăsesc Ospiciul. D. dr. Augustin mulţumeşte d-lui dr. Brăescu în numele Asociaţiei pentru lămuririle date.

Şedinţa de după amiazi

Şedinţa se deschide la ora 2 jum.
Prezidează d. dr. Augustin, preşedinte.
D. Preşedinte ţine să releveze că este inexactă informaţia dată de ziarul „Minerva", că nu s'a dat telegramă M. S. Regelui; telegrama s'a dat şi ţine să se ştie, că congresul nu poate să fie nepoliticos către capul statului.

D. *dr. Sion* citeşte o moţiune semnată de 40 domni medici, cari protestează contra faptului că alegerea preşedintelui se face prin aclamaţie şi cere ca pe viitor alegerea să se facă prin vot secret.

D-sa relevează, că congresul are 3 categorii de preşedinţi: de onoare, activ şi potenţial. Preşedintele potenţial a fost d. dr. Cantacuzino. Protestează în contra acelora, cari au lasat să se creadă, că prin alegerea doctorului Cantacuzino, se căuta a se face o manifestaţie politică. E absolut neexact! A fost numai dorinţa de a face o manifestaţie aceluia care ne a dat noul codice sanitar.

Pentru a nu se mai da loc la asemenea discuţii, cere ca pe viitor cînd 10 membri cer votul secret, să nu se aclame preşedinţi, ci să se aleagă.

Dl. preşedinte spune că această propunere trebue s'o discute viitorul comitet.

Se citesc mai multe cereri de admiteri de noi membri.

Dl. Dr. Zambilovici citeşte raportul comisiunei de verificare a socotelilor.

Dl. Dr. Botescu cere ca alegerea viitorului comitet care este acum la ordinea zilei, să se facă în o sală alătură tă, pentru a nu lua prea mult timp, iar în acel timp în sală să se continue şedinţa.

Se hotăreşte că alegrrea să se facă acum şi se suspendă şedinţa pentru ca d-nii membri să se consulte în această privinţă.

Congresul cercurilor comerciale şi industriale

Tot eri a avut loc şi congresul cercurilor comerciale şi industriale, de dimineaţă membrii cercului comercial din localitate, s'au adunat în piaţa Unirei, împreună cu numeroase societăţi filantropice şi însoţiţi de muzică au pornit la gară.

Recepţiunea congresiştilor s'a făcut la sosirea celui de al doilea tren.

Au rostit cuvîntări ocazionale d-nii Cosmovici, Ştefăniu, Georgescu-Bucureşti, Dimitrescu-T. Severin, Bunescu-Ploeşti, Belitoreanu Teleorman, Adagi-Iaşi, Spirtariu-Craiova; Cristescu-Brăila, şi Cernăteanu Bucureşti.

Apoi se formeasă o frumoasă procesiune, care pleacă la Mitropolie, unde I. P. S. S. Mitropolitul Primat sfinţeşte steagul cercului industrial d n R. Sărat.

Mitropolitul rosteşte o predică, îndemînd pe comercianţi la muncă, la care răspunde d. Greceanu.

Congresiştii se întrunesc la ora 3 în sala Teatrului, pentru prima şedinţă. Congresiştii sunt nemulţumiţi, de oare ce s'a răspîndit svonul că preşedintele cercului local e sechestrat de d. Greceanu, care nu ar vrea să se discute chestiuni, ce pot displăcea guvernului.

In fine şedinţa se deschide şi d. Ştefăniu este ales preşedinte al Congresului, şi d. Cernăţeanu, preşedinte de onoare.

Se redacteazăă şi se expedează telegrame Suveranului, precum şi miniştrilor Carp, Delavrancea şi Neniţescu.

D nii Cosmovici şi Negruzzi, salută pe congresişti, în numele comunei şi al guvernului.

Se întră în ordinea zilei Adunarea însă o modifică şi forţează biroul să discute chestia monopolului cărciumelor.

Vorbesc d-nii Dumitrescu Severin, Spirtariu Craiova, Tancu Ilfov, Nicolau Focşani, Lupulescu-Tg. Jiu, Dobrescu Bucureşti, Rîmniceanu-Ploeşti, Bănescu Ploeşti, Roşianu-Ploeşti, Vasiliu-Dorohoi, Popescu Bucureşti, Dobancu-Piteşti cari critică legea.

Monopolul cărciumelor, spune că guvernul i-a înşalat, căci nu a modificat legea şi închee cerînd desfiinţarea legei.

Orele fiind inaintate, şedinţa se sădică.

Ziua a II-a

Şedinţa de azi se deschide la ora 9.

D. *Cernăţeanu* aminteşte, că la ordidinea zilei, e chestia monopolului, — roagă ca să nu se vorbească de cît 10 minute.

D. *Belişoreanu*.—Roşiori de verde, zice am venit în oraşul Unirei să facem unirea în chestia monopolu ui—lege care este anticonstituţională.

In trecut lumea s'a revoltat pentru a obţine libertatea.

Monopolul de azi e o ştirbire a libertăţei, ceia ce nu putem tolera, mai ales că ţara nu este alcoolică. Cîrciumarii n'au fost satisfăcuţi de miniştri, iar M. S. Regele nu i-a primit. Pentru a apăra drepturile noastre, trebue să alegem pe reprezentanţii noştri, dintre noi, alt-fel vom fi vecinic apăsaţi.

Termină cerînd acţiune comună pentru desfiinţarea legei monopolului cîrciumelor.

D. *Vasilescu-Craiova*.—Spune că legea monopolului este o lege nenorocită

Pentru alcătuirea acelei legi, nu s'a consultat de cît pe şefii de b rou.

Dar la venirea actualului guvern, doi miniştri s'au obligat să modifice legea. Au modificat-o, dar au făcut o mai îndrăcită, ne mai d nd voe să se înfiinţeze noi debite de vin şi bere.

Prin urmare nici copii şi nici personalul nostru nu mai poate rîvni la negoţ.

Cere să se ieie o resoluţie pentru abrogarea legei.

Roagă pe d. Arapu, reprezentatul ministrului, să comunice d-lui ministru dorinţa noastră unanimă.

D. *Neculai Roşeanu-Ploeşti*.—Spune că legea monopolului apăsa pe comercianţi şi pe consumatori, Este prin urmare o chestie generală şi naţională.

Trebue să plecăm de la congres, cu conştiinţa, că negustorul ştie să-şi înţeleagă rostul şi să-şi apere interesele.

Legea este o năpaste şi trebue să convingem pe toţi, că legea e rea şi trebue desfiinţată, de oare ce nu se mai poate modifica.

(In sală strigăte: cerem desfiinţarea legei).

D. *Ştefăniu* spune, că toţi oratorii au cerut desfiinţarea legei monopolului cîrciumelor. Insă c e r e autorizare ca d. dr. Popescu chimist, care vrea să analiseze legea.

D. dr. *Popescu-Bucureşti*.—Zice, că guvernul în loc de a explica răscoala din 1907, prin sărăciea ţăranului, el au găsit un paliativ cu legea monopolului, pentru a spune că ţaranul e alcoolic, ceia ce nu este adevărat.

In ţara noastră se consumă numai băuturi slabe şi puţin. Nu există la noi nenorocirea alcoolică, jumătate ţară este podgoreană căreia s'a închis ori-ce debuşeu prin legea monopolului.

Crede că dacă cercurile comerciale ar fi fost organizate de mai înainte, legea nu s'ar fi trecut criticată de guvernul actual, care n'a modificat legea, deci trebue să continuaţi lupta pînă la desfiinţarea ei.

D. *Rădulescu-Bucureşti*.— Aduce salutul Munteniei cetăţei lui Vodă Cuza, care abia va avea în curînd statuia sa.

Spune că industriaşii şi comercianţii a se constitui într'un zid de apărare. Să nu stăm cu mîinele încrucişate, cînd ne lovesc politicianii,

Critică taxa pe licenţă şi amenzile prevăzute în legea monopolului. Din cauza legei 14,000 suflete de negustori romîni au rămas afară.

Să cerem desfiinţarea legei, chiar dacă ar trebui să se treacă cu tunuri peste trupurile noastre.

Despre legea repausului duminical, spune că legea era şi a redus la sapă de lemn pe mii de fraţi ai noştri. Am ţipat, dar n'am fost ascultaţi.

D. *Cristescu-Brăila*, spune că va vorbi în special de taxa pe decalitru.

Chestia licenţelor ar fi dreaptă, dacă plata ar fi după consumaţiune. Dar cea de azi e nedreaptă şi cerem desfiinţarea ei.

Să fim uniţi, că numai aşa vom isbuti.

Numai graţie cercurilor comerciale, au scăpat de monopolizare, aşa cum e în sate.

D. Lăzărescu, spune că ministrul de industrie a spus că se modifica legea monopolului. Şi nu s'a modificat.

Cerem întăi taxa proporţională pe consumaţie.

Face apel la unire şi spune că nu vor da înapoi pînă nu se va satisface toate doleanţele negustorilor.

Zicea că legea monopolului s'a făcut, pentru că unii din comisiunea de agitare s'a retras.

O voce:—Spune cine s'a retras. Eu am făcut parte din comisiune, şi ministrul a răspuns, *că cum am împuşcat pe ţărani, am să vă împuşc şi pe voi.*

D. Lăzărescu anunţă un mare congres la Bucureşti şi atunci vom sta de vorbă cu cei mari şi îi vom sili să aducă la îndeplinire doleanţele noastre.

D. Spiridon-Irimescu, zice că va da soluţia potrivită, aceia stă în muncă şi energie, dar nu prin măsuri revoluţionare.

D. *Dobrescu-Bucureşti*, critică legea licenţei, care apasă tocmai pe micul negustor.

Dar numai prin unire vor ajunge la isbîndă.

D. Bruşan-Ploeşti, vorbeşte tot în chestia crîşmelor.

Se aud protestări.

Aci nu sunt numai cîrciumari, mai sunt şi industriaşi.

Se cere închiderea discuţiei.

*

D. *Bruşanu* continuă, zice că legea monopolului se restrînge asupra tuturor claseler. Cere din nou desfiinţarea legii.

*

Intreruperi. Sgomot mare în sală.

D. Ştefăniu cere linişte. Numeroşi membri cer să se discute alte chestiuni.

*

D. *Ştefăniu* spune ca discuţia legei monopolului s'a terminat, rămînînd ca desideratul să se voteze mai tîrziu.

Repausul duminical

Se începe discuţia cu privire la legea repausului duminical.

D. *Paraschivescu-R. Sarat*, spune, că legea de azi e dăunătoare. O jumătate ar fi suficient, însă cu condiţia ca şi crîşmele şi brutarii să se supuie legei. Şi satele să aibă aceleaşi ore de repaus, pentru ca să fie una în întreaga ţară.

Cere desfiinţarea Coperativelor de la sate

D. *Rusovici*, crede că e bine să rezolvim chestia. Ar trebui ca în consiliul superior al ministerului, să facă parte şi comercianţi, căci aşa şi legile vor fi mai cumpătate. Delegaţii să se aleagă din sînul Camerei de Comerciu.

Să cerem carnete de prezenţă funcţionarilor noştri, pentru a vedea ce au făcut ei în jumătate de zi al repausului, căci atîta e suficient

Spune că cooperativele săteşti au de scop exploatarea electorală a satelor, după ce au epuisat oraşele.

Crede că congresul acesta e mai frumos de cît acel al Camerelor de Comerciu, însă să dispară animositătile. Ca soluţie cere ca cooperativele de la ţară, să fie numai pe agricultură.

D. *Istrate-Tecuci*, crede că dacă se vor înfiinţa delegaţiuni pe lîngă minister, să facă parte şi membri din Cercuri. In chestiunile de la ordinea zilei, e de acord cu d. Rusovici.

D. *Tancu-Bucureşti*, cere să se puie şi chestia industriei la ordinea zilei. Spune că legea repausului duminical nu aduce nici un bine. Dacă vor, să dea o zi de repaus băeţilor, dar ce au cu noi, patronii? Cere desfiinţarea legei, care nu e în folosul ţărei. Face elogii presei şi roagă să mulţumească presei, care a dat sprijin comercianţilor.

D. *Roşeanu*, arată anomalia legei: un comerciant poate ţinea deschisă prăvălia, altul nu, şi ţăranul numai Duminica poate veni la oraşe. Ţăranul este exploatat de popă şi învăţător şi dacă nu vine să tîrguiască în oraşe, cheltueşte banii în cooperativa sătească. Cere ca prăvăliile să fie deschise pînă la ora 12, la oraşe şi la sate.

D. *Bounegru-Galaţi*, e de părere, de a se alcătui o comisiune, care să se ocupe în special cu organizarea repausului duminical. In special să fie o uniformitate a repausului pentru toţi deopotrivă.

D *Stănescu-Bucureşti*, vorbeşte în calitate de preşedinte al clubului meseriaşilor din Bucureşti, care au pus piatra fundamentală la întemeiarea Cercului.

Spune că clasa ţărănească, comercială şi meseriaşă, susţine întreaga povoară a ţărei.

Spune că în toate chestiunile să nu amestecăm persoanele, ci numai să căutăm să revendicăm drepturile clasei muncitoreşti.

Prietinii şi-au spus cuvîntul. Dar să nu ne mulţumim cu aceasta, să votăm resoluiţi, care să fie aduse la îndeplinire.

Vorbind de Cercuri, spune că fruntaşii trebue să aibă ca ţintă desrobirea celora cari i'au pus în frunte. Privitor la legea monopolului, spune că e o lege rea, dar azi cercurile sunt o forţă şi îşi vor impune voinţa. Aplaudă reducerea taxelor de timbru, care interesează deopotrivă toate clasele.

Spune că mai sunt alte chestiuni. In primul rînd chestia repausului duminical, spune, e o chestie largă. Noi meseriaşii avem interesul să fie ziua întreagă, d-voastră aveţi alte interese. Legea trebue făcută pe categorii.

In privinţa falimentelor, cere modificarea legei, în senzul ca pentru o singură poliţă, să nu se poată murdări pe un negustor.

Termină zicînd, că toţi trebue să fim stăpîni pe votul nostru, pentru a lupta în mod legal şi să ajungem la isbîndă.

D. *Lupescu-Tg.-Jiu*, spune că legea repauzului duminica trebue redusă aşa cum era legea lui Aurelian.

D. *Grosu Botoşani*, s'a unit cu părerile oratorilor precedenţi ca repausul duminical să înceapă de la ora 12.

D. *Iliescu-Giurgiu*, cere modificarea legei repauzului şi desfiinţarea bălciurilor.

D. *Martinescu-Iaşi*, vorbeşte contra repauzului duminical, şi cere să se aplice legea Aurelian, pentru toată lumea.

D. *Filipescu-Bucureşti*, cere repauzul duminica de la oraI.

Cere ca băeţii de prăvălie să fie judecaţi imediat, altfel nu vor fi pe vitor buni comercianţi.

Cît priveşte cooperativele, să le facă pentru grădinării dar să le scoată din mîinele Bulgarilor.

D. *Munteanu-Severin*, critică atitudinea guvernanţilor noştri şi cere ca în parlament să-şi aibă reprezentanţii lor, căci numai astfel interesele acestora vor fi aparate.

D. *Grigorescu-Severin*, critică legea repauzului duminical, despre care zice că are menirea să distrugă comerţul din ţars noastră. Critică de asemenea dispoziţiunile cu privire la ucenici „numeşte legea *o armă în mîna administraţiei pentru a bătjocori pe comercianţi* şi cere readucerea legei lui Aurelian.

Critică modul conducerei al cooperativelor, cerînd desfiinţarea lor, precum şi desfiinţarea comerţului ambulant.

D. *Rusovici Focşani*, se ridică contra comerţului ambulant care e în dauna comerţului stabil şi cere în interesul protecţiei acestora atribuţiuni executive camerilor de comerţ.

D. *Istrat-Tecuci*, propune modificarea legei comerţului ambulant şi supune biroului un proect întocmit de d-sa, rugînd tot odată să fie înaintat d-lui ministru al comerţului odată cu dezideratele congresului.

D. *Nicolau-Focşani*, vorbeşte în chestiunea scutirei de taxa timbrului a acţiunilor mai mici de 100 lei.

D. *Gigu Zamfirescu-Ploşti*, dă citire următoarelor deziderate votate în congres.

La urmă, congresul voteoză următoarele deziderate:

Membrii cercurilor comerciali şi industriali din Romînia, întruniţi în al doilea congres în Iaşi, în zilele de 29 30 şi 31 Maiu, în urma desbaterilor urmate asupra punctelor conţinute în programul întocmit pentru congres.

Au votat în unanimitate următoarele deziderate:

1) Desfiinţarea comerţului ambulant, ce păgubitor nu numai comerciului stabil şi cinstit, dar şi consumatorilor, cari sunt înşelaţi prin proaste calităţi a mărfurilor ce cumpăra de la ambulanţi.

2) Desfiinţarea actualelor taxe de licenţe şi înlocuirea lor pe taxe de consumaţie.

3) Modificarea legei repausului duminical, acordîndu-se repausul o jumătate de zi în senzul legei lui Aurelian.

4) Desfiinţarea legei monopolului cîrciumelor şi proclamarea absolută a libertăţei comerţului.

5) Modificarea sistemului de administraţie a cooperativelor, punîndu le sub conducerea şi administrarea comercianţilor.

6) Modificarea legei timbrului în sensul că acţiunile mai mici de 100 lei să nu fie supuse la nici o taxă de timbru, precum şi simplificarea procedurei.

Congresul solicită înaltului guvern traducerea în fapt a acestor desiderate şi dă putere delegaţiunei aleasă din sinul congresului de a face toate demersurile necesare la locurile în drept pentru aducerea la îndeplinire a desideratelor de mai sus.

Congresul mai hotăreşte ca aceste deziderente să fie aduse la cunoştinţa camerelor de comerţ din întreaga ţară.

D. *Arap* delegatul ministerului de comerţ, comunică congresiştilor că dezideratele vor fi aduse la cunoştinţa d-lui Neniţescu, sfătueşte pe comersanţi să lase la o parte ambiţiunile personale şi termină urînd spor la muncă cercurilor comerciale.

Ştefăniu citeşte mai multe telegrame trimise de comercianţi care n'au putut participa la congres şi roagă că la reîntoarcere congresiştii să ducă fraţilor lor din celelalte oraşe, salutul comersanţilor din Iaşi şi declară desbaterile închise.

Se emite părerea că congresul viitor să aibă loc la Craiova.

După amează

Congresiştii se adună la ora 3 în piaţa Unirea, unde d. Ştefăniu, preşedintele coagresului, mulţumeşte tuturor, că au participat în număr aşa de mare la acest congres. După d-sa vorbeşte d. Niculescu-Buzeu, care spune că a constatat că Iaşul nu are comerţ romînesc, şi doreşte că la viitorul congres ce se va ţine în Iaşi să găsească numai comercianţi romîni.

Congresiştii cu muzica în frunte, vizitează apoi monumentele laşului şi Cetăţuia; iar la ora 6 vor lua masă în comun, masă oferită de cercul comercial şi industrial.

*

Ca răspuns la telegramă adresată de congres, M. S. Regelui a primit următorul răspuns; „d-lui Ştefăniu preşedintelui congresului comercial Iaşi. M. S. Regele mă însărcinează de a arata tuturor congresiştilor înaltele sale mulţumiri.

semnat general adjutant
Mavrocordat

Ultime INFORMAŢII

❑ *Se ştie că P. S. Sa Episcopul de Roman a recuzat d'intre judecătorii săi pe S. S. Nicodim Munteanu, vicarul Mitropoliei Moldovei, pe motivul că acest prelat ar fi grav compromis într'un fapt contra naturei, petrecut la baia comunală din Iaşi, acum doi ani.*

In urma celor denunţate de Episcop, ministrul cultelor a însărcinat pe domnii C. Meissner, secretar general, şi D. Cădere, inspectorul învăţămîntului privat, să facă o anchetă la baia comunală din Iaşi, anchetă care, aşa cum a fost pusă scenă, a avut, firesc, rezultat favorabil pentru vicar.

❑ *Domnul Cuza a lasat să treacă trei săptămîni ca să-şi publice, în sir gura revistă din ţară, care i găzduieşte proza, memoriile sale cu privire la procesul plagiatului.*

Domnul Cuza, care a apelat la juriu ca să se pronunţe, dacă a plagiat sau nu, înjură acum acel juriu, înjură Curteo, înjură pe toată lumea în afară de avocaţii săi, d-nii Coroi, Bercea şi Buăcliu, iar procesul pe care el—Cuza—l'a intentat lui Socor, este descris de d. Cuza sub titlul „Procesul Cehlului înaintea Curţii cu juri—iar ca sub-titlu „anexă la jidanii în presă".

N'avem loc, în numărul de astăzi, să ne ocupăm mai amănunţit de memoriile d lui Cuza.

Ţinem, însă, să relevăm astăzi, că profesorul universitar Cuza, acuză pe profesorul universitar Burada, că acesta, în calitatea sa de prim-preşedinte al Curţii, a **delegat** *pe domnii C. Grigoriu, preşedinte, Cihodariu şi Suţu—asesori—şi că toţi aceştia sunt cunoscuţi magistraţi.*

Domnul Cuza aduce o grava învinuire primului preşedinte al Curţii. Gravă, stupidă şi datorită ignoranţii—căci, potrivit noui legi judecătoreşti, primul preşedinte nu deleagă pe preşidinţii Curţilor cu juri, ci trage la sorţi, în şedinţă publică.

Iar în ce priveşte pe asesori, primul preşedinte al Curţii, nici nu-i deleagă, nici nu i trage la sorţi, acesta căzînd în atribuţia primului preşedinte al tribunalului.

Dar vom reveni asupra îndrăznelei calomniatorului.

❑ *Directorul general al serviciului sanitar superior, a părăsit, ostentativ, congresul medical, plecînd la Bucureşti.*

Plecarea are motive politice. S'a constatat, anume, că majoritatea congresiştilor va aproba observaţiile pe cari d. dr. Sion le va face legei sanitare, aşa cum a fost modificată de actualul guvern.

❑ *Domnul dr. Bogdan, nefiind ales preşedinta al congresului medical, s'a supărat şi n'a mai venit la banchetul de ieri seara.*

S'a supărat şi profesorul Demetriade şi profesorul Bacaloglu, cari s'au solidarizat cu d. Bogdan.

Nici unul din medicii locali n'au căutat să conducă astăzi dimineaţă pe medicii congresişti în vizita ce au făcut ospiciului Socola. Medicii s'au dus absolut singuri pînă acolo, unde au fost primiţi de Dr. Brăescu.

Frumoasă atenţiune din partea comitetului de recepţie!

❑ *Doctorii Bogdan şi Demetriade, care trebuiau să citească rapoartele D-lor, în chestiunile la ordinea zilei, n'au venit la şedinţă, fiind supăraţi.*

❑ *Cu cea mai mare tărie a fost dezminţită, şi încă de două ori, ştirea dată de noi, că distribuirea apei de Timiş şti, în Iaşi, va fi suspendată pentru cîte-va zile, în scop de a se desinfecta basinul mare.*

Eri, însă, populaţia a fost vestită prin sergenţii de oraş, ca să se aprovizioneze cu apă pe timp de două zile, de oare ce distribuirea va fi suspendată.

Prin urmare: suntem mai bine informaţi de cît „cei în drept"—asupra celor ce se petrec la primărie.

❑ Astă-zi s'a făcut înmormîntarea doamnei Elena Ghica, mama d-lor Eduard şi Albert Ghica.

❑ O panahidă a fost săvîrşită ieri la cimitirul „Eternitatea", la mormîntul regretatei doamne Sofia C. Pennescu, cu prilejul împlinirei unui an de la decesul regretatei.

❑ Bustul marelui poet V. Alexandri a fost aşezat în sala de şedinţi a Senatului Universitar din Iaşi.

❑ Directorul general al serviciului sanitar superior, d. dr. Bărdescu, urma să inspecteze astă-zi sanatoriul de tuberculoşi de la Bîrnova, care urma în fine, să fie înaugurat.

Primind, însă vestea că, din cauza ploilor, drumul spre senatoriu este impracticabil, directorul general s'a întors la Bucureşti, urmînd să visiteze sanatoriul în altă zi.

❑ In comisia superioară de judecată, care va judeca — probabil la mijlocul lunei Iunie — pe profesorul Chiricescu, fac parte din Iaşi, domnii I. Ralet şi Pompeiu.

A se citi urmarea în pag. IV-a.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC şi APERITIV PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. **BYRRH** de Vînzare Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANŢA)
De vînzare
La toate magăzinele de consum. din ţară

Peste 600 doamne bogate

Doresc căsătorie imediată. Reflectanţi serioşi chiar şi fără avere (ocupaţie religia e indeferent) să se adreseze lui
L. Schlesinger Berlin 18

GRILLAGES 1 m. de bacf. LE MÈTRE 0f30c.

Daym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES. les 100 mèt. 5f.

Cereţi numai:
Partumul şi Eau de Cologne Superioare
A. RALLET & Co. — MOSCOVA
Furnisor al: Curţei Imperiale Ruse, Curţei Regale Romînă, Curţei Regale Muntenegru şi S. M. Schahul Persie

GRAND PRIX Paris 1900
5 Medalii, Diplome
şi alte recompense
Eau de Cologne
A. RALLET & Co.
Se distinge:
prin mirosul lui plăcut, înlocuind cu totul esenţele
De vînzare la toate Drogheriile şi Mag. de Parfumerii din ţară.
Reprezentant general pentru Balcani
Alexandru Spivacoff
— RUSCIUC —

Dacă suntêţi suferinzi, dacă voiţi a preîntîmpina boalele cele mai rebele de stomah, rărunchi şi ficat, întrebuinţaţi zilnic şi în timpul mesei produsele din
Noua Fabrică de Ape Mineralizate
SALVAREA
Iassy, str. Palat No. 9
Preparate în mod conştiincios şi avînd ca bază principiile active ale apelor de Vichy, Vittel, Gieshübler, Borvis, cu un excès de acid carbonic, constitue o băutură răcoritoare ce ajută digestia, combate aciditatea stomahului, alcătuind şi un excelent diuretic în combaterea artritismului, gravelei, nefritei şi a calculilor biliare.
Se recomandă în special de Onor. Medici.
De vînzare în toate magasinele mari de consum.
La rere trimetem la domiciliu.
Director *Er. Sebastian* chimist.

Magazinul comertului in rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia onor. public un mare
Depozit de Maşini de Cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară. Funcţionare perfectă garantată pe timp de 10 ani.
Biciclete Brenabor
Intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.
BICICLETE
Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.
Mobile, Pendule, Căruioare şi ori-ce accesorii

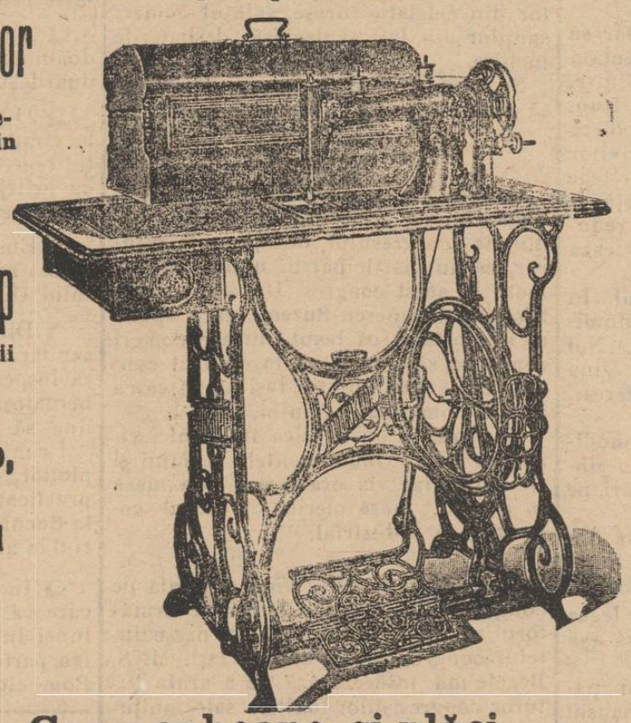

Gramophoane şi plăci.
Instrumente muzicale
TOATE SE VÎND IN RATE CONVENABILE LA
Magazinul comerciului in rate
S. L. Grossmann

CINE RISCĂ
CÂSTIGĂ
Şi dacă tot joc
JOC LA
SCHRÖDER!
Tragerea clasei I-a:
14 (27) Iunie 1911
1/8 loz numai lei 1.50
1/4 Lei 3. 1/2 Lei 6. 1/1 Lei 12.
Cel mai mare câştig al acestei loterii evtl.:
Lei 900.000
ROB. TH. SCHRÖDER
Firmă fondată în 1870
IAŞI
Str. Stefan cel Mare No. 8
Centrala: Calea Griviţei 106 Bucureşti.
Sucursale: Calea Griviţei 96, Str. Lipscani 71; Brăila: Piaţa Sft. Archangheli (casa Ralli); Craiova: Unirii 69; Galaţi: Domnească 14; Ploeşti: Str. Basarabilor 1.

Fabrica de OGLINZI
ISRAEL BERGHER - IASI
Premiat cu Medalia de Aur, Paris 1910
Execută: Oglinzi veneţiene, Tuálete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. geamuri bizotate, pictate, legate în metale pentru clădiri şi mobile.
Execuţie din cele mai elegante şi moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din streinătate.
Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste.
Comenzile se primesc în localul fabricei strada Palat 62 unde se află o expoziţie permanentă de produsele fabricei, cum şi la magazia mea str. Anastasie Panu 50.

La adminstraţia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

❑ Domnul Traian Bratu, conferenţiar de limba germană la facultatea de litere din Iaşi, îşi va trece examenul de docenţă în ziua de 5 Iunie, înaintea comisiei compusă din domnii: I. Găvănescul, preşedinte, Philippide şi A. D. Xenopol, membri.

❑ Domnul Mihai Patron, judecător de şedinţă la trib. Botoşani, va fi numit preşedinte al tribunalului Fălciu, în locul vacant.

❑ Au fost decoraţi cu „Coroana Romîniei" în gradul de comandor, d-nii: G. Sturdza, consilier la Curtea de Apel din Iaşi; I. Rallet şi I. Găvănescul, profesori universitari şi Ed. Caudella, compozitor muzical.

❑ Domnul Nae Dumitrescu, sub directorul învăţămîntului secundar şi superior, a fost delegat de ministru să visiteze liceele şi universităţile, pentru unificarea sistemului întocmirei archivelor, precum şi pentru a inventaria averile didactice ale tuturor şcoalelor secundare şi celor două universităţi.

Domnul Dumitrescu a fost ieri în Iaşi şi a vizitat: Universitatea, liceele şi şcoala de Bele-Arte.

Seara a plecat la Bărlad.

❑ Astă-seară Luni 30 Mai, mare reprezentaţie cinematografică în noua grădină Trajan. Program Complect nou.

Ultima oră

Bucureşti 30 Mai

Amînarea congresului didactic

Bucureşti. — Comitetul asociaţiunei corpului didactic, face cunoscut, că congresul corpului didactic primar, s'a amînat pentru zilele de 14, 15, 16 şi 17 Septembrie.

Aceasta după dorinţa ministrului de instrucţiune, care doreşte să asiste la acest congres.

Se mai face cunoscut, că s'a obţinut ca să poată participa şi profesorii secundari, cari se pot înscrie de pe acuma, pentru a obţine reducerea pe căile ferate.

Nou accident de aviaţiune

Viena.—La meetingul de aviaţiune de eri, aviatorul Wiernbuch, încercînd un sbor pe un monoplan, puţin experimentat, a fost prins între sîrmele aeroplanului şi a fost literalmente sufocat.

Ori ce ajutoare erau zădarnice, cînd monoplanul s'a lasat jos, Wiernbuch încetase de a mai trăi.

Tren bombardat

Bucureşti. — Trenul accelerat No. 3, care a plecat aseară din T.-Severin, a fost bombardat cu pietre, în drum. S'au spart geamurile de la unele vagoane, Nici un accident de persoane.

Trecerea Oceanului în balon

New-York. — Inginerul Vaniman, va încerca în curînd trecerea Oceanului cu balonul.

Balonul va avea o lungime de 517 picioare şi va costa 30,000 lire sterline.

Cercul de studii

Bucureşti.—In chiar cercurile liberale, se afirmă, că cercul de studii înfiinţat de d. Vintilă Brătianu, a fost în parte anihilat de d. Ionel Brătianu.

D. Vintilă Brătianu proectase ca cercul să fie restrins, aşa că d-sa să dea directiva discuţiunilor dar garda d-lui Ionel Brătianu n'a permis aceasta, cercul s'a lărgit, şi rezoluţiunile se vor lua numai după aprobarea d-lui Ionel Brătianu care nu vroia să permită d-lui Vintilă intemeiarea unei bisericuţe aparte.

Repausul Duminical

Bucureşti.—In capitalăau avut loc eri numeroase întruniri, în favoarea repaului duminical.

Inlocuirea prefectului de Vlaşca

Bucureşti.—D. Ion Lahovary a reuşit în fine, să obţie înlocuirea d-lui Lăzărescu, prefect de Vlaşca, prin d. Rădulescu, transfug.

Atentat contra Sultanului

Salonic.—Se zice, că autorităţile au fost informate, că o bandă de anarhişti, proectează un atentat în contra sultanului, în timpul călătoriei sale prin Macedonia.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mirzescu No. 17—Instalaţiune cu motoare electrice executata de Ioban Krzyzanoski, lăcătuş şi electrician, Iaşi str. Păcurari No. 17